

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

за I - IV клас

за обучението на ученици със специални
образователни потребности в центрове
за специална образователна подкрепа

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА

„Разработване на учебни помагала и на методически ръководства, оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“

МОДУЛ

„Разработване на учебни помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и методически ръководства за адаптиране на учебното съдържание“

УЧЕБНО ПОМАГАЛО ЗА I – IV КЛАС ЗА ОБУЧЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ В ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Разработено от авторски екип
към Центъра за специална образователна подкрепа „П. Р. Славейков“ – Харманли

АЗ·БУКИ

Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“
2020 г.

Учебно помагало за I – IV клас за обучението на ученици със специални образователни потребности в центрове за специална образователна подкрепа

Разработено от авторски екип към Центъра за специална образователна подкрепа
„П. Р. Славейков“ – Харманли

Авторски екип: Трендафилка Димитрова, Наталия Петкова, Дорка Петкова,
Димка Иванова, Ваня Господинова, Лиляна Боянова, Красимира Атанасова, Мирела Дончева,
проф. Веска Шошева, доц. д-р Митко Шошев, 2020 г.

Художествен и графичен дизайн: Кирил Халваджиев, Тодор Славов, 2020 г.

Национално издателство за образование и наука „Аз-буки“

1113 София, бул. „Цариградско шосе“ 125, бл. 5,
тел. 02/4250470; e-mail: azbuki@mon.bg; web: www.azbuki.bg; www.azbuki.eu

Графично оформление: Петко Богданов

Първо издание, 2020 г.

Размер: 210x280 мм; 1289 страници

e-ISBN: 978-619-7065-77-0

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	БЕЛ	5
2.	Математика	384
3.	Компютърно моделиране	567
4.	Околен свят	660
7.	Музика	950
8.	Изобразително изкуство	1104
9.	Технологии и предприемачество	1226

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

по БЕЛ за учениците от I – IV клас,
които се обучават в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДДКРЕПА

БЕЛ • I КЛАС

БЕЛ • II КЛАС

БЕЛ • III КЛАС

БЕЛ • IV КЛАС

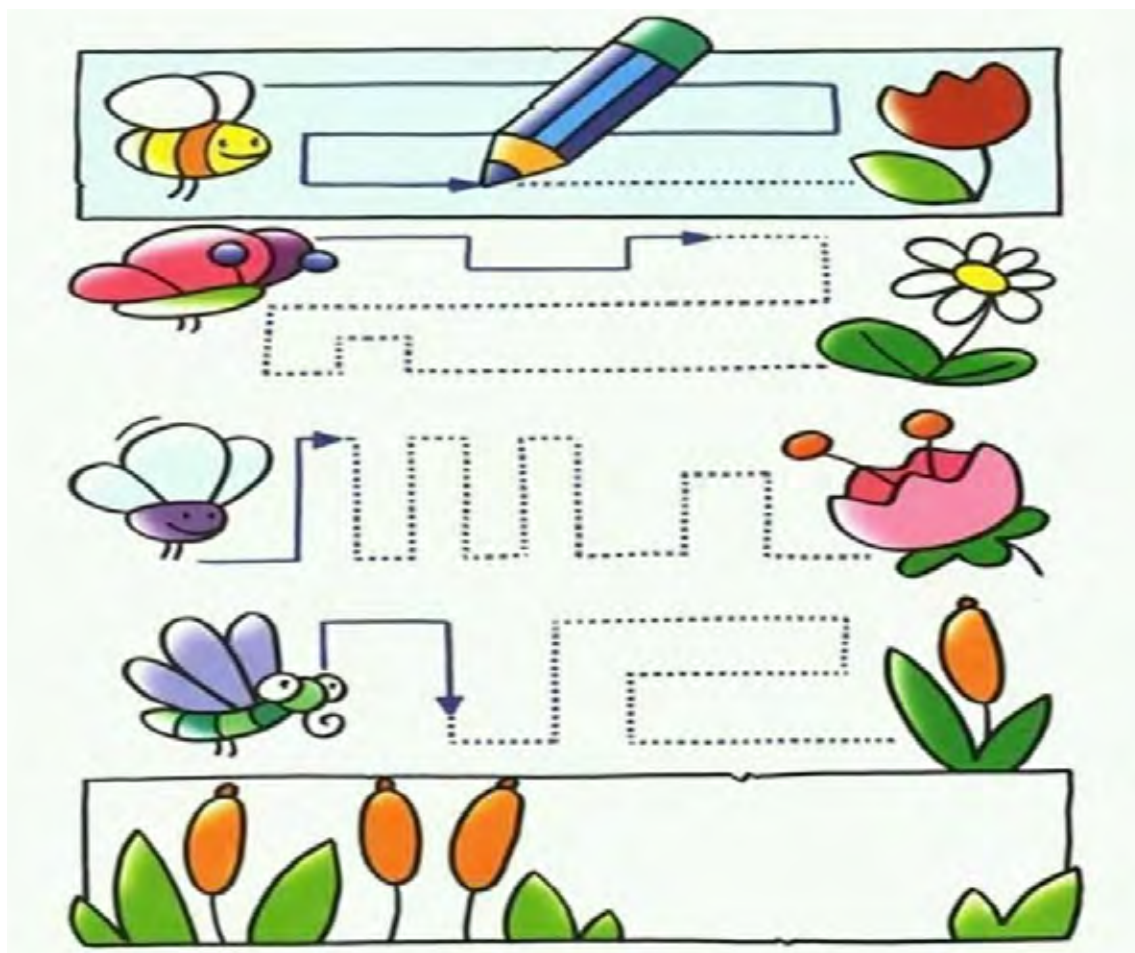
УЧЕБНО ПОМАГАЛО

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

за ученици от I клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

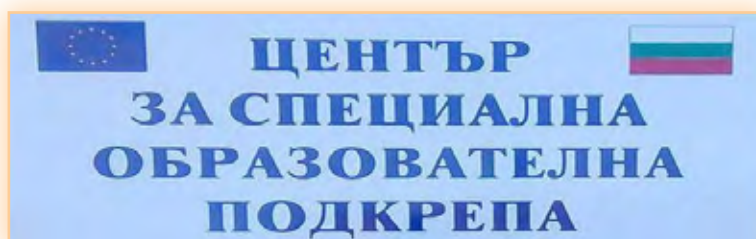

ВХОДНО НИВО

Първият учебен ден

Моите приятели в училище и в Центъра

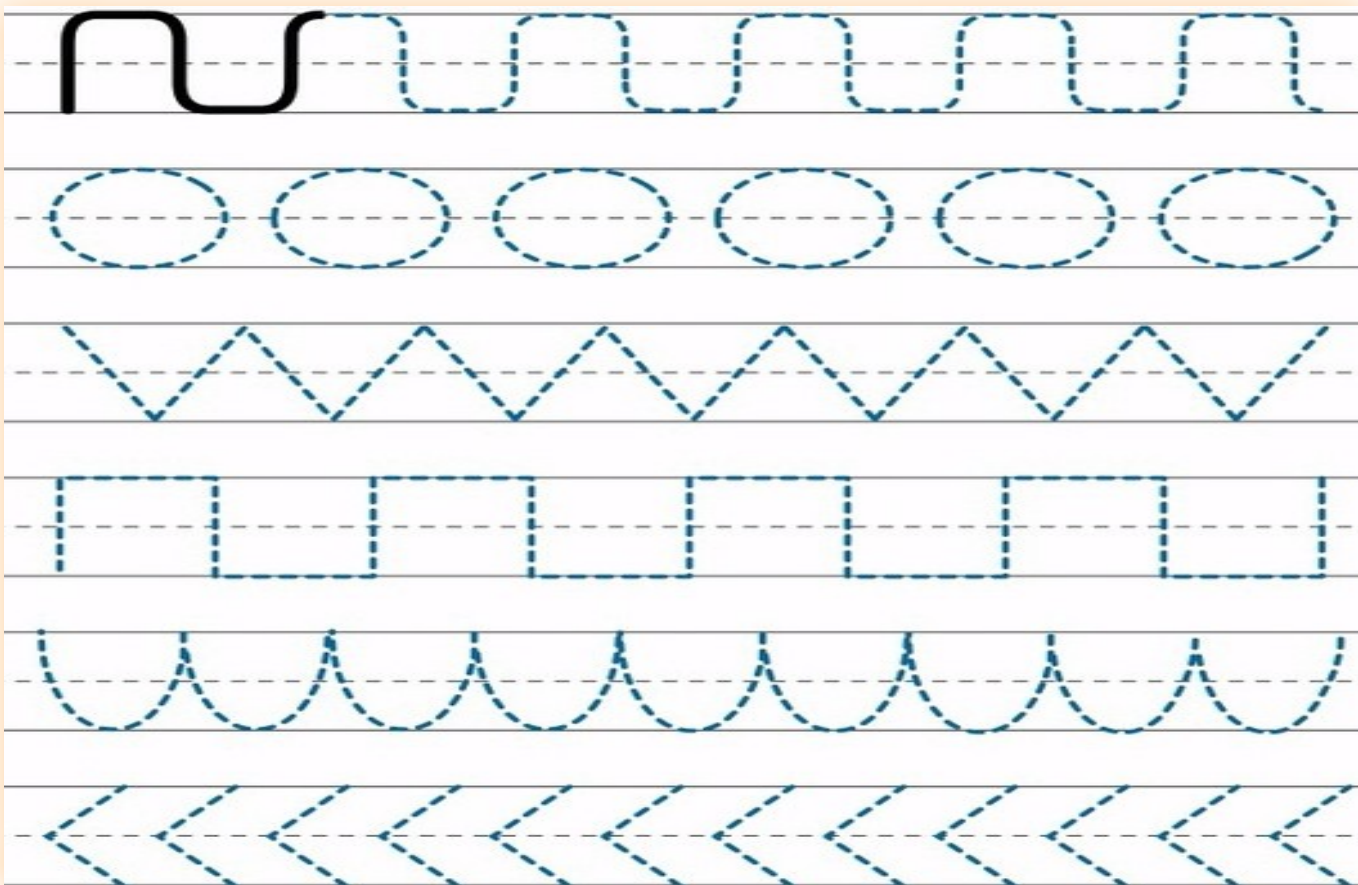

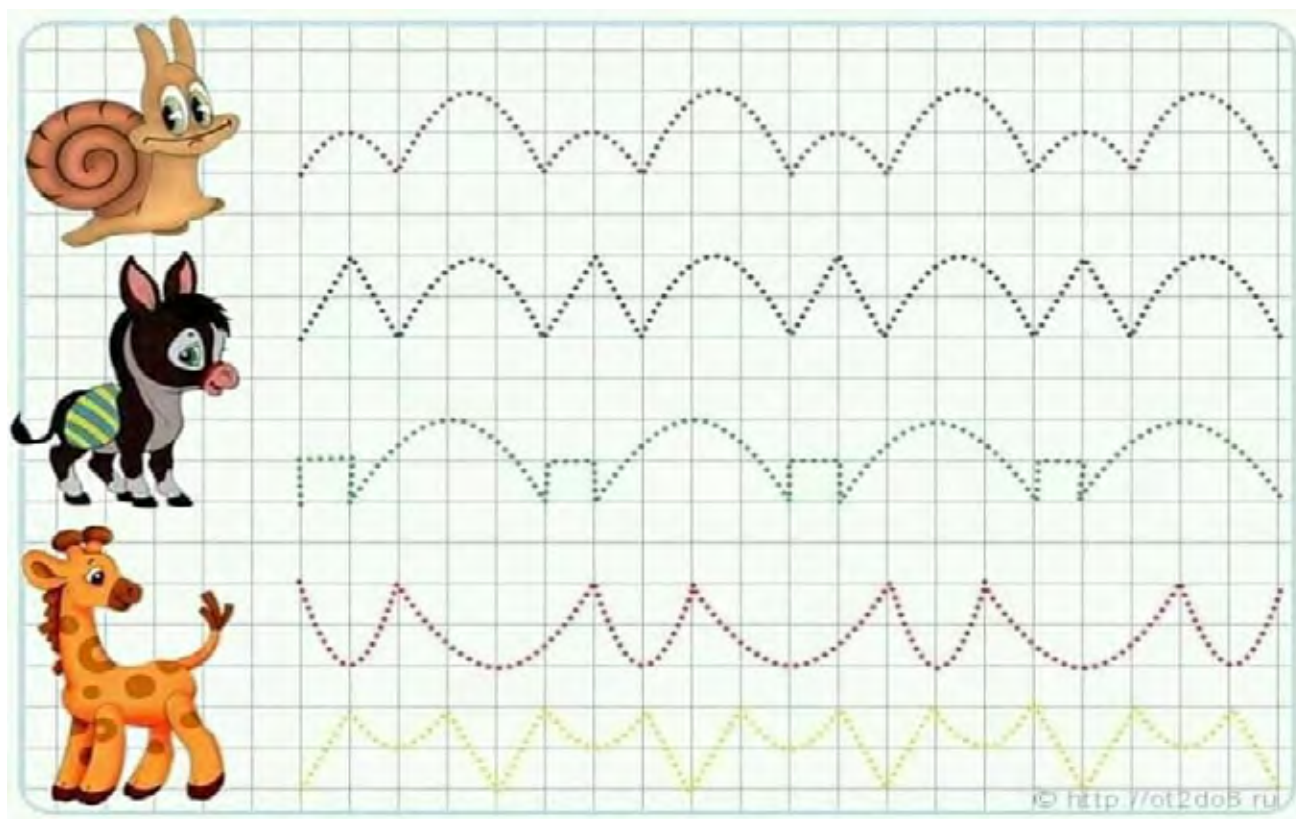
Аз съм твой приятел и ще ти помагам в училище!

Моят първи учебен ден

Ориентиране в графичната мрежа

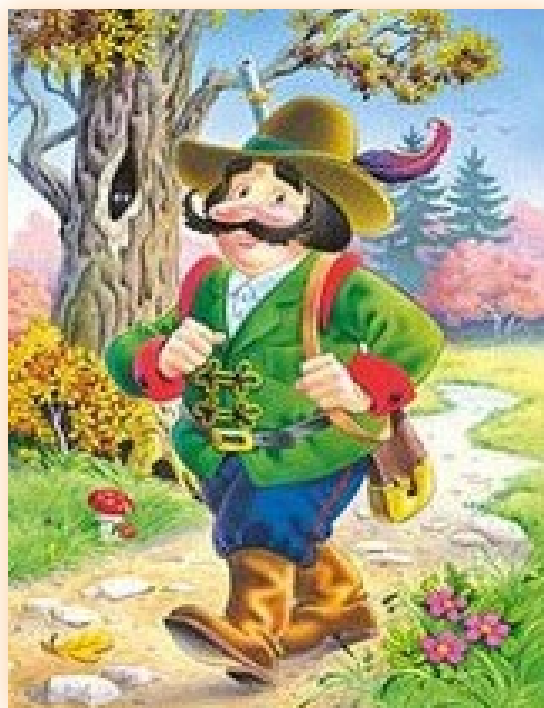
„Червената шапчица“

Червената шапчица

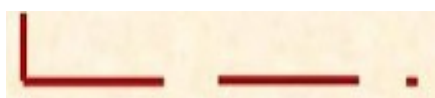
Устен преразказ по серия картинки

Определи последователността на случките!

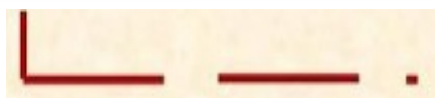

Кои са героите на картинките?

В час и в междучасие. Изречение

В час и в междучасие. Писане на елементи

/// ///

lll lll

777 777

222 222

f f f

J J J

9 9 9

5 5 5

o o o

Как разговаряме. Изречение. Дума

Как разговаряме. Писане на елемент

Там, където живея. Изречение. Дума

Аз и моето семейство

Помощници у дома

Рожден ден. Дума

ТОРТА **ПРИЯТЕЛИ** **БАЛЮНИ**

В гората и на двора. Дума. Сричка

Животните в гората

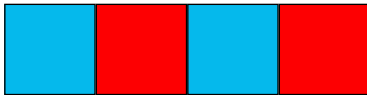
Животните на двора

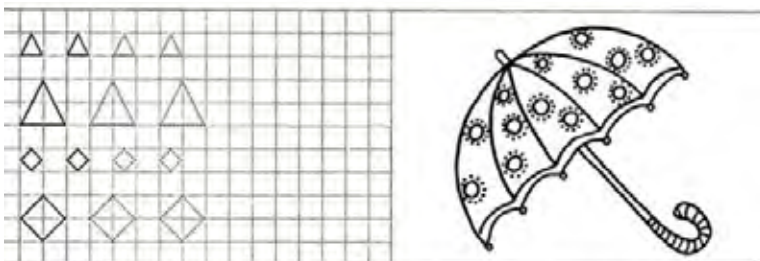
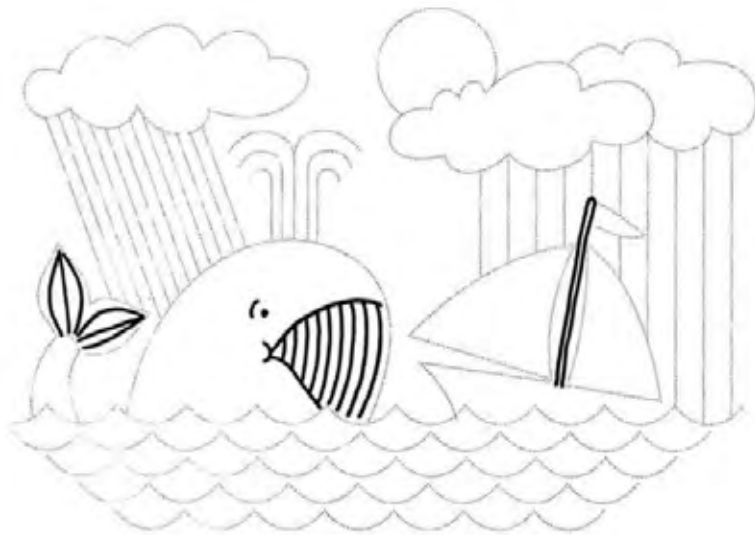
Непослушното коте. Звук

КОТЕ

КУЧЕ

Житената питка

Счупената ваза. Звук и буква Аа

ЗВУК

БУКВА

		А	А	А
--	--	---	---	---

		А	А	А
--	--	---	---	---

Aa

Писане на буква Aa

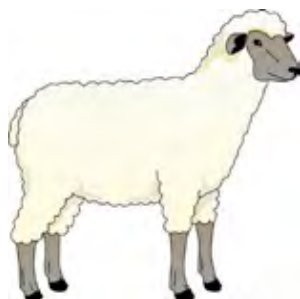
Aa – първа буква съм в буквара.

С буква A започва – Агне, Автобус

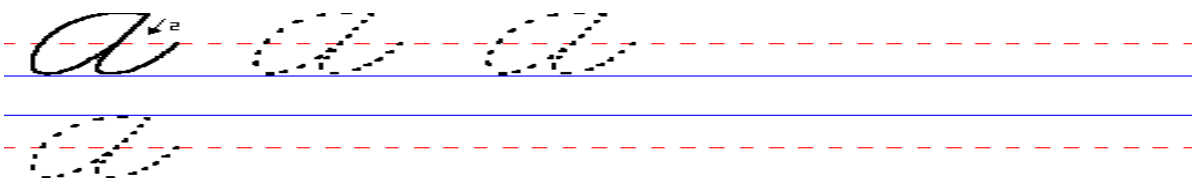
Aa

Aa

--	--	--	--

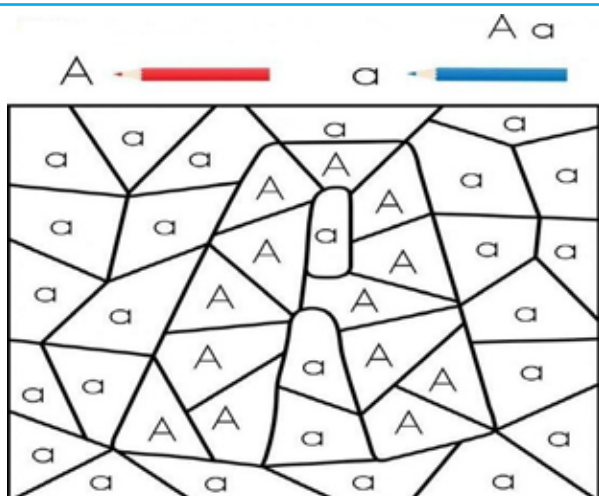

Графомоторика

Aa Aa Aa

Aa

ОТКРИЙ ДУМИТЕ С БУКВА
Aa Aa

Лакомото мече. Звук и буква Мм

ЗВУК

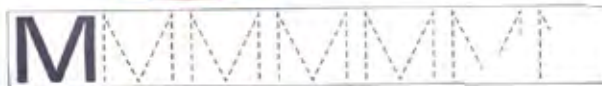
БУКВА

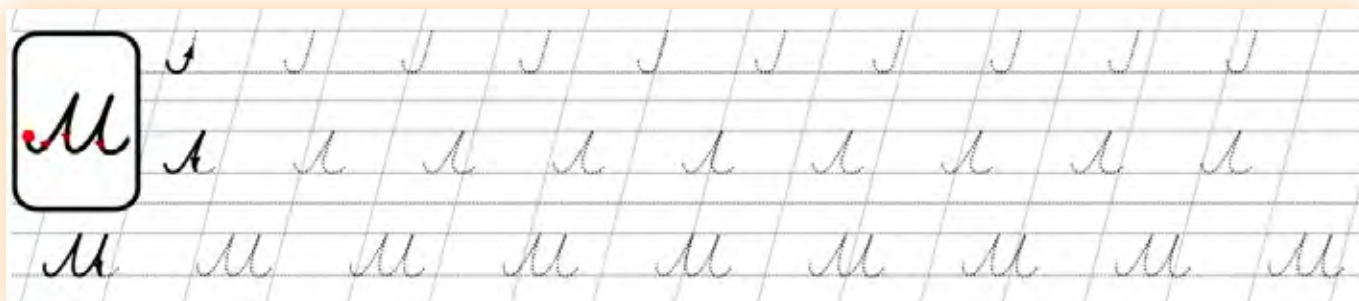
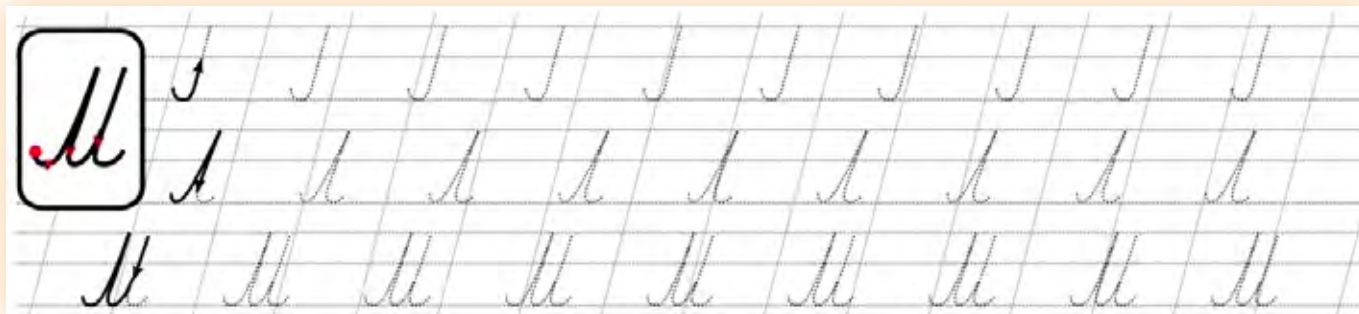
Оцвети!

М МИШКА

Графомоторика

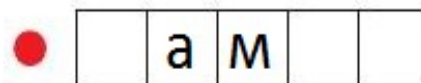
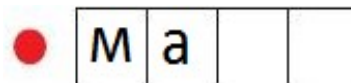
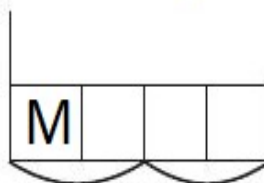
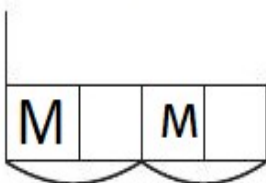

M m **M m**

Мама значи обич най-голяма, затова тя заслужава обич и от нас да получава.

MAMA

За иглика. Звук и буква Ии

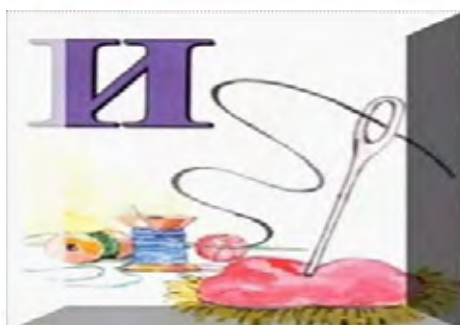

ЗВУК

БУКВА

И ИГРА

С буква „И“ иглата се познава,
тя при шиене помага –
малка, лъскава и остра.
Пипнеш ли я с ръце,
бързо ще те убоде.

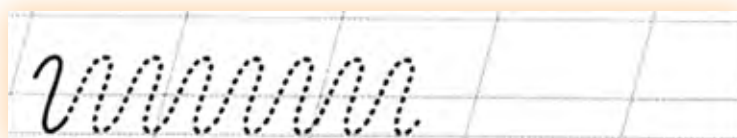
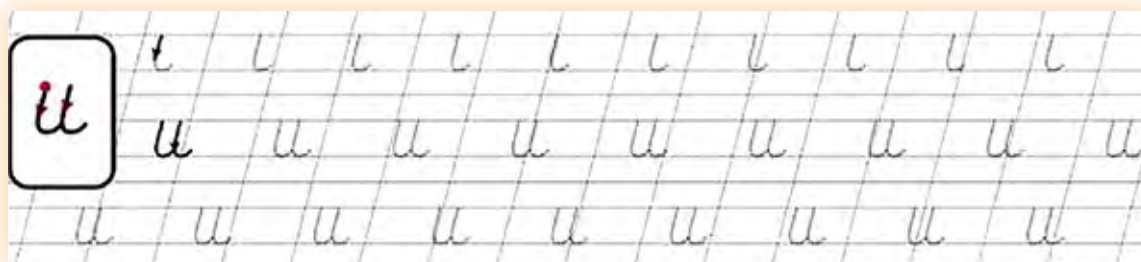
Да оцветим буква Ии с Мечо!

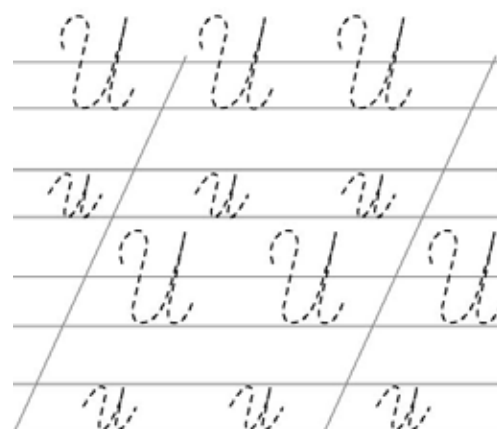
Писане на буква Ии

И и

Графомоторика

Пиши и оцвети буква Ии с Мечо!

Букви А, И, М

Аа

Мм Мм Мм Мм Мм Мм Мм Мм Мм Мм

и и и и и и и и и и и и и и и и

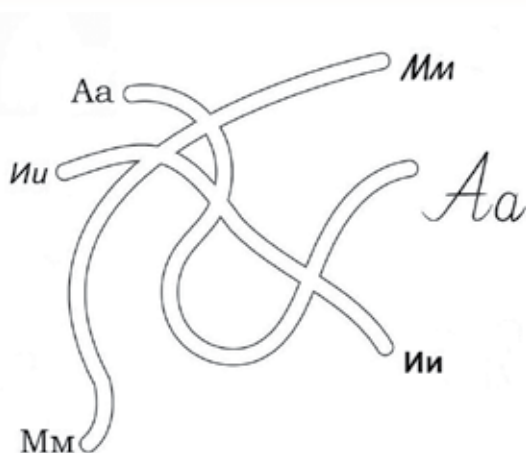
и и и и и и и и и и и и и и и и

и и и и и и и и и и и и и и и и

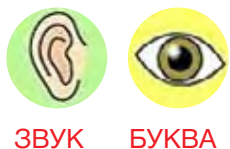
и и и и и и и и и и и и и и и и

и и и и и и и и и и и и и и и и

и и и и и и и и и и и и и и и и

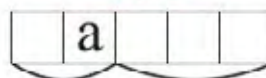
В парку. Звук и буква Нн

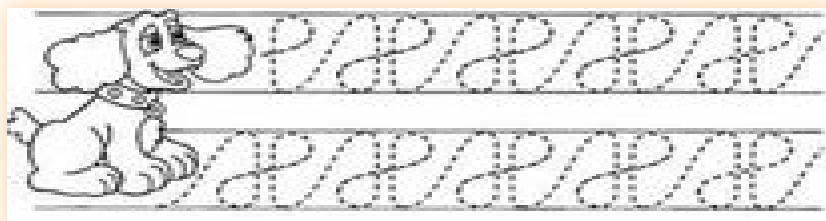
ЗВУК

БУКВА

Н н Н н

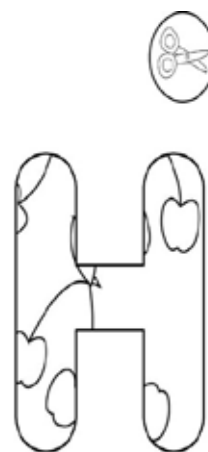
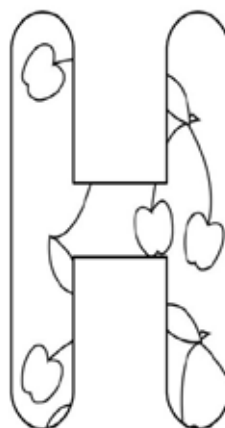
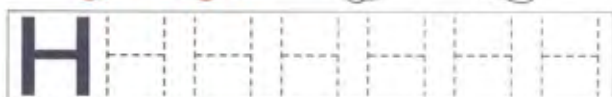

Графомоторика

Оцвети!

Н НОСОРОГ

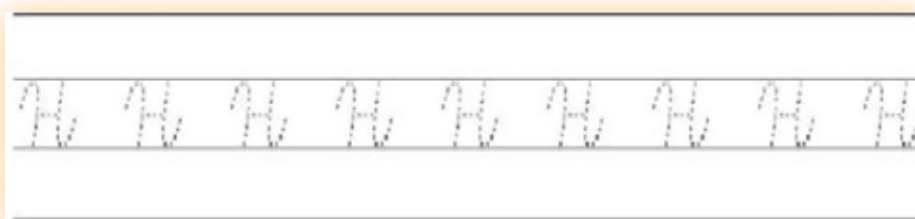
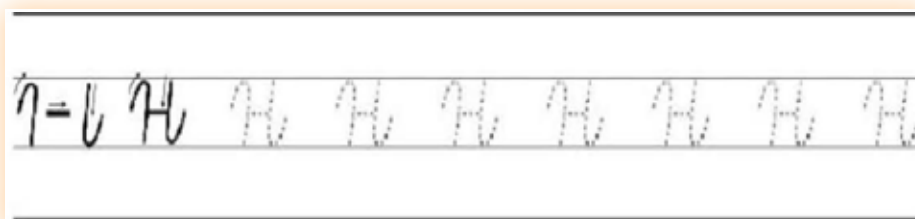
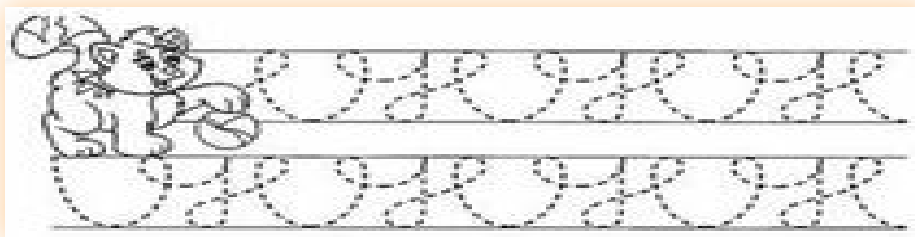

Н н

Писане на буква Нн

Буква Нн е буква строга, идва тя с носорога

Графомоторика

В гората. Звук и буква Ее

ЗВУК

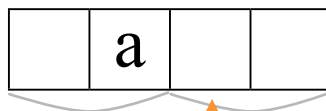
БУКВА

„Е“ в елха звучи добре.

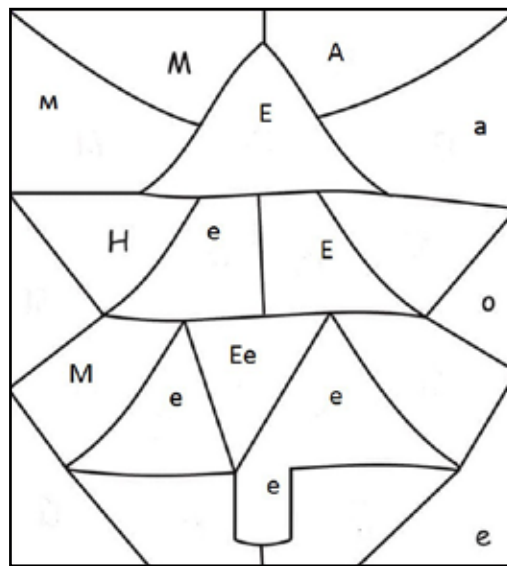
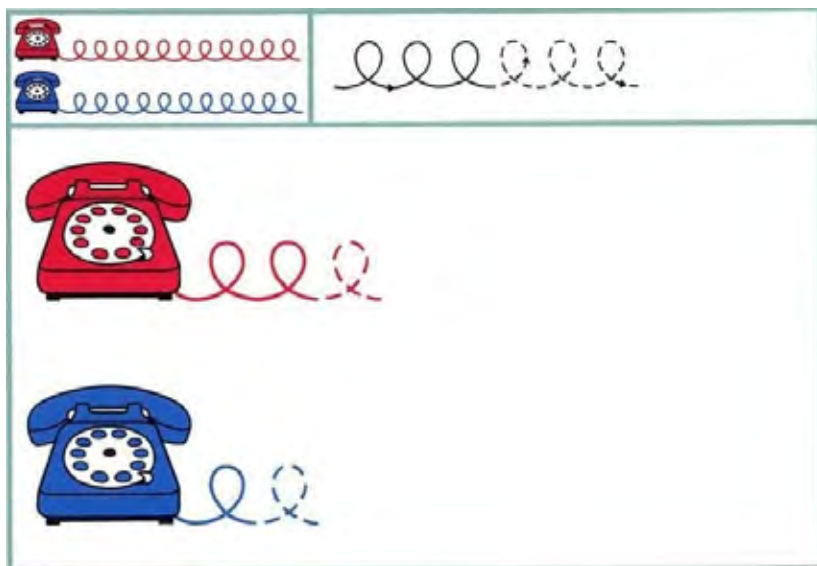
Чува се и във елен,

Ежко, есен, ееех!

Е е Е е

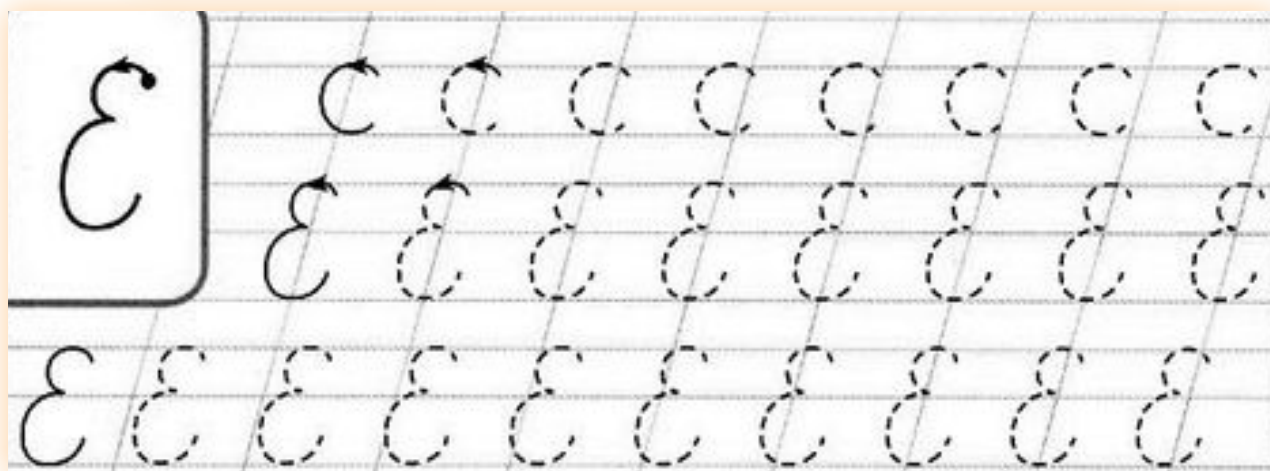
Графомоторика, повтори, оцвети!

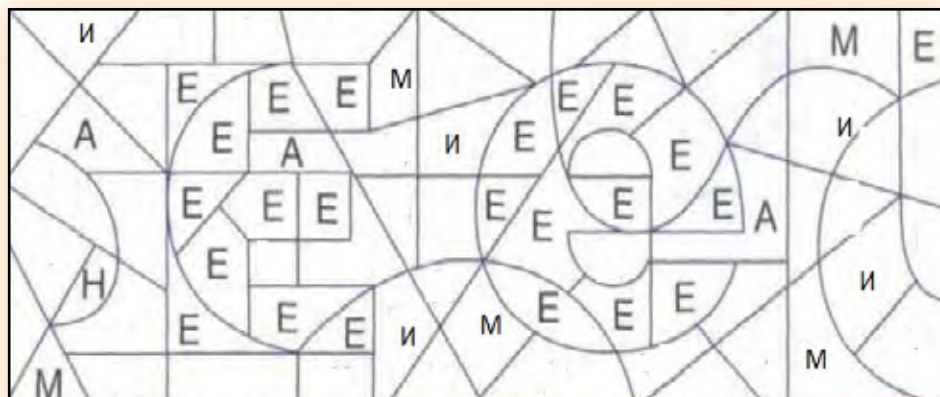
Писане на буква Ее

Буква Ее е тук дошла

Графомоторика, повтори!

Запълни частите от пъзела, където има буква Е.

Лале или роза? Звук и буква Лл

Л л Л л

--	--	--	--

Лл

ЛИМОН

Лл

Ёё

Лисица

Оцвети листата, по които има буква Л!

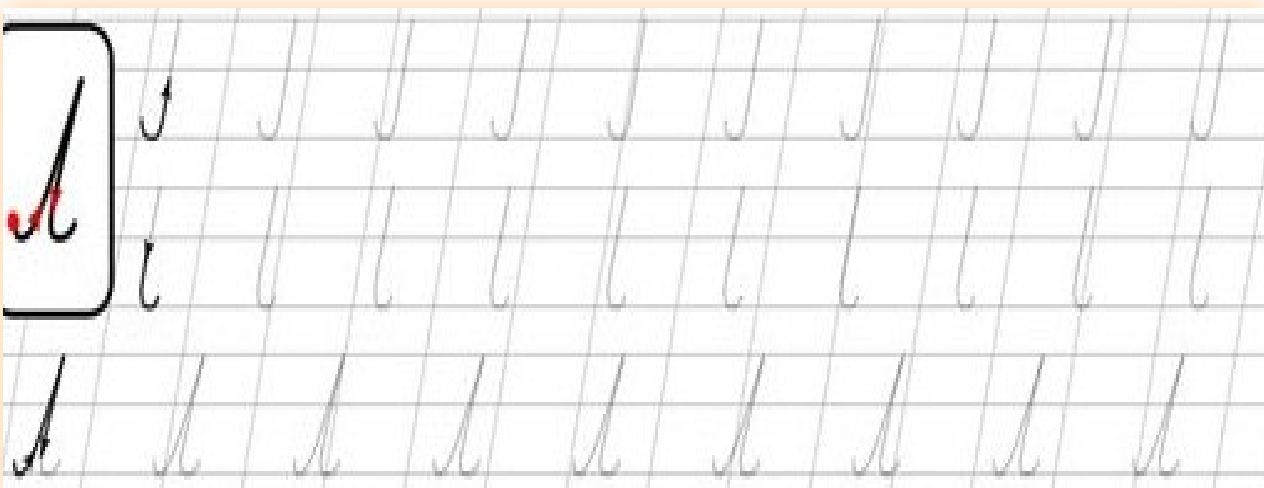
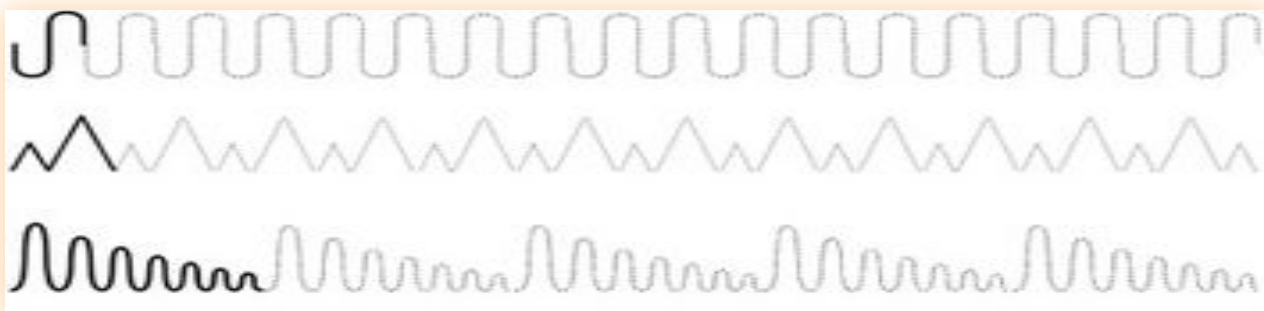
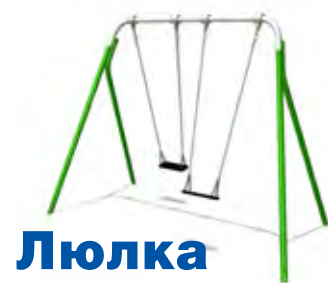

Писане на буква Лл

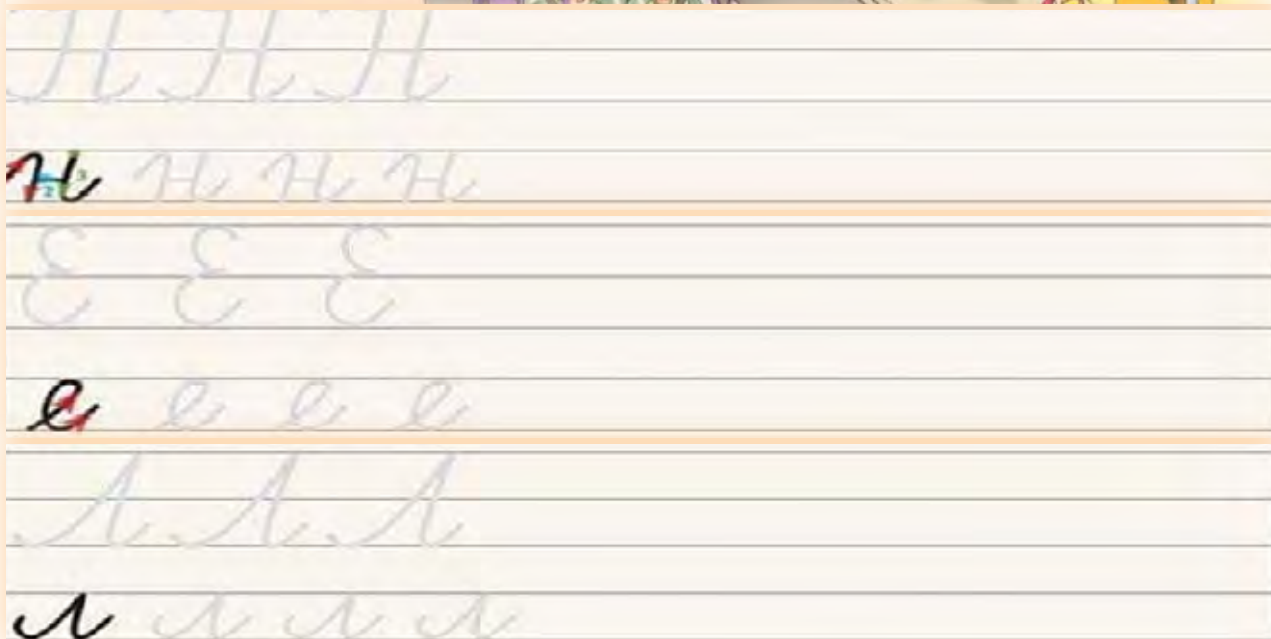
Лл Л л

Буква Лл ни залюля!

Графомоторика, повтори!

На балкона. Букви – Н, Е, Л

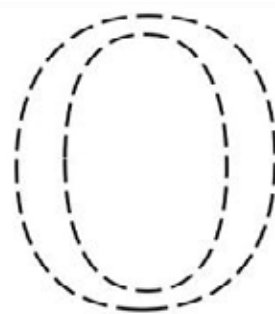
Намери пътя към буквите на животните!

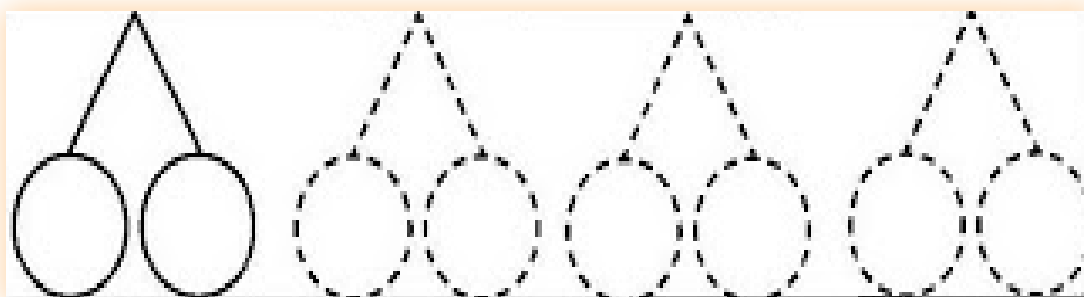
Елен или тюлен. Звук и буква Оо

С буква Оо – започва Охлюв, Облак, Огън

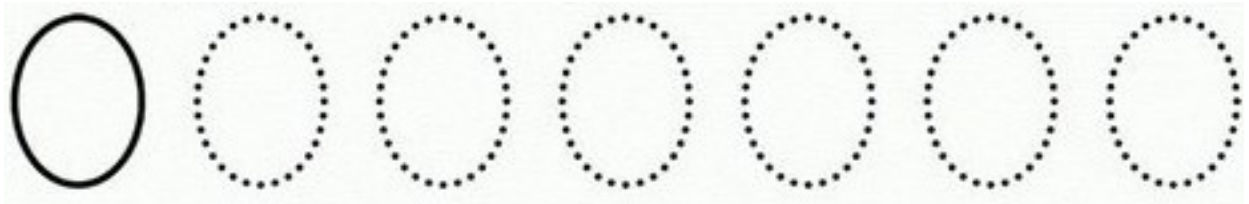

Очертай и оцвети с Мечо черешите!

Писане на буква Оо

Стигнахме до буква Оо – буква като колело!

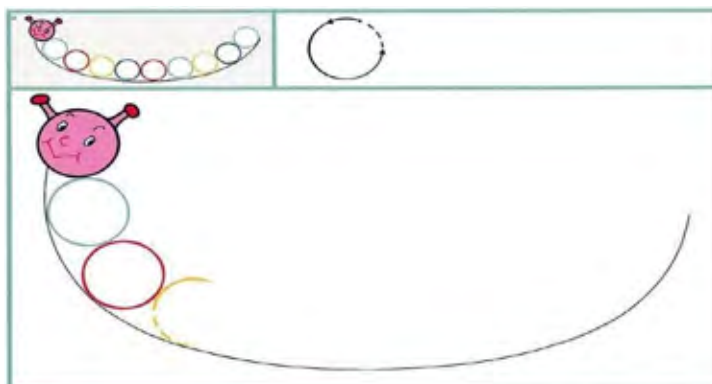

Охлювът пълзи в тревата,
буква носи на рогата.
Тази буквичка е „Оо“
като същинско колело.

Графомоторика, повтори!

Дорисувай гъсеничката с кръгчета като буква – О. Оцвети я!

На море. Звук и буква Рр

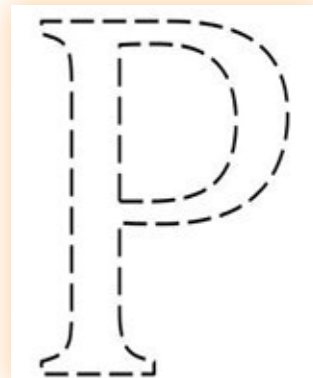
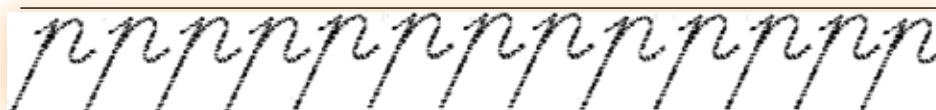
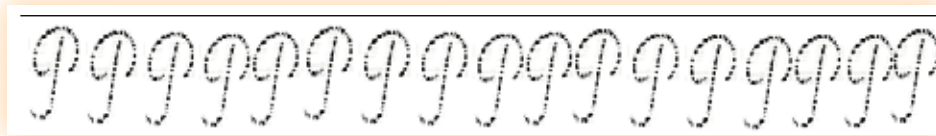
ЗВУК

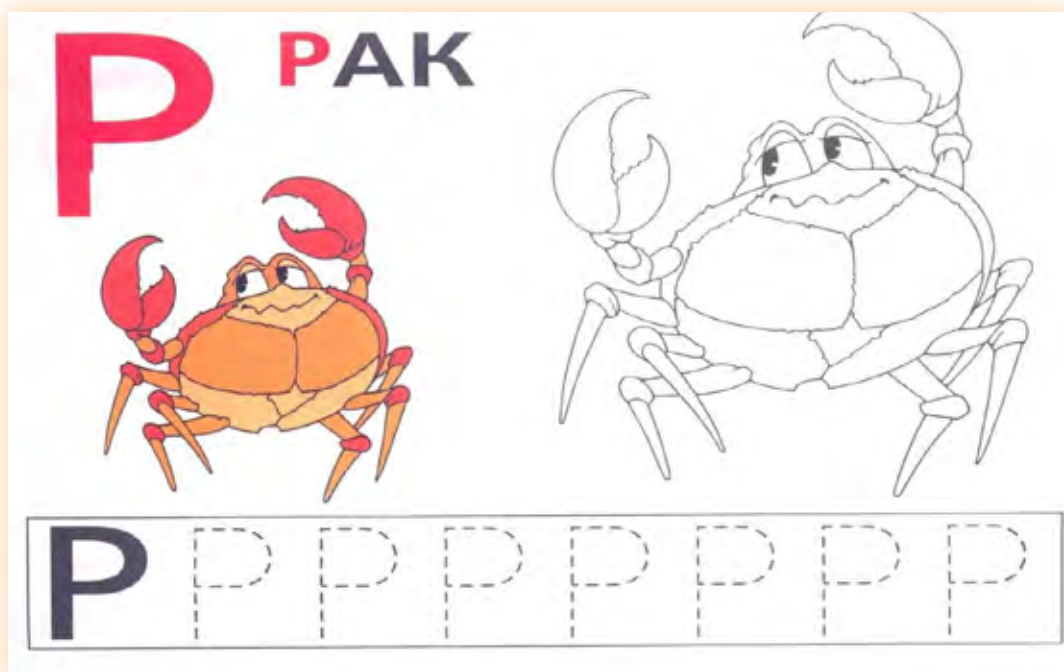
БУКВА

Риба, рак реката носи, радва се рибар!

Графомоторика

Оцвети!

--	--	--	--

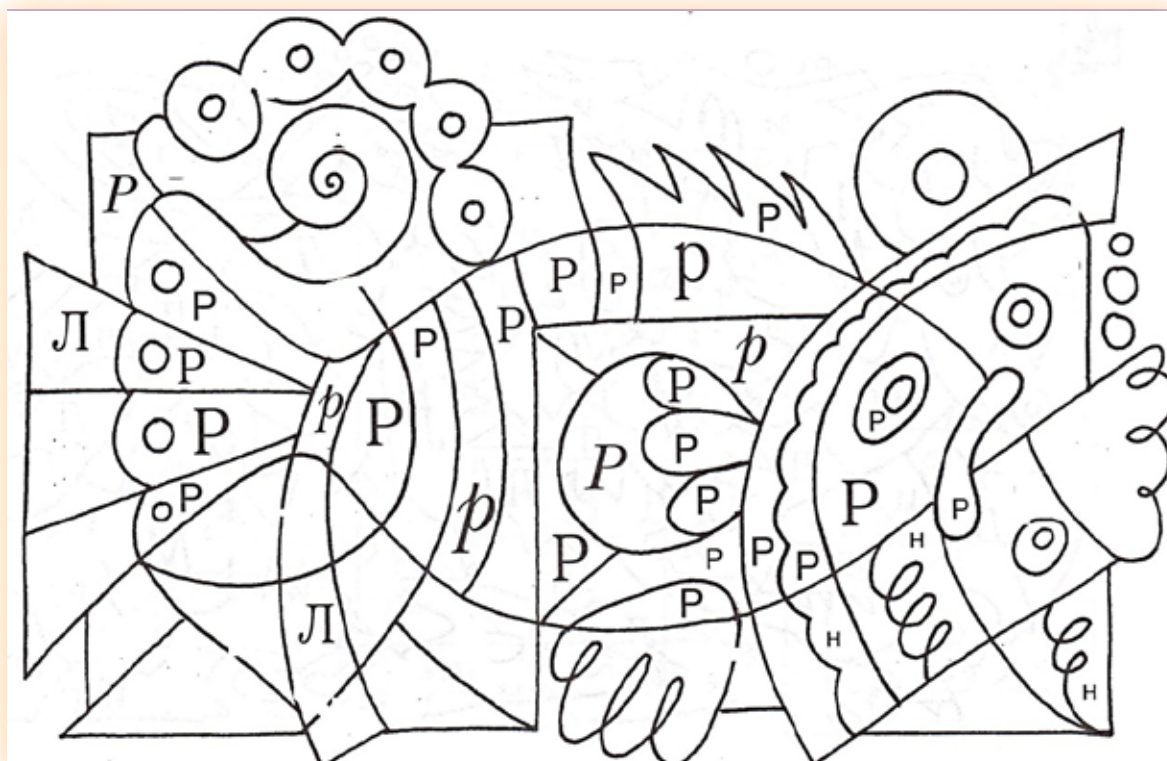

--	--	--	--

--	--	--	--	--

Оцвети полетата, където има буква Р!

В класната стая. Звук и буква Уу

ЗВУК

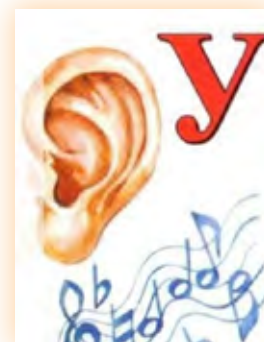
БУКВА

Ухото има буква

„У“ в началото, тъй създадено е цялото.

За да може всеки звук и шум да чува,
така човекът със света общува.

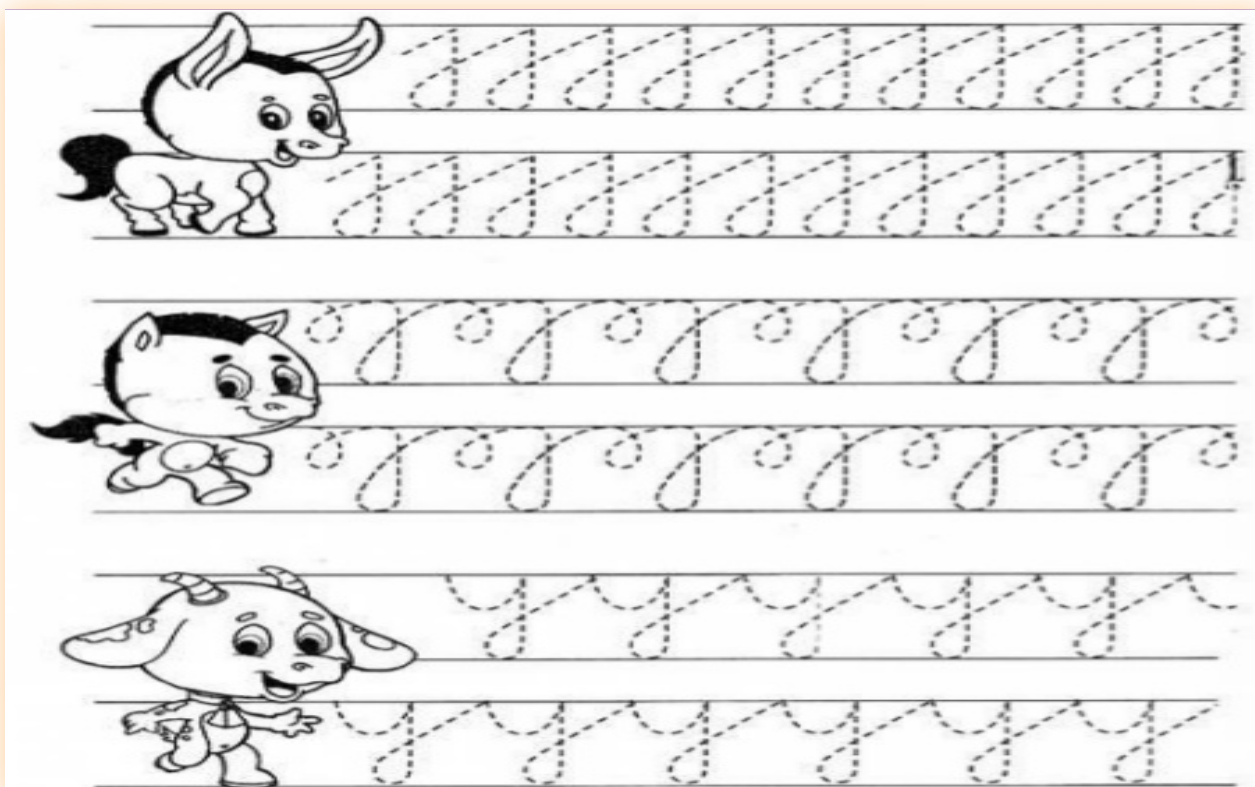

Оцвети, където има буква У!

Писане на буква Уу

Графомоторика

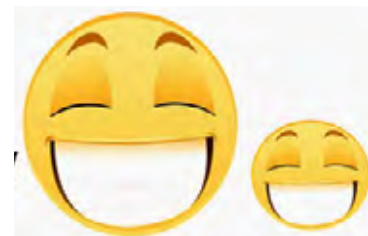
У УЧЕНИК

Уу **Уу**

Учител

Усмивка

Разговор по телефона

О О О О

о о о о о

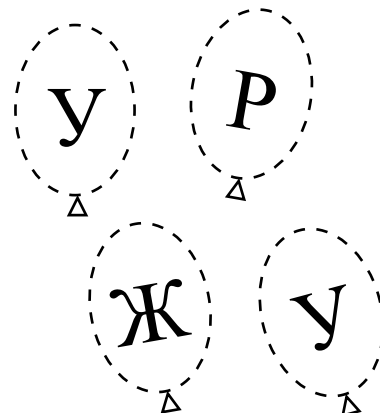
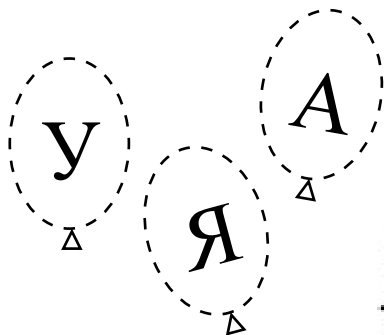
Р Р Р Р

р р р р р

У У У У

у у у у у

Мечо трябва да оцвети всички балони с буква У, помогни му!

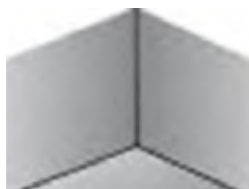
На дървото. Звук и буква Ъъ

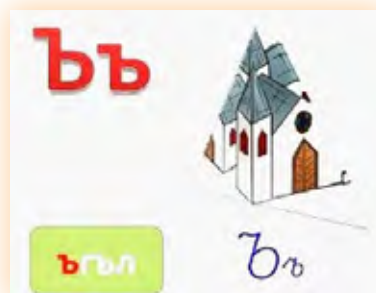
ЗВУК

БУКВА

Буквичката Ъъ в ъгъла стои.
Ах, тази буква Ъ! В ъгъла се
свряла, кротичко заспала.

Оцвети лодките, които имат буква Ъ!

Писане на буква Ъъ

К				
---	--	--	--	--

Ч				
---	--	--	--	--

		К		
--	--	---	--	--

Графомоторика

Ъ Ъ Ъ Ъ

Ъ Ъ Ъ

ъ ъ ъ ъ ъ

ъ ъ ъ ъ

ъ ъ

ъ ъ ъ ъ ъ ъ ъ ъ ъ ъ

ъ ъ ъ ъ ъ ъ ъ ъ ъ ъ

Райна и Рей. Звук и буква Йй

ЗВУК

БУКВА

Хе^й, здраве^й, засме^й се
и песничка запе^й!

Йй

йо^гурт

зай^ка

йо^д

ле^йка

Оцвети буква Й!

Й К Н И Е
В Й Й Л Й

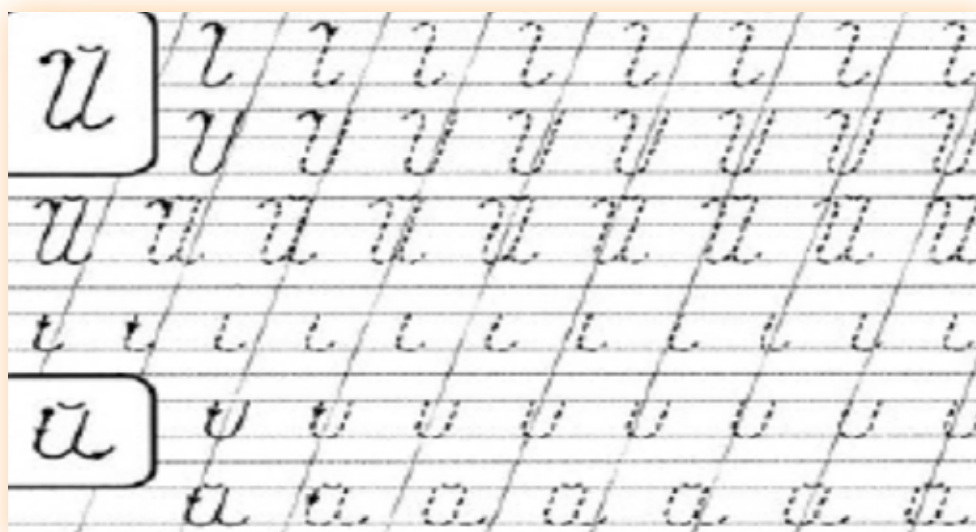
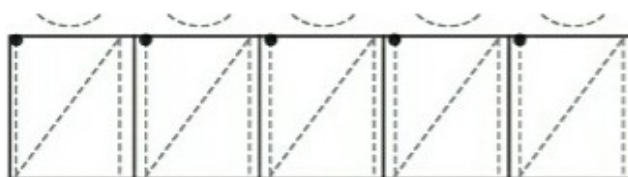
Писане на буква Йй

Буква **й** казва ти „Здравей!“

Огради шишенцата и чашките, които са пълни с буква Йй!

Графомоторика

Моля, седнете. Буква Яя

ЗВУК

БУКВА

С буква **Я** накрая да се запознаем!

Я ЯБЪЛКА

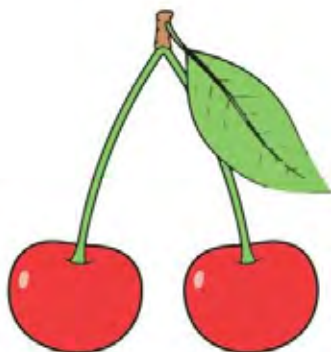

Мечо **я**бълка **я**де.

Открий думите с буква **Яя**!

Яя

Тина и тате. Звук и буква Тт

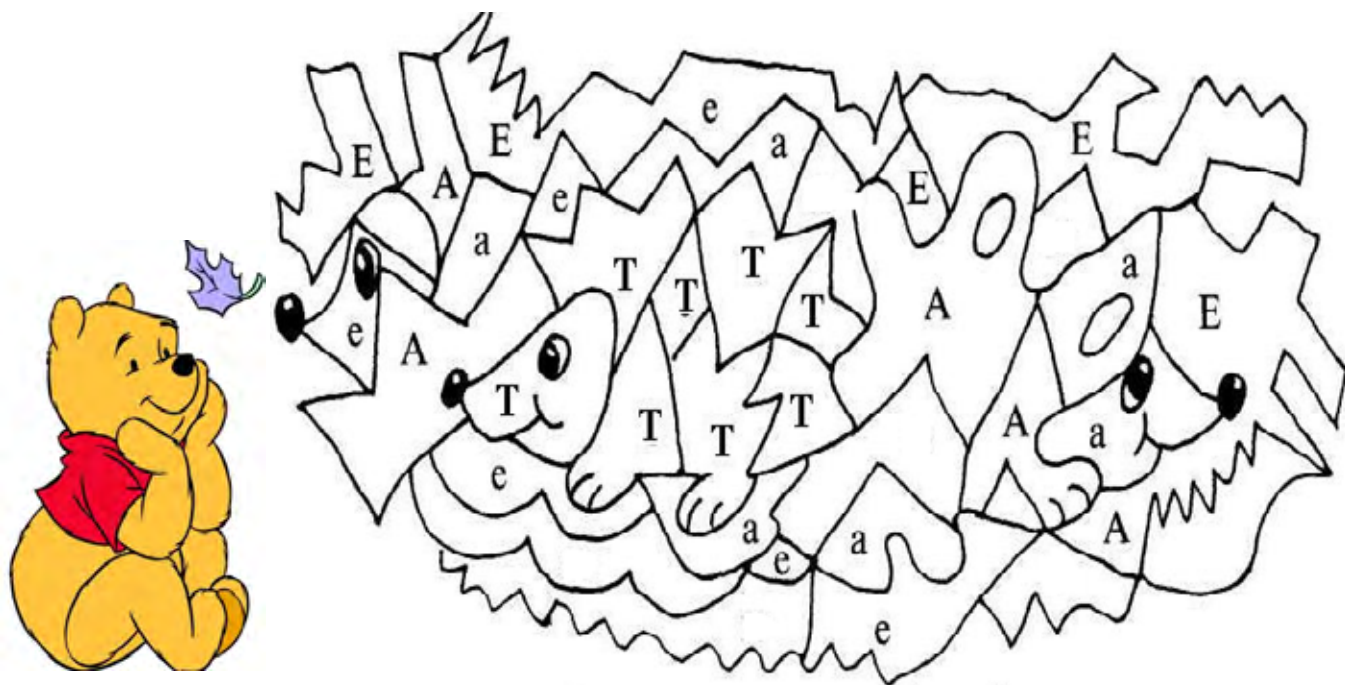

Тт

Торта

Оцвети в сиво всички полета с буква Т!

Открий думите с буква **Тт**!

Тт Тт тт

Имен ден. Звук и буква Дд

Огради буква Д!

Д Е Ъ
 Т И Е О М А
 И О И О Е

Писане на буква Дд

Добре дошли при Д!

D d

Дом

Дърво

Домат

Графомоторика

D D D D

D

D

d d d d d

d d d

Еленът. Букви Т и Д

Т т

Т т

Д д

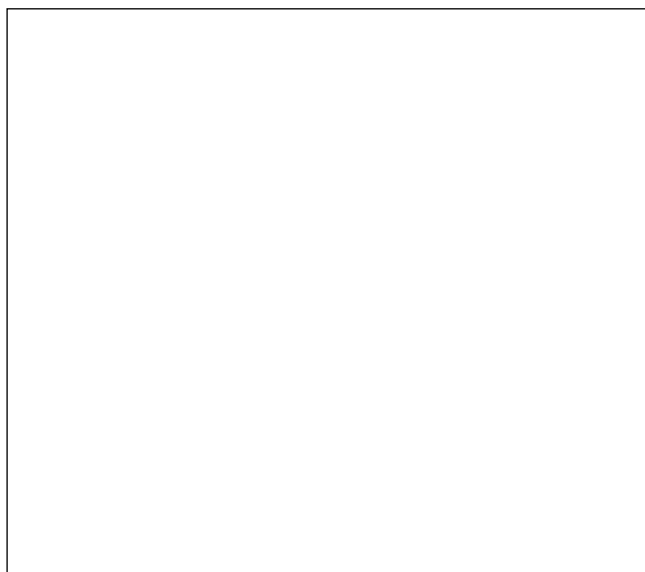
Д д

Оцвети топките за елхата!

Нарисувай дърво!

Самолетът на Стоян. Звук и буква Сс

Буква **Сс** ни дава сила!
Слънчо, Сладолед и Слон

Писане на буква Сс

Графомоторика

Сс Сс Сс Сс Сс Сс Сс

Сс Сс

С С С С С С С С

Сс Сс Сс Сс Сс Сс

Сс Сс Сс Сс Сс Сс

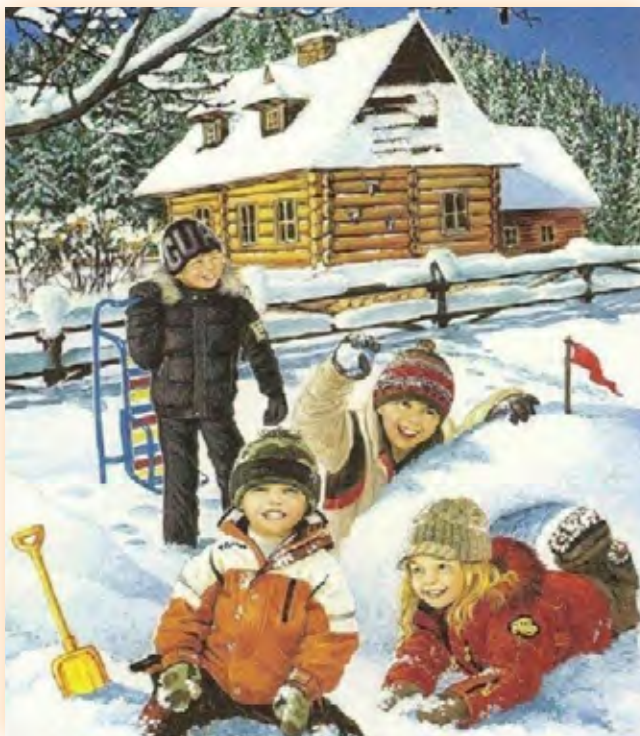
Сс Сс Сс Сс Сс Сс

Сс Сс Сс Сс Сс Сс

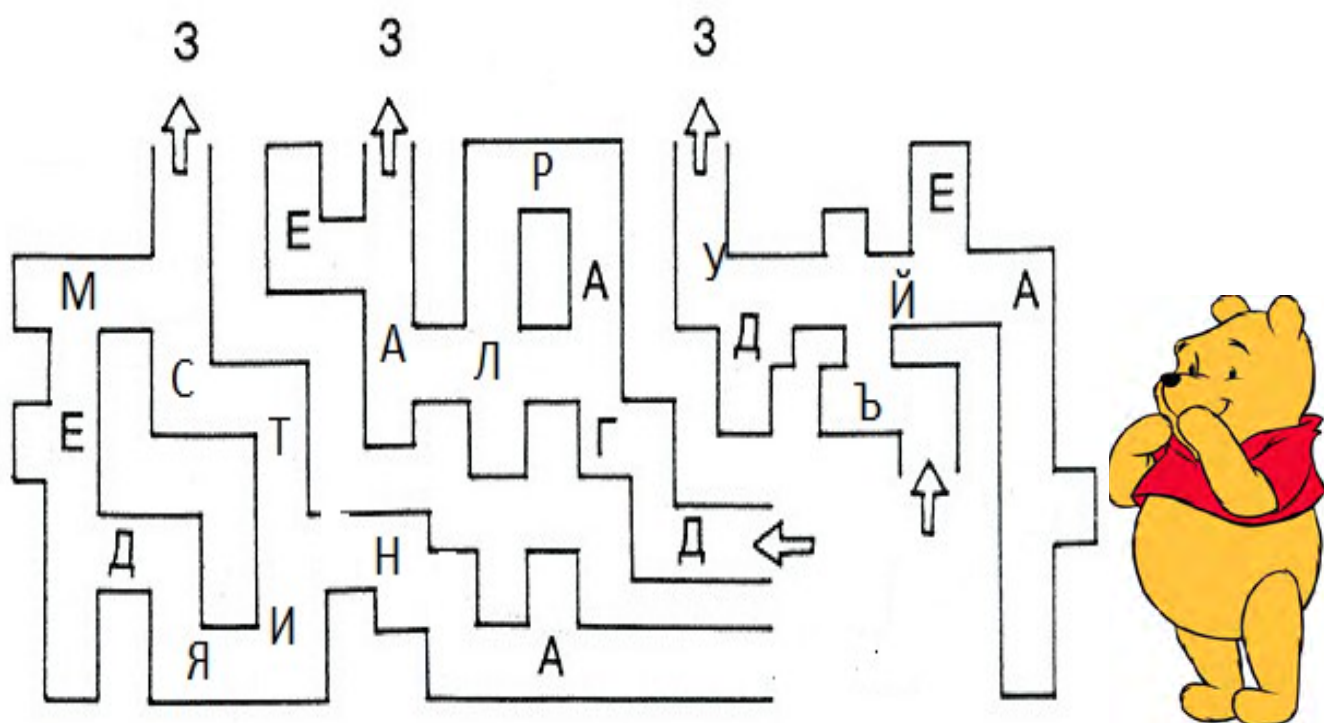
Сс Сс Сс Сс Сс Сс

Сс Сс Сс Сс Сс Сс

Зимен излет. Звук и буква Зз

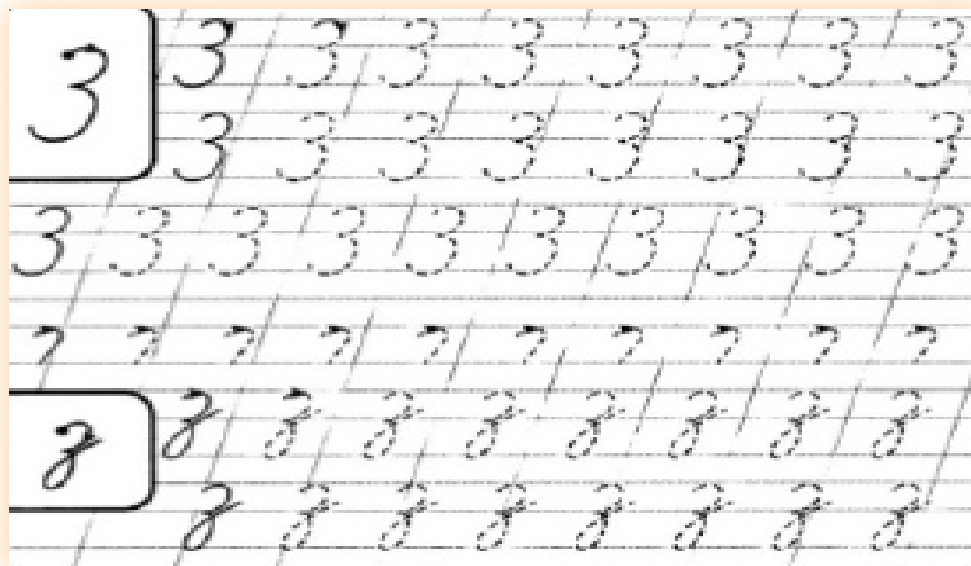

Мечо трябва да премине през всички букви, които е научил,
за да стигне до буква **З**, помогни му!

Писане на буква Зз

Графомоторика

З

З

З

З з

З з

З з

З з

З з

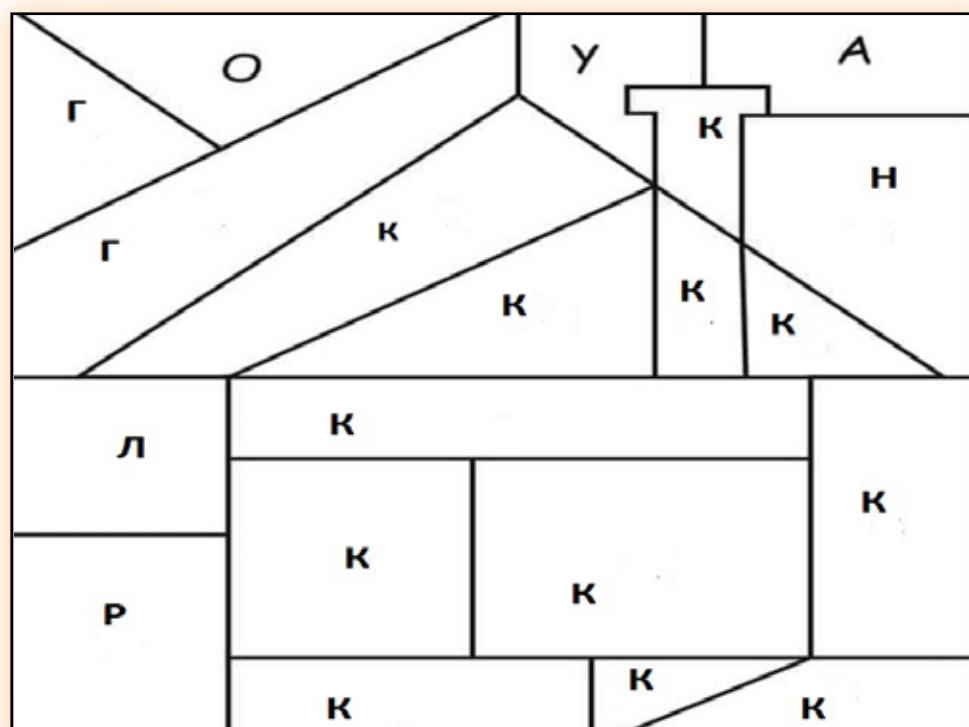
З з

З з

Каратист. Звук и буква Кк

Мечо трябва да оцвети всички полета с буква К, помогни му!

Писане на буква Кк

Графомоторика

К К К К К К К К

К

К

к к к к к к к к

к

к

С буква **Кк** котката играе!

К КОТКА

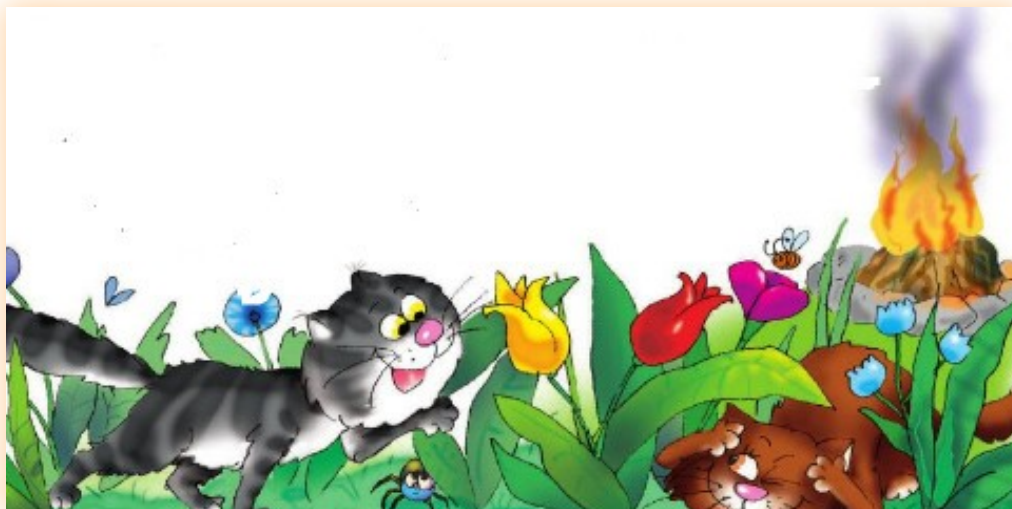

Тръгнах в парка, но
движа се едвам-едвам,
а пък Куче,
Кон и Котка тичаха
за здраве там.

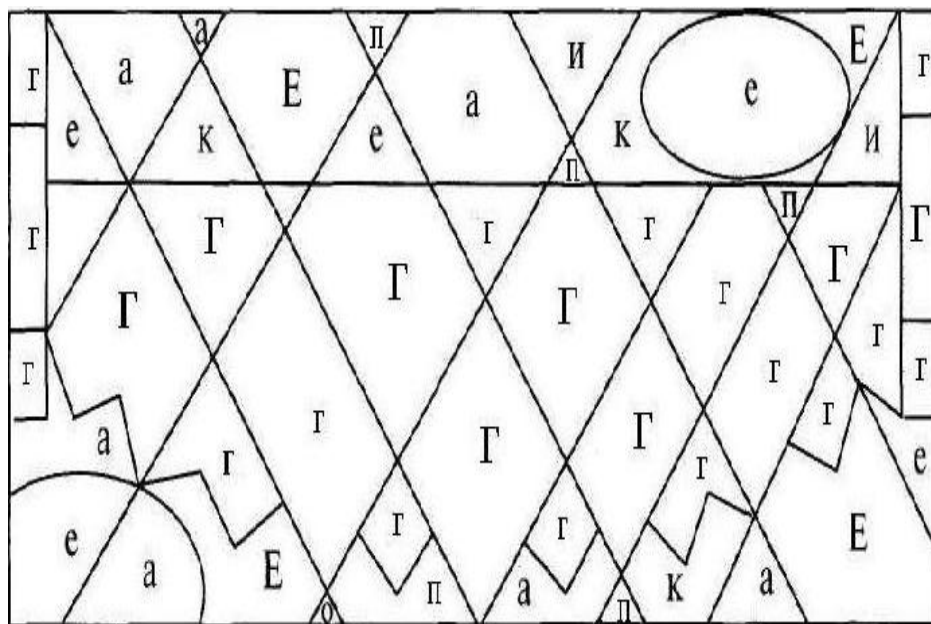
КУЧЕ

Игра с огъня. Звук и буква Гг

Оцвети всички полета с буква Г, помогни на Мечо!

Писане на буква Гг

Графомоторика

Г Г Г Г Г Г Г Г Г

Г

Г

г г г г г г г г г

г

г

С буква Гг гълъбче лети!

Гъбка червенушка
мъничка пъструшка,
кацнала в горичка,
със чадър в ръчичка!

Приятели. Звук и буква Пп

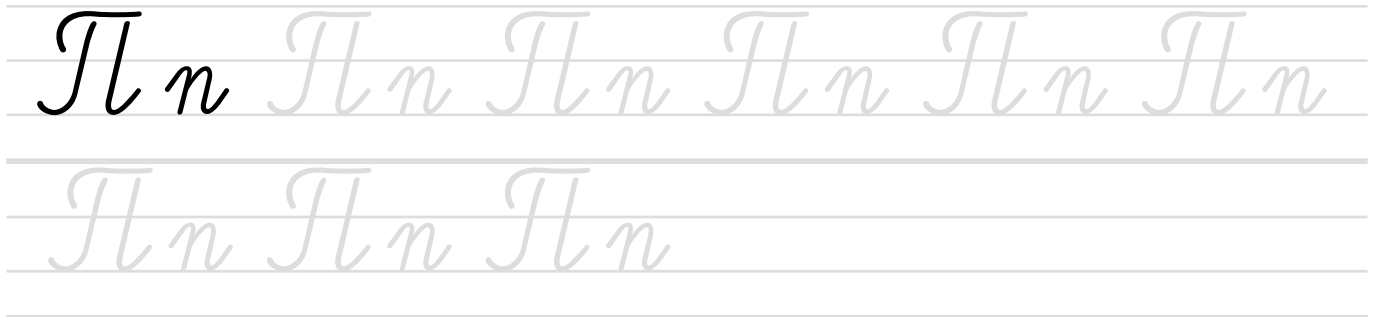
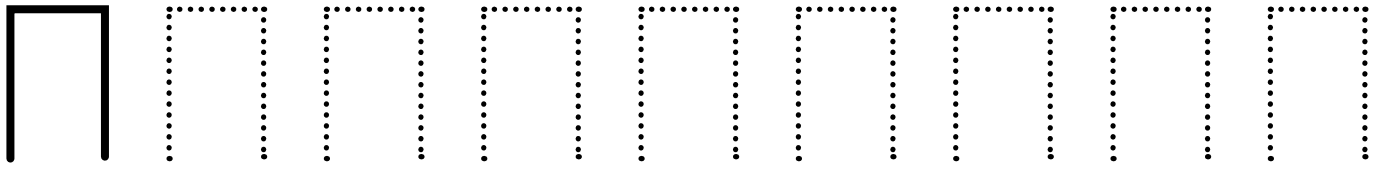

Оцвети паяжината на дървото!

Писане на буква Пп

Графомоторика

Буква **Пп** пеперуда ни донесе!

С буква „П“ петелът се
гордее, има много пъстра
перушина, горд е сред
кокошата дружина
и от радост
„Кукуригу“ пее!

Пате

Писане на буква Бб

Графомоторика

Б б

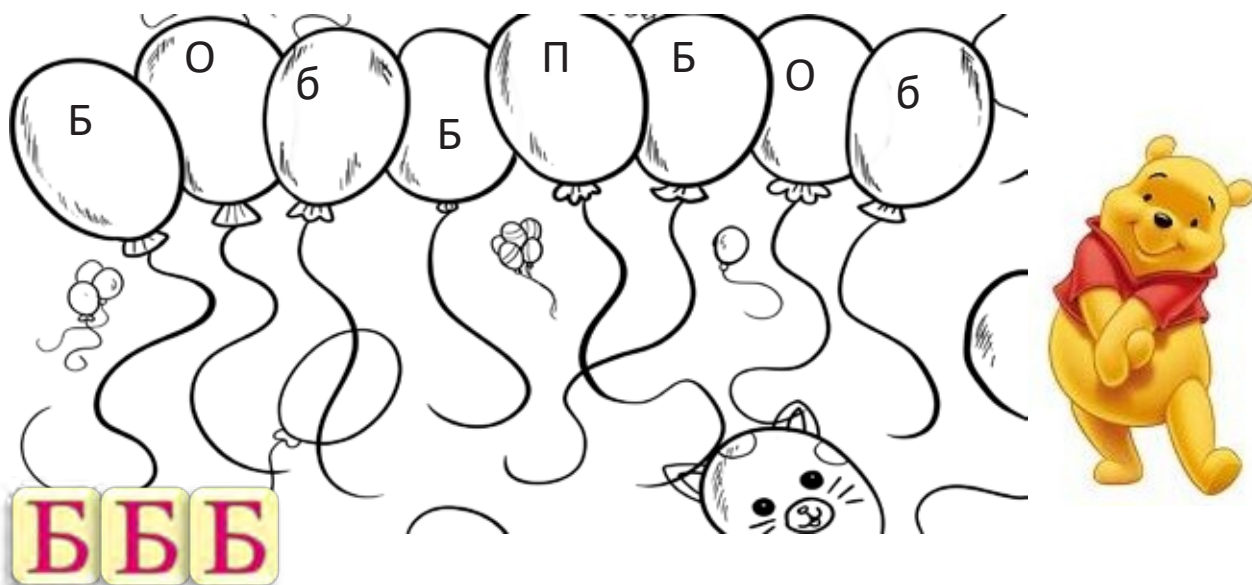
Б Б Б Б Б Б Б Б

Б Б Б Б Б Б Б Б

б б б б б б б б б б

б б б б б б б б б б

Оцвети заедно с Мечо балоните, които са пълни с буква **Бб**!

България. Звук и буква Бб

Бръмбар буква „Бб“ намери,
весел е, не се чумери.

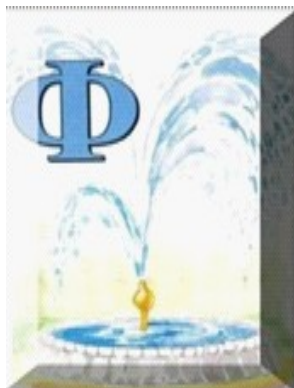
Бухалчо го похвали и бързичко на глас
добави: „С „Бб“ аз още думи знам:
барабан, балон, банан“.

Бб

Загадка. Звук и буква Фф

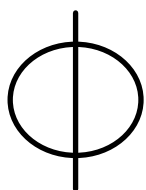
С буква „Фф“ фенерът свети.

С буква „Ф“ гордее се фонтанът.

Вдига той водата си нагоре
бълбука, плиска и говори.

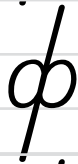
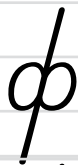
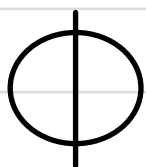
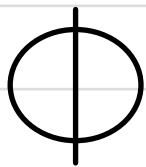

ФОКУС

Писане на буква Фф

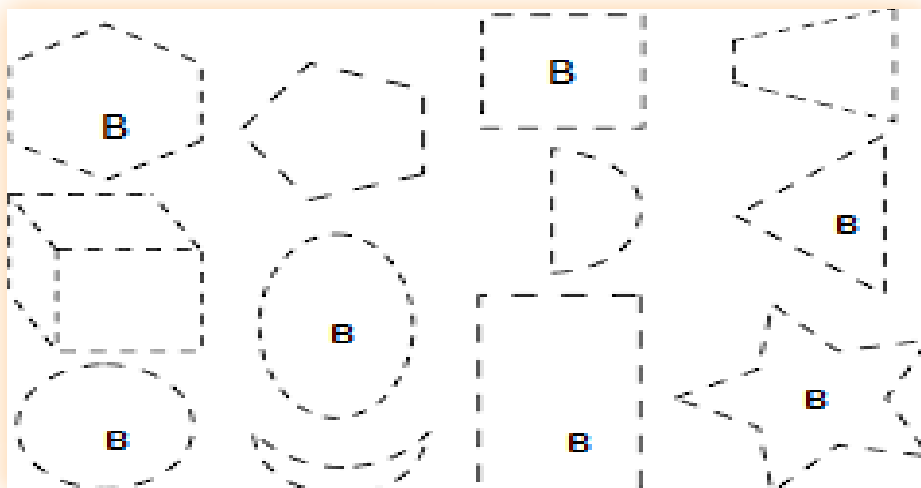
Графомоторика

Врана в локва. Звук и буква Вв

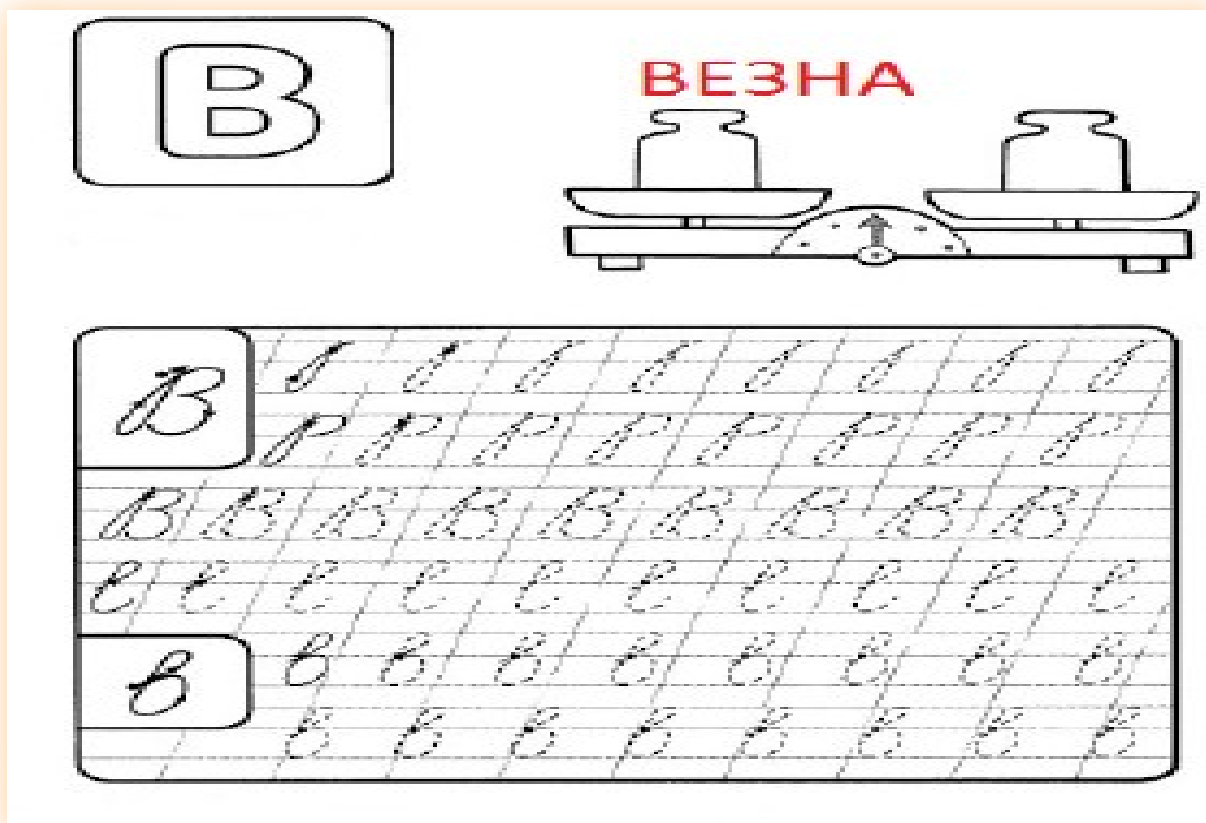

Очертай фигурите и оцвети тези, които имат буква **Вв**!

Писане на буква Вв

Графомоторика

С веселото **Вв** весело вървим.

влакче

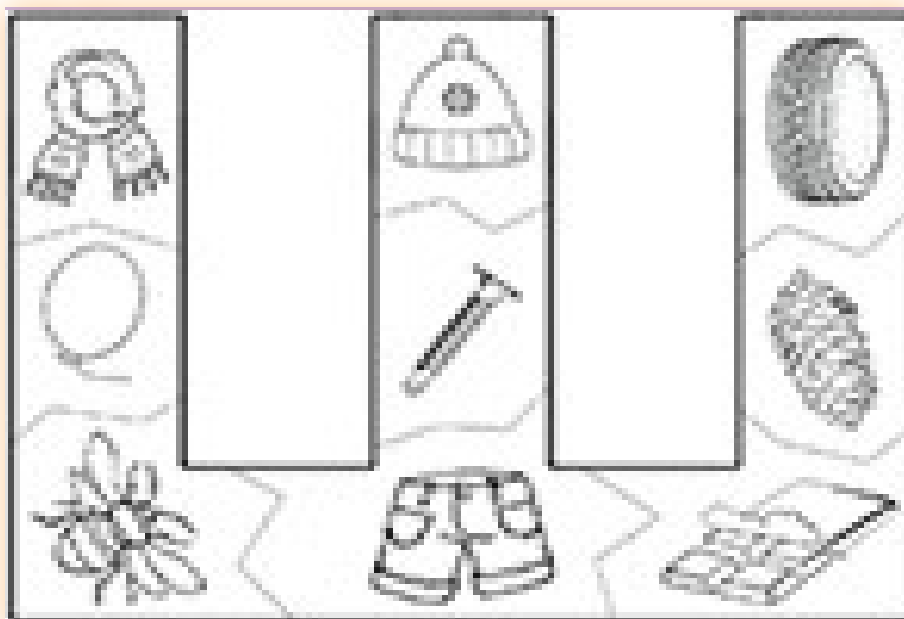
С „В“ започва думата врабче.
То е пъргаво като момче,
скача върху клони и балкони,
с нас дружи през всичките сезони.

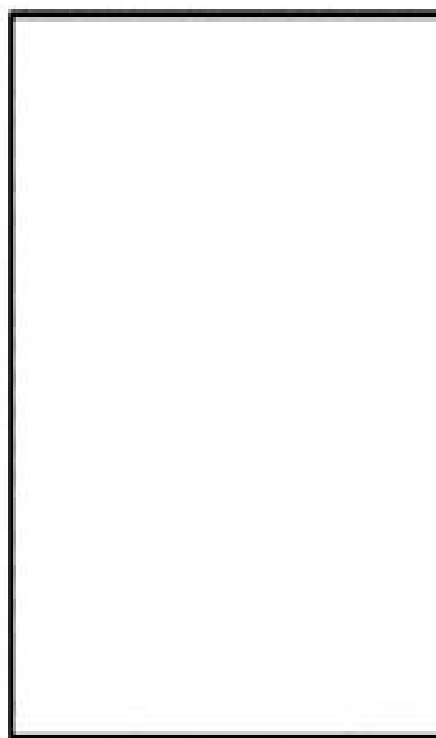
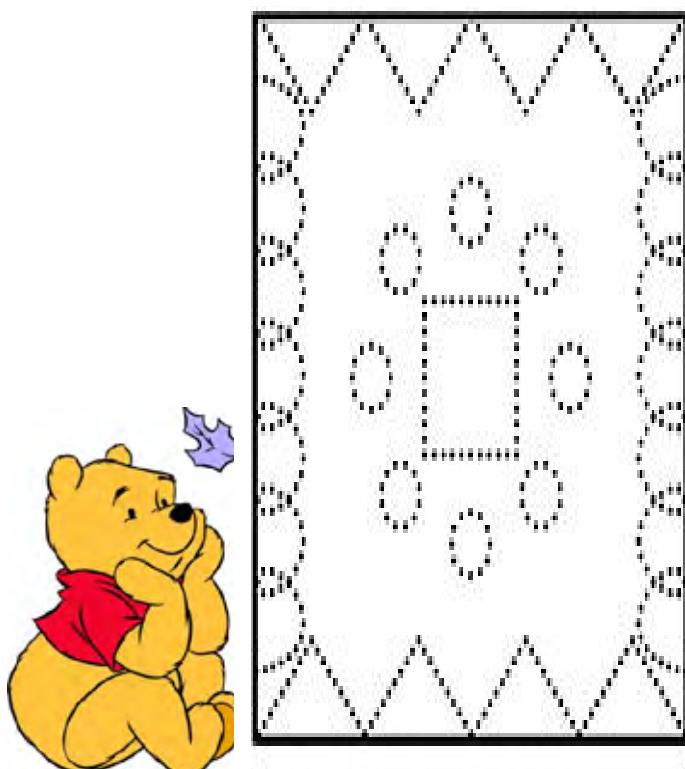
В

Звук и буква Шш

Огради думите с „Ш“

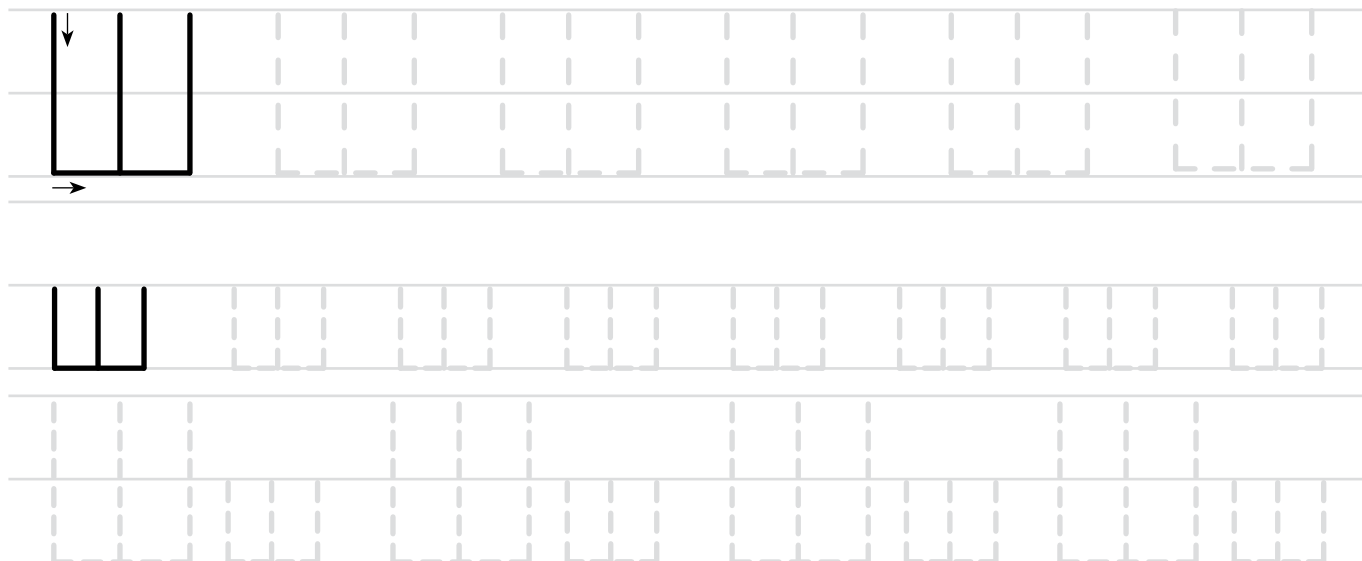

Нарисувай заедно с Мечо същото килимче!

Писане на буква Шш

Графомоторика

Буква Шш шарен шал завива.

Писане на буква Жж

Ж ж

Жж

жаба

С буква Жж жълта жаба скача!

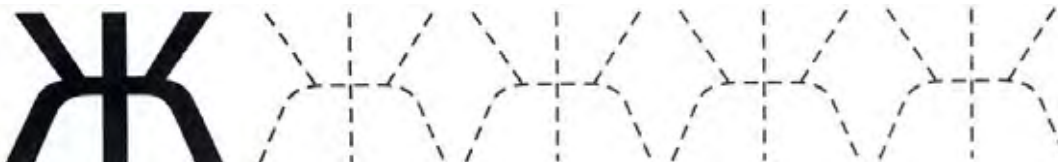

Тука близо край гората,
край гората, до реката
жаба думи с Жж реди:
жълд, жито, жълт.

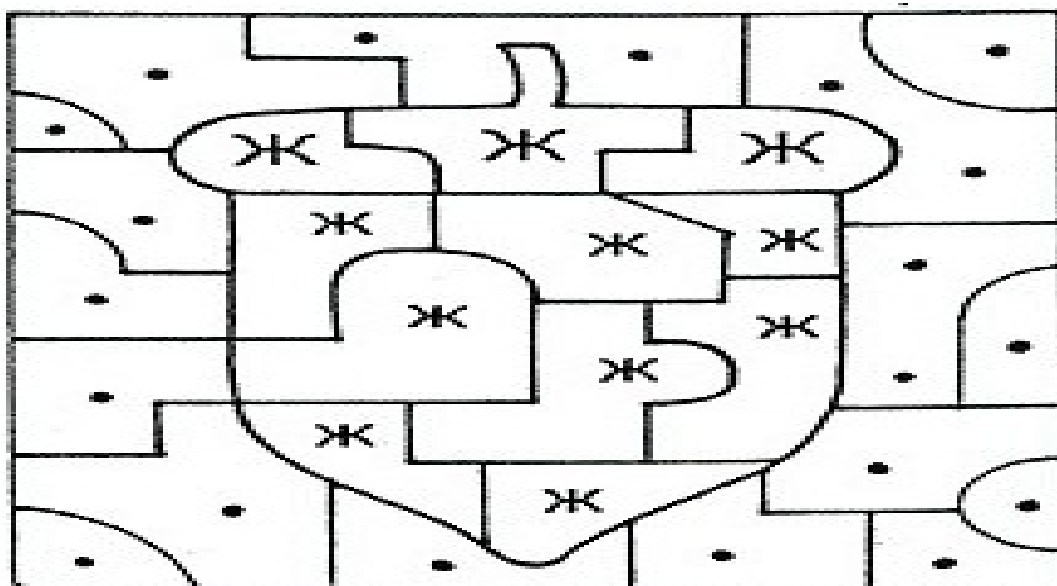

Писане на буква Жж

Графомоторика

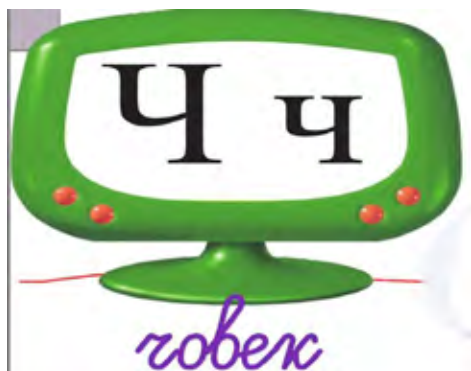
Оцвети полетата с буква Жж!

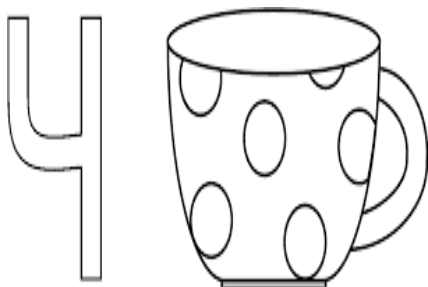
На поляната. Звук и буква Чч

Буква **Чч** чадър червен върти.

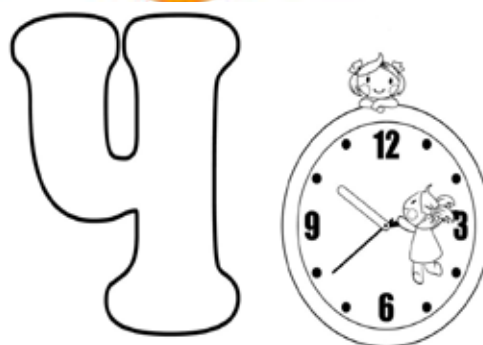

ЧАДЪР

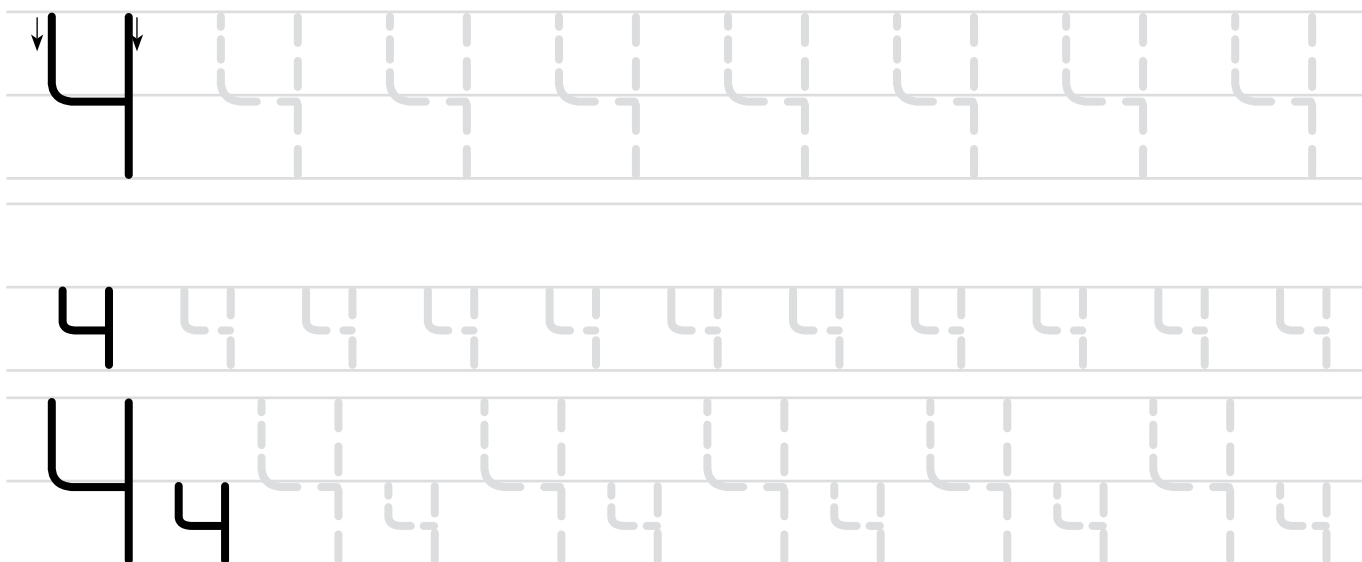
ЧАША

ЧАСОВНИК

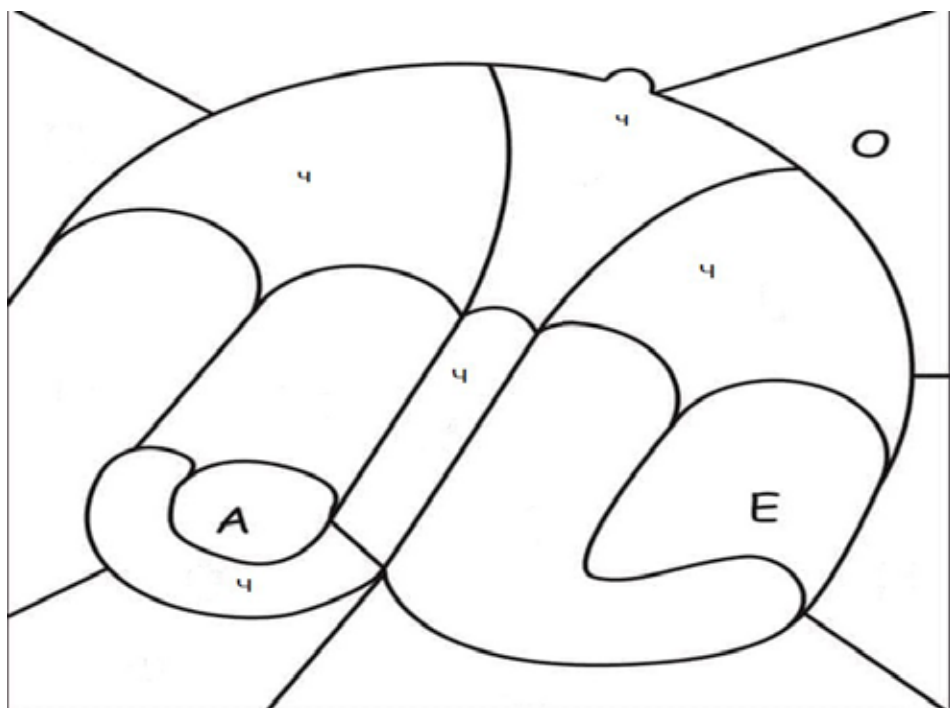

Писане на буква Чч

Графомоторика

Рисувай с Мечо!

Хамстерът Хруп. Звук и буква Хх

Буква **Хх** хлябът вкусен носи.

На цирк. Звук и буква Цц

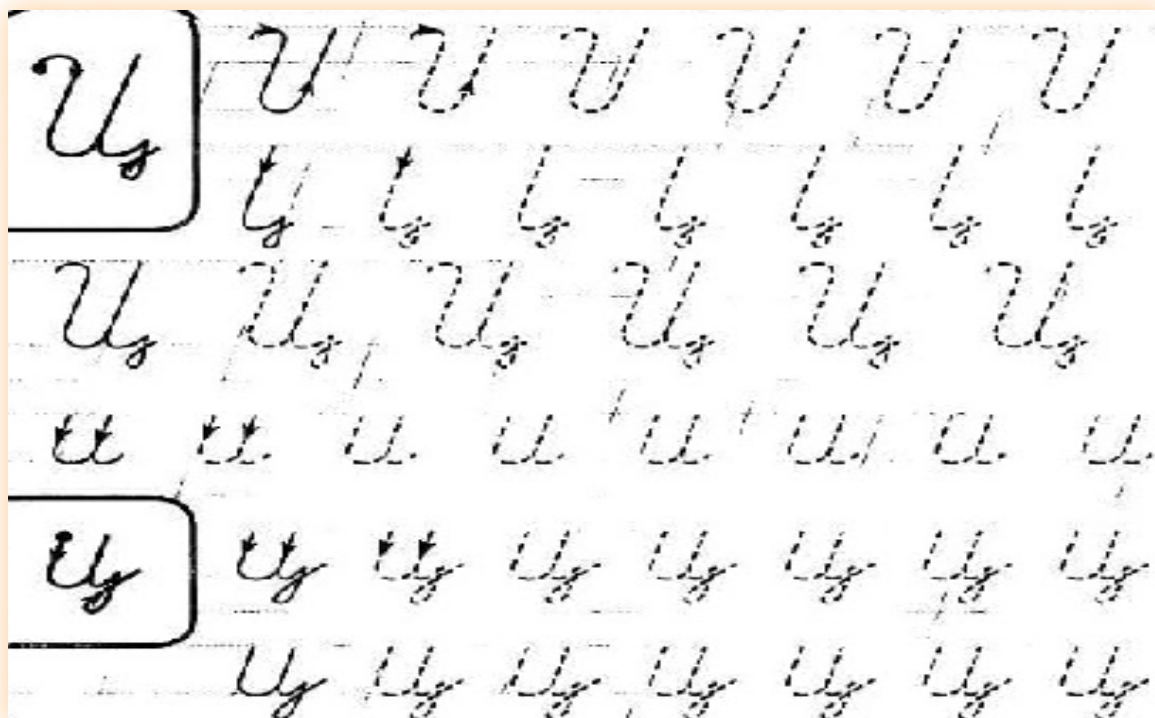

Буква **Цц** с цвете цъфнало ухае.

Цветенце мило,
във венче се скрило.
Ела с мен до реката,
там да те видят децата.

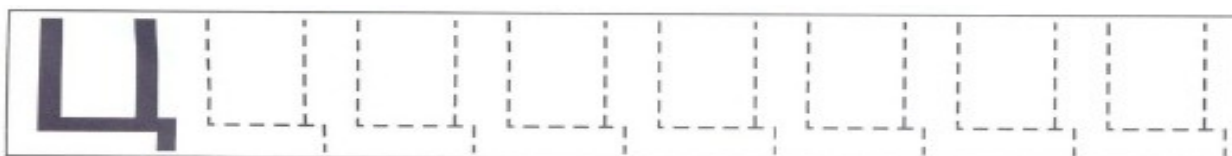

Писане на буква Цц

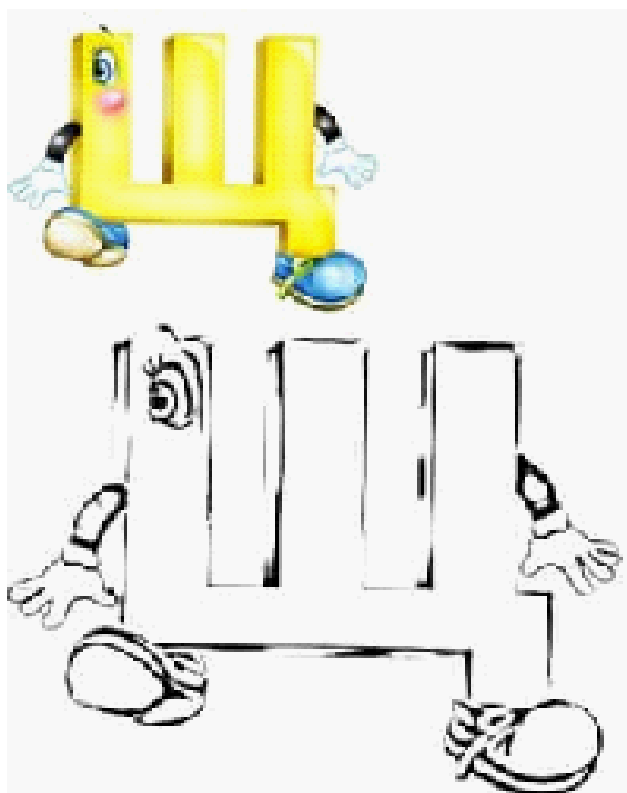

Оцвети!

Ц ЦИРК

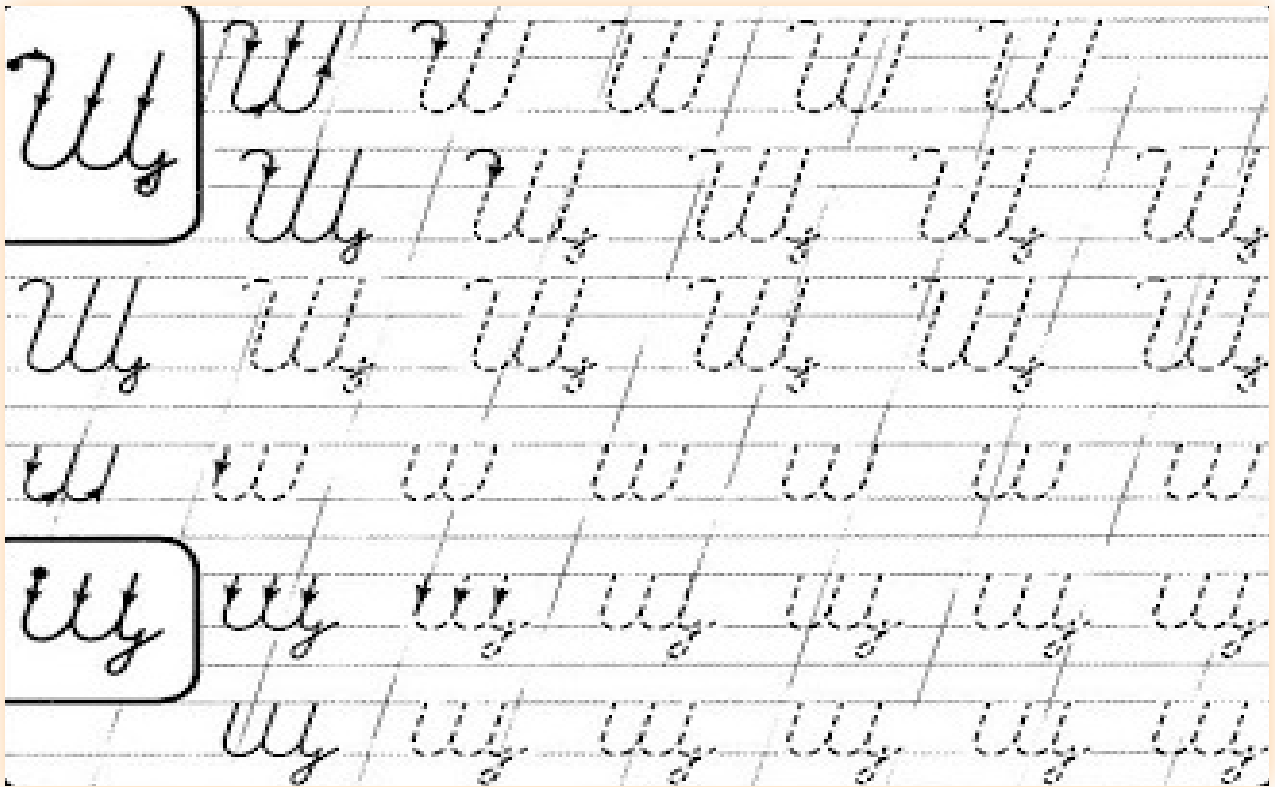

Щъркел на училище. Звук и буква Щщ

Буква Щ щ към щъркела върви

Графомоторика

Щъркел

Щърко, щърко дългокрак,
ти при нас пристигна пак.
Но какво ни носиш тук
от далечен топъл юг?

Звук и буква Щщ

Една буква - два звука

Юлка и люлката. Буква Юю

Юю

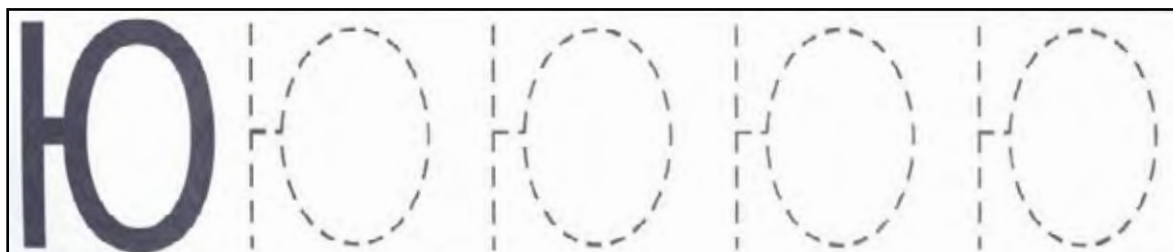
ЮТЯ

С буква Юю ютията изглади

Графомоторика

Юю

Рисувай с Мечо!

ЮТЯ

Букви ЪО

Букви ЪО шофЬОрЪт води

Буква Ъ

ШОФЬОР

1. Графомоторика

2. Рисувай с Мечо!

Рожденик

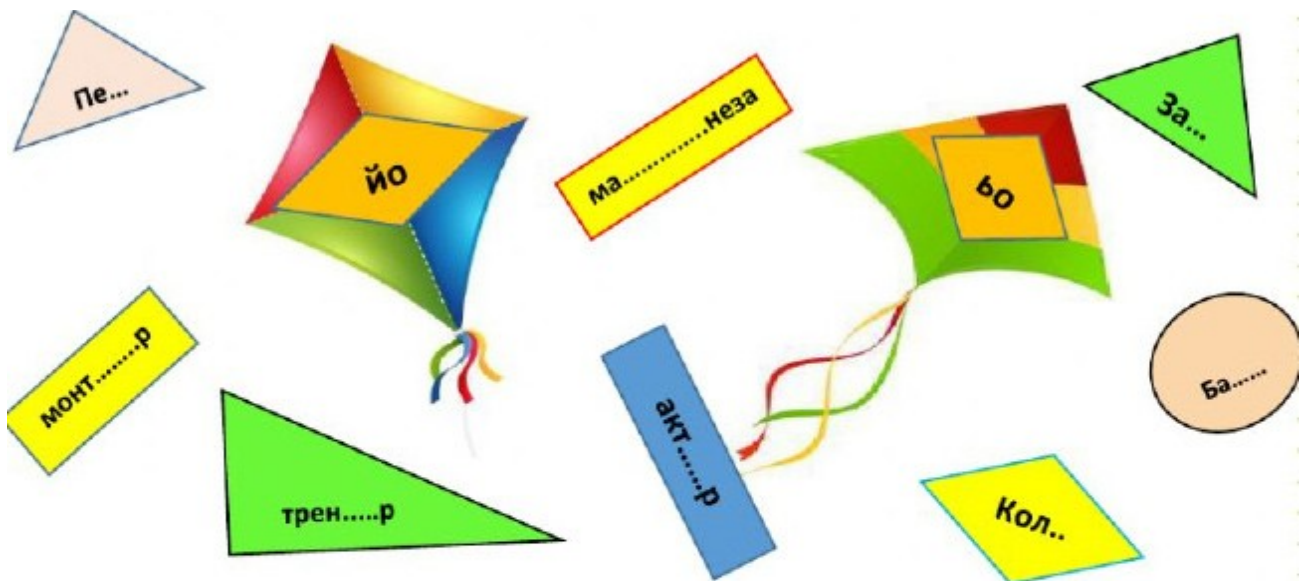
ийо

Букви ЙО

1. Добавете **й** или **ь** в думите.

маг__сник, ра__он, фриз__ор, сервит__ор, фантаз__ор,
танц__ор, __ога, бокс__ор, шоф__ор, режис__ор.

2. Към кое хвърчило ще се прикачат думите? Свържете ги и добавете пропуснатите букви. Препишете в тетрадките.

Подаден е червен сигнал.

Означава.....

Подаден е жълт сигнал.

Означава.....

Подаден е зелен сигнал.

Означава.....

Азбуката вече знам

„Аз съм българче“

Иван Вазов

Аз съм българче и силна
майка мене е родила;
с хубости, блага обилна
мойта родина е мила.

Аз съм българче. Обичам
нашите планини зелени,
българин да се наричам —
първа радост е за мене.

Иван Вазов

„Родна стряха“

Ран Босилек

Бяла, спретната къщурка,
две липи отпред.
Тука майчина милувка
сетих най-напред.

Тука, под липите стари
не веднъж играх;
тука с весели другари
скачах и се смях.

Ран Босилек

Как се пишат имена?

Кои съществителни имена са собствени?

Имена на хора и животни:

Кати

Тони

Сашко

Даниел

Дорчо

Шаро

Котана

Мецан

Кои съществителни имена са собствени?

Имена на градове, села, държави.

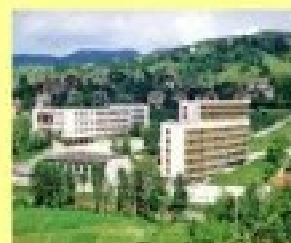
град София

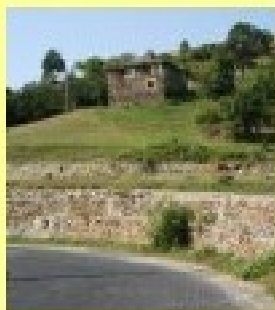
град Пловдив

град Бургас

Град Ардино

село Млечино

село Джюлюница

България

Сърбия

Македония

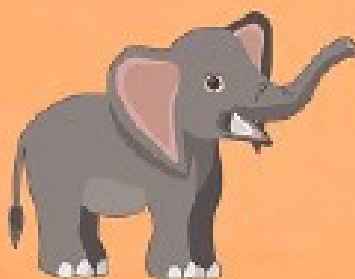
Турция

Гърция

Правила за пренасяне на думи

КОН

СЛОН

ВЪЛК

Едносрични думи не се пренасят на нов ред.

academico

Правила за пренасяне на думи

Еднакви съгласни се разделят при пренасяне на думата.

academico

Вежливите думи

Тези думи правят нашата реч
по-изразителна, по-топла, по-сърдечна.

Как мислиш, кои думи наричаме
ВЪЛШЕБНИ? Защо?

С или СЪС

Запомни!

/Със/ непременно пиши,
щом след него **/с/** или **/з/** стон!

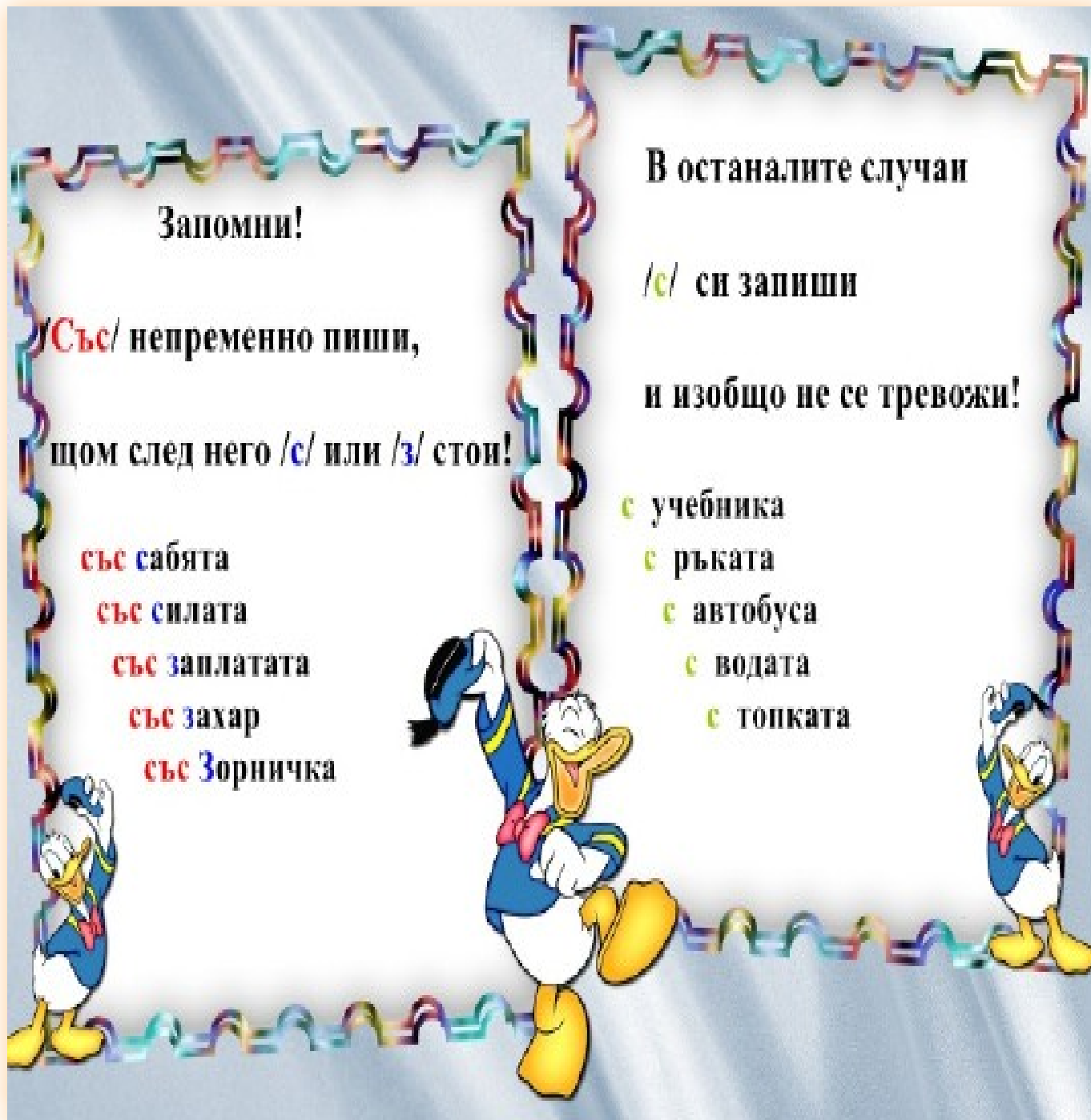
със сабята
със силата
със заплатата
със захар
със Зорничка

В останалите случаи

/с/ си запиши

и изобщо не се тревожи!

с учебника
с ръката
с автобуса
с водата
с топката

В или ВЪВ

Във вазата?

Не, в саксията.

Внимавай как
ни използваш!

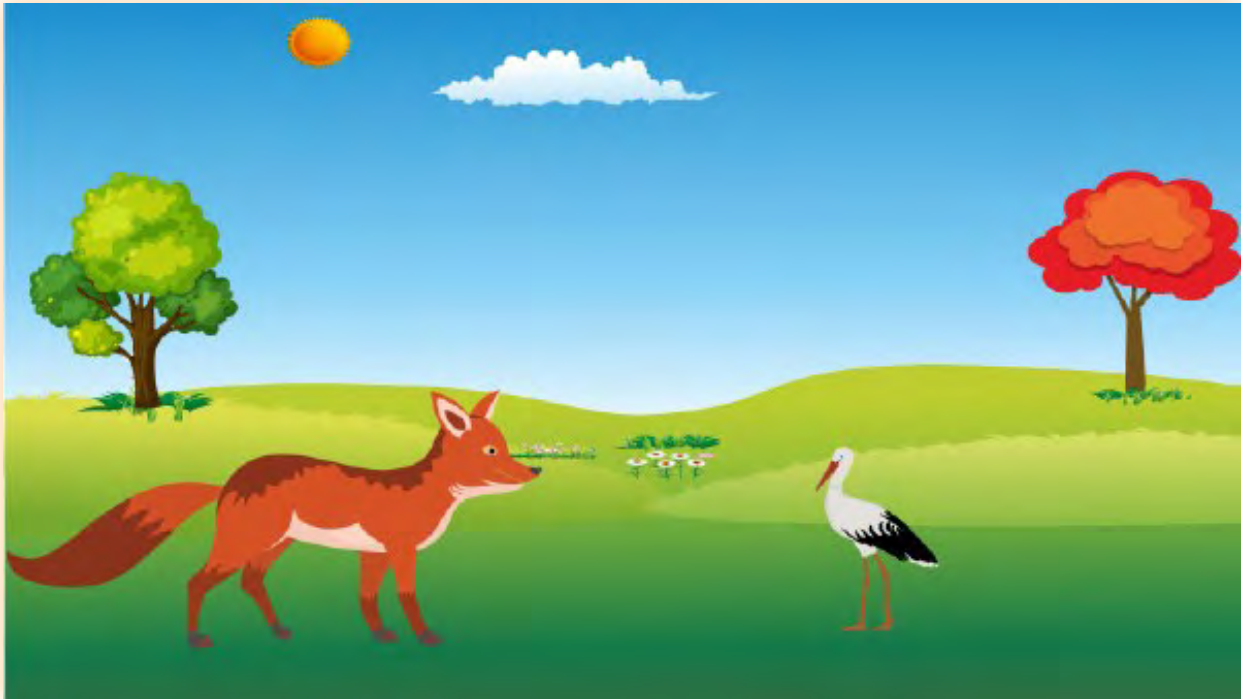

Думата **ВЪВ** се пише,
ако следващата дума
започва с буква **В** или **Ф**.
В останалите случаи се
пише **В**

„Лисица и щъркел“

Ран Босилек

Отишла Кума Лиса у Щъркела на гости.

– Добър ден, Щъркелчо!

– Добре дошла, Лисанке!

– Как си?

– Добре съм. А ти как си?

– И аз съм добре. Поизморих се, поизгладнях из пътя.

– Седни да те гостя с млечице.

И сипал Щъркелчо млечице в едно тясно гърненце. Обикаляла Лиска отсам, обикаляла оттатък, опитва тъй, опитва инак – муцунката не влиза.

Гласни и съгласни звукове и техните букви

Гласни и съгласни звукове

Гласните звукове са 6:

А, Ъ, О, У, Е, И.

Те съдържат само глас, чуват се
и се изговарят самостоятелно,
образуват сричка, носят
ударението в думата.

Съгласните звукове
в българския език са:

б, в, г, д, ж, з, й, к, л, м, н, п, р, с, т,
ф, х, ц, ч, ш, щ, дж, дз.

Те не се изговарят самостоятелно,
а с помощта на гласна. Не образуват
сами сричка, съдържат само шум
или шум и глас.

„Кирил и Методий“ Стоян Михайловски

Върви, народе възродени,
към светла бъднина върви,
с книжовността, таз сила нова,
съдбините си ти поднови!

Върви към мощната Просвета!
В световните борби върви,
от длъжност неизменно воден —
и Бог ще те благослови!

Напред! Науката е слънце,
което във душите греи!
Напред! Народността не пада там,
дето знанъето живей!

Да си припомним!
Книги за ваканцията

Български народни приказки

Гатанки (по избор)

Басни (по избор)

Ран Босилек – приказки

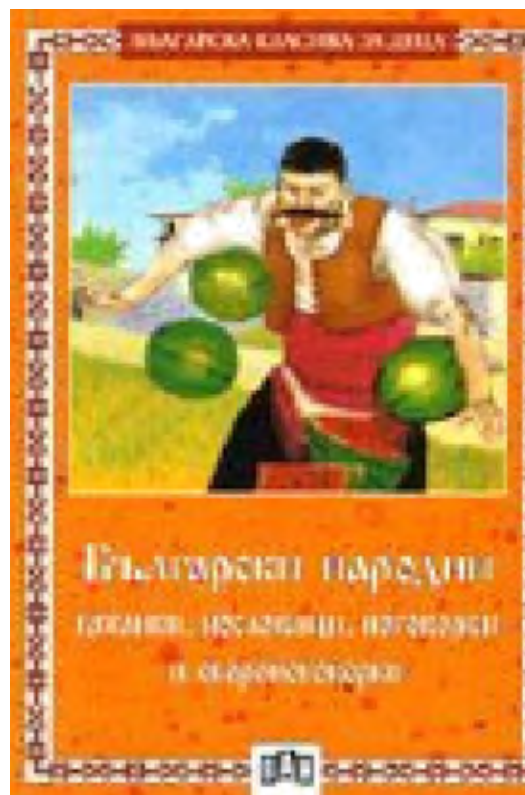
Георги Райчев – приказки

Джани Родари – сборникът с приказки

„Приказки по телефона“

Доналд Бисет – сборникът
с приказки „Небивалици“

Астрид Линдгрен –
„Пипи Дългото чорапче“

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

И ЛИТЕРАТУРА

за ученици от II клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Преговор от I клас

1. Разкажи на Мечо от коя приказка са героите?

2. Подреди картинките от приказката в правилния ред!

Да си припомним наученото в I клас!

1. Да помогнем на Мечо кое е вярно и кое – грешно!

ВЯРНО

МА – СА

ТОП – КА

АГ – НЕ

ГРЕШНО

М – АСА

ТОПК – А

А – ГНЕ

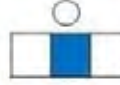

2. Огради вярната буква!

3. Определи мястото на звука – начало, среда, край!

ОПРЕДЕЛИ МЯСТОТО НА ЗВУКА В СКОБИТЕ И ОЦВЕТИ КРЪГЧЕТО НАД ПОДХОДЯЩАТА СХЕМА

	[Б]		[Б]
  		 	
	[Б]		[Б]
  		 	

4. Оцвети кръгчето с правилния звук!

 ме__	д т л	 бо__	б п н	 тарале__	ж ш щ
 моли__	в ф м	 водола__	з с п	 гра__	д т м
 шка__	в ф	 гара__	ж ш х	 дро__	б п н

Есен

Есен

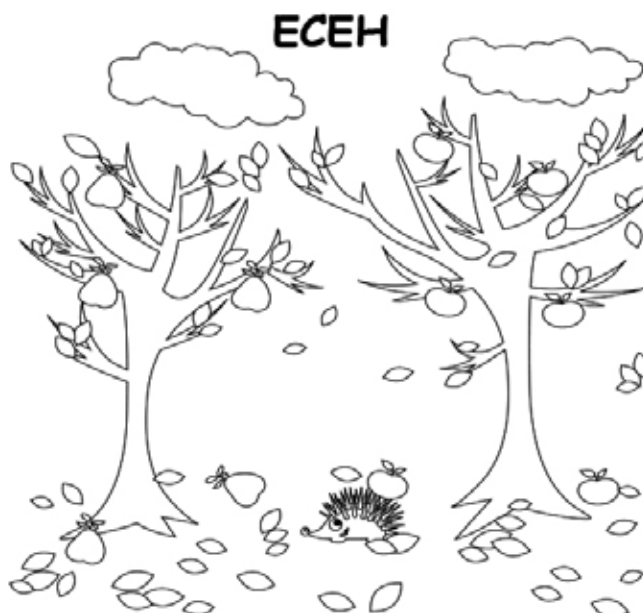
Глъхнат вред полята,
хълмове, горички.
Няма ги да пеят
веселите птички.
Капят и листата
от унили клони.
Златошита есен
златни сълзи рони.

1. Покажи на Мечо как оцветяваш!

През есента листата падат.
Нарисувай още листа и плодове по дърветата.

Формиране на комуникативно-речеви умения

1. Общуваме

Какво е общуването – писмено или устно?

2. Случка по картинки – устен разказ

Три думички чудесни

МОЛЯ БЛАГОДАРЯ ИЗВИНЯВАЙ

Едната **МОЛЯ** се нарича
и нея всеки я обича.

Другарче в нужда ти помага,
кажи **БЛАГОДАРЯ** веднага.

Сгрешиш ли в нещо, не забравяй,
кажи: Другарче, **ИЗВИНЯВАЙ**!

Писмено и устно общуване

● писмо

● разговор лице в лице

● бележка

„Сънят на врабчето“

Едно врабче си спяло сладко в гнездото и сънувало чуден сън: около него един куп пилци в най-светла премяна. Човките им били от злато, а перата им ставали ту зелени, ту червени. Като ги гледало, врабченцето тежко въздъхнало:

– Колко е бедна и сиромашка моята премяна!

1. Кажи на Мечо какъв цвят са перата на врабчето, и го оцвети?

2. Къде спи и сънува врабчето?

ГНЕЗДО

Общуване

- Общуване наричаме разговора между двама или повече души.

- То може да бъде писмено или устно, езиково и неезиково, електронно и неелектронно.

- Можем да общуваме не само чрез думи, но чрез жестове, мимики и различни пози на тялото.

- За да изразим уважение към другите, трябва да използваме УЧТИВИ думи.

ЗДРАВЕЙ! ДОБЪР ДЕН! ДОВИЖДАНЕ!
МОЛЯ БЛАГОДАРЯ ИЗВИНЯВАЙ

Игра

„Ех, че е весело“, Асен Босев

Ех, че е весело,
 ех, че е весело,
 ех, че е весело
 в нашия двор.
 Пеем, люлеем се,
 пеем, люлеем се,
 пеем, люлеем се
 тук на простор.

1. Отговори на въпросите на Мечо:

Колко деца играят на двора?
 На какви игри играят?
 По какво личи, че децата са весели?
 Кои деца си имат приятели?

Общуване

ПРЯКО ОБЩУВАНЕ

НЕПРЯКО ОБЩУВАНЕ

1. Как общуват Мечо и Прасчо – пряко или непряко?

- И аз обичам кал.
- Да... добре де, все пак...
- В горещ летен ден, а? Несравнимо!
- Но главното е, че...
- Държи ти хладно...
- Тук това не е важно, Пух!

2. Как общуват тези приятели?

Устно общуване

Запомни правилото от Мечо!

Приказки

„Врана и лисица“

Намерила си враната някъде бучка сиренце и кацнала на едно дърво да си закуси. Видяла я лисицата, дошла под дървото и започнала да се умилква:

– Врано, вранчице, сестрице, колко си хубава! Какви хубави лъскави черни крила, каква горделива стойка, какъв мил поглед! О, какъв ли сладък е пък гласът ти! Запей, миличка, дай да се насладя!...

Подлъгала се враната от мазните думи на лисицата, отворила човка и запяла:

– Га, га!...

И сиренцето паднало от човката на враната и лисицата го изяла.

Оцвети!

ЛИСИЦА

Въпросите на Мечо:

Какво обича да хапва лисицата?

Какво държи враната в човката си?

Къде живеят враната и лисицата?

Родина

„Старият щърк“

Стотици щъркели се бяха събрали. Старият щърк им говореше:

– Време е вече, деца, време е да се лети на юг. Днес ще трябва да пътувате. Свиках ви сега да си изберете водач и да се сбогуваме.

Щъркелите се размърдаха изведнъж. Чуха се учудени викове:

– Какъв водач! Нали си имаме! Ти си ни водил досега, те ще ни водиш пак! Не искаме друг водач!

Старият щърк поклати глава и кротко отвърна:

– Не аз няма да ви водя вече. Аз ще остана тук. Стар съм вече, деца, и не мога. Не мога да летя с вас.

Въпросите на Мечо:

Оцвети щъркела!

С какво се храни?

Къде отглежда малките щъркелчета?

Къде отлита, когато стане студено?

Кога се връща при нас отново?

Строеж на езика

Звукове и букви.

букви на гласните звукове

а ъ
о у
е и

букви на съгласните звукове

р л м н й

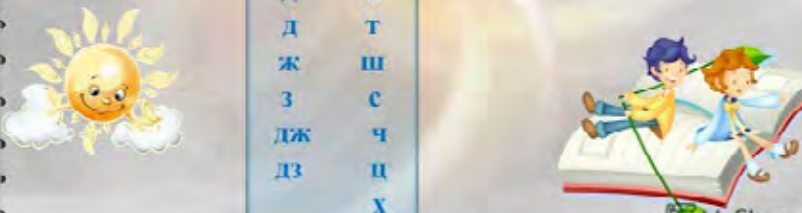
б
в
д
д
ж
з
дж
дз

п
ф
к
т
ш
с
ч
ц
х

Да си припомним!

Тези странни букви!

щ ш + т
ю й + у
я й + а
ь буква без звук

ЗВУК ДУМА

1. Помогни на Мечо да подреди думите!

А У Н Л

Л К К А У

Ц И
И П А Н Л В

Л Ю
О В Х

1. Напиши пропуснатите букви.

п_дар_к

ч_совник

б_дилник

ог_н

плам_к

п_жар

но_

л_на

обл_к

т_лен

жира_

в_же

ле_ка

г_л_

охл_

ф_т_о_л

ча_ник

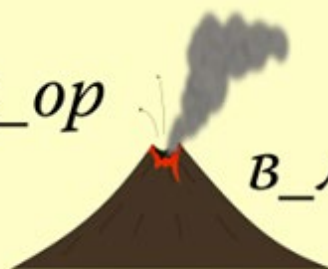
фла_

град

б_кс_ор

в_лкан

к_мпас

ша_к_

остр_ _

пр_кл_чение

Строеж на езика

ЗВУК ДУМА ИЗРЕЧЕНИЕ ТЕКСТ

Мечо трябва да открие правилния отговор.

ТОПКА

ДОМАТ

ЛОКОМОТИВ

ЯГОДА

РАК

ТИКВА

ДЪРВО

НОЖИЦА

МИШКА

Родина

„Де е България?“

Иван Вазов

Питат ли ме де зората
ме й огряла първи път,
питат ли ме де й земята,
що най любя на светът.
Тамо аз ще отговоря,
де се белий Дунав лей,
де от изток Черно море
се бунтува и светлей.

Помогни на Мечо!

Коя е твоята родина? Оцвети!

Българската азбука

Азбучен ред

1. Припомни си азбуката!

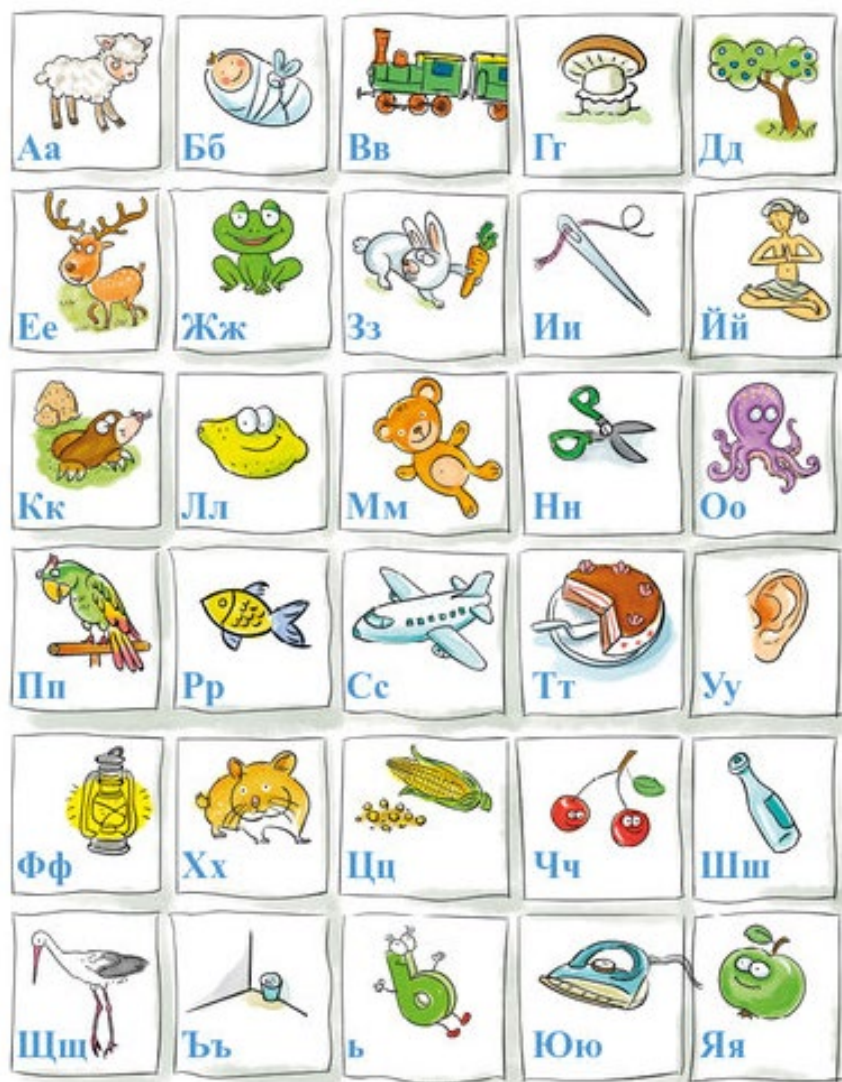
2. Помогни на Мечо да напише пропуснатите букви в азбуката!

А а	Б б	В в		Д д	Е е
Ж ж		И и		К к	
	Н н	О о		Р р	С с
	У у		Х х		Ч ч
Ш ш		Ъ ъ	ь	Ю ю	

Българската азбука

Азбучен ред

1. Напиши първите букви на твоето име!

2. Подреди буквите на имената по азбучен ред!

КАК ПОДРЕЖДАМЕ ДУМИТЕ ПО АЗБУЧЕН РЕД?

Пример: чиния, биберон, аптека, въже, овен, дъска

1. Гледаме първата буква на всяка дума.
2. Или гледаме българската азбука, или я казваме наум. А...
3. Имаме ли дума, която започва с А? Ако има, слагаме я най-отпред.
4. И така, докато не свършат всички думи.

аптека, биберон, въже, дъска, овен, чиния

1.	2.	3.	5.	15.	24.
А	Б	В	Д	О	Ч

3. Добави пропуснатите букви в азбучния ред!

The image shows a collection of alphabet cards, each featuring a letter and an illustration of an animal or object. The cards are arranged in a grid-like fashion, with some cards missing, creating gaps in the sequence. The cards are as follows:

- Row 1:** Аа (Акула), Вв (Вълк), Гг (Глиган), Дд (Дърво)
- Row 2:** Ее (Елен), Жж (Жаба), Ии (Игуана), Йй (Йо-йо)
- Row 3:** Кк (Катерица), Мм (Мечка), Нн (Носорог), Оо (Октопод)
- Row 4:** Пп (Панда), Сс (Слон), Уу (Ухо)
- Row 5:** Хх (Хипопотам), Цц (Цип), Чч (Череша)
- Row 6:** Щщ (Щраус), Ъъ (Ъъл), Юю (Ютия), Яя (Язовец)
- Row 7:** Ъъ (Ъъл), Шш (Шанка)
- Row 8:** Ъъ (Ъъл), Фф (Фламинго)
- Row 9:** Ъъ (Ъъл), Тт (Тигър)
- Row 10:** Ъъ (Ъъл), Бб (Бухал), Зз (Зебра)
- Row 11:** Ъъ (Ъъл), Ъъ (Ъъл), Ъъ (Ъъл)

Формиране на комуникативни умения

Думите за учтивост при общуване

**МОЛЯ
БЛАГОДАРЯ
ИЗВИНЯВАЙ**

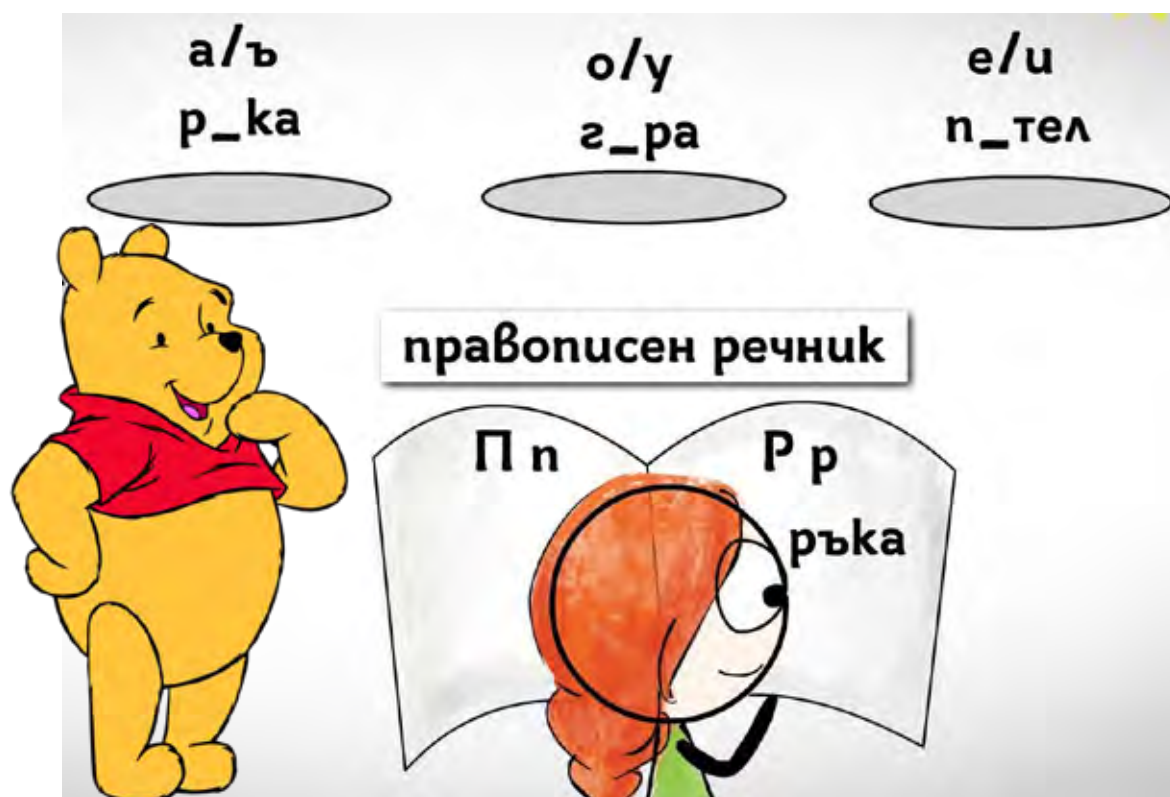
УЧТИВОСТ

Речници. Правописен речник

1. Помогни на Мечо да провери как се пише правилно!

Знание

„Къде живеят дните?“

Иван Кръстев

Живеят дните в дом голям
със седем стълби вити.
Той СЕДМИЦА се казва. Там
живеят дружно дните.

И седмиците имат дом
на четири етажа.
Той МЕСЕЦ се нарича – щом
не знаеш, ще ти кажа.

Дните на месеца са разпределени в седмици.

1 СЕДМИЦА = 7 ДНИ

РАБОТНИ ДНИ

- ПОНЕДЕЛНИК
- ВТОРНИК
- СРЯДА
- ЧЕТВЪРТЪК
- ПЕТЪК

ПОЧИВНИ ДНИ

- СЪБОТА
- НЕДЕЛЯ

Кои са те?
Какви са дните,
оцветени в синьо?
Какви са дните,
оцветени в червено?

Природа

„Тополата“

Елисавета Багряна

Бедната топола
мръзне вълка гола!
Вятърът орони
златните ѝ клони,
разпиля листата
долу по земята.

1. Как се променят дърветата през четирите сезона?

ПРОЛЕТ

ЛЯТО

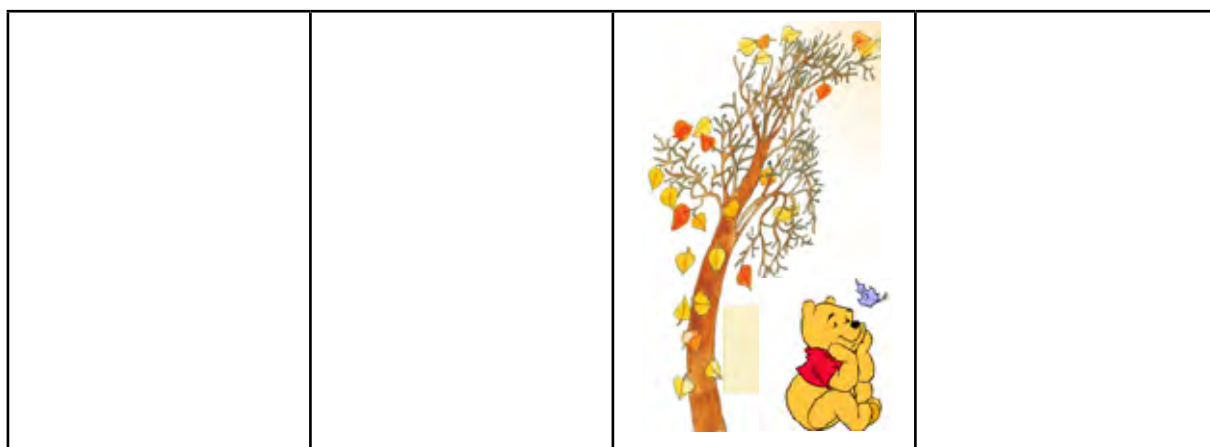
ЕСЕН

ЗИМА

2. Нарисувай и покажи на Мечо как ще се промени тополата през сезоните?

ПРОЛЕТ

ЛЯТО

ЕСЕН

ЗИМА

Звуковете и буквите в българския език

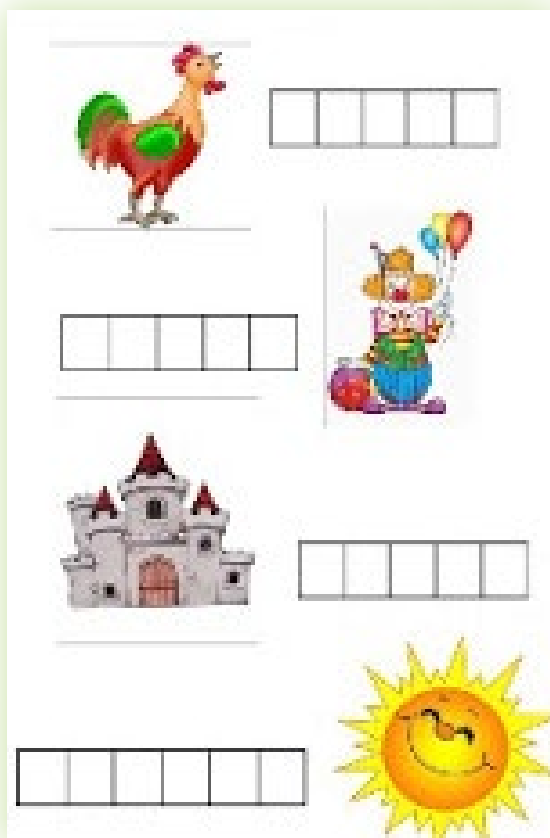

Съгласните звукове са звучни и беззвучни. Звучните съгласни съдържат звук и шум, а беззвучните – само шум.

Звуковете и буквите в българския език

1. Открий мястото на гласните звукове и ги оцвети в червено!

2. Попълни пропуснатите букви!

ГЛАСНИ ЗВУКОВЕ
Аа Ъъ Оо Уу Ее Ии

 [] а []	 [] ъ []	 [] о [] а	 [] у [] а	 [] е е	 [] и е
 [] и []	 [] , а []	 [] е [] ?			
 [] е [] , а [] е []	 О, [] е [] !	 Ууу, [] е [] !			

3. Подреди с Мечо разбърканите букви в думи!

--	--	--	--

а п е т

--	--	--	--

а о к л

--	--	--	--

а к з е

--	--	--	--

а м а с

--	--	--	--

т о с л

--	--	--	--

е х л а

--	--	--	--	--

и л о м н

--	--	--	--

л л е а

--	--	--	--

е д е т

„Приказки по телефона“, Джани Родари

„Бърканица в приказките“

– Имало едно време едно момиченце, което се наричало Жълтата шапчица.

– Не, Червената!

– А, да. Червената шапчица. Майка ѝ я извикала и ѝ казала: „Слушай, Зелена шапчице“...

– Ама не, Червена!

1. Коя приказка е объркал дядото?

2. Оцвети картинката!

Гласни звукове. Ударение

м **о**. ре – **морски**
 г **о**. ра – **горски**
 .**у** хо – **ушен**
 .**о**. ко – **очен**
 р **ъ**. ка – **ръчен**
 в **о**.. долаз – **воден**
 пл **е**.. те – **плетка**
 п **о**. ле – **полски**

в__же – _____
 лек__р – _____
 р__ка – _____
 д__рво – _____
 ст__кло – _____
 п__тека – _____
 ц__рица – _____

__ченик – _____
 р__са – _____
 г__ра – _____
 ст__ден – _____
 к__жух – _____
 __вца – _____
 __хо – _____
 м__ре – _____

п__тел – _____
 л__сица – _____
 з__лен – _____
 р__ка – _____
 м__тла – _____
 п__рушинка – _____
 пч__ли – _____

Препиши, като допълниш липсващите думи.

Имаме бебенце – наша ,
 мамина мила, добра дъщеричка.
 С тънко ,
 с чипо ,
 Рита с ,
 шари с .

Приятелство

„За да имаш приятели“, Йордан Радичков

Не е чак толкова трудно да имаш приятели!

Едно дърво стоеше самотно край пътя и много тъгуваше, че няма приятели. Наоколо бе пусто, по полето скитаха ветрове, но никой не се спираше при него, прелитаха птици, но нито една не се скриваше в клоните му, защото бе още голо. Наблизо минаваше река, ала и тя не се спря нито веднъж при дървото да си побъбрят. Реката бързаше да се събере с друга река, за да си приказват заедно из пътя, докато стигнат морето.

ПРИЯТЕЛ

ПРИЯТЕЛСТВО

1. Отговори на Мечо!

Имаш ли си приятел?

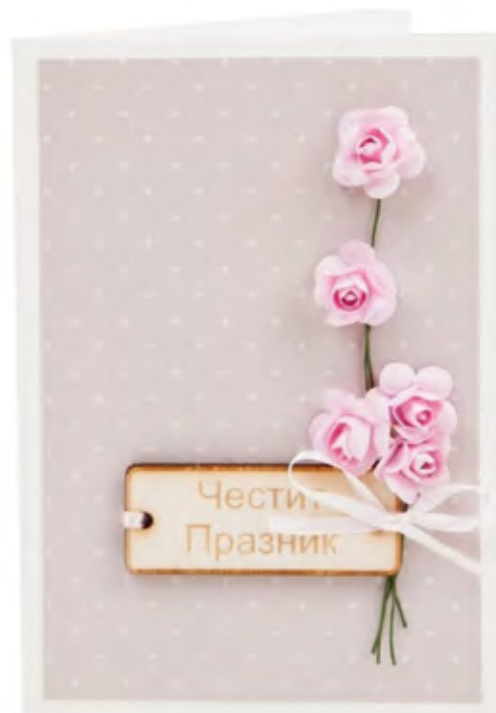
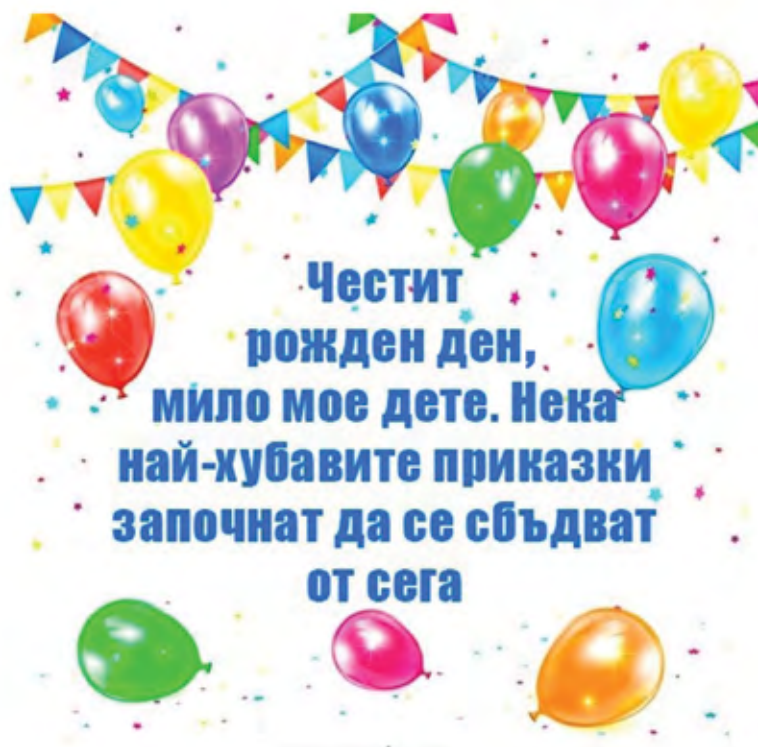
Как се казва той?

Какво правите, когато сте заедно?

Формиране на комуникативно-речеви умения

Поздравителна картичка

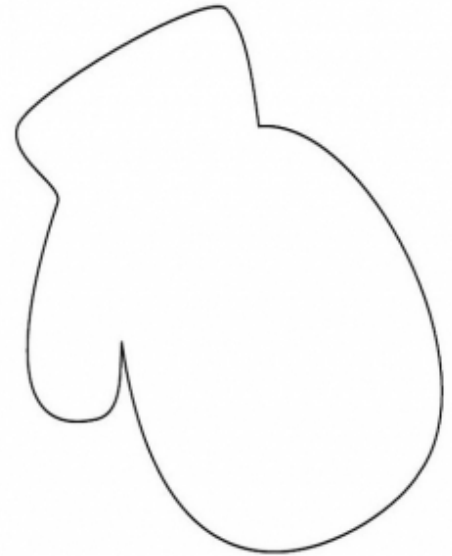

Приятелство

„Ръкавичка“, Виктор Самуилов

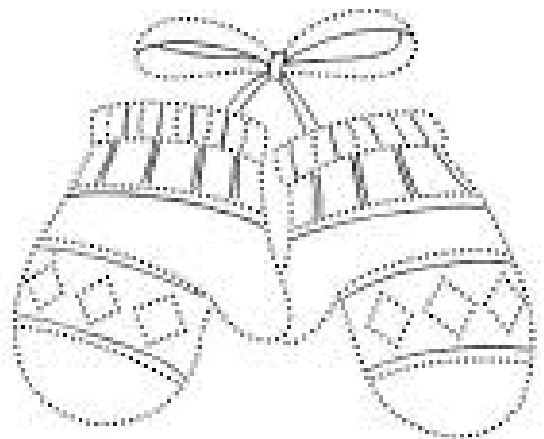
В моята ръкавичка
палецът остана самичък.
За другите четири пръста е нужно
да живеят заедно.

Затова, изглежда, докато скитам
със шейната и ските,
на всичките четири пръста им е добре.
Измръзва ми палецът, а не мъничкото кутре.

1. Въпросите на Мечо.

Оцвети ръкавичките!
През кой сезон носим ръкавици?
Коя е приказката от картинката?

Правопис на гласните звукове

Правопис на гласните звукове

Ако гласният звук е под ударение, той се чува ясно.

Ако не е под ударение, може да се сгречи при писане.

Затова търсим за проверка сродна дума, в която съмнителният гласен звук е под ударение.

Ако няма такава, правим справка в правописния речник.

_бичам – **о**бич
зв_нец – звъ**н**
_ченик – **у**ча
ч_совник – ча**с**
б_дилник – будя

Попълни липсващите букви.

Бъбривко

Врабчо дрипа____ и бъбри____,
изпери елека си____!

Зная, с госта мил, учти____,
че ще бъдеш приказли____.

а или **ъ**

тън____к

свет____л

мал____к

Б Н Н А Е И	П Р Т К Л О А Ъ	С Л Н Ц Ъ О Е
М Р К В И О У	Ч Ш К У А И 	К Т О Е А

Подреди сричките и запиши правилно думата

ди ня 	че ку 	ни ра ца
ме за ду 	фон те ле 	сла до лед
ла ми ка 	не си ре 	тус как
ла ле 	пан ка дел 	ши ту бо

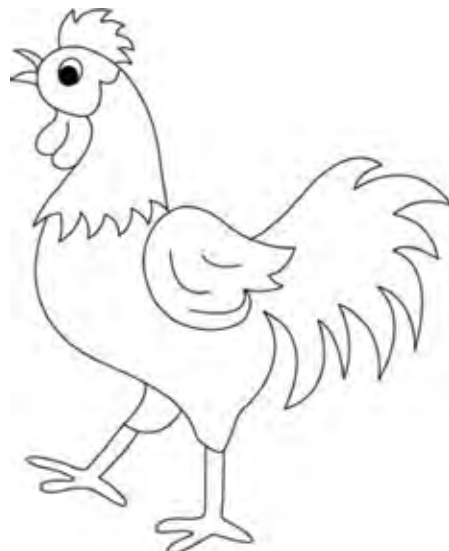
„Защо кукуригат петлите?“, Георги Мишев

Някога петлите били мълчаливи птици. Лягали си вечер рано и се събуждали, като изгреело слънцето. Живеели си тихо и спокойно и ако не били буйните им опашки и червените гребени, трудно било да ги различиш от кокошките.

Веднъж в околностите на птичата държава се появил опасен крадец. Той носел чудноватото име Кукуригу. Едно младо петле, което обичало да скита до най-отдалечените краища на държавата, първо научило за крадеца. През една нощ то чуло в съня си тихи стъпки, сепнало се и надало вик, колкото му глас държал:

– Кукуригуу!

1. Какво извикало петлето?
2. Какви цветове имат перата му?
3. Оцвети ги!

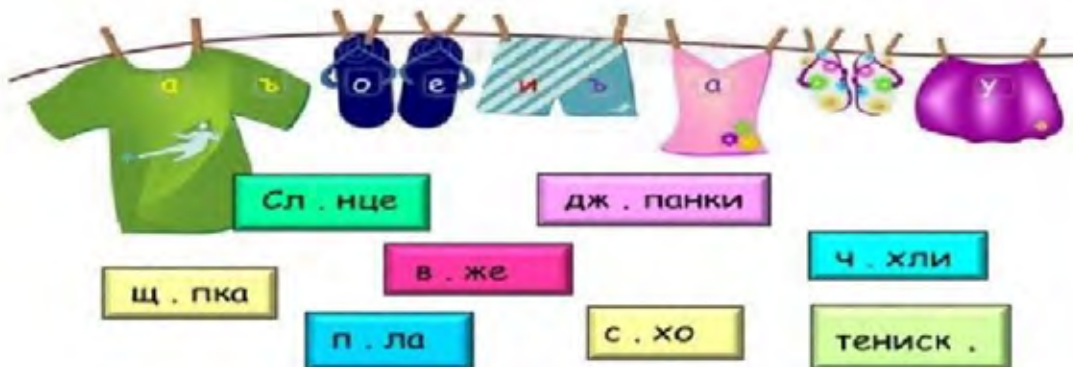
Правопис на гласните звукове

ГЛАСНИТЕ

Постави буква на гласен звук
и прочети получената дума.

Чистотата е
здраве!

1. Коя е пропуснатата гласна в думите, запиши я.

а/ъ

с_нувам

д_рявам

б_лкон

ж_дувам

т_гувам

с_лза

ч_адър

о/у

к_тлон

д_пир

к_тия

к_пито

б_льон

г_рдея се

б_нтувам се

е/и

кр_щя

д_сница

п_смо

тр_вожа се

к_тара

б_нзин

ц_гулка

2. Прочети думите, запиши ги правилно.

а
л к
ъ

е
п е
и

о
т к
у

3. Запиши буквите на гласните звукове по двойки.

А	
	У
Е	

Небивалици

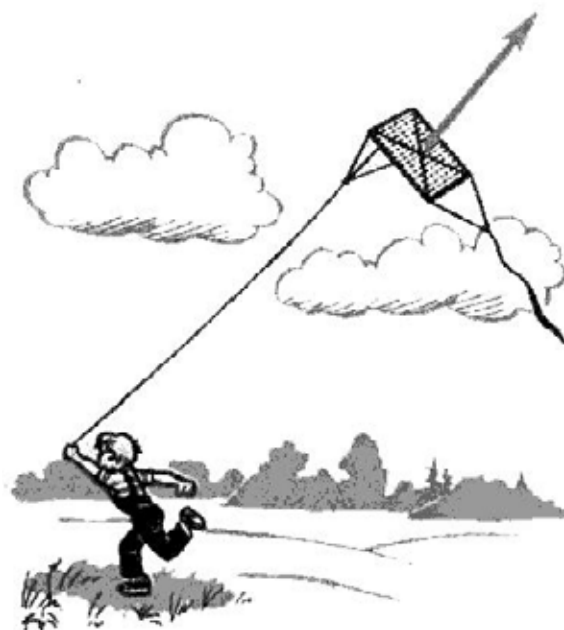
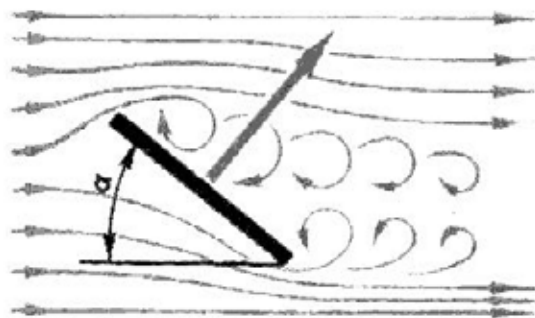
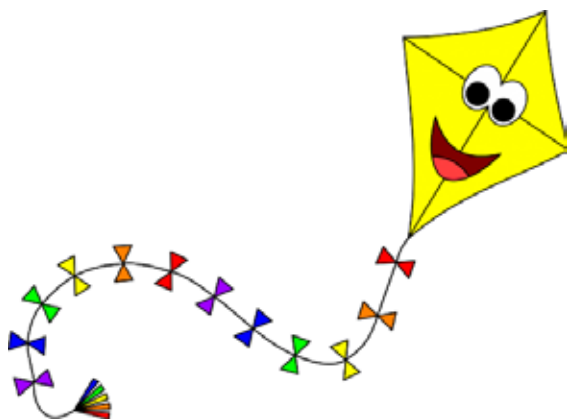
„Хвърчилото“, Доналд Бисет

Имало едно време едно съвсем ново хвърчило. Държало го едно момченце на дълга връв. Духнал вятър и го издигнал високо в небето.

– Вижте ме! Вижте ме! – викало хвърчилото на птичките.

– Мога да летя по-високо от вас, по-високо и от облаците, а ако не бях вързано, щях да се издигна и над слънцето.

– Ее, чак до там не можеш – казал вятърът. – и изобщо, без връвта ти съвсем няма да можеш да летиш.

„Неволята“, българска народна приказка

Един човек имал двама синове. Ходел в гората за дърва и ги водел със себе си. Веднъж той ги пратил сами в гората за дърва.

– Тате, ако ни се счупи каруцата, кой ще ни я поправи? – попитали го те.

– Извикайте неволята и тя ще дойде да ви я направи – отвърнал бащата.

Двете момче-

та отишли в гората и понеже били млади и работливи, събрали повечко дърва и претоварили каруцата. Като си тръгнали, по пътя каруцата им се счупила. Двете момчета се спрели на пътя и започнали да викат колкото им глас държи:

– Невольо! Невольо! Ела да ни поправиш колата!

Помогни на Мечо да отговори на въпросите!

Колко синове има човекът?

Къде отишли с каруцата?

Какво им се случило в гората?

Съгласни звукове

Съгласни звукове

Б П
 В Ф
 Г К
 Д Т
 Ж Ш
 З С

Съгласните звукове са звучни и беззвучни. Звучните съгласни съдържат звук и шум, а беззвучните – само шум.

Оцвети само съгласните звукове!

зеле къща мокър кон
 дете вода молив облак

Съгласни звукове

Напишете правилната буква.

б/п

скъ....

гру....

сла.....

свире....

в/ф

но....

суро....

гото....

игри....

г/к

ме....

босоно....

дра....

бла....

д/т

гра....ски

сърди...

де....ска

ж/ш

све....

мъ....ки

ло....

з/с

бо....

бли....ка

дръ....ки

Постави правилния съгласен:

съсе.....ка

пеперу.....ка

джо.....че

гъ.....ка

целу.....ка

гълъ.....че

сиро.....

биле.....

боту.....

наро.....

компо.....

пла.....

бря.....

лебе.....

бага.....

шка.....

хля.....

сладоле.....

Формиране на комуникативно-речеви умения

Разказване на текст

1.

2.

3.

4.

Формиране на комуникативно-речеви умения

Разказване на текст

Замести картинките с думички. Запиши ги.

В бабиния двор

През лятото обичам да гостувам при на

, В си тя отглежда различни животни и

птици. Полага много за тях. Всяко животно

си има задължение.

лови

пази

и

дават

, а

– и вълна. От нея ми плете

и

. Сутрин

посреща

, а

снася

Всички са щастливи в бабиния двор.

Писане на съгласни в средата на думата

**ПРАВОПИСА НА СЪГЛАСНИЯ
ЗВУК В СРЕДАТА НА
ДУМАТА ПРОВЕРЯВАМ
ТАКА:**

К Н И К А

К Н И Ж А Р

К Н И Ж А Р Н И Ц А

К Н И Ж Е Н

1. Поправи грешките на Мечо!

Работилка

Малката мравка намери зрънце ориз.

Мравунякът се намирал в края на поляната
под един дъб. Мравчицата побутна зрънцето
и то се търкулна за телинурката. Ами сега?
Работилка не се отказа. Повика дружицата си.
Двете занесоха оризето до мравуняка.
Трябва да се приготвят за зимния стуж и сняг.

„Лястовица и врабче“, българска народна приказка

Една лястовица си свила гнездо под стряхата на една къща и си измътила пиленца.

На покрива на същата къща свило гнездо едно врабче. Ала то не могло да си отглежда рожби: или лоши деца ще му откраднат яйчицата, или котката ще му изяде врабчетата.

Лястовицата кацвала с малките си върху лозата и ги учела да пеят, а после ги повеждала и ги учела да летят. Гледало я врабчето и взело да ѝ завижда. Веднъж то рекло:

– Блазе ти, сестро! Всяка година мътиш пиленца и все ги отглеждаш, пък аз, горкото, не мога да си изгледам рожби.

Разкажи по картинките!

Писане на съгласни в средата на думата

Съгласни звукове

Съгласните звукове са звучни и беззвучни. Звучните съгласни съдържат звук и шум, а беззвучните – само шум.

Образец:
стоп - стопа
жабка - жаби

а) б / п

сто__

жа__ка

в / ф

лъ__

шка__че

г / к

носоро__

вла__че

д / т

ме__

па__ка

ж / ш

строе__

кни__ка

з / с

кла__

блу__ка

Поправи грешките, които Мечо е допуснал!

Здрафка и Влатко тръгнаха на разхотка. Решиха да отидат в блиската гура. По патечката имаше цвтия и гъпки. Дицата много се зарадваха.

Писане на съгласни в края на думата

По какво се различават думите в двете колонки?		
ЗВУЧНИ Б В Г Д Ж З	Изговаря се	Пише се
БЕЗЗВУЧНИ П Ф К Т Ш С	(гълъп) (сиф) (друк) (грат) (залес) (свеш)	гълъб сив друг град залез свеж

1. Попълни пропуснатите букви с Мечо!

ку...	по...	то...	пъ...
б или п	б или п	б или п	б или п
тъ...	пото...	микрос- ко...	вързо...
б или п	б или п	б или п	б или п
сно...	приле...	телеско...	коно...
б или п	б или п	б или п	б или п
ку...	сто...	сиро...	зъ...че
б или п	б или п	б или п	б или п
ръ...че	бе...че	джо...че	гълъ...че
б или п	б или п	б или п	б или п

Писане на съгласни в края на думата

1. Оцвети кръгчето с правилната буква!

 ме__	д т л	 бо__	б п н	 тарале__	ж ш щ
 моли__	в ф м	 водола__	з с п	 гра__	д т м
 шка__	в ф	 гара__	ж ш х	 дро__	б п н

2. Напиши правилната буква!

В – Ф

локомоти_ поздра_ ръка_

остро_ изгре_ моли_

охлю_ панто_ карто_ ди_

чарша_ фотогра_ калъ_

Ж – Ш

тарале_ пла_ пейза_

черте_ ло_ ко_ на_

ва_ пе_ пъпе_ ши_

„Лъжливото овчарче“, българска народна приказка

Имало едно време едно овчарче, което се мислело за много хитро. То все гледало да излъже селяните си. Веднъж, както си пасяло стадото край гората, доскучало му и започнало да вика:

– Помощ! Ей, селяни, вълк ми грабна овца!

Селяните оставили работата си и дотичали при него. Попитали го учудено:

– Къде е вълкът?

Овчарчето се засмяло:

– Ха-ха! Излъгах ви. Само се пошегувах. Селяните се позасмели, пък си тръгнаха.

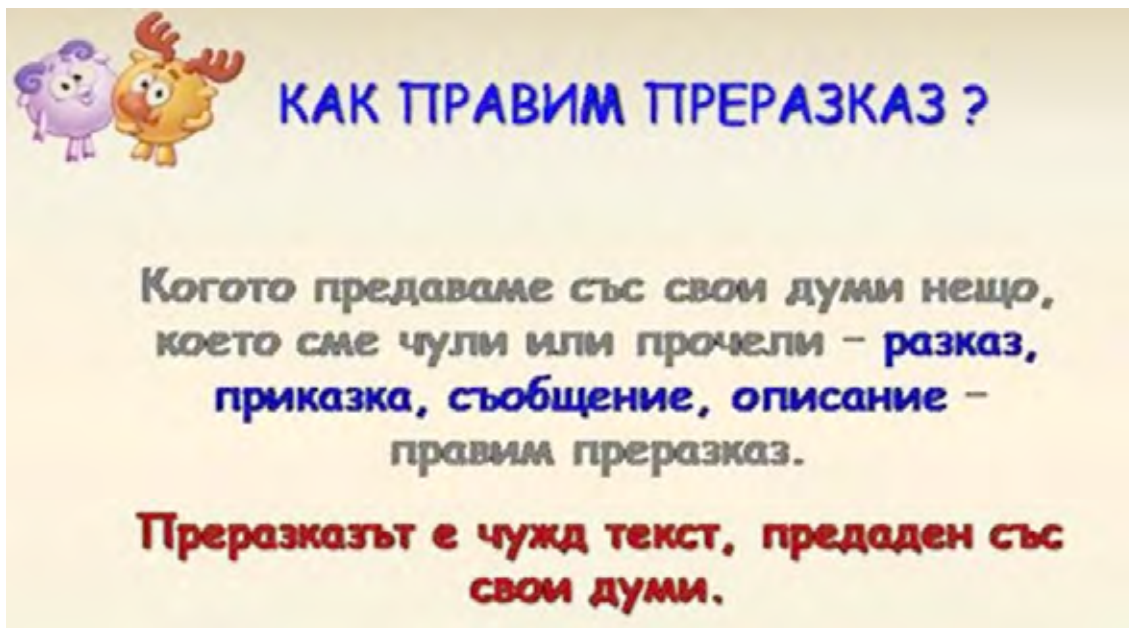

1. Разкажи по картинките!

Формиране на комуникативно-речеви умения

Разказване на приказка

1. Разкажи приказката по картинките!

Формиране на комуникативно-речеви умения

Разказване на приказка

Как се прави преразказ?

1. Прочитаме текста и отделяме моментите – частите.
2. Всеки отделен момент озаглавяваме и съставяме план.
3. Използваме свои, авторови или близки по значение думи.
4. Думите на героите се преразказват.
5. Всяка част от преразказа се пише на нов ред.
6. Проверяваме правописа.

1. Познай приказката! 2. Разкажи я с помощта на Мечо!

Правопис на съгласните звукове

По какво се различават думите в двете колонки?

	Изговаря се	Пише се
ЗВУЧНИ Б В Г Д Ж З	(гълъп) (сиф) (друк) (грат) (залес) (свеш)	гълъб сив друг град залез свеж
БЕЗЗВУЧНИ П Ф К Т Ш С		

1. Препиши и огради съгласния звук в края на думата.

лов	пъпеш	град	брат
праг	гараж	кафез	сноп
таралеж	зъб	чаршаф	млад

В или Ф
 краси ____
 вежли ____
 работли ____
 суро ____

Г или К
 бла ____
 дра ____
 ле ____
 стро ____

Б или П
 сла ____
 гру ____
 свире ____
 сля ____

Зима

„Зимен пейзаж“, Валери Петров

Сняг през нощта
навалял е навън
и цял е света
като гледан насън.

Бели са всички
комини, градини,
толкова бели,
че малко са сини.

Дърветата също,
цели в дантели,
са станали бели,
са станали бели!

1. Нарисувай зимна картина с Мечо!

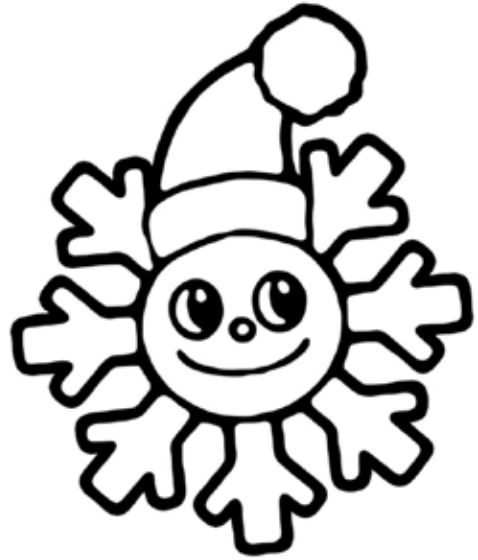
2. Какво има през зимата?

Зима

„Най“, Биньо Иванов

Когато от тежки клони
люшнат,
неспирно сипе се снегът
и слушам само:
шу-шу-шу-шу –
шептят снежинките
шептят.
Безчет,
безчет снежинки бели
към покривите полетели.
А моята?
Къде е моята?

1. Нарисувай зимна картина с Мечо!

2. Какво има през зимата?

Трудности при писане

1. Препиши думите според мястото на буква Щ.

пещера вещь пещ леща щастие щайга

Щ в началото	Щ в средата	Щ в края

Препиши думите и попълни пропуснатите букви.

трень__р фили__ лини__ помо__

ра__н танц__р Пе__ кър__а

ьо йо

ю я

щ

Напиши думите под картинките.

Прочети думите. Избери само тези, които съдържат посочените букви.

щипка щраус ютия дрехи дъска

Зима

„Шарко и Марко“, Янаки Петров

Бял, бял снежецът
в двора натрупа.
Шарко от него
хрупа ли, хрупа.
Радва се Шарко:
– Ех, че късмет!
Дворът е пълен
със сладолед!
Цяла година
ще мога да ям.
Колкото Марко
ще стана голям!

Шарко

Марко

1. Кой са животните от стихотворението?
2. Кой са любимите ти животни?
3. Нарисувай животно!

Празници

„На Коледа“, Доналд Бисет

Някога, кой знае кога, в една коледна сутрин Дядо Коледа седял в креслото си между звездите и галел едно кученце, което се казвало Нуми. То било космическо кученце. Неговите майка и татко живеели на обратната страна на Луната.

Дядо Коледа бил уморен. Само каква нощ бил прекарал! Но сега всички деца имали подаръци. Докато гледал надолу към Земята, изведнъж Дядо Коледа забелязал, че едно момченце било останало без подарък.

1. Кога идва Дядо Коледа?

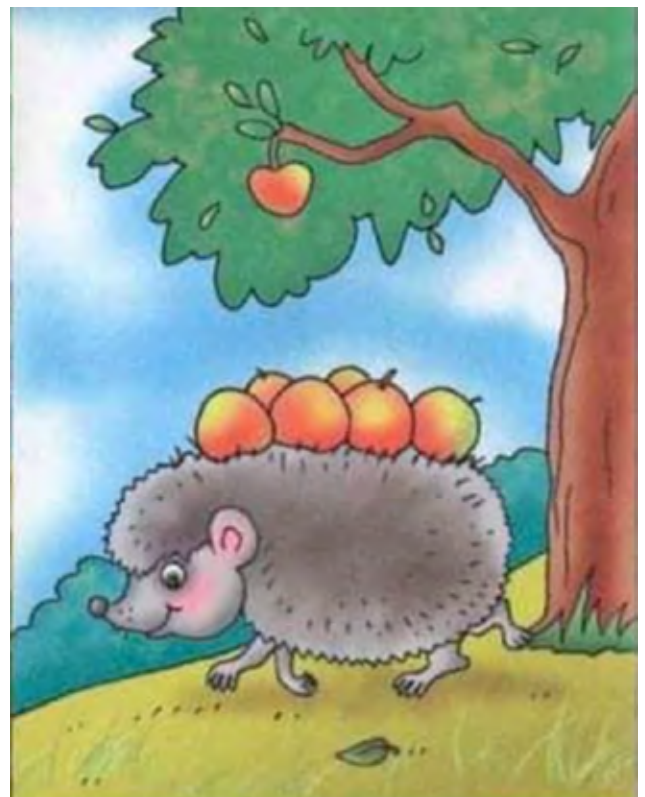
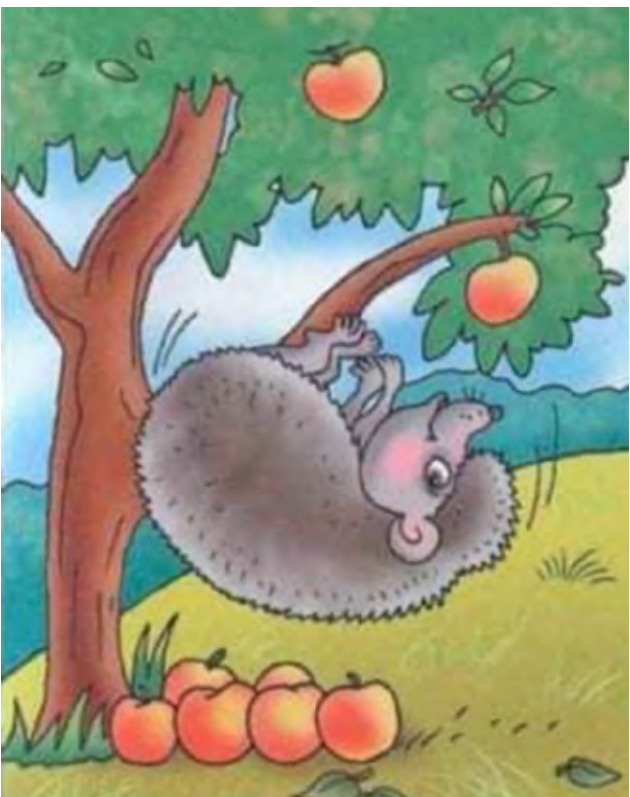
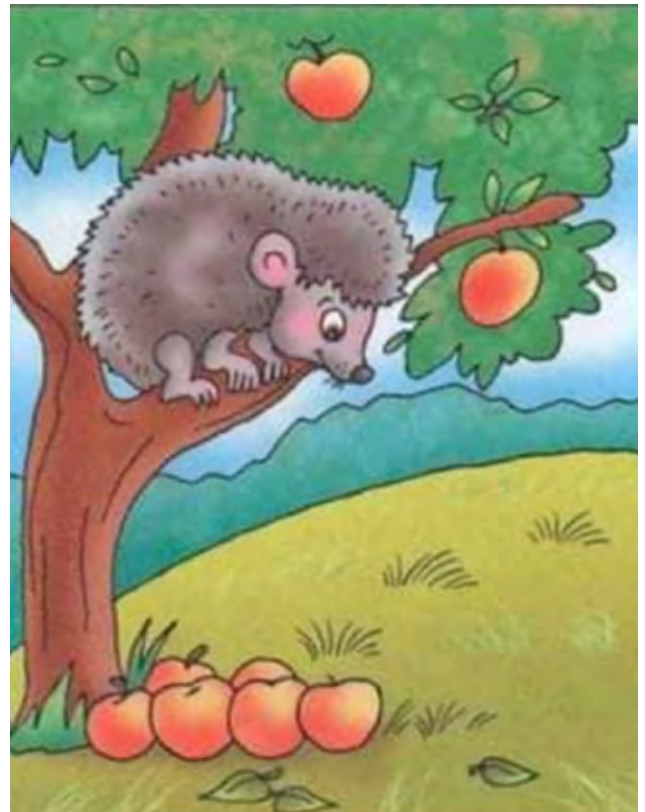
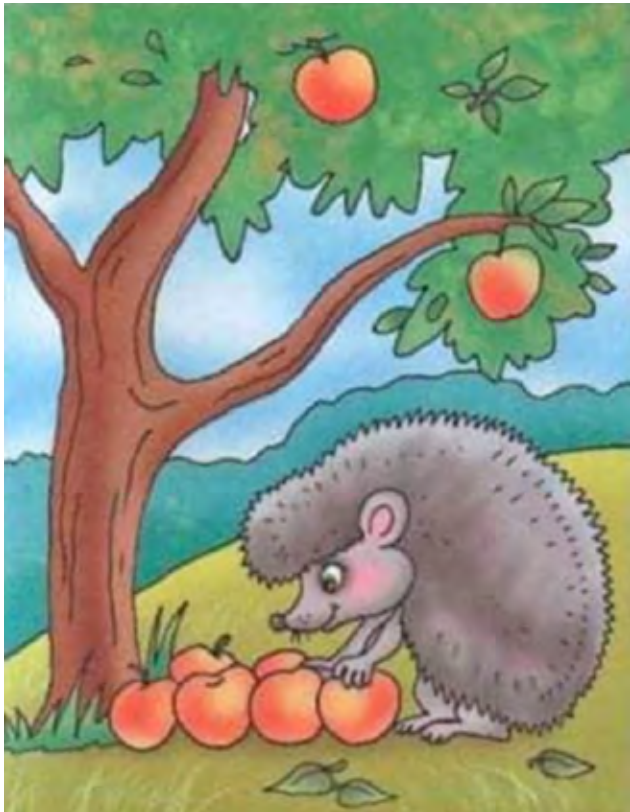
2. На кого носи подаръци?

3. Оцвети го!

Формиране на комуникативно-речеви умения

Съчинение по серия картинки

Формиране на комуникативно-речеви умения

Съчинение по серия картинки

Думите в речта

Думите в речта се откриват с въпросите:

Какво е това?
 Какъв? Каква? Какво? Какви?
 Какво прави? Какво правят?

1. Задай въпрос към цветните думи!

Това е езеро. – Какво е това?

Това е шапка – _____?

Страхлив заек – Какъв?

Весело дете – _____?

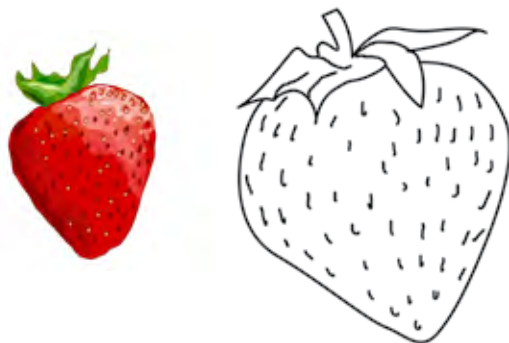
Кучето лае – Какво прави?

Лампата свети – _____?

2. Препиши гатанките! Оцвети!

Малка, червена, вкусна, ароматна.

Що е то?

Скача, плува, квака, цамбурка.

Що е то?

Да си припомним наученото за звуковете и думите

1. Коя е правилната картинка?

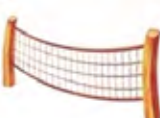
Какво съм аз?
Червена ...

1 връзки	2 шал
3 шапка	4 панделка

**Кой предмет
е ушит?**

1 	2
3 	4

Довърши:
Мач се играе с ...

1 	2
3 	4

2. Помогни на Мечо да свърже картинката със звука!

		М
		Ш
		Ч
		П
		Ч
		Ш

		Т
		К
		Т
		Т
		Ч
		Х

3. Очертай думите!

	К	О	С
	У	Х	О
	К	И	Т

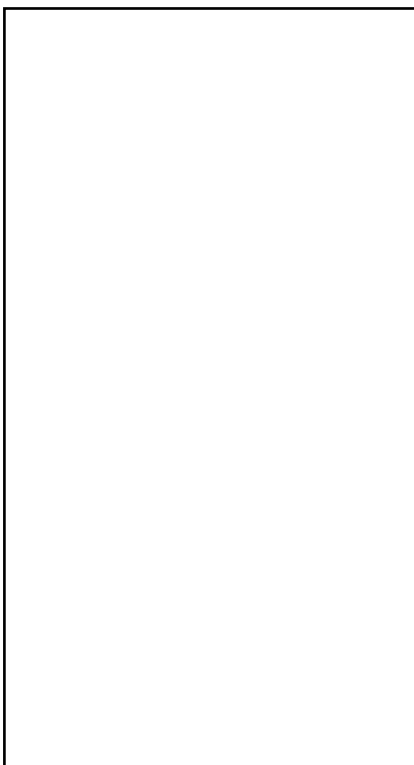
Празници

„Януарски гости“, Димитър Спасов

Свети Месечко отгоре.
 Скреж накитил равни двори.
 Студ дърво и камък пука.
 Кой на тежки порти чука?
 Славен месец Януари
 Води чета сурвачари.
 „Хей, стопани, я станете,
 драги гости посрещнете!“

1. Нарисувай сурвачка!

Разкази и приказки

„Къщичка под снега“, Емилиян Станев

Дойде есента. Заваляха дъждове. Задухаха ветрове. На заека му омръзна да студува. Дося му се под покрив да живее. Тръгна из гората да дири подслон.

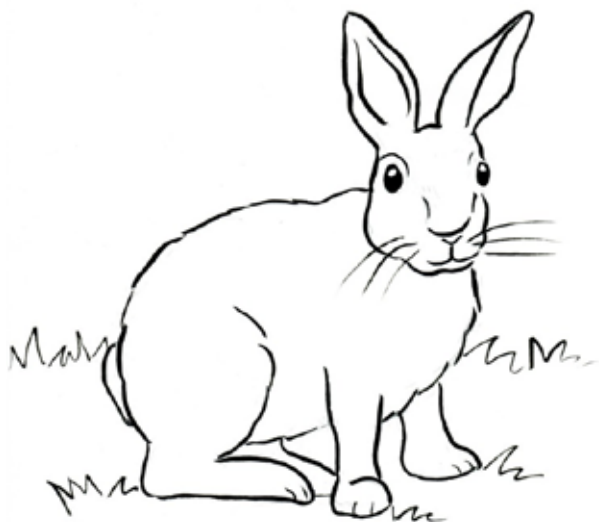
Стигна до един стар дъб. Почука на кората и попита: – Живее ли някой тук? Аз търся дом!

Отвори се една вратичка. Показа се главичка. Катерицата помисли и каза: – Направѝ си в дъба къща. Ще ми станеш съсед. Ще живеем в дружба занапред!

Заекът я послуша. Задраска с нокти, загриза със зъби – дупка ще дълбае, в дъба ще живее.

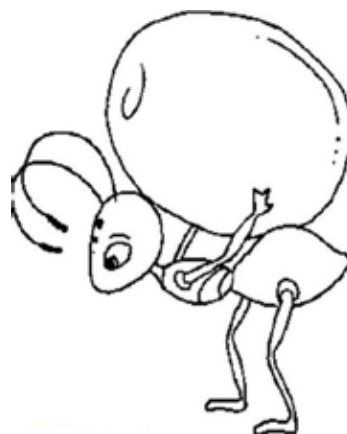
1. Оцвети Зайо и къщичката!

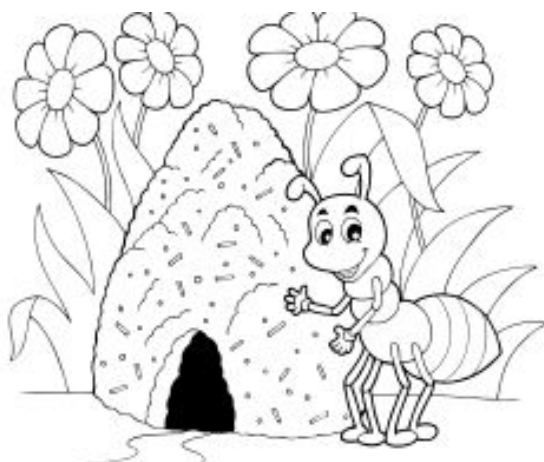
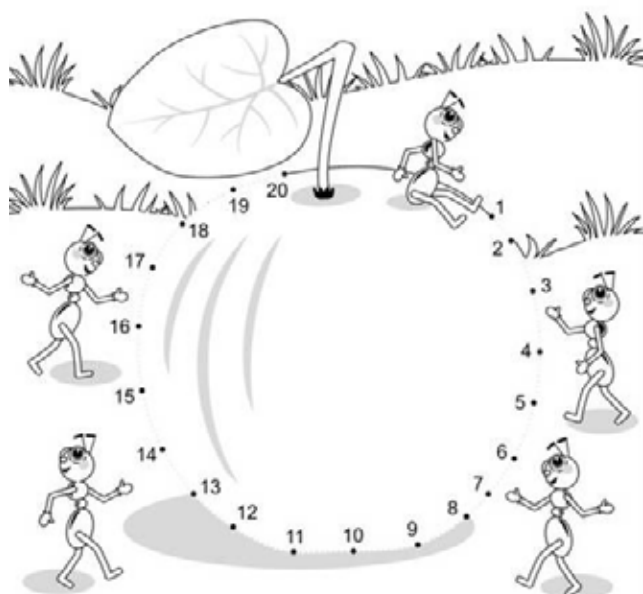
Труд

„Как ли?“, Иван Цанев

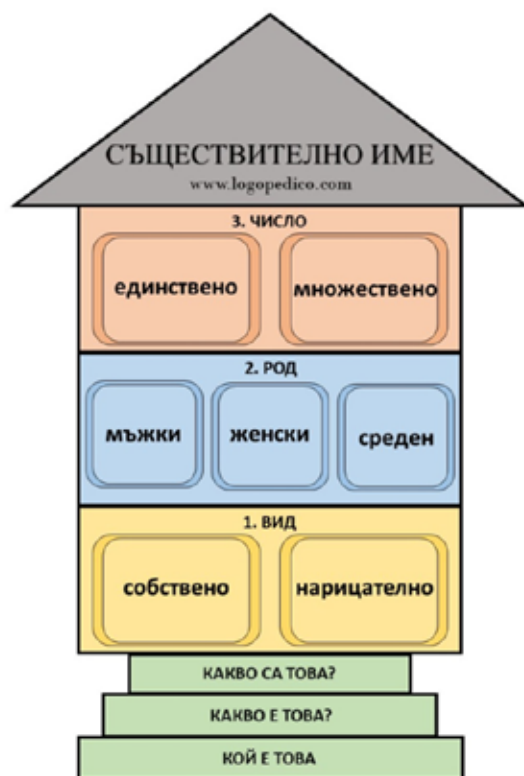
Мравката тръгна още в зори.
Хайде, юначе, път ѝ стори!
Влачи трошица тя мълчешком,
бърза към своя мравешки дом.
Тъкмо изброди бурена гъст
и срещу нея – бучица пръст.
Как да премине? И откъде?
Волю-неволю, ще се предаде.

1. Каква е мравката?
2. Къде живее мравката? Оцвети!
3. Свържи числата, за да видиш какво ще хапнат мравките!

Съществителни имена

1. Огради думите предмети!

чанта	вятър	бяга	мечка	червено
излиза	рита	мост	врабче	синьо

2. Довърши с подходящата дума!

В гората пее

малина, малини

Разхождам се в

обувки, обувка

Яна има нови

трева, гората

Обичам вкусни

славеи, славей

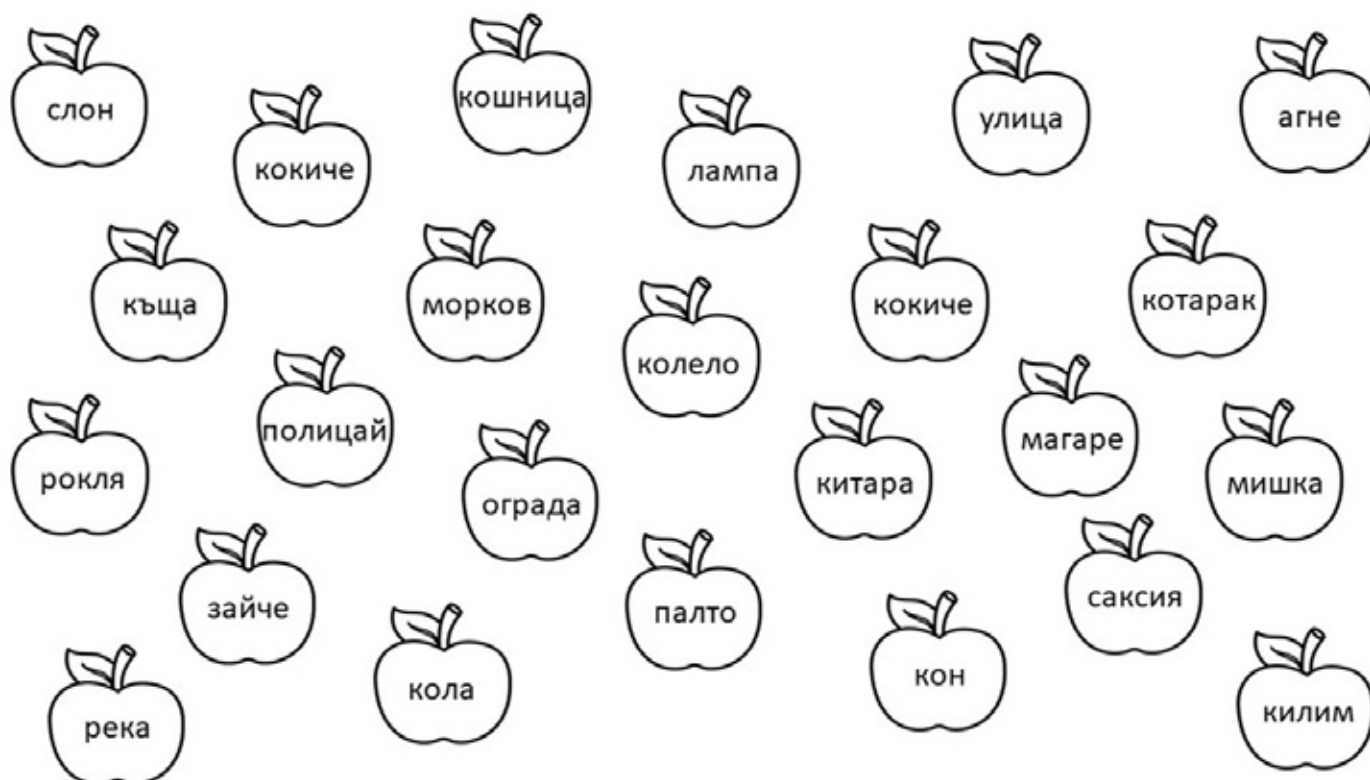
Съществителни имена

Какво знаем за съществителните имена?

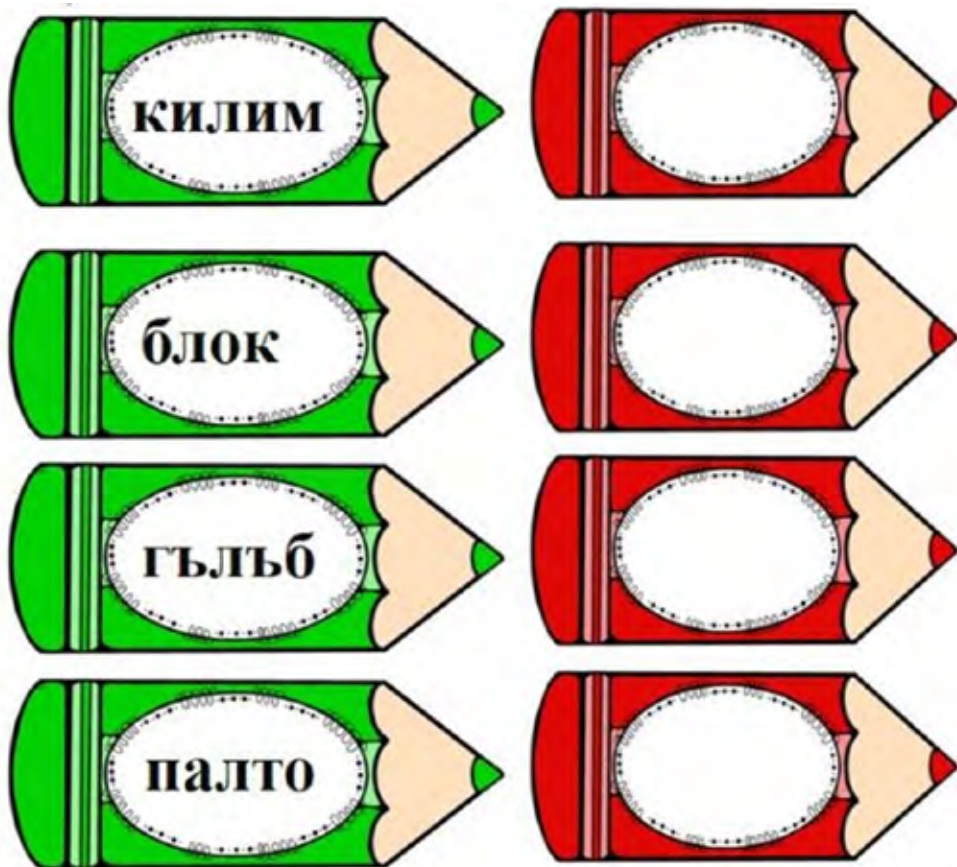
- Те са **части на речта**.
- Назовават **предмет**.
- Откриват се с въпроса „**Какво е това?**“.
- Пред тях може да поставим една от думите – **един, една, едно**.
- Имат **род и число**.
- Могат да бъдат **съществителни собствени** или **съществителни нарицателни** имена.
- Има **умалителни** съществителни имена.

Прочети съществителните имена. Определи от кой род са.

Оцвети съществителните от мъжки род в жълто, от женски род– в червено, а от среден род– в зелено.

1. Запиши в множествено число – ЕДИН – МНОГО!

2. Огради съществителното име във всяко изречение.

Гарван

грачи

на

комин.

Петьо

кара

колело.

Жълто

хвърчило

лети

в

небето.

„Пипи Дългото чорапче“

„Пипи и полицаите“, Астрид Линдгрен

В градчето се разчу, че едно момиченце на девет години живее само във Вила Вилекула. Леличките и чичковците в града решиха, че това е съвсем неуместно. Та нали всички деца трябва да си имат някого, който да ги поучава; всички деца трябва да ходят на училище и да учат таблицата за умножение. И затова леличките и чичковците решиха, че малкото момиче от Вила Вилекула трябва веднага да се изпрати в детски дом.

1. Защо наричат Пипи – Дългото чорапче?

2. Къде живее Пипи?

Формиране на комуникативно-речеви умения

Съчинение на история по подобие на друга

Насочващи въпроси:

1. През кой сезон се случва!
2. Кои са участниците?

3. Какво прави бащата?

4. Какво предлагат децата?

5. Какво чувства бащата?

„Пипи Дългото чорапче“

„Пипи и полицаите“, Астрид Линдгрен

Един хубав следобед Пипи беше поканила Томи и Аника на кафе и курабийки. Тя поднесе кафето на стълбата. Там беше слънчево и приятно... От време на време конят подаваше глава, за да го почерпят с курабийка.

– Ех, колко е хубаво да се живее – провикна се Пипи и протегна краката си докъдето можеха да стигнат.

В този момент през портата нахълтаха двама полицаи.

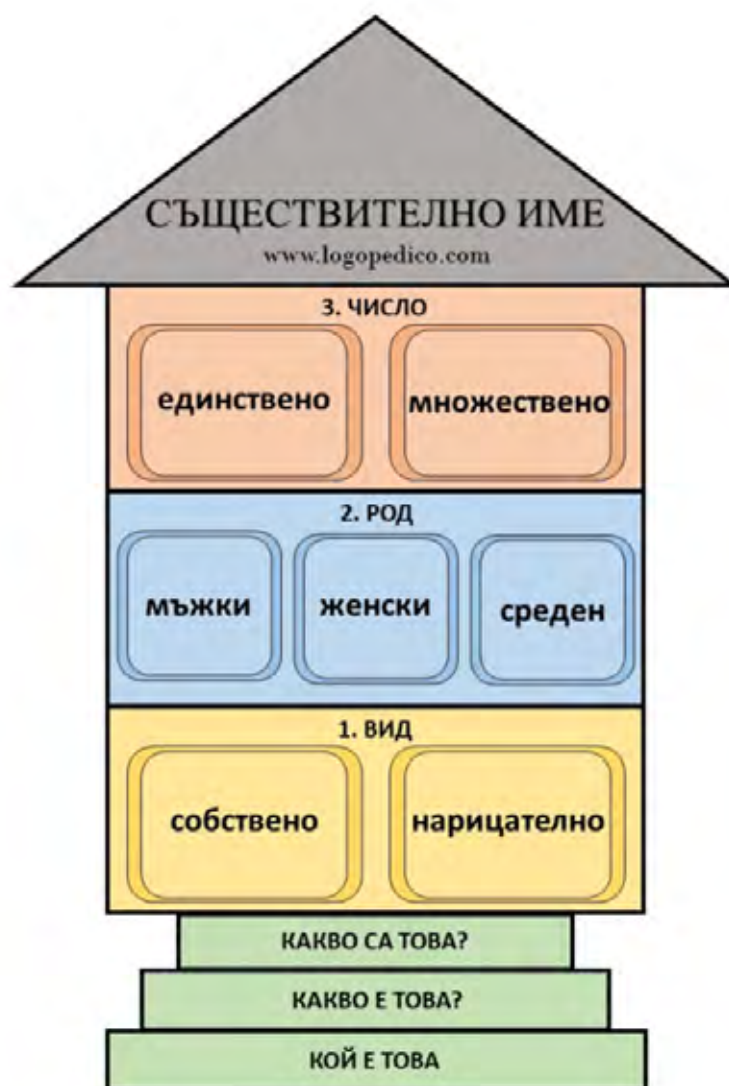

1. Как се казват приятелите на Пипи?

2. Какво обича да похапва конят? Оцвети ги!

Род и число на съществителните имена

Свържи картинките вярно!

едно пиленце	една костенурка	един петел	много пиленца
-----------------	--------------------	---------------	------------------

МН. ЧИСЛО	ж.р., ед.ч.	ср.р., ед.ч.	м.р., ед.ч.
-----------	-------------	--------------	-------------

Приятелството

„Мечката и лошата дума“, българска народна приказка

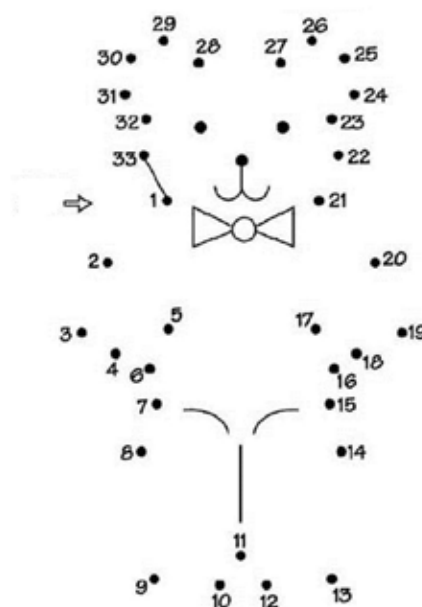
В една гора, в една пещера имало малки мечета. Един човек отишъл веднъж за дърва. Едно мече излязло из пещерата, закачило се в едни храсти и не могло да се откачи. Човекът го видял, па му домиляло. Той отишъл, откачил го от храстите и го занесъл в пещерата. Не щеш ли, мечката видяла това, приближила се до човека и му рекла:

– Ти ми стори голямо добро. Хайде да се побратимим!

Човекът го било страх, ала какво да прави? Престрашил се и малко по-малко се приближил до мечката и поговорил с нея. Когато да си тръгва човекът, уговорили се с мечката да се срещат и виждат в гората.

1. Свържи числата и ще получиш още едно животно!

2. Кое е заболяло повече мечката – раната на гърба или лошата дума?

С кои думи може да се замени изразът „лоша дума“?

- обида
- похвала
- оскърбление
- одобрение

3. Кои са героите на картинките?

Род и число на съществителните имена

Да си припомним!

Съществителни имена

Съществителните нарицателни имена откриваме с въпроса: **Какво е това?**

мъжки род → (един) молив

женски род → (една) ваза

среден род → (едно) цвете

Род на същ. име:

Мъжки род – един мъж – м.р.

Женски род – една жена – ж.р.

Среден род – едно пиленце – ср.р.

Число на съществителното име:

Единствено число – един предмет – ед.ч.

Множествено число – много предмети – мн.ч.

Съществително име

1 утр. Дотиши последната буква на съществителното име. Отпреди ро̀да и чѝслото.

жира..... - ро̀д чѝсло

носоро..... - ро̀д чѝсло

леотар..... - ро̀д чѝсло

вра.....че - ро̀д чѝсло

тарале.....че - ро̀д чѝсло

2 утр. В кой ред ВСИЧКИ думи са съществителни имена от среден ро̀д?

животно, любимец, име

зоопарк, посетител, клетка

кенгуру, бебе, мъниче

3 утр. Потърни литсващите в колонките думи.

мъжки ро̀д

слон

женски ро̀д

вълчица

среден ро̀д

4 утр. Свържи

град

държава

река

планина

планета

Марица

Рила

Земя

Пловдив

България

5 утр. Кое е вярно?

Помисли и отбележи.

☐

вълк

☐

Вълчан

☐

лисица

☐

Лиса

☐

Мецан

☐

мечок

Формиране на комуникативно-речеви умения

Съчинение на история по подобие на друга – ПОПРАВКА

1. Мечо е разбъркал картинките, подреди ги правилно!

Извънкласно четене

„Приказки за злояди деца“, „Конфитюр“

Красимир Дамянов

Жабата много си отваряла устата по време на квакане и като тръгнали един ден животните да се фотографират, специално я предупредили:

– И да не вземеш да се разквакаш пред обектива. С тая твоя голяма уста ще ни развалиш снимката.

– Няма – рекла тя. – Стига да не ме разсмее някой.

– А ти си мисли за нещо и гледай пред себе си. Като каже фотографът „Готово“, ти ще речеш „Конфитюр“! Ясно?

– Квак?

1. Какъв цвят е жабата?

2. Кажи какъв звук издава?

3. Оцвети я!

Приятелство

„Песен за приятелството“, Златина Билярска

Приятелство мое, какво си?
На двора безгрижна игра?
Общ път под крачетата боси,
в ливадите глъчка събрал?

А може би ти си само
загрижена топла ръка,
на моето сведено рамо
поставена просто така?...

Какво си, приятелство мое,
аз точно да кажа, не знам,
но зная без тебе какво е –
това е в света да си сам...

1. Имаш ли си приятел?

2. Напиши името му! – _____

3. Кой са приятелите на Мечо?

Съществителни нарицателни и съществителни собствени имена

Да си припомним!

**СЪЩЕСТВИТЕЛНИ
НАРИЦАТЕЛНИ ИМЕНА**

Названия на
предмети, животни
растения и други.

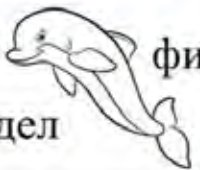
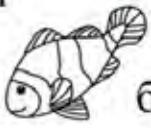
**ПИШАТ СЕ С
МАЛКА БУКВА!**

**СЪЩЕСТВИТЕЛНИ
СОБСТВЕНИ ИМЕНА**

Имена на хора,
животни, реки,
планини.

**ПИШАТ СЕ С
ГЛАВНА БУКВА!**

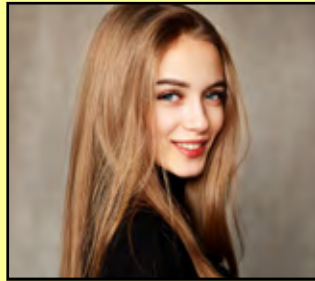
1. Образувай думи – съществителни нарицателни!

ме че 	лив мо 	сла до лед
се ца ни гъ	пе да пе ру	по ла
 фин дел	те па 	за ро
нец звъ 	ри ба 	пор кал то

Докажете, че тези думи са съществителни имена.
По какво се различават?

маргарита

Маргарита

роза

Роза

Думите са съществителни имена, защото означават имена на предмети и хора.

Различават се по правописа - имената на хората са съществителни собствени имена и се пишат с главна буква.

Кой е?, Коя е?, Кое е?
Имена:

Мария

Ивайло

Съществителните собствени имена
се пишат с главна буква.
Открийте правописните грешки.

град русе Черно море стара планина
град Бургас река марица Пирин планина

Сверете правописа:
град Русе, Стара планина,
река Марица

1. Помогни на Мечо да огради с **червено съществителните собствени** имена, със **зелено – съществителните нарицателни** имена!

котка	България	диван		
София	река Дунав	стол		
банан	мечо Пух	колело		
Иван	топка	Митко	куче	Боби
катеричка	Зайо Байо	Дария		

Съществителни нарицателни и съществителни собствени имена

1. Свържи!

град

Марица

държава

Рила

река

Земя

планина

Пловдив

планета

България

2. Оцвети с **червено** квадратчето за **съществително собствено име**
и със **зелено** – **съществително нарицателно име**!

вълк

Вълчан

лисица

Лиса

Медан

мечок

Приятелство

„Снежният човек и врабчето“, Светослав Минков

Малкото врабче стоеше още будно, защото не беше яло от сутринта. Снегът бе засипал ечемичените зрънца, а другаде храна не можеше да се намери. Когато ясният месец изгря на небето, врабчето излезе изпод стряхата и кацна върху рамото на снежния човек.

– Хей, приятелю, я се махай оттук, че ако дигна метлата, знаеш ли! – извика снежният човек и черните въглени на лицето му светнаха също като човешки очи.

– Ти не можеш да дигнеш метлата, защото не си истински човек – изцвъртя гладната птичка.

– Не съм истински човек ли! Кой ти каза това?

– Аз видях, когато те направиха от сняг – отвърна врабчето. – Недей ми се сърди, моля ти се! Аз няма да ти сторя никакво зло. Ще постоя малко на рамото ти и пак ще си хвъркна. Дойдох само да ти се оплача, че днес не съм клъвнало нито трохичка, а на кокошките дадоха цяла паница с царевична каша.

1. Защо е тъжно врабчето? Оцвети ги!

Формиране на комуникативно-речеви умения

Съчинение на приказка по подобие на друга

1. От кои приказки са картинките!

2. Кои са героите?

Формиране на комуникативно-речеви умения

1. Свържи имената на приказките с върнатата картинка!

„Мечката и лошата дума“

„Вълкът и седемте козлета“

„Дядовата ръкавичка“

„Дядо и ряпа“

Правопис на съществителните собствени имена

СЪЩЕСТВИТЕЛНИ
СОБСТВЕНИ ИМЕНА

Имена на хора,
животни, реки,

планини.

ПИШАТ СЕ С
ГЛАВНА БУКВА!

България

Иван

Дунав

Пирин

Стоянов

Марица

Дария

1. Огради само съществителните собствени имена!

вода

Варна

море

Пирин

Турция

Петър

къща

Марица

автобус

Зайо Байо

банан

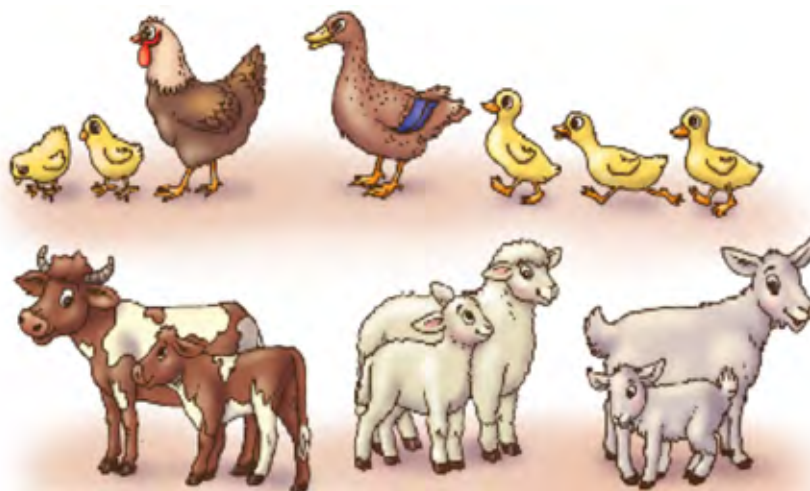
България

котка

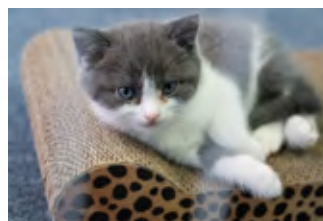
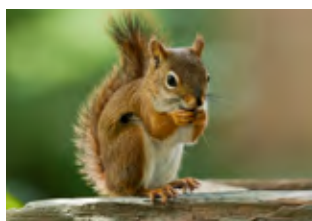
Мая

мечо Пух

Умалителни съществителни имена

С УМАЛИТЕЛНИТЕ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА НАЗОВАВАМЕ
МАЛКИ ПРЕДМЕТИ И ЖИВОТНИ, РАСТЕНИЯ И ХОРА.

НАЗОВЕТЕ МАЛКИТЕ НА ТЕЗИ ЖИВОТНИ И ГИ ЗАПИШЕТЕ
В ТЕТРАДКИТЕ!

СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ
УМАЛИТЕЛНИ ИМЕНА ПОКАЗВАТ
ЧУВСТВА НА УМИЛЕНИЕ И ОБИЧ

Приятелство

„Кученцето Слави“

Цанко Лалев

„В големия двор петел кукурига.
– Добре де! – Слави прозина се. – Стига!
Протегна се сладко и щом се събуди,
някакъв гъдел щастлив го учуди...“

- Избройте героите – приятели на Слави, в стихотворението.
- Защо Слави ще стане куче пазач?

КОЛКО Е ХУБАВО
ДА ИМАШ ПРИЯТЕЛИ
КАТО ПРАСЧО, ЙОРИ, РУ,
ТИГЪРА И ЗАЙО!

СЪЧИНЕНИЕ НА ПРИКАЗКА С ПРЕДЛОЖЕН ГЕРОЙ

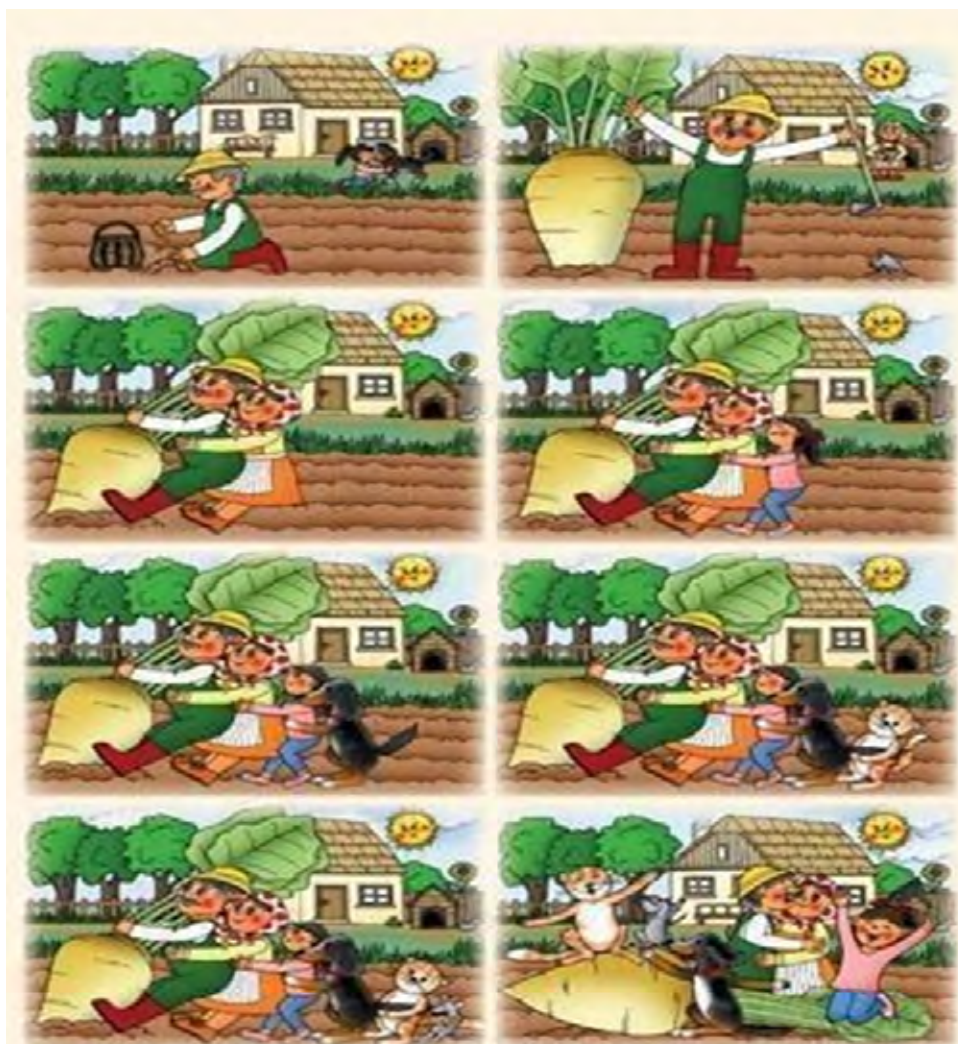
За кого ще разказваш?

Кога и къде се случва това, за което
ще разказваш?

Какво прави героят или героите?

Кой е най-интересният момент от
случката?

Как завършва историята, за която
разказваш?

Прилагателни имена

Определи кои признаци за кое животно се отнасят,
като си помагаш с въпроси:

КАКЪВ? КАКВА? КАКВО? КАКВИ?

- ДЪЛГОУХО, СИВО –
- ЖЪЛТИ, ПУХКАВИ –
- РОЗОВО, ДЕБЕЛО –

Изкажи с прилагателни имена изразите. Запишете ги.

- пуловер от вълна
- рисунка на дете
- сок от плодове
- палто от кожа
- ваза от стъкло
- небе със звезди

ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ ИМЕНА
ОЗНАЧАВАТ ПРИЗНАЦИ
НА ПРЕДМЕТИ.

Предвестници на пролетта

„Кокиче“

Николай Райнов

„Кокичето, теменужката и лалето живеели едно време в една къщица сред гората. Те били сестри. А минзухарът им бил брат. От всички най-пъргаво и ранобудно било кокичето...“

КОИ СА ГЕРОИТЕ ОТ ПРИКАЗКАТА?
НАЗОВЕТЕ ГИ, КАТО СИ ПОМАГАТЕ
С КАРТИНКИТЕ.

ЯСНО Е, ЧЕ
БРАТЪТ И
СЕСТРИТЕ
МНОГО
СЕ ОБИЧАТ.

Прилагателни имена

ПРИЛАГАТЕЛНО ИМЕ

Какъв?

Каква?

Какво?

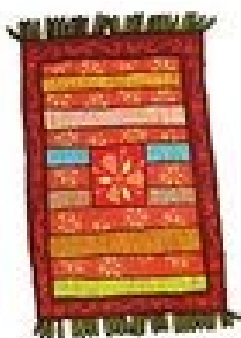
Какви?

Съгласува се по род и число със съществителното име

шарен папагал

м. р.

шарена перга

ж. р.

шарено хвърчило

ср. р.

шарени яйца

ед. ч.

мн. ч.

Помогнете на Мечо Пух да образува прилагателни имена
от изразите:

ВАЗА ОТ СТЪКЛО

КЪЩА ОТ ДЪРВО

ТОПКА ЗА ФУТБОЛ

ПЪТЕКА В ГОРАТА

СОК ОТ ЯБЪЛКА

„Лозарят и косето“

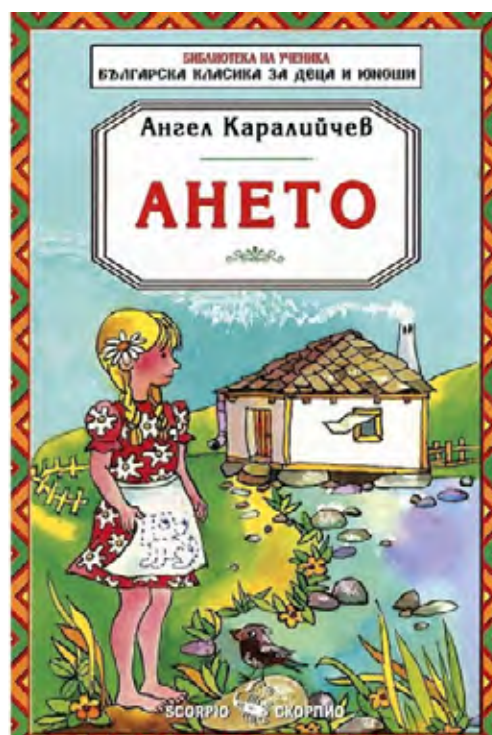
Ангел Каралийчев

„Напекло топлото мартенско слънце. Закапали весело капчуците. Стопанинът грабнал ножицата и се провикнал към Косето...“

1. С кое качество се отличава Косето ?

- Мързеливо
- Хитро
- Смело

2. Разгледайте и други книги на Ангел Каралийчев. Познавате ли ги?

АЗ ОБИЧАМ
ДА ИГРАЯ РОЛЯ
В ТЕАТЪРА
НА ПРИКАЗКИТЕ.

ПРЕДВЕСТНИЦИ НА ПРОЛЕТТА

„МАРТЕНИЦИ“

ГЕОРГИ МАРКОВСКИ

„Рано на първи март мама изнесе кълбетата червени и бели конци, усука ги заедно и върза мартеница на ръката ми.

– Та-каа! – рече радостно мама. – За здраве се носи тя: от червено и бяло се прави, червен и бял през годината да бъдеш!... “

1. КОИ СА ГЕРОИТЕ В ПРИКАЗКАТА?
2. С КАКВИ ЦВЕТОВЕ СЕ ПРАВИ
МАРТЕНИЦАТА?

Оцвети картинката!

ДАЛИ И АЗ ДА НЕ
НАПРАВЯ МАРТЕНИЦА И
ДА Я ВЪРЖА НА ПРАСЧО!

РОД И ЧИСЛО НА ПРИЛАГАТЕЛНИТЕ ИМЕНА

1. Напишете прилагателните именаъ като си помагате с картинките.

ЕДИН ВЛАК.

ЕДНА ЯБЪЛКА.

ЕДНО КОЛЕЛО.

ЕДНИ ДЕЦА.

2. Отгатнете животните!

В кой род са прилагателните имена?

ДЪЛГОУХО, СКОКЛИВО, СТРАХЛИВО _____

МАЛЪК, БАВЕН И БОДЛИВ _____

КАФЯВА, ЕДРА, ТЕЖКА _____

ДОБРИЧЪК ,
ВЕСЕЛ И
ОБИЧА МЕД

ПРЕДВЕСТНИЦИ НА ПРОЛЕТТА

„МАРТЕНИЦИ“

ГЕОРГИ МАРКОВСКИ

„Имала една жена две дъщери: доведена и заварена.

Ден и нощ се чудела тя как да се отърве от заварената. Една вечер ѝ рекла: „Я изтичай за вода от самодивското кладенче!“. Девойчето отишло в гората. А до кладенчето седели единайсет мъже и една стара жена.“

1. Кои са героите от приказката, които виждате на картинките?

2. Харесва ли ви историята за Баба Марта?

А НА ТЕБЕ,
МЕЧО?

Правопис на прилагателните имена

1. Поставете пропуснатата буква в прилагателните имена.

мла....
суро....
бога....
бле....
брада....
липо....
закачли.....
све.....

ост....р
вед....р
свет....л
глад....к
мъд....р
хит....р
слад.....к
щед....р

2. Напишете прилагателните имена.

м.р.	ж.р.
военен	
известен	
рожден	
стенен	

3. Попълни липсващите букви!

А ИЛИ Ъ

ТЪН-К

СВЕТ-Л

ЛЪСК-В

ПАЛ-В

КРЪГ-Л

ДЪЛ-Г

ОСМИ МАРТ

„МАМА“

КАЛИНА МАЛИНА

По книжки да чета, обичам
любими думички да сричам.
И мисля си, че друга няма
по-сладка думичка от „мама“...

1. Коя е любимата дума на всички деца?
2. Оцветете рисунката!

ЗНАЕТЕ ЛИ ДРУГИ
СТИХОТВОРЕНИЯ
ЗА МАМА ?

Правопис на прилагателните имена

1. Напишете липсващата буква.

дълъ

сла

слънце

пухка

све

хуба

мла

розо

2. Попълнете подходящи прилагателни имена в текста.

„Събрали се селяните на пазара да избират кмет.
Излязъл и Хитър Петър. Сложил си
калпак, защото знаел, че има хора,
които съдят за човека по калпака, а не по главата.
Пристигнал и чорбаджия, с
корем, с лула и броеница.“

МЕЧО Е
ПУХКАВ,
ПРАСЧО Е
РОЗОВ

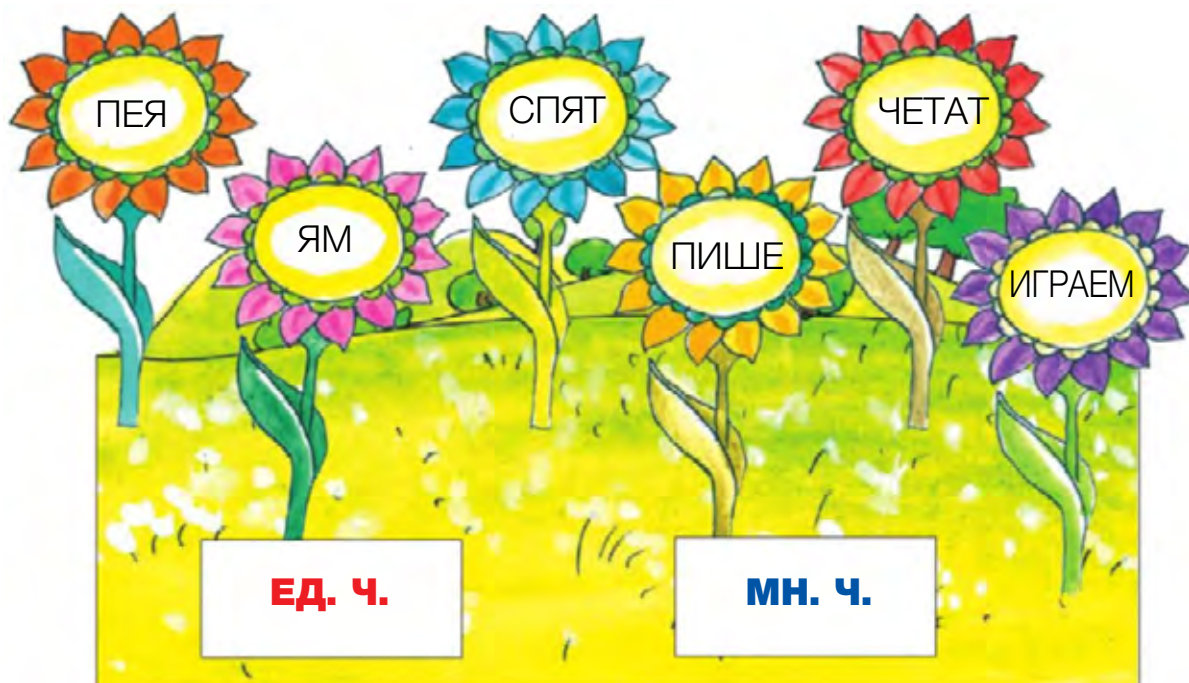

Глаголи. Число на глаголите

Глаголите са думи, които означават действия или състояния.
Откриваме ги с въпросите:

	КАКВО ПРАВИ ? ед.ч. 	КАКВО ПРАВЯТ ? мн.ч.
1 лице	аз уча	ние учим
2 лице	ти учиш	вие учите
3 лице	той, тя, то учи	те учат

1. Кое цвете в коя лека ще засадите ?

Глаголи. Число на глаголите

Сравни глаголите в двойките изречения. По какво се различават?

Аз обичам
приключенски
филми.

Ти имаш ли
компютър?

Той се грижи за
цветята.

Ние обичаме
приключенски
филми.

Вие имате ли
компютър?

Те се грижат за
цветята.

1. На кой ред са написани само глаголи?

- а) домашен, хлъзгав, дамски
- б) приятел, случка, тайна
- в) дърпам, разделя, обещавам

КОГАТО **ИГРАЯ** САМ,
СЪМ В ЕДИНСТВЕНО
ЧИСЛО.

Описание

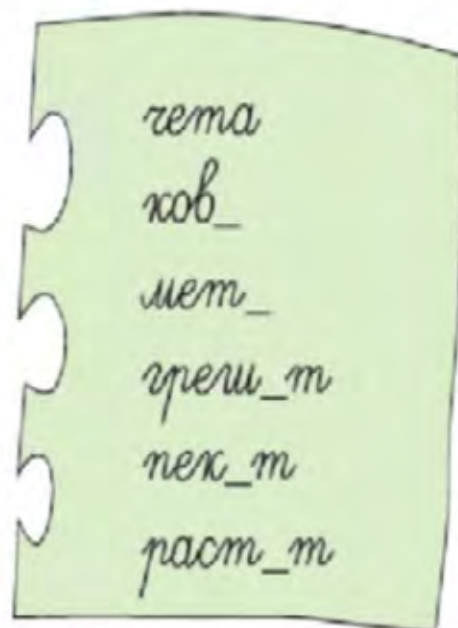
1. Опишете с ваши думи какво виждате на картината?
2. През кой сезон цъфтят цветята?
3. Харесват ли ви цветовете на лалетата?

И АЗ
ХАРЕСВАМ
ЛАЛЕТА.

Изговор и правопис на глаголите

1. Как се пишат тези глаголи?

2. Поправете грешките. Препишете правилно стихотворението на Дора Габе.

Нетърпеливо
Вече ми сързнь,
вече ми дотегнь,
иде ми да вземъ,
че на гръб да легнь.

КОЛОЕЗДАЧ АЛЕКСАНДЪР ГЕРОВ

Татко за моите бележки добри
нов велосипед ми подари.
Станах аз истински колоездач –
с него отивам дори и на мач...

1. Кой са героите в стихотворението и забавляват ли се?
2. Щастливо ли е момчето, когато се прибира вкъщи?

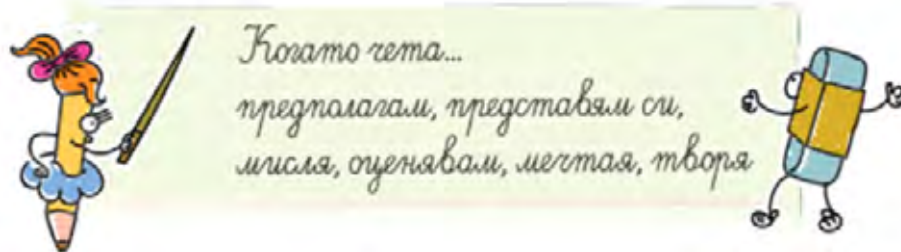

И АЗ ИСКАМ
ТАКЪВ
ВЕЛОСИПЕД.

Изговор и правопис на глаголите

1. Препиши глаголите в колона.

► Напиши глаголите в множествено число.

2. Допълни изтритите букви от съобщенията.

► Препиши глаголите.

Да променим по този начин глаголите: **мия, живея, обличам, ходя**

Ед.ч.	Мн.ч.		Ед.ч.	Мн.ч.
1л.-аз мия	ние мием		1л.-аз живея	ние живеем
2л.-ти миеш	вие миете		2л.-ти живееш	вие живееете
3л.-той мие	те мият	3л.-той живее	те живеят	

Ед.ч.	Мн.ч.		Ед.ч.	Мн.ч.
1л.-аз обличам	ние обличаме		1л.-аз ходя	ние ходим
2л.-ти обличаш	вие обличате		2л.-ти ходиш	вие ходите
3л.-той облича	те обличат	3л.-той ходи	те ходят	

Игра!!!
Един ученик казва глагол, втори определя лице и число и трети съставя изречение.

Извънкласно четене

„МЕЧО ПУХ НА ГОСТИ ПРИ ЗАЙО“ АЛЪН МИЛН

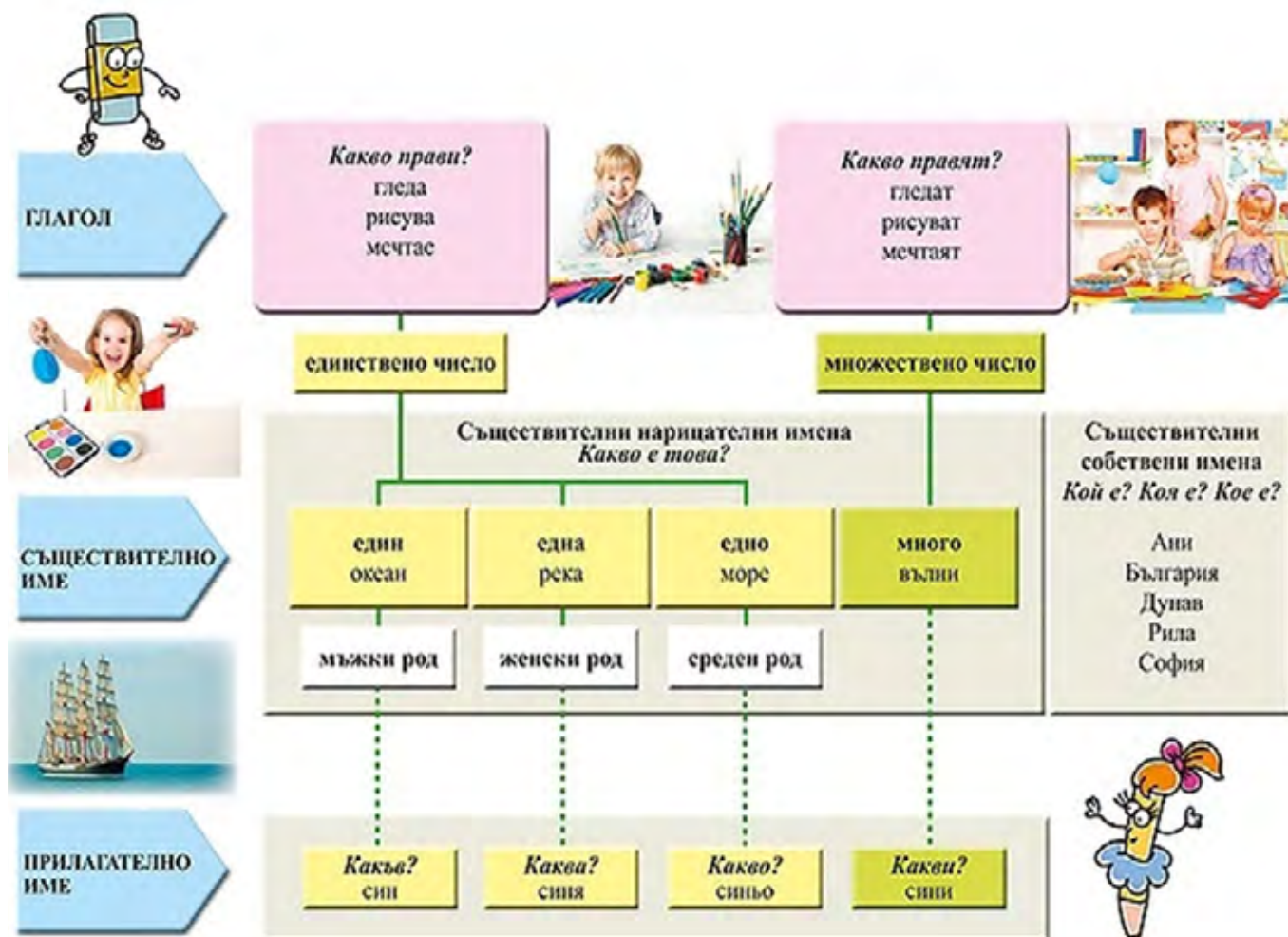
Пух много обичаше да похапва нещо към 11 часа сутринта и много се зарадва, като видя, че Зайо започна да нарежда паници и чаши. А когато Зайо го попита: „Мед или кондензирано мляко с хляб?“, Пух толкова се развълнува, че извика: „И двете!“...

1. Защо Мечо не може да се измъкне след гостуването?
2. Оцвети рисунката!

Части на речта

Упражнение

1. Свържи подходящите прилагателни имена към всеки месец. Състави изречение.

януари ● ● мразовит, снежен и студен
май ● ● цветен и топъл
септември ● ● дъждовен и пъстър

2. Допълни подходящите думи в изреченията. Каква част на речта е всяка от тях?

От _____ дъжд между лехите остана _____ локвичка.
В нея _____ един скорец. За него _____ беше голяма
като огромно и дълбоко _____ .

се къпеше
нощния
малка
локвичката
езеро

„КОМПЮТЪРЪТ НА АНИ“

РАДОЙ КИРОВ

Компютърът не зная
до днес да ме е лъгал,
във моята малка стая
познава всеки ъгъл...

Посочете верния отговор.

Книгите на Ани са разхвърляни в долапа.

Чорапите на Ани са на бюрото.

Ани няма компютър, а има добра баба.

**И АЗ ИСКАМ ТАКЪВ
КОМПЮТЪР.**

Описание на животни

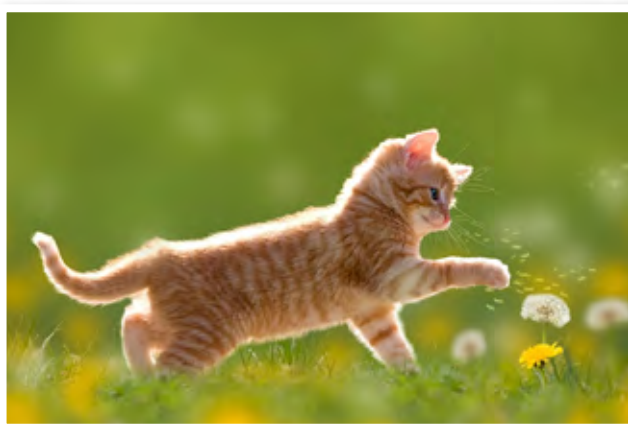
2 часа

Да си припомним

Как се прави описание

Когато описваме човек, растение или животно:

- описваме с думи външния му вид
- разказваме какво знаем за него
- показваме нашето отношение към него

**Как изглежда той?
(Как изглежда то?)**

- Какви уши има?
- Какви са краката му?
- Каква опашка има?

**клепнали,
щръкнали...
дълги, къси,
здрави, силни...
рунтава,
къса...**

Какво е вашето отношение към него?

**Моето (куче, коте,
папагалче, хамстерче)
е _____ .**

То е моят

приятел.

**мило
нежно
гальовно
чаровно
игриво
весело**

**най-верен
най-добър
най-забавен**

Думите при общуване

1. На кой ред всички думи **са написани вярно?**

- а) *незнам, обичам, хубав*
- б) *обличам се, смеясе, вранче*
- в) *не мога, жираф, къя се*

2. На кой ред **има грешка** в изписването **на глаголите**:

- а) *късъм, храня, спя*
- б) *чертая, свиря, чакам*
- в) *падам, лепя, зная*

3. Свържете думите с техните значения:

Направен от дърво
Пролетно цвете
Силен дъжд
Вид мебел
Стая за готвене

Порой
Лале
Дървен
Кухня
Диван

Запиши 3 изречения с някои от думите.

„ЦВЕТНИЦА“ РАН БОСИЛЕК

Тя е мъничка царица,
златокоса, светлолика.
Сред цветята тя живее,
на лаленце се люлее...

Цветница – един от най-хубавите фолклорни обичаи, наричан още Връбница и Цветна неделя.

Момите правят венци, пуцат ги в реката и наричат за здраве.

Думите при общуване

1 упр. В кой ред всички думи са написани вярно?

А) неznam, обизам, худав

Б) облизам се, смеясе, вранге

В) не мога, жираф, къпя се

2 упр. На кой ред ИМА грешка в изписването на глаголите:

А) спят, хранят

Б) гертееме, свириме

В) лепим, знаем

3 упр. Кое е вярното значение на думите:

Направен от дърво

Пролетно цъфете

Силен дъжд

Вид мебел

Стая, в която готвим

4 упр. Открий грешките и запиши изреченията ПРАВИЛНО.

кокошкатаизмътинълтипилеуца

птелатасъбдирасладъкнектар

козлетопрескожи високатаограда

Не забравяй главната
буква и препинателния
знак в края.

МОЯТА ЛЮБИМА
ДУМА ПРИ ОБЩУВАНЕ
Е МЕД!

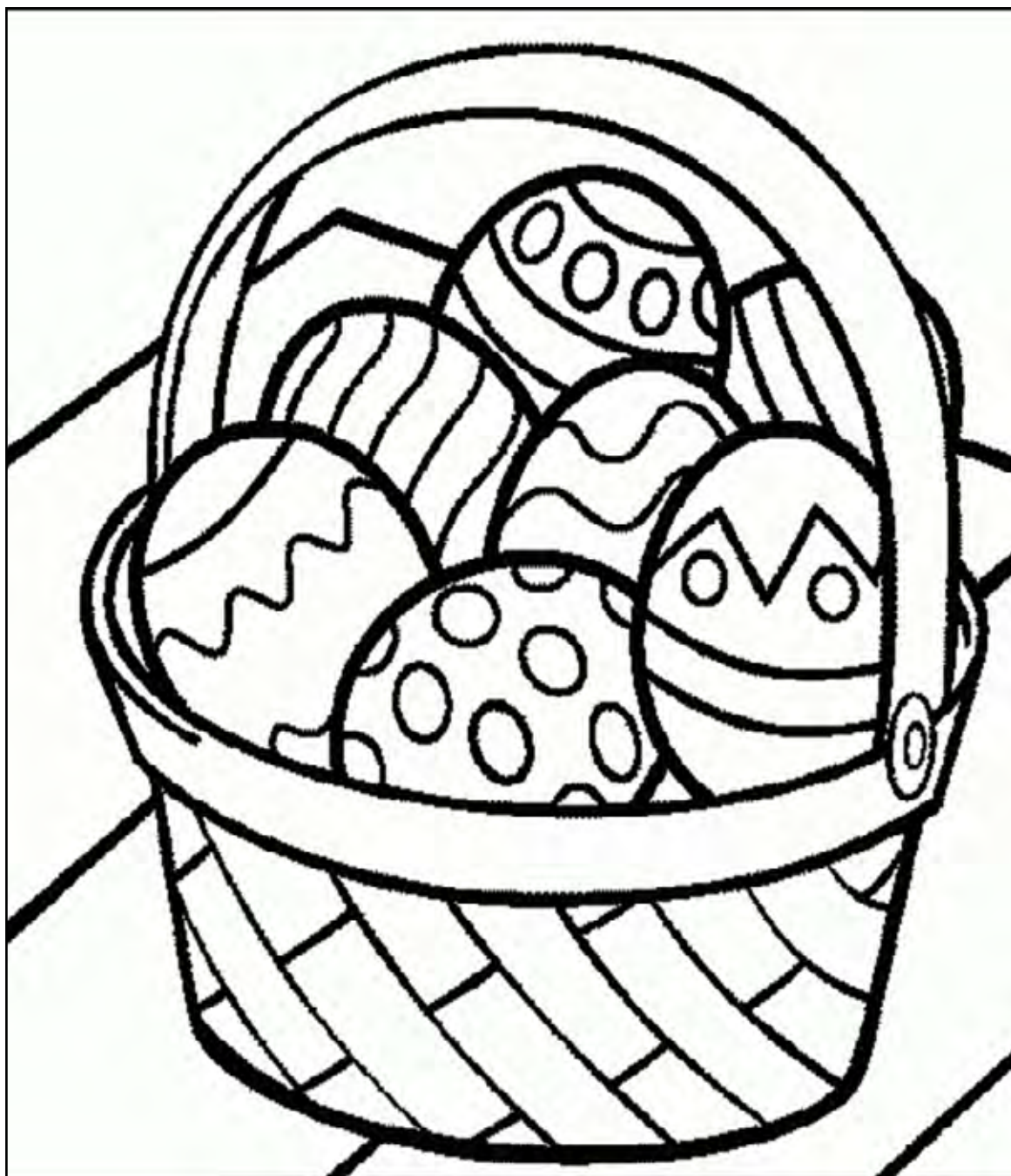
„ВЕЛИКДЕНЧЕ“ ВЕСА ПАСПАЛЕЕВА

Великденче цъфнало
и лаленца червени –
облечете, дечица,
най-нови премени...

Великден е най-големият пролетен християнски празник. На него се чества възкресението на Божия син Исус. Боядисват се яйца, приготвят се козунаци и се раздават за здраве.

Оцветете рисунката!

КОЕ ЯЙЦЕ ОТ КОШНИЧКАТА
ТИ ХАРЕСВА ?

Извънкласно четене

„ПАТИЛАНЦИ“ РАН БОСИЛЕК „ИЗЛЕТ“

Драги ми Смахурко,
Великден се мина. Майско слънце грейна и заскача лудо
моята дружина.

– На излет, на излет горе в планината!

Че там са по-сладки смехът и играта...

1. Кой са героите в книгата?
2. Защо се наричат патиланци?

МНОГО МИ ХАРЕСВА
ТАЗИ КНИГА, КАТО
МОИТЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ

Изреченията в българския език

1. Подреди думите в изречение.

а/ Той колело иска ново

б/ ореха схруска Катеричката

в/ върху Пчеличката кацна цветето

2. Свържете думите по двойки и запишете кои думи са излишни.

облачно

дъга

гъби

с учебници

лебед

в гората

пъстри

дъжд

чанта

в градината

небе

в езерото

проливен

сняг

площадка

за игри

небесна

пеперуди

рози

през зимата

излишни думи:

3. Свържете думите в словосъчетания.

децата

ранно

гониш

топка

ти

моя

рисуват

утро

4. В кой отговор е записано изречение.

— Пепеляшка, пантофката, изпуснала си.

— Пепеляшка си изпуснала пантофката.

— Пепеляшка.Си изпуснала.Пантофката.

Изреченията в българския език

1 упр. 1. На кой ред е записано изречение?

- А) Децата на стадиона храна
- Б) Трябва да си мия ръцете, защото.
- В) Харесва ми да играя с приятелите си..

2 упр. Подреди думите в изречение и го запиши.

животни, от, хралупите, излизат, си, горските

3 упр. Отдели думите в изречението и го напиши правилно.

единлъвсеразхондалпоморскиябряг

4 упр. Избери подходящи въпросителни думи, за да допълниш изреченията.

- Я ми кажи ужат най-малките?
- правим преди хранене?
- се наричат мързеливите птели?

„В РОДИНАТА“ ПЕТЯ ДУБАРОВА

Приказка чудна ме носи,
пее край мене светът,
тичам с крачетата боси,
птички над мене летят...

1. Разгледайте снимките и вижте колко е красива нашата родина!

Описание на растение

Бяла камбанка леко люлее,
пролетна песен нежно ни пее.
Знаем го всички туй бяло момиче
то е разцъфнало малко _____

Запиши как ще озглавиш описанието
_____.

Отговори на въпросите.

Кога цъфти кокичето? _____

Какво е цветчето му? _____

На какво прилича? _____

Как ухае? _____

Какво е стъблото му? _____

Какви са листата му? _____

За какво го използваме? _____

Харесва ли ви? _____

Защо ви харесва? _____

Постави пропуснатата буква.

цъ__ти

пролет__а

пр__лича

__краса

п__дар__к

л__чение

пре __ ар__мат

к__мбанка

з__острени

кр__сиво

п__лезно

х__ресв__м

з__щото

при__тен

Съобщително изречение

Изречения, с които съобщаваме нещо, се наричат **съобщителни**.

Завършват с точка.

1.

Кое изречение на кой модел отговаря?

1. Прелетните птички се сбогуват с врабчето.
2. Пеперудата се скрила под зелено листенце.
3. По небето се носят сиви облаци.

☐

_____.

☐

_____.

☐

_____.

2.

Открий съобщителните изречения. Колко на брой са?

Щъркелът донесе писмо на Баба Марта. От кого ли е то? Тя започна да го чете и се засмя. Всяка буква – цветенце, точките и запетайките – пъстри буболечки. Разбра Баба Марта, че писмото е от нейния внук Април.

По Елин Пелин

1 2 3 4

3.

Допълни подходящо прилагателно име във всяко съобщително изречение.

1. вълшебната
2. равното
3. хубава

В едно село расла ☐ мома Богданка.

Житената пшкка хукнала през ☐ поле.

Момчето взело ☐ кърпичка от вятъра.

Кое съобщително изречение за коя картина се отнася?

☐

Ежко среща страшен бодлив трън.

☐

Ежко гордо крачи по полето.

1.

2.

„ТРИТЕ ПЕПЕРУДКИ“ НЕМСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Имало едно време три пеперудки – бяла, червена и жълта. Те танцували сред цветята и били много щастливи.

Един ден завалял силен дъжд и пеперудките потърсили къде да се скрият...

1. Какво се случва с пеперудките в приказката?

2. Оцветете рисунката.

ПОСОЧИ ВЕРНИЯ ОТГОВОР:

1. ПЕПЕРУДКИТЕ СА ЩАСТЛИВИ,
ЧЕ ДЪЖДЪТ Е СПРЯЛ.
2. ПЕПЕРУДКИТЕ СА ЩАСТЛИВИ,
ЗАЩОТО СА ЗАЕДНО.

Съобщително изречение

1. Постави подходящия препинателен знак в края на изреченията:

Защо вали сняг през пролетта

Кой е любимият ти учебен предмет

Аз обичам да чета книги

През пролетта птиците се завръщат от юг

Може ли да използвам молива ти

Очаквам с нетърпение ваканцията

Колко са съобщителните изречения?

А колко са въпросителните?

2. Постави подходящата въпросителна дума в изреченията:

_____ е часът?

Тежка _____ е раницата ти?

_____ ми се сърдиш?

3. Постави препинателни знаци, така че да разделиш текста във вънните на няколко съобщителни изречения. Запиши ги.

Обичам да чета книги любимата ми книга е "Пипи
Дългото чорапче" в нея се разказва за забавно момиче,
което живее само
приятели на Пипи са Томи и Аника

Колко са изреченията?

„ТРИТЕ ПЕПЕРУДКИ“ НЕМСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

1. Опитайте се да направите устен преразказ по картинките и плана:

ПЛАН ЗА ПРЕРАЗКАЗ:

1. При червеното лале
2. При бялото лале
3. При жълтото лале
4. Помощта на слънцето

ПРАСЧО, ЗАЩО И НИЕ
НЕ СИ ИЗМИСЛИМ
ПРИКАЗКА?

Въпросителни изречения

???

ИЗРЕЧЕНИЕ, С КОЕТО ПИТАМЕ ЗА НЕЩО, СЕ НАРИЧА ВЪПРОСИТЕЛНО. ТО ЗАВЪРШВА С (?).

Допълни изреченията и ги напиши.

Кои са дните от седмицата?

Къде живее камилата?

Какво правим преди хранене?

Кое животно се храни с лешници и орехи?

Кои са годишните времена?

С **какво** се храни заекът?

КОИ, КАКВО, КОЕ, КЪДЕ, КАКВО

А ТИ МОЖЕШ ЛИ ДА
ПРЕВЪРНЕШ СЪОБЩИТЕЛНО
ИЗРЕЧЕНИЕ ВЪВ
ВЪПРОСИТЕЛНО?

Превърни съобщителните изречения във въпросителни.

Навън е студено.

Навън студено **ли** е?

Кога навън е студено?

Книгата е интересна.

Защо книгата е интересна?

Книгата интересна **ли** е?

Телефонът звъни.

Как звъни телефонът?

Телефонът звъни **ли**?

Морето е солено.

Защо морето е солено?

Морето солено **ли** е?

Супата е вкусна.

Кога супата е вкусна?

Вкусна **ли** е супата?

Петър и Иван са приятели.

Защо Петър и Стоян са приятели?

Петър и Стоян приятели **ли** са?

Отговори на въпроса с въпрос.

Научи ли си уроците?

Защо трябва да ги учи?

Кога ще тръгваш на училище?

Кога трябва да тръгна?

Боли ли те още гърлото?

Кой ти каза, че ме боли?

Какво е останало в хладилника?

Какво ли е останало в хладилника?

Въпросителни изречения

ИЗРЕЧЕНИЯТА ПРИ ОБЩУВАНЕ

1. Състави изречения с думите. Думите в червено образуват съобщителни изречения, а думите в синьо - въпросителни.

зайка, зайчета, имаше, две, старата

днес, ли, излизаш, ще

в, козле, часовника, се, най-малкото, скрило

се, на, обадиш, Мария, ще, ли, довечера

2. Постави пропуснатите знаци в края на изреченията. Препиши правилно и четливо.

- Виждам ли си къщата ☐
- Само по телевизията ☐
- А не ходиш ли на разходка в гората ☐
- Да, но там не вемат телевизора ☐

3. Състави разговор по картинката, който да съдържа съобщителни и въпросителни изречения. Запиши го.

Описание на предмет

Описвам предмет

Зайко имал рожден ден. Приготвил торта, за да почерпи приятелите си. Разгледай тортата и довърши изреченията, с които да я опишеш.

голяма, малка, кръгла, правоъгълна;

направена от зеле, марули, спанак;

украсена със зелена трева, моркови;

зелена, тъстра, оранжова;

сладка, солена

Колко голяма е тортата?

Тортата на Зайко е

Каква е нейната форма?

Формата ѝ е

С какво е направена тортата?

Направена е от

С какво е украсена?

Украсена е с

Какъв е цветът на тортата?

На цвят тортата е

Какъв е Вкусът ѝ?

На Вкус е

Дали приятелите на Зайко са харесали тортата му?

Приятелите му са _____ тортата.

Описание –
текст, в който се разкриват
качествата на предмет,
растение, животно, човек.

Описание –
рисуване с думи.

Оцветете тортата от рождения ден.

„ГНЕЗДО В ГНЕЗДОТО“

ЕМИЛИЯН СТАНЕВ

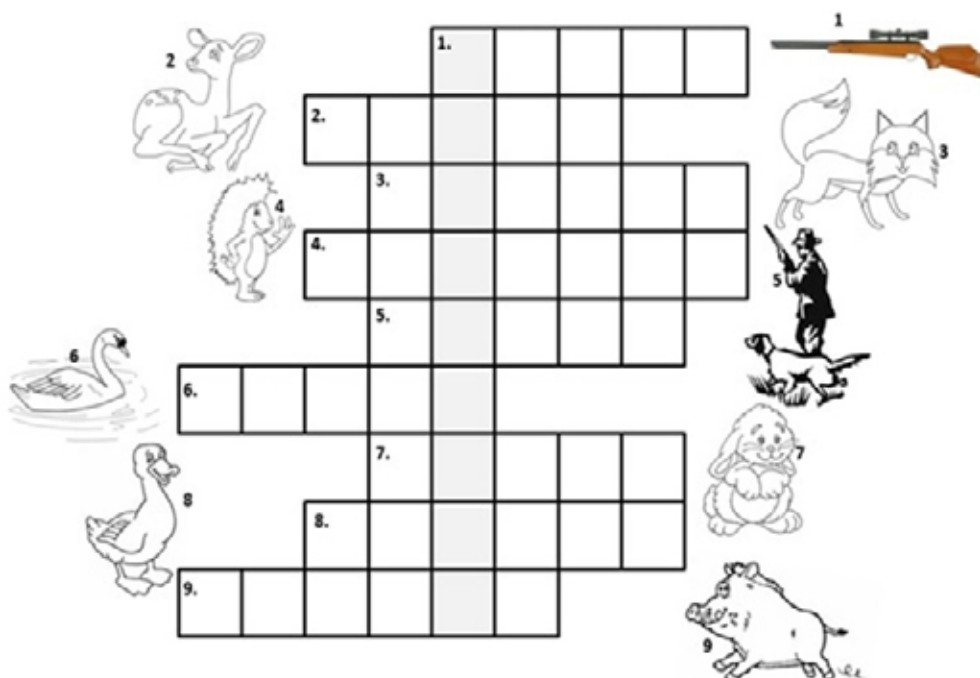
1. Оцветете картинката и разкажете какво виждате на нея?

2. Решете кръстословицата!

Ще откриеш пропуснатата дума, след като решиш кръстословицата:

Емилиян Станев е един от най-големите български писатели, които пишат за _____ и нейните деца.

(продолжава на следващата страница)

Изреченията при общуването

1

2

3

4

По всяка от картинките съставете разговор, който да съдържа съобщителни и въпросителни изречения:

1	
2	
3	
4	

Помогнете на детектива да прочете писмото. Препишете изречението без грешки: **Тетрадката на емо е в шкафа си графки той я прибра там вчера.**

В кой ред въпросителното изречение е написано вярно?

- ☐ Защо Иван плаче?
- ☐ Кой уплаши детето?
- ☐ Сутринта Дидо изми ли си зъбите?

Припомнете си наученото

ЛАЗАРСКА ПЕСЕН БЪЛГАРСКА НАРОДНА ПЕСЕН

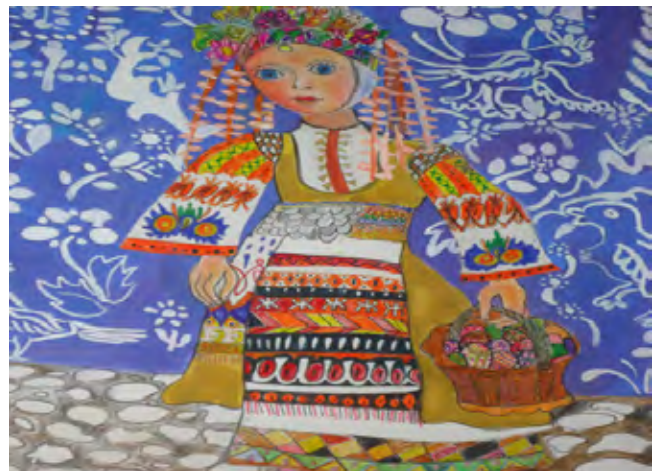
МАЙКА СИ ДЕТЕ БУДЕШЕ:
СТАНИ, СТАНИ, ДЕТЕНЦЕ,
ДА ПОГЛЕДАШ ЛАЗАРКИ...

ВЕЛИКДЕНСКИТЕ ЯЙЦА ВИКТОР САМУИЛОВ

С ЧЕТЧИЦА,
С ПАМУК И ПРЪСТИ
СЪТВОРЯВАМ ШАРКИ ДРЕБНИ.
И ЯЙЦАТА СТАВАТ ПЪСТРИ...

1. За кои пролетни празници се говори в народната песен?

А в стихотворението?

Лазаровден – пролетен празник преди Цветница, известен с игрите на младите момичета из село и наричане за здраве.

ВЕЛИКДЕН –
ОБИЧАЯТ
С БОЯДИСВАНЕ
НА ЯЙЦА, КОЙТО
МНОГО РАДВА
ДЕЦАТА.

Книгите около нас

Помогни на героите да намерят своята приказка чрез свързване със стрелка.

*„Малката
кибритопродавачка“*

*„Болен
здрав носи“*

*„Примата братя
и златната ябълка“*

А НА ТЕБ КОЯ
ПРИКАЗКА ТИ
ХАРЕСВА
НАЙ-МНОГО ?

Правилно писане на думите и изреченията

1. Изберете *с/със* или *в/във*:

ферма чанта мед ски вода

2. Запишете правилно глаголите:
четът, лежат, държъ, живееме, учиме, правиме, плачът

3. Направете проверка и запишете правилно:

шка че
охлю че
зъ че
кни ка
кръ че
гра че

4. Направи проверка и добави правилната буква в края на думите:

младе велосипе
сладоле гардеро
водола изгре
площа розо

Запишете изречения с 3 от тях.

1. Напишете пропуснатите знаци в края на изреченията.

Разказвач: Дошъл денят на сватбата Мравеят събрал роднините си и
отишъл у Светулката

Светулка: – Къде ви са свирците

Мравей: – Не може ли без свирци Така ще бъде по-евтино

Светулка: – Не, без свирци не може

Мравей: – Тогав да викам

Светулка: – Не знаеш ли кого Ще викнеш Щуреца Нима не го
познаваш

Разказвач: Мравеят отишъл при Щуреца

Мравей: – Щурче-свирче, ела да ми свириш на сватбата

Щурец: – На тебе никога няма да свира, скъпернико Ти миналата зима ме
изпъди и не ми даде нито едно зърно житце

От коя приказка е текстът? Напишете заглавието ѝ.

Колко изречения са написани? Разделете ги.

Препишете правилно.

дойде пролетта щъркелите върнаха
ще намерят ли гнездото си
от юг се кой ги посреща

Напишете липсващия въпрос.

—

▶

▶ - Петерудата казуна

▶ на пъстурото лале.

Да си припомним наученото

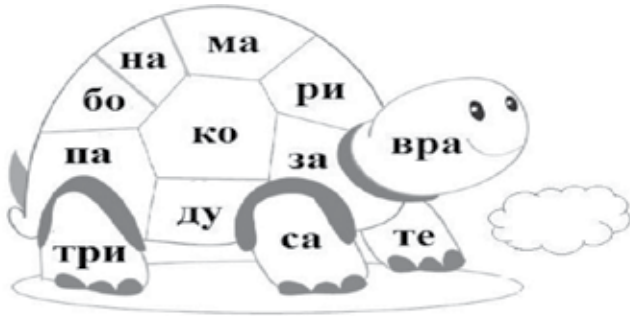

1. Разгледайте картинките! От коя приказка са те?
2. Опитайте се да разкажете устно по картинките част от приказката!
3. Оцветете рисунката!

Какво научихме за българския език

1. Състави думи от сричките!

Колко са изреченията в текста? Огради верния отговор.

Кума Лиса се разболяла. Дошъл Ежко Бежко да я види. Помолила го Лиса да ѝ донесе водица. Тръгнал Тарльо, но по пътя срещнал Зайо Байо. Спрял да си поприказват.

а) 4; б) 5; в) 6

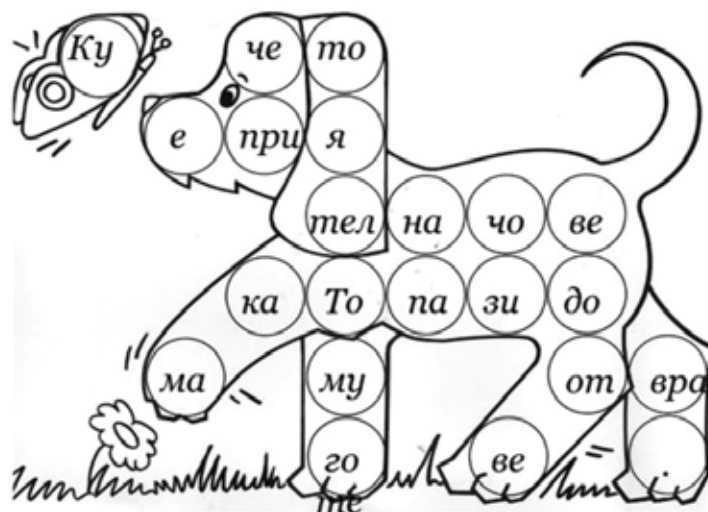
В къщичките постави буквите от дърветата, така че да се образуват думи.

Подреди думите във въпросителното изречение и го запиши.

ще, кога, дойде, пролетта

Открий и запиши изреченията.

Умалителни съществителни имена

1 упр. Под всяка картинка запиши названието на предмета, а след това и на умалителното съществително име.

2 упр. Коя е върната буква? Запиши дума за проверка.

лџ

џе

крџ

џе

ри

ка

гара

џе

ри

ка

съсе

џе

3 упр. На кой ред НЯМА нито една правописна грешка?

А) шоколадџе, острофџе, езерџе Б) жиравџе, жиравџе, лџџе

В) корабџе, паракорџе, самолетџе

Извънкласно четене

КНИГИ ЗА ВАКАНЦИЯТА

ПРИЯТНА ВАКАНЦИЯ,
МИЛИ ДЕЦА!

Работни листове

„Пиша правилно“

упражнения

ЙО или ЪО?

акт__р

Пе__

монт__р

петл__

шоф__р

Пана__т

ма__неза

__ана

И или Й?

Днес видях един полица__.

По пътя имаше остри заво__.

Благодаря за молива, ко__то ми даде.

Тези тетрадки са м__.

До моя дом минава трамва__.

В/С или ВЪВ/СЪС?

___ ваза

___ радост

___ фермата

___ ски

___ училище

___ сол

___ влака

___ Стоян

Работен лист

Звук и буква

1. Прочети и свържи думата със съответната картинка.

цирк

царевица

кошница

катерица

слънце

цвете

2. Кой от двата момента е:

забавен

1.

Принцесата се разциври.
- Яйца! Пак яйца! Цяла кошница с яйца изядох!

тъжен

2.

Да направим рицарски турнир! Рицарите да се целят с яйца.

3. Думите прочети, в изречение ги подреди.

царицата

влязоха

Царят

и

двореца.

в

Цецка

концерт.

С

отидохме

лея

на

ПРАВОПИС НА ЗВУЧНИТЕ СЪГЛАСНИ В КРАЯ НА ДУМИТЕ

1. Жабчето скача само върху листа с правилно написани думи. Кои са те? Напишете правилно сгрешените.

2. Изберете правилната буква и препишете гатанката на Панчо Панчев.

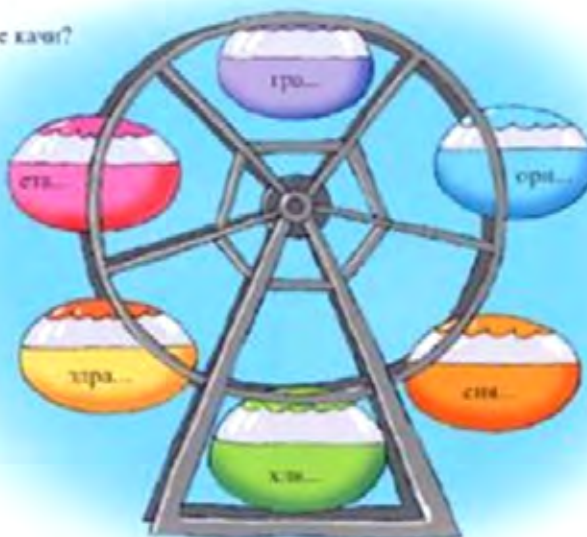
Узтога ми врата си пра
той става стъла за телегра
Какъв ти стъла за телегра
Наричам се...

- 3.

Коя буква къде ще се качи?

Г
Д
С
З
К
Е
В
Б
Ф
Н
Ж

4. Ще полети хвърчилото, в което думите са написани правилно. Кое е то?

УСТНО И ПИСМЕНО ОБЩУВАНЕ

★ Ние общуваме с помощта на езика.

- 1 Разгледай илюстрациите и определи кои са участниците в разговора.

► Кои говорят и кои слушат?

ДНЕС НАУЧИХ

☒ Когато говорим и слушаме, използваме устна реч – общуваме **устно**.

Участниците в разговора се наричат **събеседници**.

- 2 Допълни устно правилата за водене на разговор.

► Обсъдете и запишете и други правила, които смятате за важни.

ПРОЕКТ

Направете табло с правилата за класната стая.

Глаголът като част на речта. Упражнение.
Учебник по български език, изд. Даниела Убенова, София

Образувай глаголи и прилагателни имена
от съществителните.

Съществително име	сън	смях	лов	радост	игра
Прилагателно име	сънен				
Глагол	сънувам				

Прочети откъса от приказката. Какви части на речта
са подчертаните думи?

Едва **прекрачило** последната **врата** и ахнало - пред него като че ли
слънцето изгряло. В средата на стаята **стояла златна** клетка, а в нея -
златното **пиле**. Отворило **момчето** клетката, взело птичето и си **тръгнало**.

Из "Златното пиле", Българска народна приказка

Напиши вярната буква!

ОГРАДИ ЛИПСВАЩАТА БУКВА И ПОСЛЕ Я ЗАПИШИ НА ПРАЗНОТО МЯСТО.

_ОК

(С - 3)

_ЛЪНЦЕ

(С - 3)

_АЕК

(С - 3)

_ТОЛ

(С - 3)

ГРО_ДЕ

(С - 3)

АВТОБУ_

(С - 3)

ПРА_Е

(С - 3)

ПЪ_ЕЛ

(С - 3)

Огради вярната буква!

кар^а_ътинапат^а_ъувамрак^а_ъбо^б_пръ^б_пзъ^б_плъ^в_фле^в_фмоли^в_фкраси^в_фздра^в_фно^в_флила^в_фкръ^г_кро^г_квра^г_ксо^г_кмла^д_тпло^д_тре^д_тме^д_тполе^д_тгра^д_тбиле^д_тдома^д_тче^е_инияпла^ж_шно^ж_шгара^ж_шмъ^ж_шпъпе^ж_шсве^ж_шкла^з_сводола^з_смра^з_сори^з_садре^з_си^з_скамзале^з_св^о_удано^ш_щсве^ш_щ

Свържи буквите и запиши думите!

з	а		о	_____
		й		_____

	х		ю	_____
о		л		_____
			в	_____

	е	т		л	_____
п			е		_____

т			л	ь		_____
	а	р			о	_____

т	р			е		_____
		о	л		й	_____

	л	а			й	_____
с			в	е		_____

Попълни правилните букви!

Б Н Н А Е И	П Р Т К Л О А Ъ	С Л Н Ц Ъ О Е 	М Р К В И О У 	Ч Ш К У А И 	К Т О Е А
---	--	---	---	--	---

лек...р	к...ртина	ч...совник	р...ка
а или ъ	а или ъ	а или ъ	а или ъ
кр...ка	тиг...р	м...гла	нис...к
а или ъ	а или ъ	а или ъ	а или ъ
мал...к	слад...к	теж...к	д...рво
а или ъ	а или ъ	а или ъ	а или ъ
д...ска	п...тека	ст...кло	подар...к
а или ъ	а или ъ	а или ъ	а или ъ
кр...сив	хуб...в	пал...в	крат...к
а или ъ	а или ъ	а или ъ	а или ъ

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
И ЛИТЕРАТУРА

за ученици от III клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Да си припомним наученото във II клас

1. Да си припомним

РАН БОСИЛЕК

„ПАТИЛАНСКО
ЦАРСТВО“

АЛЪН МИЛН

„МЕЧО ПУХ“

АНГЕЛ
КАРАЛИЙЧЕВ

„МАЙЧИНА
СЪЛЗА“

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА
ПРИКАЗКА
„ЛЪЖЛИВОТО
ОВЧАРЧЕ“

Да си припомним наученото във II клас

1. Да си припомним

2. Образувай думи!

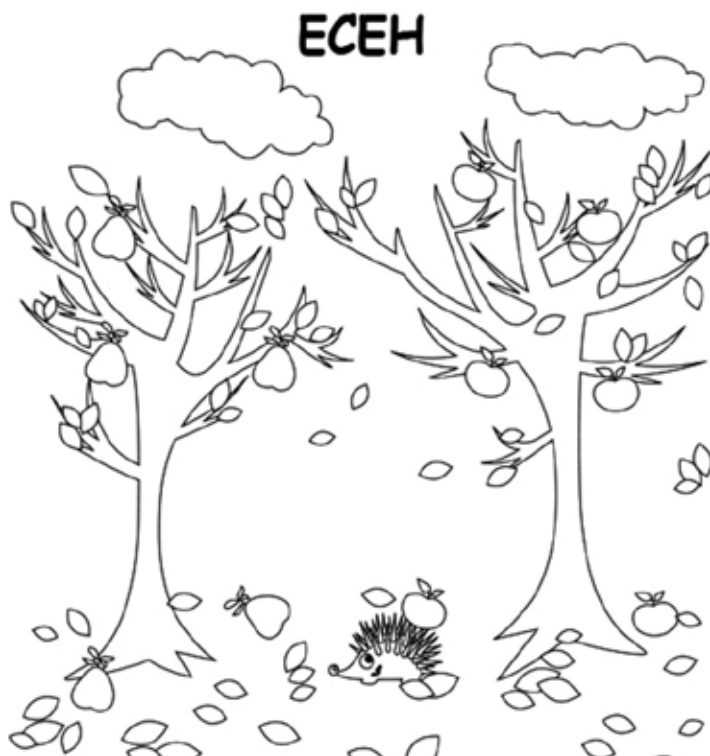
„Есенни листа“, Атанас Цанков

Тръгна есен из гората
в багри пламнаха листата.
Листи – жълти и червени,
от сланата позлатени.
И на горската поляна
появява се Лисана.
Очарована се спира,
цял букет листа събира.

1. Опишете красотата на есента, като използвате опорните думи –
листи, позлатени, жълти, червени!

През есента листата падат.
Нарисувай още листа и плодове по дърветата.

„Защо Врабчо не отиде в топлите страни?“, Радой Киров

Наближаваше зима и всички птички се досещаха вече самички, че скоро трябва да тръгнат на път, че трябва към топли страни да летят. Врабчо, който бе край комина, си рече:

– Защо и аз да не замина?

И на телефонните жици се нареди при другите птици.

1. Кои птици отлитат на юг? Оцвети врабчето!

Общуване

Ние общуваме с помощта на езика.

Общувам – разговарям, беседвам с някого, споделям нещо.

- Когато хората говорят един с друг, те **общуват устно**.
- Техният разговор се нарича **диалог**.

Писмена реч

- чета
- пиша

Когато сме далеч един от друг, общуваме **писмено**.

Устно и писмено общуване

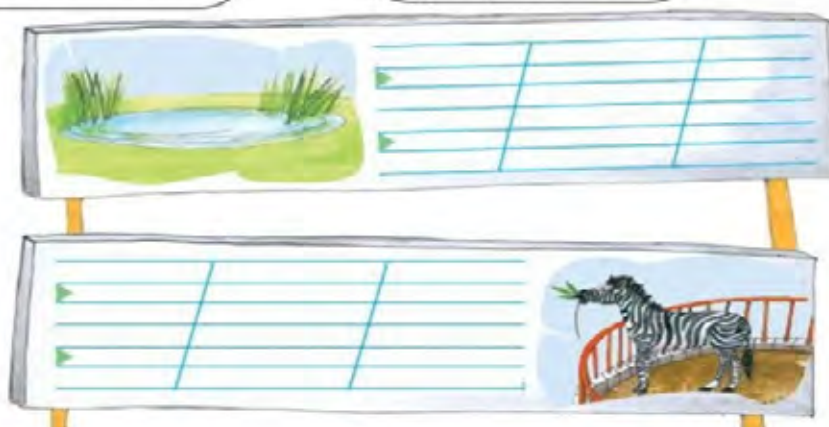
1 Кое общуване е устно и кое писмено ?

2 Къде се поставят посочените надписи? Защо?
Подреди изреченията на правилните места.

Не дразнете животните!

Плуването е забранено!

3 В кой от случаите общуването е устно?
А кога общуваме писмено?

?

говоря
слушам

пиша
чета

?

говоря
слушам
пиша
чета

?

?

Приказки, Ран Босилек

„Баба и внуче“

Имала си една баба внуче. Мъничко, ала хитричко.

Един ден му се дояли ябълки, а кошницата била нависоко.

– Бабо, била ли си мъничка?

– Била съм, бабиното. Който не е бил мъничък, не може да остарее.

Разгледайте и други книжки на Ран Босилек!

Звукове и букви

ГЛАСНИ ЗВУКОВЕ

широки

а о е

ъ у и

ток – тук
праща – праша

Правопис на гласните звукове в неударени срички

р а ка – рѝчен

п о ле – пѝлски

с е стра – сестринѝ

СЪГЛАСНИ ЗВУКОВЕ

звучни

б в г д з ж дж дз

л м р и й

п ф к т с ш ч ц х

беззвучни

сбор – спор жело – шело
глас – клас джудо – чудо
дворец – творец

Правопис на звучните съгласни – в края на думата

хуба а – хубави

– пред беззвучен

кни ж ка – книженѝ

БУКВИТЕ **Щ, Ю, Я**

щипка щ

поща щ

нощ щ

бал – бял Ана – Яна я

боа – боя лук – люк ю

Добруджа дж

джоб дж

дън-дън дз

Писем **йо**:

– в началото на думата – Йордан йо

– след гласен звук – район ъо

Писем **ьо** след съгласен звук – Ваньо, треньор

Прочети и свържи думата със съответната картинка.

цирк

кошница

слънце

царевича

каторица

цвете

266

Гласни и съгласни звукове и правопис

Постави правилния гласен:

О или У

пл.....вещ

р.....дина

к.....тарак

м.....ре

об.....щар

А или Ъ

ц....рица

в....же

к.....щурка

ч.....совник

п....тека

Е или И

ед.....ница

пч.....ла

л.....сица

цв.....тя

Постави правилния съгласен:

съсе.....ка

пеперу.....ка

джо.....че

гъ.....ка

целу.....ка

гълъ.....че

сиро.....

биле.....

боту.....

наро.....

компо.....

пла.....

бря.....

лебе.....

бага.....

шка.....

хля.....

сладоле.....

Постави правилния знак в края на изреченията:

Имаш ли брат или сестра

Майка ми се казва Яна

Имам ново колело

Обичам игрите в парка

„Оттука почва обичта“, Христо Радевски

Обичаш своя дом рожден,
градинката му малка.
И в нея – ореха зелен,
и малката люшкалка.

Край нея цветната леха
и двете пейки стари,
и гости весели – смеха
на твоите другари.

Оцвети!

Писане на думи с група съгласни

**Правописа на думи със струпани
съгласни проверяваме така:**

вест**т** – вест**т**ник – вест**и**

гост**т** – гост**т**на – гост**и**

чест**т** – чест**т**но – чест**т**ен

радост**т** - радост**т**но - радост**т**ен

**Открийте думите със струпани
съгласни. Препишете ги.**

Гост

Косе Босе имал гост.

Гост бил лакомият Дрозд.

Гълтал дроздът грозд след грозд.

Дроздът се задавил с грозд.

Брей, че Дрозд лаком гост,

гълта ли се едър грозд?

Богомил Бояджиев

гост, Дрозд, грозд

„Златната тиква“, Братя Грим

Живял някога беден човек. Той имал малко парче земя, която обработвал с много труд. Когато настъпила пролетта, беднякът отишъл да изоре нивата си. Внезапно видял, че в небето лети лястовица. Тя долетяла до нивата и започнала да се спуска надолу, но изведнъж паднала на земята като камък. Изтичал сиромашът и видял, че едното ѝ крило е счупено. Взел нежно лястовицата и бързо я отнесъл вкъщи.

Какви са двамата съседи?
Каква е разликата в тях?

1. Изберете пословица, която е подходяща за приказката.

– Без труд почивката не е сладка.

– **Който зло прави, зло намира.**

„Мома и слънце“, българска народна песен

Похвали се момина майка
снощи вечер на кладенец.
Пред момите, пред момците,
че си има малка мома,
от слънцето по-хубава,
от месеца дважд по-гиздава!

1. Знаете ли други народни песни или стихотворения за красотата на българката?
2. Оцветете рисунката на момичето в народна носия.

„Сливи за смет“, Елин Пелин

Един селянин намислил да ожени сина си за добро и работно момиче. Натоварил кола със сливи. Тръгнал по селата да ги продава.

– Хайде сливи за смет, сливи за смет! – викал селянинът и карал колата по улиците.

Разбързали се жени, моми, баби да метат къщите. Надпреварвали се коя повече смет да събере, та повече сливи да вземе. Една носи цял чувал, друга – крина, трета – престилка.

1. Коя девойка избрал бащата за своя син и защо?
2. Оцветете рисунката.

Синоними

1. Допълнете текста с подходящи думи от дадените.

Щурец-свирец

В ливадите край жабешкото блато живее малък щурец – безгрижен _____. Сутрин, щом _____ елмазената роса, той се изкачва на някоя висока трева. _____ си очите и запява хвалебни песни за слънцето. Нощем _____ лампички малките светулчици. Те осветяват тъмните пътечки. Тогава щурецът засвирва песни – тихи и приспивателни.

Елин Пелин

Думи за допълване: свирец, музикант;
блесне, светне, заискри;

палнат, светнат;
отрива, разтърква, почиства.

2. В кои колонки думите са синоними?

авиатор
летец
пилот

чест
честен
честолюбие

честен
искрен
почтен

лети
летец
полет

3. Ако попълните правилно, ще получите названието на сезон? Запиши синоними на думите.

1. треперя
2. притежавам
3. свиден
4. лаком

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Извънкласно четене

БАСНИ ЛАФОНТЕН

– Къде си бил целия ден, скитнико? – запита майката сина си, едно живо и май много любопитно мишле!

– О, мамо, не ми се карай! – каза мишлето, като вдигна острата си муцунка. – Да знаеш колко много неща имам да ти разказвам!

Поука в баснята:

*Никога не се доверявай
само на външния вид!*

„ОРЕЛ, РАК И ЩУКА“ ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ

Орел и рак и щука,
не зная по каква сполука,
такваз им работа дошла
да теглят наедно кола.
И ето те са впрягат,
напъват са, напругат,
ей тъй, че ще са пукнат чак,
а пустите кола не мръдват пак.

1. Какво означава думата *сполука* в баснята?

А) придобивка Б) успех В) късмет

2. Кои думи се отнасят за героите в баснята?

Подчертайте ги.

*трудолюбиви, самоуверени, храбри,
неотстъпчиви, спокойни, твърдоглави,
упорити, съобразителни*

Правилна употреба на думите

1. Коя е правилната буква: а или ъ? Напиши думата за проверка:

лит__р		тън__к	
кръг__л		каз__л	
попит__л		къдр__в	
рек__л		слад__к	

2. Отбележи вярно написаните думи: /5/

кожух

запомни

зъпочва

пугали

дърво

гръмотевица

тънцува

кожух

тонал

лекър

3. В кое изречение няма правописна грешка:

Кончето се изкачи нъгоре по хълма.

Татко пуправи колата.

Подарих на мама хубав букет.

„ДОБРИЯТ РОМ“

Живял някога в далечна страна един беден, но много добър ром. Той и съпругата му били толкова добри и благородни, че в цялата околия ги познавали. Кой каквото имал нужда, винаги се обръщал към тях — за съвет, за някаква подкрепа, и те винаги помагали с каквото могат.

*Поука:
Който зло мисли,
зло намира.*

Сродни думи. Корен на думата

Какво да запомня

Синонимите са думи, които са близки по значение, но имат различен звуков състав.

1. Напиши **синоними** на всяка от думите.

Вали _____

красив _____

къща _____

Какво да запомня

Сродни думи – думи с общ корен, *казва, разказва*

2. Открий корените на думите във верижката. Образувай **сродни думи** с тях.

3. Образувай и напиши сродни думи и синоними на думата *топъл*.

Синоними - _____

Сродни думи - _____

„ХИТРИЯТ ПЕТЕЛ“

БЪЛГАРСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Гащатият петел разперил криле, дигнал се на плета и почнал да кукурига с цялото си гърло. От съседната горичка се показала Кума Лиса.

– Добър ден! – викнала тя. – Чух те, като кукуригаше.

Чудно пееш! Само едно нещо не зная – дали можеш да пееш тъй, както пееше баща ти?

1. Довършете картината, като оцветите петела.

Извънкласно четене

„ПРИКАЗКИ“ АСЕН РАЗЦВЕТНИКОВ

1. Разгледайте книгите на Асен Разцветников и препишете заглавията им в тетрадките.
2. Познавате ли и други книги на същия автор?

„СТРАШИЛИЩЕ ЗА СНЕЖНИТЕ ЧОВЕЦИ“

ЙОРДАН РАДИЧКОВ

За малко да пропусна да ви разкажа за себе си... Зимно време, щом падне снегът и усетя, че ми е студено, ставам свиреп като тигър, истински фантом и страшилище за снежните човеци... Щом снежният човек се появи на хоризонта, надавам боен вик и се втурвам стремглаво в най-открит бой.

1. Обичате ли да правите снежни човеци през зимата?

Кой от снежковците на двете картинки ви харесва повече?

2. Оцветете снежния човек от картинката!

Образуване на думите. Представка

Представката е смислова частица в думата, която стои пред корена.

продам – в думата продам пред корена **дам** стои частицата **про-**.

Тя е представка.

В българския език представките са:

по-, под-, пре-, пред-, про-, над-, за-, зад-, в-, въ-, с-, съ-, у-, до-, о-, от-, раз-, на- ;

Примери за думи с представки:

премина, замина, отмина, задмина, подмина, размина, намина

1. Намерете и препишете думата с представка и оцветете картинката.

„ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ЛИСКО“

БОРИС АПРИЛОВ

Лиско знае от майка си, че каквото и да му се случва, никога не бива да се отчайва. Ето защо, когато орелът Каменар го отвлича, симпатичният ни герой е мъничко уплашен, но и безкрайно удивен от новите хоризонти, които му се разкриват. Междувременно задружните животни от Тихата гора провеждат свое разследване с безброй неочаквани обрати, за да разплетат мистерията с изчезването на любопитното лисиче.

1. С кого споделя приключенията Лиско?

Искате ли приятел като него?

„КОЛЕДНА НОЩ“ МАЯ ДЪЛГЪЧЕВА

Не е ли прекрасно нощта да е ясна
и сгушен в огромния шал,
да гледаш снежецът как милва градеца
притихнал и бебешки бял...

1. Обичате ли зимата и игрите в снега?
2. Оцветете елхичката!

Части на думите

СЪСТАВ НА ДУМАТА

ПО

представка

ДА

корен

ТЕЛ

наставка

И

окончание

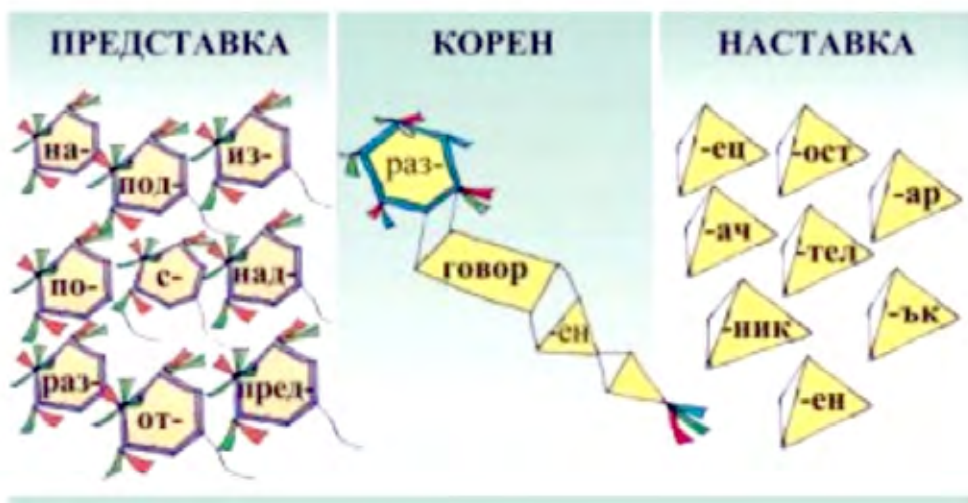
СРОДНИ ДУМИ

Думи, които имат един и същ корен, се наричат сродни думи

глед
поглед
изглед
оглед
преглед
възглед
наглед

уч
учител
ученик
учащ
учен
учебник
учебникар

каз
разказва м
приказва ме
приказк а
указатели
подказвач и
разказвач и

„ПИПИ ДЪЛГОТО ЧОРАПЧЕ И КОЛЕДНАТА ЕЛХА“

АСТРИД ЛИНДГРЕН

Един ден по време на коледната ваканция в малкото градче се случи нещо забележително. На вратата на малкото кметство, което се намираше на площада, беше окачен с пирони един афиш и на него беше написано:

Пипи дългото чорапче.
 ще организира
 похищение на коледна
 елха.
 Така фегер във Вила
 Вилекула.
 Всички деца в града
 сърдечно гъбре гоши.
 сложете си топли
~~чорапки~~ дрехи!

1. Може ли да откриете грешките в съобщението на Пипи?
2. Искате ли да участвате в приключение с нея?

3. Оцветете рисунката с любимите герои от книгата!

Извънкласно четене

„ПРИКАЗКИ“ НИКОЛАЙ РАЙНОВ

Разгледайте книгите на Николай Райнов! Познати ли са ви?

Части на речта

Съществителни имена

Съществителни нарицателни имена

Какво е това?

един	една	едно	едни
стол молив	книга маса	легло пиле	легла моливи

Съществителни собствени имена

Кой е?

Иван	Петя	Шаро	Бургас	Вихрен	Европа
------	------	------	--------	--------	--------

Прилагателни имена

мъжки род

женски род

среден род

множествено число

Какъв?

Каква?

Какво?

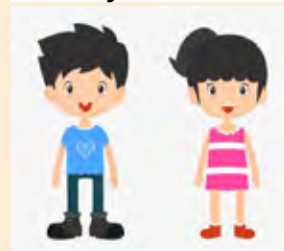
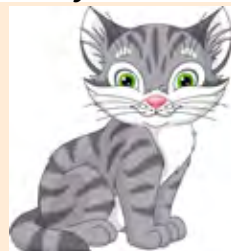
Какви?

умен

умна

умно

умни

Глаголи

единствено число

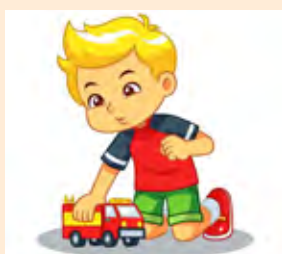
множествено число

Какво прави?

Какво правят?

играе

играят

„НОВОГОДИШНА ПЕСЕН“ ЙОРДАН СТУБЕЛ

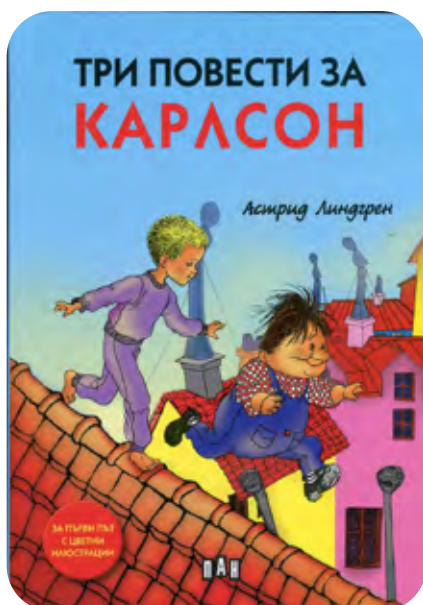
Сурвачице алена,
много си ми галена,
весела, засмяна,
жълта и пембяна.
Сякаш че си цвете;
нацъфтяло лете,
божур и калина
в момина градина!

1. На кой празник посрещаме сурвакари:

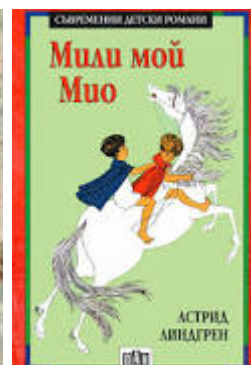
- А) Великден
- Б) Цветница
- В) Нова година

„ПОВЕСТИ ЗА КАРЛСОН“ АСТРИД ЛИНДГРЕН

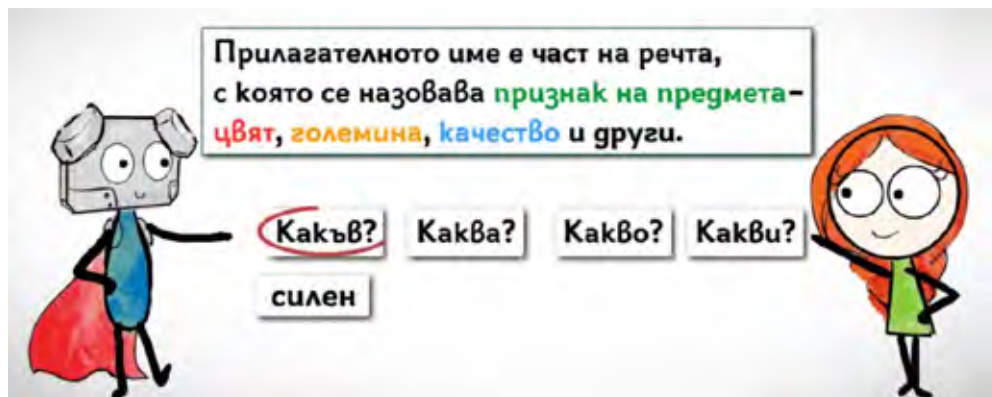
Карлсон е красив, умен, прилично дебел мъж в разцвета на силите си. Той живее в къщичка на покрива, скътана зад голям комин. При това умее да лети, и то не със самолет, а със собствена перка на гърба. За Дребосъчето – чипоносо момченце на седем години, е истински късмет да има такъв необикновен приятел в игрите.

1. Разгледайте и други книги на Астрид Линдгрен!

2. Коя от тези книги ви е най-позната?

Прилагателни имена

1 упр. Запишете като словосъчетания.

ваза от стъкло		улица в град	
книги за деца		пътека в гората	
къща от дърво		блуза от вълна	

2 упр. Напиши в съответните колонки прилагателните имена:

горчиво, висок, кръгла, сладка, триъгълна, дълъг, люта, широк, квадратна

за размер	за форма	за вкус

3 упр. Какви са приказните герои?

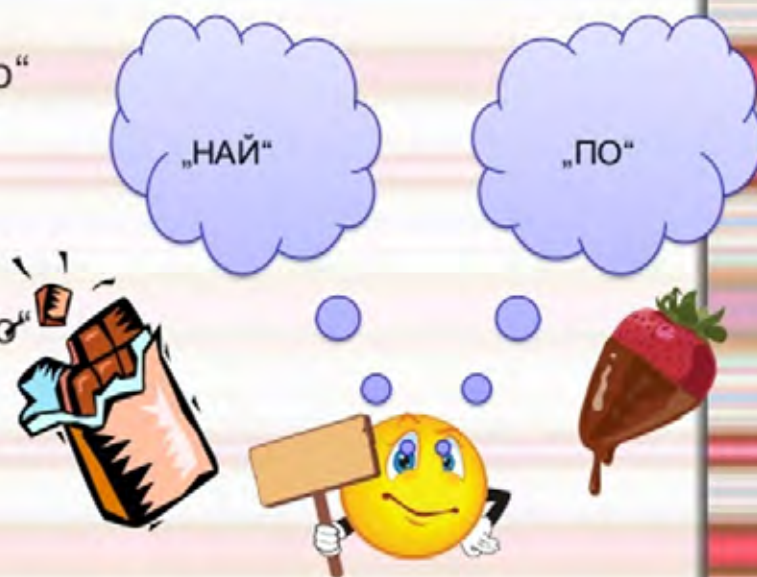
Степенуване на прилагателни имена

„ПО“ и „НАЙ“

Всичките гатанки
бързо разгадай,
но една е трудна „по“
другата е „най“.

Всички шоколади
бързо тук ги дай,
но един е сладък „по“
друг е „най“.

Стар урок това е
и игра без край....
Как да се познае
всяко „по“ и всяко „най“.
Любомир Пеевски

Степенуване – сравняване на лица и предмети по тяхно качество. Използват се **частиците за степенуване ПО и НАЙ**. При писане се свързват с прилагателното име с **чертица „-“**.

„ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ПИНОКИО“

КАРЛО КОЛОДИ

Щом забеляза дървото, майстор Череша се зарадва много и като потърка от задоволство ръце, избъбри полугласно:

– Това дърво дойде навреме: ще направя от него крак на маса.

Речено, сторено – грабна веднага острата тесла, за да почне да свлича кората му и да го одялва, но тъкмо се канеше да нанесе първия удар, остана с ръка, вдигната във въздуха, защото чу едно тъничко гласче, което молеше...

Харесва ли
ви дървеното
човече?

Съвместна употреба на съществителни, прилагателни имена и глаголи

1.

Прочети текста. Отбележи съществителните имена.

Разходка

Черните делфини приближаваха. Големият плуваше като подводна лодка. От време на време изваждаше главата си и пак се спускаше с глава надолу. Когато се изправяше, от неговото мокро и гладко лице се сипеше вода. Големите му очи гледаха учудено и любопитно.

2.

Подреди глаголите, както са употребени в текста.

плуваше
гледаха

изваждаше
се сипеше

се изправяше
се спускаше

3.

Разгледай картината. Допълни изреченията с подходящи прилагателни имена.

Тялото на лисицата е покрито с _____ козина.
Нейните лапи и уши са _____. Опашката ѝ
завършва с _____ косми.

4.

Запиши отговора на гатанките. Какви части на речта са тези думи?

Що е то

С осем крака
и с мустак.
Мореки е,
но не моряк.
Тъй като е
кривокрак,
сецате се,
че е

Прозрачна –
бяла и лилава,
в морето
пипала развява.
Гръб ли издува
или буза,
не знам, но знам,
че е

5.

Прочети стихотворението. Открий съществителните умалителни имена.

Аз кокиченце съм бяло,
 сред гората разцъфтяло.
 Имам братче минзухарче,
 кукуряче – за другарче,
 срамежлива теменужка –
 моя вярна, първа дружка.
 Хей, дечица, я станете,
 пролет мила посрещнете!

6.

Какво е смешното в изреченията? Поправи грешките.

Комките кукуригаха, а петлите мяукаха.

Кравата грукти, а прасето мучи.

Агънцето жужи, а пчеличката блее.

Кучето пиука, а пилето лае.

Употреба и правопис на прилагателните имена

1. Попълни!

Правопис на прилагателни имена

1. Поставете пропуснатата буква в прилагателните имена:

мла....

суро....

бога....

бле....

брада....

липо....

закачили.....

све.....

имена:

ост....р

вед....р

свет....л

глад....к

мъд....р

хит....р

слад.....к

щед....р

2. Напишете прилагателните имена:

м.р.	ж.р.
военен	
известен	
рожден	
стенен	

3. Членувайте прилагателните имена:

- Изморени..... момък седна на студени..... камък.
- Силни.... вятър събори самотни.... бор.
- Заспали.... мечок се размърда под паднали.... клон.
- Дядо Петко си оправя скъсани.... кожух.
- Смели.... плувец скочи в дълбоки.... вир.
- На отсрещния.... стълб щъркелите си направиха гнездо.

„ОБИЧ“ ДОРА ГАБЕ

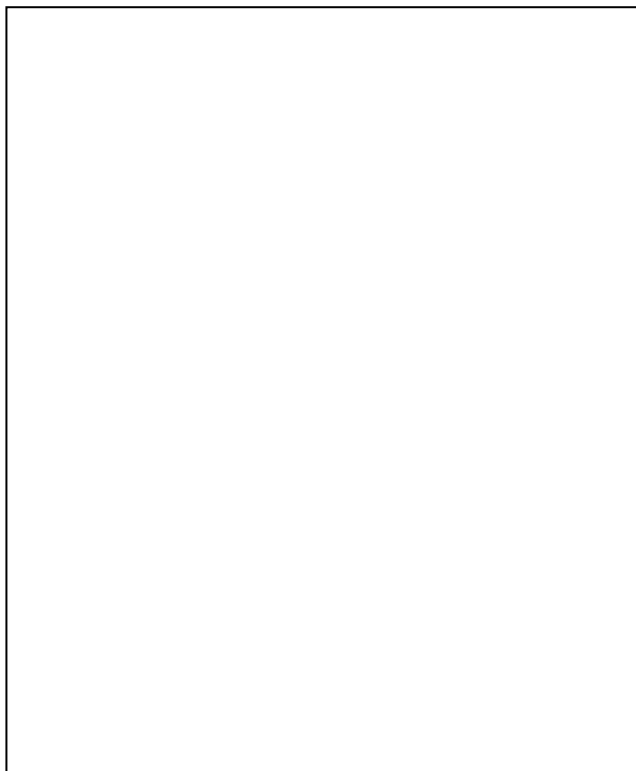
Нашето небе е тъй дълбоко,
нашите звезди са тъй големи
и земята наша е безкрайна,
а се сбира цялата в сърце ми!

Ти ли, моя майчице направи
тая обич толкова голяма,
че света във нея се побира,
че в света на нея равна няма?

Че прегръщам с обичта си, майко,
нашата земя, с цветя покрита,
с пресен дъжд на пладне оросена
и с дъга, на златен сърп извита.

1. Нарисувай твоя роден дом! Оцвети!

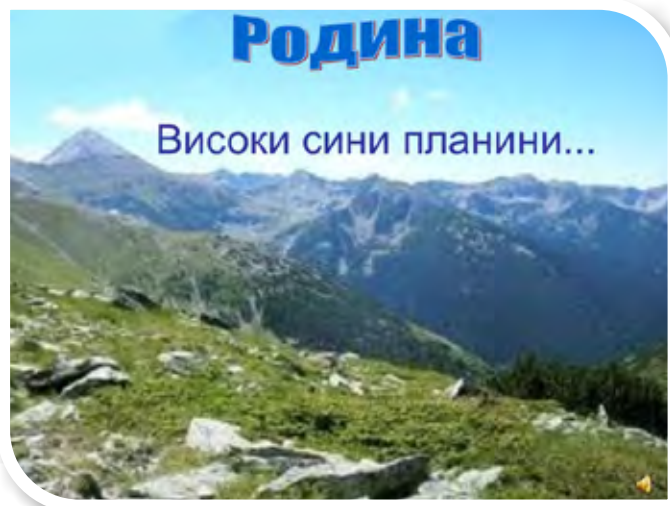
„ВИСОКИ СИНИ ПЛАНИНИ“

МЛАДЕН ИСАЕВ

Високи, сини планини,
реки и златни равнини,
небе по-нежно от коприна –
това е моята родина!

Обичам те, земя голяма,
тъй, както си обичам мама,
тук мила ми е всяка птица
и всяка мъничка тревица.

Обичам българските думи,
що слушам по поля и друми,
обичам хубавите песни
и приказките ни чудесни.

1. Коя е твоята родина? Б _ _ _ _ _

2. Какво е знамето на България! Нарисувай го!

Лични местоимения

Личните местоимения са думи, които заместват съществителните имена.

МЕСТОИМЕНЕНИЯ		
	единствено число	множествено число
1 лице	 аз	 ние
2 лице	 ти	 вие
3 лице	 той тя то	 те

1. Попълни, свържи правилно!

Ние	_____ рисувам къща.
Те	_____ рисува дърво.
Аз	_____ пишете в тетрадките.
Той	_____ четем правилно.
Вие	_____ пътуват с автобус.

„МАРТЕНИЧКИ ОТ БАБА МАРТА“

ВЕСА ПАСПАЛЕЕВА

Мартенички! – Светъл знак
на пробудената пролет.
Във гората кукуряк
ни се е засмял отколе.

С мартенички по света
всякой си ръката кичи.
Кой не чака пролетта?
Кой цветята не обича?

Мартенички! – Светъл знак
на пробудената пролет.
Колко слънце и възторг
блика в сините простори!

1. Кога се закичваме с мартеници?

2. Какъв цвят са мартениците? Направи си мартеница!

Употреба и правопис на личните местоимения

Аз обичам
приключенски
филми.

Ние обичаме
приключенски
филми.

Ти имаш ли
компютър?

Вие имате ли
компютър?

Той се грижи за
цветята.

Те се грижат за
цветята.

1. Добави пропуснатите местоимения!

ВИЕ, ТЕ, НИЕ, ТИ, АЗ, ТЯ

Напишете пропуснатите местоимения.

-Кои сте? – попита ги

- сме рози – казаха

Тогава се появи лисицата.

- Коя си ? – каза Малкият принц.

- съм лисицата – рече

„МАМО“ КАЛИНА МАЛИНА

Искам, Мамо, все тъй сладко
аз да те наричам,
та да видиш и познаеш, колко
много те обичам!
Искам да сплета ръчички,
пръстчета да свия
и сърдечно, топло, нежно тебе
да обвия!
Искам, Мамо, да те радвам,
цял ден да ти пея,
като слънчице с усмивка да те
грея!
Искам да си бъбря с тебе,
приказки да слушам,
в твоите прегръдки топли
вечер да се сгушвам!

1. Нарисувай цветя за мама! Оцвети картичката!

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК, МИЛА МАМО!

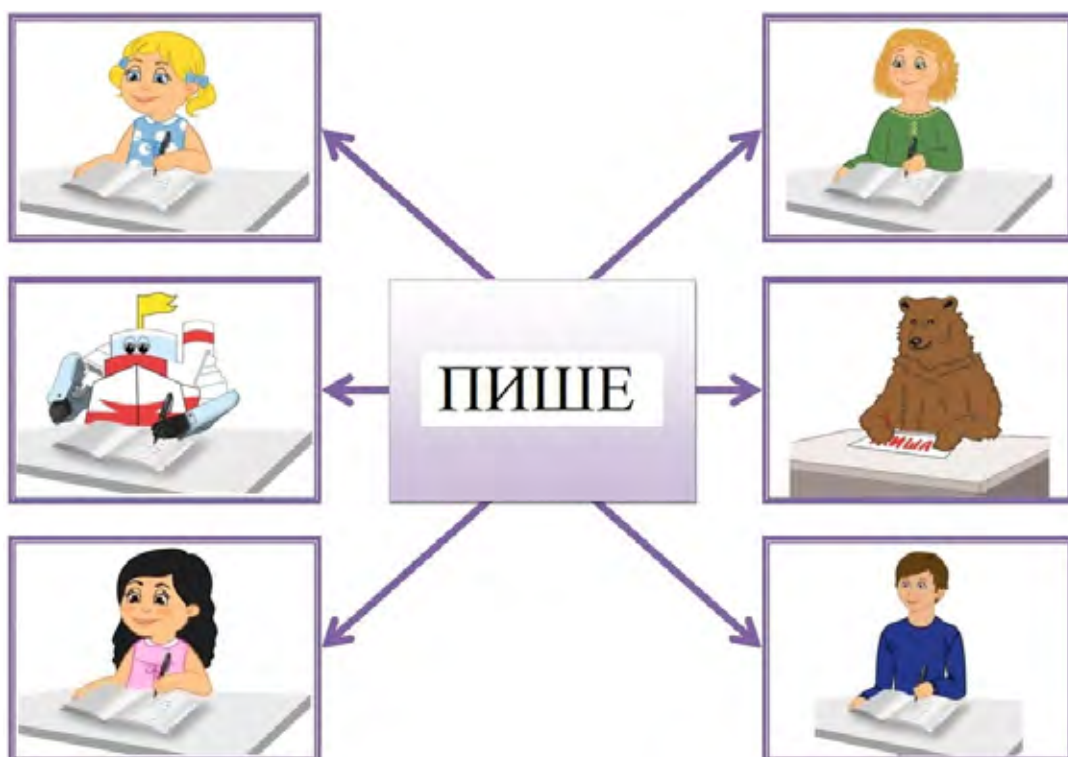
Глаголи

КАКВО ПРАВИ?

КАКВО ПРАВЯТ?

КАКВО Е ГЛАГОЛ?

Глаголите са думи, които показват действие или състояние на лица и предмети.

КАКВО ПРАВИ?

КАКВО ПРАВЯТ?

	
Самолетът лети.	Папагалът лети.
	
Патицата лети.	Пеперудата лети.
	
Мухата лети.	Хвърчилото лети.

			
БЕРЕ	ЛАЕ	ГЛАДИ	КАРА
			
ЗВЪНИ	СПИ	ПЛАЧЕ	ЯДЕ

„ТУФО РИЖИЯТ ПИРАТ“

ГЕОРГИ КОНСТАНТИНОВ

Първо бягство

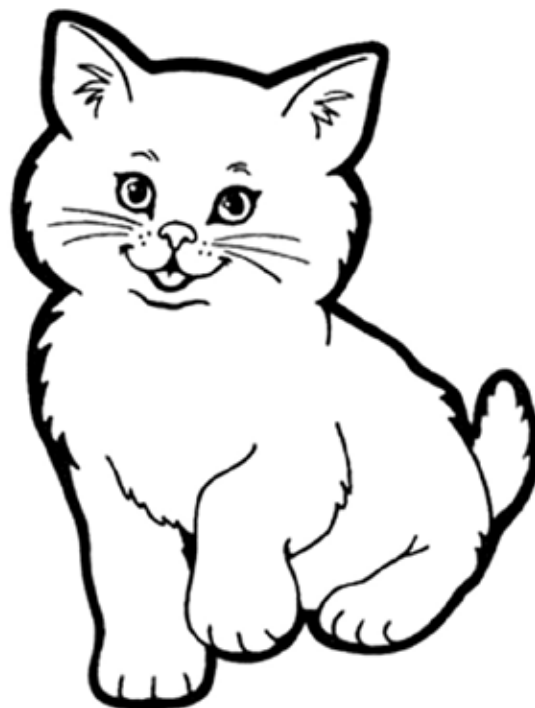
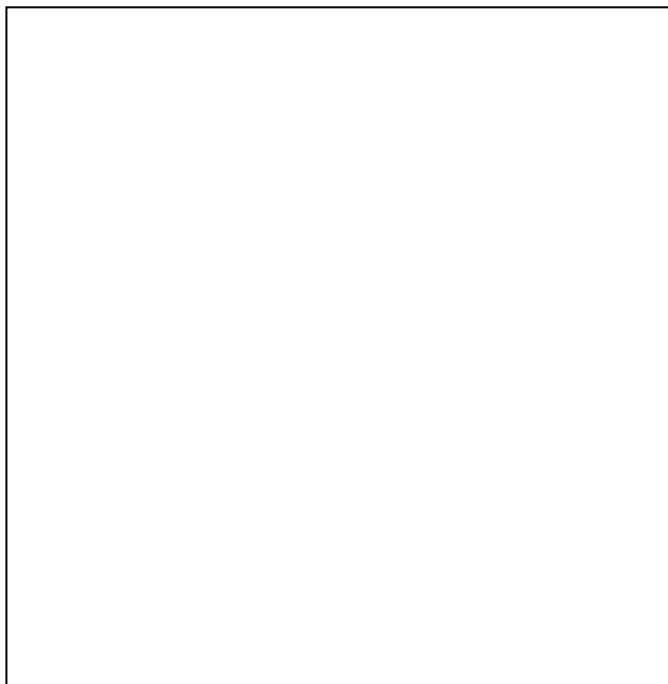
Туфо никога не беше плавал в океана. Никога не беше нападал търговски кораби и рибарски лодки, за да отнеме скъпоценния им товар... Напротив, Туфо си имаше четири крака като всички котараци по света. И беше израснал на шестнадесетия етаж в апартамент с хладилник, телевизор и голяма библиотека.

Но едно не можеше да се отрече – Туфо беше риж. Като листата на дърветата есенно време.

1. Кой е Туфо?

2. Нарисувай котка! Оцвети!

Лице и число на глаголите

АЗ ЧЕТА
ТИ ЧЕТЕШ
ТОЙ, ТЯ, ТО ЧЕТЕ

НИЕ ЧЕТЕМ
ВИЕ ЧЕТЕТЕ
ТЕ ЧЕТАТ

1. Каква е разликата в двете колонки?

Аз обичам
приключенски
филми.

Ти имаш ли
компютър?

Той се грижи за
цветята.

Ние обичаме
приключенски
филми.

Вие имате ли
компютър?

Те се грижат за
цветята.

2. Попълни пропуснатите местоимения!

— — —	обичаме	те
— — —	бягате	ние
— — —	вървя	аз
— — —	полива	той
— — —	слизам	Вие
— — —	горят	аз

3. Подчертай глаголите в 3 л. мн. число — **ТЕ** — — —

„ЖАБЕШКИ ИСТОРИИ“

ВЕНЦЕСЛАВ КОНСТАНТИНОВ

Имало едно време едно жабче на име Кики. Жабчето си имало бабче, бабчето си имало очилца, а очилцата – зелено шнурче. На шнурчето висяло червено сърчице, а на сърчицето била изписана буквичката „К“.

Един ден, както си подскачало край езерцето, жабчето Кики видяло, че бабчето седи на едно камъче до брега и плаче ли плаче...

– Защо плачеш, бабче? – запитало жабчето.

– Седях си на камъчето и изведнъж, цоп, и те потънаха!

1. Къде живеят жабите и с какво се хранят?

2. Какъв звук издава жабата? Оцвети я!

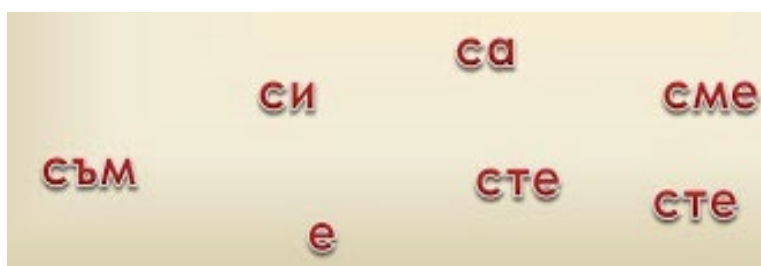
Спомагателен глагол **СЪМ**

Глаголът **съм** се нарича спомагателен глагол.
Той се променя по лице и по число.

лице	единствено число	множествено число
1	аз съм	ние сме
2	ти си	вие сте
3	той е	те са

лице	единствено число	множествено число
1	Аз съм ученик.	Ние сме скиори.
2	Ти си спортист.	Вие сте пилоти.
3	Той е музикант. Тя е певица. То е бебе.	Те са миньори.

1. Добави пропуснатата форма на глагола **СЪМ**.

Аз спортист.
 Ти..... мой приятел.
 Татко рибар.
 Ние отлични ученици.
 Вие..... победители.
 Те..... организатори на тържеството.
 Господине, Вие много любезен.

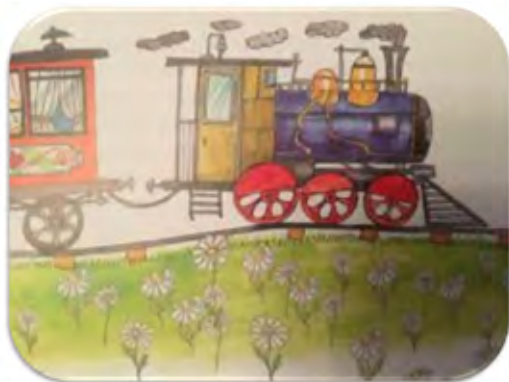
„ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ЛУКЧО“

ДЖАНИ РОДАРИ

Едно необикновено влакче

Черешко и Лукчо се качиха на влака,
за да се върнат в замъка.

Чакайте, за този влак още нищо не
съм ви казал. А той беше един наистина
необикновен влак! Имаше само един ва-

гон и всички
места бяха

до прозорчетата, така че всички можеха
да се любуват на местността, без да се
карат. А за децата това беше истинска
благодат.

1. Колко вагона има влакчето?

2. С кои цветове са оцветени вагоните?

3. Нарисувай още вагони.

„ХУБАВЕЦ“ ЛЕДА МИЛЕВА

Цял месец слънцето ги гали,
люля ги вятър, ми ги дъжд.
А после изведнъж
облякоха червени дрешки
малките черешки.
Тогава дойде плашилото.
Черешките примряха от смях.
Какво търси грозникът при тях –
с тънък дървен крак,
с черен стар калпак,
с проскубана метла в ръката?

1. За какво служи плашилото?

2. Как плашилото ги спасява от врабците?

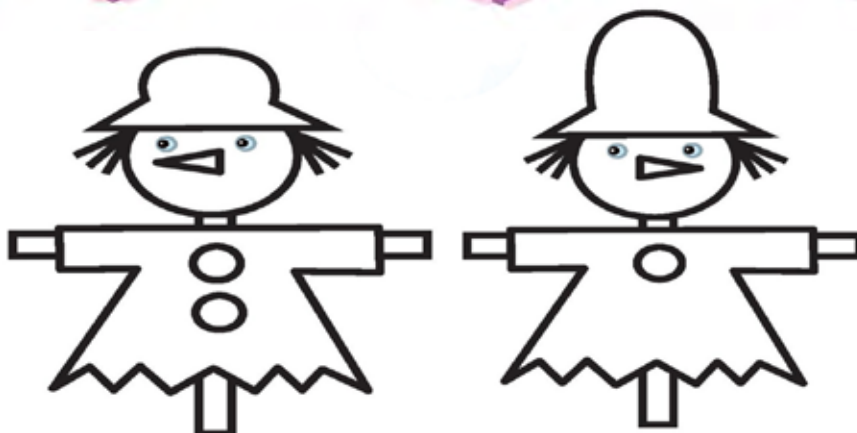
1. Нарисувайте усмихната уста на Всяко плашило.

2. Намерете 3 разлики между двете плашила.

3. Залепете слънцето на посоченото място.

Части на речта

ГЛАГОЛ

Назовава действие или състояние на хора, животни, предмети.

**Единствено
число**

Какво прави?
играе

**Множествено
число**

Какво правят?
играт

СЪЩЕСТВИТЕЛНО ИМЕ

Назовава хора, животни, предмети, растения, състояния и други.

**Съществително
нарицателно**

Какво е това?
лисица, таралеж

**Съществително
собствено**

Кой е този?
Кума Лиса, Ежко

Род

- мъжки род – един *баща*
- женски род – една *майка*
- среден род – едно *дете*

Число

- единствено число
една *стол*
- множествено число
много *столове*

ПРИЛАГАТЕЛНО ИМЕ

Назовава признак на предмета (цвят, големина, качество и други).

Какъв?

зелен

Каква?

зелена

Какво?

зелено

Какви?

зелени

Променя се по род и число, като се съгласува със съществителното име, което пояснява.

Части на речта

Изменяеми

Изменят се по форма:
съществителни имена
прилагателни имена
числителни имена
местоимения
глаголи

Неизменяеми

Не се изменят по форма:
наречия
предлози
съюзи
частици
междуметия

1. Заведи пчеличката до цветята с правилно написаната дума!

„КРОС“ АСЕН БОСЕВ

Зададе в клас учителят въпрос:

- Нали в неделя всички сме на крос?
- На крос в неделя? – зашумя класът. –
- И в празника програма ни гласят,
- когато можем да си полежим
- без всякакви програми и режим!

1. Кой е любимият ти спорт?

2. Назови спорта от картинките! Оцвети!

Ф _ _ _ _ л

Т _ _ _ _ с

„ВЕЛИКДЕН“ АТАНАС ЦАНКОВ

Идва този празник весел,
шарени яйца донесъл.
Ще си избира яйце
със юнашко сърчице,
със черупка като камък
и червено като пламък.
С него сляза ли на двора,
всички други ще преборя –
Сашо, Пламен, двете Любки.

1. Какъв цвят боядисваме първото яйце?
2. Оцвети кошничката с разноцветни яйца!

Съобщителни и въпросителни изречения

Съобщителни. Въпросителни?

Състави съобщителни изречения по картините.

Момиченцето си мие ръцете.

Лиско лови рибки.

Децата отиват на училище.

Съобщителни и въпросителни изречения

1. Свържи правилно видовете изречения

- Навън задуха силен вятър. ●
- Дали навън заваля дъжд? ●
- Гръмотевиците пронизват небето. ●
- Листата на дърветата окапаха ли? ●

- въпросително
-
- съобщително
-

2. В колко думи от изречението откривате грешка?

С елица четеме интересна книгъ.

___две ___три ___една

Разгледай картинките. Чуй или прочети текста и избери вярното твърдение: **истина** или **лъжа**.

 Пицата е квадратна. истина лъжа	 Шоzi молив е червен. истина лъжа	 Самолетът се движи по релси. истина лъжа	 Птиците умеят да летят. истина лъжа
 Шопката е кръгла. истина лъжа	 Шова е мъж. истина лъжа	 Ръката има пет пръста. истина лъжа	 Дърветата имат сини листа. истина лъжа
 Шоzi човек е много весел. истина лъжа	 Ножицата може да реже хартия. истина лъжа	 Шова е зелен триъгълник. истина лъжа	 Кравите имат шест крака. истина лъжа
 В морето има кораби. истина лъжа	 Лимонът е сладък. истина лъжа	 Шази риба е оранжева. истина лъжа	 Доматът е плод. истина лъжа

„ШАПКА С ПЕРО“

ГЕОРГИ КОНСТАНТИНОВ

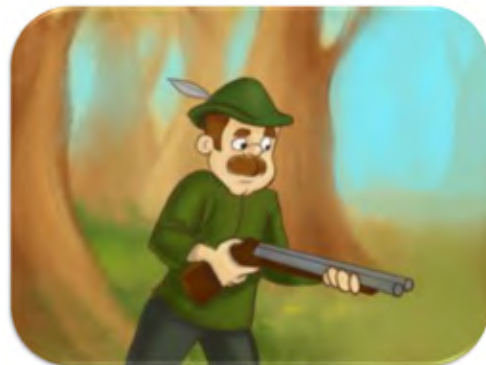
Таткото на Данчо беше ловец. Като всички истински ловци, той си имаше пушка, куче и най-важното – зелена шапка с перо. Именно от тази шапка се пазеха всички диви птици, зайци и лисици в гората – още щом я видеха отдалече. Затова всяка неделя Данчовият татко се връщаше с необикновен лов – донасяше чанта, издута от гъби, боровинки и лешници.

1. Кой носи шапка с перо?

2. Какъв е бащата на Данчо?

Л _ _ _ Ц

3. В коя друга приказка познаваме ловеца?

Възклицателни изречения

*Ура, отивам
на училище!*

Ох, ударих се!

*Ей, че е
слънчево днес!*

Пет изречения тръгнаха на разходка.
Срещнали една котка.

Ау, черно коте премина пред нас !

Марш, коте, върви си у вас !

Оле, чака ни нещастие !

Моля те, коте, върни се обратно !

Защо се страхувате !

Възклицателни изречения– изразяват силни
емоции и чувства

болка

радост

тъга

учидване

възхищение

недоволство

съжаление

1. Отбележи вида на изреченията с +.

Ех, че хубава идея!

- съобщително
- въпросително
- възклицателно

Ах, колко съм уморена!

- съобщително
- въпросително
- възклицателно

Благодаря ти, че си се погрижила за мен!

- съобщително
- въпросително
- възклицателно

2. Постави пропуснатия препинателен знак в края на изреченията.

*Охооо, добре си дошъл.**Как те наричат**Ех, да можех да полетя**Ах, колко е красиво*

радост	→	Уф, че ме стресна!
уплаха	→	Ама, че студено време!
съжаление	→	Ура, ще правим снежни човеци!
изненада	→	Ох, боли ме главата!
болка	→	Я, какъв чудесен подърък!

„КАК ДЕЦАТА ЗАПОМНИЛИ ПРИКАЗКИТЕ НА НАСТРАДИН ХОДЖА“

Настрадин ходжа много обичал децата... Всеки ден те го причаквали да им разкаже приказка. Случвало се така, че децата, записани в игрите, забравяли приказката и го молели да им я разкаже отново. На него му омръзнало и решил да им даде урок.

– Добре! – рекъл мъдрецът. – А помните ли приказката, дето ви разказах оня ден?

– Не, забравихме я. Разкажи ни я пак.

– Щом не помните вчерашната приказка, и тази ще забравите. Затова няма смисъл да ви разказвам приказки.

1. Какво разказвал на децата всеки ден Настрадин ходжа?

2. Защо децата не помнели приказките?

3. Нарисувай Настрадин ходжа и неговото магаренце!

„ТОШКО АФРИКАНСКИ РАЗДАВА ДАРОВЕ“

Една сутрин Тодора трябваше да отиде на село при роднините си. Тя хвана маймунчето Тошко Африкански и го поведе към площада, където беше спирката на автобуса за село. Когато пристигнаха, всичките места в автобуса бяха заети. Тодора се намести при шофьора, а Тошко скочи в полата на една дебела жена.

– Махнете тая проклета маймуна! – извика ужасена тя.

1. Кой е Тошко Африкански? Какво обича да похапва?
2. Оцвети маймунката! Измисли ѝ име!

Подбудителни изречения

1. Препиши текста и постави пропуснатите знаци!

Моите желания

Вкъщи ми говорят все едно и също.
 Изящи си супата __ Научи си уроците __
 Влизай бързо в банята __ Лягай да спиш __
 Стига с този таблет __

Аз обаче искам да губам други неща.
 Изящи си бързо сладоледа __ Отивай да
 играеш __ Моля те да погледаш малко
 телевизия __
 Не е ли по-добре така __

2. Мога да разпознавам подбудително изречение!

Помощ!

Прибирай се веднага!

Храни се здравословно!

Не тичай в коридора!

заповед

молба

забрана

съвет

Изреченията при общуване

1

2

3

4

По всяка от картинките съставете разговор, който да съдържа съобщителни и въпросителни изречения:

1	
2	
3	
4	

Кой, деца, ви най-обича? —>

въпросително изречение

Падна чудна лятна нощ. —>

съобщително изречение

Хайде да запалим печката! —>

подбудително изречение

Чакай, не го бий! —>

подбудително изречение

Колко са хубави цветята! —>

възклицателно изречение

„ПАКОСТИТЕ НА ЕМИЛ ОТ ЛЬОНЕБЕРЯ“

АСТРИД ЛИНДГРЕН

През този ден Емил извърши само няколко прости, дребни пакости... Накара Ида да седне в старото дървено корито, в което пояха кравите, и го обяви за лодка в морето с пробито дъно, а Ида се намокри до кости, от което ѝ стана много весело. След това Емил започна да замерва една купа плодов крем, който майка му бе сложила да изстива на прозореца. Искаше да провери само дали ще я улучи – можеше ли да предположи, че купата ще се счупи с гръм и трясък.

1. Какъв е Емил?

- послушно дете
- палавник

2. Оцвети!

„КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ НИКОЛА ФУРНАДЖИЕВ

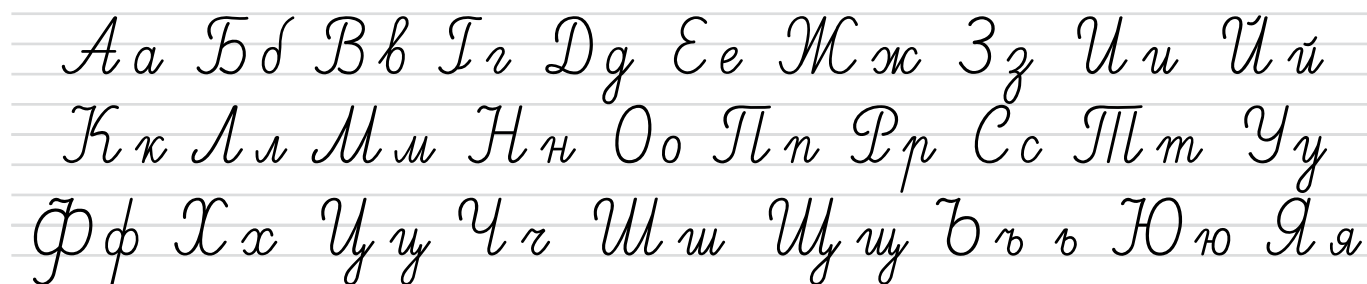
Днес слънцето по-ярко се издига.
Събуждаш се със радост и копнеж.
Днес празник е на българската книга,
която тъй обичаш да четеш.

Създадоха я Кирил и Методий.
Светилник бе ни тя през векове.
Към свободата някой ни води,
сега към нови истини зове.

1. За кой празник е стихотворението?

2. Какво са създали Кирил и Методий?

3. Оцвети букета и балоните за празника!

„СПЕЧЕЛЕНО С ТРУД“

АРМЕНСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

Живял някога търговец. По цял ден стоял в магазина – купувал и продавал. Случвало се да печели добре, но имало и трудни дни.

Той имал син, който бил свикнал баща му всеки ден да му дава по една дребна монета за харчене. Но момчето все не било доволно. Струвало му се, че парите са малко и че другите имат повече. Понякога от яд дори хвърляло в реката дадената му монета.

Един ден баща му казал:

– Е, сине, ти си вече голям. Време е да научиш занаят, че да изкарваш сам прехраната си.

1. Да се трудим, като помагаме вкъщи!

2. Как помагат тези деца?

СПИСЪЦИ С КНИГИ ЗА ЛЕТЕН ПРОЧИТ

ВЕСЕЛА ВАКАНЦІЯ!

РАБОТНИ ЛИСТОВЕ

Отговори с подходящата картинка:

1. Какво звъни в училищата, когато започват и свършват часовете?

Отговор: _____

2. На какво си окачваш дрехите?

Отговор: _____

3. По какво тече водата, за да се полива градината?

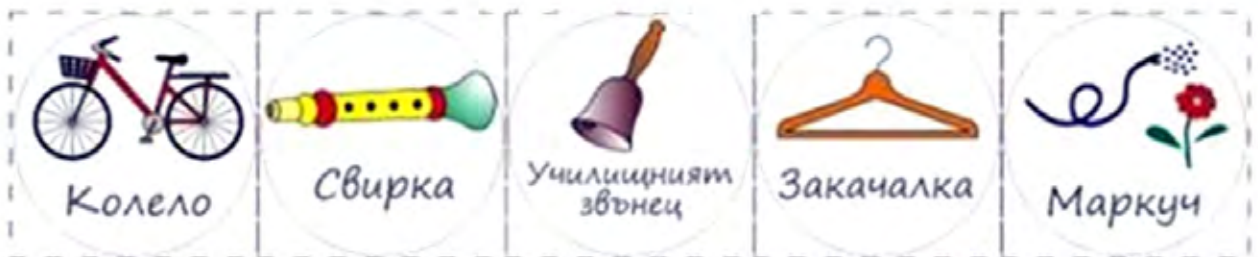
Отговор: _____

4. На какво се качваш, въртиш педалите му и се движиш?

Отговор: _____

5. Кой е музикалният инструмент, който прилича на тръбичка и на него се свири с уста?

Отговор: _____

Намери предметите по описанието им.

1. Жълто, горещо

2. Жълто, вкусно

3. Жълто, крилато

4. Жълто, бързо

5. Жълто, пухкаво

6. Жълто, рисуващо

1. Синьо, кръгло

2. Синьо, лети от вятъра

3. Синьо, ясно

4. Синьо, крилато

5. Синьо, ароматно

6. Синьо, тежко и плътно

Свържи картинката с началната ѝ буква.

М

Ш

Ч

П

Ч

Ш

Оградете само предметите в синьо.

Подреди изреченията!

бонбони с днес черпя за празника.

_____.

виждам през природа прозореца красива.

_____.

е вид пуйка птица домашна.

_____.

изгоря стаята крушката в ми.

_____.

живеят слоновете Азия в Африка и.

_____.

Назови **ЦВЕТА**, А НЕ ДУМАТА!

ЖЪЛТО

ЧЕРНО

ЛИЛАВО

ОРАНЖЕВО

ЛИЛАВО

ОРАНЖЕВО

СИНЬО

ЗЕЛЕНО

ЖЪЛТО

ЧЕРНО

ЛИЛАВО

ОРАНЖЕВО

ЖЪЛТО

ЧЕРНО

ЛИЛАВО

ОРАНЖЕВО

ЛИЛАВО

ОРАНЖЕВО

СИНЬО

ЗЕЛЕНО

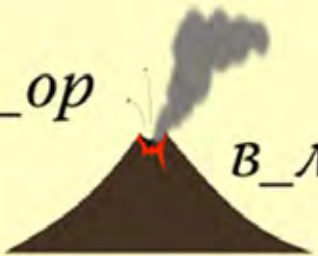
ЖЪЛТО

ЧЕРНО

ЛИЛАВО

ОРАНЖЕВ

Попълнете липсващите букви.

п_дар_к			ч_совник д_дилник
	ог_н плам_к п_жар		но_
			л_на обл_к
т_лен			жира_
	ле_ка		т_л_
			охл_
ф_т_о_л		ча_ник	
			фла_
	град		д_кс_ор
			в_лкан
	к_мпас ша_к_ пр_кл_чение	остр_ _	

Къде е.....?

Къде е лъжицата?

1. Тя е на чашата.
2. Тя е в чашата.
3. Тя е близо до чашата.

Къде е лъжицата?

1. Тя е до чашата.
2. Тя е пред чашата.
3. Тя е зад чашата.

Къде е лъжицата?

1. Тя в чашата.
2. Тя е пред чашата.
3. Тя е под чашата.

Къде е лъжицата?

1. Тя е зад чашата.
2. Тя е в чашата.
3. Тя е на чашата.

Къде е лъжицата?

1. Тя е пред чашата.
2. Тя е до чашата.
3. Тя е в чашата.

Къде е кучето?

1. То е зад колибката.
2. То е до колибката.
3. То е в колибката.

Къде е заекът?

1. Той е над масата.
2. Той е до масата.
3. Той е под масата.

Къде е Гарфилд?

1. Той е до кубчето.
2. Той е зад кубчето.
3. Той е на кубчето.

Къде е Гарфилд?

1. Той в кубчето.
2. Той пред кубчето.
3. Той е до кубчето.

Къде е Гарфилд?

1. Той е пред кубчетата.
2. Той е между кубчетата.
3. Той е до кубчетата.

Къде е Гарфилд?

1. Той е до кубчето.
2. Той е пред кубчето.
3. Той е под кубчето.

Къде е кучето?

1. То е пред кубчето.
2. То е зад кубчето.
3. То е до кубчето.

Къде е маймуната?

1. Тя е пред сандъка.
2. Тя е в сандъка.
3. Тя е зад сандъка.

Къде е заекът?

1. Той е пред кубчетата.
2. Той е до кубчетата.
3. Той е между кубчетата.

Къде е патето?

1. То е близо до кубчето.
2. То е на кубчето.
3. То е далече от кубчето.

Къде е маймуната?

1. Тя е под сандъка.
2. Тя е на сандъка.
3. Тя е в сандъка.

Къде е Гарфилд?

1. Той е пред кубчето.
2. Той е зад кубчето.
3. Той е до кубчето.

Кое къде се намира? Попълни предлозите!

1. Мечето е

стола.

2. Телефонът е

шкафчето.

3. Картината е

стената.

4. Пумпалът е

стола.

5. Топката е

шкафчето.

Намери близка дума по звученe!

ЛУК

КАНА

СОК

СИН

ЧУК

РИБА

БАНА

СОК

ЗАР

САК

СОК

ЛАК

ФАР

ДОМ

РАК

ШАЛ

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

**БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
И ЛИТЕРАТУРА**

за ученици от IV клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Първият учебен ден

Отново за учебната година
разкри училището днес врати.
Звъни звънец из цялата родина —
в села и градове, навред кънти.

И ние, хилядите ученици,
към този звън летим като орляк
и с бодрите си, весели редици
изпълваме училището пак.

Елисавета Багряна

Въпроси:

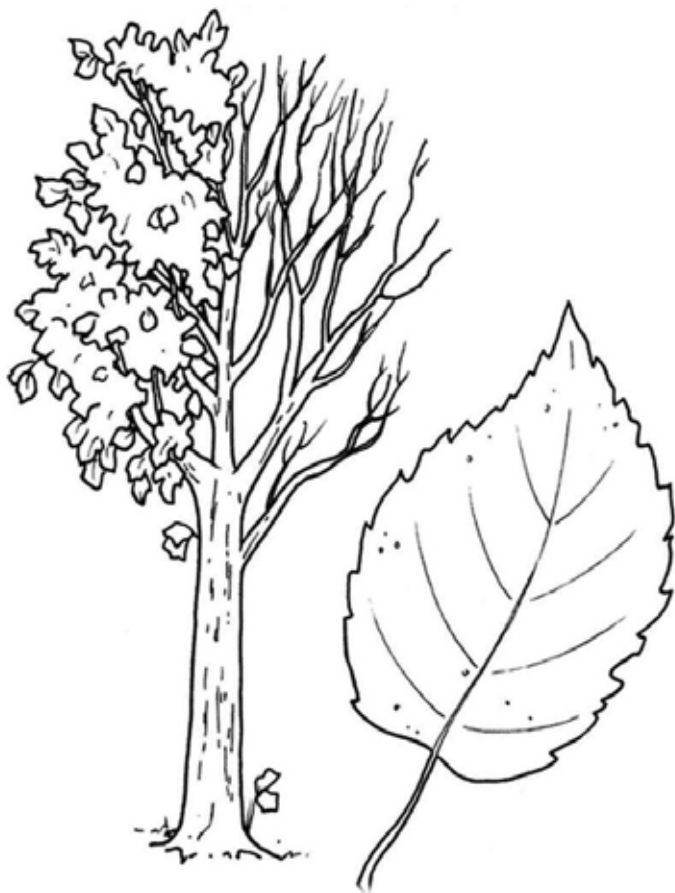
1. Защо първият учебен ден е празник за всички?
2. Как се чувстваш ти на този ден?

Да си припомним наученото в III клас

Клонче от топола

В градината Оля видя клонче в снега. То не беше съвсем заледено, а беше заспало. През зимата всички дървета спят. Оля го отнесе в стаята си и го постави в буркан с вода. Клончето се размрази и сякаш въздъхна. След време то се събуди напълно. Показаха се свежи листенца с пролетен аромат на топола. А навън градината, засипана със сняг, все още спеше.

Анна Гарф

Въпроси към текста:

1. Обичаш ли зимата?
2. Какво правят дърветата през зимата?
3. Какво е топола?

Карнавал в гората

Как започна?
 Есента боядиса листата
 на брезата.
 После ветровете –
 през лятото спали –
 се разбудиха
 и надуха кавали.
 Те свиреха тъй весело,
 че листата се засмяха
 и заиграха.
 А листата
 на брезата
 се въртяха,
 танцуваха,
 летяха.
 И кой би ги спрял?
 Бяха канени на карнавал.

Леда Милева

Въпроси към текста:

1. Обичаш ли да ходиш в гората през есента?
2. Какво е карнавал?
3. Какво се случва през есента?
4. Какви са листата на дърветата през есента?

Текст и общуване

Думите при общуване

1 упр. Свържете думите по двойки.

тувам

река

мъдър

слушам

гласове

говоря

ледена

песни

плаза

2 упр. С коя дума можем да заменим думите:

3 упр. Открийте скритите думи. Препишете ги в тетрадката. С всяка от тях съставете изречение.

ш	н	я	р	к	о	ъ
а	п	о	й	н	и	с
м	г	р	е	е	к	с
о	с	л	ъ	н	ц	е
а	п	е	я	т	р	е
е	п	т	и	ц	и	р

утиг

вешлив

мил

любезен

възпитан

услужлив

нахаен

5 упр. Поставете на правилните места думите.

домат, парк, ягода, улица, роза, игрище

- място за спортна игра

- път между сградите в населено място

- голяма градина с алеи

- зеленчук с червени, обли и сочни плодове

- красиво градинско цвете с ароматни цветове

- тревисто растение с ароматни червени плодове

Прибиране у дома

В училище трябва да съкратят междучасията – приличат ми на прекъсванията за реклама в телевизията. Най-добре ще бъде – влизаш сутрин и си тръгваш, когато му дойде времето!

Дойде време. Метнах чантата раница на гръб и помахах на госпожата: „До утре, госпожо!... Чао, рагаци!“ – от чичо ми в Италия знам, че на италианските деца им викат „рагаци“.

Училищната ограда бе на мястото си, но моят „дежурен по ограда“ не се виждаше. Защо баба ми още я няма?

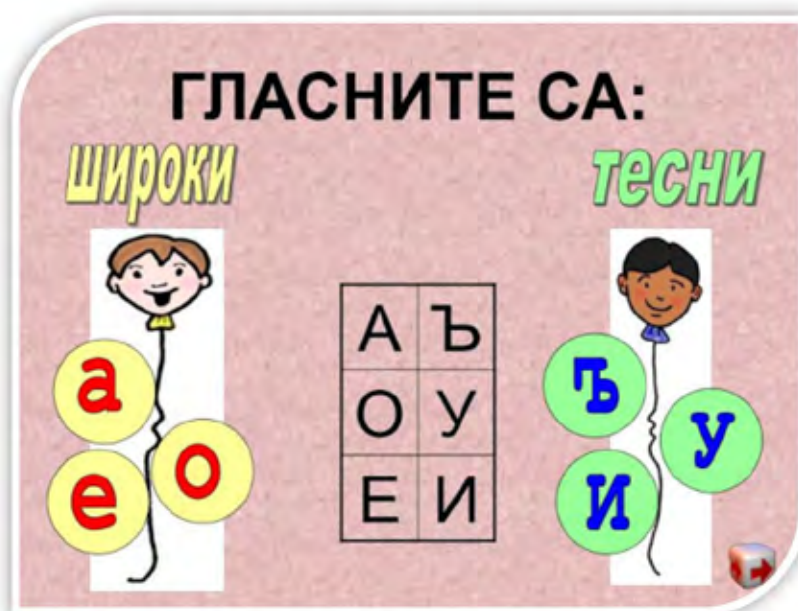
Въпроси:

1. Обичате ли междучасията?
2. Защо детето бяга от двора на училището?

3. Как родителите посрещат детето си?
4. Чували ли сте думата „носталгия“?

Тесни и широки гласни

Гласните са широки и тесни.

Широките гласни се изговарят с широк отвор на устата,
а тесните – с тесен отвор.

Е или И

ед ница изр чение

пч ла ж на

л сица пр глежда

А или Ъ

р кав

д рва

Б лгария

ц рица

в же

О или У

буцар

л вец

ко

възд х

ст ден

Попълни изречението с подходяща дума

По пътя имаше много .

На дървото пееше чудна песен!

В София се качих се на .

завой

славей

трамвай

завои

славей

трамваи

Кой е по-висок?

Една сутрин Денят и Нощта се срещнали, дето хоризонтът прави черта. Поговорили що поговорили, па като викнали, та заспорили кой от двамата е по-висок. Дълъг спор и широк, а те разполагали с малък срок.

– Я да се преместим ей тук, както сме един до друг.

– То се знае, че си по-нисък на ръст ти.

– Да, ама не се повдигай на пръсти!

Денят достигнал с глава до слънцето, а Нощта – до звездите. Е, кой е по-висок при това? Не могли да решат горките. Отново се срещнали вечерта, дето залезът прави черта. Пак се мерят. И тоя път до слънцето бил висок Денят, а Нощта до звездите. Разделили се пак сърдити. Оттогава сутрин и вечер се мерят и бледни, Денят и Нощта треперят. Всеки гледа в тая минута с рамо другия да избути и отговор на въпроса очаква. И да има разлика три-четири пръста, това едва ли е важно при такива мащаби на ръста.

Марко Ганчев

Въпроси:

1. За какво спорят Денят и Нощта?
2. Кой от тях е по-висок сутрин?
3. Кой от тях е по-висок вечер?

Как бях гледач на животни

През ваканцията при мен дойде моят приятел и каза:

– Заминаваме за две седмици. Не би ли могъл да вземеш златистия ми хамстер?

Много обичам животните, но досега не бях чувал за златист хамстер. Сигурно е много хубаво да имаш такова нещо.

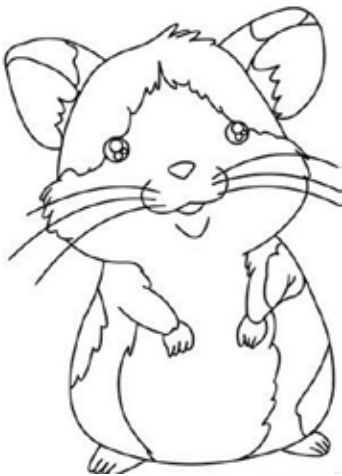
– Донеси го, а заедно с него и храната – казах аз.

На следващия ден дойде друго момче от класа ни.

– Заминавам на лагер – започна то. – Би ли могъл да вземеш и котката ми?

Взех котката. А когато и друго момче ме попита дали съм съгласен да ми донесе деветте си бели мишки, защото и той заминавал на лагер, казах:

По Герхард Холц-Баумерт

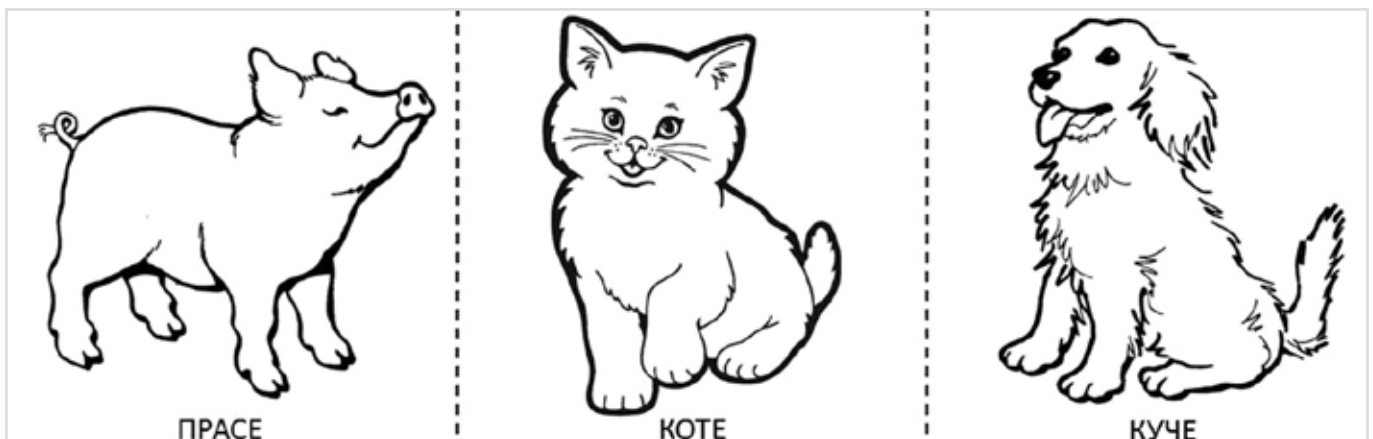

Въпроси:

Къде заминават приятелите на момчето?

Какви животни му оставят?

Знаеш ли какво животно е хамстер?

Звучни и беззвучни съгласни

Съгласните звукове са сонорни, звучни и беззвучни.

Сонорните съгласни са: р, л, м, н, й

Звучните съгласни са: б, в, г, д, ж, з, дж, дз

Беззвучните съгласни са: к, п, с, т, ф, х, ц, ч, ш

ку...	по...	то...	пъ...
б или п	б или п	б или п	б или п
тъ...	пото...	микрос- ко...	вързо...
б или п	б или п	б или п	б или п
сно...	приле...	телеско...	коно...
б или п	б или п	б или п	б или п
ку...	сто...	сиро...	зъ...че
б или п	б или п	б или п	б или п
ръ...че	бе...че	джо...че	гълъ...че
б или п	б или п	б или п	б или п

Упражнение:

Познайте думите. Какви са пропуснатите съгласни звукове?

з	ъ	
---	---	--

г	р	а	
---	---	---	--

н	о		ч	е
---	---	--	---	---

о	р	и	
---	---	---	--

к	у		ч	е
---	---	--	---	---

Вълкът и кучето

Един изгладнял вълк вървял край селото и срещнал едно угое-
но куче. Вълкът попитал кучето:

– Кажи, куче, откъде да взема храна?

Кучето рекло:

– Хората ни дават.

– Навярно ви е тежка службата при хората?

Кучето казало:

– Не, нашата служба не е теж-
ка. Нашата работа е да пазим нощем
двора.

– Значи само за това ви хранят
така – рекъл вълкът. – Ами че аз вед-
нага бих се заел с вашата служба, за-
щото ние, вълците, мъчно намираме
храна.

– Ами какво, заеми се – рекло ку-
чето. – Стопанининът и теб ще почне
да храни така.

Лев Толстой

Въпроси:

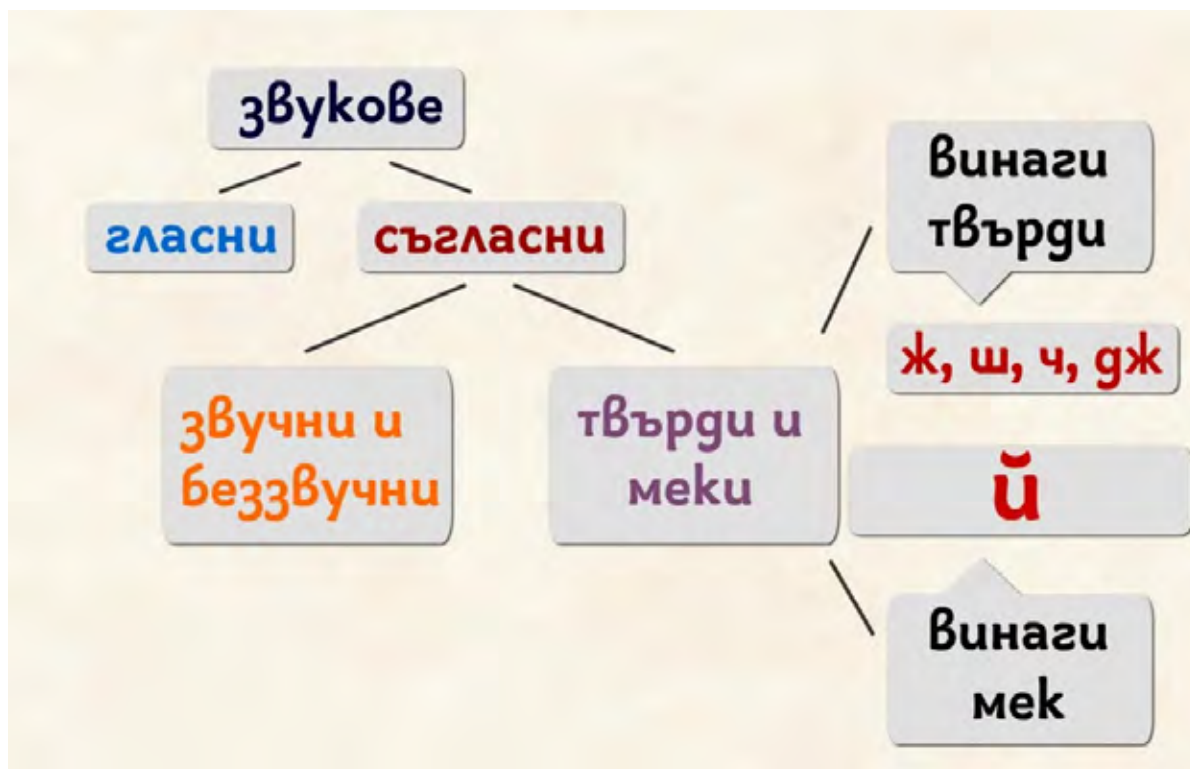
1. Кои са героите в баснята?
2. Какво животно е кучето?
3. Как изглежда?

Меки и твърди съгласни

Съгласните звукове могат да се изговарят и твърдо, и меко.

Наричат се твърди и меки съгласни.

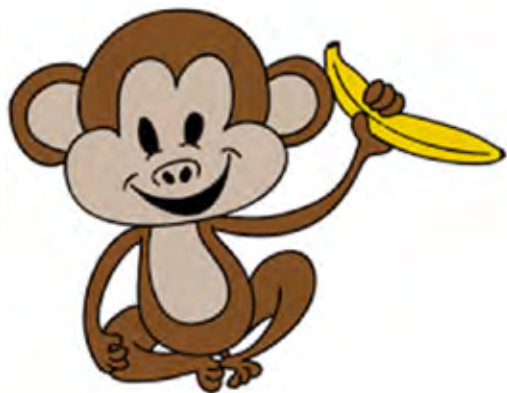

ТВЪРДИ СЪГЛАСНИ	МЕКИ СЪГЛАСНИ
БАЛ	БЯЛ
ВАЛ	ВЯЛ
ДАЛ	ДЯЛ
САЛ	СЯЛ
ЦАР	ЦЯР

ТВЪРДИ СЪГЛАСНИ	МЕКИ СЪГЛАСНИ
ВАДА	ВАДЯ
ГРАХ	ГРЯХ
КАНА	КАНЯ
ЛАВА	ЛЯВА
МАМА	МАМЯ

За хората и маймуните

Казвам се Изабела и съм на вашите години. Бях на един далечен остров и много ми се ще да ви разкажа за него. Ей, трябва да го видите този остров! Като че ли е нарисуван от художник: прозрачно море, високи палми, странни скали край брега, тесни улички с малки магазинчета и сергии. Пясъкът по плажа е кафяв като захар. Къщите за гостите на острова са направени от дърво. Много са красиви – с тераски, отрупани с цветя!

Въпроси:

1. Как изглежда островът?
2. Какъв е цветът на пясъка?
3. Искаш ли да отидеш на този остров?

Корабокрушенецът

„Делфин! – мигновено отгатна Туфо. – Най-благородното животно в океана! Иска да ми помогне в бедата.“

И наистина – делфинът точно това правеше. Той беше чул глас на живо същество, понесено от вятъра сред океана, и се беше притекъл веднага на помощ. С внимателни движения делфинът побутваше червената вана пред себе си и тя бързо се плъзгаше по вълните.

От време на време показваше главата си над водата и поглеждаше с малките си очи рижия корабокрушенец, сякаш искаше да му каже: „Нищо страшно не може вече да ти се случи – аз съм тука!“

Ако Туфо беше истински моряк, щеше да познае, че неговата жалка лодка се движи с голяма бързина. Но и така той разбираше, че лети в спасителна посока, и затова се сви неподвижен във ваната, за да не пречи на своя спасител.

Георги Константинов

Въпроси:

1. Кой помага на Туфо?
2. Как изглежда неговият спасител?

Звукове и букви

Звукове и букви в българския език

1. Попълни правилната буква (а или ъ).

ч....ровен, оп....шат, об....л, р....ботлив, лек....р

2. Попълни правилната буква (о или у).

к....жух, ист....рически,лови, кар....цар,бича

3. Попълни правилната буква (е или и).

л....карство, л....сица, ед....ница, з....мя, п....тел

4. Попълни правилната буква (б или п).

джо....., кора....., чора....., жа.....че, бо.....че, зъ.....че

5. Попълни правилната буква (в или ф).

охлю....., пала....., морко....., чарша.....че, лъ.....че

6. Попълни правилната буква (г или к).

дра....., бла....., бря....., стръ....., фла.....че, вла.....че

7. Попълни правилната буква (д или т).

изгле....., лебе.....че, погле....., гра.....че, заво.....

Надиграване

Един ден Орфей видял в гората три самодиви. Той свирел, седнал на една скала, обкръжен от птици и зверове.

Най-малката от самодивите се казвала Влада, а гърците я наричаха Евридика. Тя била дребна на ръст, но силна, с весели очи и нежно лице. Тя попитала Орфей:

– Защо свириш тук само на дивите зверове? Може би се страхуваш да свириш пред самодиви и хора?

Орфей се засмял и попитал защо тя танцува скрита зад дъбовете. Може би се страхува, че хората ще се присмеят на танца ѝ. Самодивата пламнала от обида и предложила Орфей да свири, а тя да играе. Ако Орфей я надсвирел, тя обещала да му стане жена, а ако той загубел, той трябвало да отиде с тях в гората и да свири на самодивските игрища, докато е жив.

Цанко Лалев

Въпроси:

Какво умее да прави Орфей?

Как изглежда Евридика?

Какво направили Орфей и Евридика?

Образуване на думите

Сродни думи

1. Сродни думи са:

- думи, с които назоваваме предмети;
- думи, които имат обща част (корен) и са близки по значение;
- думи, близки по значение, но с различен звуков състав.

2. В кой ред са написани само сродни думи?

красота, хубост, чар

хубост, хубавей, хубавица

красив, умен, добър

3. Разпредели сродните думи в три колонки.

студен

меденка

род

роден

студува

мед

роднина

застудя

медена

.....		
.....		
.....		

4. На кой ред има думи с представки?

мисля, пиша, говоря

мислител, писател, говорител

помисля, напиша, разговор

5. Какво наричаме **наставка**?

- част от думата, която стои **след** корена и служи за образуване на нови думи;
- част от думата, която стои **преди** корена и служи за образуване на нови думи;
- обща част на група сродни думи.

6. Разпредели сродните думи в пет колонки.

разхвърлям

разговаря

разпиша

повикам

поговоря

извикам

изхвърлям

направля

попиша

нахвърлям

отговоря

напиша

Бялото гълъбче

Гълъбите в градската градина
имат сива перушина,
но един, не зная как,
бял е като сняг.

И не може да се отърве —
цяло ято го кълве:

— Къш! Къде се е видяло
гълъбче да бъде бяло.

Всяко гълъбче е сиво
и затуй красиво.

Чок-чок:

ей че бял паток!

Клъв-клъв:

ей, юрдек такъв!

Накълваха го до кръв.

Гълъбчето бяло,

бял ден не видяло,

за да има мира,

във един комин се свира.

Марко Ганчев

Въпроси:

1. Какъв цвят обикновено са гълъбите?
2. Защо се подиграват на бялото гълъбче?
3. Как се чувства то сред другите гълъби?

Значение и употреба на думите. Синоними

Синонимите са думи, различни по звуков състав, но еднакви по значение.

Синоними: красота, хубост, чар, обаяние

Работен лист по БЕ – Синоними, упражнение

1. При правилно попълване на кръстословицата ще получиш дума, която назовава месец от годината.

1.										
2.										
3.										
4.										

Синоними на думите:

1. свиден
2. лека кола
3. беседвам
4. бягам

2. Избери подходящия синоним и запиши под всяка от картинките:
свети, сияе, пламти, грее.

3. Напиши 2 съобщителни изречения със синонимите от упражнение 2
пламти, грее, свети, сияе

4. Замени със синоними подчертаните думи, за да образуваш рими. Запиши. 😊

По полето бързо бяга, зеле и моркови обича.

Мустакат е и обича в миши дупки да поглежда.

От планината се спуска и в морето влиза.

Значение и употреба на думите. Антоними

1. Съберете антонимните двойки.

тъжен

висок

къса

дълга

бял

весел

победа

черен

нисък

загуба

2. Добавете липсващите думи.

Тънкият крал и дебелият готвач

Един дебел крал заповядал на своя готвач да му направи пухкав кейк. Тогава готвачът сложил в малко брашно мая. За кратко време кейкът набухнал и заедно с готвача стигнал чак горе до тавана. Човекът можел да слезе само ако изяде кейка. Наложило се време да не яде и да не готви на господаря си. Така готвачът надебелял. От глад обаче кралят

дълго

отслабнал

слаб

много

долу

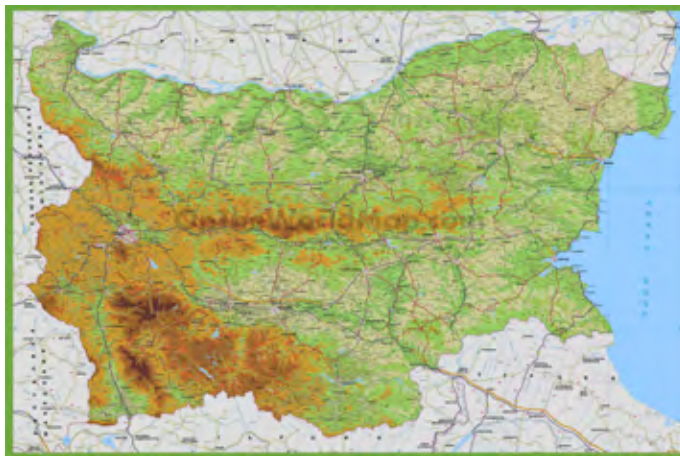
Обичам те, родино

Обичам те, родино, пролет
под накита зелен
и с първите цветя наболи
през първи слънчев ден.

Обичам те, когато лято
житата позлати
и жетва закипи в полята,
и морно дишаш ти.

Обичам те, когато есен
под бистър небосвод
събира плововете с песен
работният народ.

Елисавета Багряна

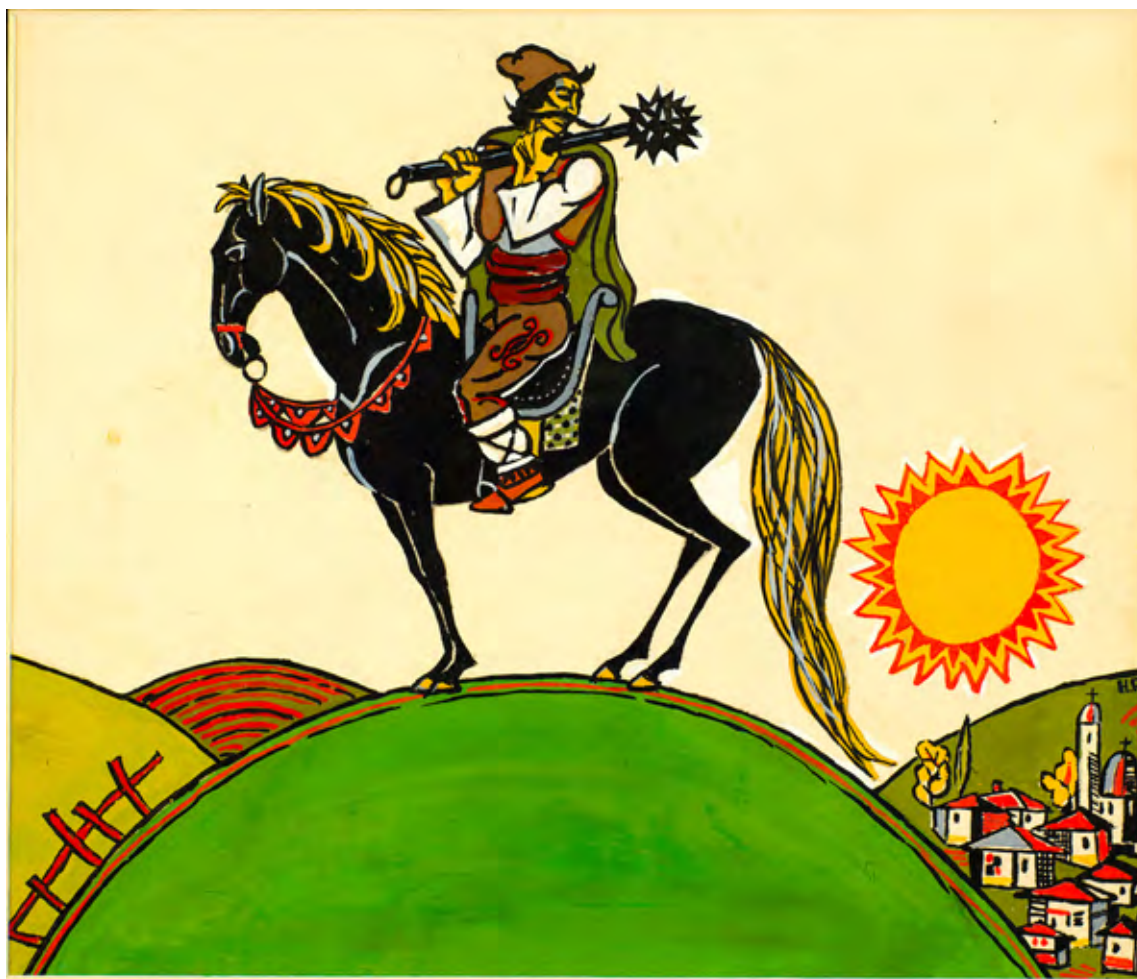

Въпроси:

1. Можете ли да нарисувате картинка по текста?
2. Кой е вашият любим сезон?
3. Защо го харесвате?

Крали Марко си намира крилат кон

Крали Марко препасал сабя и тръгнал на път из Пирин планина. Прекосил гората с великанските борове и излязъл на каменистите поляни. Юнакът стигнал до бистро езеро. Близко до брега му видял бяла кобила, а след нея пристъпвал млад крилат жребец – синът ѝ. Козината му била изпъстрена с червени петна.

Въпроси:

1. За кого е легендата?
2. Какво видял край езерото?
3. Как успял да подчини крилатия жребец?

Думите в речта – упражнение

1 упр. С кой въпрос се откриват думите. Свържи.

хитра

пее

мълния

блестят

гладен

лекар

Кой е това?

Каква е тя?

Какво правят?

Какъв е той?

Какво е това?

Какво прави?

2. упр. Отбележи само думите, които са отговор на въпроса?

Какво е това?

☐ звезда☐ гледам☐ банан☐ пише

Какво прави?

☐ плаче☐ живее☐ стар☐ зимен

3 упр. Коя дума в кой плик ще влезе? Свържи.

Какъв? Каква?
Какво? Какви?

Какво е това?

Какво прави?
Какво правят?

слънце

грее

ярко

плува

рибка

златна

щурец

свири

горско

скача

заек

сив

Скучен дъжд

Пошляпахме с батко
във локва край зида.
Уж бе съвсем за кратко,
а пък сме вир-вода!

Навън улукът плиска.
И ние се сушим,
а толкоз ни се иска
да се наглупостим!

И вместо тая скука,
и вместо тоя чай
домът от смях да пука,
със нас да заиграй!

Въпроси:

1. Защо за децата е скучно, когато вали?
2. Вие обичате ли дъжда?

Видове изречения

Изреченията при общуване

1. Поставете съответните препинателни знаци в края на всяко изречение.

Пипи Дългото чорапче

- Щуротии ____ каза Томи. — Кой ти каза да купуваш цирка ____Трябва да платиш, за да гледаш, разбираш ли ____
 - Гледай ти ____ възкликна Пипи и зажумя. — Та няма гледането струва пари ____
- А аз по цял ден се разхождам и зяпам ____ Кой знае колко пари имам да давам за това ____
- След малко тя внимателно отвори едното си око и започна да го върти на всички страни ____

2. Отбележете съобщителните изречения.

- _____ Много ли хора обичат морето ?
- _____ Баба не можа да си намери очилата.
- _____ Ах, колко красива пеперуда !

3. Запишете само въпросителните изречения.

Любопитното момче

Стаменчо за всичко пита. Искатой да разбере има ли си къща кита сред голямото море ? Кенгурото кой го храни, баба има ли си то ? Кино гледат ли глигани ? Как ? Не гледат ли ? Защо ?

Видове изречения по цел на изказване

Прочети въпросите и отбележи верния отговор.

1. В края на кое изречение ще поставиш въпросителен знак?

Как искам този ден да не свършва

Как искаш да сме облечени на карнавала

Както искахме, така се случи

2. Кое изречение е възклицателно?

Не знам колко време стояхме под дъжда

О, колко дълго ви чакахме

За колко време стигнахте до Пловдив

3. Кое възклицателно изречение е написано правилно?

Ах какви красиви рози!

О, каква приятна среща!

Ау, какво колело имаш.

4. В кой ред възклицателното изречение изразява изненада?

А, заваля дъжд!

Днес цял ден вали дъжд !

Леле, дъждът пак заваля !

5. С кое подбудително изречение се изразява заповед?

Ако обичаш, затвори вратата!

Винаги затваряй вратата след себе си.

Затвори вратата веднага!

Ден за чистене

„Пипи Дългото чорапче“

Астрид Линдгрен

Днес няма да ходим на училище – каза Томи на Пипи, – защото имаме ден за чистене.

– Ха! – възкликна Пипи. – Пак несправедливост. Аз нямам никакъв ден за чистене, макар че имам такава нужда от него! Вижте само на какво приличат подът и кухнята. Но всъщност – прибави тя – стига да реша, мога да почистя и без да ми определят специален ден. Именно това смятам да направя сега. Я да

видя може ли някой да ме спре! Седнете върху кухненската маса, за да не ми пречите.

Томи и Аника послушно се покатериха върху масата, а Господин Нилсон рипна подире им и се настани да спи в скута на Аника.

Пипи стопли голям котел вода и без много да му мисли, го лисна върху кухненския под. После свали големите си обувки и грижливо ги сложи в панерчето за хляб. Най-сетне привърза на босите си крака две четки за дъски и се понесе по пода, сякаш се пързеляше на кънки, а като цепеше водата с тях, тя бълбукаше и пръскаше.

Въпроси:

1. Как преминава денят за чистене в дома на Пипи?
2. Забавно ли е?
3. Може ли чистенето да бъде игра?

Една малка усмивка

Едно малко момиченце се усмихнало на един тъжен човек. Това го ободрило и той се почувствал по-добре. Спомнил се, че не е благодарил на свой приятел, който му помогнал наскоро. Намерил го и му благодарил.

Приятелят му останал толкова доволен, че веднага дал бакшиш на сервитьора, който всеки ден го обслужвал.

Вечерта, когато се прибрал вкъщи, сервитьорът дал част от парите на беден старец, който всеки ден стоял на ъгъла. А той, горкият, от два дена не бил слагал нищо в устата си. Като се нахранил, тръгнал към бедното си жилище. Бил толкова весел, че приютил едно малко кученце, което треперело от студ.

Турхан Расиев

Светът е оцелял, защото се е смял!

Задачи:

1. Прочетете разкачето.
2. Опитайте се да го разкажете сами.

Гълъбицата и мравката

Една ожадняла гълъбица с бели пера потапяше човката си в бистър ручей, когато една мравка падна от клонче във водата. Клетата мравка напразно се мъчеше да се измъкне от тая водна лента, която в нейните очи изглеждаше цяло море.

Гълъбицата я видя, съжали я и протегна от брега стръкче трева. Мравката се вкопчи в него с крачката си и бързо излезе на сухо.

– Благодаря ти, гълъбице! – каза мравката с тънък глас. – Няма да те забравя!

Но гълъбицата дори не чу тия благодарности, защото хвъркна веднага. Тя кацна на един клон, който се оглеждаше в ручея, и остана неподвижна, зарадвана, че е извършила едно добро дело.

Лафонтен

Въпроси:

1. Каква беда се е случила на мравката?
2. Кой ѝ се притече на помощ?
3. Как мравката помогна на гълъбицата?

Съчиняване на разказ по две думи

Опитайте се да съставите малко разказче по следните две думи: **дом** и **мама**.

Лекарството

„Приключенията на Том Сойър“

През последните дни Том не се чувстваше добре и леля Поли се чудеше как да го лекува. Точно тогава тя чу за пенкилера и веднага поръча огромни количества. Това бе просто огън в течна форма. Тя даде на Том една чаена лъжичка и с дълбока загриженост зачака резултата...

Том почна да крои планове как да се отърве, и му хрумна да се престори, че пенкилерът много му харесва. Леля му откри, че лекарството наистина намалява, но изобщо не ѝ хрумна, че момчето всъщност укрепва здравето на една цепнатина на пода в стаята.

Един ден Том тъкмо даваше поредната доза на цепнатината, когато дойде котаракът на леля му. Той взе да мърка, вперил поглед в лъжичката, и се заумилква да му дадат.

Марк Твен

Оцвети!

Принцесата върху граховото зърно

Имало едно време един принц, който искал да се ожени за принцеса, ала да бъде истинска принцеса. Той обиколил целия свят да търси такава принцеса, но никъде не могъл да намери каквато искал. Принцеси имало много, но било трудно да се разбере дали са истински. Все имало нещо при тях не съвсем както трябва. Той се върнал вкъщи натъжен, защото толкова много му се искало да си има истинска принцеса.

Една вечер се извила страшна буря, загърмяло и засвяткало, а дъждът се леел като из ведро. Изведнъж се зачуло хлопане на градската порта и старият крал отишъл да отвори.

Ханс Кристиан Андерсен

Въпроси:

Какво е желанието на принца?

Кой е неговият гост?

Какво замисля кралицата?

Защо принцът повярвал, че гостенката е истинска принцеса?

Я кажи ми

Я кажи ми, облаче ле бяло,
от где идеш, де си ми летяло?
Не видя ли бащини ми двори
и не чу ли майка да говори?
Що ли прави мойто чедо мило,
с чужди хора, чужди хляб делило?
Ти кажи ѝ, облаче ле бяло,
че жив и здрав тук си ме видяло.
И носи ѝ от мен много здраве.
Много мина, мъничко остана,
наближава в село да се върна,
да се върна майка да прегърна.

Ран Босилек

Въпроси:

1. За какво тъгува героят?
2. Как се чувства той далече от дома?
3. Към кого се обръща?
4. За какво моли?

Чудната книга

„Ян Бибиян“

Елин Пелин

Когато Ян Бибиян влезе в черния салон, много се уплаши... И като не знаеше какво да прави, той си спомни за черната врана, която толкова пъти му даваше съвети, и извика:

– Черна врано, коя си, каква си – не знам, но понеже се грижиш за мене, спаси ме от-тук! Искам да изляза пак на земния свят и да се върна при родителите си, за които ми е мъчно.

Въпроси:

1. Къде се намира Ян Бибиян?
2. Каква е книгата, която той чете?
3. Знаете ли за други приключения на Ян Бибиян?

Сапунени мехури

Имаше едно малко момиченце с червена панделка на косата.

Веднъж то седеше в градината на тяхната къща и държеше в ръката си чашка със сапунена вода. От време на време момиченцето потапяше в чашката тънка сламчица, надуваше я със сочните си устнички и през сламчицата излизаше по някой голям мехур, който светваше на слънцето с всички багри на небесната дъга и литваше във въздуха като вълшебно балонче.

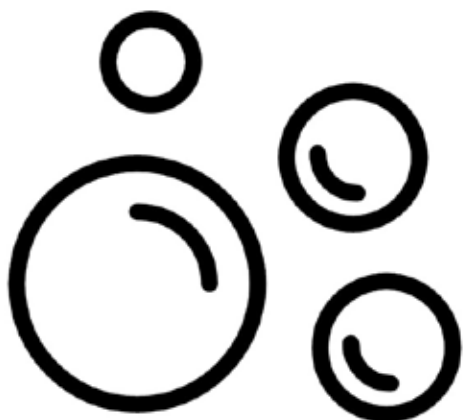

Много такива сапунени мехури излизаха през сламчицата и всеки от тях си мислеше, че е най-хубавият на света.

– Добре, че се откъснах от тая проста сламка – рече първият, като почервения от радост и се понесе над лехата с маргаритките.

– Сега ще отида в царския палат и ще кацна върху короната на царя – каза вторият. – Аз напълно заслужавам това почетно място, защото по-прекрасна украса от мене няма!

Светослав Минков

Въпроси:

Колко са сапунените мехури?

Какъв е всеки от тях?

Приличат ли си те?

Моята учителка

Когато за пръв път страхливо
аз в класната стая надникнах,
тъй ласкаво ти ме погали,
че в същия миг те обикнах.

Когато с несръчните пръсти
се мъчех да пиша с мастило,
ти, сведена кротко над мене,
ми вдъхваше вяра и сила.

Леда Милева

Оцвети букета за своята учителка!

Лакомото мече

Тя събаряше върха на мравуняка и поставяше лапата си вътре, докато раздразнените мравки напълзят по нея. Тогава я облизваше с грапавия си език. Мечетата ѝ подражаваха неумело. Ту падаха в мравуняка и разгневените мравки ги хапеха немилостиво, ту захапваха от лакомия лапите си, вместо да ги оближат.

Понякога майка им ги водеше край пенливия планински поток. Там имаше бистри и дълбоки вирове. Старата мечка къпеше мечетата и ги учеше да плуват. Тя обичаше водата, обичаше и да лови раци, особено нощем, когато раците излизаха на сухо край брега.

Емилиян Станев

Въпроси:

1. Какво обича мечето?
2. Слуша ли мечето майка си?
3. Оцвети!

Великденски яйца

Драги ми Смехурко,

Минаха несетно великите пости. За Великден се стегна баба Цоцолана. Стаите почисти. Стените замаза. Когато настана Великата сряда, тя така ми каза:

– Слушай, Патилане! Утре в зори още, щом от легло станем, ще червим яйцата.

Аз ѝ отговорих:

– Добре че ме сети да свикам децата.

А знаеш ли, бабо, че вчера научих нова майстория. Знам да боядисвам яйцата чудесно. И всичко ще стане и бързо, и лесно. Леснината утре аз ще ви откроя.

Поздрав най-сърдечен!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Ран Босилек

Футбол край реката

Аз понякога послъгвам, ама само когато положението е опасно, както когато паднах в реката. Тогава можех и да се удавя, ама се спасих геройски. Съвсем сам! Страхотна история беше...

Мама ме праща да купя мая за козунаци, а като излизам, гледам, по-големите момчета се събират и тръгват нанякъде. Щяло да има голям мач с онези от другата улица.

Георги Данаилов

Задача:

Опитайте се сами да завършите историята.

Книги за ваканцията

Мили деца, препоръчваме да прочетете следните книги през лятната ваканция:

1. Български народни приказки

Тримата братя и златната ябълка

Златното момиче

2. Авторски приказки

Котаракът в чизми

Грозното патенце

3. Приказки на балканските народи

*Главатарят, който искал да плени месечината –
турска народна приказка*

ВЕСЕЛО ЛЯТО
И МНОГО ИГРИ
С ВЕРНИТЕ ПРИЯТЕЛИ ДОБРИ!

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

по МАТЕМАТИКА

за учениците от I – IV клас, които се обучават в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

МАТЕМАТИКА • I КЛАС

МАТЕМАТИКА • II КЛАС

МАТЕМАТИКА • III КЛАС

МАТЕМАТИКА • IV КЛАС

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

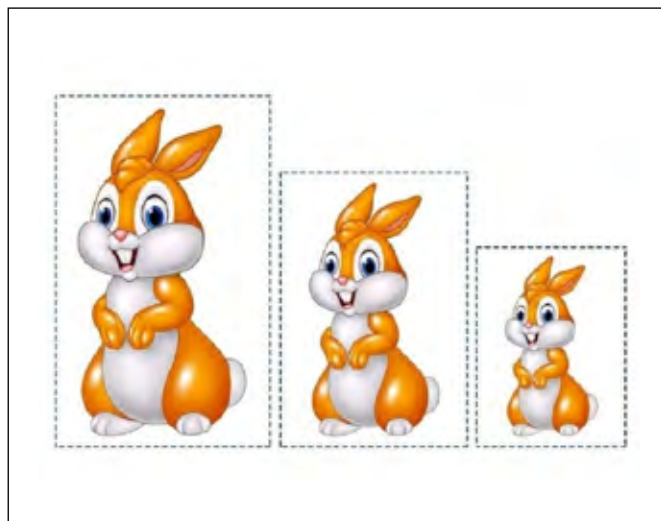
МАТЕМАТИКА

**за ученици от I клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА**

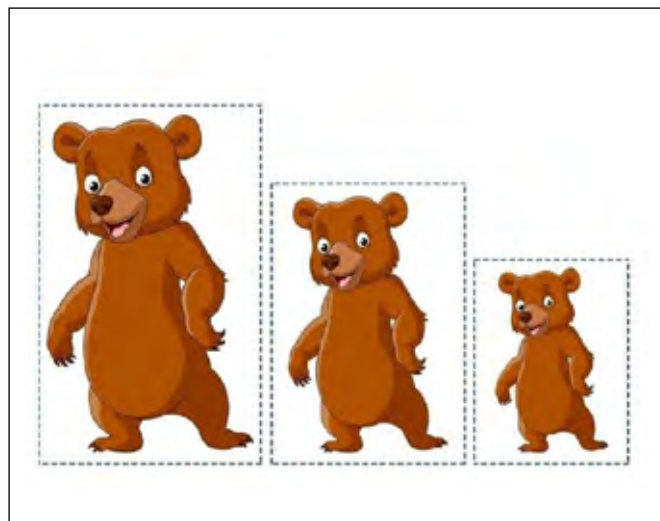

ПОДГОТВИТЕЛНИ ЗНАНИЯ

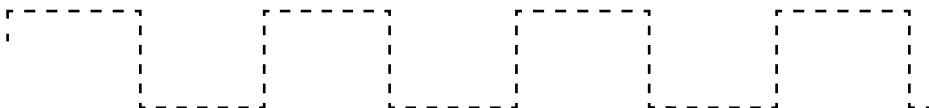
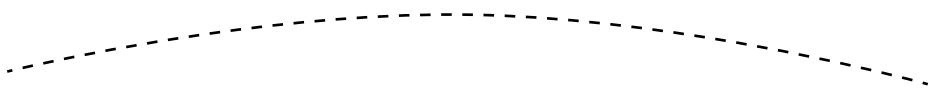
Кое зайче е най-малко?

Кое мече е най-голямо?

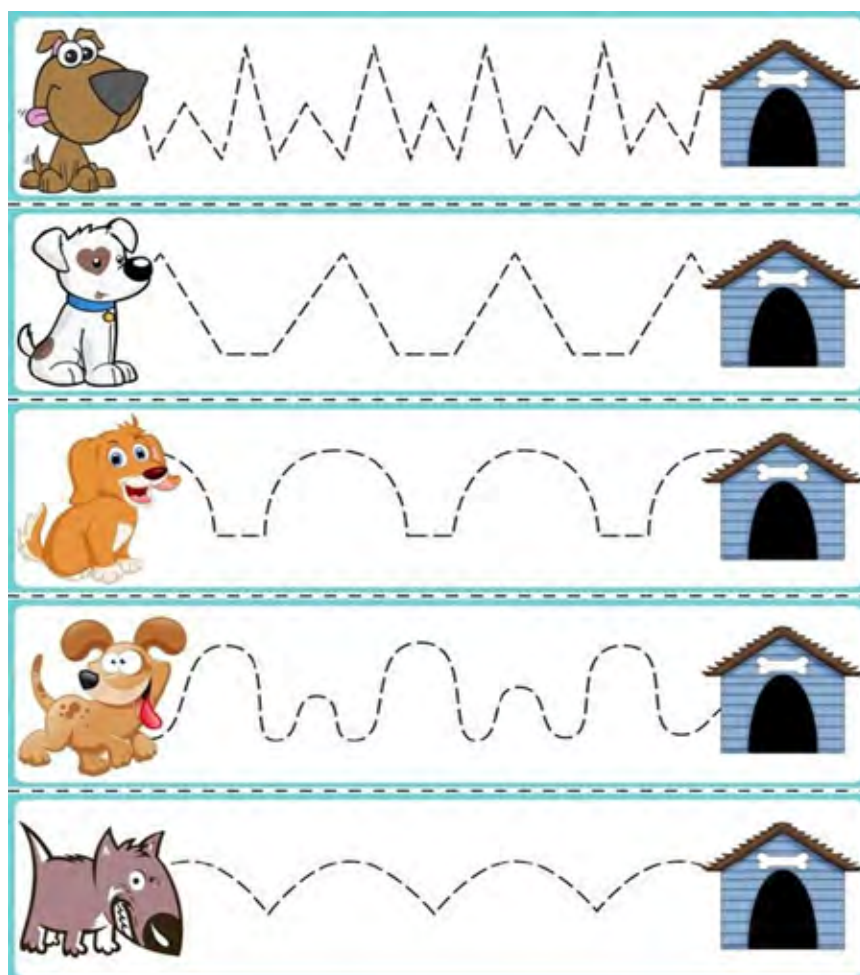
Повтори по пунктира!

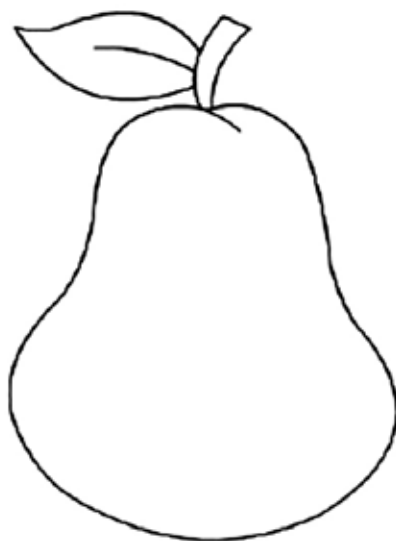
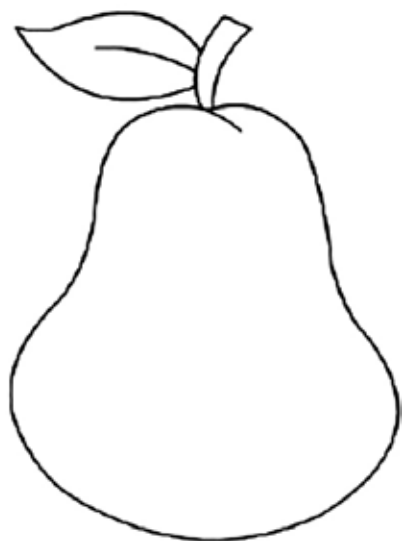
Посочи кой е по-висок?

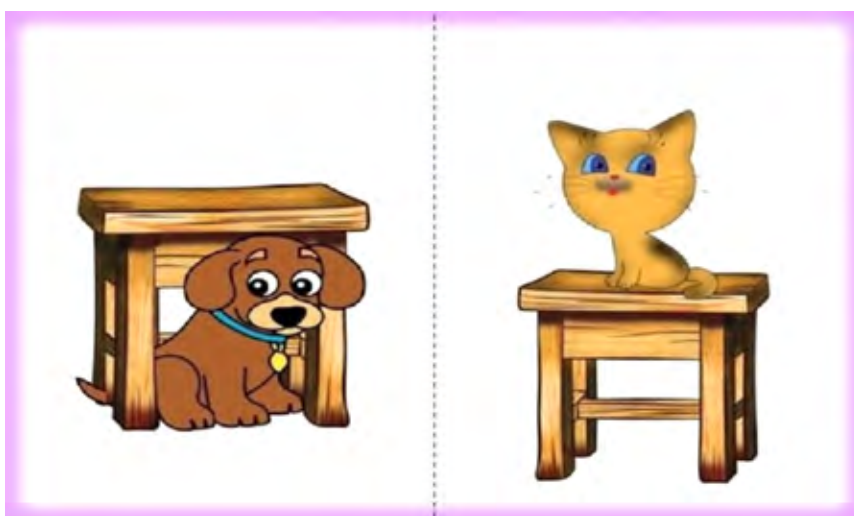
Повтори по пунктира!

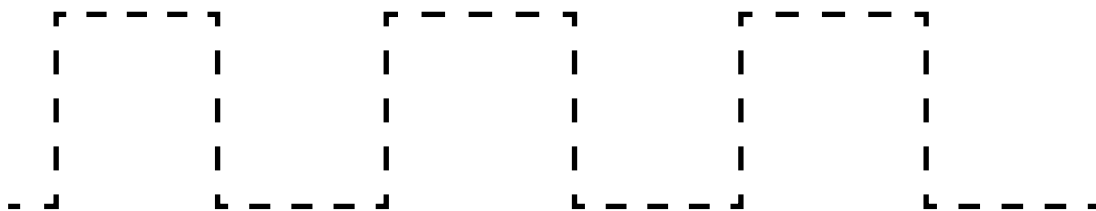
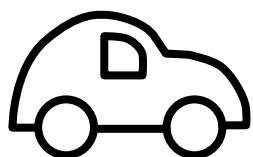
Оцвети лявата круша в зелено, а дясната в жълто!

Посочи кое животно е горе и кое животно е долу!

Повтори по пунктира!

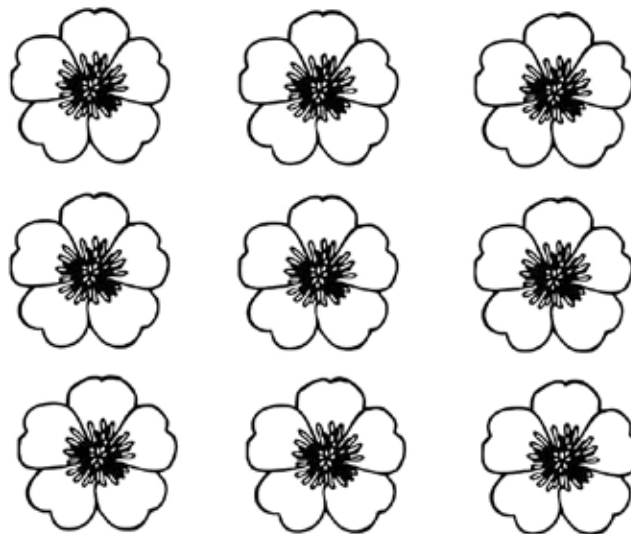
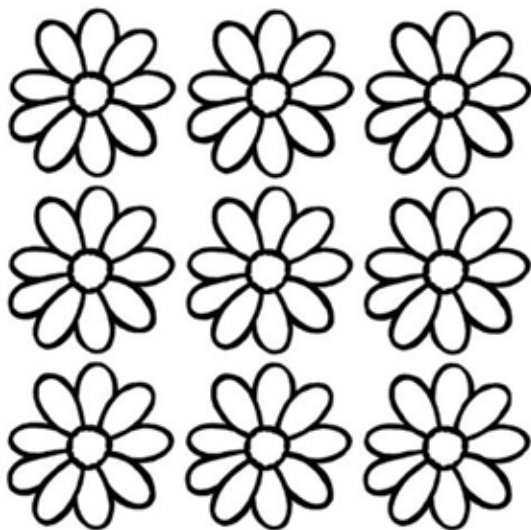

Посочи кой шал е широк и кой е тесен!

Оцвети едно червено цвете.

Оцвети много сини цветя.

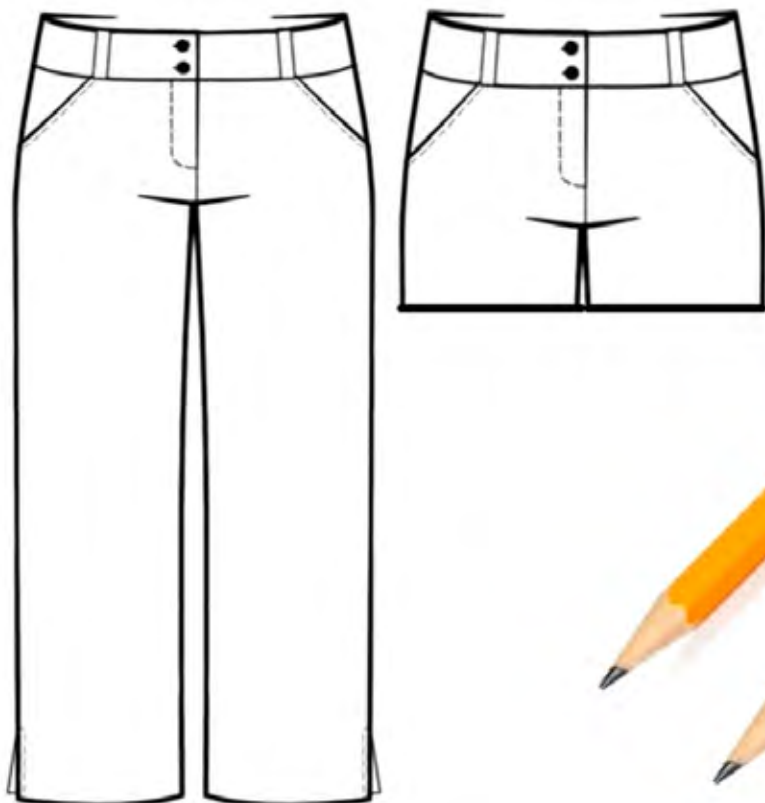

Повтори по пунктира!

Посочи кой панталон е по-дълъг!

Кой молив е по-къс?

Посочи кой е по-дебел!

Кой молив е по-тънък?

ЧИСЛАТА ДО 10

БРОЕНЕ, ЧЕТЕНЕ, ПИСАНЕ

Цифра 1. Число 1

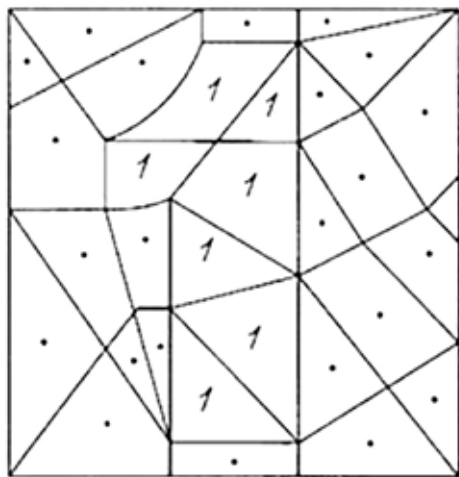
Очертай с пръст цифрата!

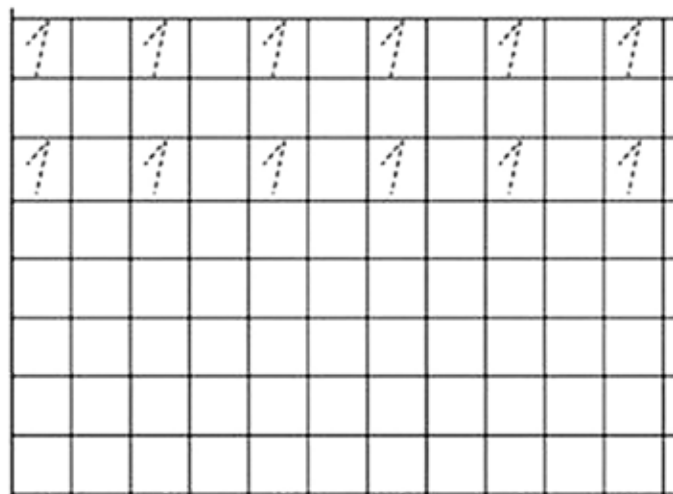
Преброй!

Оцвети цифра 1!

Пиши!

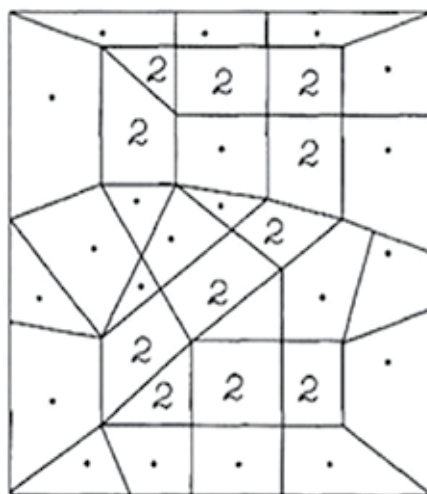
Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

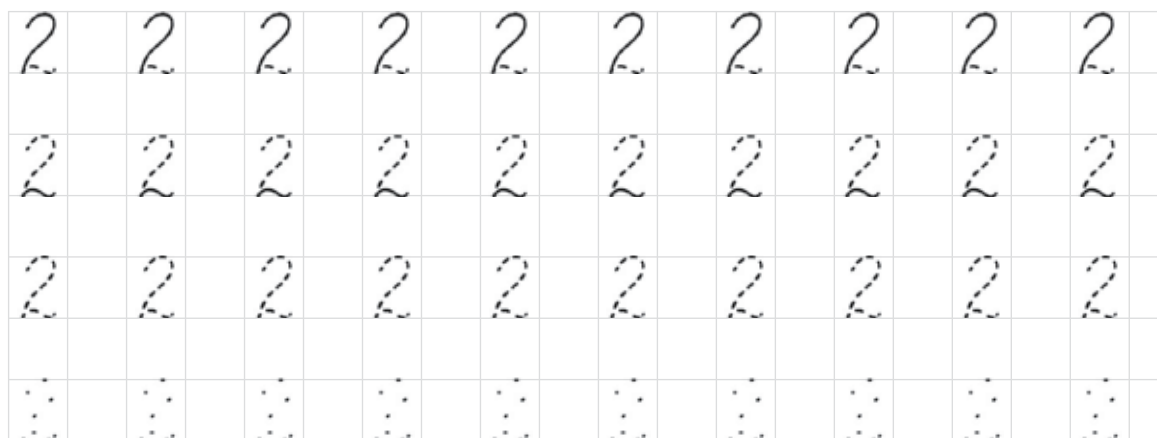

Оцвети цифра 2!

Пиши!

2

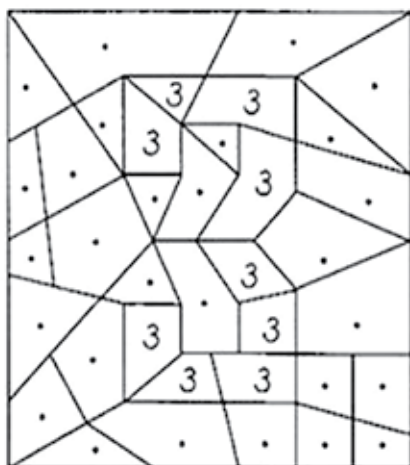
Очертай с пръст цифрата!

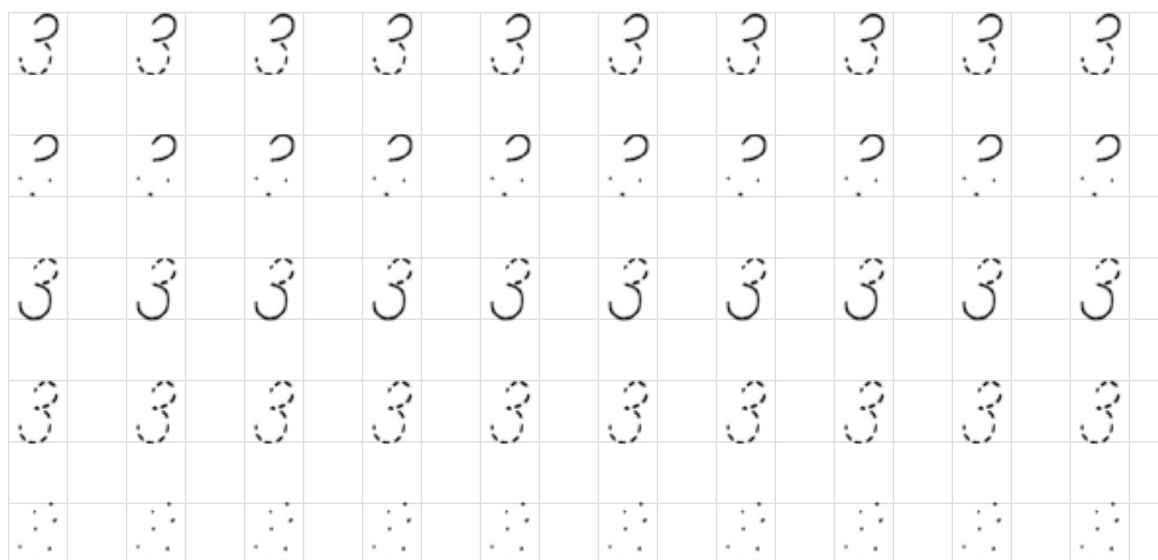
Преброй!

Оцвети цифра 3!

Пиши!

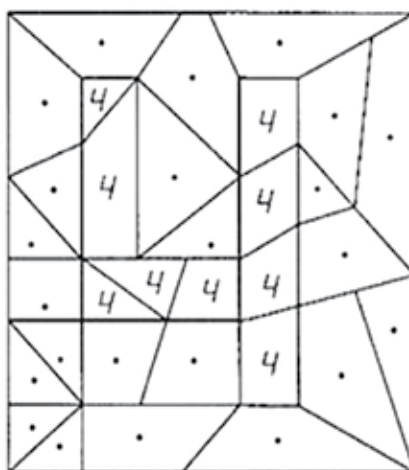
Очертай с пръст цифрата!

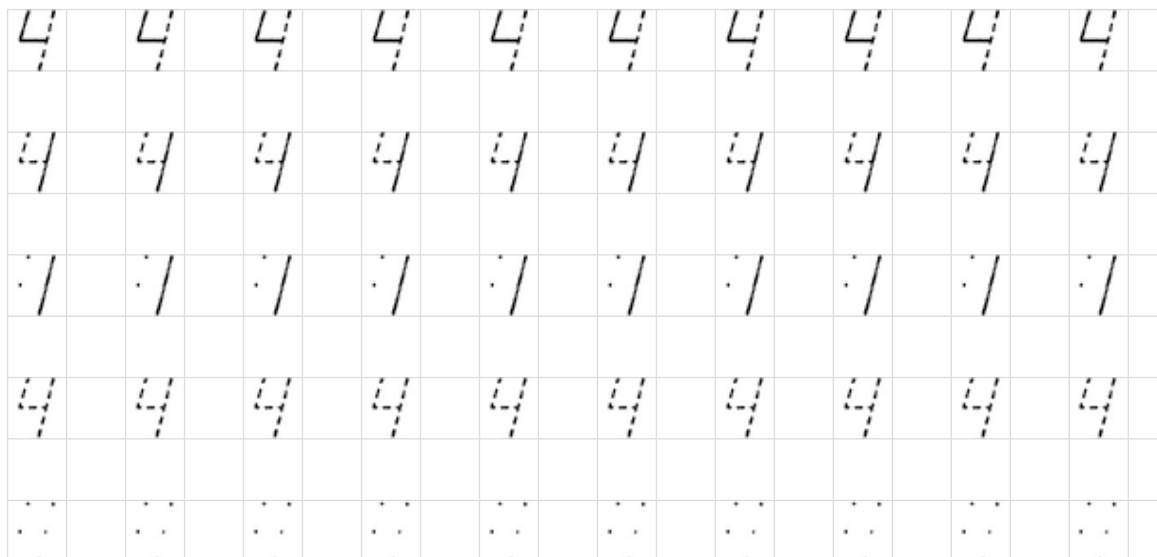
Преброй!

Оцвети цифра 4!

Пиши!

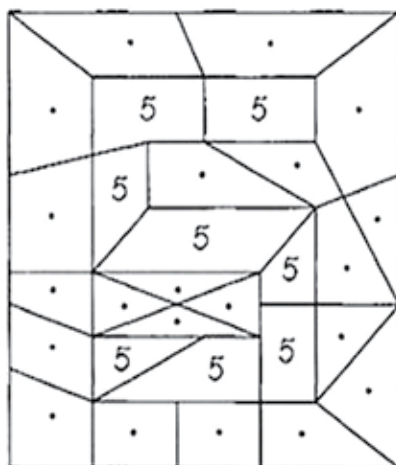
Очертай с пръст цифрата!

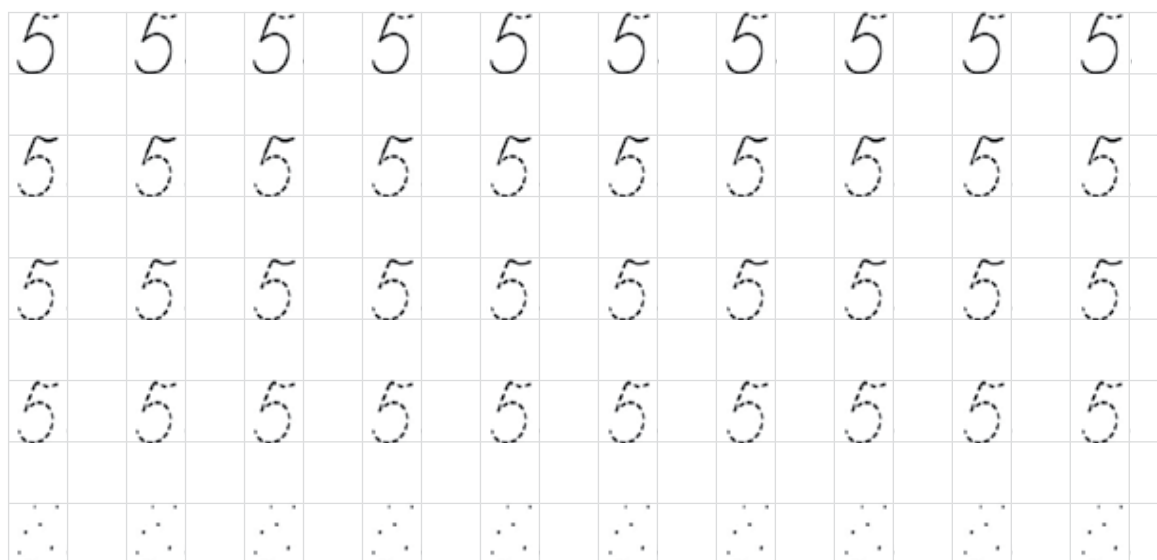
Преброй!

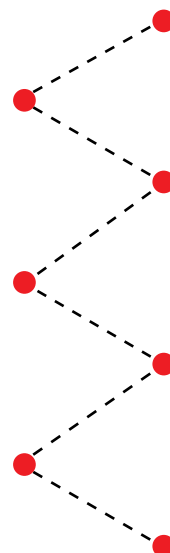
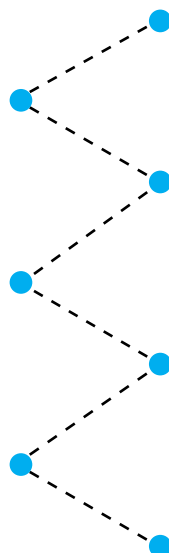
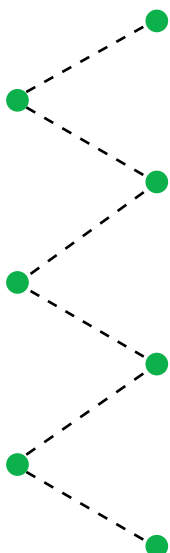
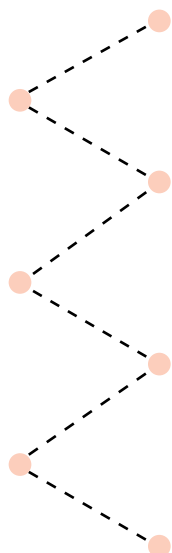
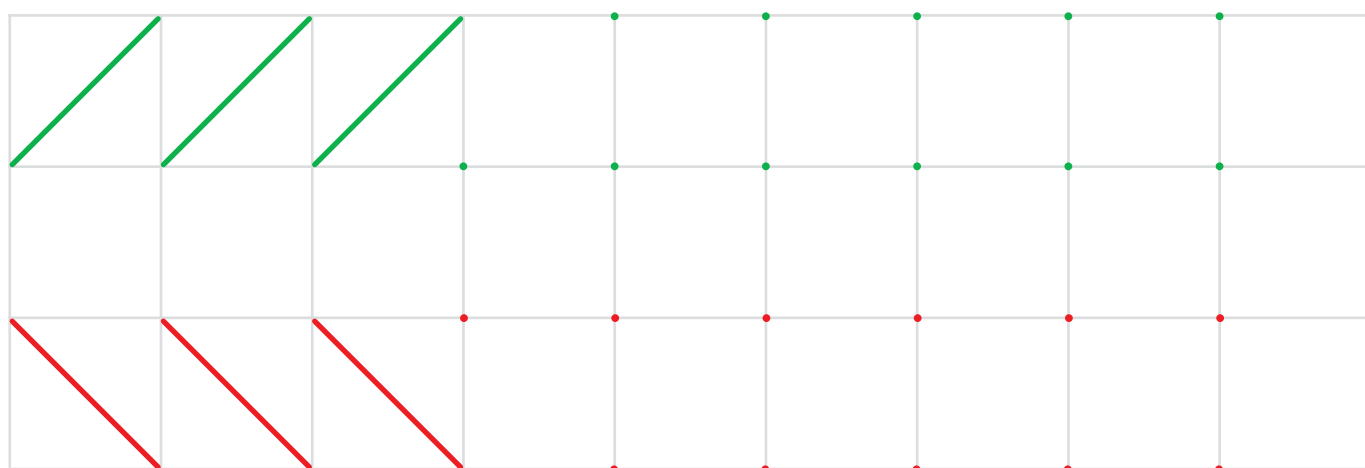
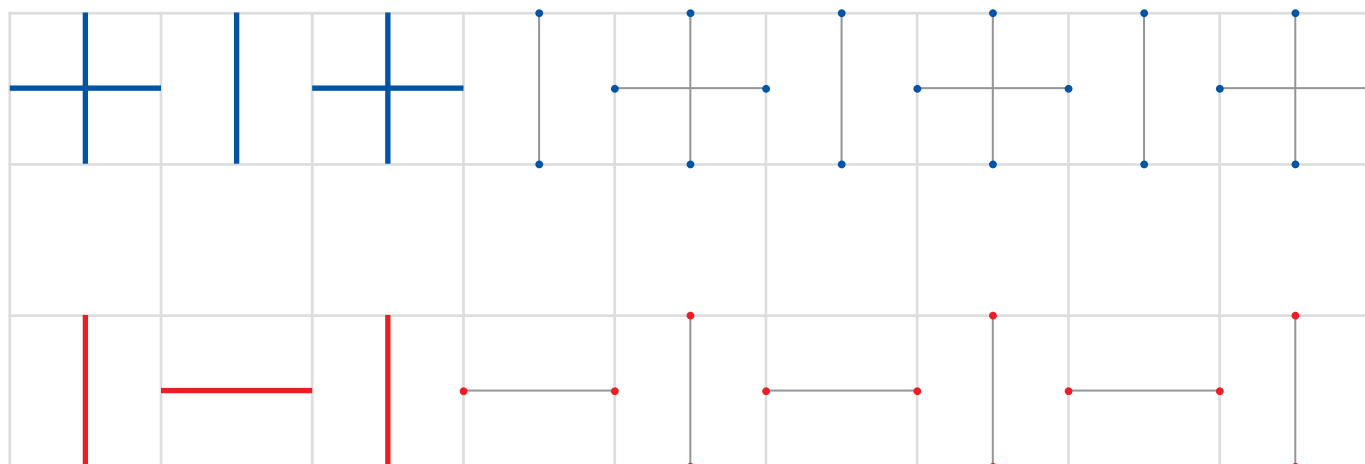
Оцвети цифра 5!

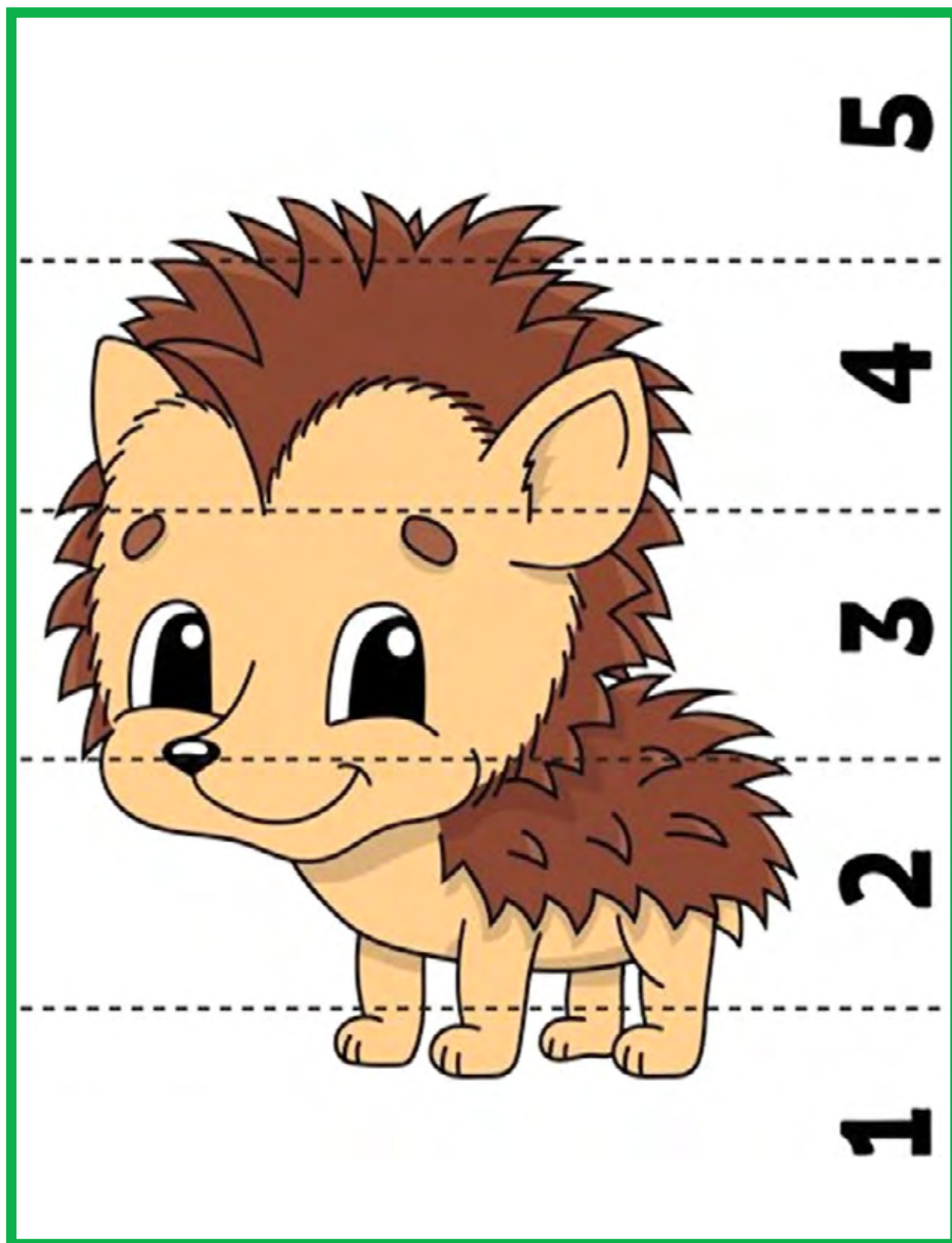
Пиши!

Свържи!

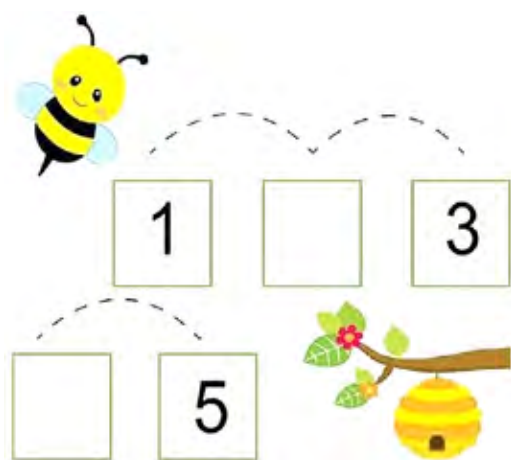

Изрежи и си направи пъзел!

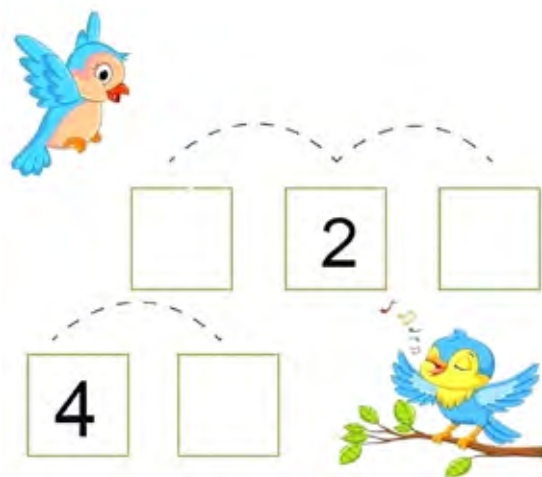

ДЕЙСТВИЯ С ЧИСЛАТА ОТ 1 ДО 5

Попълни пропуснатите числа! Преброй!

Събираемо

Събираемо

Сбор

$$2 + 3 = 5$$

Преброй, запиши и събери!

		+			=	
		+			=	
		+			=	
		+			=	
		+			=	

Сравняване на числата до 5

Знаците за сравнение изглеждат така: „<“, „=“, „>“

Остричкото на тези два знака „<“, „>“ винаги показва по-малкото число, а широката част – по-голямото число.

Ето така: $2 < 4$, $5 > 3$

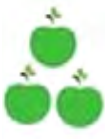
Знакът „=“ се поставя, когато двете числа са еднакви.

Ето така: $3 = 3$

Преброй и сравни!

Преброй числата!

Преброй и премахни!

Умаляемо

Умалител

Разлика

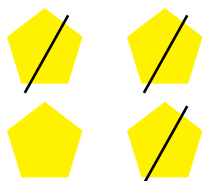
$$3 - 1 = 2$$

$$4 - 2 = \square$$

$$5 - 3 = \square$$

$$4 - 3 = \square$$

$$3 - 1 = \square$$

$$4 - 3 = \square$$

$$5 - 2 = \square$$

$$2 - 1 = \square$$

$$5 - 4 = \square$$

$$4 - 2 = \square$$

$$5 - 3 = \square$$

$$3 - 2 = \square$$

$$4 - 1 = \square$$

$$3 - 2 = \square$$

Цифра 0. Число 0

Очертай с пръст цифрата!

Преброй и огради!

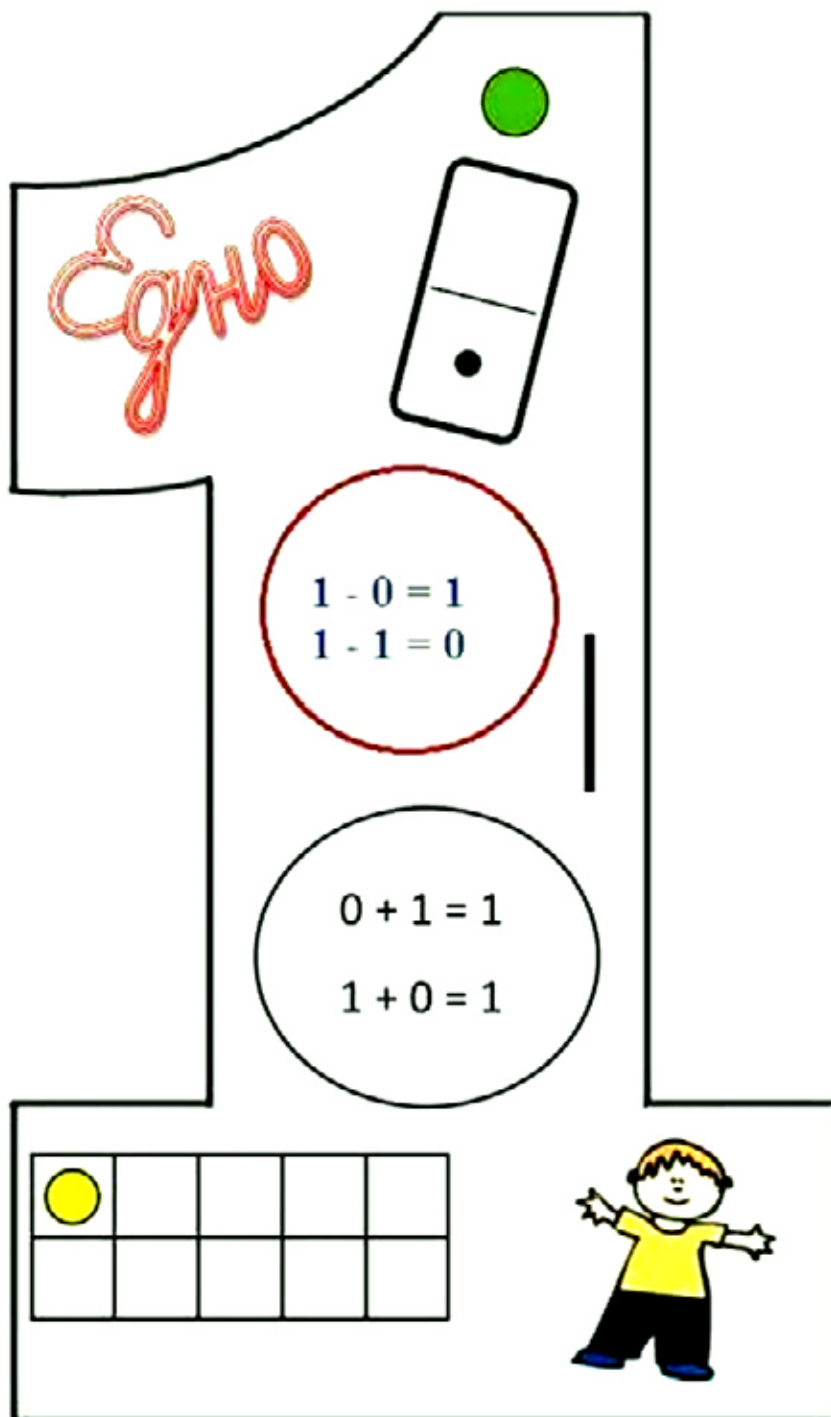
1	2	3	5	4	6	3	2	4

3	2	1	0	2	1

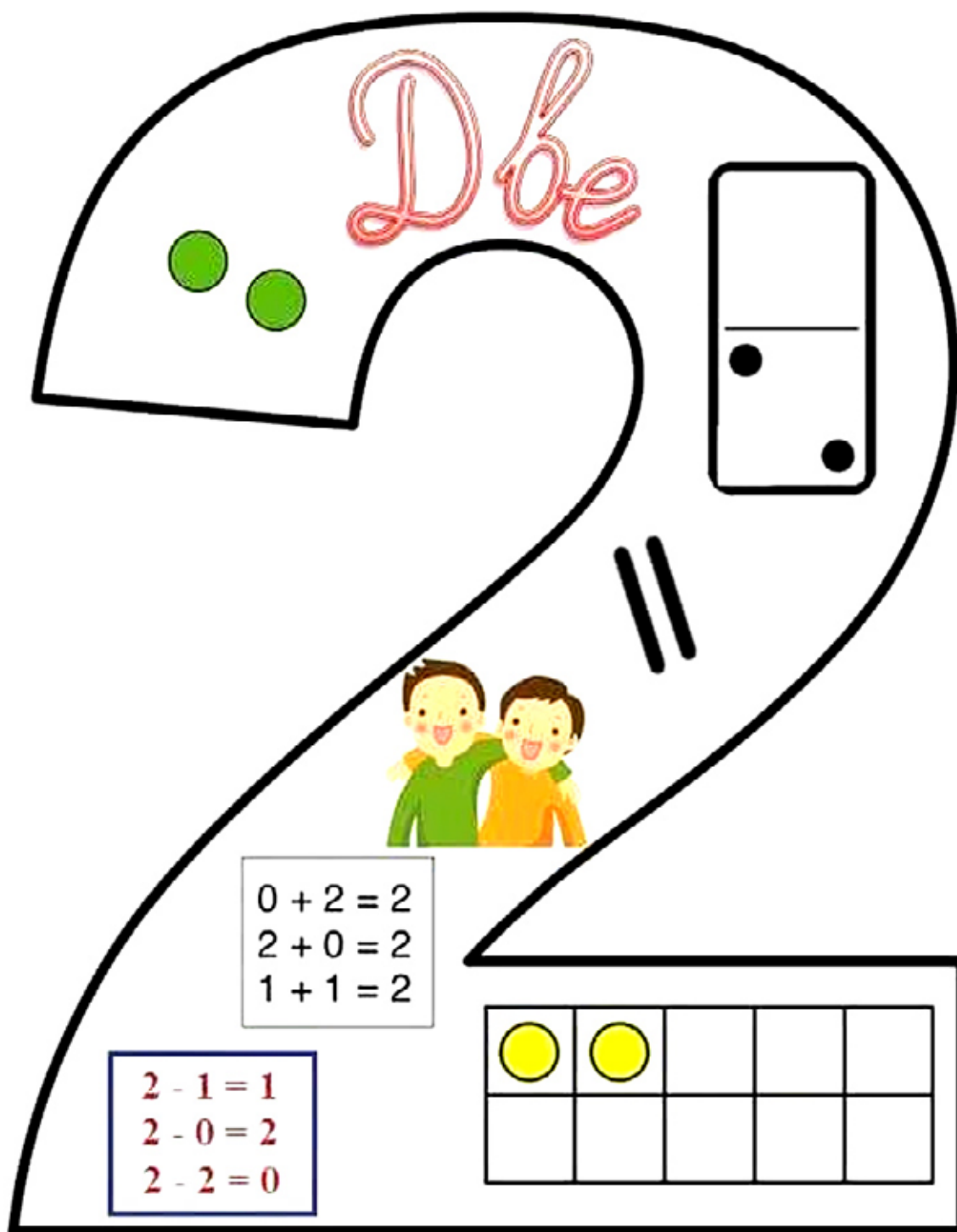
Пиши!

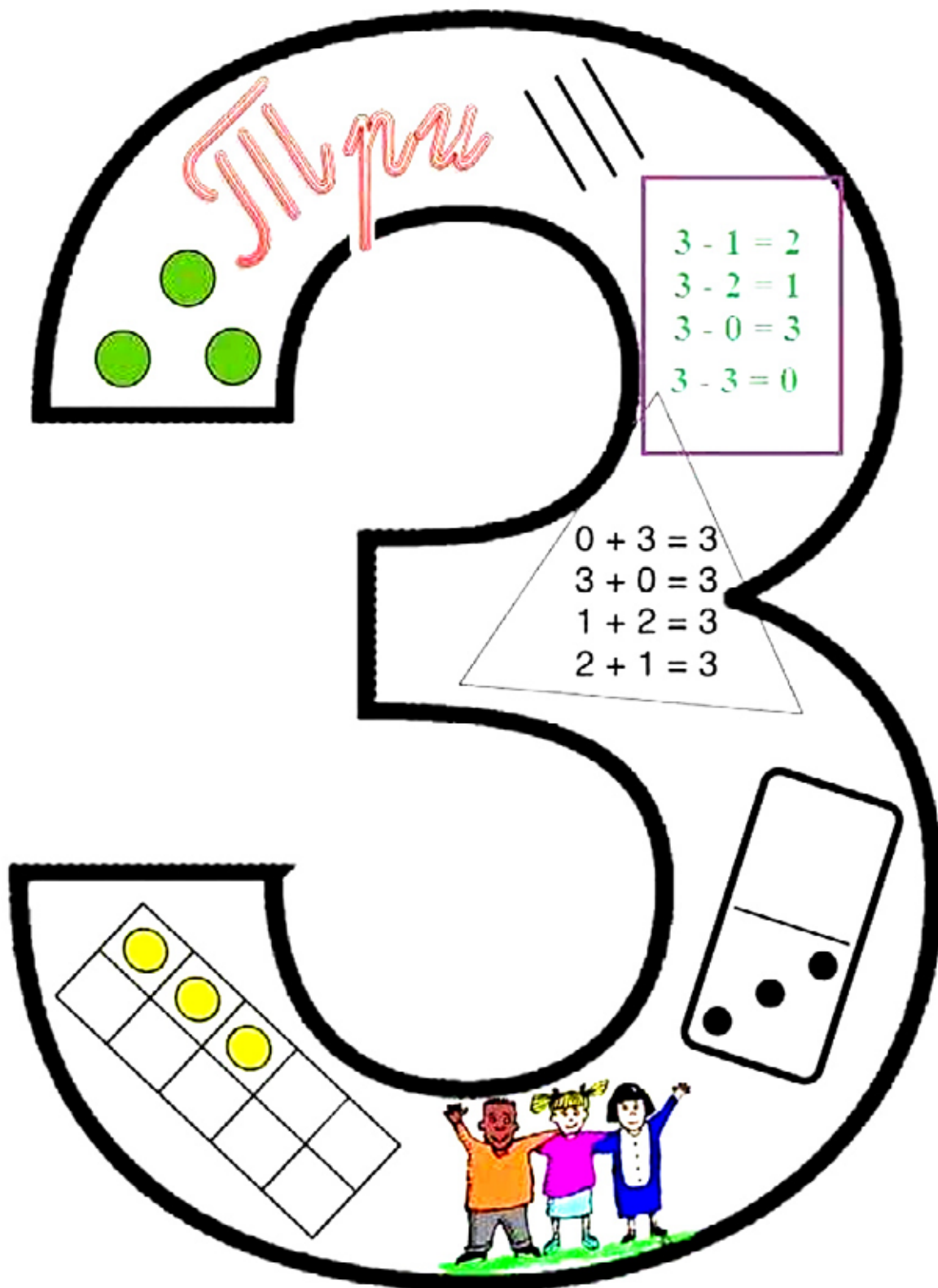
Разгледай:

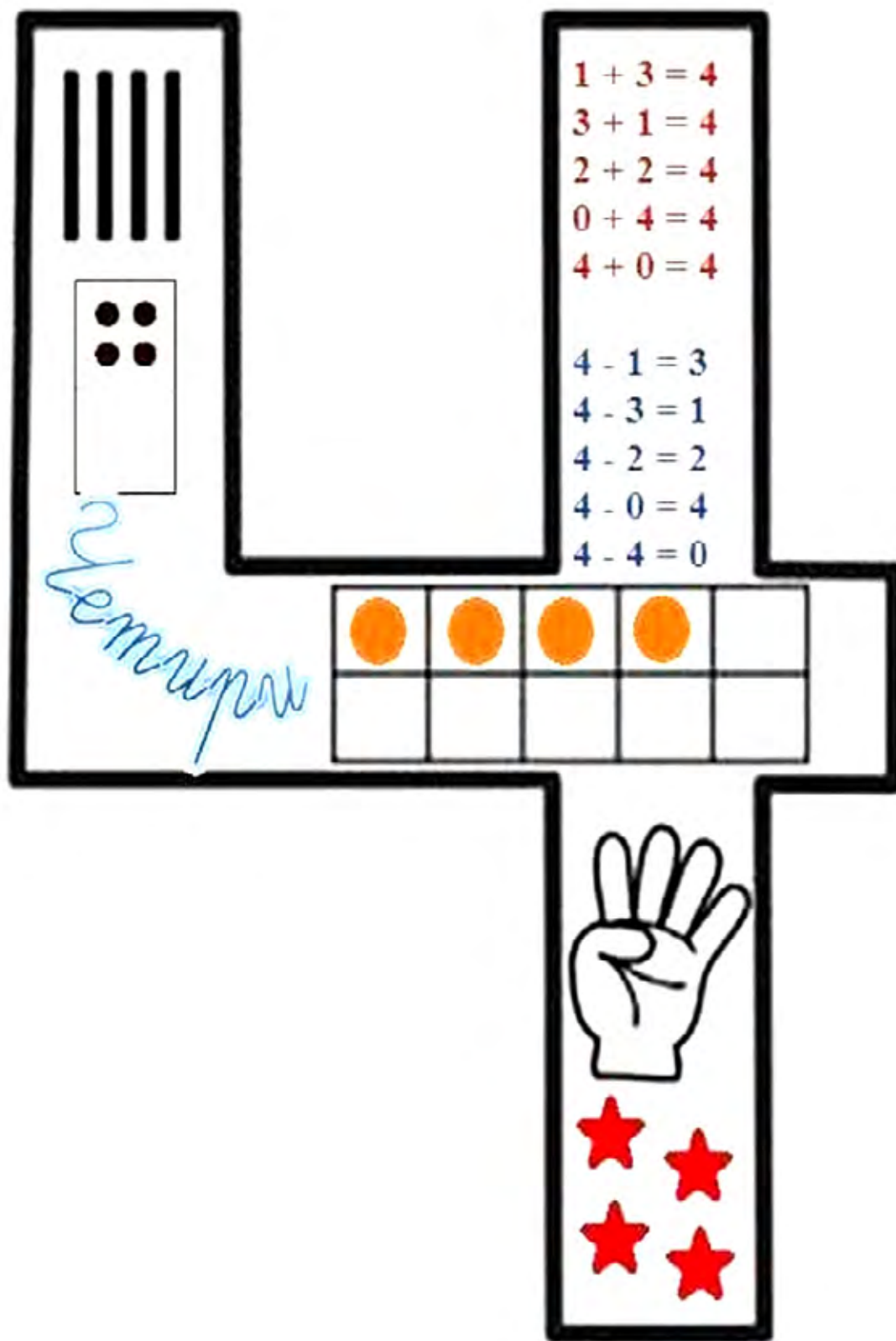
Разгледай:

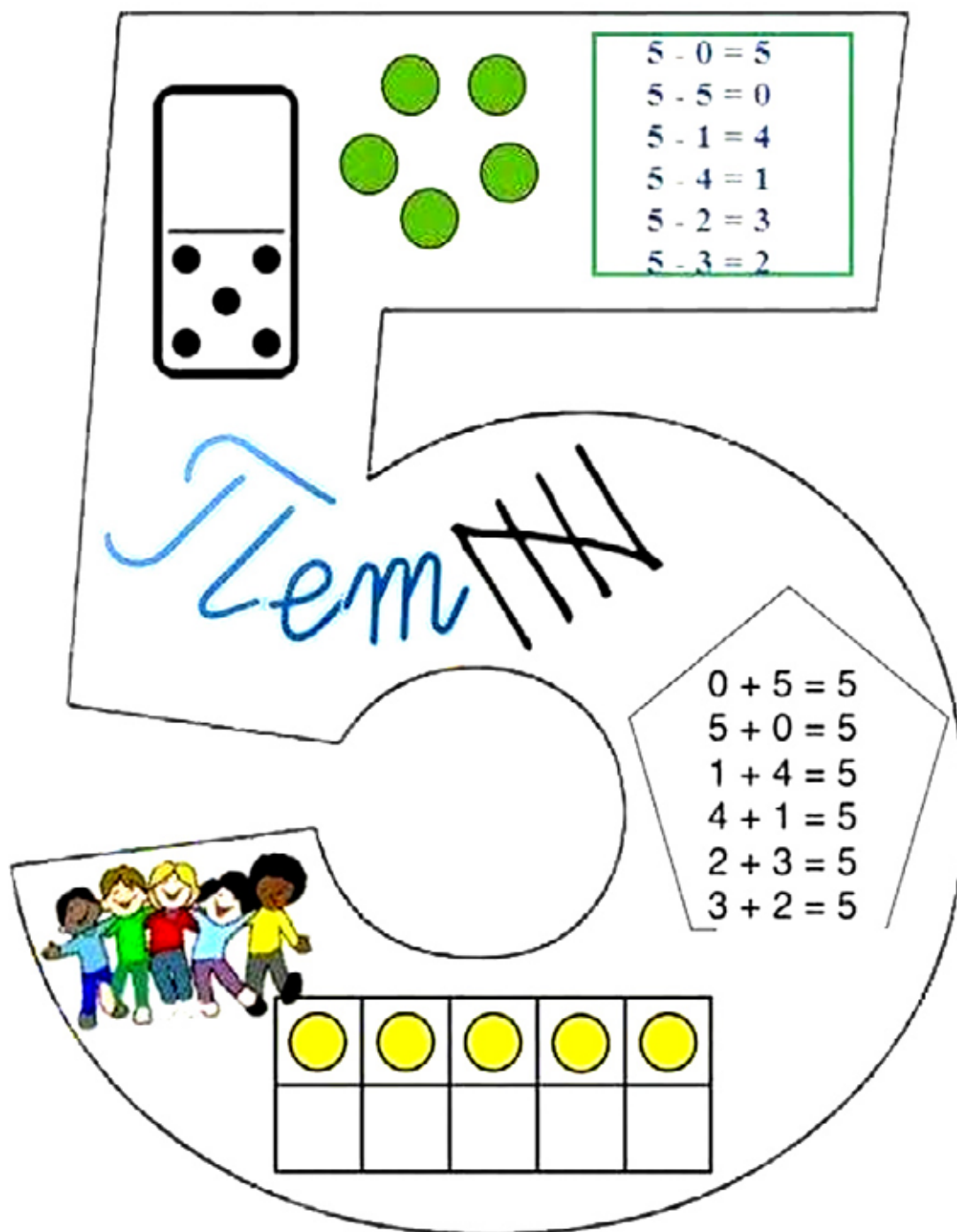
Разгледай:

Разгледай:

Разгледай:

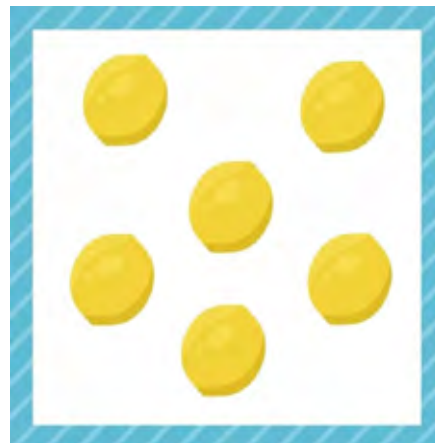

Цифра 6. Число 6

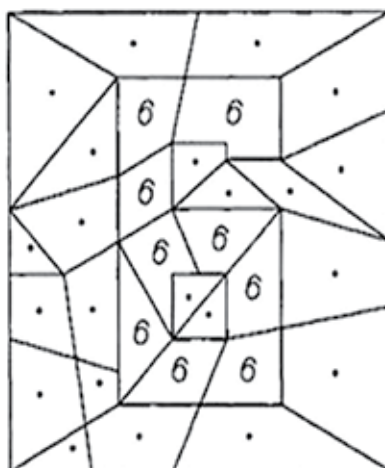
Очертай с пръст цифрата!

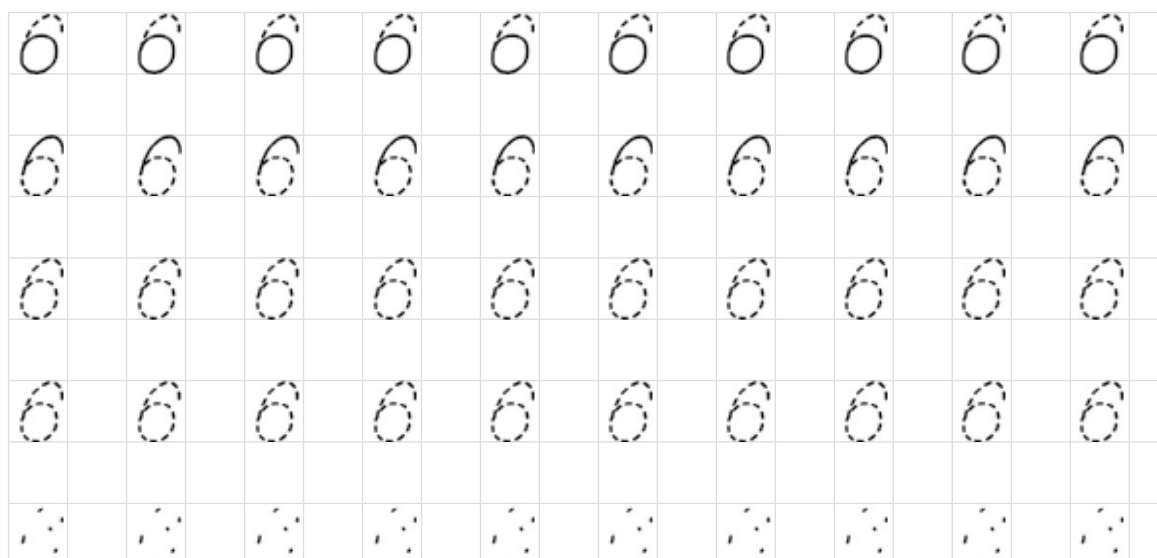
Преброй!

Оцвети цифра 6!

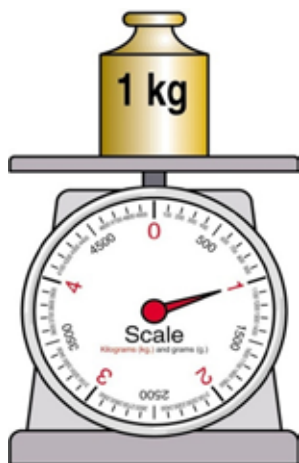
Пиши!

Разгледай:

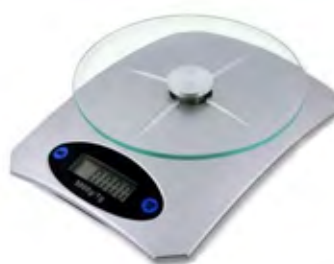
Килограм

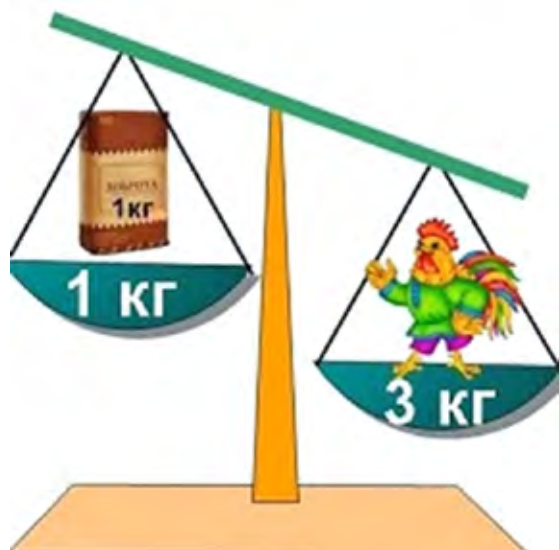
Мерната единица за тегло наричаме **КИЛОГРАМ**. Може да се изписва съкратено ето така:

кг или **kg**

Уредът, с който измерваме килограмите, се нарича: **ВЕЗНА**.

Прочети!

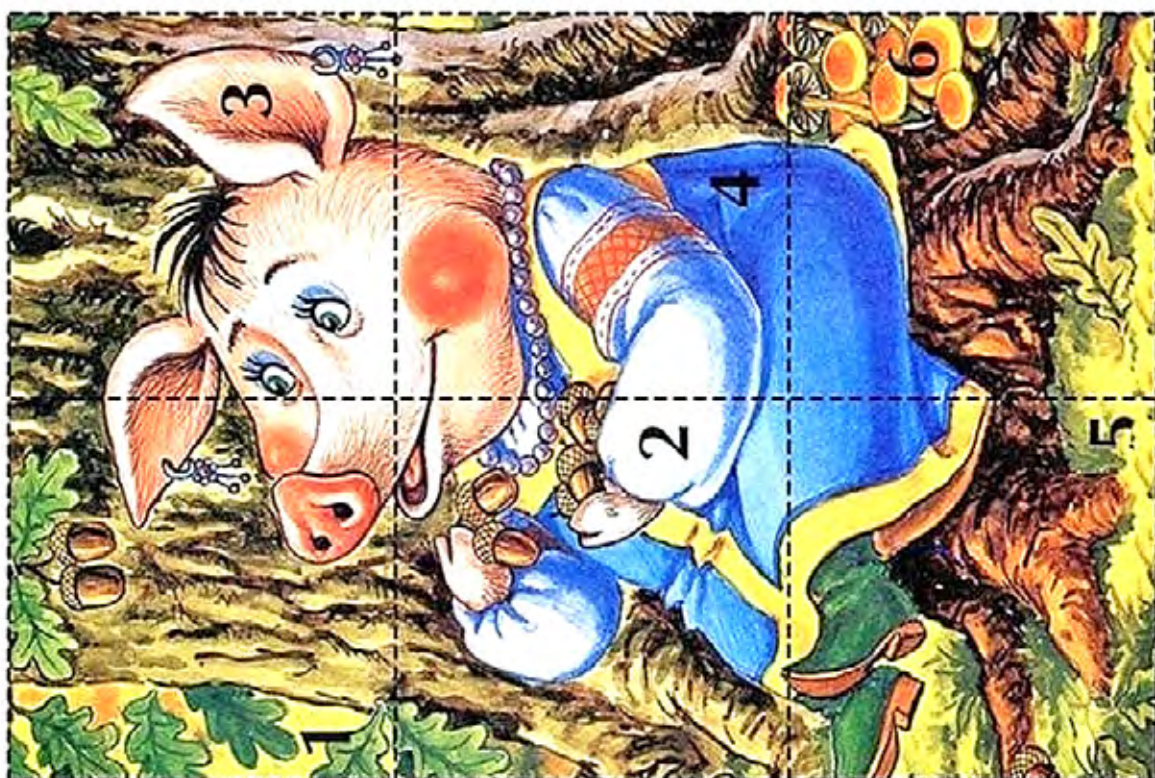
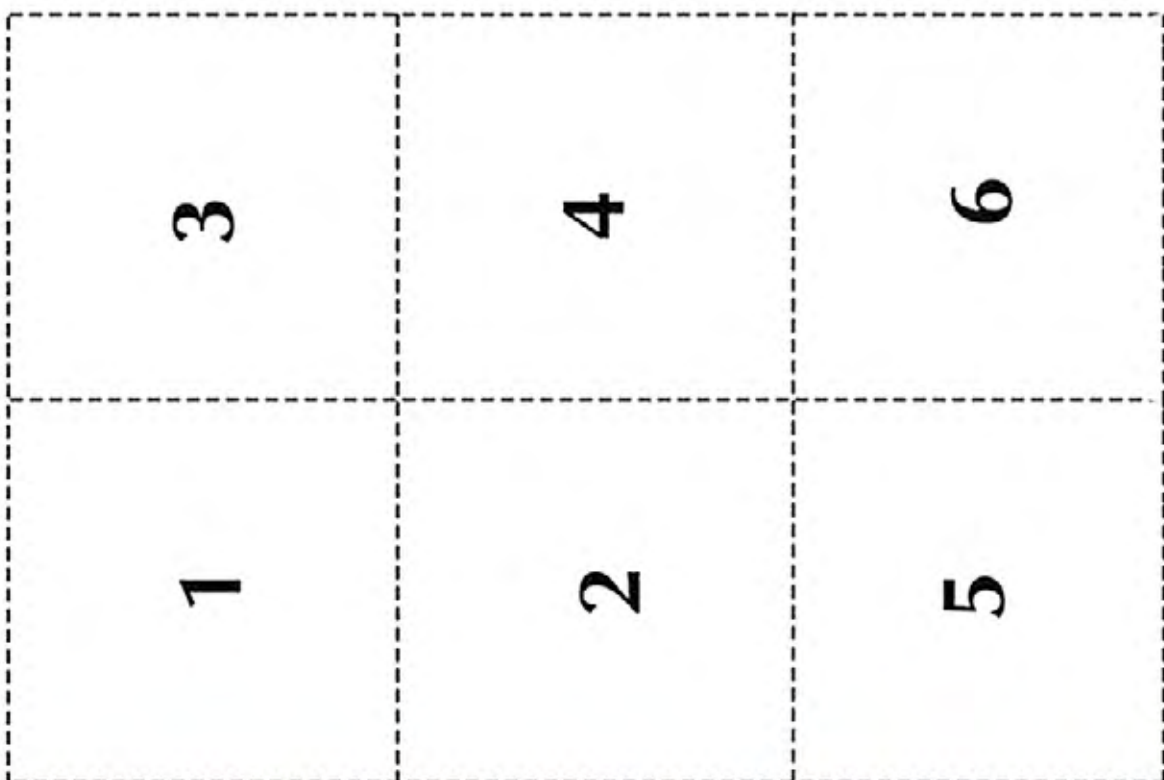

Ако на везната имаме 1 кг и в другия край 3 кг, ще натежи този край, в който има 3 кг, защото числото 3 е по-голямо от числото 1.

Записваме така:

3 кг > 1 кг

Направи си пъзел!

Цифра 7. Число 7

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Оцвети цифра 7!

Пиши!

7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7

Разгледай!

Седм

$7 + 0 = 7$	$5 + 2 = 7$	$7 - 2 = 5$
$0 + 7 = 7$	$3 + 4 = 7$	$7 - 3 = 4$
$1 + 6 = 7$	$4 + 3 = 7$	$7 - 4 = 3$
$6 + 1 = 7$	$7 - 0 = 7$	$7 - 5 = 2$
$2 + 5 = 7$	$7 - 1 = 6$	$7 - 6 = 1$

Цифра 8. Число 8

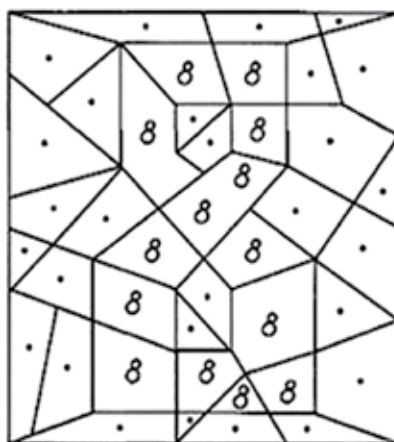
Очертай с пръст цифрата!

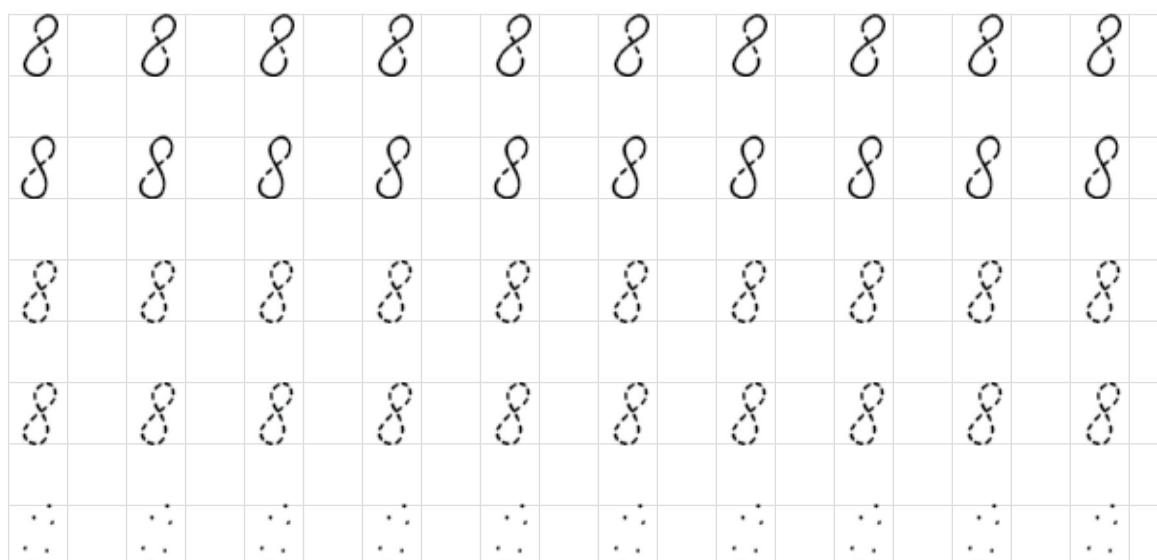
Преброй!

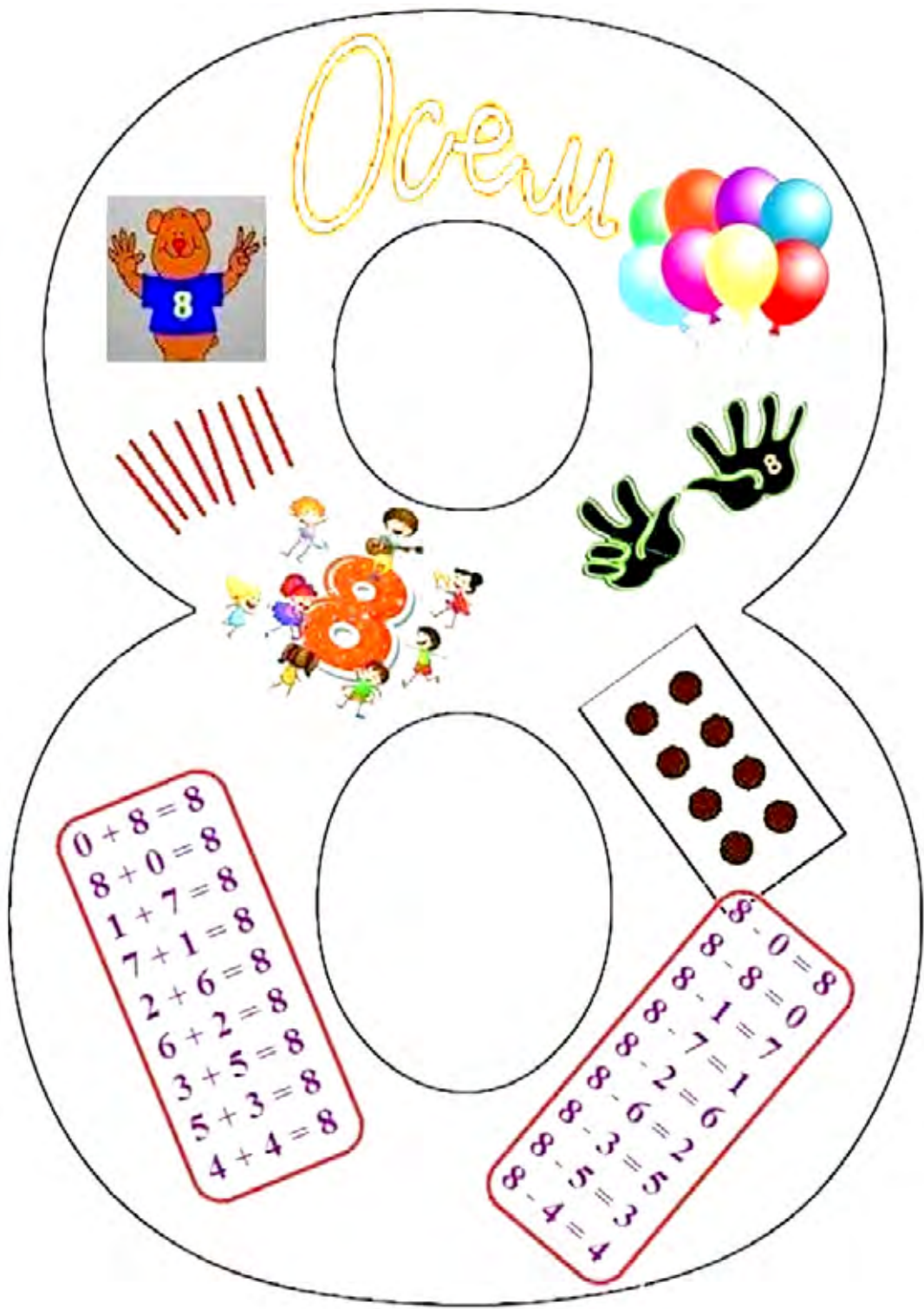
Оцвети цифра 8!

Пиши!

Разгледай:

Цифра 9. Число 9

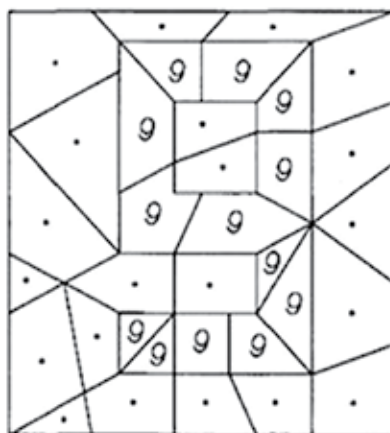
Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Оцвети цифра 9!

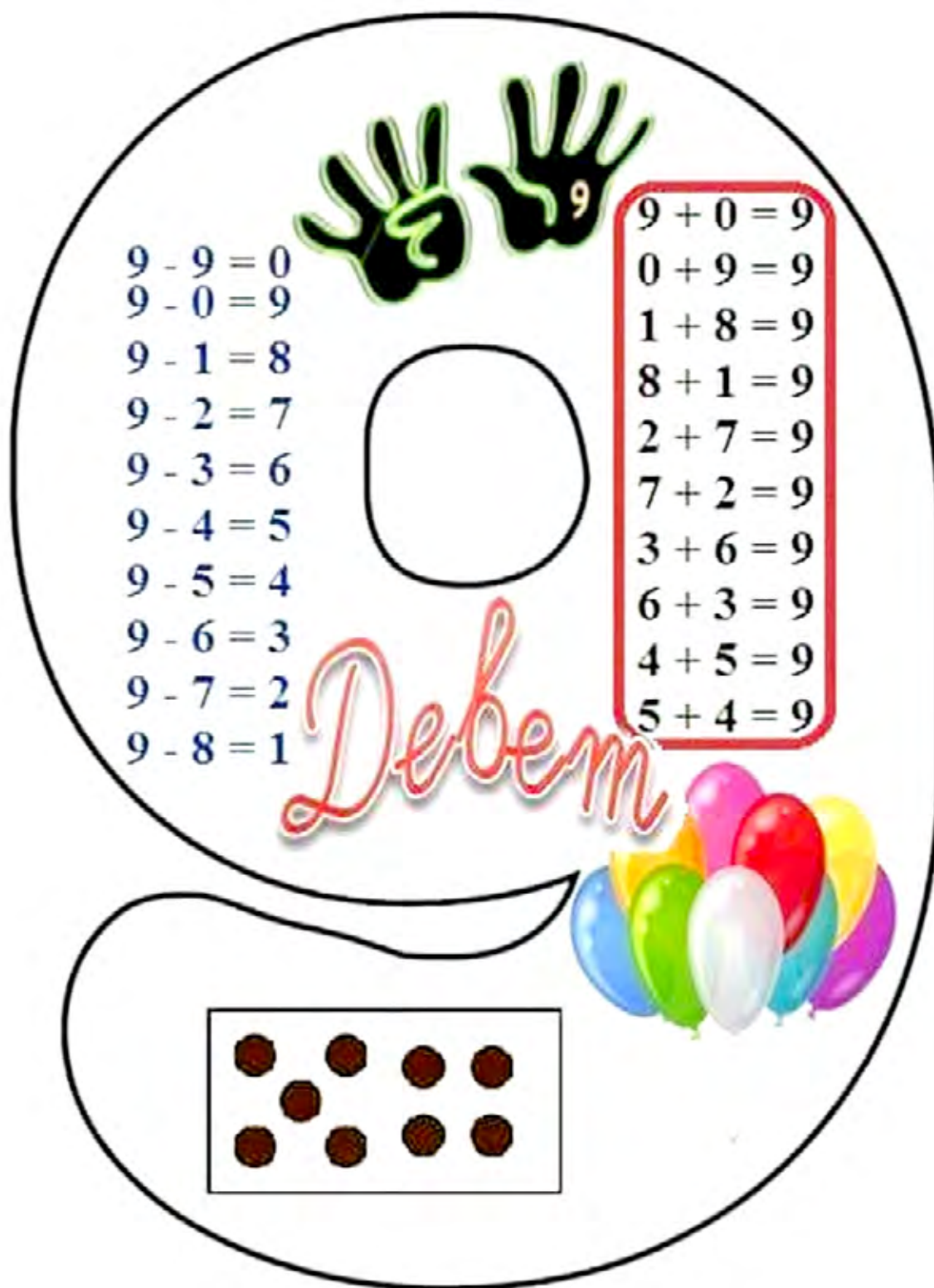

Пиши!

9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Разгледай:

Число 10

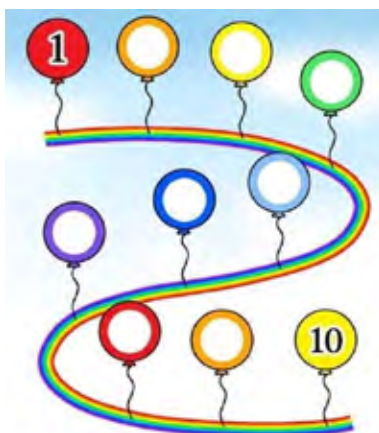
Очертай с пръст цифрите!

Преброй!

Напиши липсващите числа!

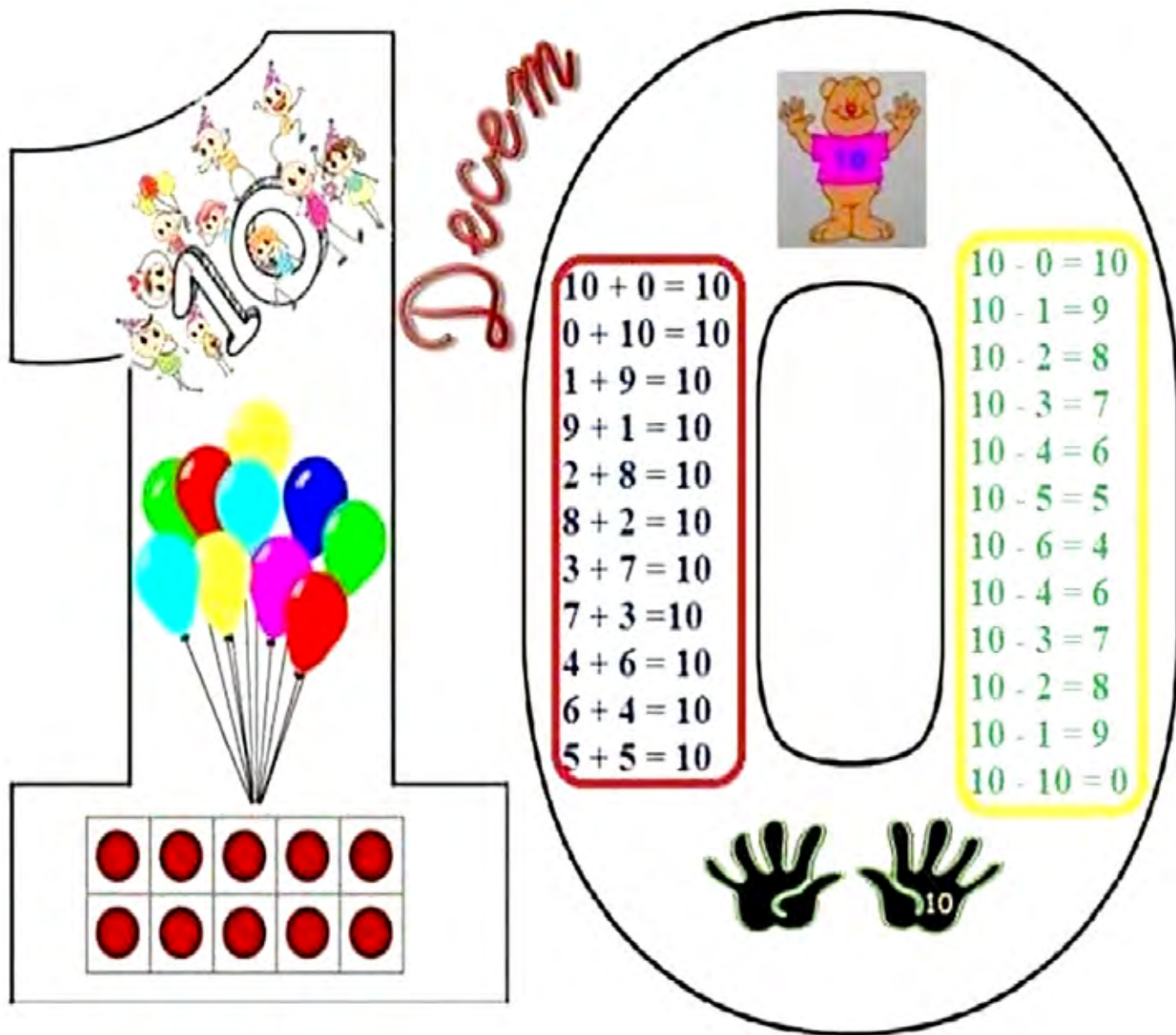

Пиши!

10	10	10	10	10	10				
10	10	10	10	10	10				
10	10	10	10	10	10				
10	10	10	10	10	10				
10	10	10	10	10	10				

Разгледай:

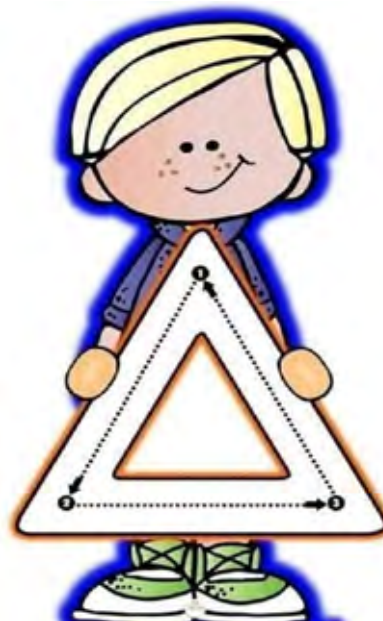
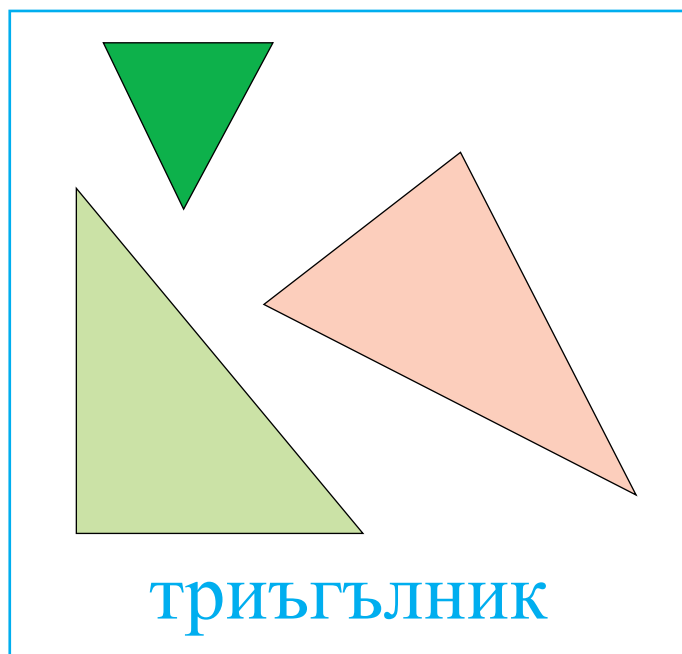
Триъгълник

Разгледай!

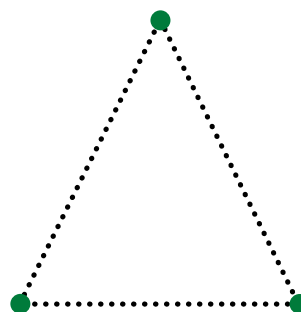
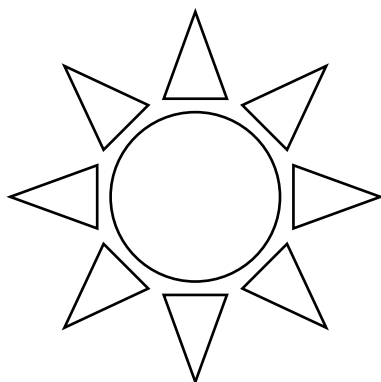
Прочети!

Очертай с пръст триъгълника!

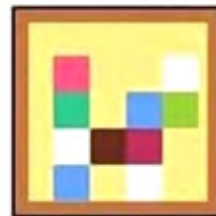
Оцветете триъгълниците
в жълто!

Очертай триъгълника
по пунктира!

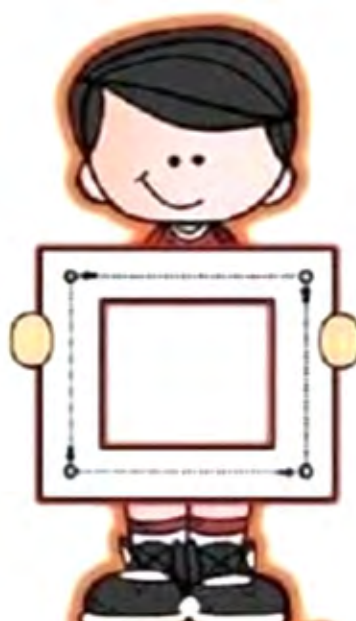
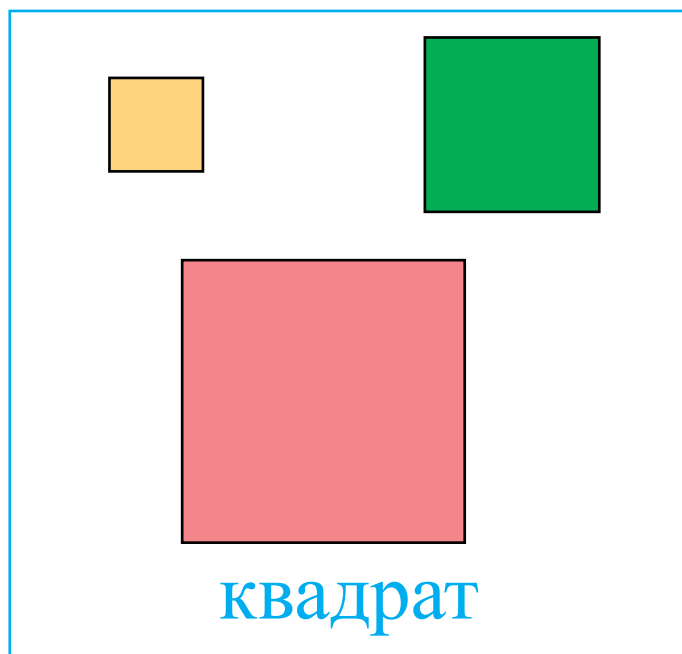
Квадрат

Разгледай!

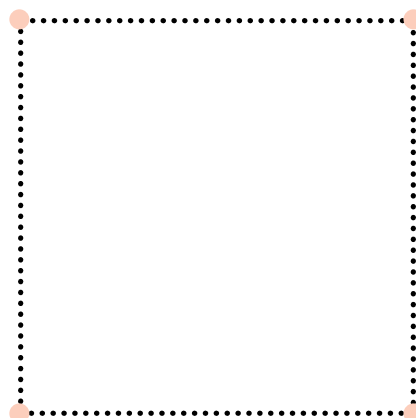
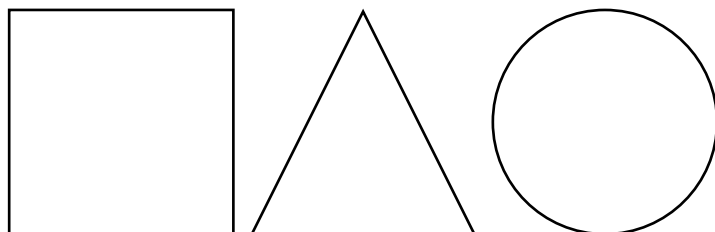
Прочети!

Очертай с пръст квадрата!

Оцвети квадрата в зелено!

Очертай квадрата по пунктира!

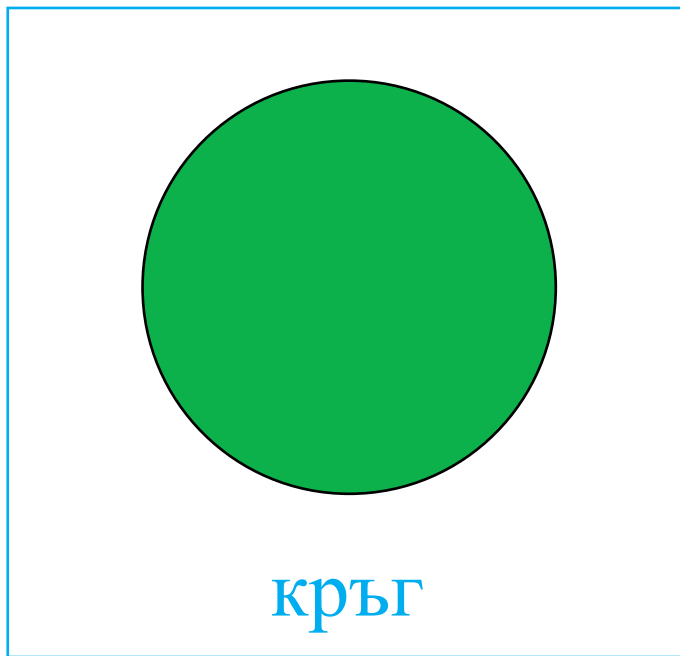

Кръг

Разгледай!

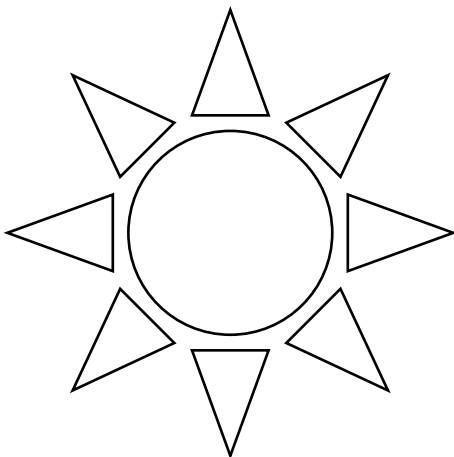
Прочети!

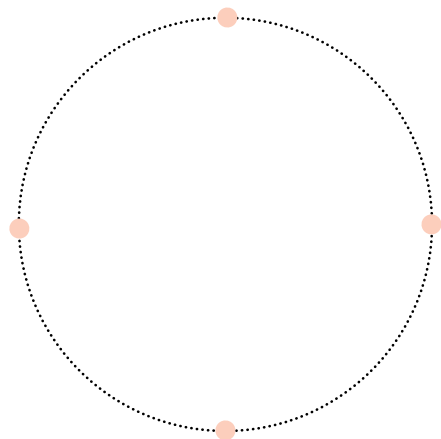
Очертай с пръст!

Оцвети кръга в червено!

Очертай по пунктира!

Пари

Изговори! Прочети!

1 ст.

2 ст.

5 ст.

10 ст.

1 лв.

2 лв.

5 лв.

10 лв.

Пресметни!

+

=

ст.

-

=

ст.

+

=

ст.

-

=

ст.

+

=

лв.

-

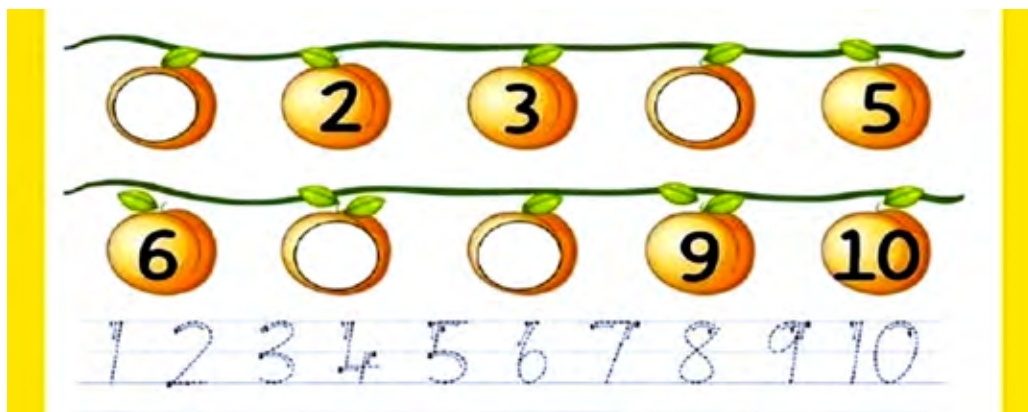
=

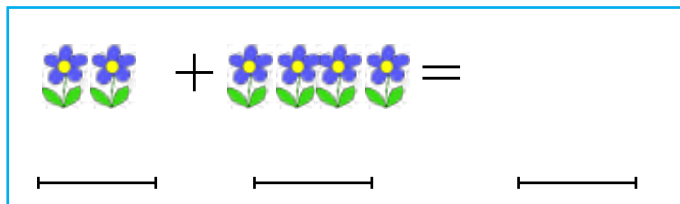
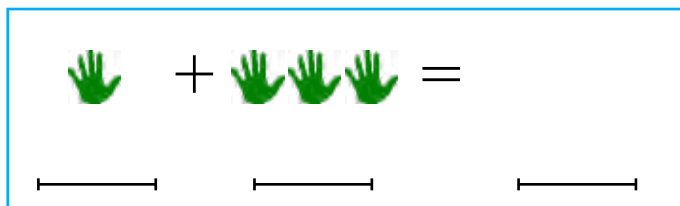
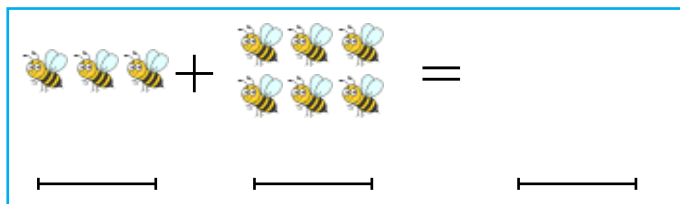
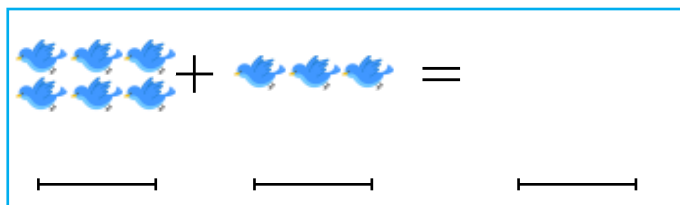
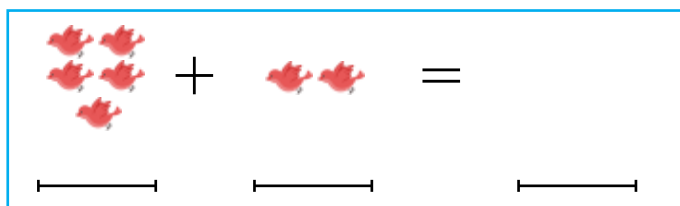
лв.

Събиране и изваждане до 10

Попълни липсващите числа!

Преброй, запиши и събери!

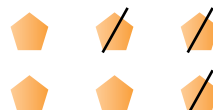

Преброй и извади!

$$4 - 2 = \square$$

$$5 - 2 = \square$$

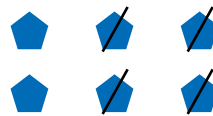
$$8 - 2 = \square$$

$$6 - 3 = \square$$

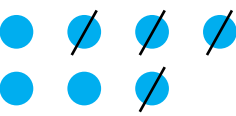
$$3 - 1 = \square$$

$$9 - 3 = \square$$

$$7 - 5 = \square$$

$$6 - 4 = \square$$

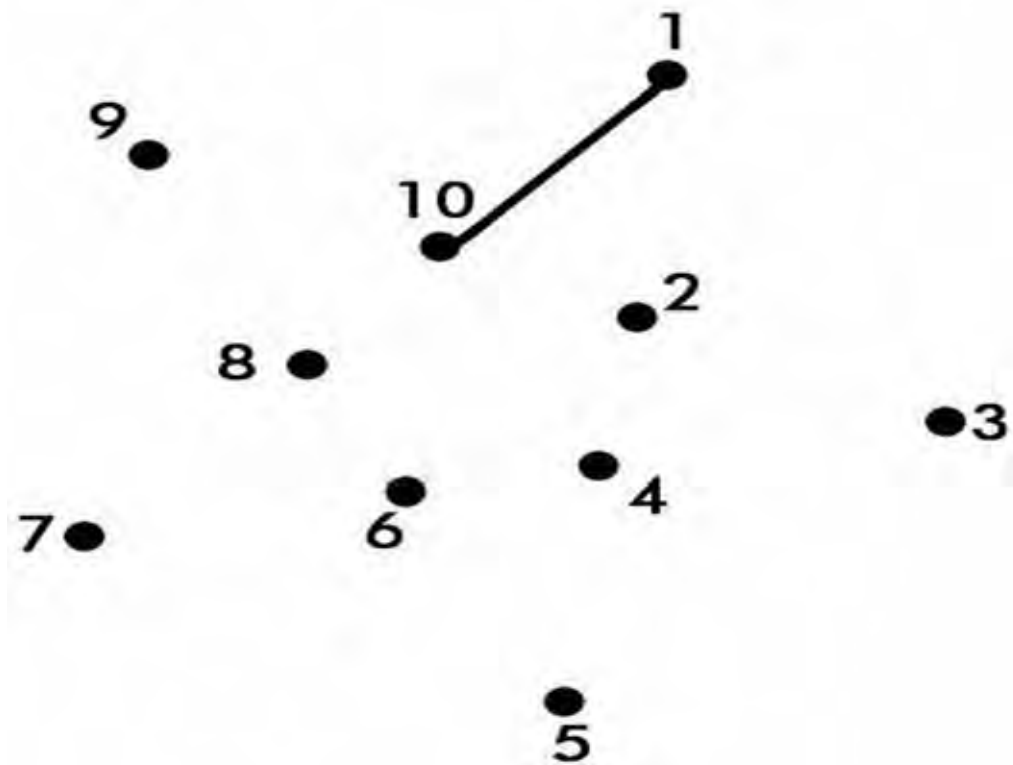
$$6 - 2 = \square$$

$$7 - 4 = \square$$

Преброй и сравни!

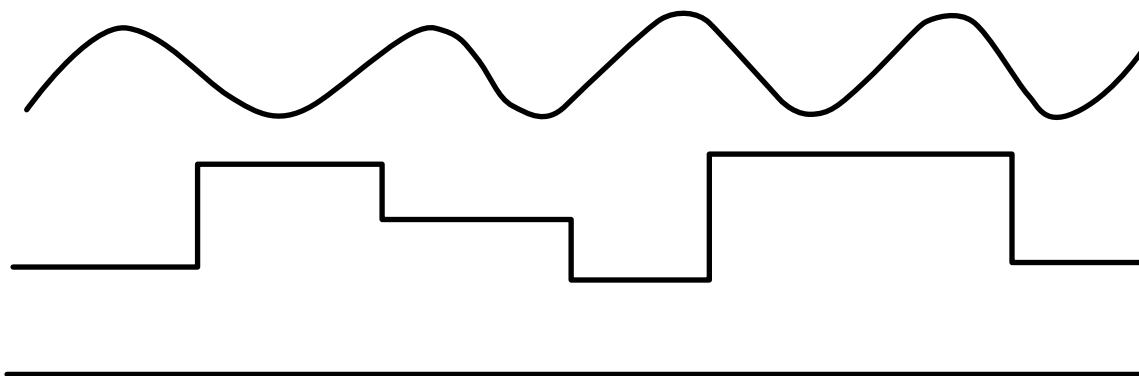
    	
    	

Свържи и оцвети!

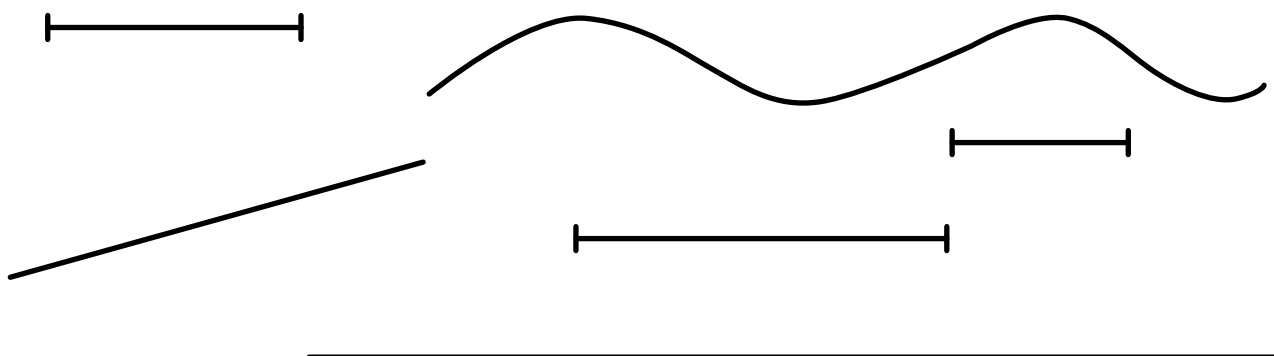

Правя линия. Отсечка

Посочи правата линия!

Колко са отсечките?

Начертай права линия!

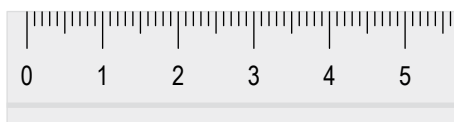
Начертай отсечка!

Сантиметър. Измерване

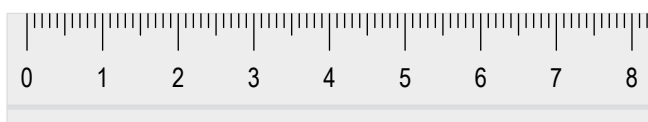
Изговори!

1 см

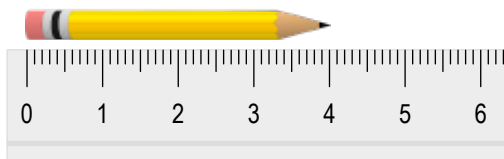
1 сантиметър

5 см

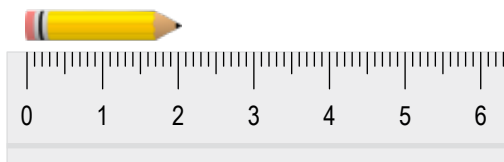

5 сантиметра

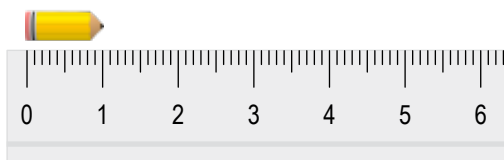
Измери и запиши!

см

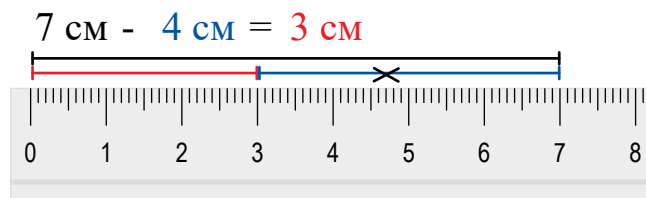
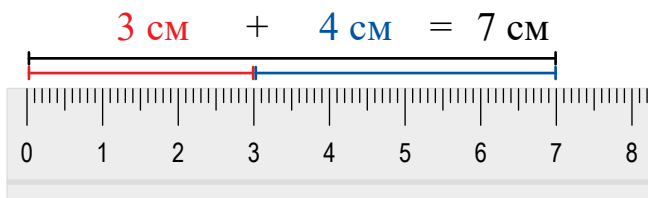

см

см

Пресметни!

$$5 \text{ см} + 2 \text{ см} = \boxed{} \text{ см}$$

$$7 \text{ см} - 3 \text{ см} = \boxed{} \text{ см}$$

$$6 \text{ см} + 3 \text{ см} = \boxed{} \text{ см}$$

$$5 \text{ см} - 1 \text{ см} = \boxed{} \text{ см}$$

$$4 \text{ см} + 1 \text{ см} = \boxed{} \text{ см}$$

$$10 \text{ см} - 5 \text{ см} = \boxed{} \text{ см}$$

Единица. Десетица.

Брой! Изговори!

Брой! Изговори!

Брой! Изговори!

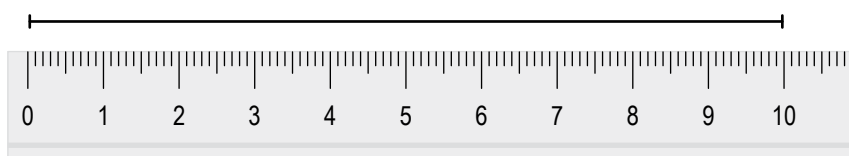
$$1 \text{ десетица} = 10 \text{ единици}$$

Записваме: 1 дес. = 10 ед.

Прочети!

10 сантиметра = 1 дециметър

10 см = 1 дм

Седмица. Дни на седмицата. Денонощие

Прочети и запомни!

1 седмица =
7 дни

ПОНЕДЕЛНИК
ВТОРНИК
СРЯДА
ЧЕТВЪРТЪК
ПЕТЪК
СЪБОТА
НЕДЕЛЯ

Денят и нощта са едно
ДЕНОНОЩИЕ!

Какво правя през деня?

Какво правя през нощта?

Събуждам се
Мия се
Закусвам
Уча
Играя

Гледам
телевизия
Вечерям
Мия си зъбите
Лягам да спя

Числата от 11 до 20 – броене, наредба.

Число 11

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Единадесет е равно на десет плюс едно.

$$11=10+1$$

Десет плюс едно е равно на единадесет.

$$10+1=11$$

Прочети подред!

Пиши!

0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11			

Число 12

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Дванадесет е равно на десет плюс две.

$$12=10+2$$

Десет плюс две е равно на дванадесет.

$$10+2=12$$

Прочети подред!

0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12		

Пиши!

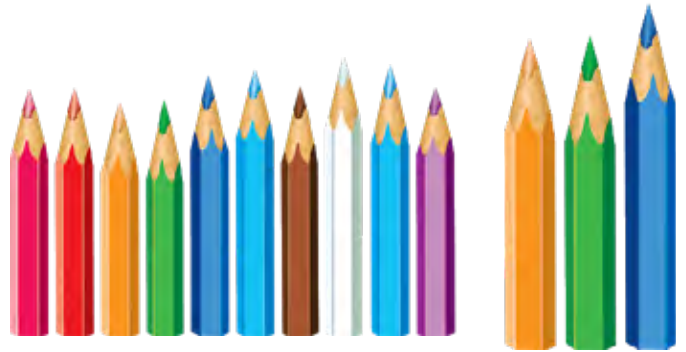
12	12	12	12
12	12	12	12
12	12	12	12
12	12	12	12

Число 13

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Тринадесет е равно на десет плюс три.

$$13=10+3$$

Десет плюс три е равно на тринадесет.

$$10+3=13$$

Прочети подред!

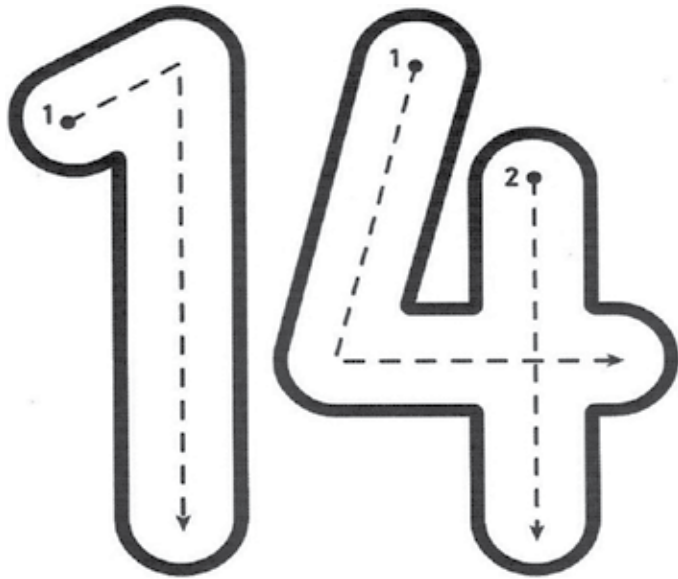
0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	

Пиши!

13	13	13	13
13	13	13	13
13	13	13	13
13	13	13	13

Число 14

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Четиринадесет е равно
на десет плюс четири.

$$14=10+4$$

Десет плюс четири е равно
на четиринадесет.

$$10+4=14$$

Прочети подред!

0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	14

Пиши!

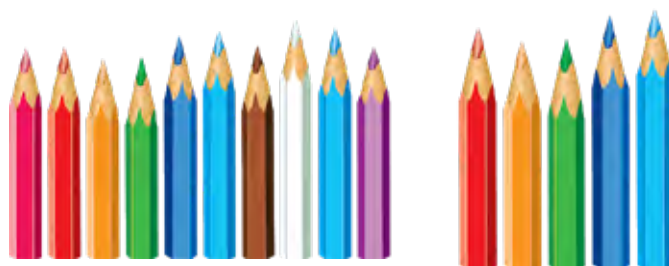
14	14	14	14
14	14	14	14
14	14	14	14
14	14	14	14

Число 15

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Петнадесет е равно
на десет плюс пет.

$$15=10+5$$

Десет плюс пет е равно
на петнадесет.

$$10+5=15$$

Прочети подред!

Пиши!

0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	14
15				

15	15	15	15
15	15	15	15
15	15	15	15
15	15	15	15

Час. Часовник

Разгледай картинките!

Това са различни видове **часовници**.

Времето през деня и нощта отмерваме с **часовник**.

Отбележи колко часа показва часовникът!

 ☐ 9:00 ☐ 10:00 ☐ 11:00 ☐ 12:00	 ☐ 8:00 ☐ 9:00 ☐ 10:00 ☐ 11:00
 ☐ 2:00 ☐ 3:00 ☐ 4:00 ☐ 5:00	 ☐ 1:00 ☐ 2:00 ☐ 3:00 ☐ 4:00
 ☐ 4:00 ☐ 5:00 ☐ 6:00 ☐ 7:00	 ☐ 2:00 ☐ 3:00 ☐ 4:00 ☐ 5:00

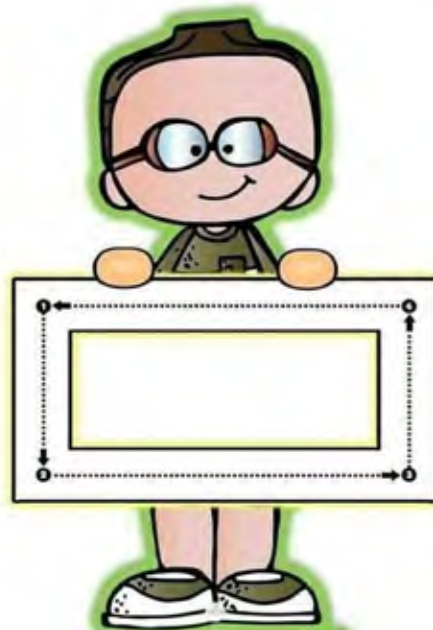
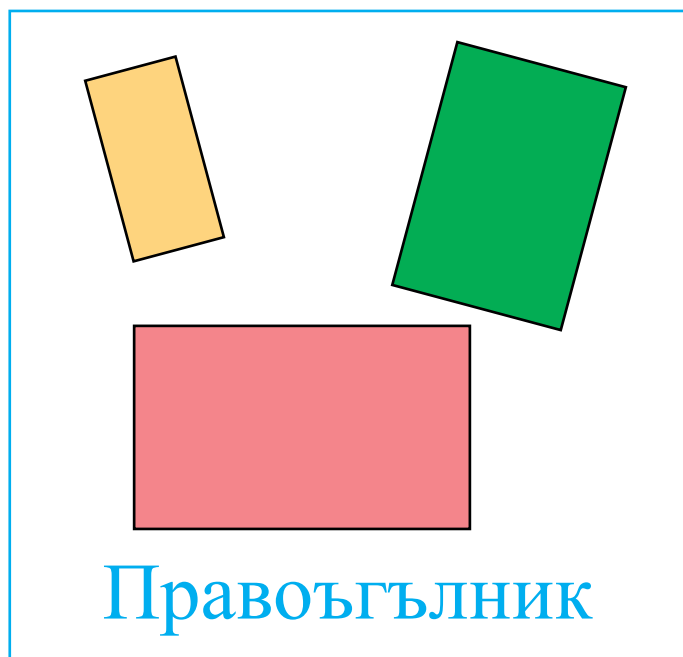
Правоъгълник

Разгледай!

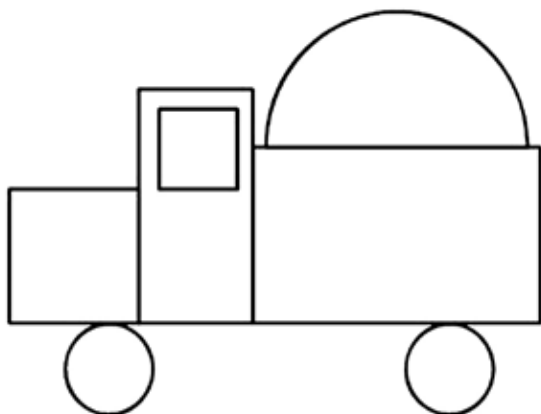
Прочети и запомни!

Очертай с пръст!

Оцвети правоъгълниците
в зелено!

Очертай квадрата по пунктира!

Число 16

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Шестнадесет е равно
на десет плюс шест.

$$16=10+6$$

Десет плюс шест е равно
на шестнадесет.

$$10+6=16$$

Прочети подред!

0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	14
15	16			

Пиши!

16	16	16	16
16	16	16	16
16	16	16	16
16	16	16	16

Число 17

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Седемнадесет е равно
на десет плюс седем.

$$17=10+7$$

Десет плюс седем е равно
на седемнадесет.

$$10+7=17$$

Прочети подред!

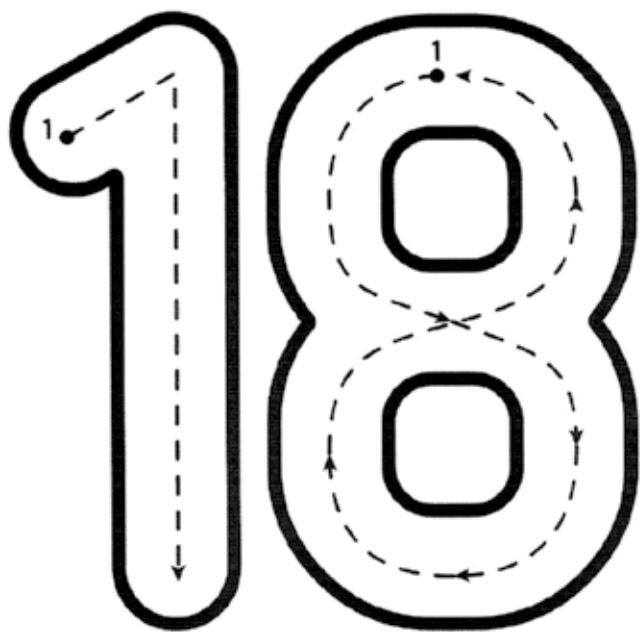
Пиши!

0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	14
15	16	17		

7	7	7	7
7	7	7	7
7	7	7	7
7	7	7	7

Число 18

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Осемнадесет е равно
на десет плюс осем.

$$18=10+8$$

Десет плюс осем е равно
на осемнадесет.

$$10+8=18$$

Прочети подред!

Пиши!

0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	14
15	16	17	18	

18	18	18	18
18	18	18	18
18	18	18	18
18	18	18	18

Число 19

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Деветнадесет е равно
на десет плюс девет.

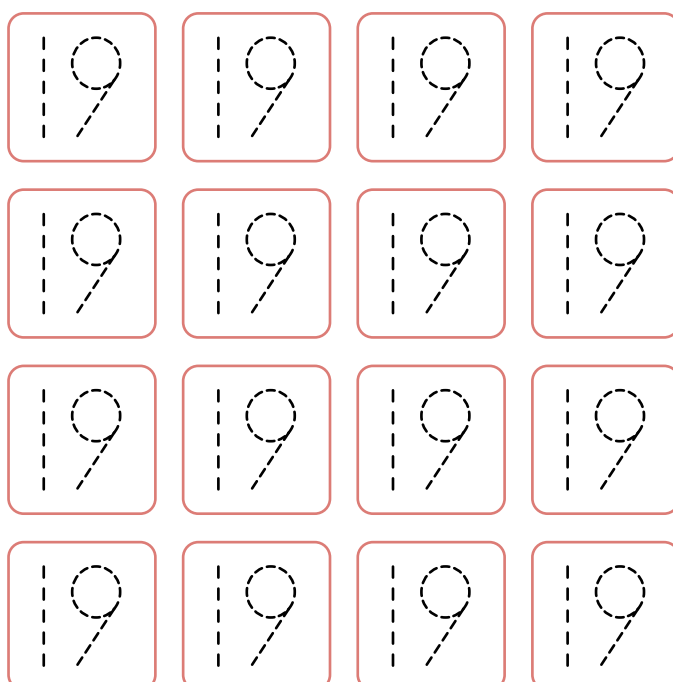
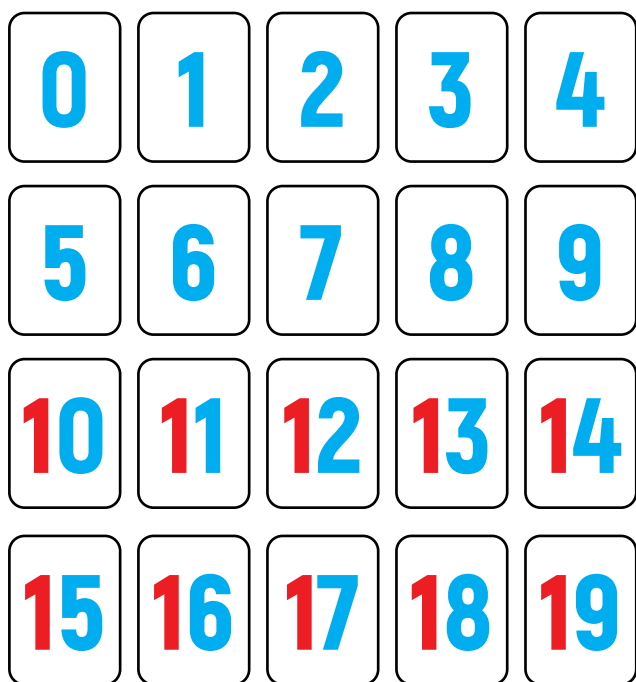
$$19=10+9$$

Десет плюс девет е равно
на деветнадесет.

$$10+9=19$$

Прочети подред!

Пиши!

Число 20

Очертай с пръст цифрата!

Преброй!

Двадесет е равно на десет плюс десет.

$$20=10+10$$

Десет плюс десет е равно на двадесет.

$$10+10=20$$

Прочети подред!

Пиши!

10	11	12	13	14
15	16	17	18	19
20				

20	20	20	20
20	20	20	20
20	20	20	20
20	20	20	20

Числата от 0 до 20

Прочети подред числата!

Попълни пропуснатите числа!

1			4		6		8	9	
11		13		15		17			20

	2	3		5					10
	12				16			19	

1		3				7		9	
	12		14						20

Едноцифрени и двуцифрени числа

Прочети!

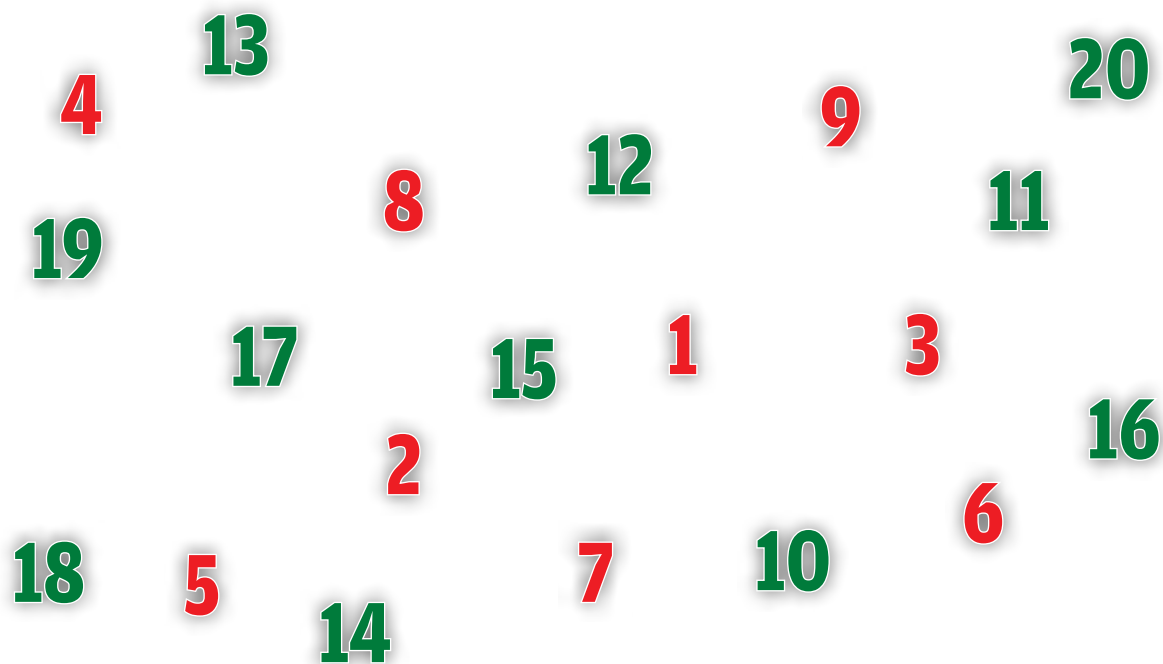
Едноцифрените числа се записват с една цифра.

1		6	
2		7	
3		8	
4		9	
5			

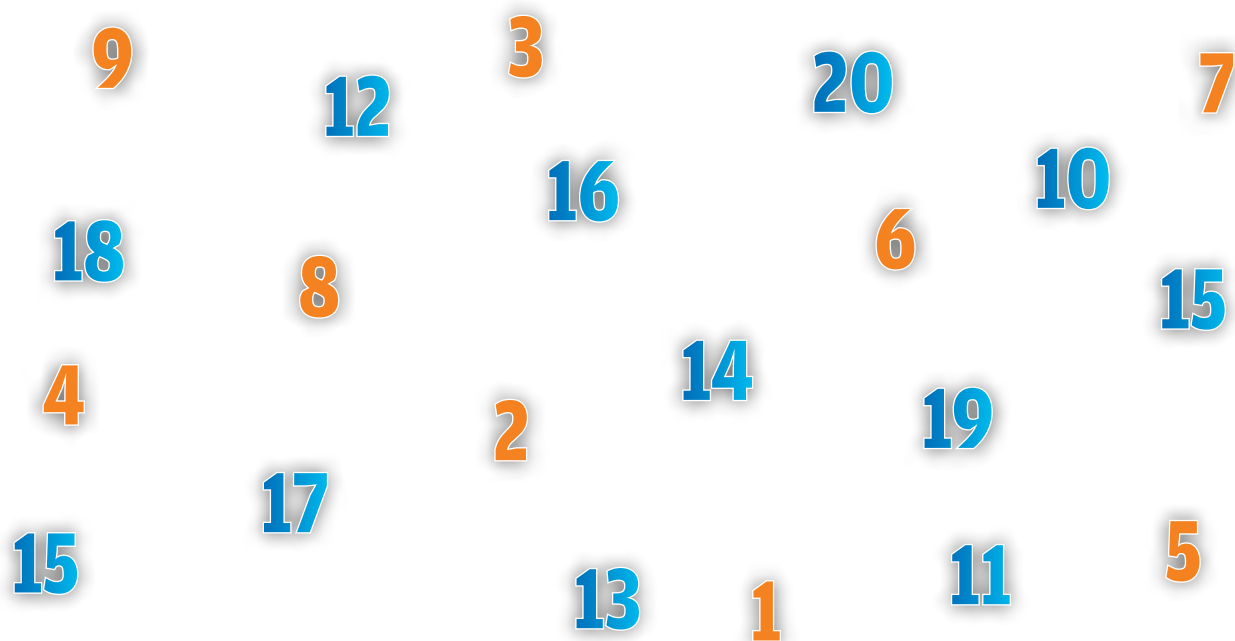
Двуцифрените числа се записват с две цифри.

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
										

С какъв цвят са едноцифрените числа?

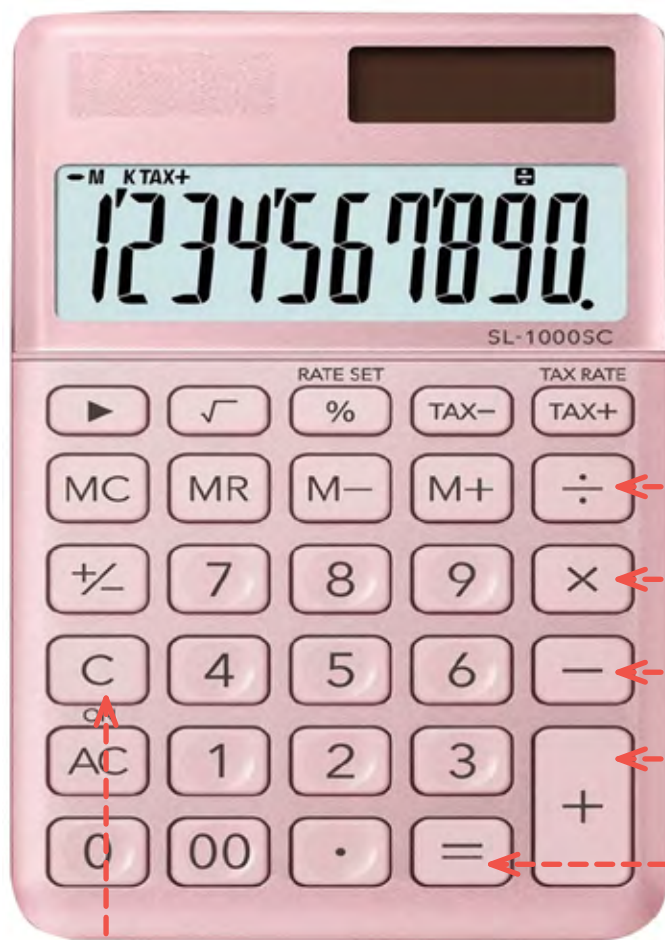

С какъв цвят са двуцифрените числа?

Калкулатор

Разгледай!

Когато смятам, мога
да използвам
и калкулатор.

изтрий

деление

умножение

изваждане

събиране

равно

Въведи последователно числата в калкулатора:

15; 5; 18; 20; 9

Пресметни с калкулатор:

$$7 + 11 + 2 =$$

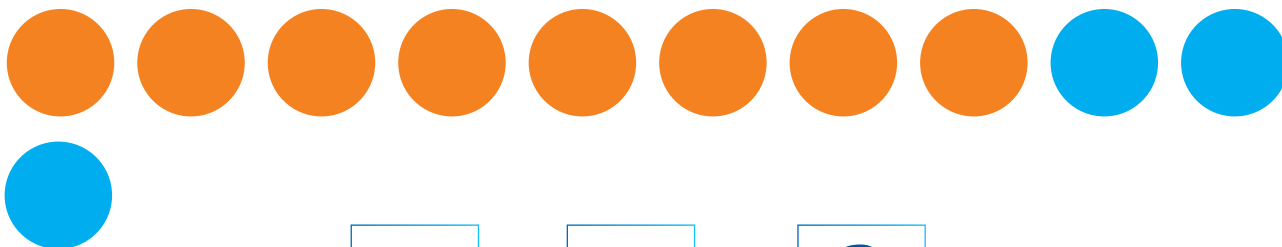
$$20 - 14 =$$

$$10 + 5 + 3 =$$

$$18 - 12 =$$

Събиране на числата до 20 с преминаване

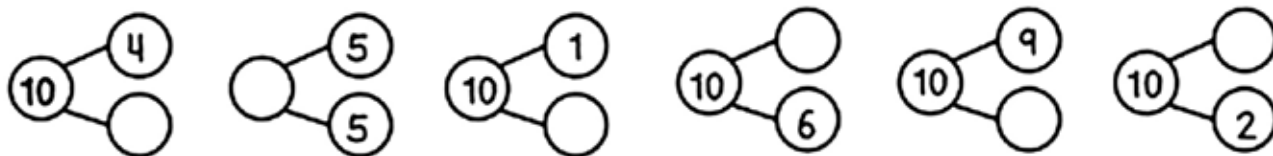
Пресметни!

$$\begin{array}{rcl} 8 & + & 3 = ? \\ 8 & + & 2 = 10 \\ 10 & + & 1 = 11 \end{array}$$

A dotted arrow points from the question mark in the first equation to the 10 in the second equation. Another dotted arrow points from the 10 in the second equation to the 11 in the third equation.

Кое число ще добавиш до десет?

Събери числата!

$$\begin{array}{rcl} 7 & + & 8 = \square \\ & \swarrow \downarrow & \\ & \square & \square \end{array} \quad \begin{array}{rcl} 9 & + & 6 = \square \\ & \swarrow \downarrow & \\ & \square & \square \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} 3 & + & 9 = \square \\ & \swarrow \downarrow & \\ & \square & \square \end{array} \quad \begin{array}{rcl} 7 & + & 7 = \square \\ & \swarrow \downarrow & \\ & \square & \square \end{array}$$

Изваждане на числата до 20 със заемане

Пресметни!

$11 - 3 = ?$
 $11 - 1 = 10$
 $10 - 2 = 8$

Пресметни!

$15 - 10 = \square$
 $15 - 5 = \square$

$14 - 10 = \square$
 $14 - 4 = \square$

$17 - 10 = \square$
 $17 - 7 = \square$

Събиране и изваждане на числата до 20

Използвай линейката и събери числата в сантиметри!

$10 \text{ cm} + 5 \text{ cm} = \underline{\quad\quad} \text{ cm}$

$12 \text{ cm} + 4 \text{ cm} = \underline{\quad\quad} \text{ cm}$

$10 \text{ cm} + 1 \text{ cm} = \underline{\quad\quad} \text{ cm}$

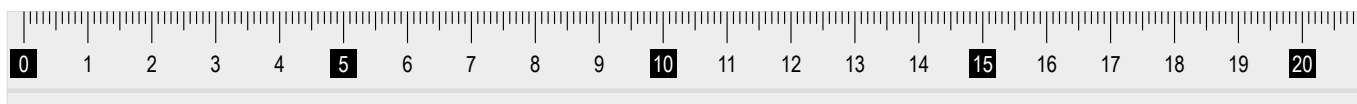
$13 \text{ cm} + 3 \text{ cm} = \underline{\quad\quad} \text{ cm}$

$10 \text{ cm} + 6 \text{ cm} = \underline{\quad\quad} \text{ cm}$

$15 \text{ cm} + 3 \text{ cm} = \underline{\quad\quad} \text{ cm}$

$10 \text{ cm} + 10 \text{ cm} = \underline{\quad\quad} \text{ cm}$

$17 \text{ cm} + 2 \text{ cm} = \underline{\quad\quad} \text{ cm}$

Пресметни и запиши!

1

$10 - 3 = \square$

$20 - 3 = \square \square$

$10 - 5 = \square$

$20 - 5 = \square \square$

$10 - 1 = \square$

$20 - 1 = \square \square$

2

$10 - 8 = \square$

$20 - 8 = \square \square$

$10 - 4 = \square$

$20 - 4 = \square \square$

$10 - 7 = \square$

$20 - 7 = \square \square$

3

$10 - 9 = \square$

$20 - 9 = \square \square$

$10 - 2 = \square$

$20 - 2 = \square \square$

$10 - 3 = \square$

$20 - 3 = \square \square$

4

$10 - 7 = \square$

$20 - 7 = \square \square$

$10 - 1 = \square$

$20 - 1 = \square \square$

$10 - 3 = \square$

$20 - 3 = \square \square$

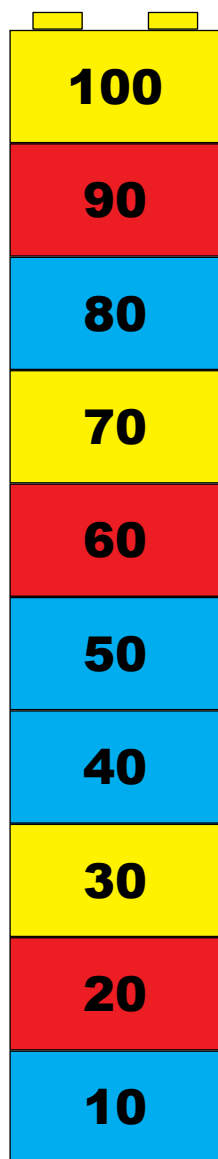
$10 - 8 = \square$

$20 - 8 = \square \square$

Числата 10, 20, 30, ..., 90, 100

Прочети числата!

10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

Сравни числата, като използваш кулата от кубчета!

Постави знак: < ; = ; >

20 ____ 50

40 ____ 60

10 ____ 60

100 ____ 80

90 ____ 60

80 ____ 80

Свържи правилно!

20 + 30

70

10 + 20

50

30 + 40

30

80 - 20

30

40 - 10

60

Открой верния отговор!

1 дес. + 3 ед. =

10

1 дес. + 9 ед. =

20

18 ед. - 8 ед. =

19

1 дес. + 10 ед. =

13

Пресметни и огради верния отговор!

13-3

7 8 10

18-9

9 7 8

12-9

3 5 6

19-15

3 4 6

16-7

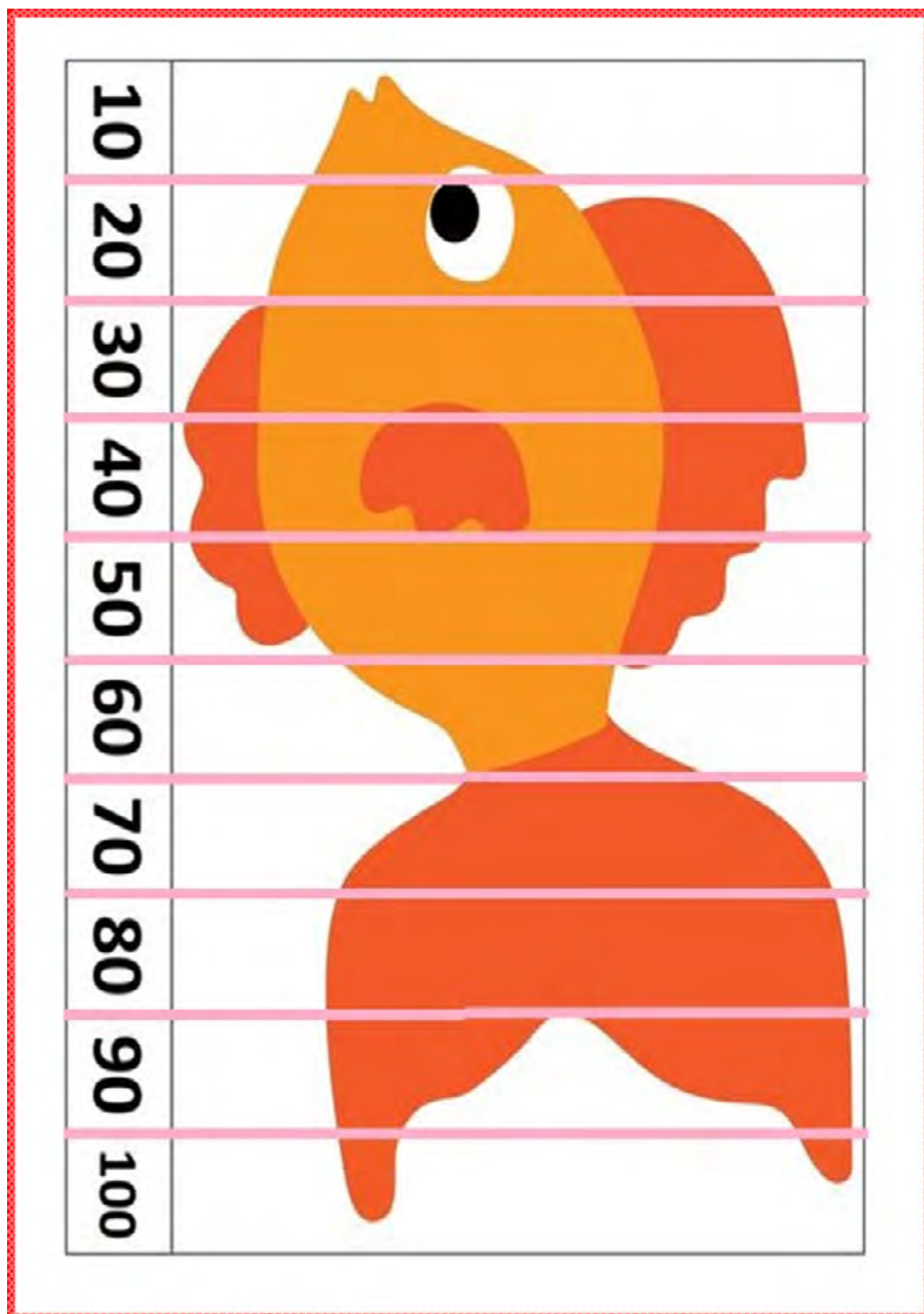
7 11 9

18-13

5 6 7

Изрежи по розовите линии и си направи пъзел!

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

МАТЕМАТИКА

за ученици от II клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Числата от 21 до 100

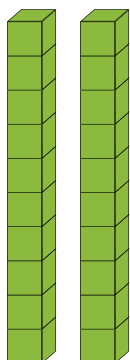
Прочети числата!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Прочети и преброй!

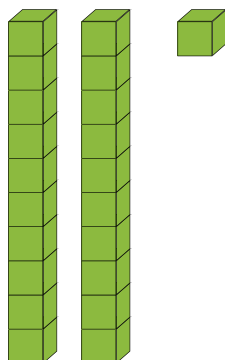
две десетици

2 дес. = 20
двадесет

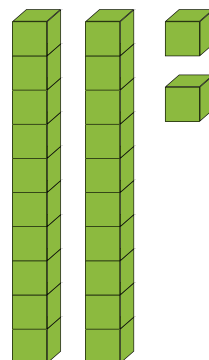
две десетици
и една единица

2 дес.+1 ед. = 21
двадесет и едно

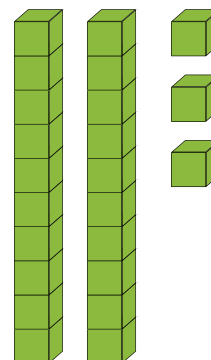
две десетици
и две единици

2 дес.+2 ед. = 22
двадесет и две

две десетици
и три единици

2 дес.+3 ед. = 23
двадесет и три

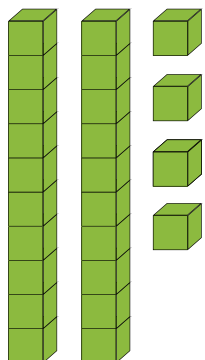

Прочети и преброй!

две десетици
и четири единици

$$2 \text{ дес.} + 4 \text{ ед.} = 24$$

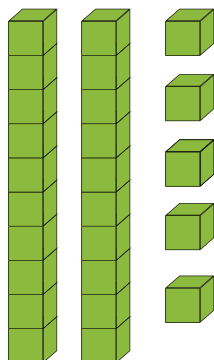
двадесет
и четири

две десетици
и пет единици

$$2 \text{ дес.} + 5 \text{ ед.} = 25$$

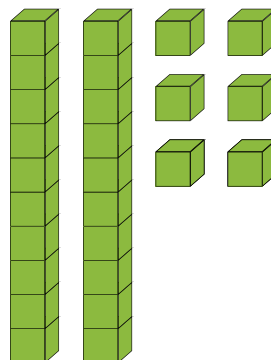
двадесет и пет

две десетици
и шест единици

$$2 \text{ дес.} + 6 \text{ ед.} = 26$$

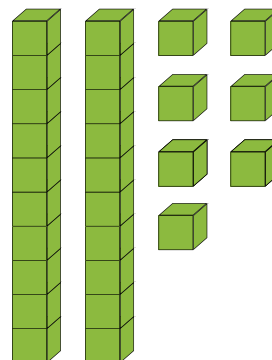
двадесет и шест

две десетици
и седем единици

$$2 \text{ дес.} + 7 \text{ ед.} = 27$$

двадесет и седем

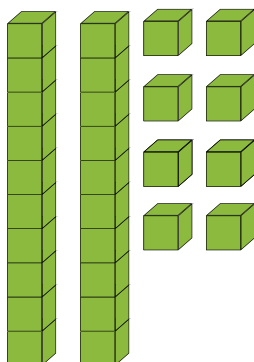

Прочети и преброй!

две десетици
и осем единици

$$2 \text{ дес.} + 8 \text{ ед.} = 28$$

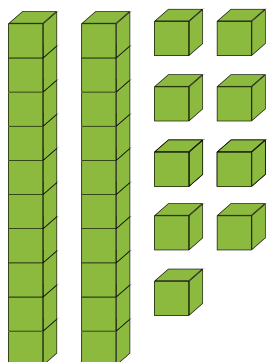
двадесет и осем

две десетици
и девет единици

$$2 \text{ дес.} + 9 \text{ ед.} = 29$$

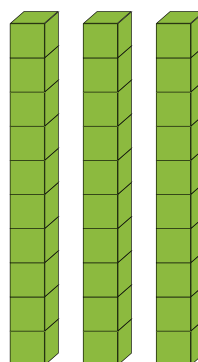
двадесет и девет

три десетици

$$3 \text{ дес.} = 30$$

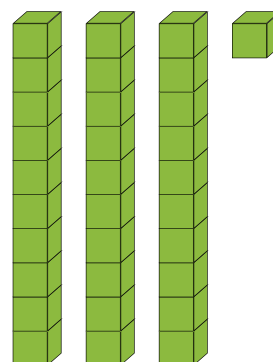
тридесет

три десетици
и една единица

$$3 \text{ дес.} + 1 \text{ ед.} = 31$$

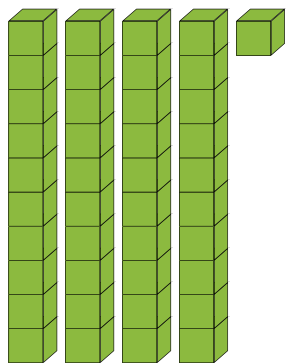
тридесет и едно

Прочети и преброй!

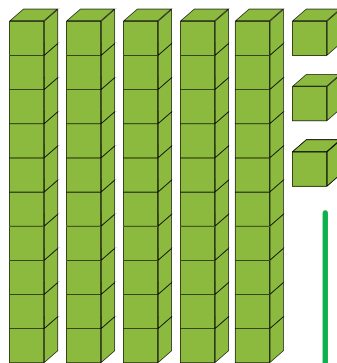
четири десетици
и една единица

4 дес.+1 ед. = 41
четиридесет
и едно

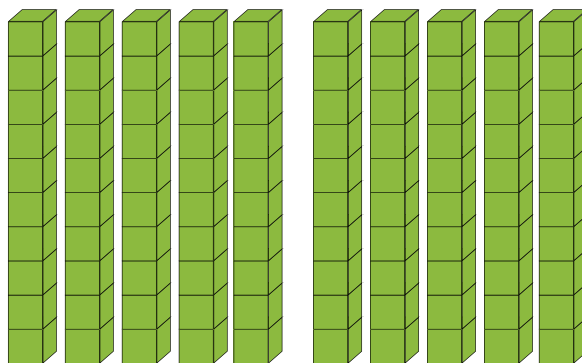
пет десетици и
три единици

5 дес.+3 ед. = 53
петдесет и три

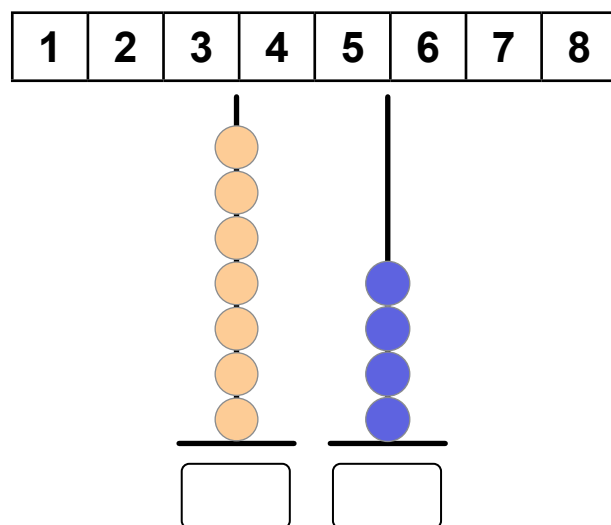
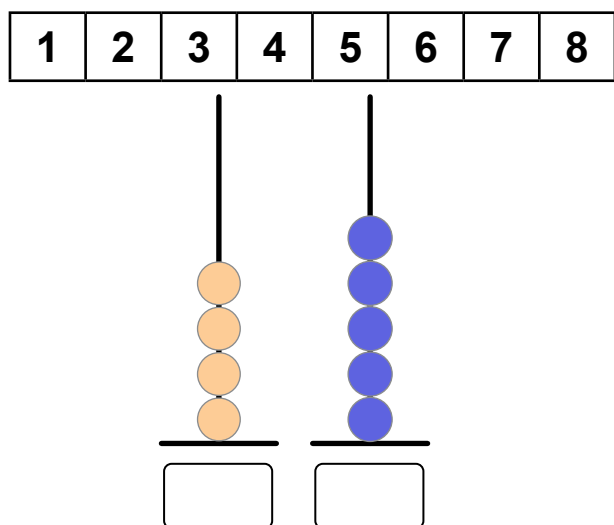

десет десетици

10 дес. = 1 стотица
сто

Преброй и запиши десетиците и единиците!

Намери числата и оцвети както е показано!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

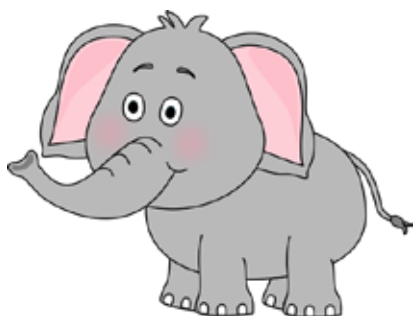
Сравни числата и постави знак: $<$; $>$; $=$!

20 кг

10 кг

90 кг

55 кг

Коя жена е най-голяма според годините?

Пресметни и огради верния отговор!

Може да използваш калкулатор.

$$42 + 6 =$$

58

47

48

$$53 + 12 =$$

65

55

75

$$32 + 24 =$$

46

56

65

$$24 + 43 =$$

66

65

67

Пресметни и свържи правилно!

$$14 - 4$$

$$18 - 2$$

$$17 - 10$$

$$19 - 6$$

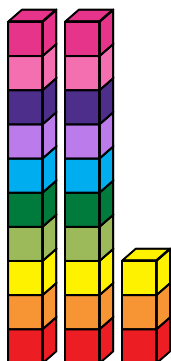

$$15 - 11$$

Редицата на числата до 100

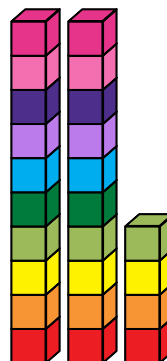
Огради числото, което отговаря на броя кубчета!

55

23

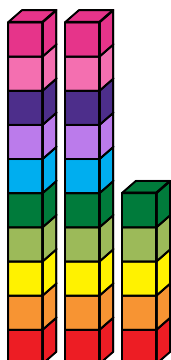
13

41

24

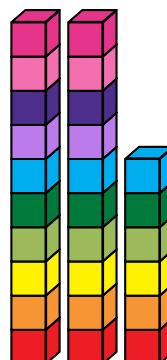
34

26

52

25

26

67

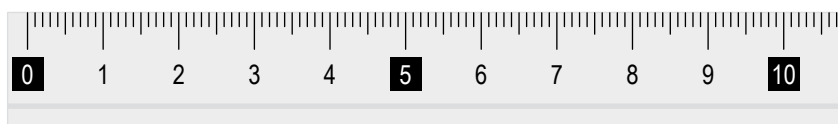
39

Запиши пропуснатите числа!

1	2	3			6		8	9	
11	12	13		15	16			19	20
	22		24		26		28	29	
31		33		35		37	38		40
41	42			45		47		49	

Метър. Дециметър. Сантиметър

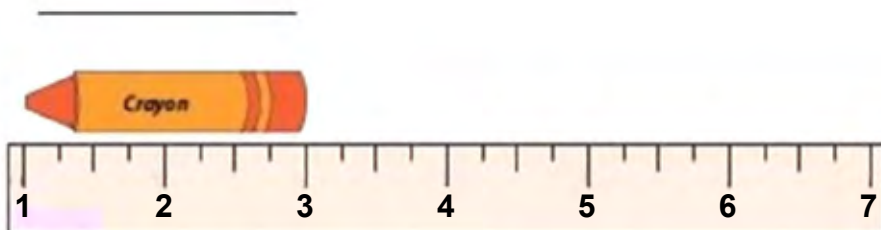
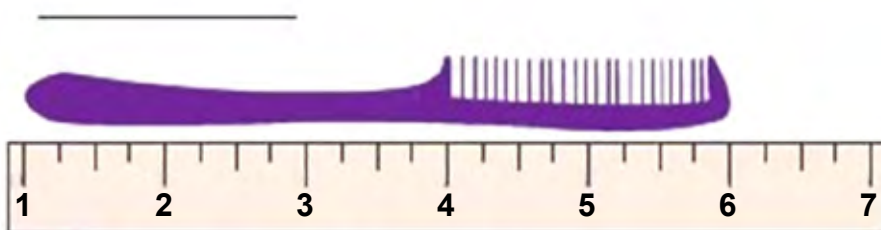
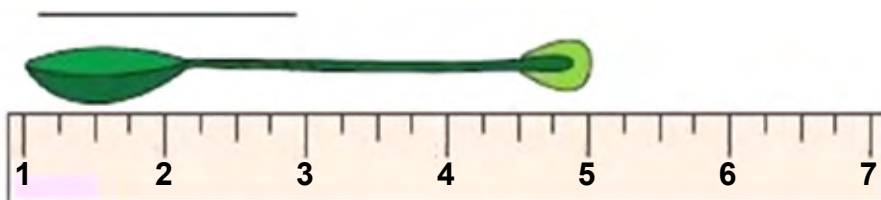
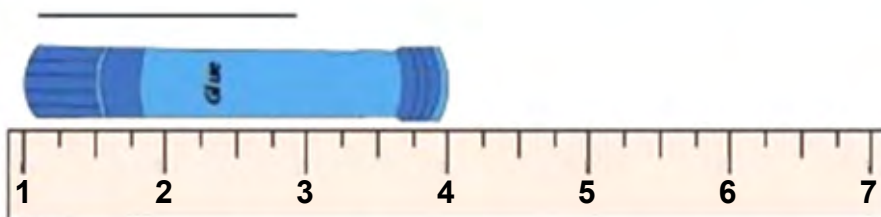
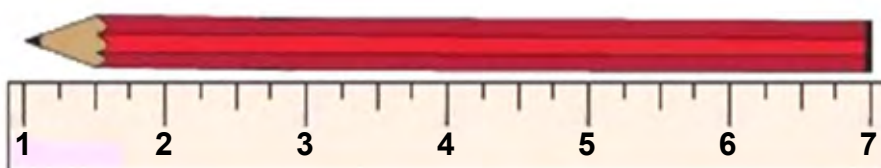
Прочети и запомни:

1 дециметър = 10 сантиметра

1 дм = 10 см

Колко сантиметра са предметите? Запиши!

Метър. Дециметър. Сантиметър

Прочети и запомни:

1 метър = 100 сантиметра

1 м = 100 см

1 метър = 10 дециметра

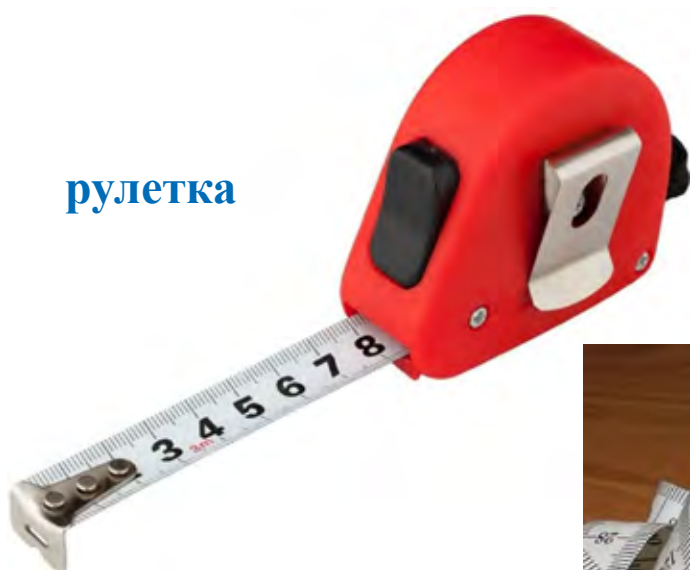
1 м = 10 дм

1 дециметър = 10 сантиметра

1 дм = 10 см

Разгледай и прочети:

рулетка

С помощта на тези
уреди се измерват
дължини на предмети.

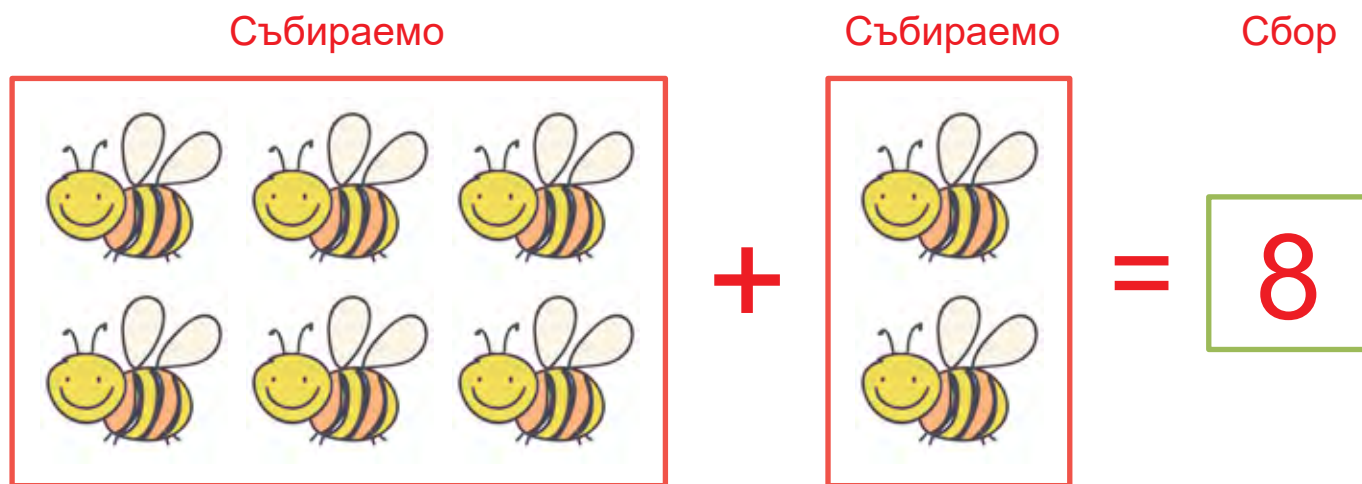
шивашки
метър

дървен
метър

Разместително свойство на събирането

Разгледай и прочети:

Ако се разменят местата на събираемите,
сборът НЕ СЕ ПРОМЕНЯ!

Пресметни:

$20 + 50 = \square$

$40 + 30 = \square$

$50 + 20 = \square$

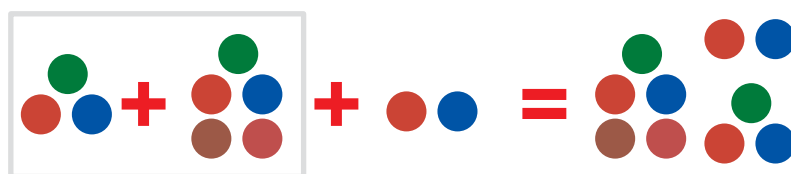
$30 + 40 = \square$

Съдружително свойство на събирането

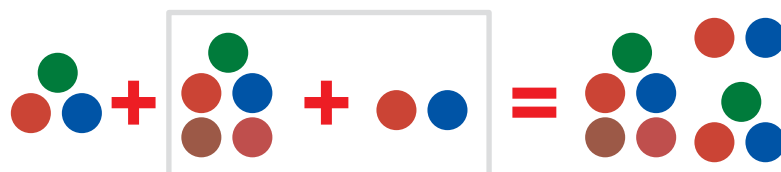
Разгледай и прочети!

Вземи десет топчета и групирай по същия начин:

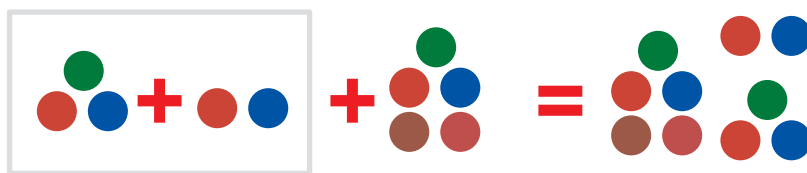
Събираемо + Събираемо + Събираемо = Сбор

$$(3 + 5) + 2 = 10$$

$$3 + (5 + 2) = 10$$

$$(3 + 2) + 5 = 10$$

Както и да се групират три числа, сборът НЕ СЕ ПРОМЕНЯ!

Пресметни:

$$(20+5)+10 = \square$$

$$20+(5+10) = \square$$

$$(20+10)+5 = \square$$

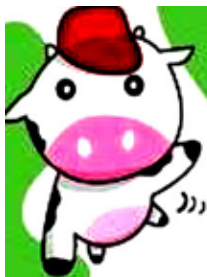
$$(4+3)+20 = \square$$

$$4+(3+20) = \square$$

$$(4+20)+3 = \square$$

Събиране и изваждане на числа до 100

Пресметни!

$$\begin{array}{r} 18 \\ + 1 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 15 \\ + 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 12 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ + 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 1 \\ \hline \end{array}$$

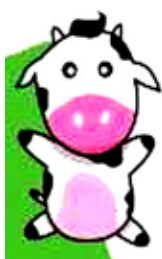
$$\begin{array}{r} 1 \\ + 12 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$$

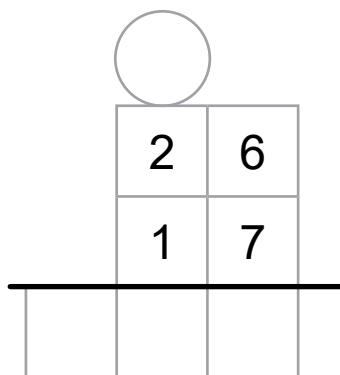
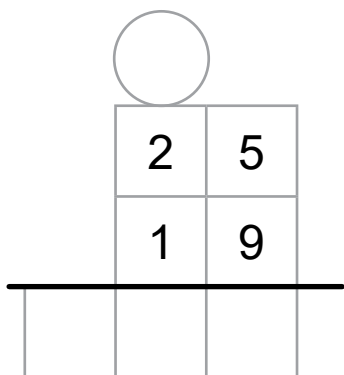
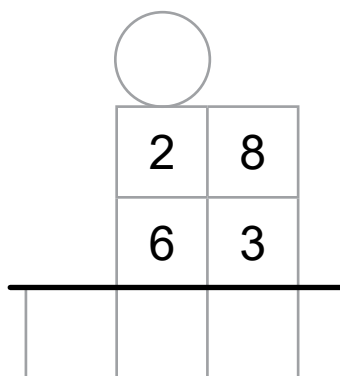
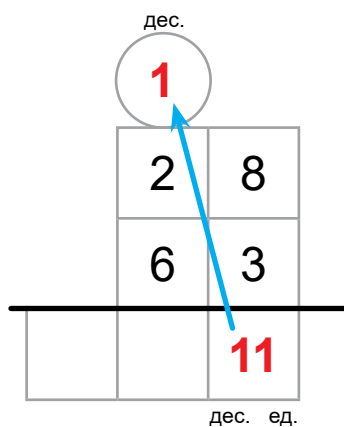
$$\begin{array}{r} 9 \\ + 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 15 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$$

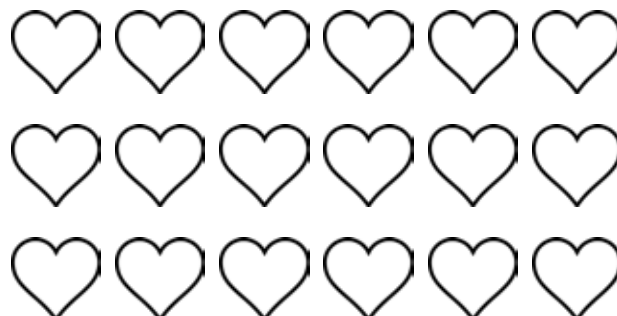
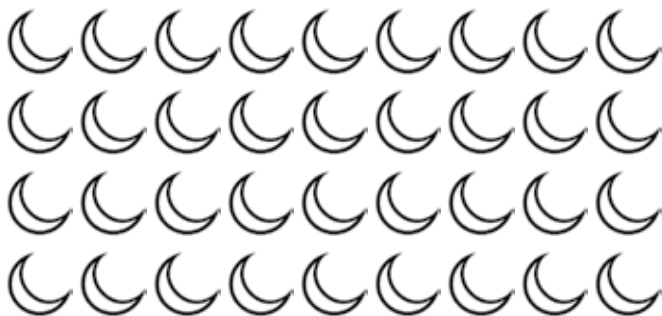

Събери двуцифрените числа!

Оцвети фигурите, преброй!

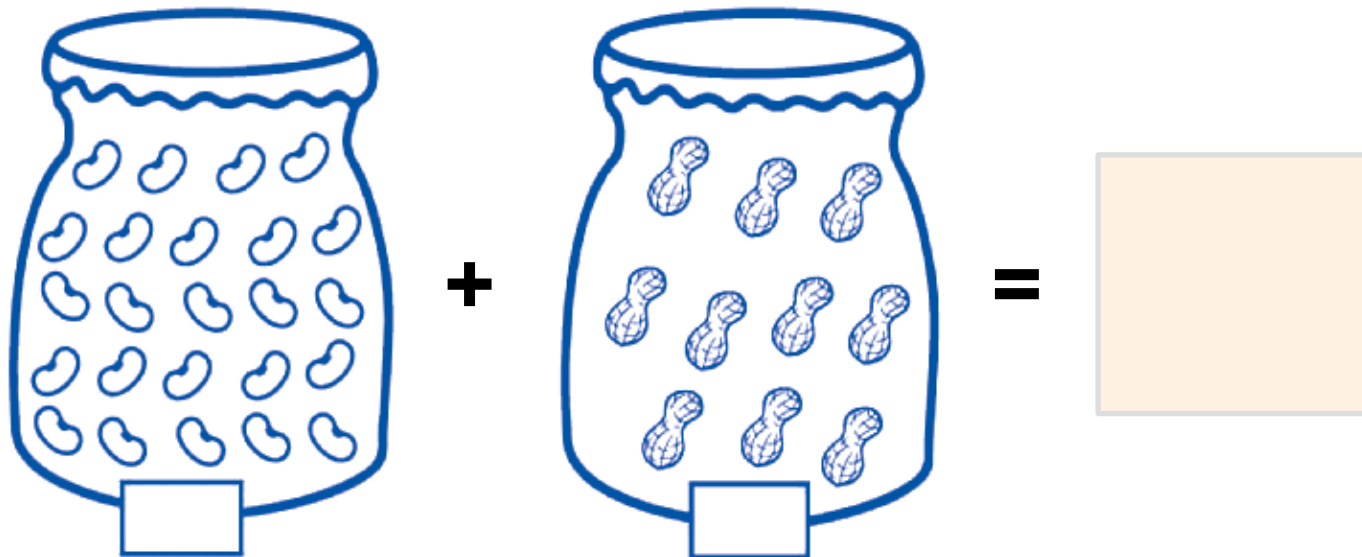
Оцвети числото, което е равно на броя им!

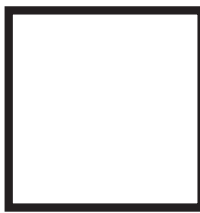
29 36 35 45

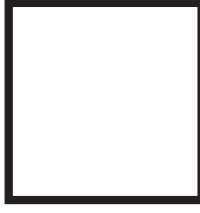
13 16 18 24

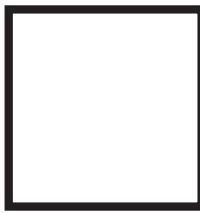
Преброй съдържанието в бурканите, запиши и събери!

Преброй семките в ябълките, събери и запиши отговора!

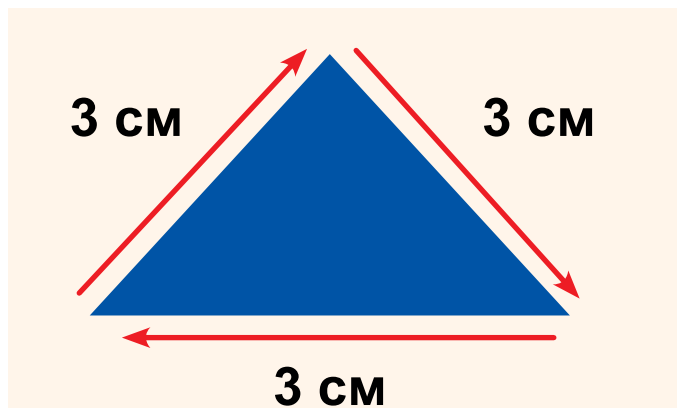
 $+$ $=$

 $+$ $=$

 $+$ $=$

Обиколка на триъгълник и правоъгълник

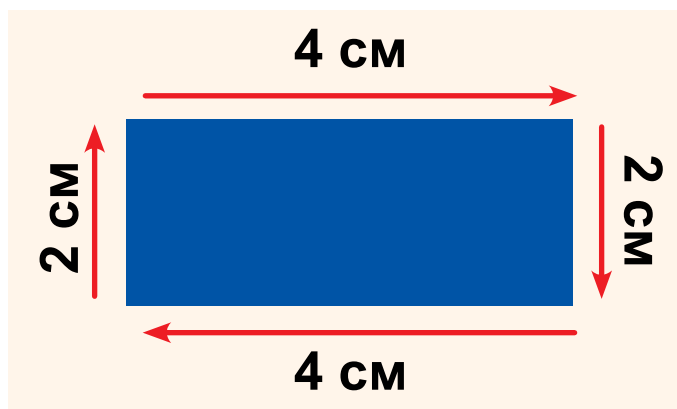
Обиколи с пръст триъгълника по стрелките!

Прочети:

$$3 \text{ cm} + 3 \text{ cm} + 3 \text{ cm} = 9 \text{ cm}$$

ОБИКОЛКАТА
на триъгълника е равна на 9 cm!

Прочети:

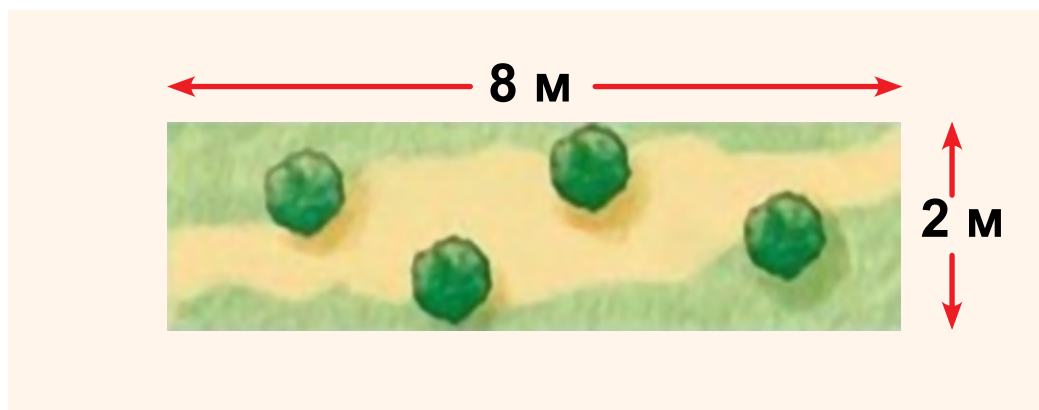
$$2 \text{ cm} + 4 \text{ cm} + 2 \text{ cm} + 4 \text{ cm} = 12 \text{ cm}$$

ОБИКОЛКАТА
на правоъгълника
е равна на 12 cm!

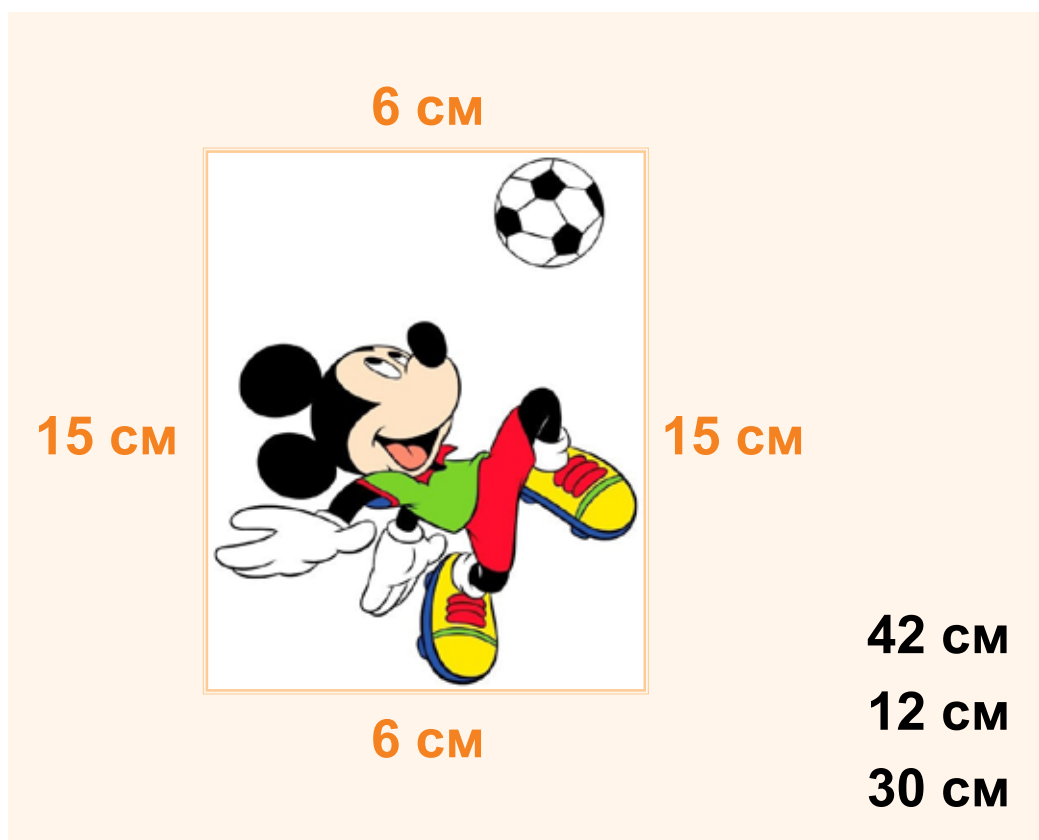
Прочети и запомни правилото:

Обиколката е разстоянието (дължината) около фигурата. Обиколката на фигурата се намира, като се съберат всичките ѝ страни.

Обиколи с пръст градинката и намери обиколката!

Намери обиколката и огради верния отговор!

Неизвестно събираемо

Зарко намислил едно число, събрал го с 10 и получил 15.

Кое число е намислил Зарко?

неизвестно
събираемо

$$+ 10 = 15$$

известно
събираемо

сбор

Премахнете толкова сърца, колкото са показани в известното събираемо! Колко сърца останаха? Да, те са 5!

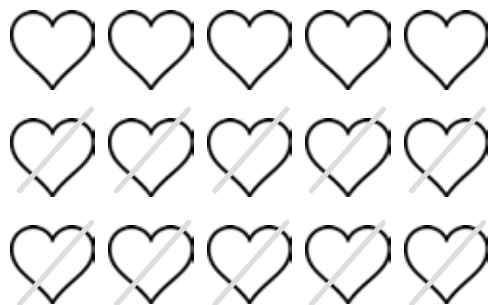
Неизвестното събираемо е равно на 5!

+

=

Прочети и запомни правилото:

Неизвестно събираемо се намира, като от сбора извадим известното събираемо!

Намери неизвестното събираемо!

$$6 + \square = 7$$

$$3 + \square = 8$$

$$1 + \square = 6$$

$$4 + \square = 9$$

Намери неизвестното събираемо!

A $\square + 6 = 12$

B $\square + 4 = 12$

C $\square + 5 = 12$

Общуването е цял един свят

Запиши числата, както е показано:

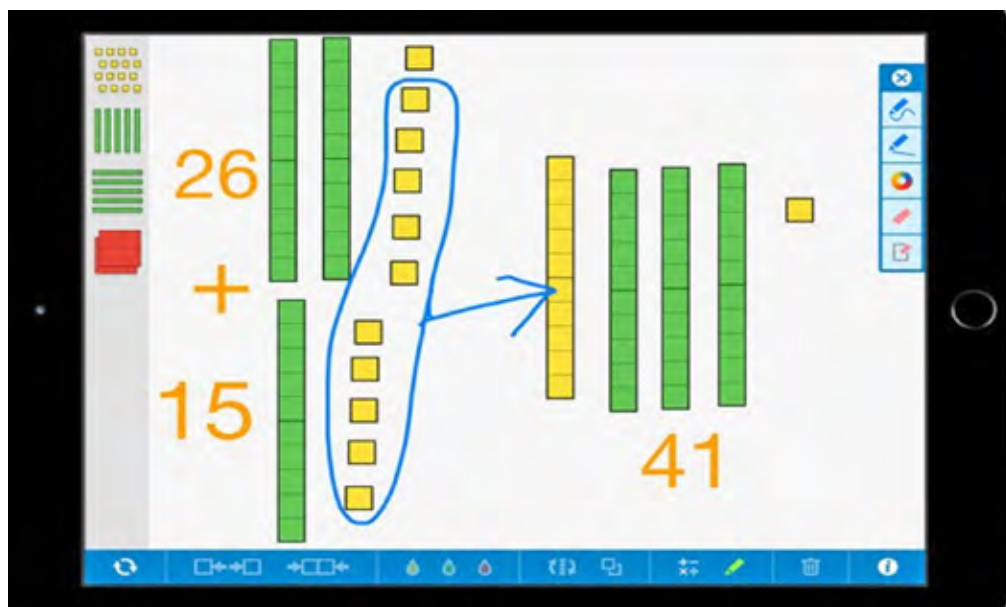
68	=	60	+	8	<table border="1"> <tr><td>68</td></tr> <tr><td>60</td><td>8</td></tr> </table>	68	60	8
68								
60	8							
21	=		+		<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> </table>			
37	=		+		<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> </table>			
96	=		+		<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> </table>			
55	=		+		<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> </table>			
42	=		+		<table border="1"> <tr><td></td></tr> <tr><td></td><td></td></tr> </table>			

Сравни числата:

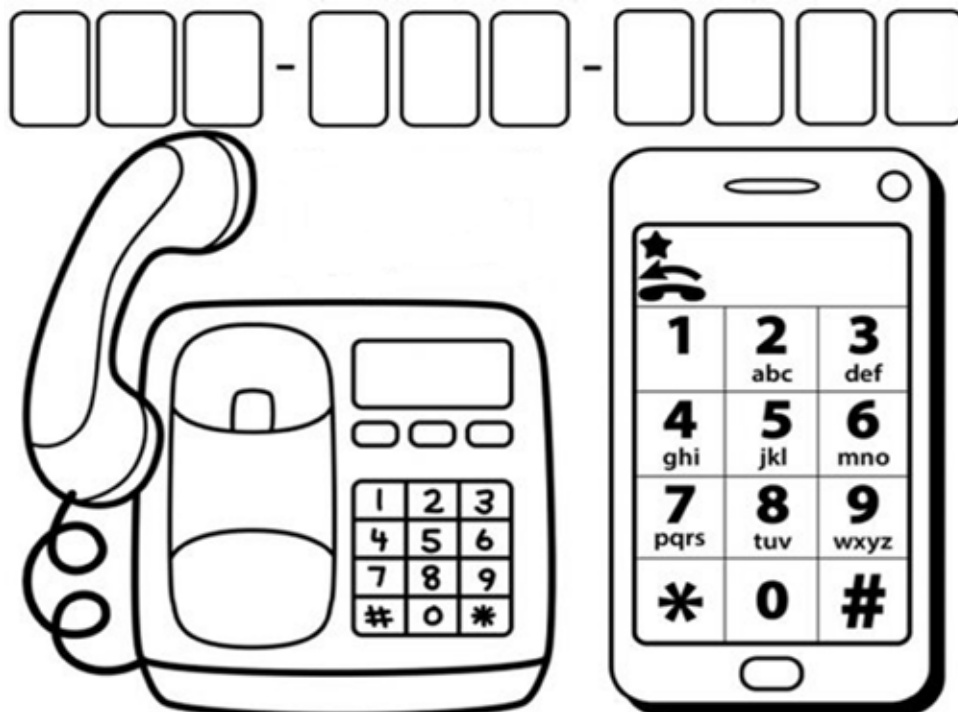
23 ____ 50	14 ____ 48	74 ____ 78
43 ____ 87	22 ____ 37	36 ____ 54
30 ____ 91	53 ____ 64	27 ____ 45

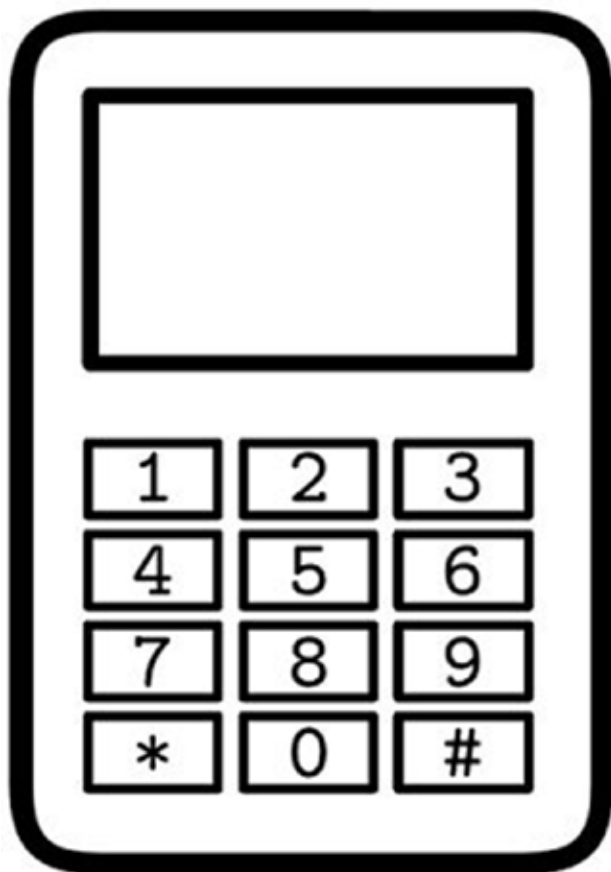
В трети клас 26 деца ползвали мобилен телефон, а 15 деца ползвали таблет. Колко общо са мобилните устройства?

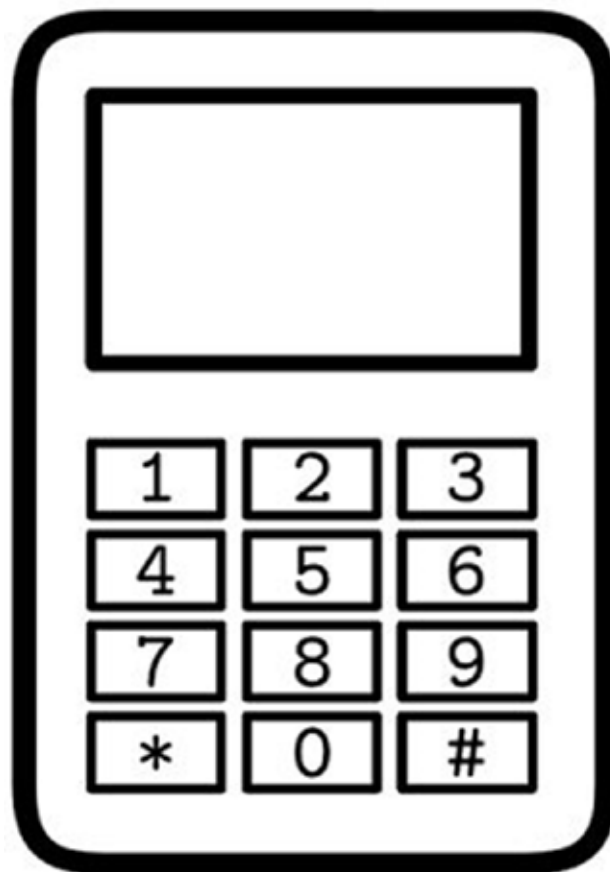
Запиши своя телефонен номер в квадратчетата:

На екрана запиши телефонния
номер на мама:

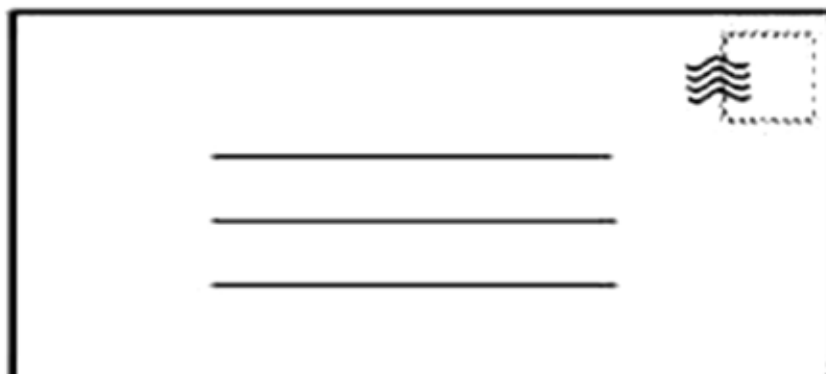

На екрана запиши телефонния
номер на тати:

Моето име е: _____

Моят адрес е: _____

Общи задачи

Свържи поряд числата и помогни
на таралежа да стигне до ябълката:

			38	24	78	28	80	48	98
			79	57	4	5	6	58	90
			1	2	3	27	7	29	30
31	32	33	34	35	36	37	8	39	40
41	42	43	44	45	46	47	9	49	50
88	26	53	14	13	12	11	10	59	60
61	62	63	15	65	66	67	68	69	70
74	72	73	16	17	18	77			
81	82	83	84	85	19	20			
91	64	93	94	95	96	97			

Свържи поред числата и помогни на зайчето
да стигне до моркова:

			38	24	78	28	80	48	98	
			79	57	4	5	6	58	90	
			1	2	3	14	15	16	30	
▼	1	32	33	34	35	12	13	8	17	18
2	3	4	44	45	11	47	9	49	19	
88	26	5	6	13	10	11	10	21	20	
61	62	63	7	8	9	67	68	22	70	
74	72	73	16	17	18	77				
81	82	83	84	85	19	26				
91	64	93	94	95	96	97				

Оцвети!

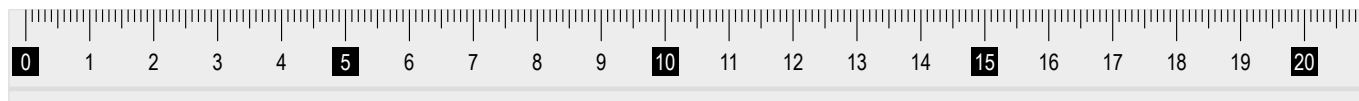
Оцвети звездите с едноцифрени числа в зелено,
а звездите с двуцифрени числа в жълто!

Свържи числата, като започнеш от най-малкото!

Събери и извади сантиметрите, като използваш линейката!

$$8 \text{ cm} + 3 \text{ cm} = \boxed{} \text{ cm}$$

$$18 \text{ cm} - 4 \text{ cm} = \boxed{} \text{ cm}$$

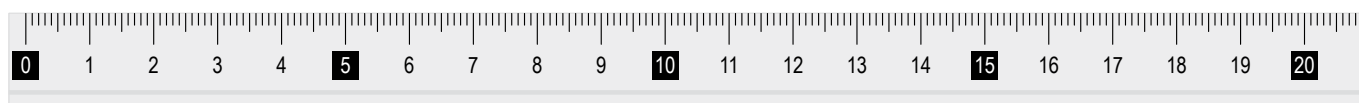
$$12 \text{ cm} + 7 \text{ cm} = \boxed{} \text{ cm}$$

$$9 \text{ cm} - 2 \text{ cm} = \boxed{} \text{ cm}$$

$$6 \text{ cm} + 14 \text{ cm} = \boxed{} \text{ cm}$$

$$19 \text{ cm} - 15 \text{ cm} = \boxed{} \text{ cm}$$

Брой по линейката и сравни!

$$5 \text{ cm} \boxed{} 15 \text{ cm}$$

$$4 \text{ cm} \boxed{} 6 \text{ cm}$$

$$10 \text{ cm} \boxed{} 13 \text{ cm}$$

$$8 \text{ cm} \boxed{} 7 \text{ cm}$$

$$8 \text{ cm} \boxed{} 12 \text{ cm}$$

Сравни числата!

33		35
----	--	----

23		25
----	--	----

35		37
----	--	----

Събери единиците и десетиците!

= дес. ед.	= дес. ед.	= дес. ед.

Кое е неизвестното събираемо!

$$24 + \underline{\quad} = 30$$

6

16

1

10

$$25 + \underline{\quad} = 30$$

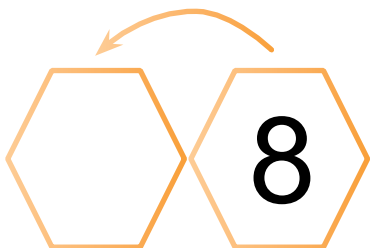
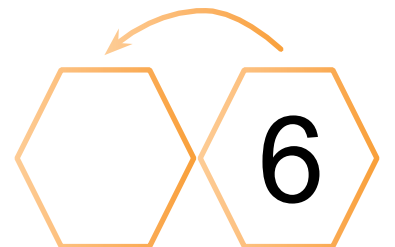
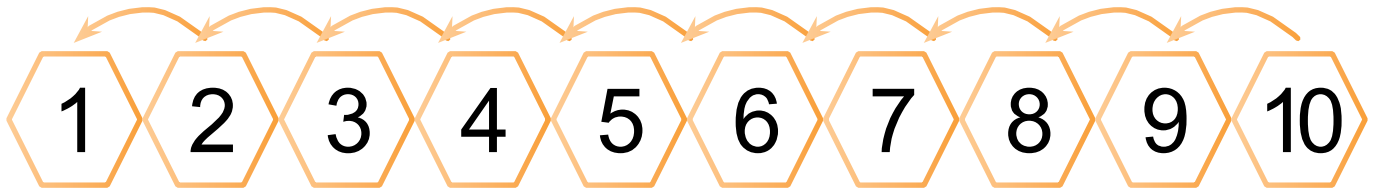
10

6

5

15

Напиши предходното число!

Преброй анимационните герои! Сравни!

--	--	--

--	--	--

Колко е часът? Напиши както е показано!

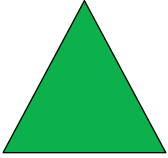
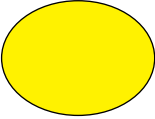
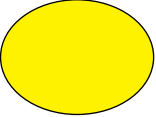
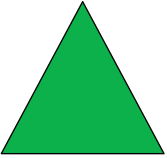
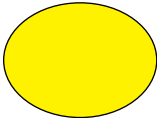
1:30

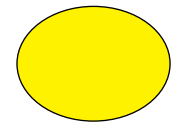
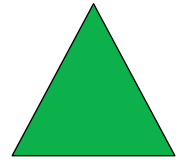

2:00

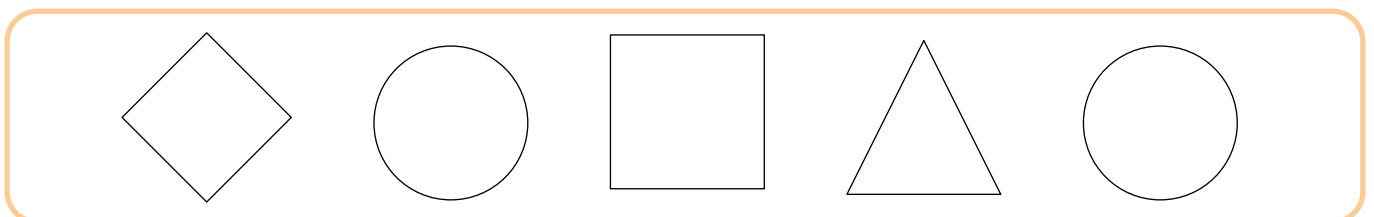
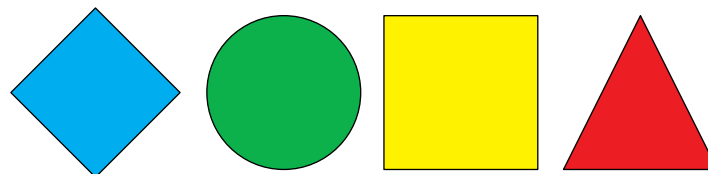
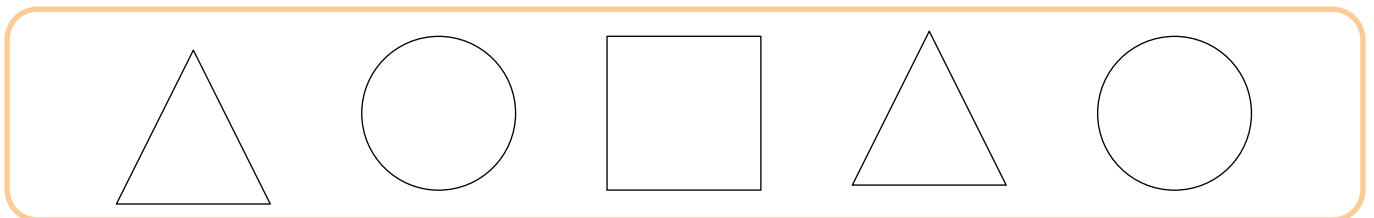
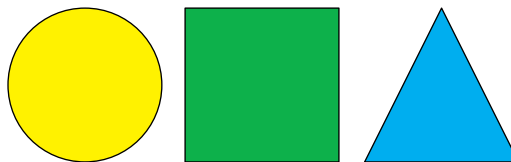

Посочи коя фигура липсва?

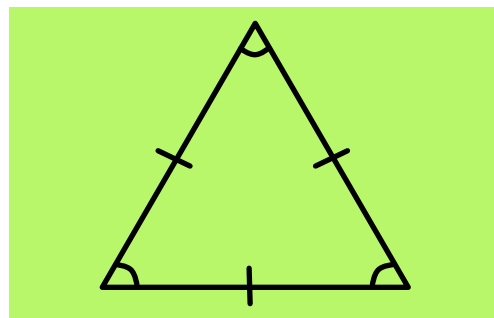
Оцвети фигурите, както е показано!

Видове триъгълници според страните

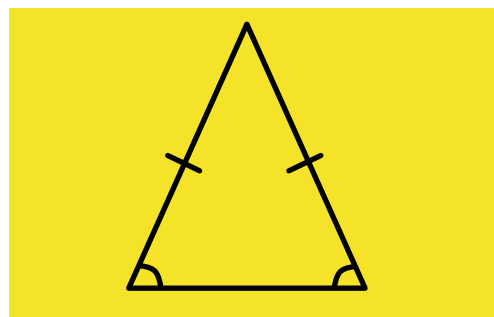
Прочети!

Триъгълник, на който и трите страни са равни, се нарича **РАВНОСТРАНЕН**.

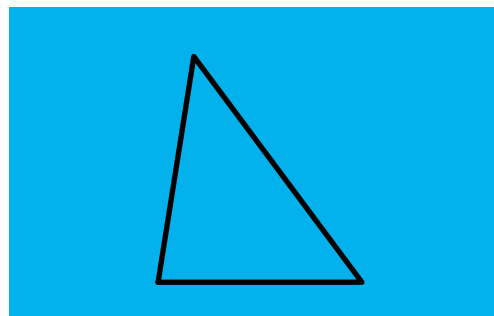

Триъгълник, на който двете страни са равни, се нарича **РАВНОБЕДРЕН**.

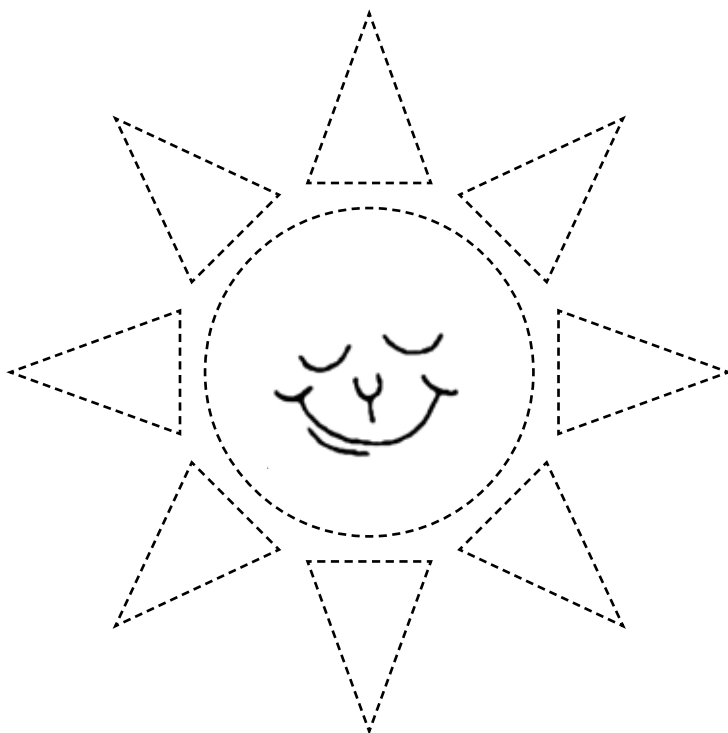
Двете равни страни се наричат **БЕДРА**!

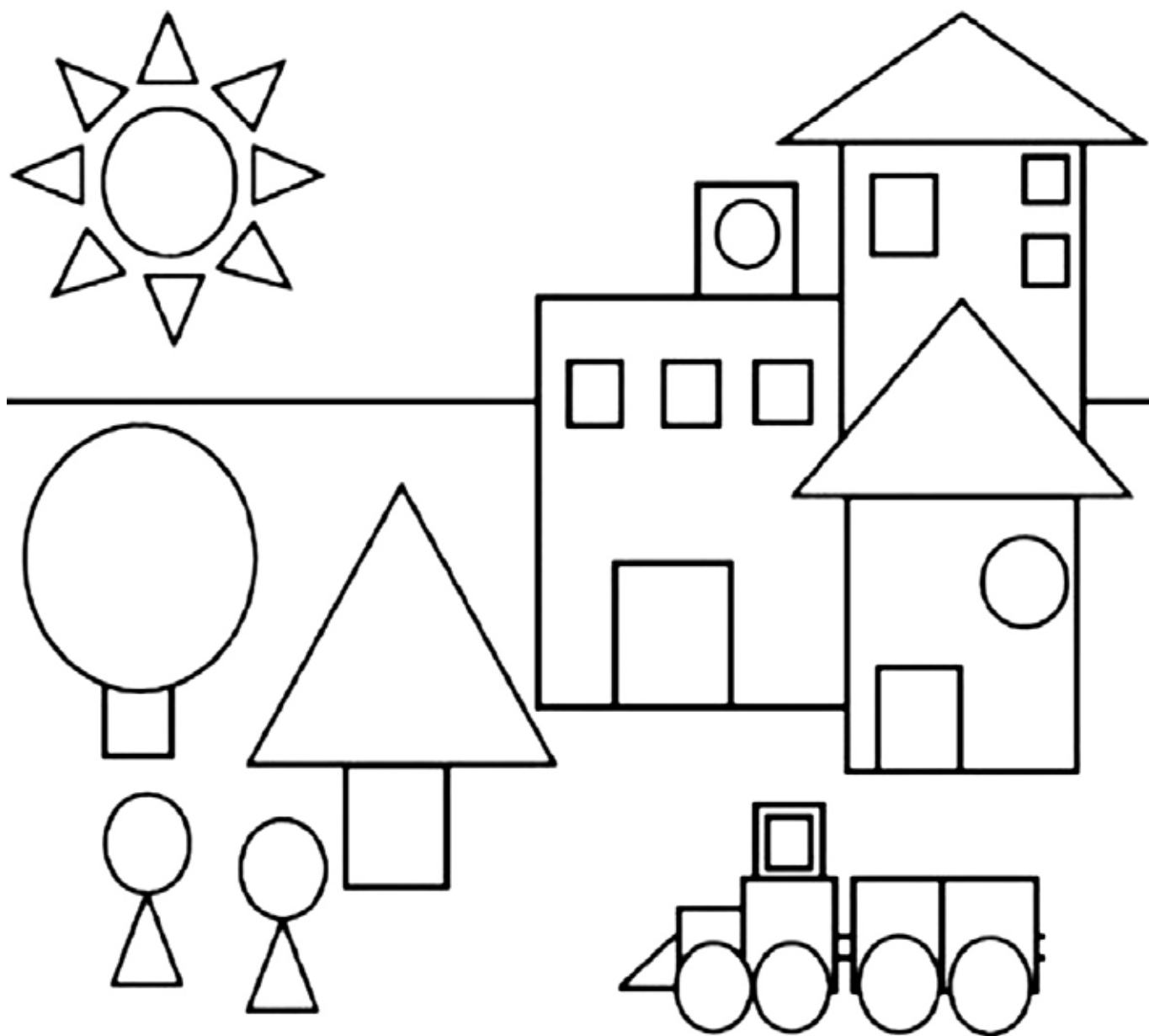
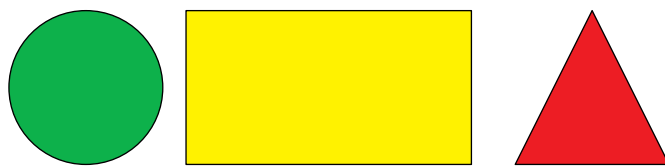
Триъгълник, на който трите страни са различни по дължина, се нарича **РАЗНОСТРАНЕН**.

Очертай и оцвети!

Оцвети както е указано:

Общи задачи

Мама ни купи
кутия
с бисквити.

Огради верния отговор!

Аз изядох
9.

Аз изядох
7.

Да,
изядох 9.

Бяха много вкусни.

Ето
моите 7.

**КОЛКО
СА БИЛИ
ВСИЧКИ
БИСКВИТКИ
В КУТИЯТА?**

17 20 18

В кутията останаха още 4.

Огради сбора, който съответства на числото:

20

$1+17$

$6+14$

$3+18$

30

$21+9$

$16+3$

$2+17$

40

$6+34$

$15+4$

$17+4$

50

$19+2$

$2+48$

$12+5$

70

$7+63$

$13+4$

$16+5$

Светът е сътрудничество и уважение

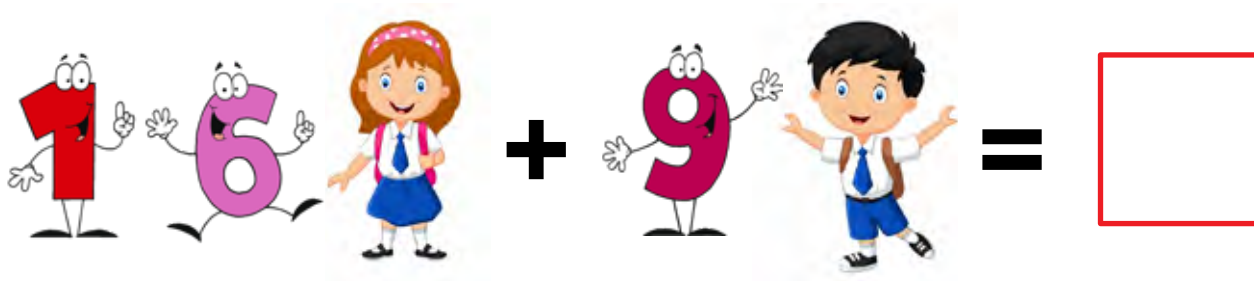
„Няма значение кой си и как изглеждаш,
ако има някой, който да те обича истински.“

Роалд Дал

Деца решили да помогнат на възрастна жена в магазина. Включили се 16 момичета и 9 момчета.

Колко деца общо са помогнали на жената?

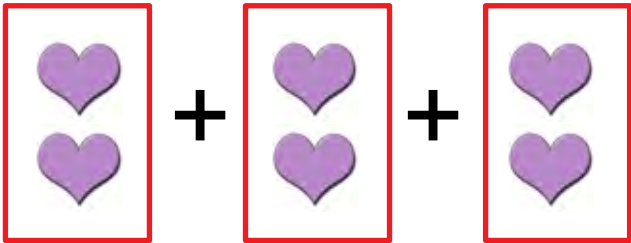

$$\begin{array}{r}
 16 \\
 + 9 \\
 \hline
 25
 \end{array}$$

A red box highlights the numbers 16 and 9. A red arrow points from the 6 to the 1, and another red arrow points from the 9 to the 5 in the result 25, illustrating the carrying process.

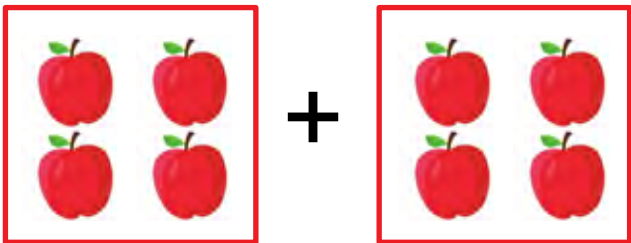
Умножение

Преброй и прочети:

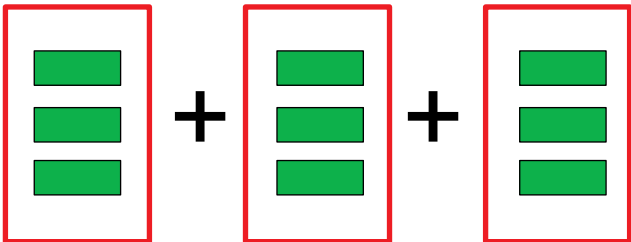
$$= 2 + 2 + 2 = 6$$

На 3 места по 2!

$$= 4 + 4 = 8$$

На 2 места по 4!

$$= 3 + 3 + 3 = 9$$

На 3 места по 3!

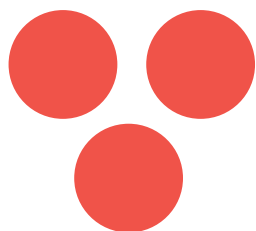
Прочети и запомни:

Събирането на равни събираеми се представя като

УМНОЖЕНИЕ!

Знакът е „ $\cdot$ “ и се чете „по“.

Прочети:

2 групи по **3** топчета

Записваме:

$$2 \cdot 3 = 6$$

4 групи по **2** сърца

Записваме:

$$4 \cdot 2 = 8$$

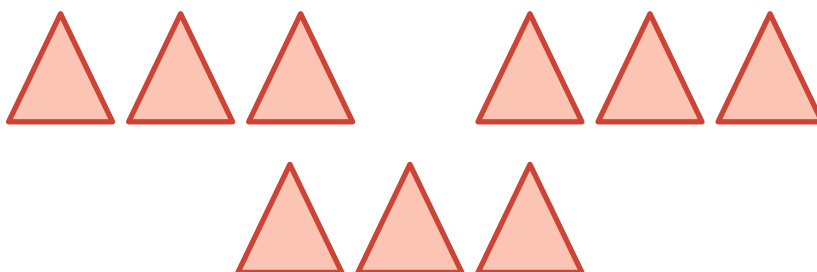
3 групи по **5** звезди

Записваме:

$$3 \cdot 5 = 15$$

Множитель. Произведение

Прочети:

$$\boxed{3} \cdot \boxed{3} = 9$$

Множитель

Множитель

Произведение

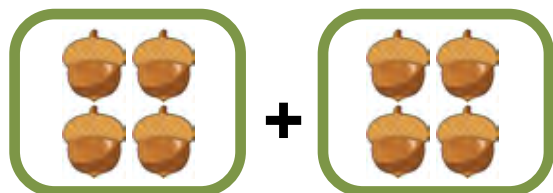
Преброй и пресметни:

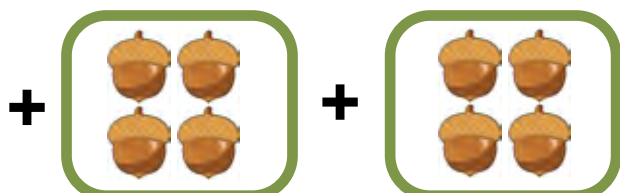
$$2 + _ + _ + _ = _$$

$$4 \cdot 2 = _$$

$$4 + _ + _ + _ = _$$

$$4 \cdot 4 = _$$

Разместително свойство на произведението

Прочети:

Тук имаме 2 групи по 4 облака.

$$2 \cdot 4 = 8$$

Тук имаме 4 групи по 2 облака.

$$4 \cdot 2 = 8$$

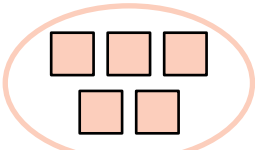
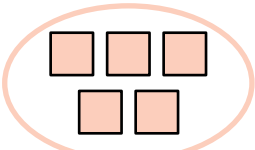
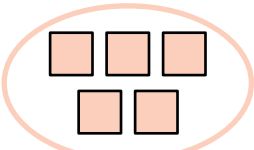
Прочети и запомни:

Ако разменим местата на множителите,
произведението НЕ СЕ ПРОМЕНЯ!

Огради правилния отговор:

1.

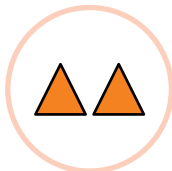
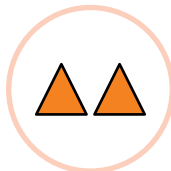
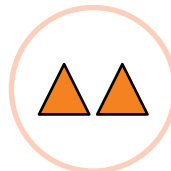
a) 4 . 4 b) 1 . 4 c) 4 . 3 d) 2 . 4

2.

a) 2 . 5 b) 3 . 3 c) 5 . 5 d) 3 . 5

3.

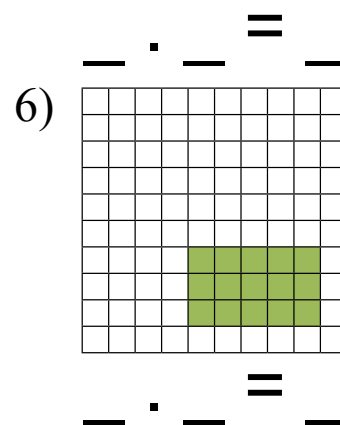
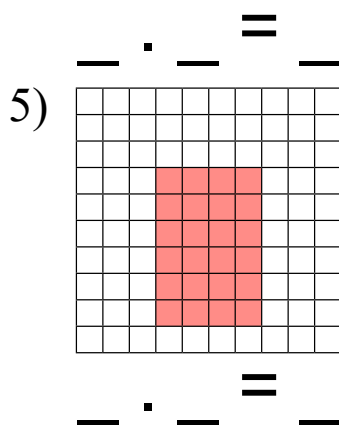
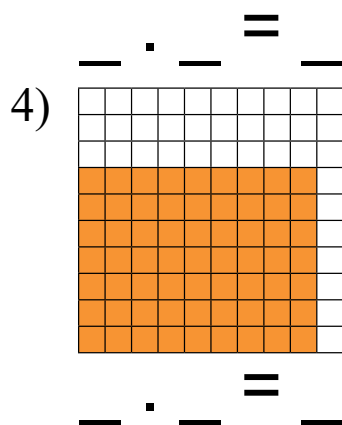
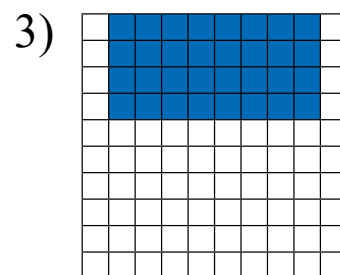
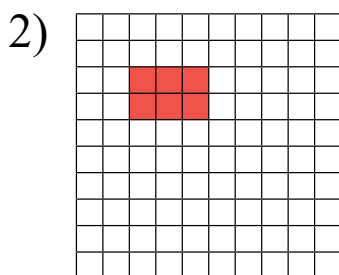
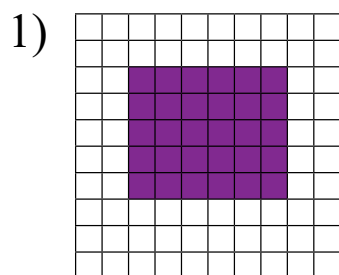
a) 1 . 3 b) 3 . 3 c) 2 . 3 d) 4 . 3

4.

a) 2 . 2 b) 5 . 3 c) 5 . 2 d) 2 . 4

Колко редове и колко колони са оцветени?

Преброй, запиши и пресметни.

Деление

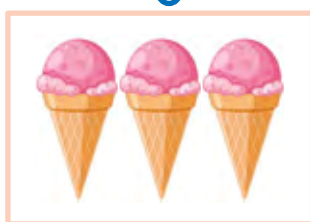
Имаме 6 сладоледа.

Разделяме ги на 2 деца поравно.

На 2 деца по 3 сладоледа.

Четем:

6 делено на 2 е равно на 3.

3 сладоледа

3 сладоледа

Записваме:

$$6 : 2 = 3$$

делимо делител частно

Знакът за деление е „ : “

Прочети записаното:

$$8 : 2 = 4$$

$$6 : 3 = 2$$

$$9 : 3 = 3$$

$$10 : 5 = 2$$

Разделете 20 бонбона на 4 деца! Колко получат?

$$20 : 4 =$$

15 златни монети ще разделят 3-ма пирати.

По колко златни монети ще получат?

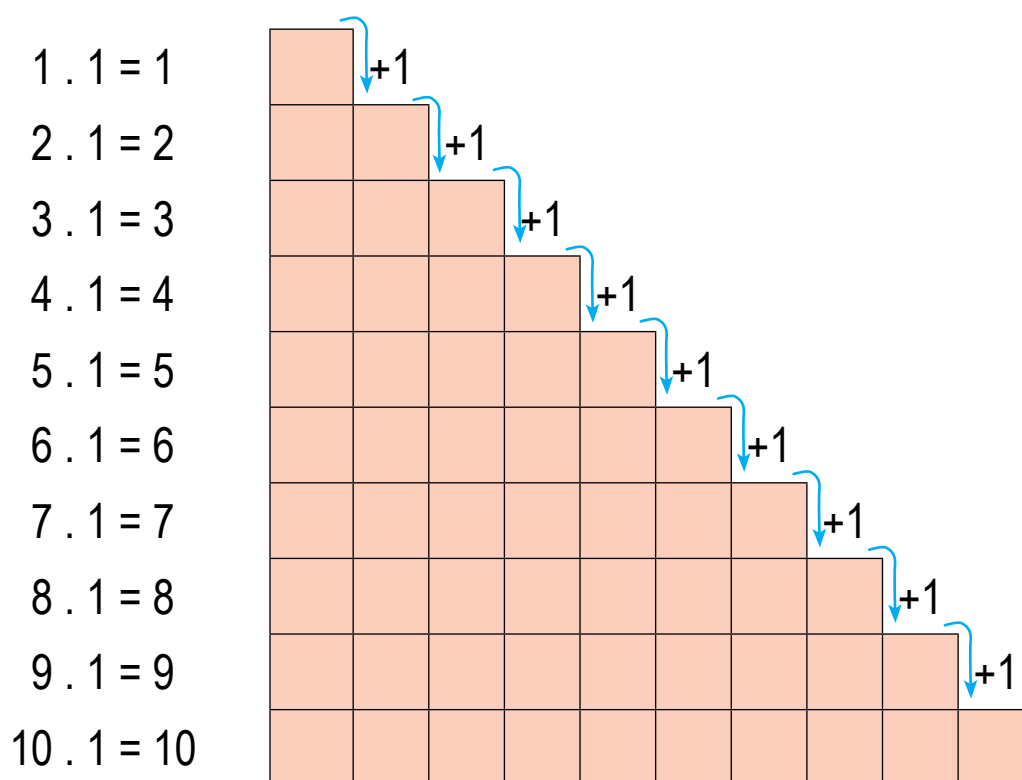
Преброй и отговори!

$$15 : 3 =$$

1.1

Прочети и преброй:

$$1 \cdot 1 = 1$$

$$2 \cdot 1 = 1 + 1 = 2$$

$$3 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 = 3$$

$$4 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 + 1 = 4$$

$$5 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 5$$

$$6 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 6$$

$$7 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 7$$

$$8 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 8$$

$$9 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 9$$

$$10 \cdot 1 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 10$$

1:1

Прочети:

$$1 : 1 = 1$$

$$2 : 1 = 2$$

$$3 : 1 = 3$$

$$4 : 1 = 4$$

$$5 : 1 = 5$$

$$6 : 1 = 6$$

$$7 : 1 = 7$$

$$8 : 1 = 8$$

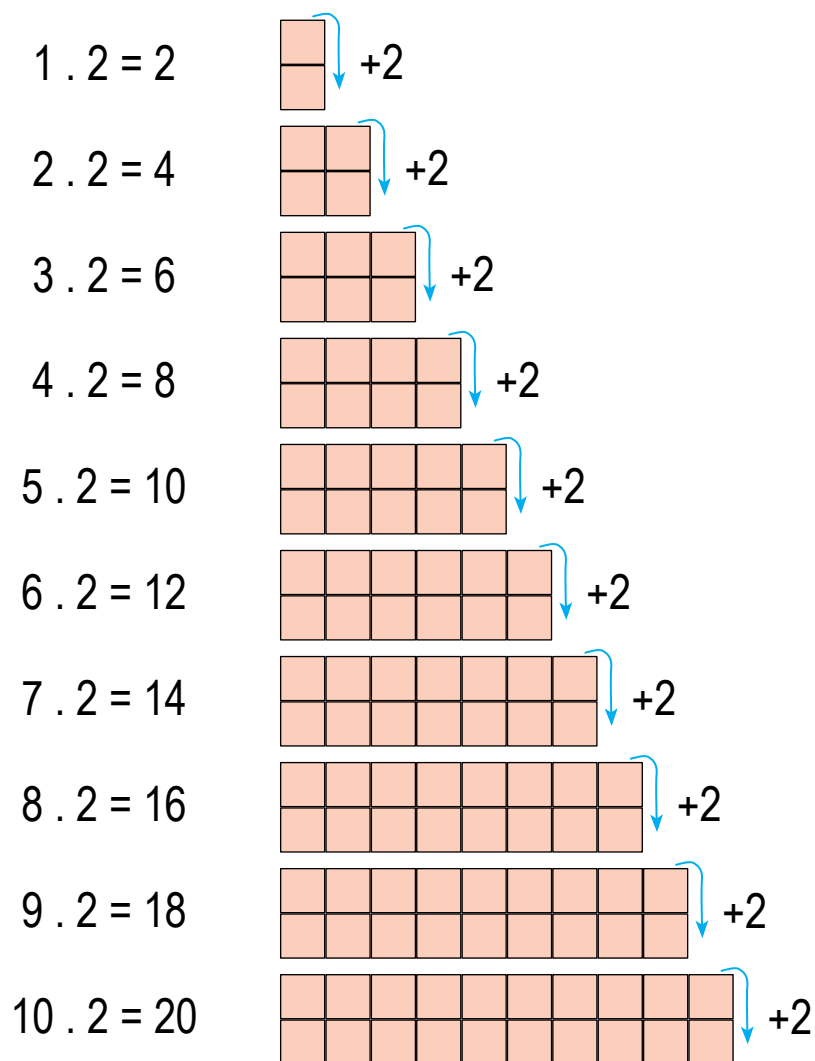
$$9 : 1 = 9$$

$$10 : 1 = 10$$

2.2

Прочети и преброй:

$$1 \cdot 2 = 2$$

$$2 \cdot 2 = 2 + 2 = 4$$

$$3 \cdot 2 = 2 + 2 + 2 = 6$$

$$4 \cdot 2 = 2 + 2 + 2 + 2 = 8$$

$$5 \cdot 2 = 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10$$

$$6 \cdot 2 = 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 12$$

$$7 \cdot 2 = 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 14$$

$$8 \cdot 2 = 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 16$$

$$9 \cdot 2 = 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 18$$

$$20 \cdot 2 = 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 40$$

2:2

Прочети:

$$2 : 2 = 1$$

$$4 : 2 = 2$$

$$6 : 2 = 3$$

$$8 : 2 = 4$$

$$10 : 2 = 5$$

$$12 : 2 = 6$$

$$14 : 2 = 7$$

$$16 : 2 = 8$$

$$18 : 2 = 9$$

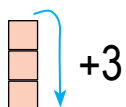
$$20 : 2 = 10$$

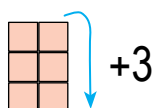
3.3

Прочети и преброй:

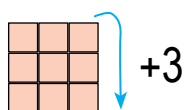
$1 \cdot 3 = 3$

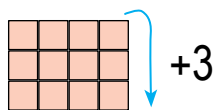
$2 \cdot 3 = 6$

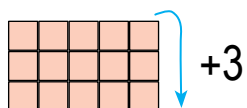
$3 \cdot 3 = 9$

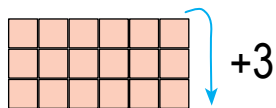
$4 \cdot 3 = 12$

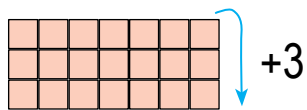
$5 \cdot 3 = 15$

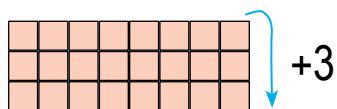
$6 \cdot 3 = 18$

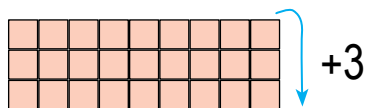
$7 \cdot 3 = 21$

$8 \cdot 3 = 24$

$9 \cdot 3 = 27$

$10 \cdot 3 = 30$

$$1 \cdot 3 = 3$$

$$2 \cdot 3 = 3 + 3 = 6$$

$$3 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 = 9$$

$$4 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 + 3 = 12$$

$$5 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 15$$

$$6 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 18$$

$$7 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 21$$

$$8 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 24$$

$$9 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 27$$

$$10 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 30$$

$$3 : 3$$

Прочети:

$$3 : 3 = 1$$

$$6 : 3 = 2$$

$$9 : 3 = 3$$

$$12 : 3 = 4$$

$$15 : 3 = 5$$

$$18 : 3 = 6$$

$$21 : 3 = 7$$

$$24 : 3 = 8$$

$$27 : 3 = 9$$

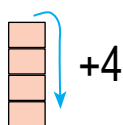
$$30 : 3 = 10$$

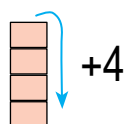
4.4

Прочети и преброй:

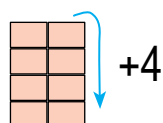
$1 \cdot 4 = 4$

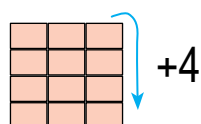
$2 \cdot 4 = 8$

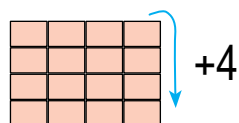
$3 \cdot 4 = 12$

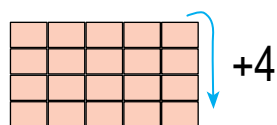
$4 \cdot 4 = 16$

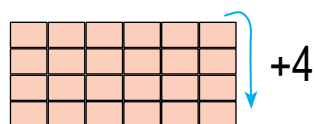
$5 \cdot 4 = 20$

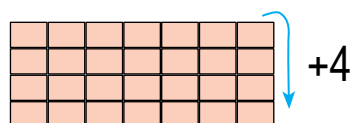
$6 \cdot 4 = 24$

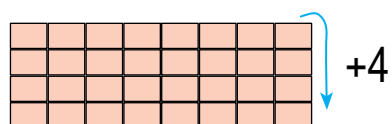
$7 \cdot 4 = 28$

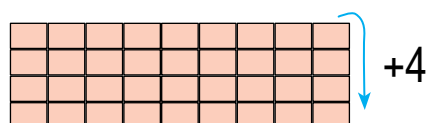
$8 \cdot 4 = 32$

$9 \cdot 4 = 36$

$10 \cdot 4 = 40$

$$1 \cdot 4 = 4$$

$$2 \cdot 4 = 4 + 4 = 8$$

$$3 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 = 12$$

$$4 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 + 4 = 16$$

$$5 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20$$

$$6 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 24$$

$$7 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 28$$

$$8 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 32$$

$$9 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 36$$

$$10 \cdot 4 = 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 40$$

$$4 : 4$$

Прочети:

$$4 : 4 = 1$$

$$8 : 4 = 2$$

$$12 : 4 = 3$$

$$16 : 4 = 4$$

$$20 : 4 = 5$$

$$24 : 4 = 6$$

$$28 : 4 = 7$$

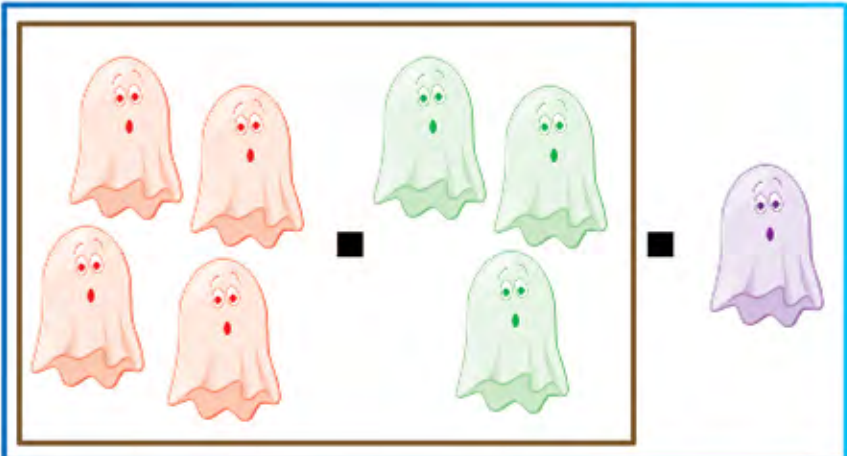
$$32 : 4 = 8$$

$$36 : 4 = 9$$

$$40 : 4 = 10$$

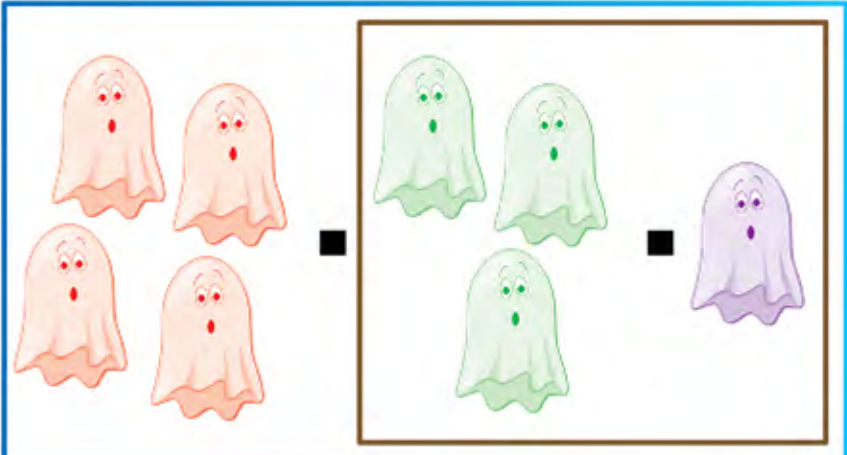

Съдружително свойство на умножението

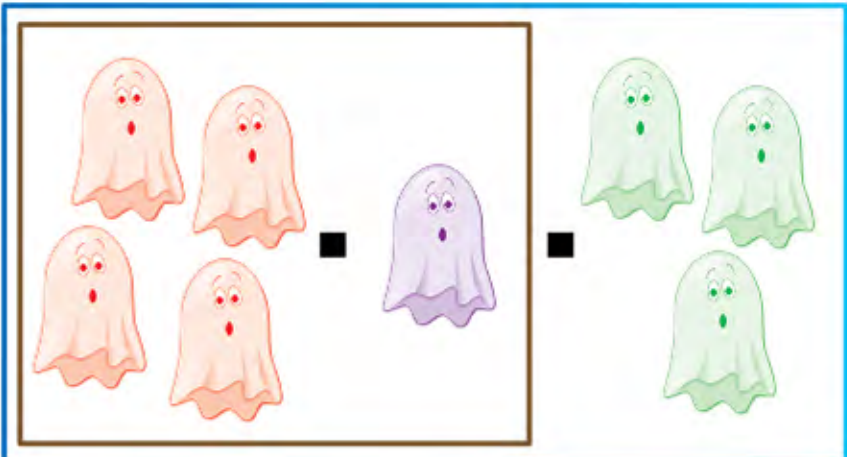
A diagram illustrating the associative property of multiplication. It shows a group of 4 orange ghosts multiplied by a group of 3 green ghosts, which is then multiplied by a single purple ghost. The result is 12.

$$= (4 \cdot 3) \cdot 1 = 12$$

A diagram illustrating the associative property of multiplication. It shows a group of 4 orange ghosts multiplied by a group containing 3 green ghosts and 1 purple ghost. The result is 12.

$$= 4 \cdot (3 \cdot 1) = 12$$

A diagram illustrating the associative property of multiplication. It shows a group containing 4 orange ghosts and 1 purple ghost multiplied by a group of 3 green ghosts. The result is 12.

$$= (4 \cdot 1) \cdot 3 = 12$$

Прочети и запомни:

Произведението не се променя, както и да се групират множителите.

Това е **съдружителното свойство** на умножението.

Ред на действията

$$3 + 5 \cdot 4 = 3 + 20 = 23$$

$$\begin{array}{c} \hline 20 \end{array}$$

$$20 - 5 \cdot 3 = 20 - 15 = 5$$

$$\begin{array}{c} \hline 15 \end{array}$$

Прочети и запомни:

В задачи без скоби **умножението** се извършва **преди** събирането и изваждането.

$$10 + 6 : 3 = 10 + 2 = 12$$

$$\begin{array}{c} \hline 2 \end{array}$$

$$10 - 6 : 3 = 10 - 2 = 8$$

$$\begin{array}{c} \hline 2 \end{array}$$

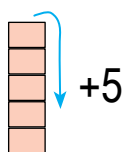
Прочети и запомни:

В задачи без скоби **делението** се извършва **преди** събирането и изваждането.

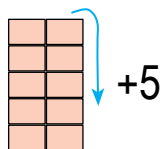
5.5

Прочети и преброй:

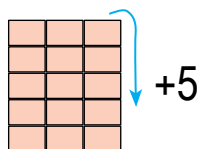
$$1 \cdot 5 = 5$$

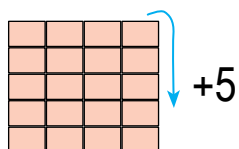
$$2 \cdot 5 = 10$$

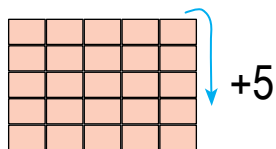
$$3 \cdot 5 = 15$$

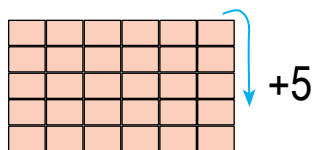
$$4 \cdot 5 = 20$$

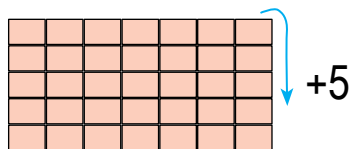
$$5 \cdot 5 = 25$$

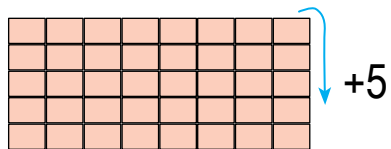
$$6 \cdot 5 = 30$$

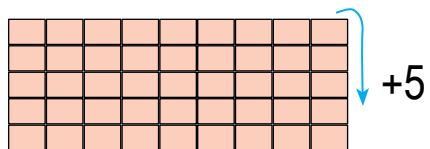
$$7 \cdot 5 = 35$$

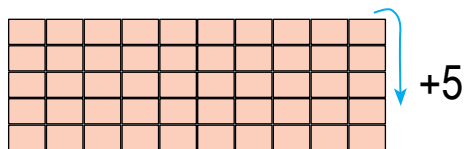
$$8 \cdot 5 = 40$$

$$9 \cdot 5 = 45$$

$$10 \cdot 5 = 50$$

$$5 : 5$$

Прочети:

$$5 : 5 = 1$$

$$10 : 5 = 2$$

$$15 : 5 = 3$$

$$20 : 5 = 4$$

$$25 : 5 = 5$$

$$30 : 5 = 6$$

$$35 : 5 = 7$$

$$40 : 5 = 8$$

$$45 : 5 = 9$$

$$50 : 5 = 10$$

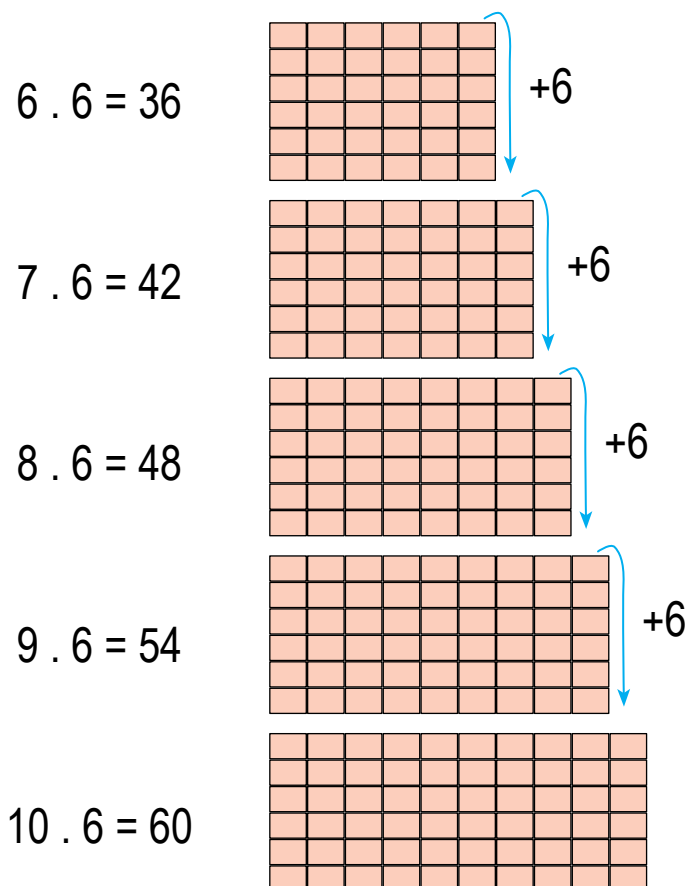
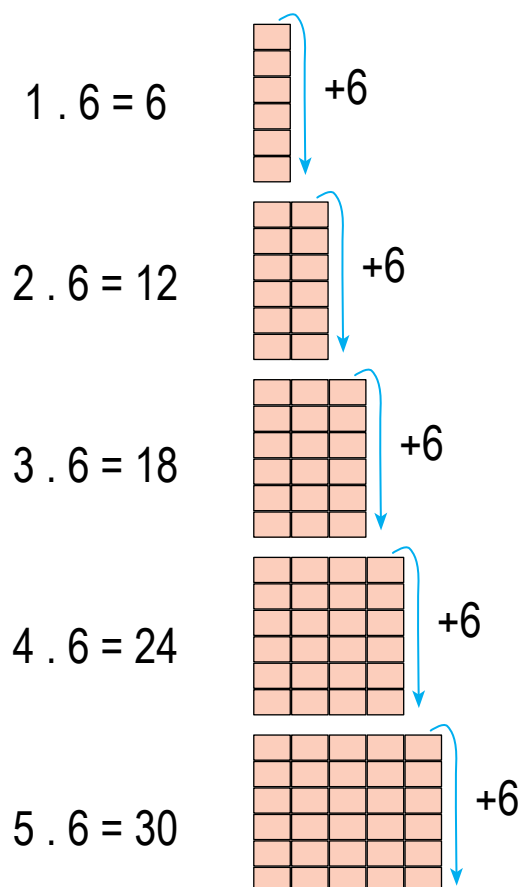

Таблица за умножение и деление
(изрежи и използвай)

X	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	0	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	0	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	0	1	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	0	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	0	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	0	8	16	24	32	40	48	56	64	73	80
9	0	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

6 . 6

Прочети и преброй:

$$1 \cdot 6 = 6$$

$$2 \cdot 6 = 6 + 6 = 12$$

$$3 \cdot 6 = 6 + 6 + 6 = 18$$

$$4 \cdot 6 = 6 + 6 + 6 + 6 = 24$$

$$5 \cdot 6 = 6 + 6 + 6 + 6 + 6 = 30$$

$$6 \cdot 6 = 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 = 36$$

$$7 \cdot 6 = 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 = 42$$

$$8 \cdot 6 = 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 = 48$$

$$9 \cdot 6 = 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 = 54$$

$$10 \cdot 6 = 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 = 60$$

$$6 : 6$$

Прочети:

$$6 : 6 = 1$$

$$12 : 6 = 2$$

$$18 : 6 = 3$$

$$24 : 6 = 4$$

$$30 : 6 = 5$$

$$36 : 6 = 6$$

$$42 : 6 = 7$$

$$48 : 6 = 8$$

$$54 : 6 = 9$$

$$60 : 6 = 10$$

Светът принадлежи на инициативните

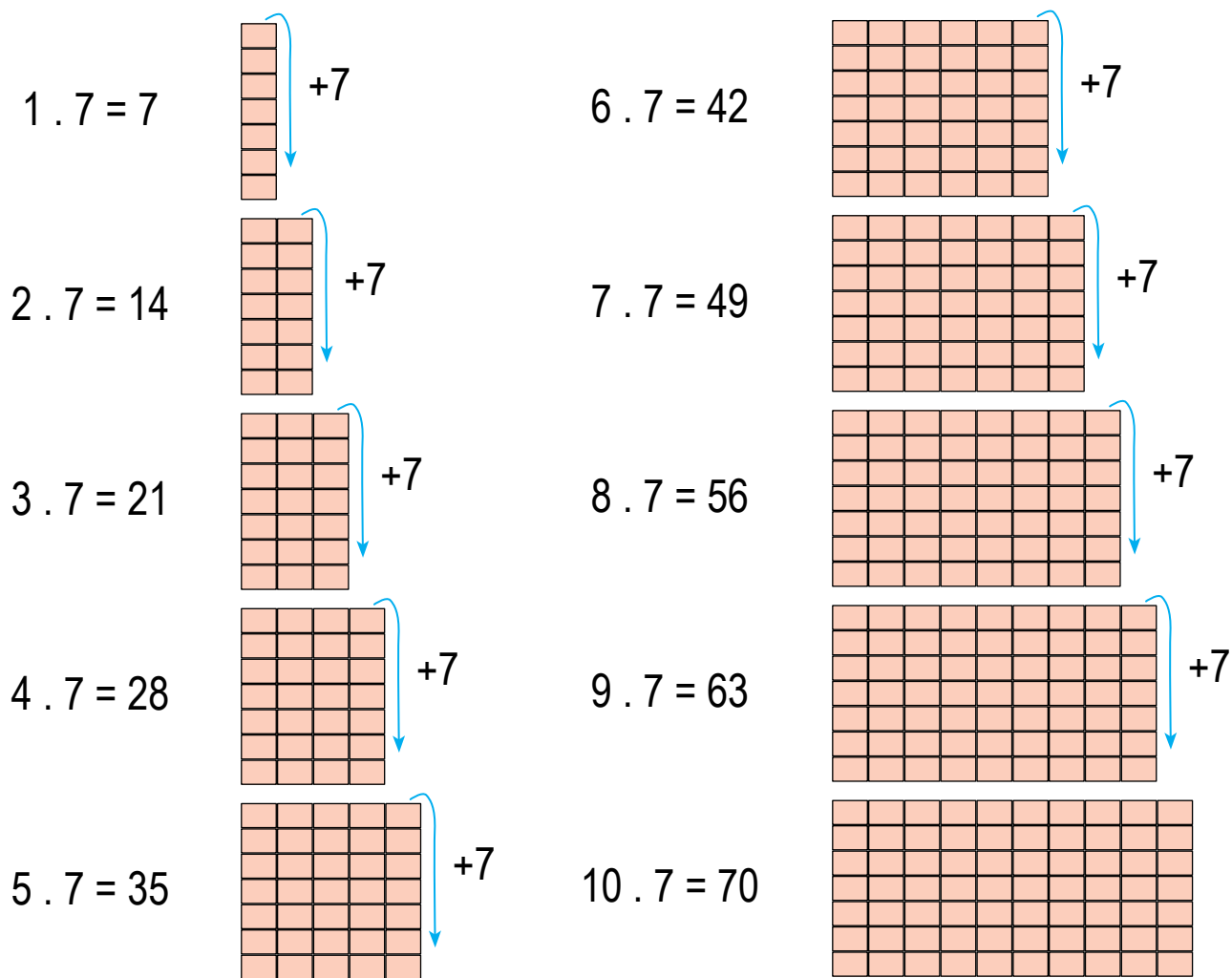
Пресметни:

	Цена •	Количество •	Стойност
	2 лв.		3 броя по 2 лв. = 6 лв. $3 \cdot 2 \text{ лв.} = 6 \text{ лв.}$
	1 лв.		
	3 лв.		

	Цена ■	Количество ■	Стойност
	10 лв.		10 лв. : 5 броя = 2 лв. $10 \text{ лв.} : 5 = 2 \text{ лв.}$
	9 лв.		
	6 лв.		

7.7

Прочети и преброй:

$$7:7$$

Прочети:

$$7:7=1$$

$$14:7=2$$

$$21:7=3$$

$$28:7=4$$

$$35:7=5$$

$$42:7=6$$

$$49:7=7$$

$$56:7=8$$

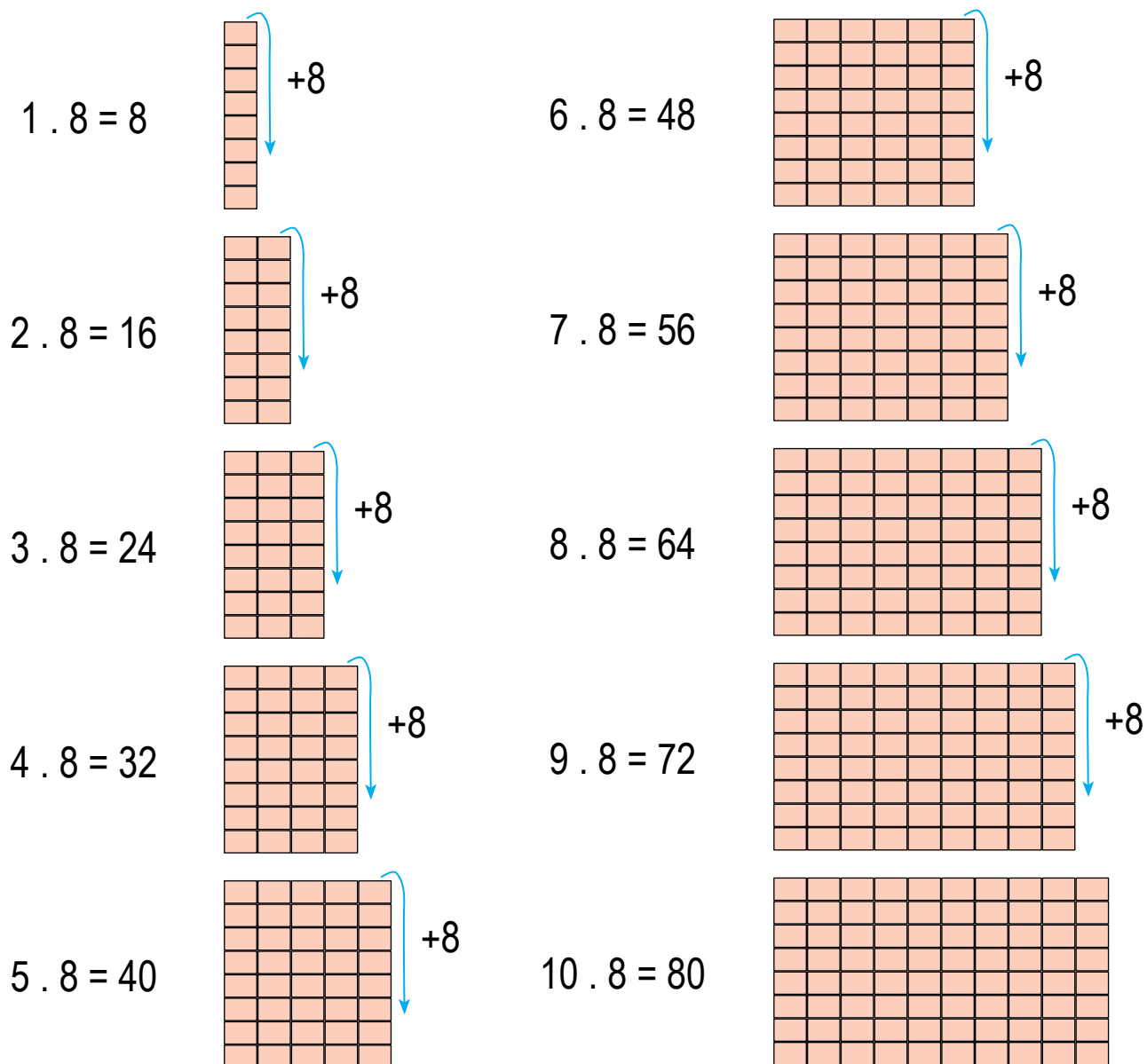
$$63:7=9$$

$$70:7=10$$

8 . 8

Прочети и преброй:

$$8 : 8$$

Прочети:

$$8 : 8 = 1$$

$$16 : 8 = 2$$

$$24 : 8 = 3$$

$$32 : 8 = 4$$

$$40 : 8 = 5$$

$$48 : 8 = 6$$

$$56 : 8 = 7$$

$$64 : 8 = 8$$

$$72 : 8 = 9$$

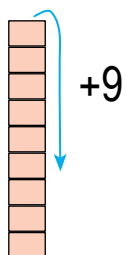
$$80 : 8 = 10$$

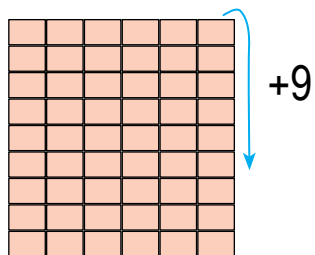
9.9

Прочети и преброй:

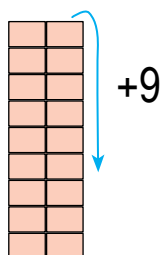
$1 \cdot 9 = 9$

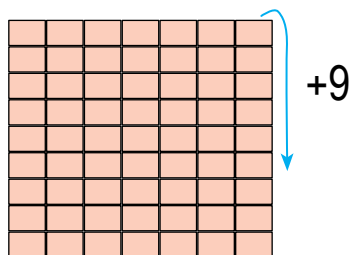
$6 \cdot 9 = 54$

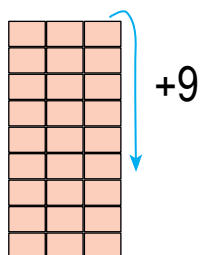
$2 \cdot 9 = 18$

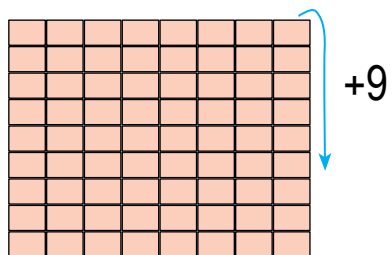
$7 \cdot 9 = 63$

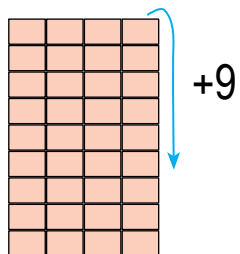
$3 \cdot 9 = 27$

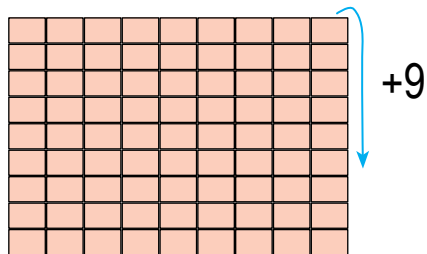
$8 \cdot 9 = 72$

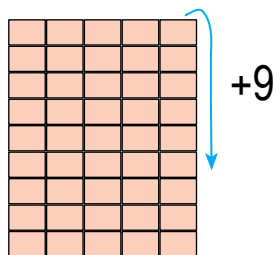
$4 \cdot 9 = 36$

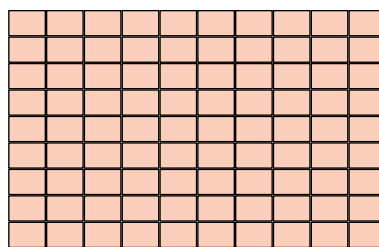
$9 \cdot 9 = 81$

$5 \cdot 9 = 45$

$10 \cdot 9 = 90$

$$9:9$$

Прочети:

$$9 : 9 = 1$$

$$18 : 9 = 2$$

$$27 : 9 = 3$$

$$36 : 9 = 4$$

$$45 : 9 = 5$$

$$54 : 9 = 6$$

$$63 : 9 = 7$$

$$72 : 9 = 8$$

$$81 : 9 = 9$$

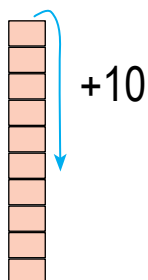
$$90 : 9 = 10$$

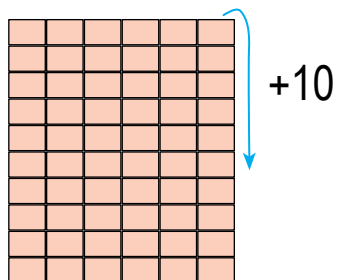
10 . 10

Прочети и преброй:

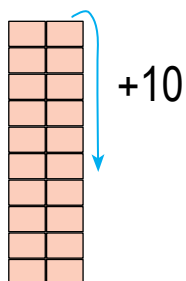
$1 \cdot 10 = 10$

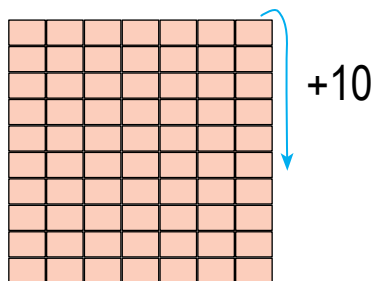
$6 \cdot 10 = 60$

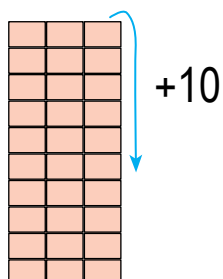
$2 \cdot 10 = 20$

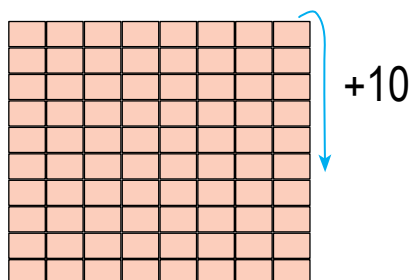
$7 \cdot 10 = 70$

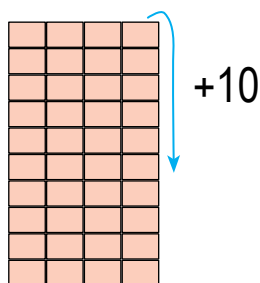
$3 \cdot 10 = 30$

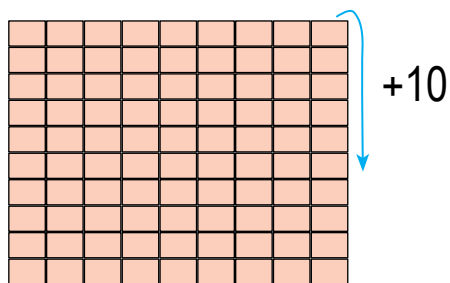
$8 \cdot 10 = 80$

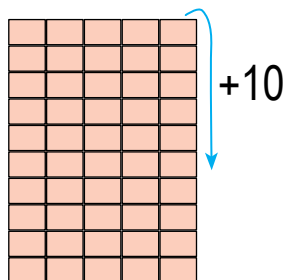
$4 \cdot 10 = 40$

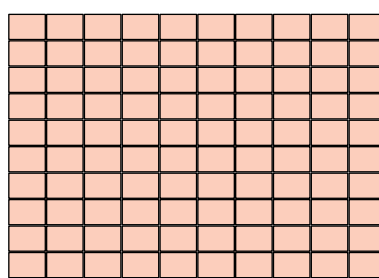
$9 \cdot 10 = 90$

$5 \cdot 10 = 50$

$10 \cdot 10 = 100$

10:10

Прочети:

$$10 : 10 = 1$$

$$20 : 10 = 2$$

$$30 : 10 = 3$$

$$40 : 10 = 4$$

$$50 : 10 = 5$$

$$60 : 10 = 6$$

$$70 : 10 = 7$$

$$80 : 10 = 8$$

$$90 : 10 = 9$$

$$100 : 10 = 10$$

Умножение и деление с 0

Прочети и запомни:

Всяко число, умножено с 0, е равно на 0!

0, делено на всички числа, е равно на 0!

На 0 не се дели!

$$1 \cdot 0 = 0$$

$$2 \cdot 0 = 0$$

$$3 \cdot 0 = 0$$

$$4 \cdot 0 = 0$$

$$5 \cdot 0 = 0$$

$$6 \cdot 0 = 0$$

$$7 \cdot 0 = 0$$

$$8 \cdot 0 = 0$$

$$9 \cdot 0 = 0$$

$$10 \cdot 0 = 0$$

$$0 : 1 = 0$$

$$0 : 2 = 0$$

$$0 : 3 = 0$$

$$0 : 4 = 0$$

$$0 : 5 = 0$$

$$0 : 6 = 0$$

$$0 : 7 = 0$$

$$0 : 8 = 0$$

$$0 : 9 = 0$$

$$0 : 10 = 0$$

Минута

Часовникът показва 9 ч.

9:00 ч.

Прочети и запомни:

Един час има **60 минути**.

1 ч. = 60 мин.

Колко е часът? Изговори! Какво правиш в посочения час?

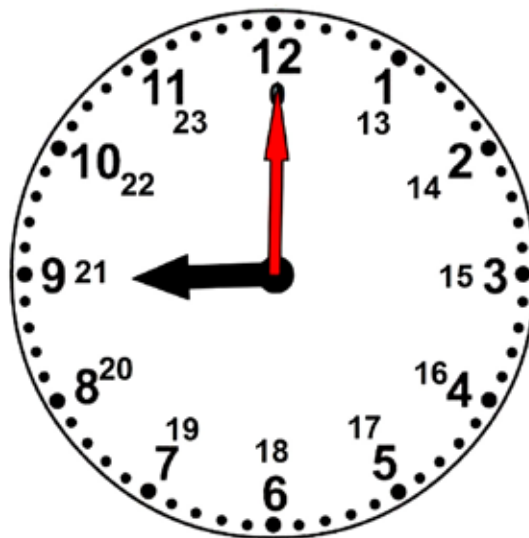

Денонощие

Прочети и запомни:

Един ден и нощта след него са едно

денонощие.

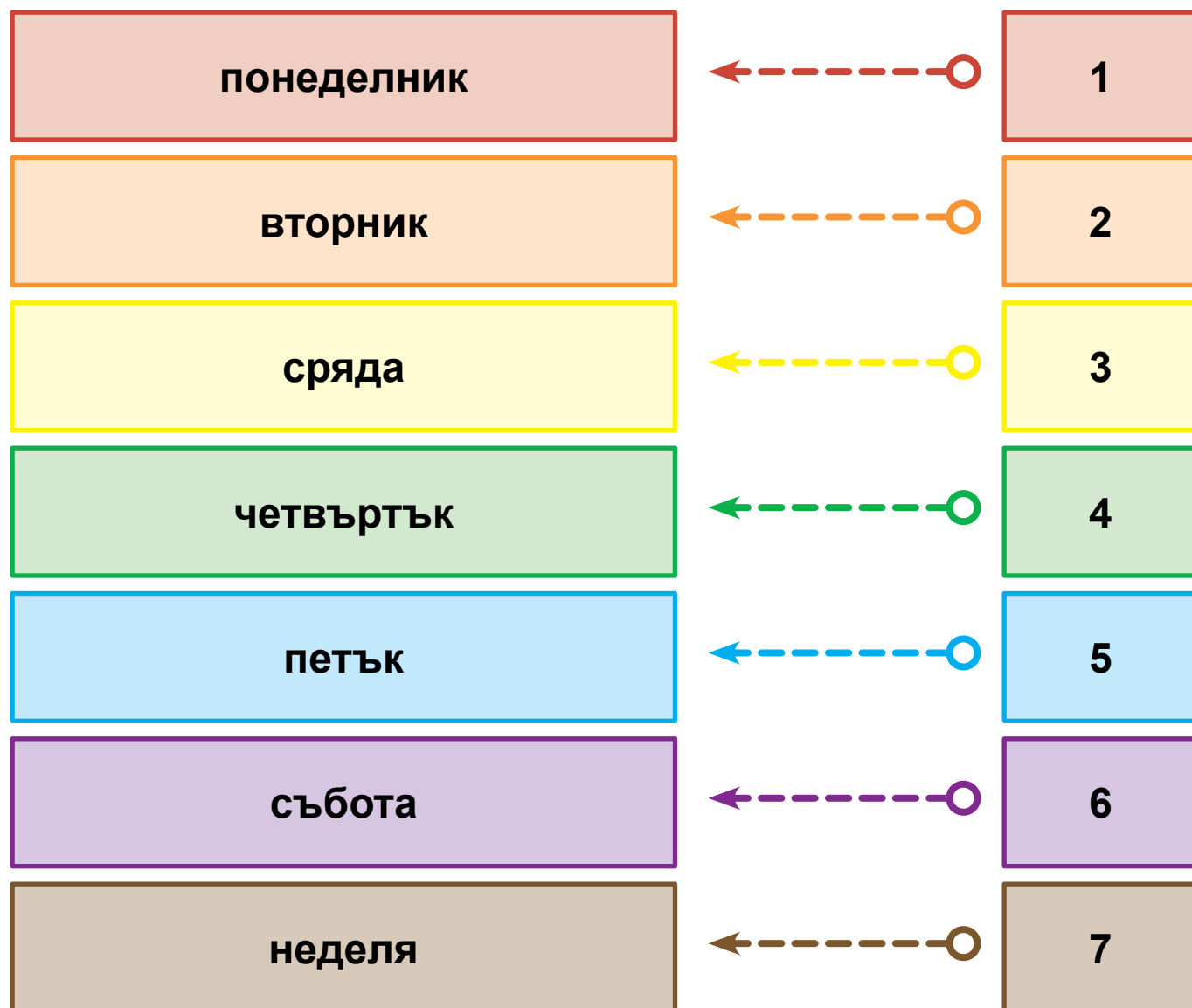
Денонощието има **24 часа.**

То започва в 0 ч. и завършва в 24 ч.

Седмица, месец, година

Очертай с пръст по стрелката и прочети дните:

Една седмица има **7 дни**.

Прочети и запомни:

Един месец има **30** или **31** дни.
Само **февруари** има **28** или **29** дни.

Една година има **12 месеца**.

ЯНУАРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ФЕВРУАРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

МАРТ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
31					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

АПРИЛ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

МАЙ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ЮНИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
30						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

ЮЛИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

АВГУСТ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

СЕПТЕМВРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

ОКТОМВРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

НОЕМВРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ДЕКЕМВРИ						
П	В	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	25	27	28
29	30	31				

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

МАТЕМАТИКА

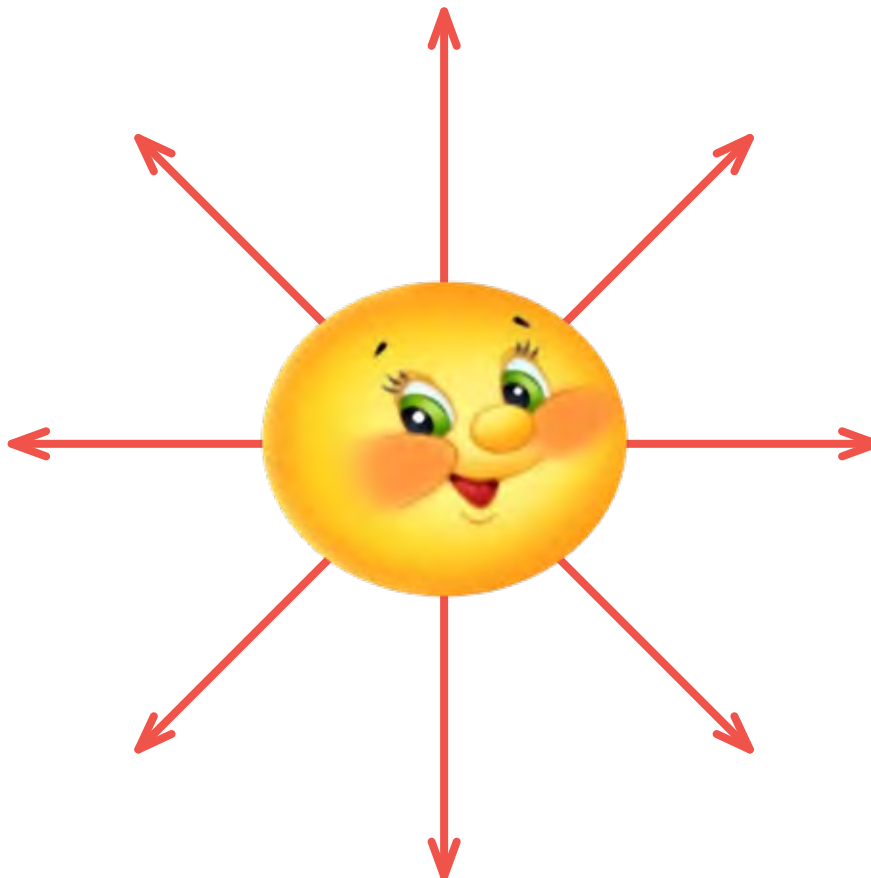
за ученици от III клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

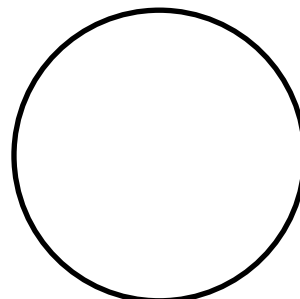
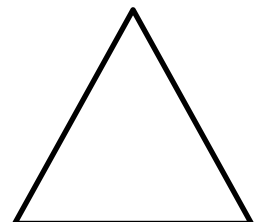
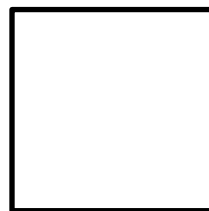
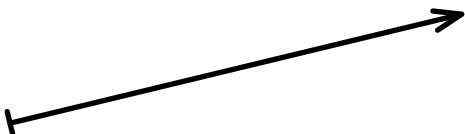
Лъч

Преброй лъчите на слънцето:

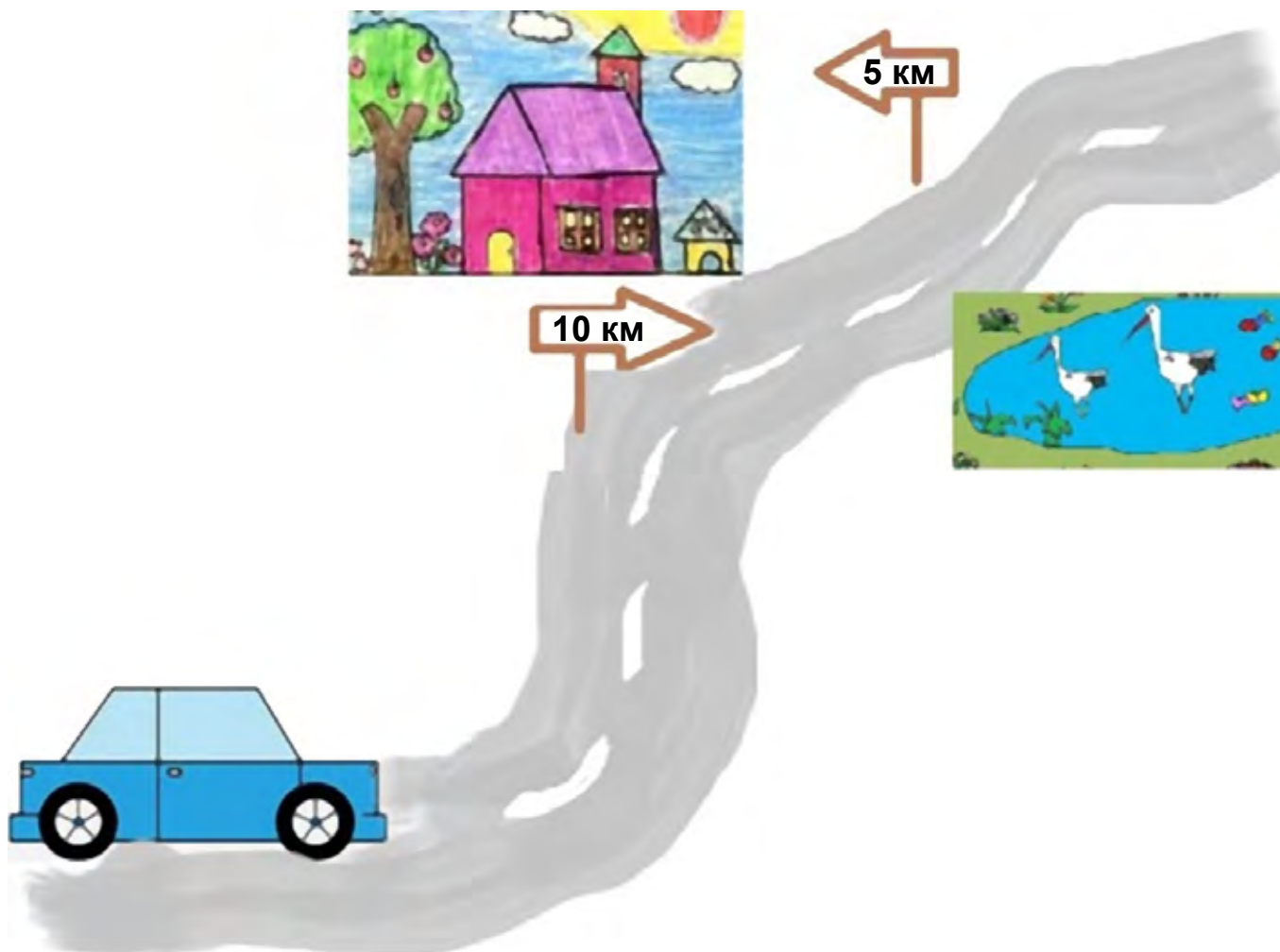
Назови геометричните фигури!

Километър

Големи разстояния се измерват в **километри**!

1 километър се записва **1 км**.

Пресметни:

$$5 \text{ км} + 8 \text{ км} =$$

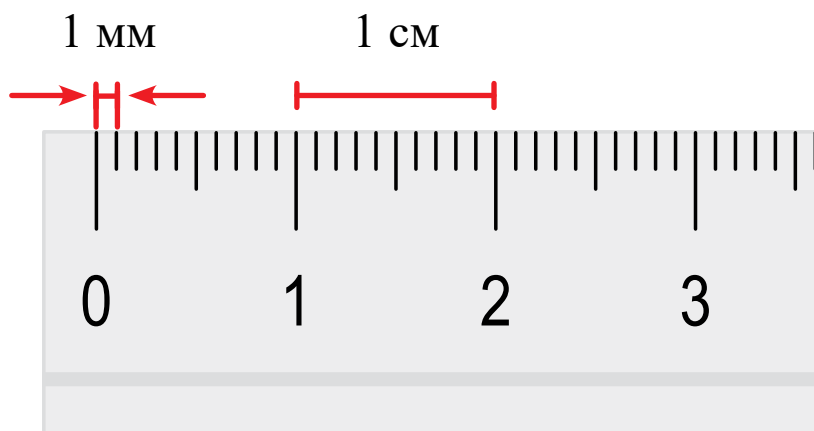
$$7 \text{ км} - 2 \text{ км} =$$

$$10 \text{ км} + 3 \text{ км} =$$

$$12 \text{ км} - 10 \text{ км} =$$

Милиметър

Прочети и запомни:

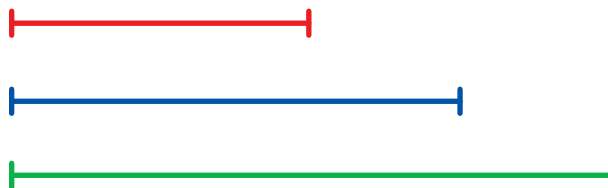
1 сантиметър има
10 **милиметра**.

$$1 \text{ см} = 10 \text{ мм}$$

$$10 \text{ мм} = 1 \text{ см}$$

Малки предмети
се измерват в
милиметри.

Измери отсечките в милиметри!

Сравни „< ; > ; =“:

10 мм	☐	15 мм
8 мм	☐	12 мм
30 мм	☐	50 мм
40 мм	☐	100 мм

Неизвестно умаляемо

Зарко намислил едно число, от него извадил 5 и получил 10.

Кое число е намислил Зарко?

неизвестно
умаляемо

известен
умалител

разлика

$$\boxed{?} - 5 = 10$$

$$\boxed{?} - 5 = 10$$

+ ↺

Проверка:

$$10 + 5 = 15$$

$$15 - 5 = 10$$

Неизвестно умаляемо се намира, като разликата се събере с умалителя.

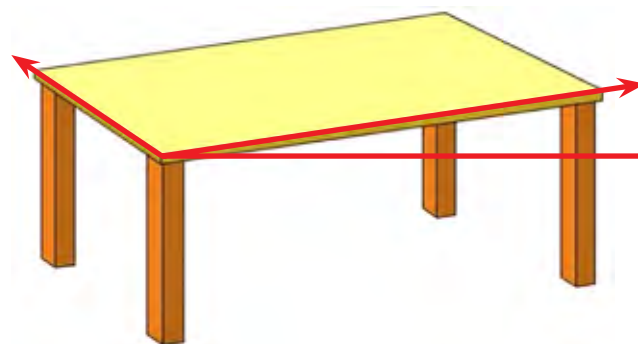
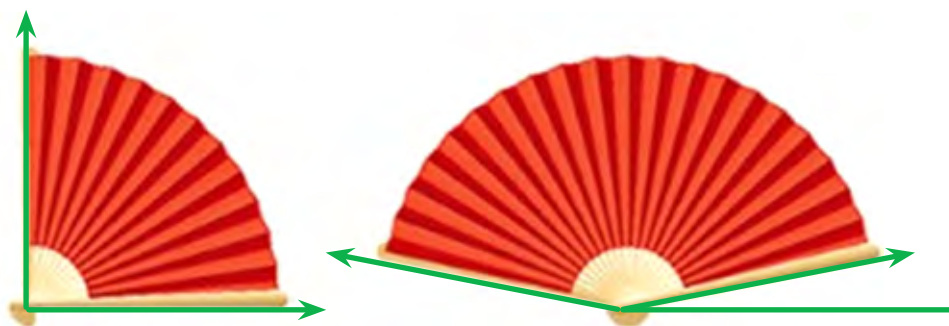
Намери неизвестното умаляемо:

умаляемо	умалител	разлика
?	10	40
?	20	20
?	40	50

ЪГЪЛ. Елементи на ъгъла

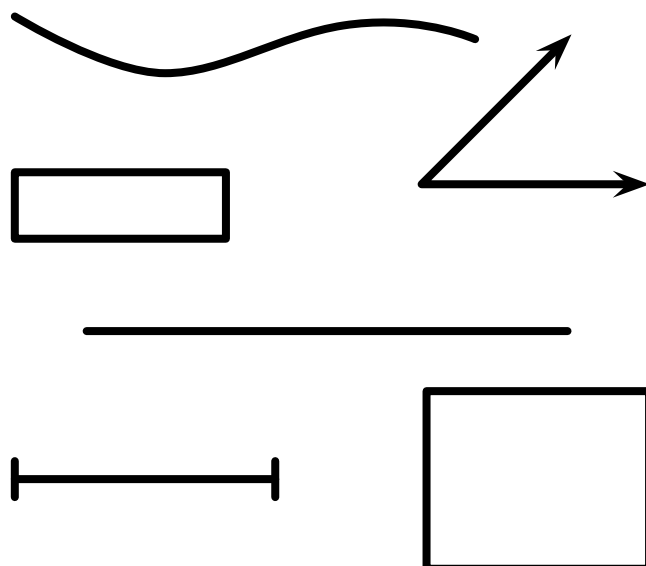
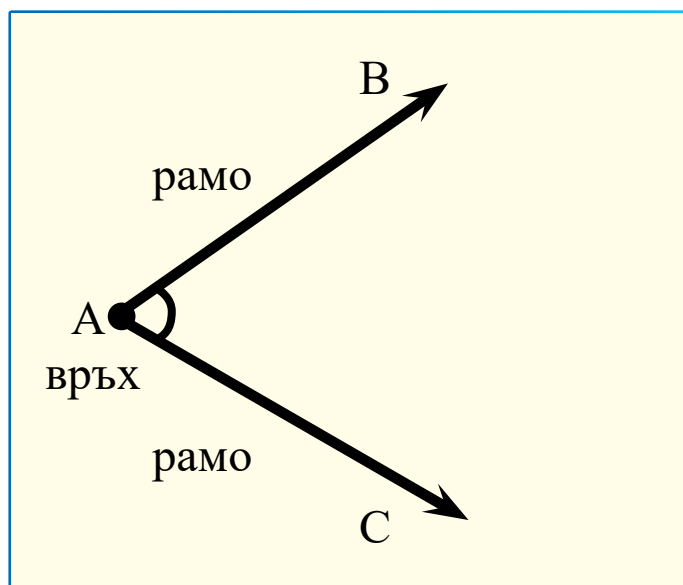
Разгледай картинките. Очертай с пръст лъчите!

Коя е очертаната фигура?

Фигурата се нарича **ЪГЪЛ**.

Посочи ъгъла!

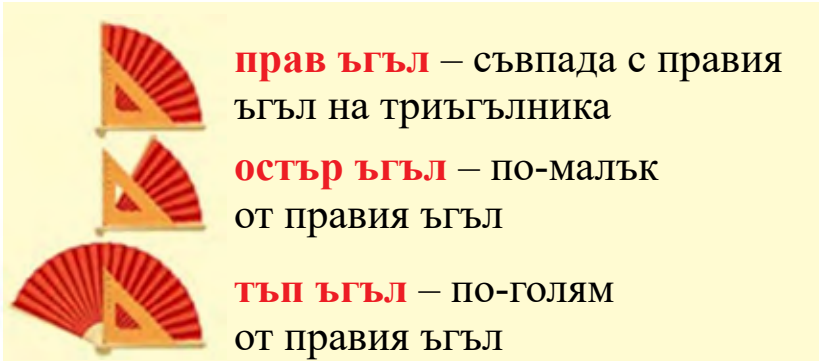

Видове ъгли

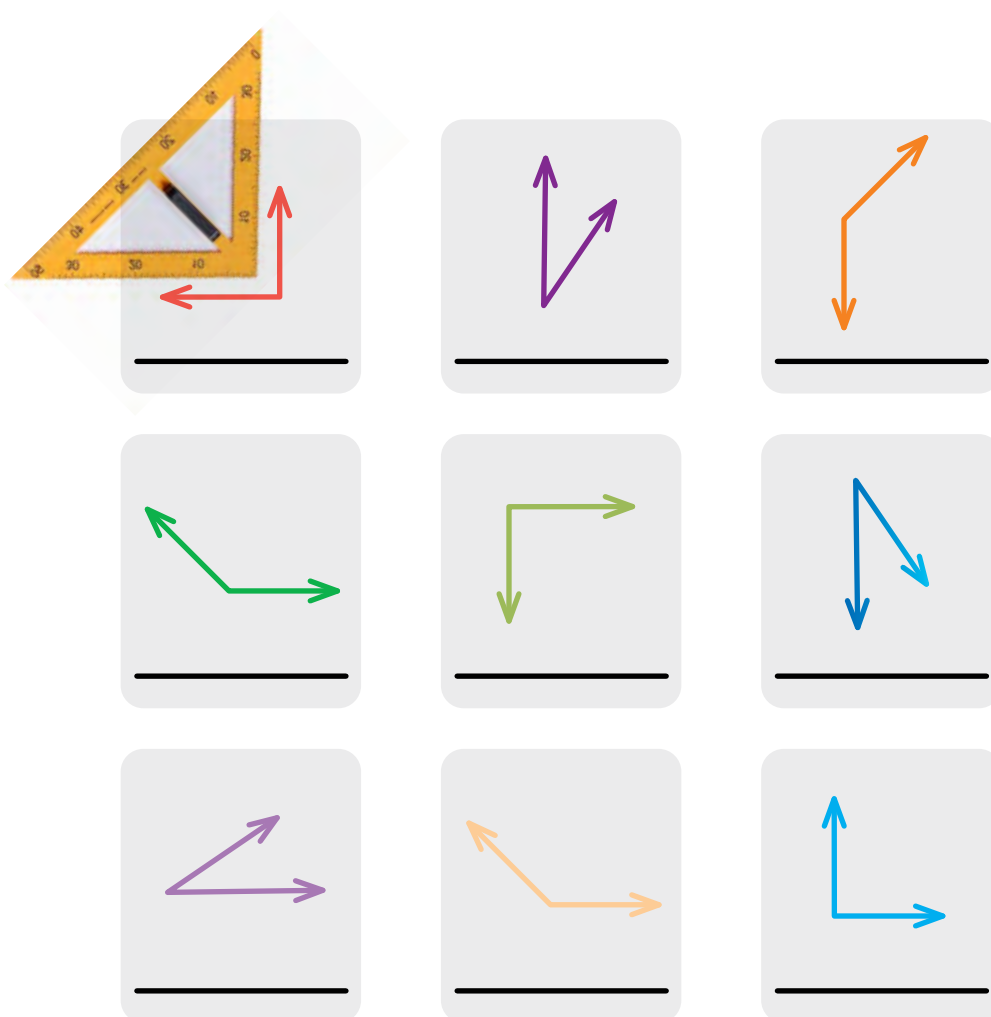
Това е прозорец.
Той има само прави ъгли.

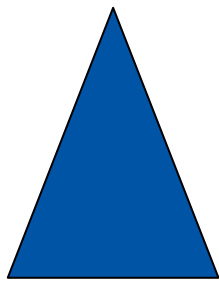
Прочети и запомни:

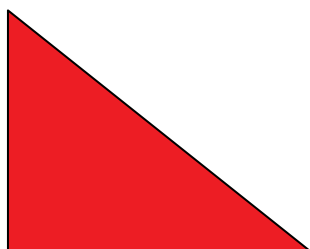
Използвай триъгълник и определи ъглите!

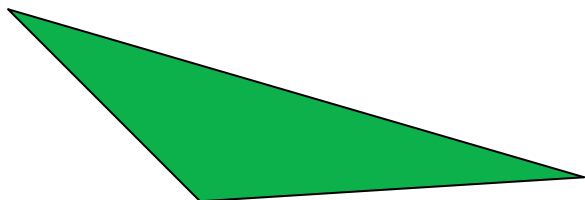
Видове триъгълници според ъглите

Триъгълник, на който всички ъгли са остри, се нарича **остроъгълен**.

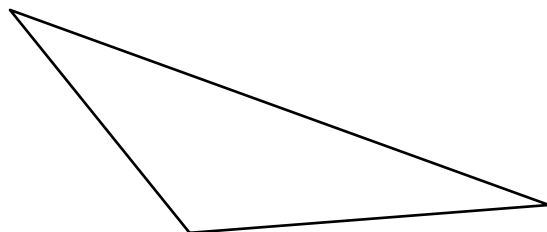
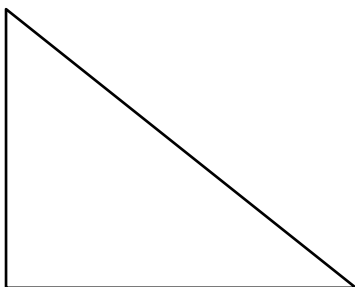
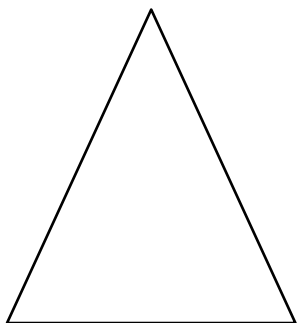

Триъгълник, който има прав ъгъл, се нарича **правоъгълен**.

Триъгълник, който има тъп ъгъл, се нарича **тъпоъгълен**.

Оцвети правоъгълния триъгълник в червено, остроъгълния в синьо и тъпоъгълния в зелено.

Век

В България има много
стари дървета.

Те живеят повече
от 100 години.

Наричаме ги
ВЕКОВНИ.

Мерната единица, с която се измерват големи периоди от време,
се нарича **век**.

1 век има 100 години.

1 век = 100 години

Свържи правилно!

Един век има

Една седмица има

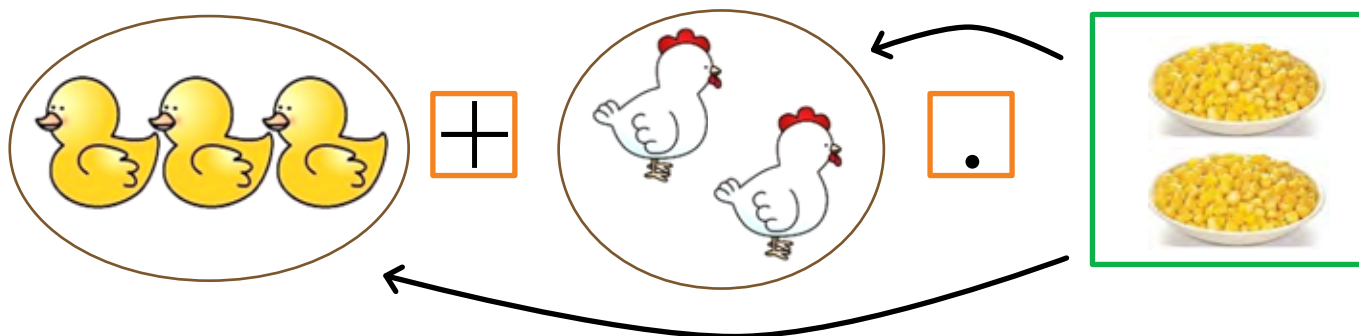
Едно денонощие има... .

Умножение на сбор с число

Очертай с пръст стрелките!

Всяко пиленце да получи по две купички царевича.

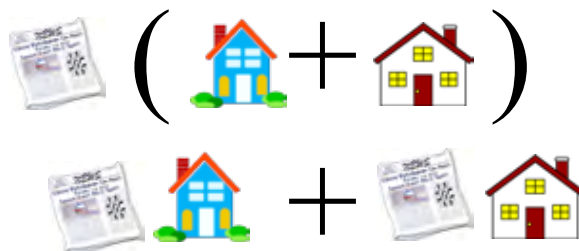

$$(3 + 2) \cdot 2 = 5 \cdot 2 = 10$$

Може и така:

$$(3 + 2) \cdot 2 = 3 \cdot 2 + 2 \cdot 2 = 6 + 4 = 10$$

Произведението на сбор с число е равно на сбора от произведенията на всяко от събираемите с числото.

Това е **разпределително свойство** на умножението спрямо събирането.

$$3 \cdot (2 + 5) = \underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} =$$

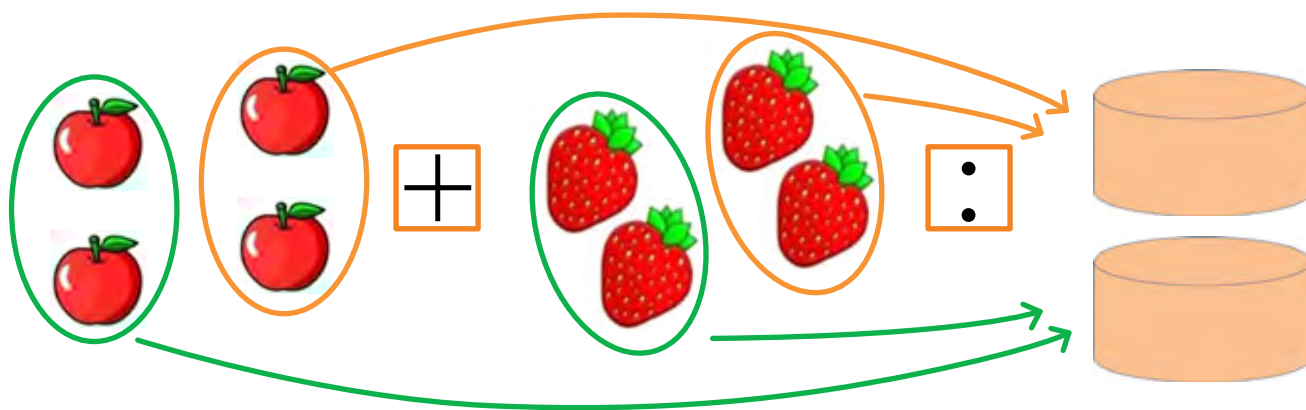
$$4 \cdot (2 + 1) = \underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} =$$

$$2 \cdot (2 + 6) = \underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} =$$

Деление на сбор с число

Очертай с пръст стрелките!

Разпредели поравно ябълките и ягодите в две купи.

$$(4 + 4) : 2 = 4 : 2 + 4 : 2 = 2 + 2 = 4$$

Частното на сбор с число е равно на сбора от частните на всяко от събираемите с числото.

Пресметни:

$$(6 + 4) : 2 = \underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} =$$

Грам

Готвачът иска да направи торта.

Ще ползва 80 грама сметана,
100 грама бисквити и 50 грама захар.

Как да измери продуктите?

Малки количества и леки предмети се измерват в **грамове**,
записваме – **г**.

Мерим продуктите
в грамове с помощта
на везна.

Сравни: „<“, „>“, „=“

$$5 \text{ г} \quad \boxed{} \quad 10 \text{ г}$$

$$15 \text{ г} \quad \boxed{} \quad 25 \text{ г}$$

$$40 \text{ г} \quad \boxed{} \quad 50 \text{ г}$$

Пресметни:

$$15 \text{ г} + 5 \text{ г} = \boxed{} \text{ г}$$

$$20 \text{ г} + 30 \text{ г} = \boxed{} \text{ г}$$

$$35 \text{ г} + 5 \text{ г} = \boxed{} \text{ г}$$

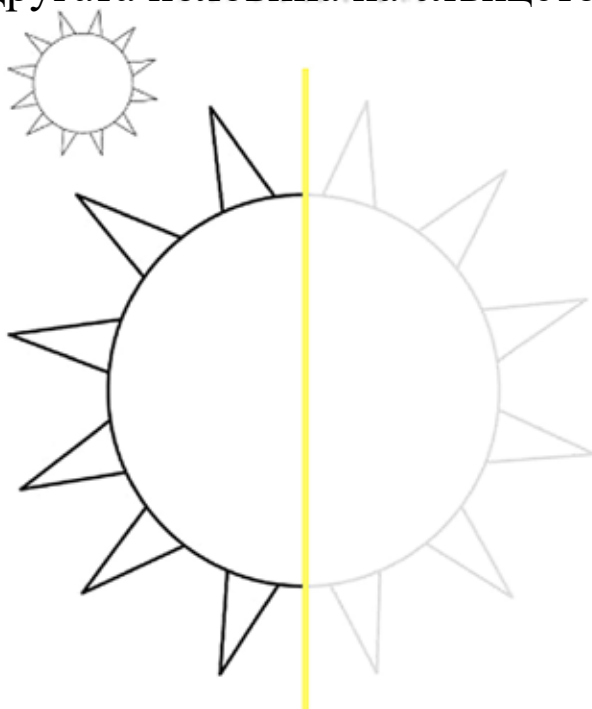
$$100 \text{ г} - 30 \text{ г} = \boxed{} \text{ г}$$

$$80 \text{ г} - 70 \text{ г} = \boxed{} \text{ г}$$

$$48 \text{ г} - 8 \text{ г} = \boxed{} \text{ г}$$

Половинка

Очертай другата половина на слънцето и оцвети!

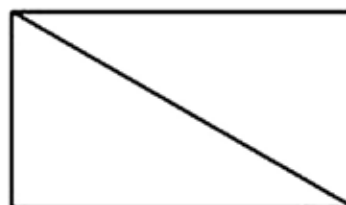
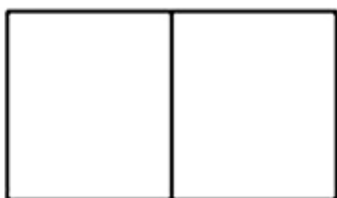
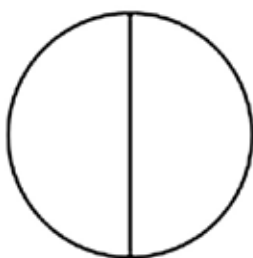

Всеки предмет е разделен на две еднакви части. Записва се $\frac{1}{2}$ и се чете „една втора“.

Когато се дели на две, се получава половина.

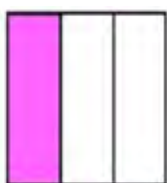
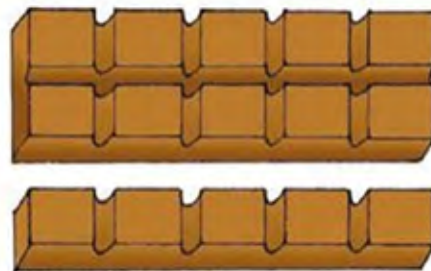
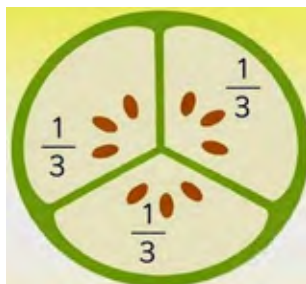
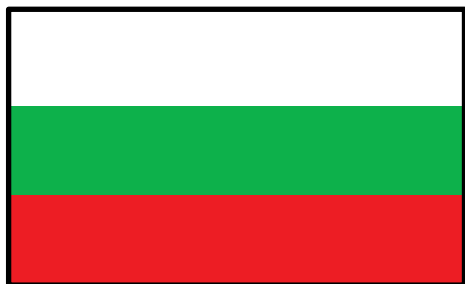

Оцвети половинката от фигурата:

Третинка

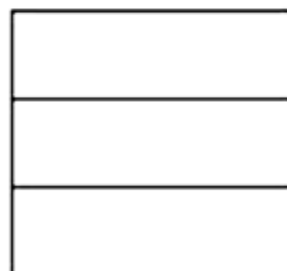
Разгледай!

Когато се дели на 3,
се получава **третинка**
от цялата част.

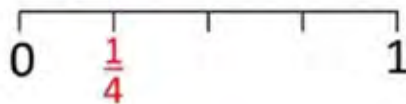
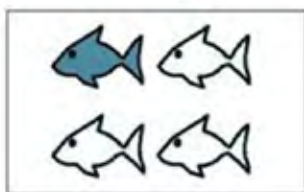
Записва се $\frac{1}{3}$ и се чете
„една трета“.

Оцвети третинката от фигурата:

Четвъртинка

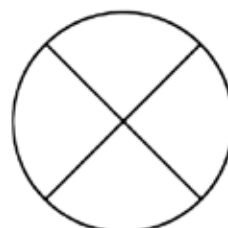
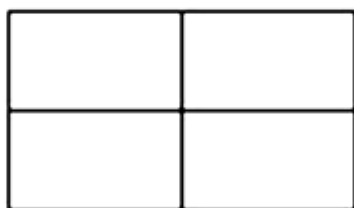
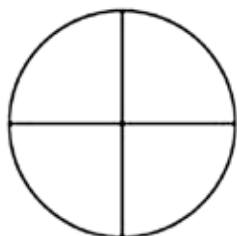
Разгледай!

Когато се дели на 4,
се получава
четвъртинка
от цялата част.

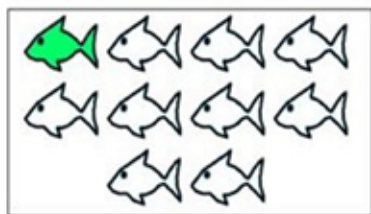
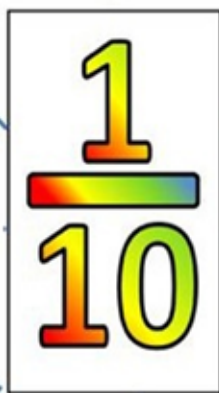
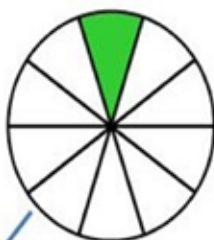
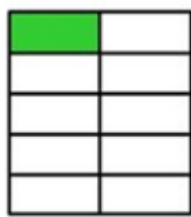
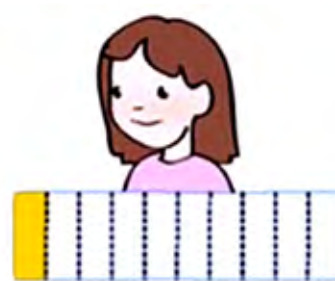
Записва се $\frac{1}{4}$ и се чете
„една четвърт“.

Оцвети четвъртинката от фигурата:

Десетинка

Разгледай!

Когато се дели на 10,
се получава
десетинка
от цялата част.

Записва се $\frac{1}{10}$ и се
чете
„една десета“.

Оцвети десетинка от фигурата:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Тон

Разгледай картинките!

70 кг

4 т

5 кг

Забелязваш ли, че теглото на слона е записано по различен начин?

По-тежките предмети се измерват в **тон**.Записва се: един тон = **1 т**.

Сравни: „<“, „>“, „=“

$$3 \text{ т} \quad \boxed{} \quad 5 \text{ т}$$

$$15 \text{ т} \quad \boxed{} \quad 10 \text{ т}$$

$$20 \text{ т} \quad \boxed{} \quad 10 \text{ т}$$

$$17 \text{ т} \quad \boxed{} \quad 17 \text{ т}$$

$$35 \text{ т} \quad \boxed{} \quad 30 \text{ т}$$

$$50 \text{ т} \quad \boxed{} \quad 100 \text{ т}$$

Пресметни:

$$5 \text{ т} + 10 \text{ т} = \boxed{} \text{ т}$$

$$20 \text{ т} + 30 \text{ т} = \boxed{} \text{ т}$$

$$10 \text{ т} + 10 \text{ т} = \boxed{} \text{ т}$$

$$16 \text{ т} - 6 \text{ т} = \boxed{} \text{ т}$$

$$40 \text{ т} - 10 \text{ т} = \boxed{} \text{ т}$$

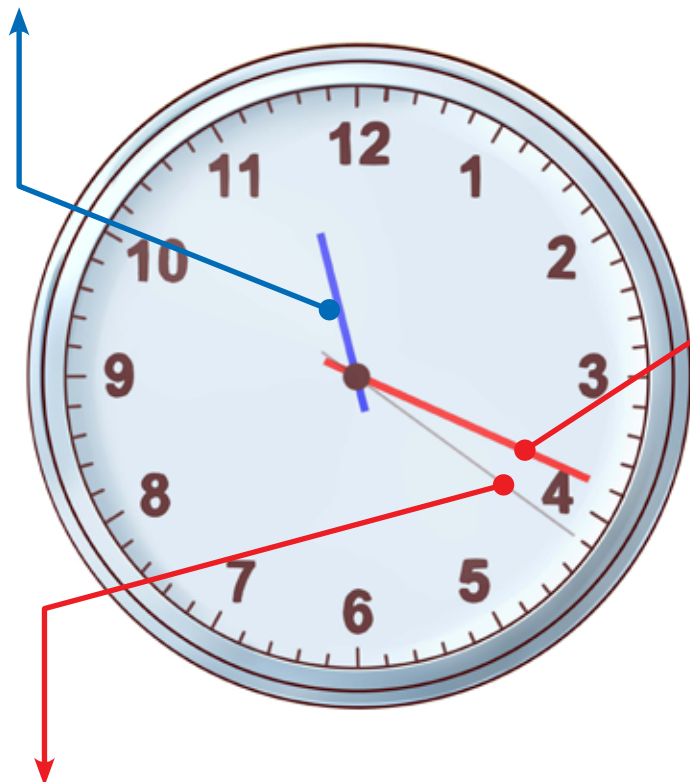
$$10 \text{ т} - 10 \text{ т} = \boxed{} \text{ т}$$

Секунда

стрелка, отмерваща час

стрелка, отмерваща

минути

стрелка, отмерваща секунди

По-малката мерна единица за време от минута е **секунда**.

1 минута = 60 секунди

1 мин. = 60 сек.

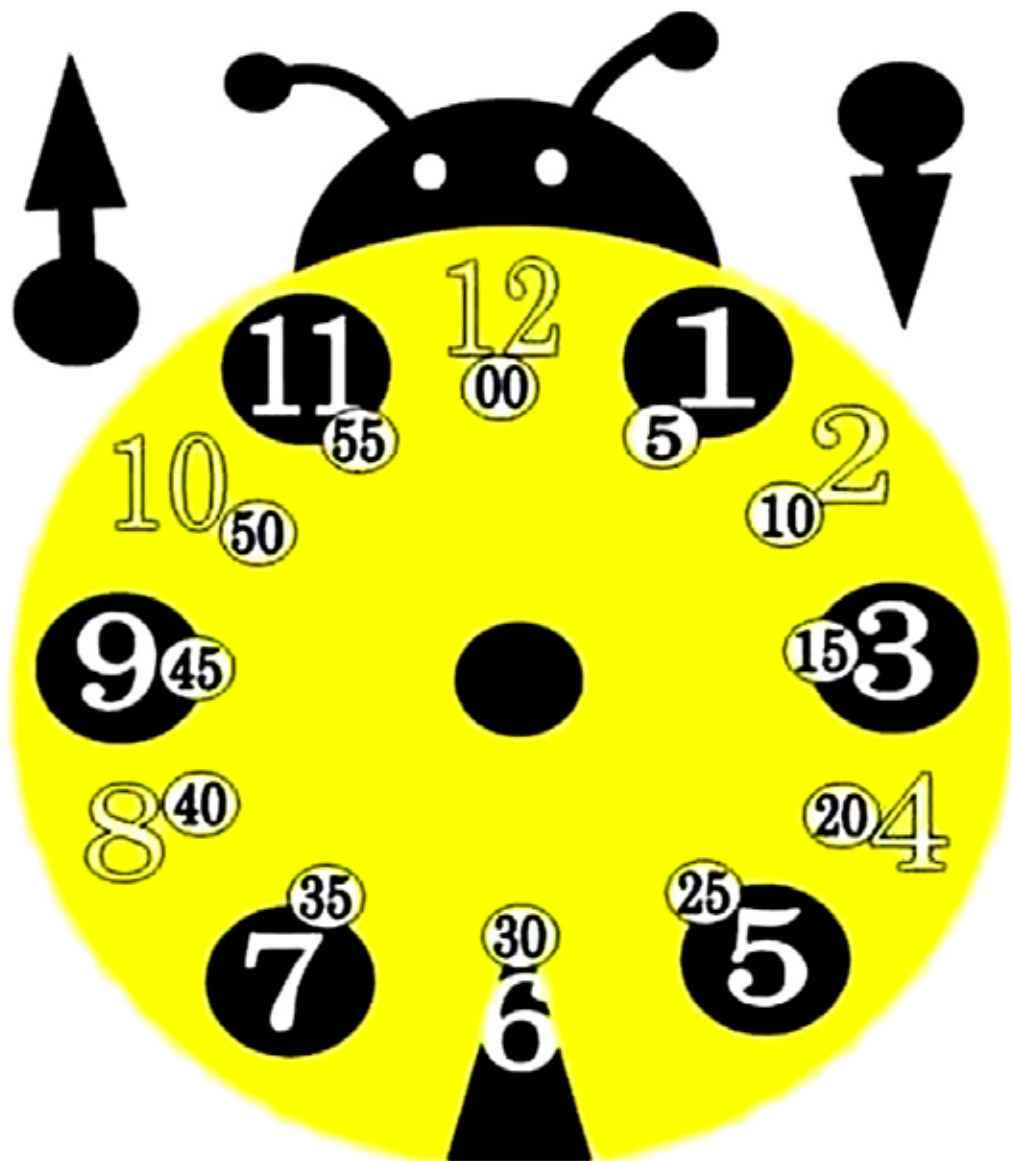
Някои часовници имат стрелка, която отброява секундите.

Посочи с кой часовник можем да отмерим и секунди!

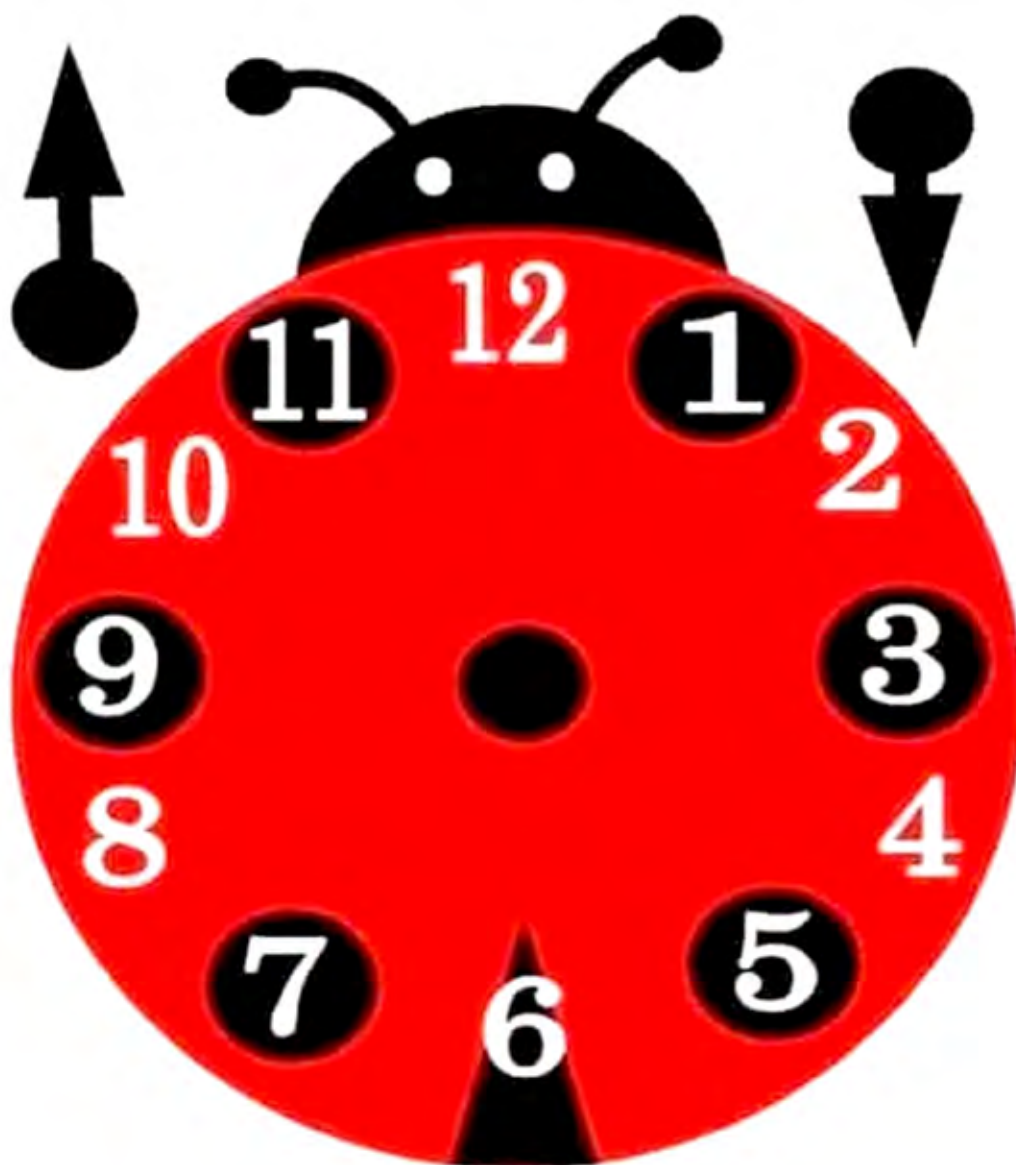

Забавни минути

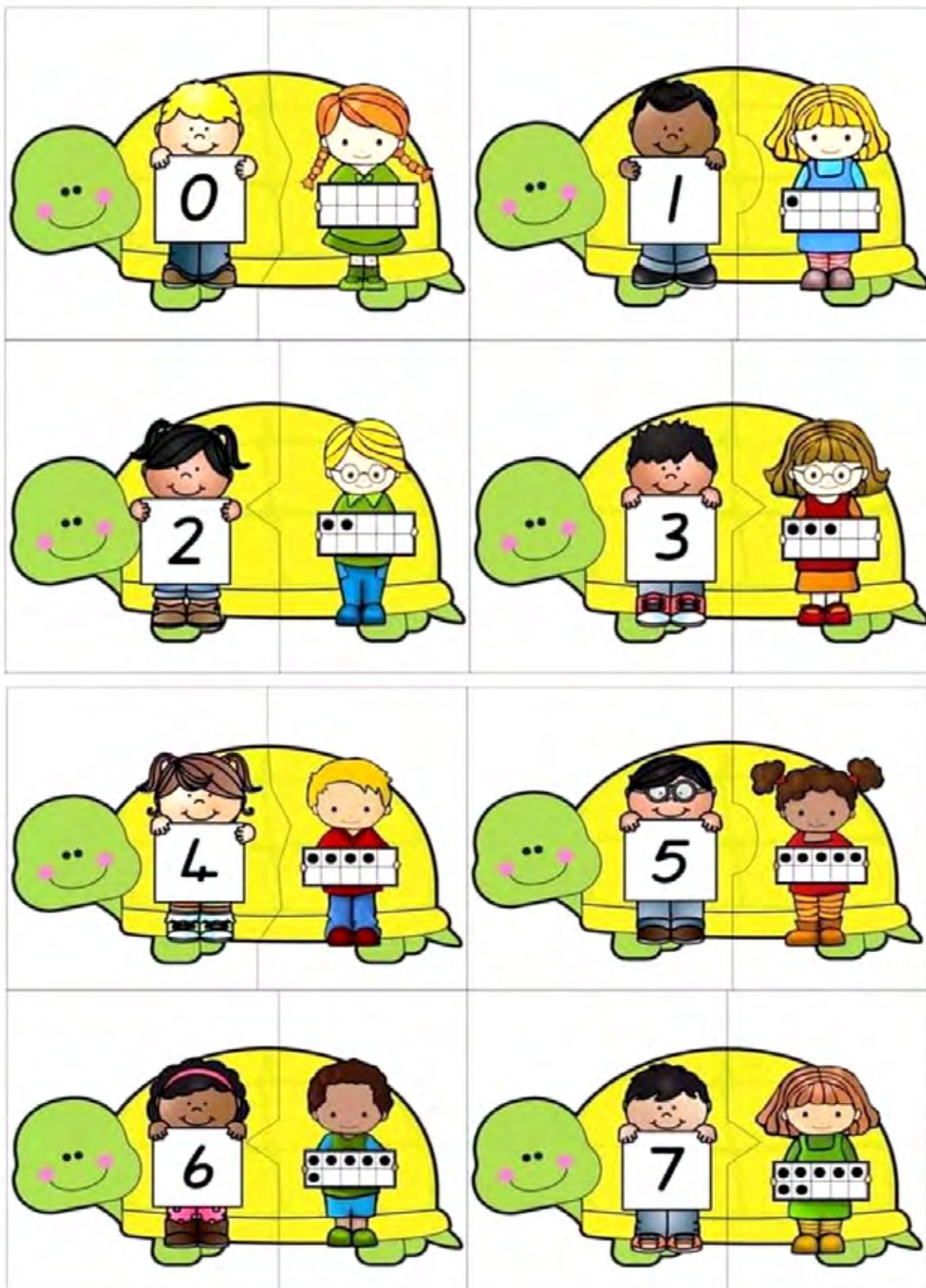
Изрежи и си направи часовник!

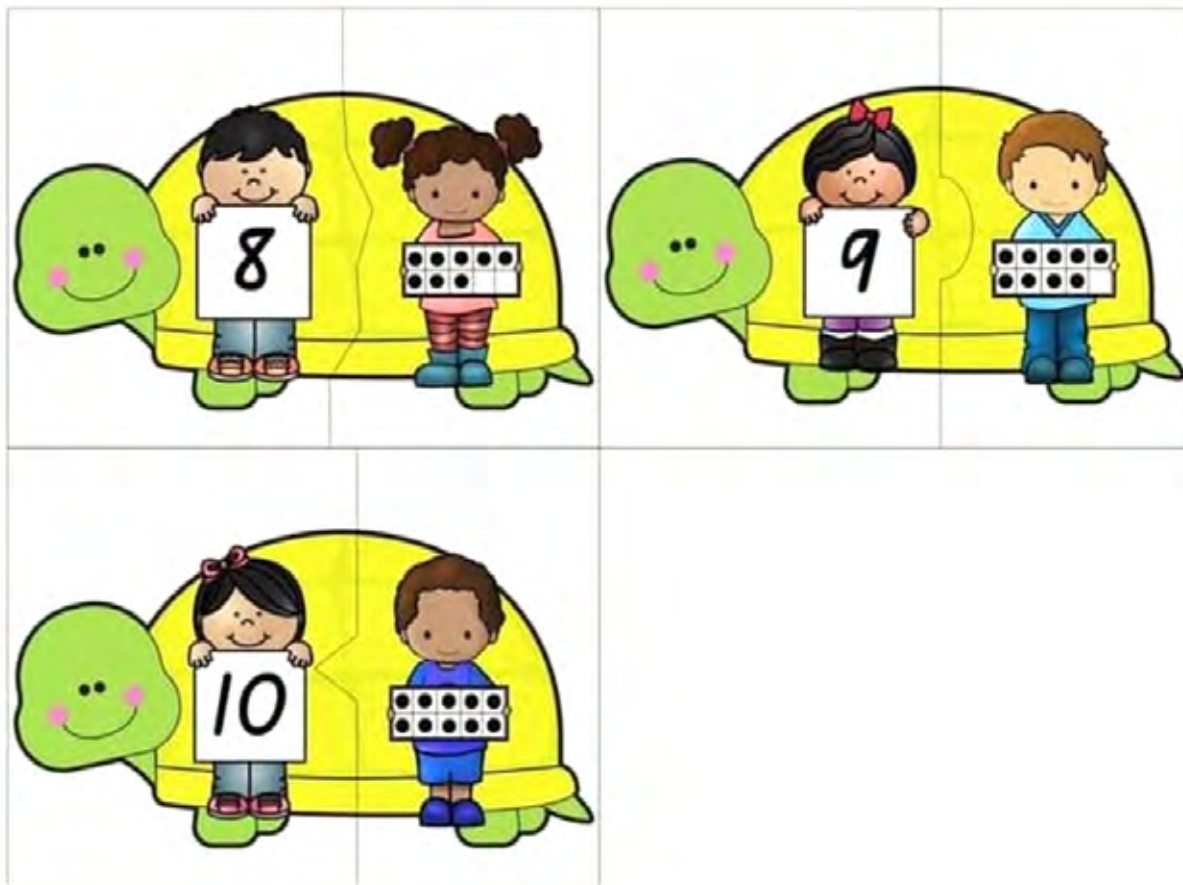
Изрежи и си направи часовник!

Изрежи и си направи пъзели!

Изрежи и си направи пъзели!

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

МАТЕМАТИКА

за ученици от IV клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Геометрични фигури

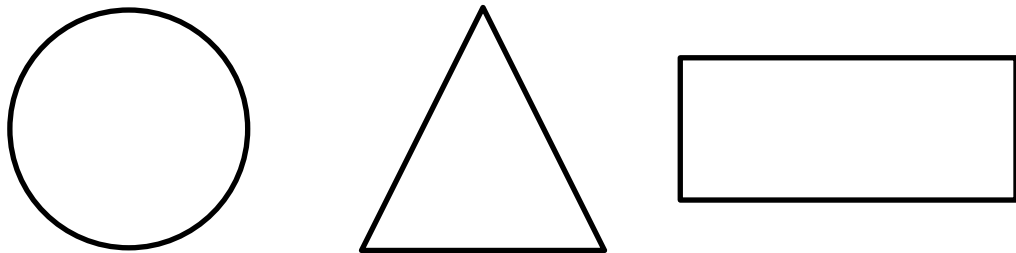
Оцвети триъгълника в **червено**!

Оцвети кръга в **жълто**!

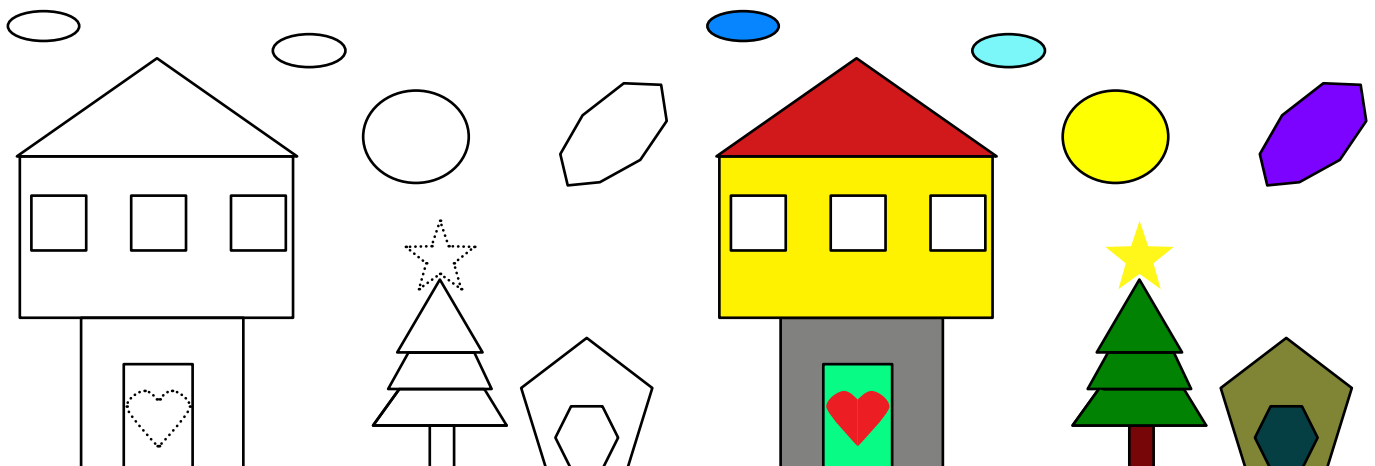
Оцвети правоъгълника в **зелено**!

Посочи коя фигура няма ъгли!

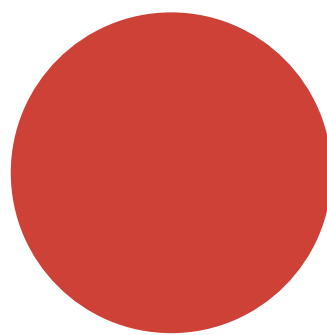
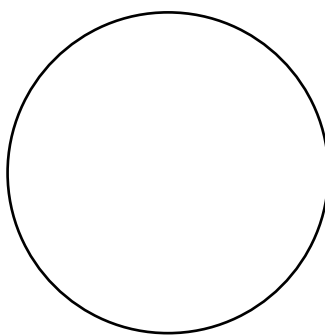
Оцвети както е показано! Кои геометрични фигури разпознаваш?

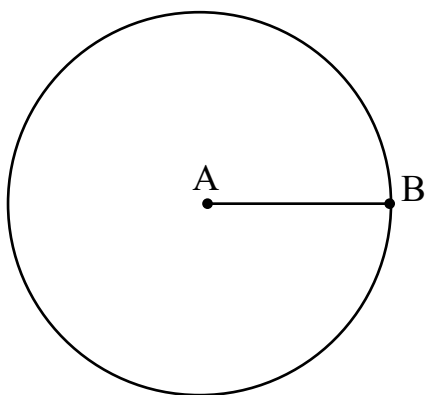
Окръжност

Посочи коя от фигурите прилича на виенското колело?

Коя от фигурите е кръг?

Как се нарича фигурата?

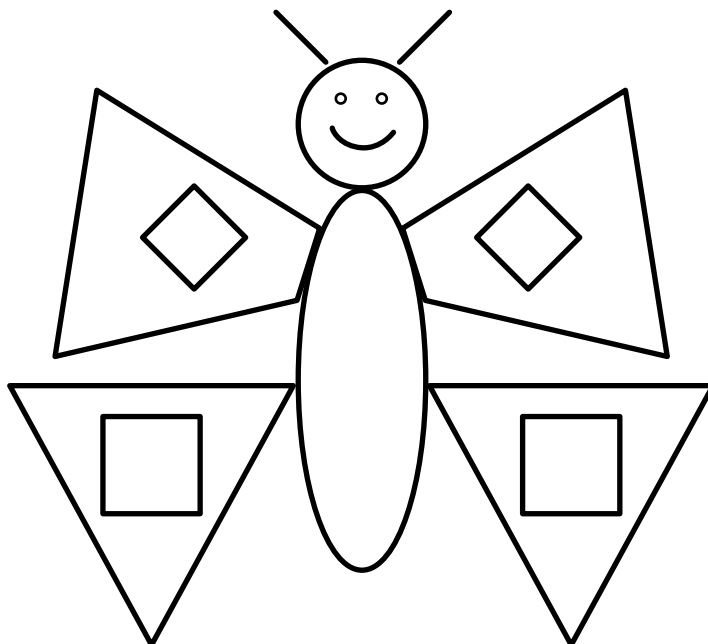

Кривата затворена линия се нарича **окръжност**.

Точката **A** е **център** на окръжността.

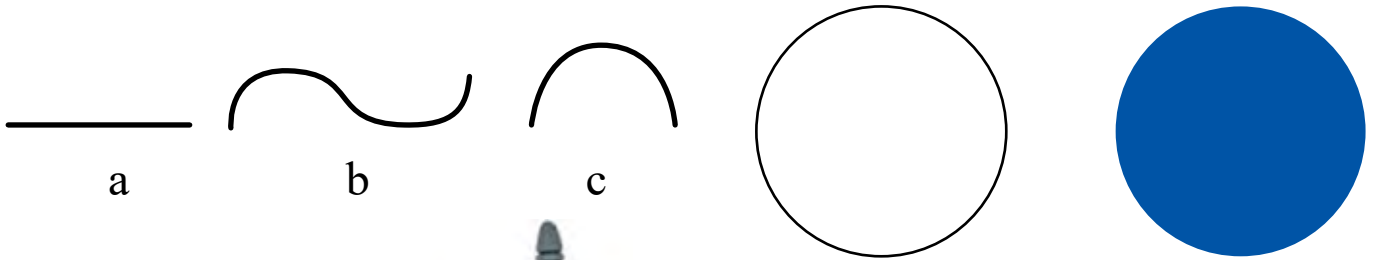
Отсечката **AB** е **радиус** на окръжността.

Оцвети и преброй
геометричните
фигури!

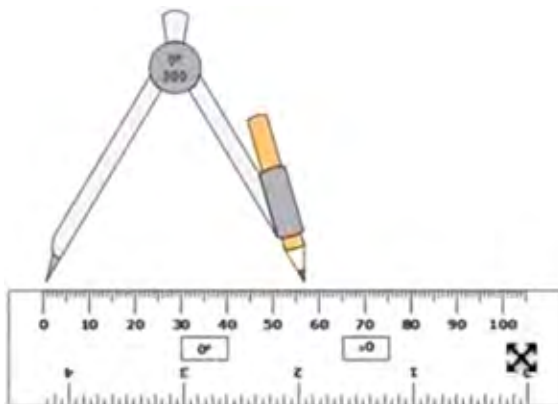
Чертане на окръжност

Коя от кривите линии е окръжност?

Това е пергел.

Окръжност се чертае с пергел по показания начин!

Начертай в тетрадката окръжност с радиус 2 см!

Римски цифри

Часовете на часовника
се записани
с **арабски цифри**.

Как още могат да се записват числата?

Числата могат да се записват и с помощта на **римски цифри**:

I – 1, V – 5 и X – 10.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	IXX	XX

С римски цифри се означават часовете
на циферблатите на различни часовници,
месеците в календара, вековете и др.

С римски цифри могат да се запишат и по-големи числа:

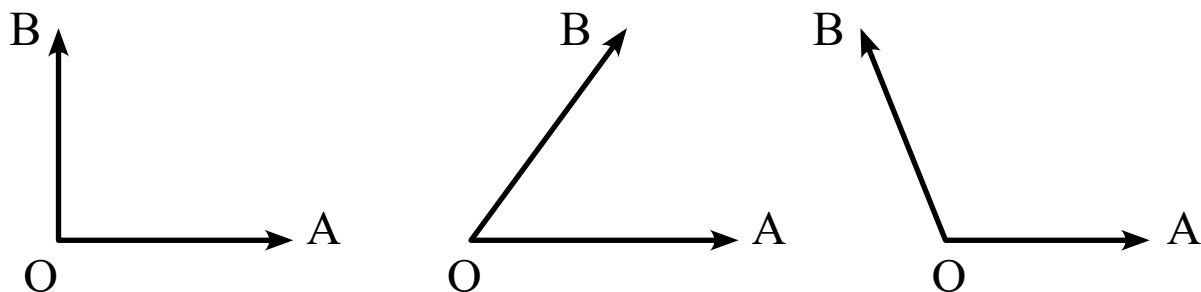
50	100
L	C

Запиши с римски цифри числата:

10	15	5	20

Измерване на ъгли

Разгледай ъглите:

Мерната единица за измерване на ъгли е **градус**.

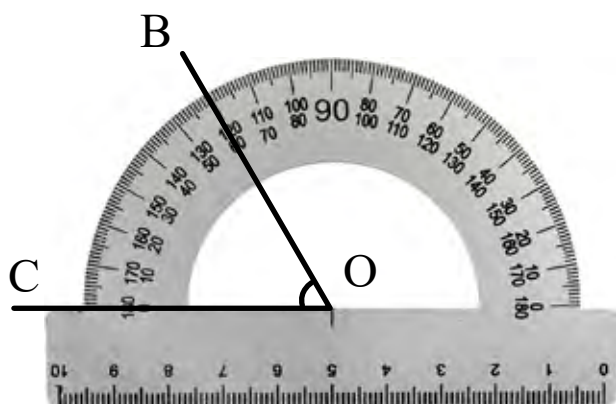
За измерването им се използва **транспортир**.

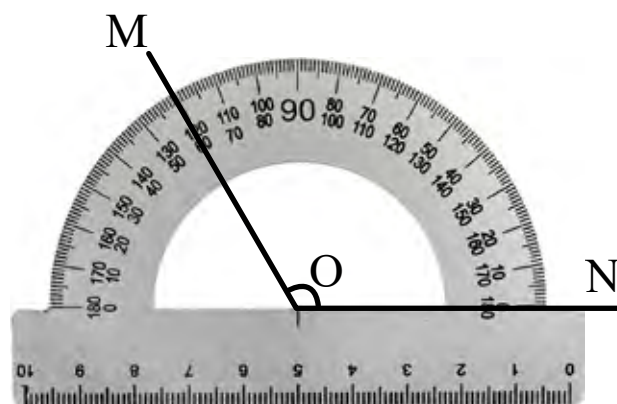
Правият ъгъл има 90 градуса.

транспортир

Запиши колко градуса са ъглите?

Неизвестен умалител

Зарко имал 10 лв., купил топка и му останали 4 лв.

Колко струва топката?

$$10_{\text{лв.}} - \boxed{?} = 4_{\text{лв.}}$$

известно
умаляемо
неизвестен
умалител
разлика

$$\boxed{?} = 10_{\text{лв.}} - 4_{\text{лв.}}$$

Неизвестен умалител намираме,
като от известното умаляемо извадим разликата.

За намиране на неизвестен умалител може да се използва правилото за намиране на неизвестно събираемо.

Намери неизвестния умалител.

$50 - ? = 30$

$60 - ? = 40$

$80 - ? = 20$

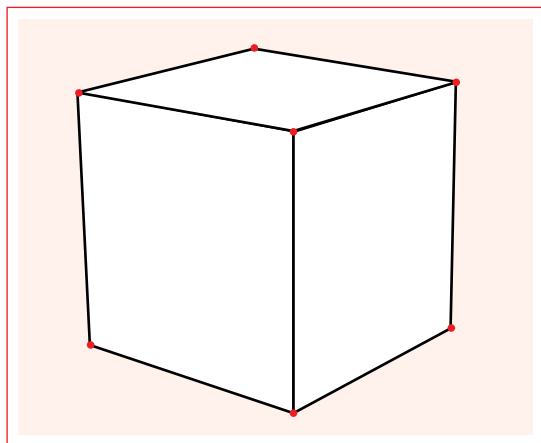
$20 - ? = 10$

$10 - ? = 7$

$100 - ? = 50$

Куб

Посочи предметите, които имат показаната форма.

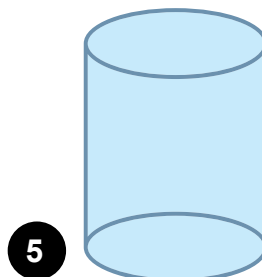
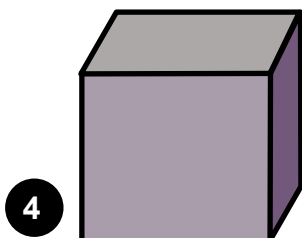
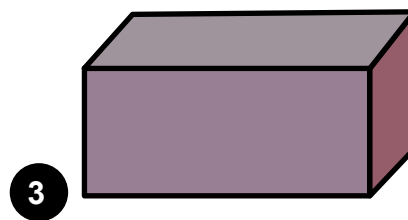
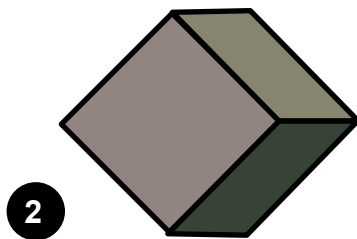
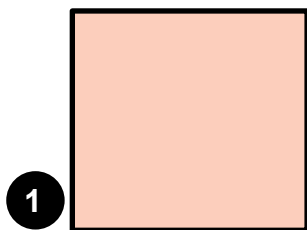

Даденото геометрично тяло е **куб**.

Стените на куба са **квадрати**.

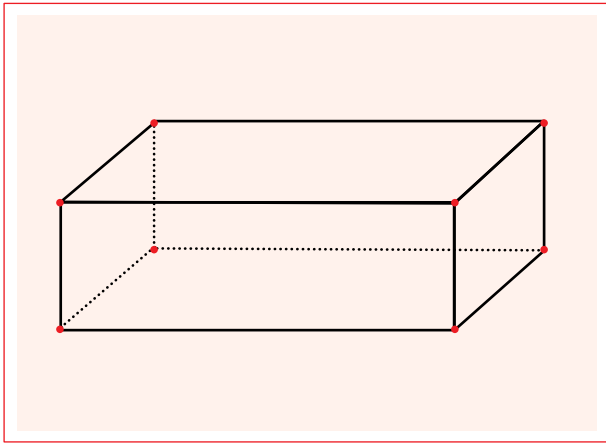
Кубът има **върхове** и **ръбове**.

Посочи фигурите, които **не** са куб.

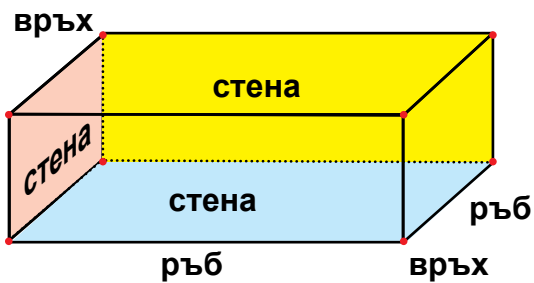

Правоъгълен паралелепипед

Посочи предметите, които имат показаната форма.

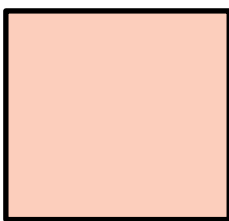
Даденото геометрично тяло е **правоъгълен паралелепипед**.

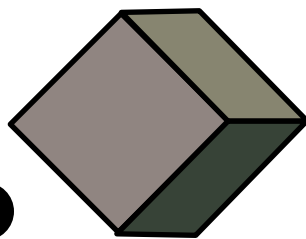
Има правоъгълни паралелепипеди, на които всички стени са правоъгълници, но има и такива, на които две от страните може да са квадрати.

Посочи фигурите, които **не** са правоъгълен паралелепипед.

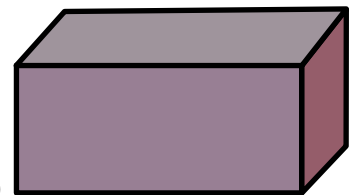
1

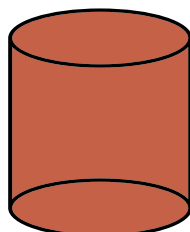
2

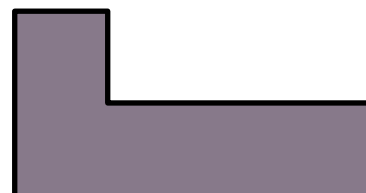
3

4

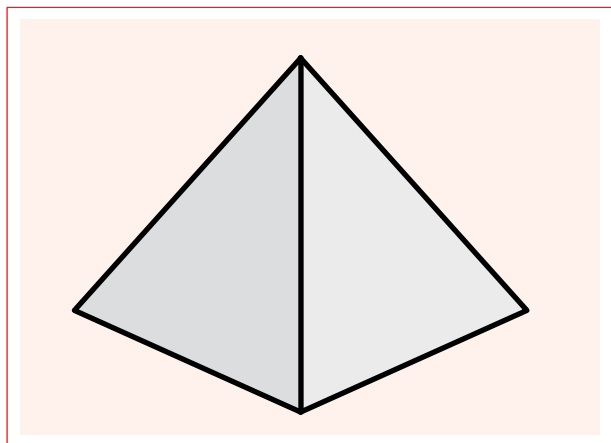

5

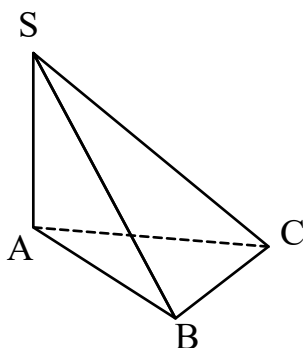

Пирамида

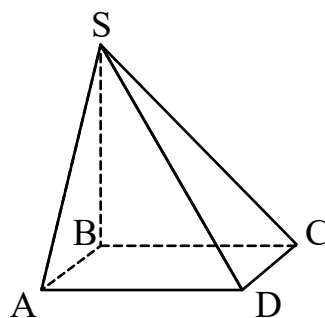
Посочи предметите, които имат показаната форма.

Даденото геометрично тяло е **пирамида**.

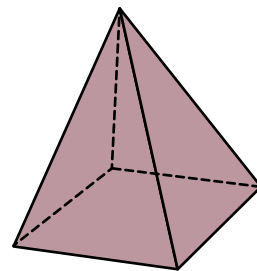
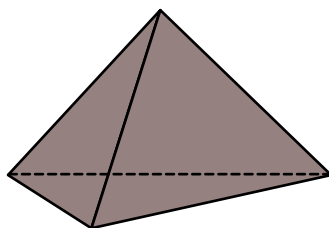
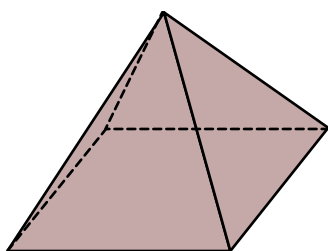

Всички стени на тази пирамида са триъгълници.

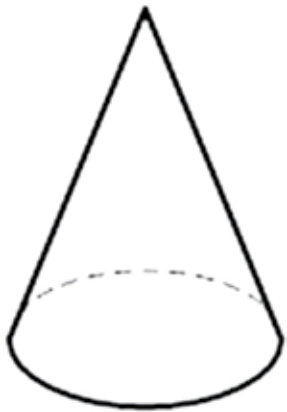
Една от стените на тази пирамида е правоъгълник, а другите са триъгълници.

По какво се различават пирамидите?

Конус

Посочи предметите, които имат показаната форма.

Разгледай!

Даденото геометрично
тяло е конус.

Основата на конуса е кръг.

Пирамидата има ръбове, а конусът – не.
Пирамидата и конусът имат само по едно връхче.

Фунийката за сладолед има форма на конус.

Посочи и други предмети с такава форма.

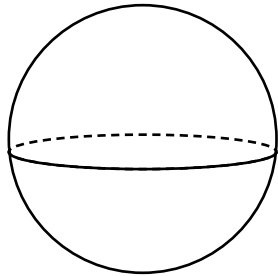

Кълбо

Посочи предметите, които имат показаната форма.

Разгледай!

Каква форма има топката?

Даденото геометрично тяло е **кълбо**.

Топката има форма на кълбо.

Колко са топките сладолед?

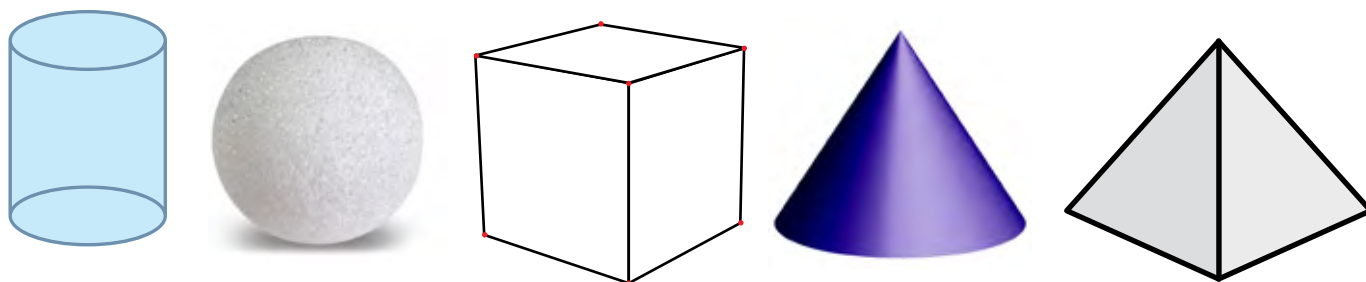
О, и те са кълба!

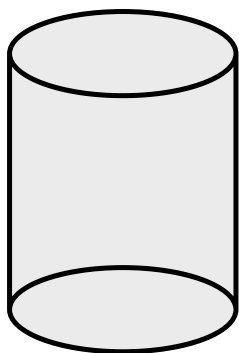
Разгледай и назови
познатите геометрични фигури!

Цилиндър

Кои геометрични тела разпознаваш?

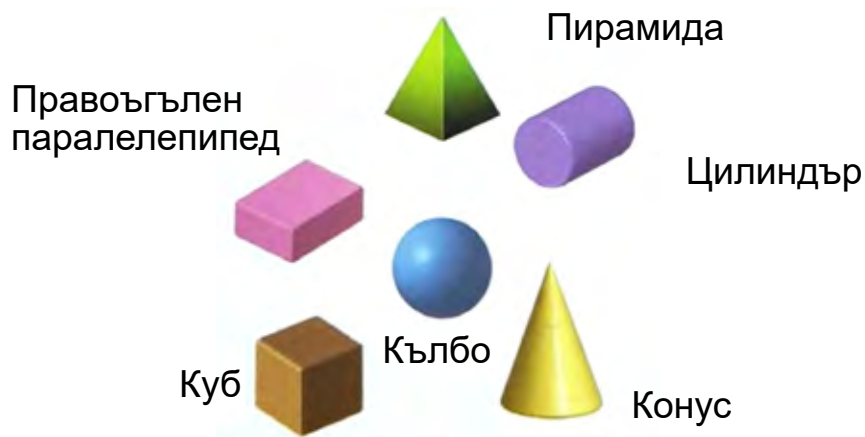
Разгледай! Кои са елементите на геометричното тяло?

Даденото геометрично тяло е **цилиндър**.

Основите му са кръгове.

Вярно ли са
именувани
геометричните
тела?

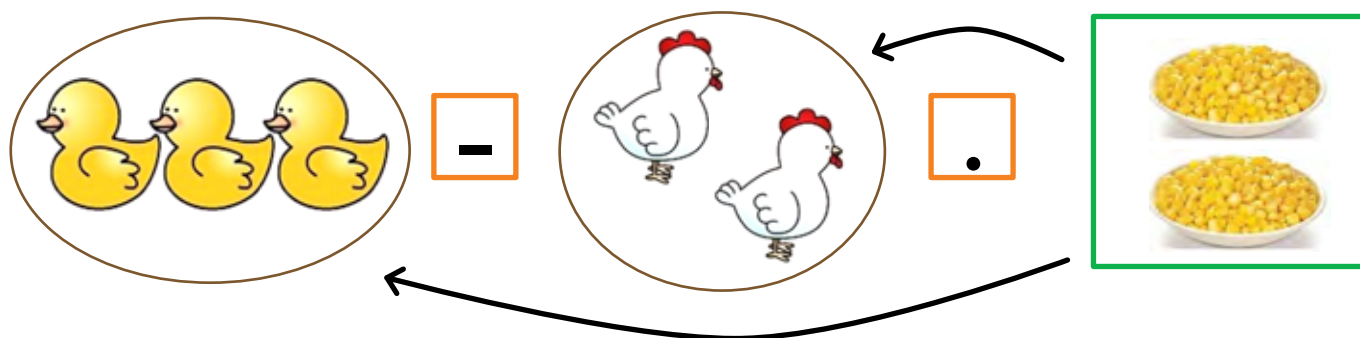

Посочи
познатите ти
геометрични
тела!

Умножение на разлика с число

Разгледай и прочети!

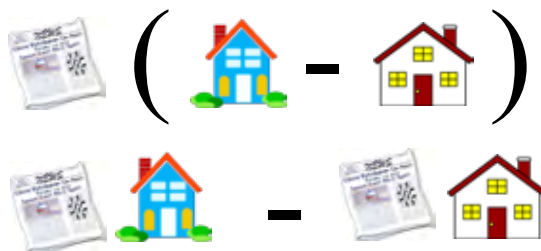

$$(3 - 2) \cdot 2 = 1 \cdot 2 = 2$$

Може и така:

$$(3 - 2) \cdot 2 = 3 \cdot 2 - 2 \cdot 2 = 6 - 4 = 2$$

Разликата може да се умножи с дадено число, като умаляемото и умалителят се умножат със същото число и получените произведения се извадят.

Това много прилича на умножение на сбор с число.

Пресметни по два начина.

$$(20 - 10) \cdot 2 =$$

$$(15 - 5) \cdot 4 =$$

$$6 \cdot 4 - 4 \cdot 2 =$$

$$(30 - 20) \cdot 3 =$$

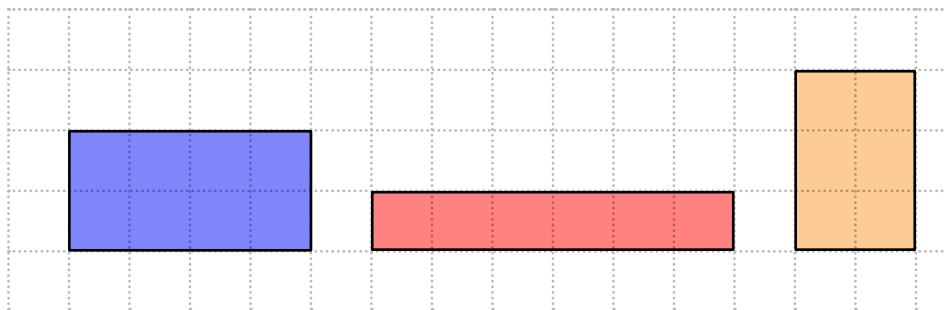
$$(10 - 5) \cdot 3 =$$

$$8 \cdot 3 - 5 \cdot 3 =$$

Лице на правоъгълник

Всяко квадратче има страна 1 см.

Колко квадратчета със страна 1 см съдържа всяка фигура?

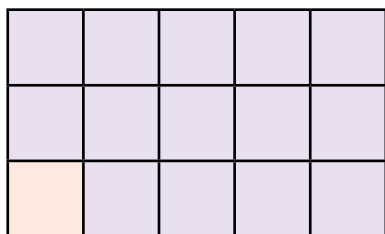

Квадрат със страна 1 см се нарича **квадратен сантиметър**.

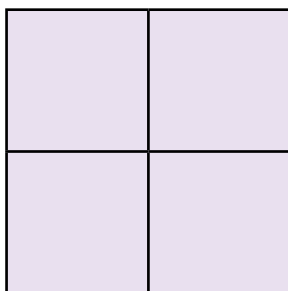
Записва се **1 кв. см**.

Числото, което показва от колко квадратни сантиметра се състои даден правоъгълник, се нарича **лице на правоъгълника**.

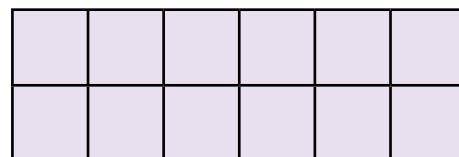
Преброй и запиши колко квадратни сантиметра е лицето на всеки правоъгълник.

_____ КВ. СМ

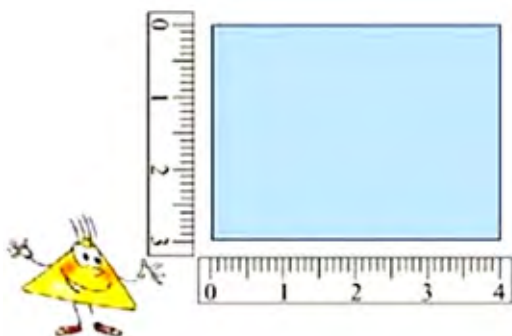
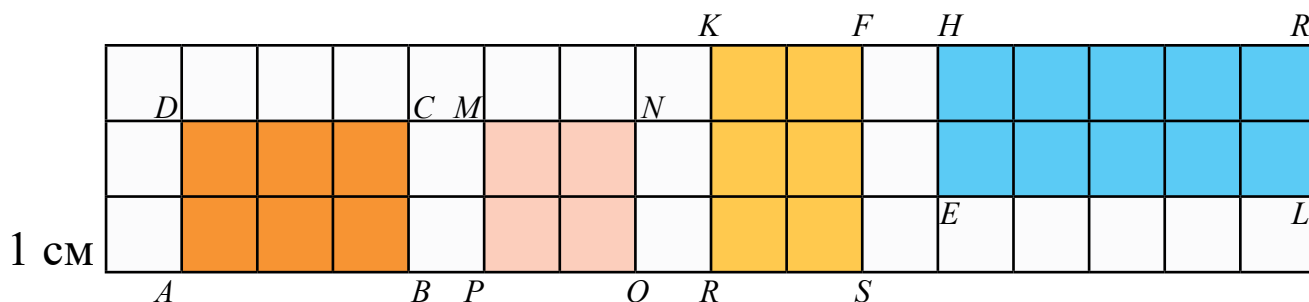
_____ КВ. СМ

_____ КВ. СМ

Намиране лице на правоъгълник

Преброй квадратните сантиметри във всеки правоъгълник и запиши лицето му.

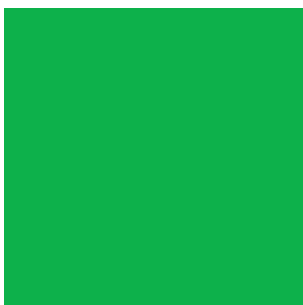

Лицето на правоъгълник се намира, като се умножат дължините на две негови съседни страни – дължината и широчината му.

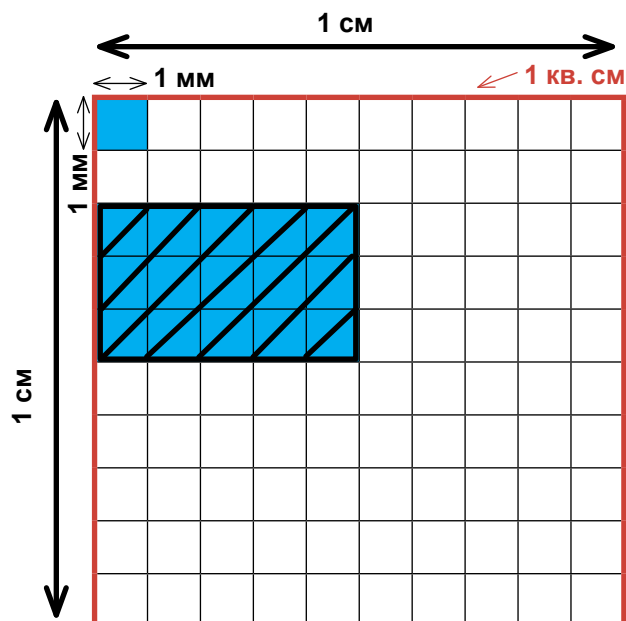
Лицето на дадения правоъгълник се намира така:

$$3 \text{ см} \cdot 4 \text{ см} = 12 \text{ кв. см.}$$

Измери дължината и широчината на правоъгълниците и намери лицето им.

Мерни единици за лице

Квадрат със страна
1 милиметър се нарича
квадратен милиметър.

Записва се: **1 кв. мм.**

Лицето на зацрихования
правоъгълник се намира така:

$$5 \text{ мм} \cdot 3 \text{ мм} = 15 \text{ кв. мм.}$$

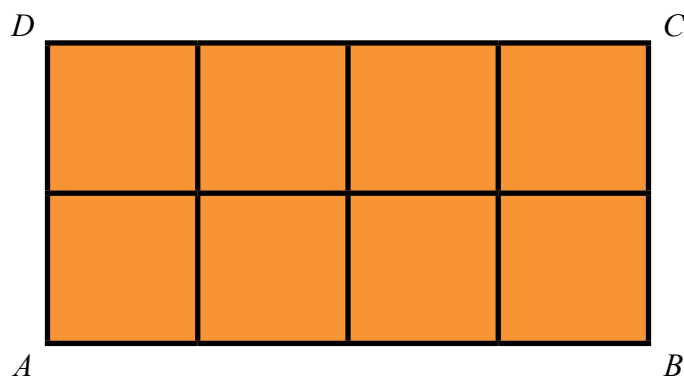
Знаете ли че:

$$1 \text{ кв. дм} = 100 \text{ кв. см}$$

$$1 \text{ кв. см} = 100 \text{ кв. мм}$$

$$100 \text{ кв. дм} = 1 \text{ кв. м}$$

Намерете лицето на правоъгълник със страни 2 см и 4 см.

Декар

Лицето на земни участъци
се измерва с мерната
единица **декар**.

Записва се **дка**.

Разгледай:

С коя мерна единица се измерват
площите на земеделските земи,
градини, паркове и др.

декар

сантиметър

метър

Пресметни:

$$5 \text{ дка} + 3 \text{ дка} = \boxed{} \text{ дка}$$

$$10 \text{ дка} - 4 \text{ дка} = \boxed{} \text{ дка}$$

$$20 \text{ дка} + 10 \text{ дка} = \boxed{} \text{ дка}$$

$$15 \text{ дка} - 5 \text{ дка} = \boxed{} \text{ дка}$$

Сравни <, >, = :

$$3 \text{ дка} \boxed{} 2 \text{ дка}$$

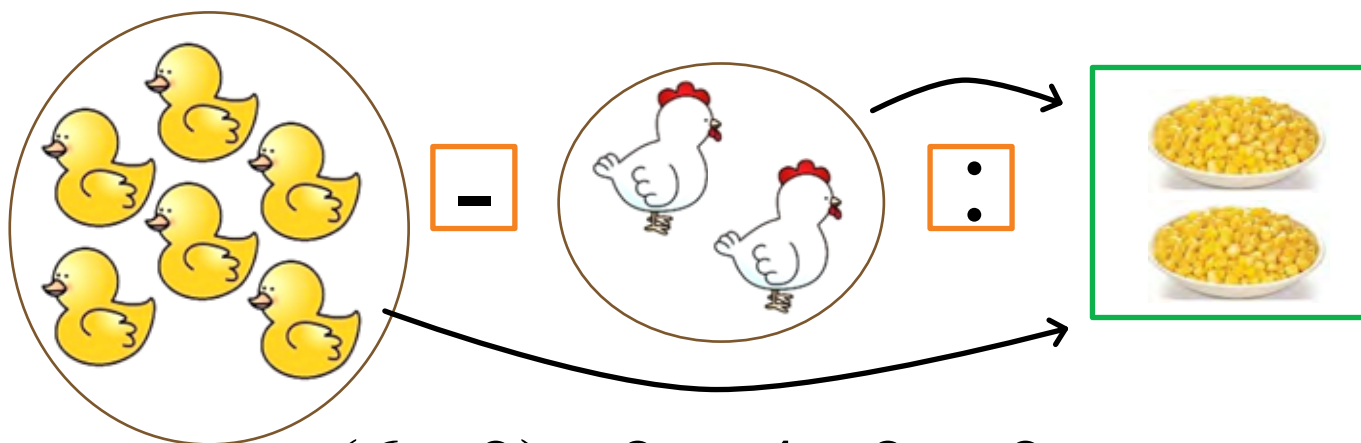
$$10 \text{ дка} \boxed{} 6 \text{ дка}$$

$$7 \text{ дка} \boxed{} 3 \text{ дка}$$

Деление на разлика с число

Разлика може да се раздели с число, като делимото и делителят се разделят с числото и получените частни се извадят.

Това много прилича на деление на сбор с число!

$$(6 - 2) : 2 = 4 : 2 = 2$$

Може и така:

$$(6 - 2) : 2 = 6 : 2 - 2 : 2 = 3 - 1 = 2$$

Пресметни по два начина:

$$(8 - 2) : 2 =$$

$$(10 - 6) : 2 =$$

$$(20 - 10) : 5 =$$

$$(9 - 6) : 3 =$$

$$(15 - 6) : 3 =$$

$$(20 - 2) : 6 =$$

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

по КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ

за учениците от III – IV клас,
които се обучават в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ
III КЛАС

КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ
IV КЛАС

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

**КОМПЮТЪРНО
МОДЕЛИРАНЕ**

за ученици от III клас

КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ

III КЛАС

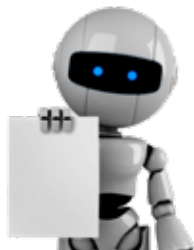
Учебното помагало по компютърно моделиране е за ученици с дефицити.

Помагалото е изработено, като е използвана структурата на учебника по компютърно моделиране III клас на издателство „Изкуство“. Съдържанието е съобразено с възможностите на учениците, като са използвани авторски примери и програми. Учителят преценява съобразно дефицитите на ученика до кой пример и до каква степен ще участва в учебния процес.

В учебното помагало се използват следните картинки:

Робко с компютър се използва за ново учебно съдържание и нови понятия.

Робко с лист се използва за изпълнение на практически задачи.

Бухалчето е символ на знания и се използва за определения и знания, които трябва да се научат.

КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ

III КЛАС

Здравейте приятели,
аз съм Знайко – вашият гид
в света на компютрите.

Заедно ще

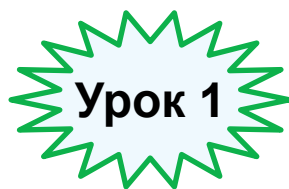
рисуваме

учим

играем

Дигитални устройства

Напиши ми под картинките какво обичаш да правиш.

Сега искам да те запозная с моите приятели – **дигиталните устройства**, с които любимите ти занимания ще бъдат още по-интересни.

компютър

лаптоп

таблет

телефон

часовник

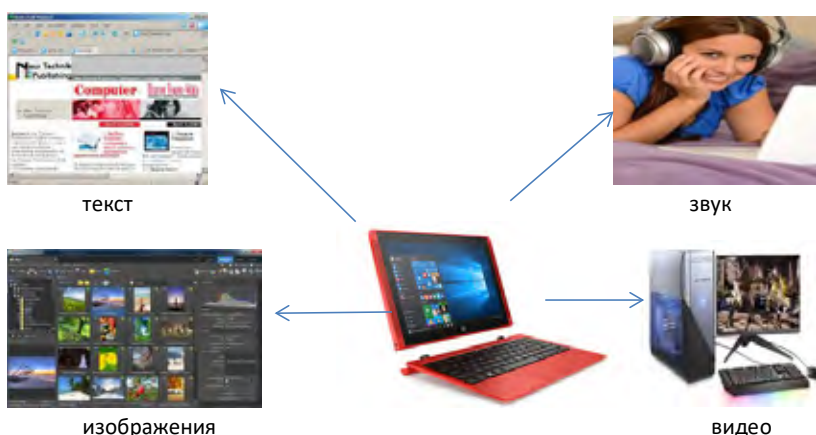

Дигиталното устройство е електронна изчислителна машина, която може да обработва информация в цифров вид.

Моите приятели – **дигиталните устройства**, изпълняват различни задачи след задаване на точни и ясни **команди**. Поредицата от команди, написани и инсталирани в тях, образуват **програми**, с които те оживяват и изпълняват определени дейности.

Дигиталните устройства могат да обработват различна по вид информация.

Устройствата, с които ние общуваме с компютъра, се наричат периферни и се подразделят на:

Входни устройства са тези, чрез които въвеждаме информация.

Изходни устройства са тези, чрез които получаваме информация.

Използването на дигиталните устройства е удоволствие, но трябва да се спазват правилата за безопасна и здравословна работа с тях.

1. Столът и екранът трябва да са настроени, за да се спазва правилна стойка на тялото.

2. Нивото на звука трябва да е приятно за слушане и да не пречи на другите.

3. Екранът да не отразява пряка слънчева светлина или друг светлинен източник.

Сега нека да се забавляваме.
С молив свържете картинките
със съответните надписи.

компютър

лаптоп

таблет

телефон

часовник

монитор

скенер

мишка

слушалка

клавиатура

Урок 2

Дигитална самоличност

Попълни празните места с думи.

В предния урок те запознах с моите приятели
 _____. За да могат да работят, са
 необходими _____. Част от _____
 се наричат браузери. С тях можеш да сърфираш в
 интернет и да се свързваш с много приятели.

Преди да потърсите нови приятели в интернет, трябва да знаете, че има
 разлика между **реална и дигитална самоличност**.

**Реална
самоличност**

име

снимка

характер

Ива

весела

**Дигитална
самоличност**

аватар

псевдоним

парола

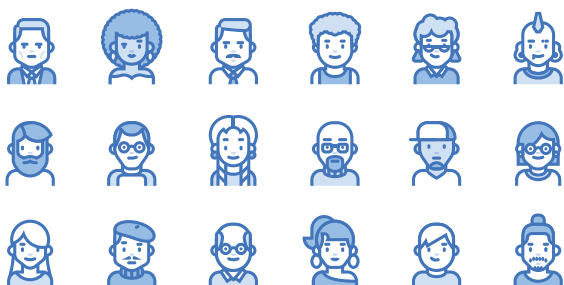
Ив125

Ин12\$

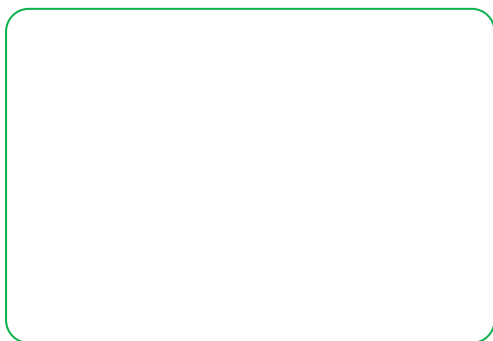

В интернет не даваш никога данни от реалната
самоличност и използваш само
дигитална самоличност.

Избери си аватар
(герой от картинките).

Нарисувай своя аватар.

Напиши си парола с

главни букви

малки букви

цифри

специални знаци

Напиши примерна парола.

Не давам лични
данни, за да не бъда
измамена
или наранена.

Само аз зная своята
парола или тайна
картинка. Паролата
не трябва да се
споделя.

Урок 3

Последователни действия

Днес моят въпрос е: „Какво правиш всяка сутрин?“. Разгледай картинките и напиши какво правиш.

Команда: Събуди се и се пригответи!

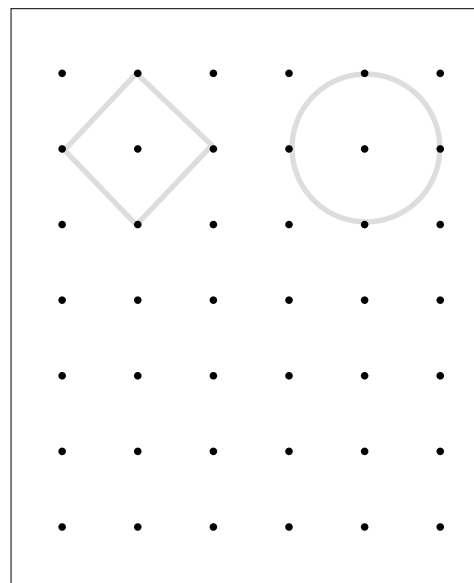
Действия: 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

Последователни действия –

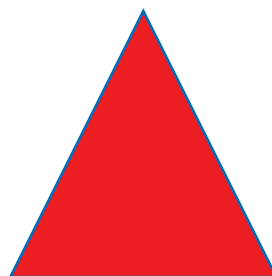
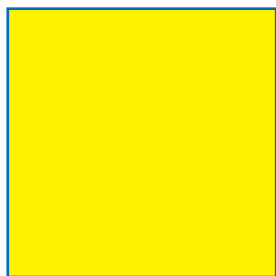
това са действия, които се извършват едно след друго до постигане на желаната цел.

За да упражним команди, действие или последователни действия, е необходимо:
– да си направите лист с мрежа от точки с разстояние 1 см.

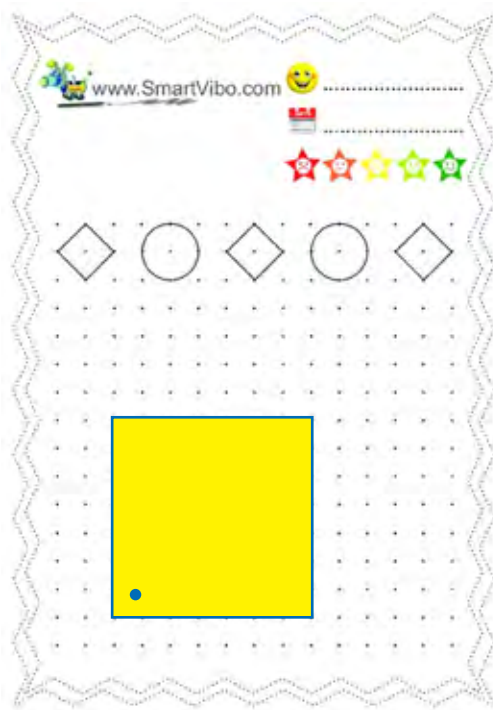
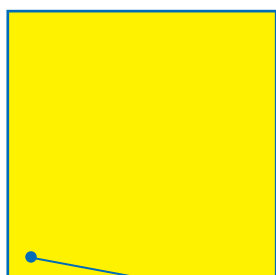

Използвайки мрежата, изрежете от гланцово блокче жълт квадрат със страна 8 см, 4 бр. сини квадрати със страна 2 см (точки), червен триъгълник със страна 10 см, правоъгълник със страни 3 и 2 см.

КОМАНДА – на ред 2 точка 3 постави фигурата квадрат.

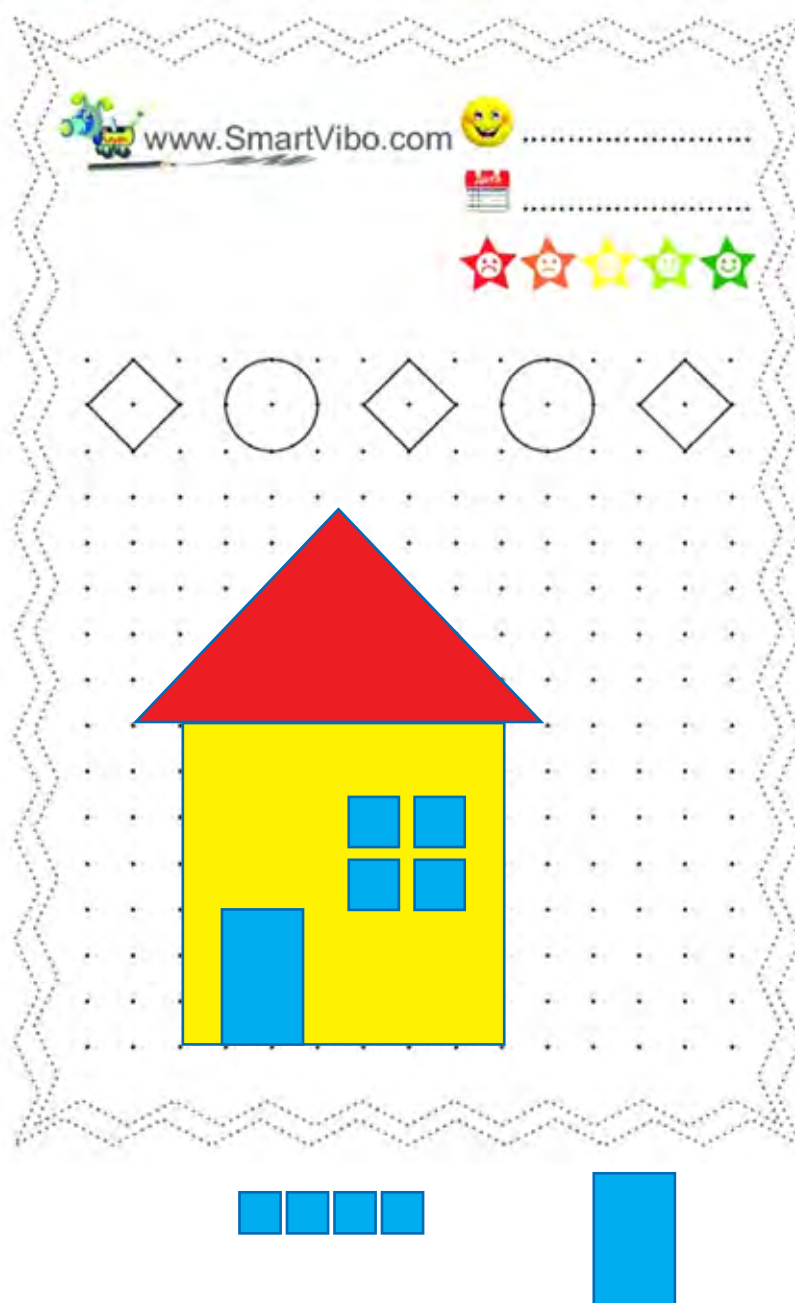
ДЕЙСТВИЕ – в указаната точка от мрежата постави синия връх на квадрата надясно и нагоре спрямо точката.

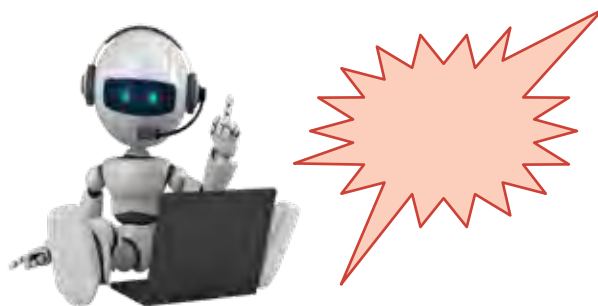

КОМАНДА – изпълни с последователни действия къщичка.

Действие:

1. На ред 1, точка 3 поставете големия жълт квадрат.
2. На ред 8, точка 2 надясно поставете червения триъгълник.
3. На ред 1, точка 4 надясно, нагоре постави правоъгълника.
4. На ред 4, точка 8 надясно, нагоре постави синия правоъгълник.
5. На ред 4, точка 11 надясно, нагоре постави синия правоъгълник.
6. На ред 7, точка 8 надясно, нагоре постави синия правоъгълник.

Задача 2.

КОМАНДА

Влез в <https://code.org>. Стартирай Курс 1, Урок 3 – Мозайката.

Изпълни упражненията за **плъзгане и спускане**.

Плъзгане – щракаме
върху блокчето и без
да отпусκαме бутона на
мишката, го влачим до
полето. Отпусκαме бутона и
спускаме блока.

Урок 4

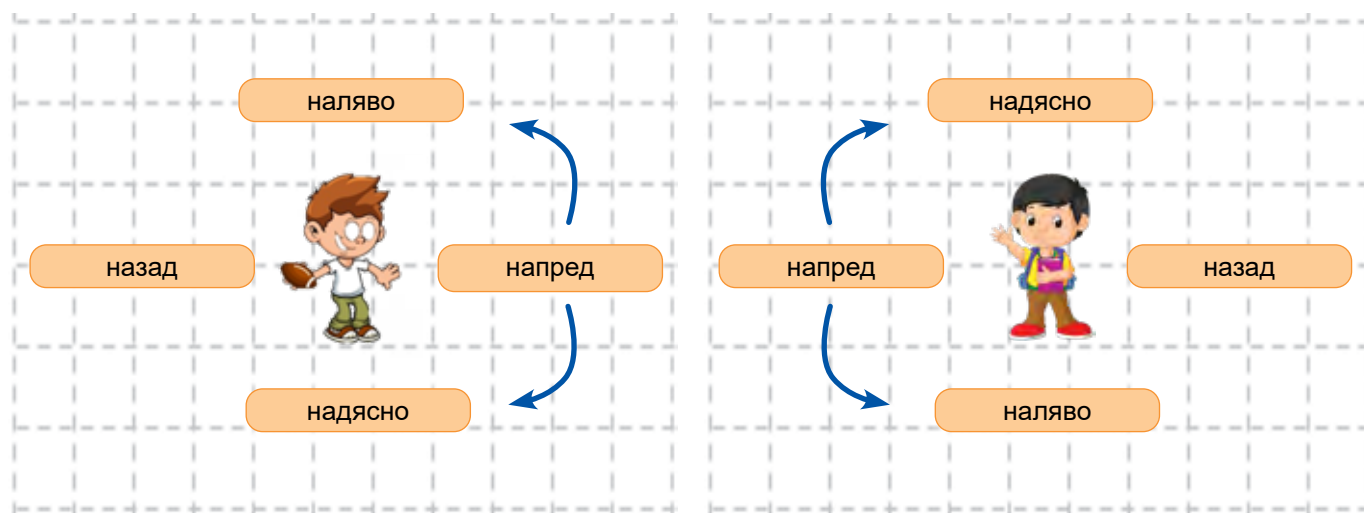
Блокове за движение

Задача 1. КОМАНДА –

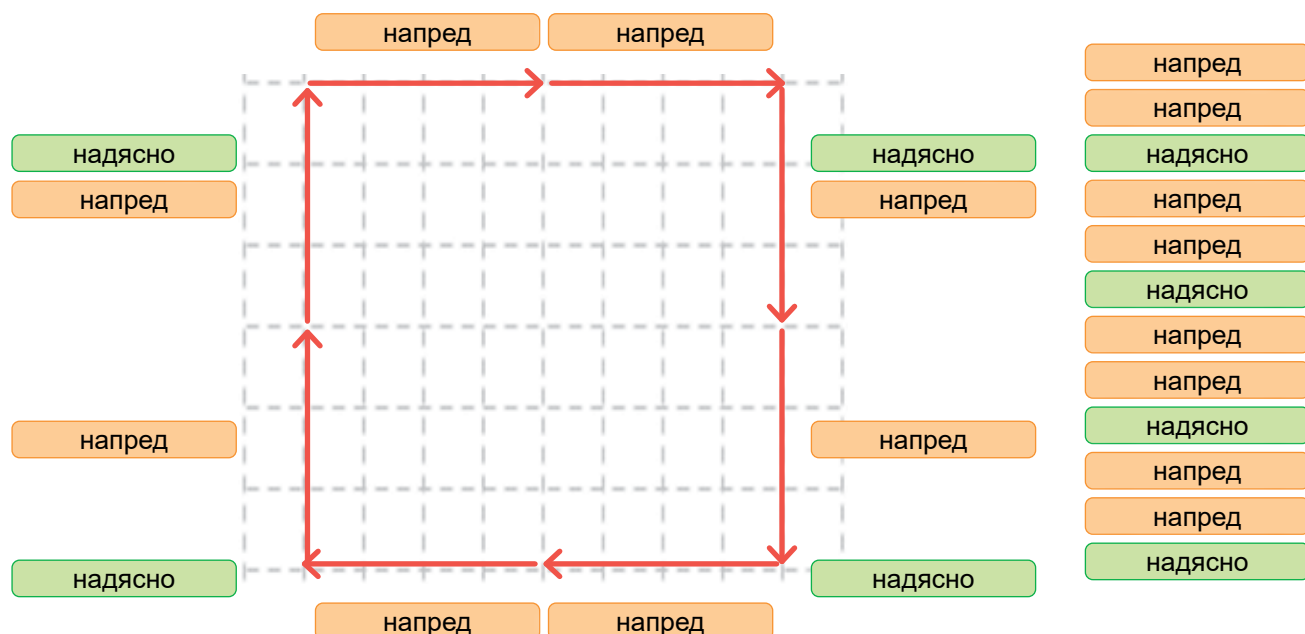
Изпълни с последователни действия квадрат.

За движение в квадратната мрежа използваме **командите за движение напред, назад, надясно, наляво.**

За да изчертаем квадрат, ще изпълним команди.

Алгоритъм е поредица от действия, чието последователно изпълнение води до решаване на поставената задача.

Отделните действия в алгоритъма наричаме **команди**.

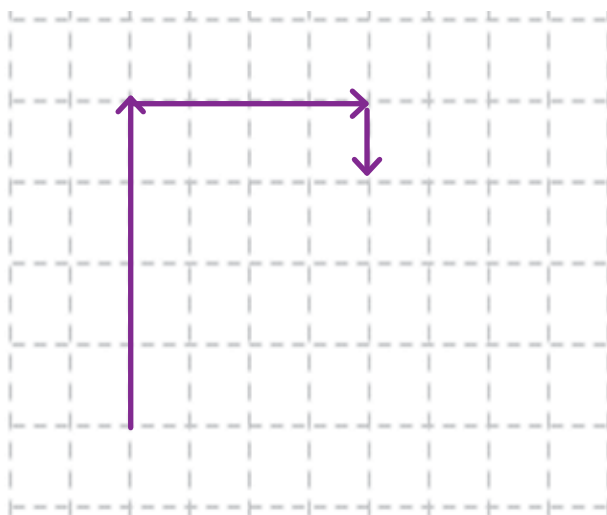

Код е записването на алгоритъма със средствата на конкретния език за програмиране. Използваме блоково програмиране – записваме кода чрез командни блокове.

Задача 1.

Напишете програмен код с помощта на мрежа – буквата Г.

Попълнете празните
блокове.

Код за
програмиране

- напред
- напред
- напред
- напред
- надясно
- напред
- напред
- напред
- напред
- надясно
- напред

Урок 5

Подреди думата

Днес ще проверим дали
Знайко може да чете. От
буквите в таблицата да
напише код, който изписва
думата **МАМО**.

к	м	а	д
ф	х	м	р
е	с	о	я
ж	н	м	п

Програмен код

- напред
- напред
- надясно
- напред
- напред

Провери дали Знайко се е
справил със задачата.

Задача 1.

Напишете код, с който се изписва думата РОБОТ.

т	р	м	а	л
в	о	б	м	п
ю	е	о	т	а
ц	ж	н	м	я

Програмен код

напред

напред

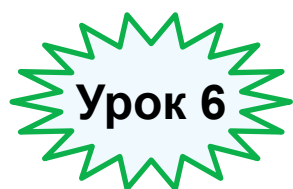
наляво

напред

наляво

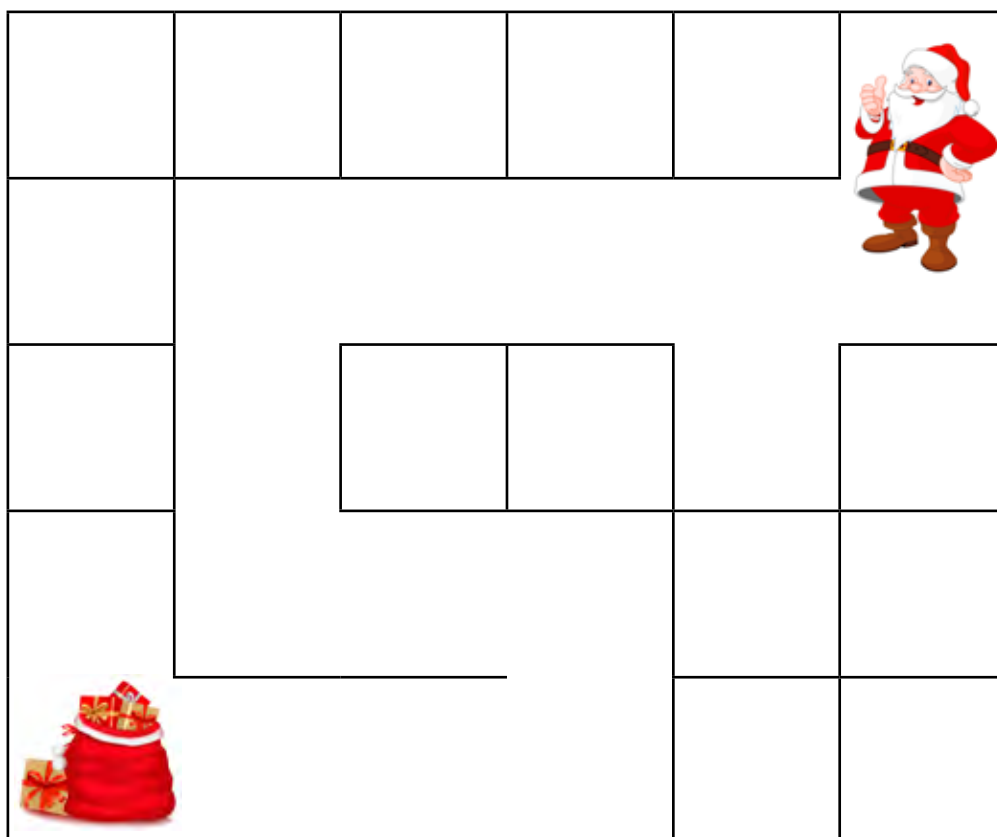
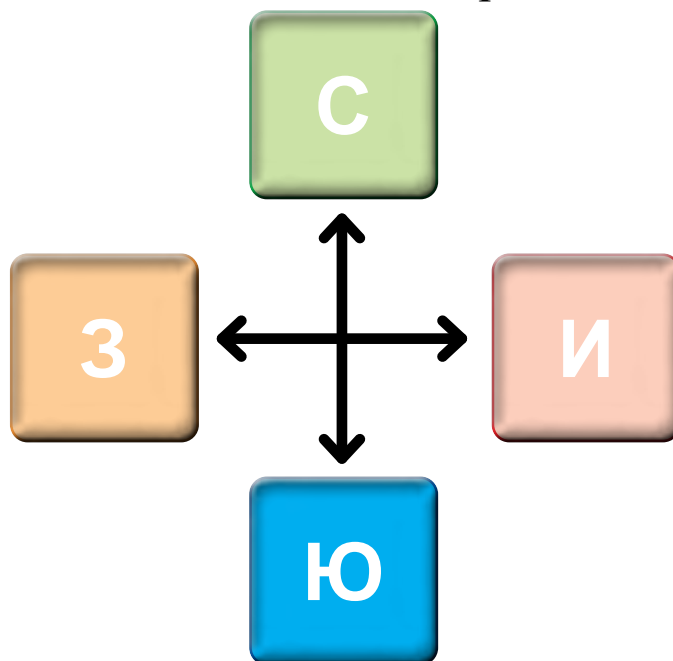
Попълнете празните блокове.

Открий път

Помогни на Дядо Коледа да достигне до чувала с играчки, като напишеш посоките, които трябва да спазва.

Урок 7 Повтарящи се действия

Разгледай картинките и напиши коя част от денонощието е нарисувана.

Разгледай картинките и напиши кой сезон е нарисван.

Какво е общото в примерите: ден, нощ; зима, пролет, лято, есен?

Повтарянето на едни и същи действия се нарича **цикъл**.

Цикълът може да се повтаря постоянно – цикълът е **безкраен**, а когато се изпълнява определен брой пъти, цикълът е **краен**.

Напишете код, с който Знайко ще отиде на училище.

Код с
последователни
действия:

напред

напред

напред

напред

Сега ще ти покажа как ще напишем същия код с команди за цикъл.

повтори 4 пъти

напред

Команден блок за цикъл.

повтори пъти

Задача 1. Къде ще попадне Знайко, като изпълни кода?

напред

наляво

напред

наляво

напред

наляво

повтори 4 пъти

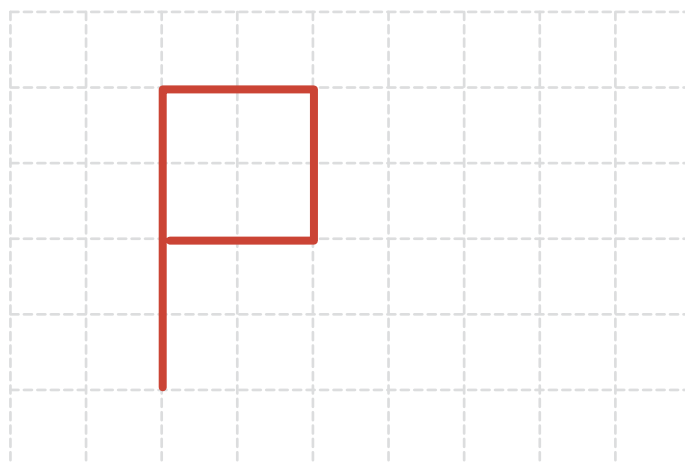
напред

наляво

Урок 8 Цикъл. Робот художник

Задача 1. Днес искам да напишеш код за моята първа буква Р.

напред

напред

наляво

напред

напред

наляво

напред

напред

наляво

напред

напред

напред

напред

повтори 3 пъти

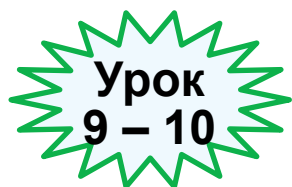
напред

напред

наляво

повтори 4 пъти

напред

Знам и мога

Задача 1. Открий скритите думи. Напиши код за изписване чрез блокове за движение.

а	м	ъ	ц
л	о	р	е
ф	м	а	в
д	и	ж	я
ф	ч	к	л
й	е	д	в

Задача 2. Използвай квадратната мрежа, за да очертаеш пътя на робота.

повтори 3 пъти

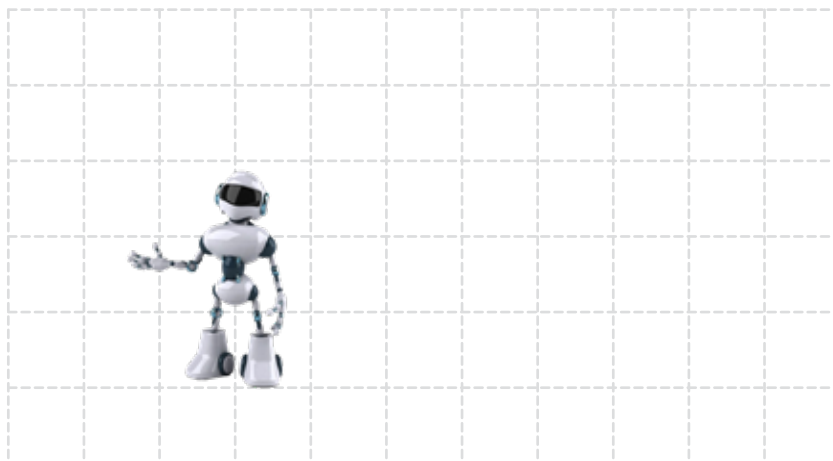
напред

напред

наляво

напред

надясно

Среда за програмиране Scratch

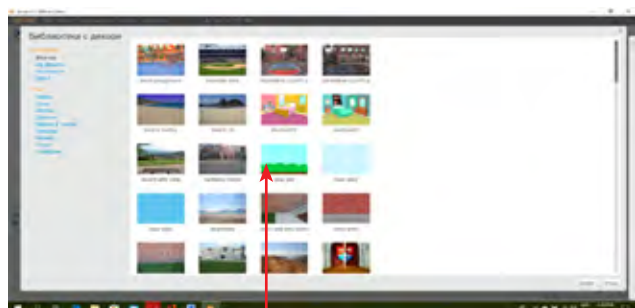
1. Включи лаптопа.
2. Намери иконата на Scratch.
3. Стартирай програмата.

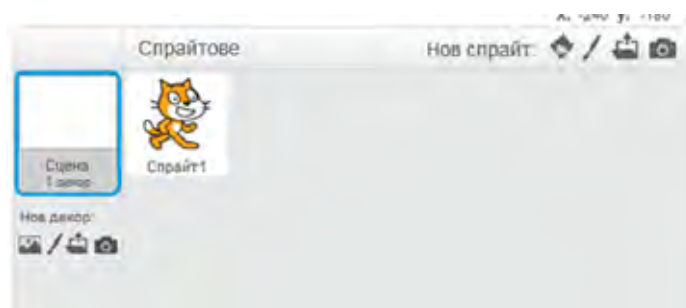
Scratch е визуална среда за програмиране. С нея се създават компютърни програми, които наричаме проекти.

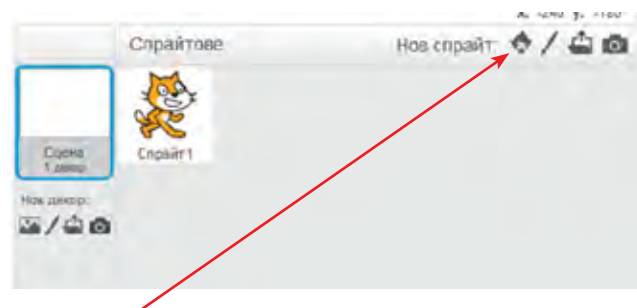
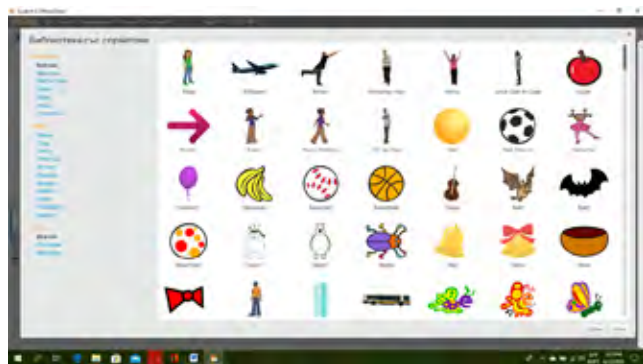

Всяка история е един компютърен проект. Историите се разказват върху сцена с различни декори.

Избор на декор (Decor selection)

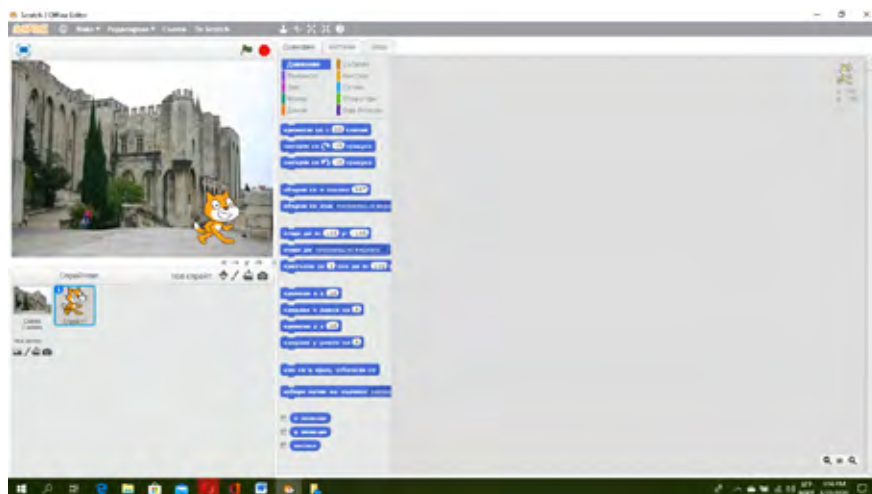

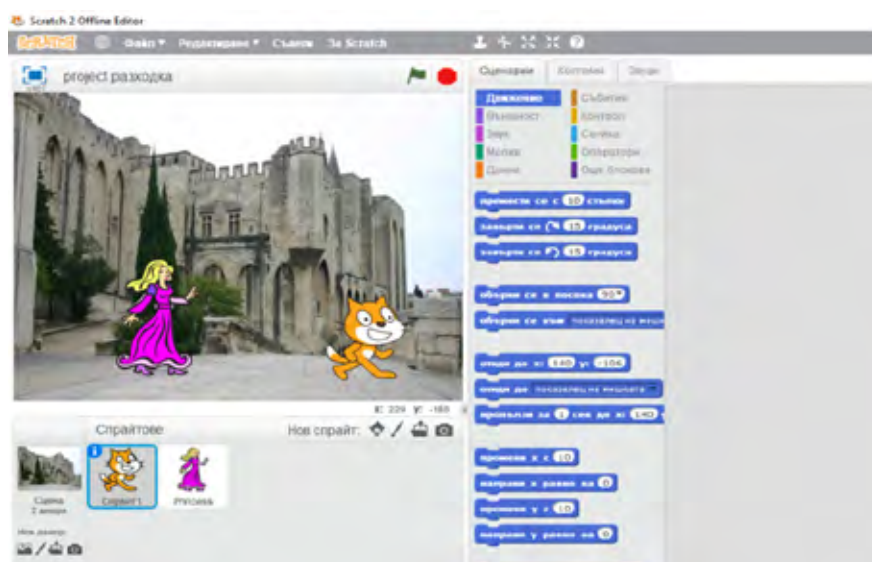
Избор на герой

Задача 1.

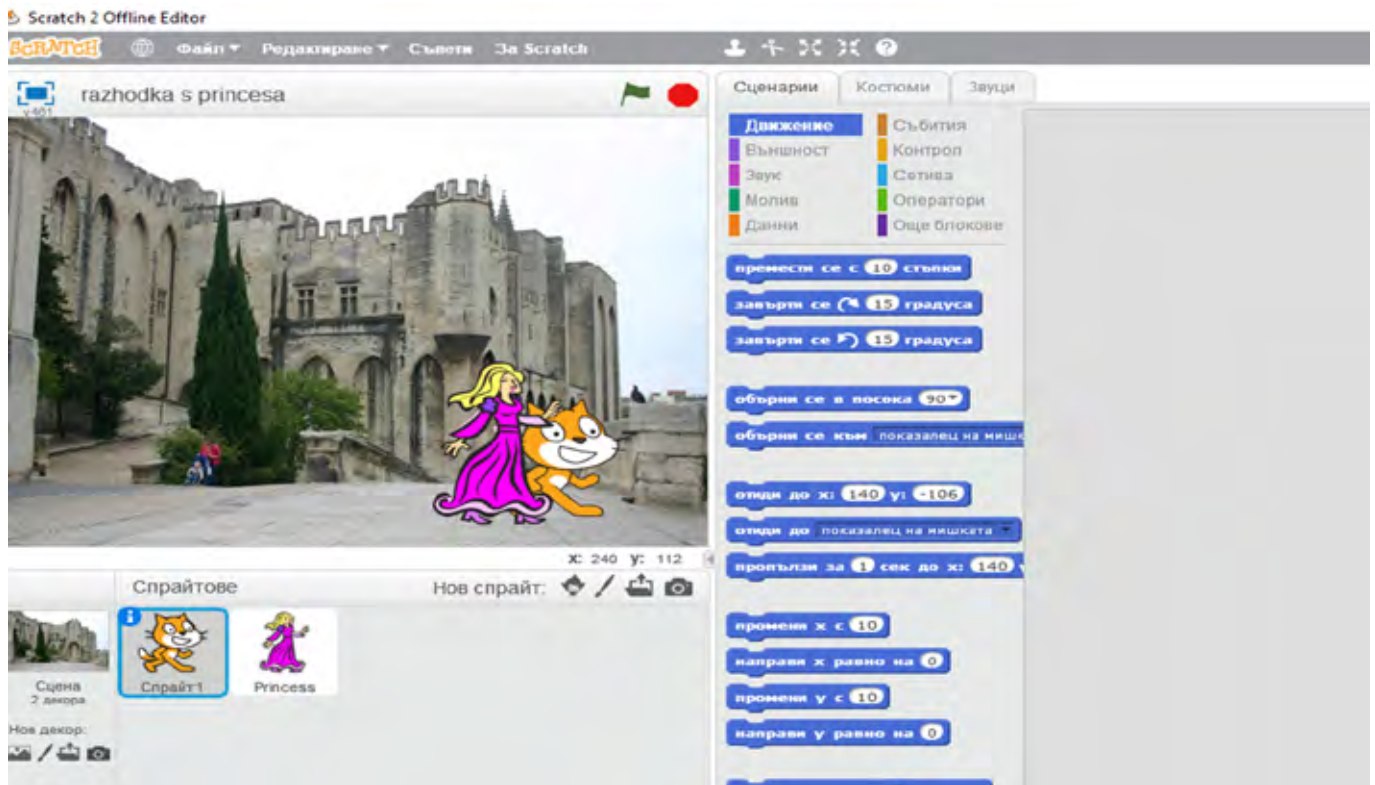
Разходка в замъка с принцеса Анна.

1. Избери бутона *Сцена*.
2. Избери секция *Декори*.
3. Избери бутона *Избор на декор*.
4. Избери изображение дворец.
5. Избери бутона *Добре*.

1. Избор на герой.
2. Избери герой принцеса.
3. Изберибутона *Добре*.
4. Размести и промени размера на героите.

1. Щракни върху принцесата.
 2. Избери секция *Сценарий*.
 3. От блоковете за движение избери.
- Отиди до... и го плъзни върху работното поле.

Като кликнете върху командния блок, героят изпълнява командата.

Запиши своя проект.

1. Избери меню *Файл*.
2. Избери команда *Записване като*.
3. Избери своята папка и въведи име на проекта.
4. Избери бутона *Save*.

Урок
12

Движение на героя

В този урок ще се запознаем с командата за движение.

Премести се със... стъпки

На място на точките пишем брой стъпки.

премести се с 100 стъпки

Премества героя надясно 100 стъпки.

премести се с -100 стъпки

Премества героя наляво 100 стъпки.

1. Стартирай проекта **Разходка на принцеса Анна.**

2. Избери героя – котето.

премести се с стъпки

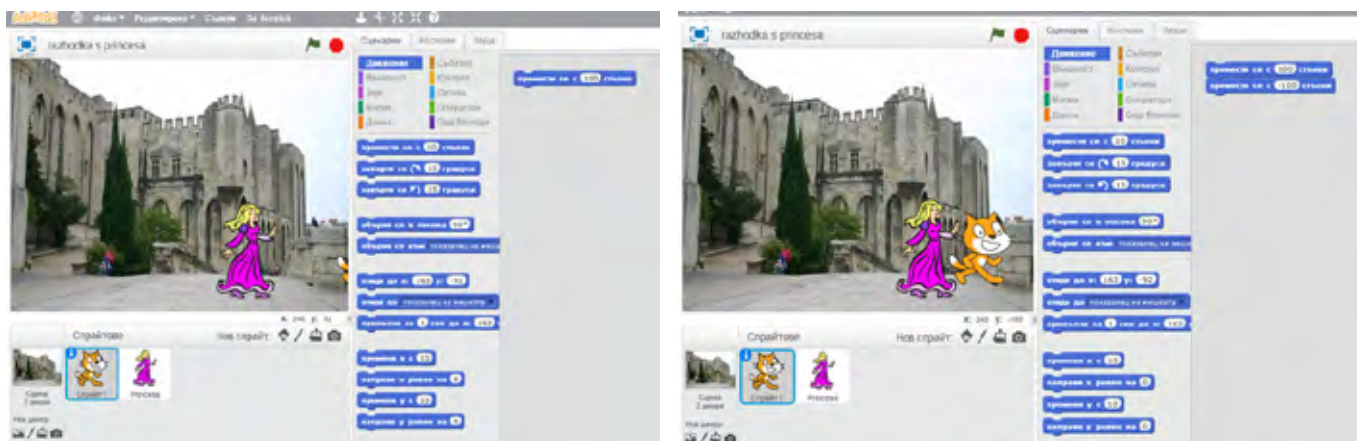
3. Премести командата
в работното поле и напиши 100.

4. Кликни върху нея – котето се скрива.

премести се с стъпки

5. Премести втори път командата
в работното поле и напиши – 100.

4. Кликни върху нея – котето се появява.

Движението на героите става много бързо. За да става плавно, 100 стъпки могат да се разделят на две команди – премести 50.

От командите от групата *Контрол* избири

изчакай 1 сек

Така ще се направи пауза колкото са отбелязаните секунди.

премести се с 50 стъпки

изчакай 1 сек

премести се с -50 стъпки

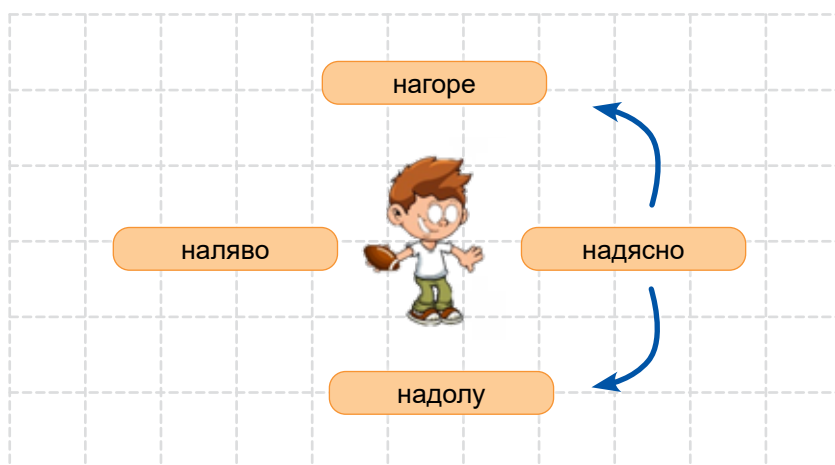
изчакай 1 сек

Урок 13

Завъртане и чертане

При поставяне героят на сцената е обърнат НАДЯСНО.
Движението на героя се определя от неговата посока.

Посоката може да се задава от командите от групата

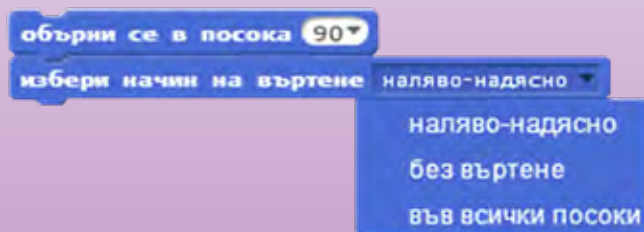
Движение избири

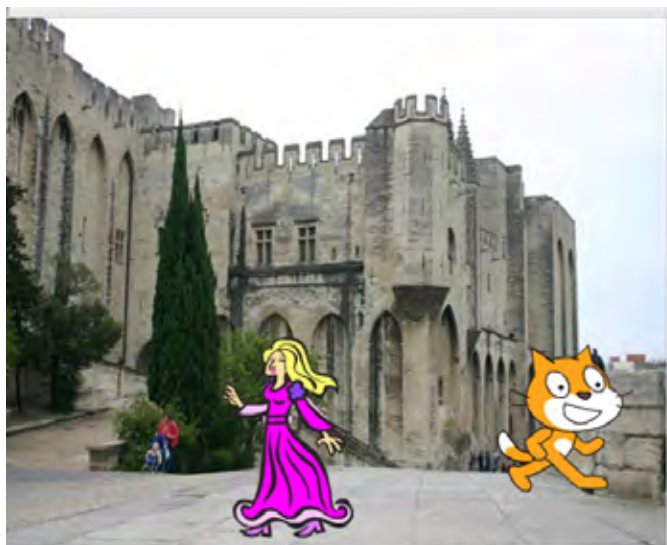
обърни се в посока 0▼

Избираш 90 надясно; -90 наляво; 0 нагоре; 180 надолу.

Когато героят има лице и гръб, е важно как ще се обръща, за да се движи в различните посоки.

Тук има три варианта: без въртене; наляво – надясно;
във всички посоки.

При движение на героя той може да оставя следа.
Командите за чертане се намират в зелената група
командни блокове – **Молив**.

молив горе

Движи се, без да оставя следа

молив долу

Движи се, като оставя следа

изчисти

Трие

избери цвят на молива

Избира се цвят на молива

избери дебелина на молива 1

Избира се дебелина на молива

Урок 14

Позициониране и преместване

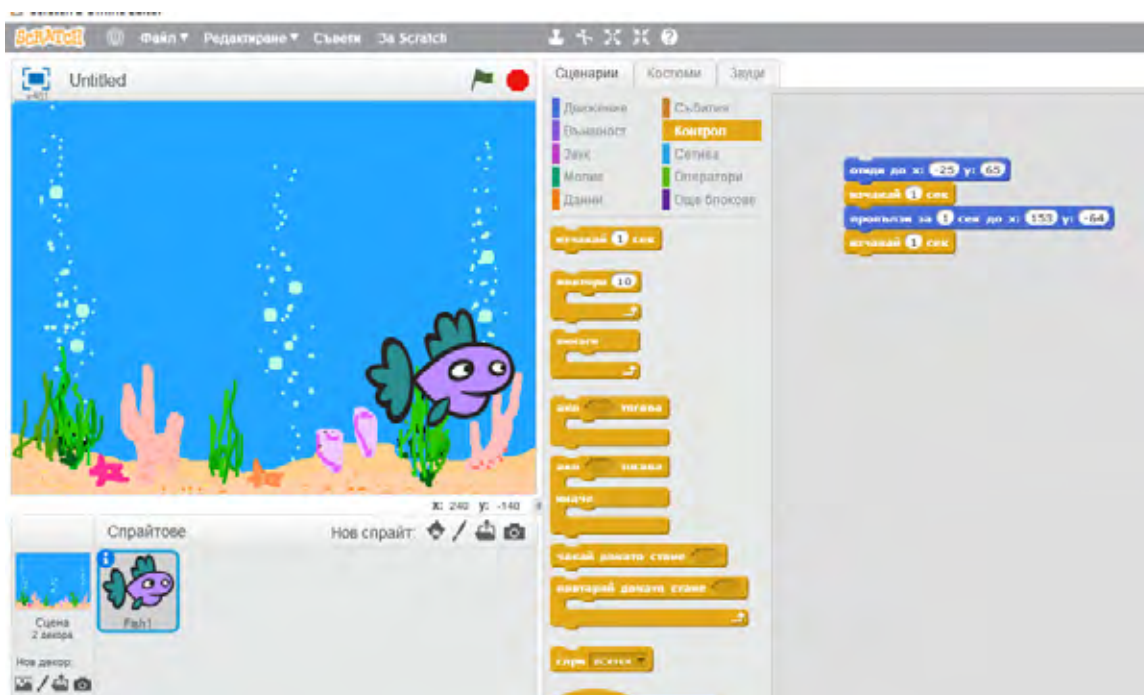
Мястото, на което се намира героят, се нарича **позиция**. Тя се определя с две числа – X,Y. При движението на мишката всяка точка, на която се намира, има позиция. Позицията се вижда в долния десен ъгъл под екрана за преглед. За да придвижвате героя до дадена позиция, се използват **Команди за преместване до зададена позиция**.

отиди до x: -152 y: 26

пропълзи за 1 сек до x: -179 y: -39

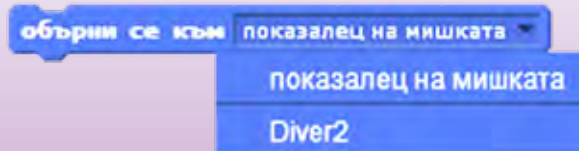

Напишете код, с който рибката да плува на зиг-заг.

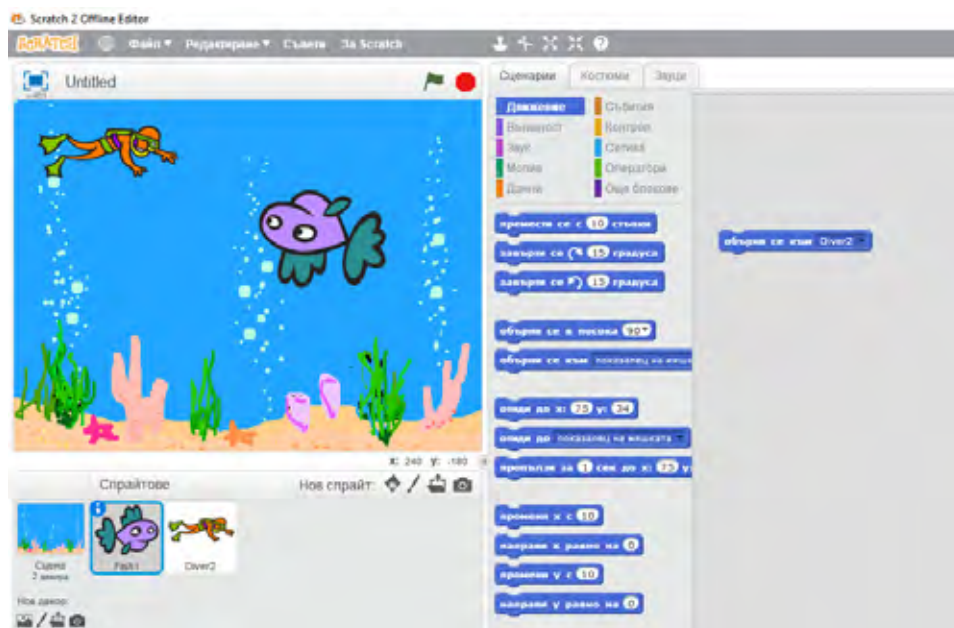
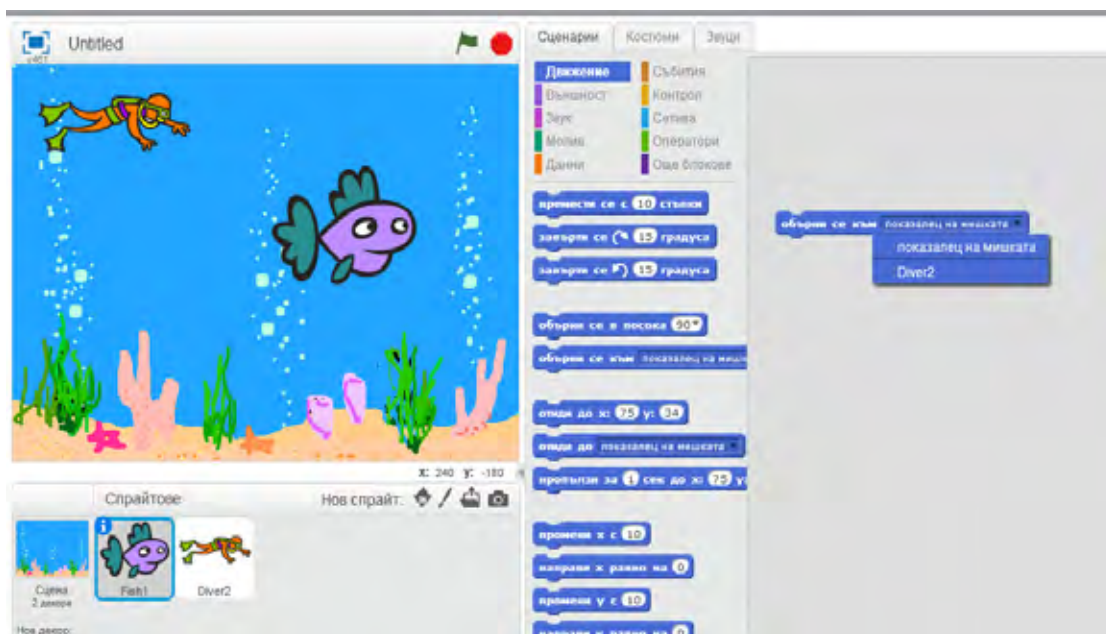

Всеки герой може да се обръща към другите герои
с команда

От падащото меню се избира героят, към когото трябва
да се обръне.

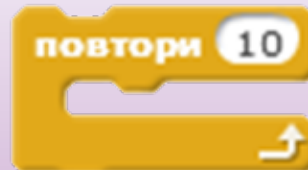

Урок 15

Цикли в Scratch

Повтарящите се действия могат да се програмират чрез **цикъл с определен брой повторения**.

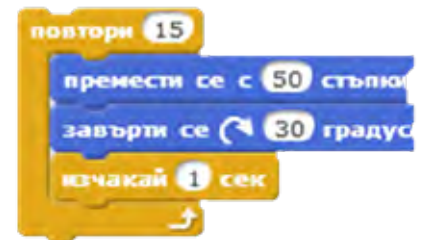
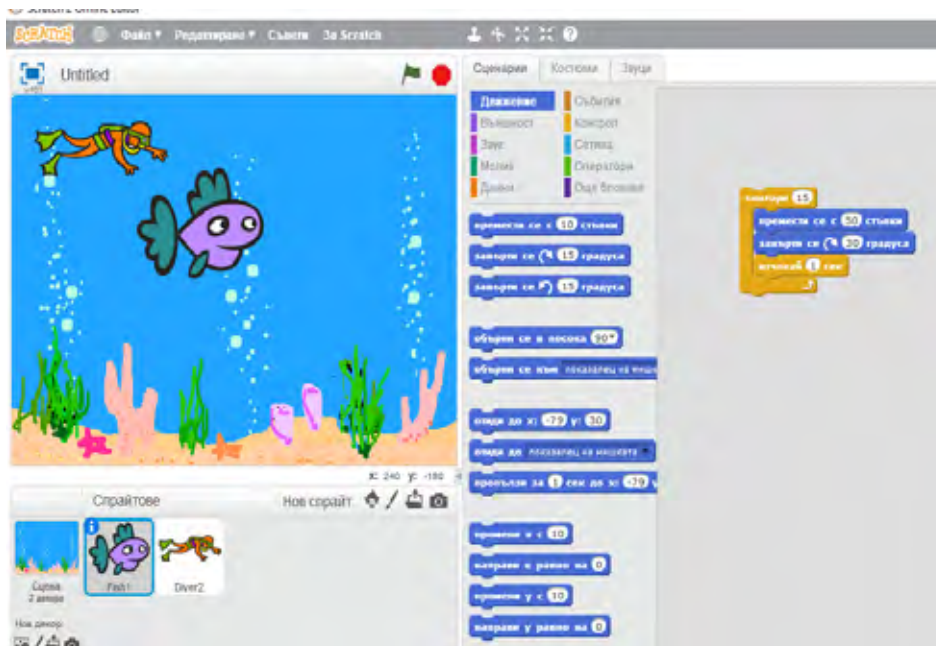

В кръгчето се задава броят повторения. Командите, които трябва да се повтарят, се поставят в командата за ЦИКЪЛ.

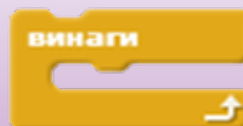
Задача 1.

Напишете код, с който рибката да плува в кръг.

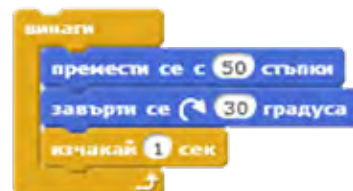

Повтарящите се действия могат да се програмират чрез команда за **безкраен цикъл**.

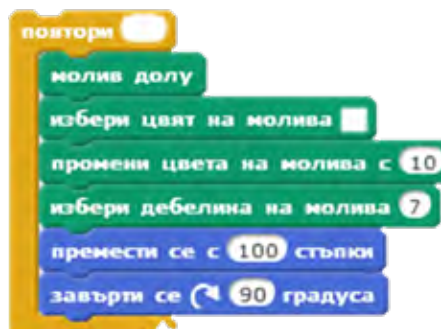
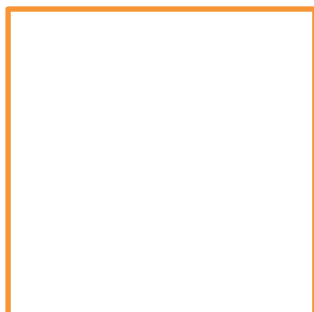

Спирането на програмата става с червения бутон.

Задача 2.

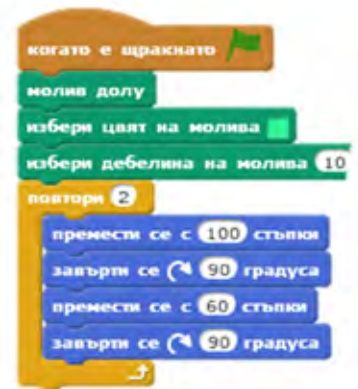
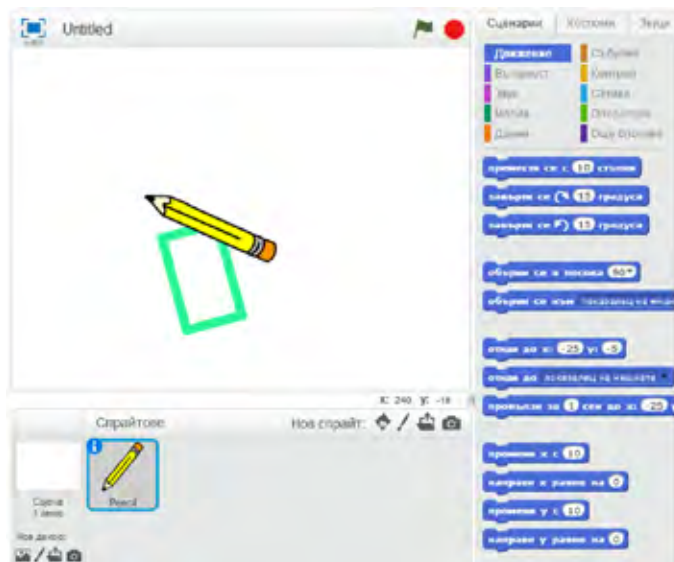
Напишете код, с който да се изчертае квадрат.

когато е щракнато

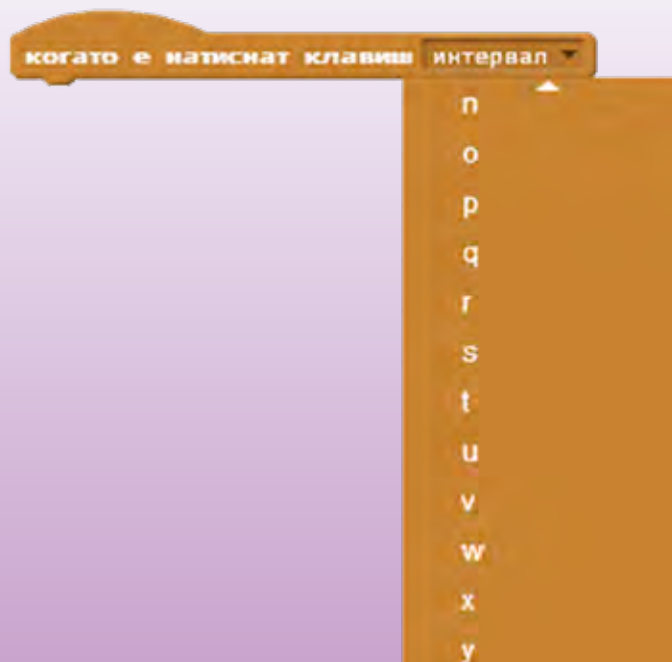
когато този спрайт е щракнат

Напишете код, с който да се изчертае правоъгълник.

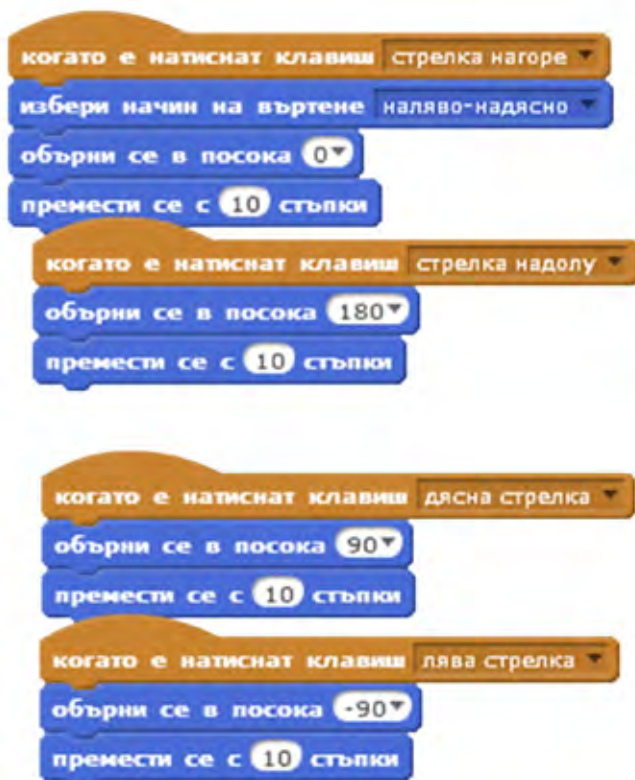

Команден блок за събитие при натиснат клавиш.

Задача 2.

Напишете код за движение на котарака с клавишите:
нагоре, надолу, надясно, наляво.

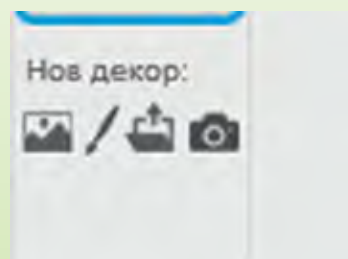

Урок 17

Сцена и декори

Сцената, върху която се реализира компютърният проект, е обект, за който можем да изберем фон и да го управляваме. Фонът се нарича декор. Сцената има няколко декора. Нов декор може да се избере по четири начина:

- с бутоните в долния ляв ъгъл;
- всеки декор има пореден номер и те могат да се разместват чрез влачене;
- декорите могат да се изтриват и да се дублират.

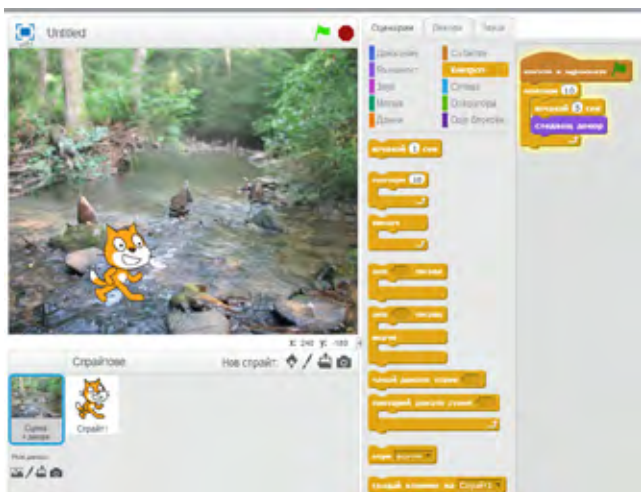
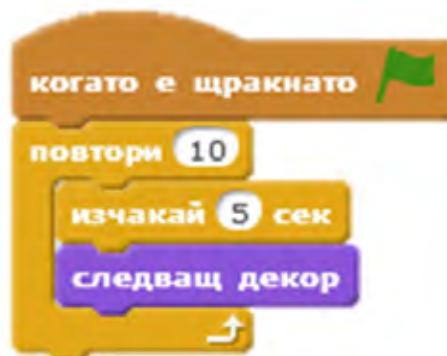
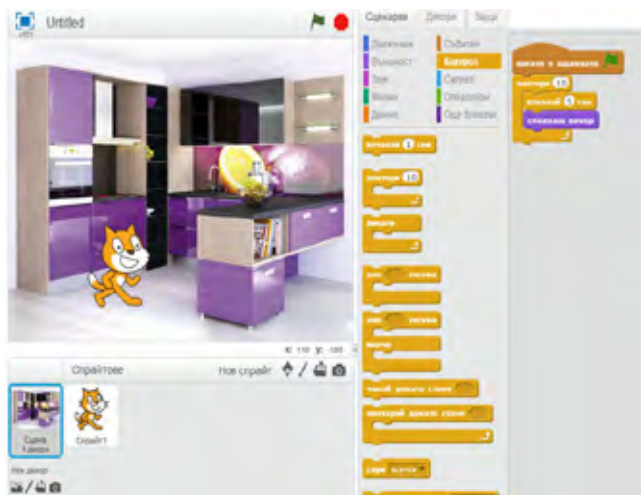

Смяната на декора става в проекта с **Команден блок за управление на декор.**

следващ декор

смени декора с 00029256 и чакай

Изберете няколко декора и с кода те ще се сменят.

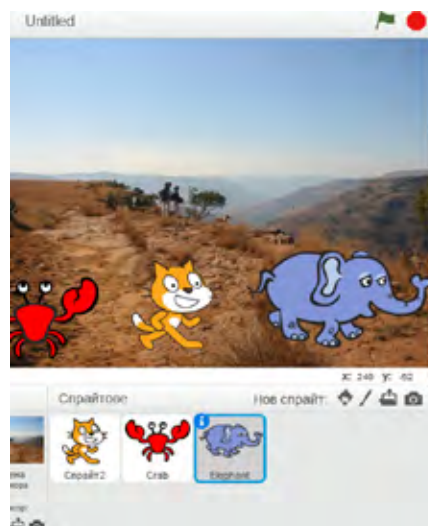
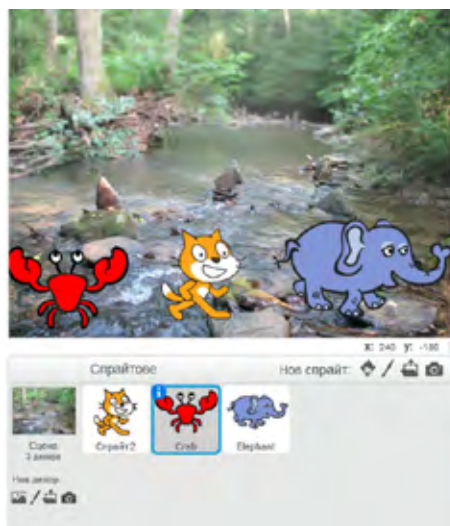
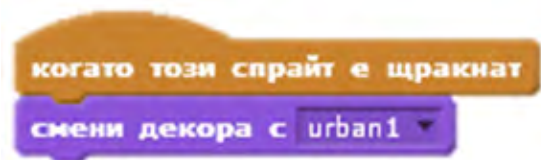
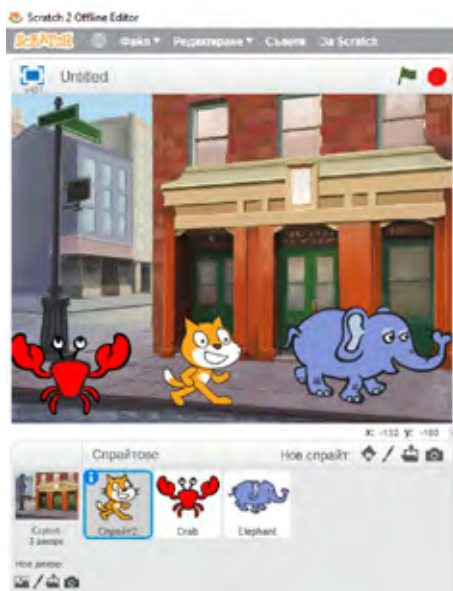
Задача 2.

Напишете проект „Кой къде живее“.

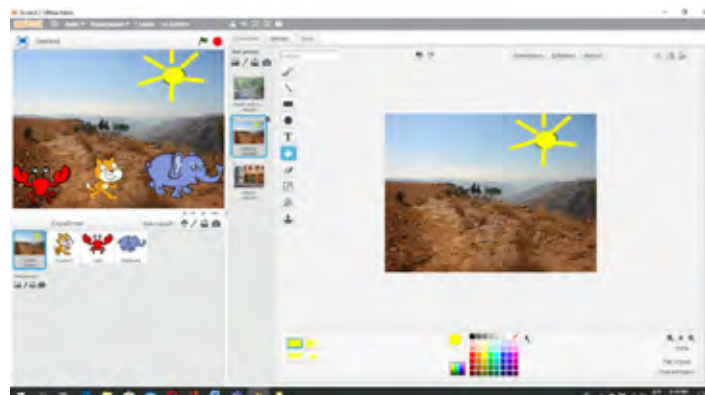
Изберете трима герои и три декора, които отговарят на средата, в която живеят. При избор на герой декорът да се сменя с подходящия за него.

За да се изпълни поставената задача, е необходимо да се използва команда за събитие.

когато този спрайт е щракнат

Ако искате да украсите декора с четката, се отваря графичният редактор, с който може да нарисувате например слънце, облаци и т.н.

 Урок
18

Герои и костюми

Героят има един или няколко костюма, с които можем да променяме външния му вид. Костюмите се зареждат с избора на героя. Могат да се добавят нови костюми, да се създават нови чрез рисуване.

Смяната на костюмите на героя става в проекта с **Команден блок за управление на външния вид на героя.**

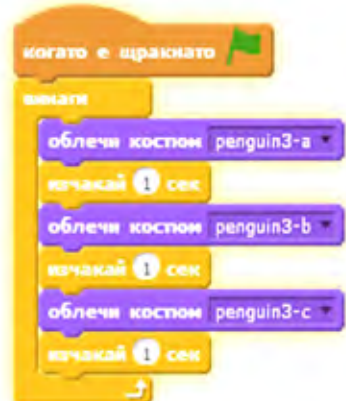
следващ костюм

облечи костюм breakdancer1-c

Задача 1. Напишете проект „Зимни игри“.

Вмъкни герой пингвин от галерията с герои. Програмирай го да „танцува“ с кьнки върху леда. Избери декор.

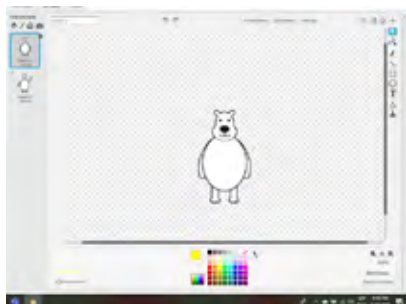

Задача 2.

Добави нов герой към проекта „Зимни игри“. Нарисувай го по твой вкус. Програмирай го да вдига ръка.

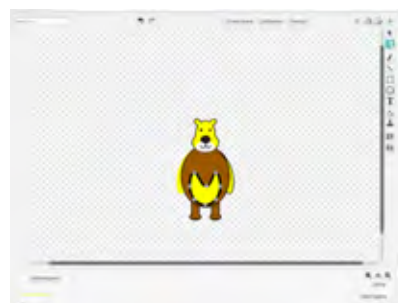
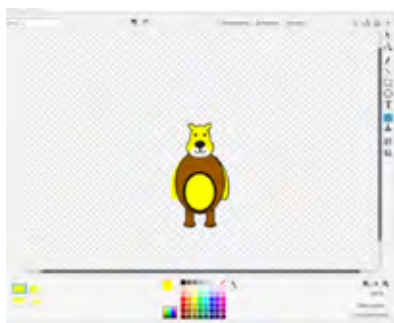
1. Избери герой.

2. С инструмента елипса нарисувате коремчето.

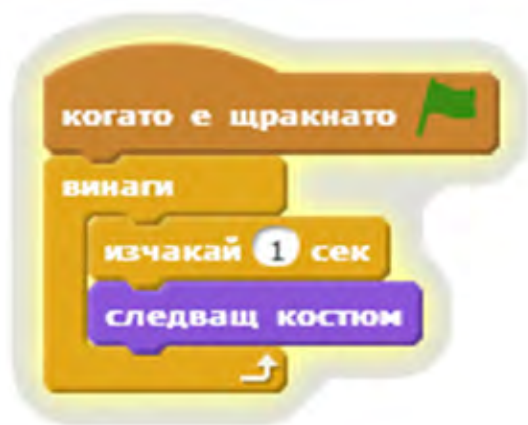
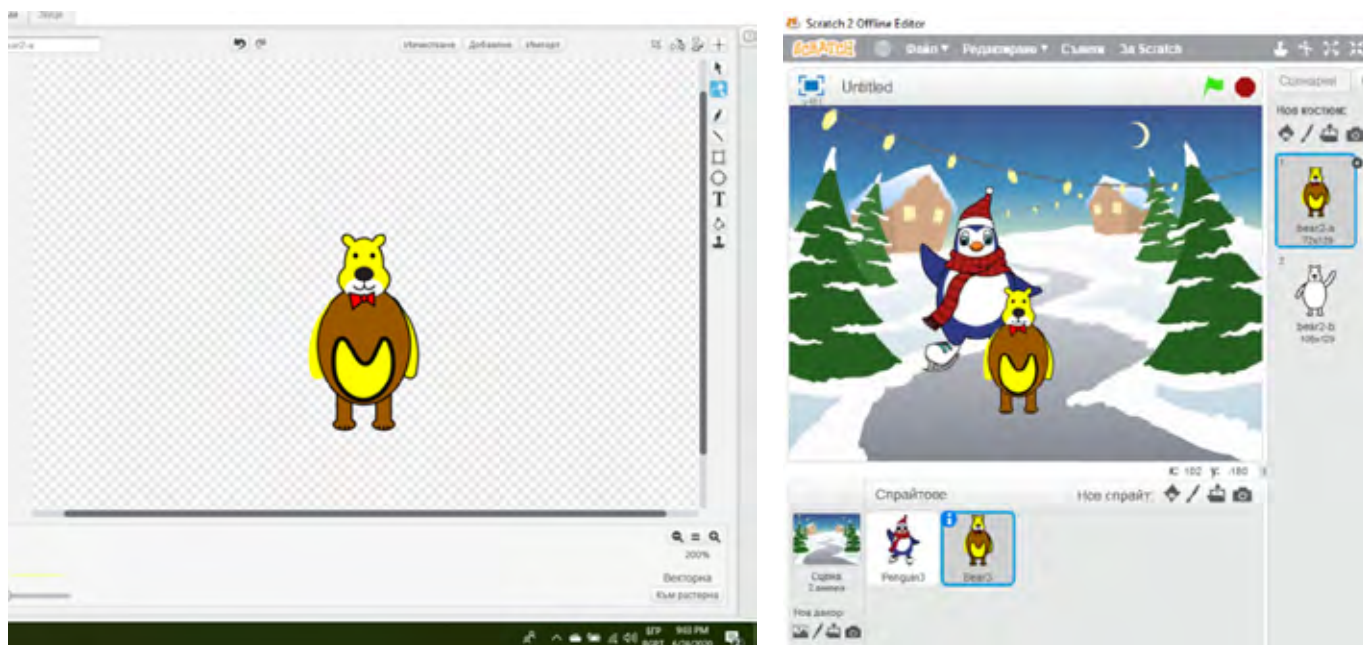

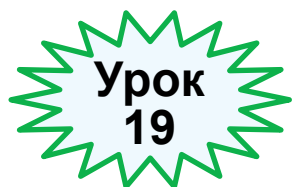
3. Оцвети героя с боичката.

4. С манипулатора оформете вдлъбнината.

5. От бутона **Добави** добавете папионка.

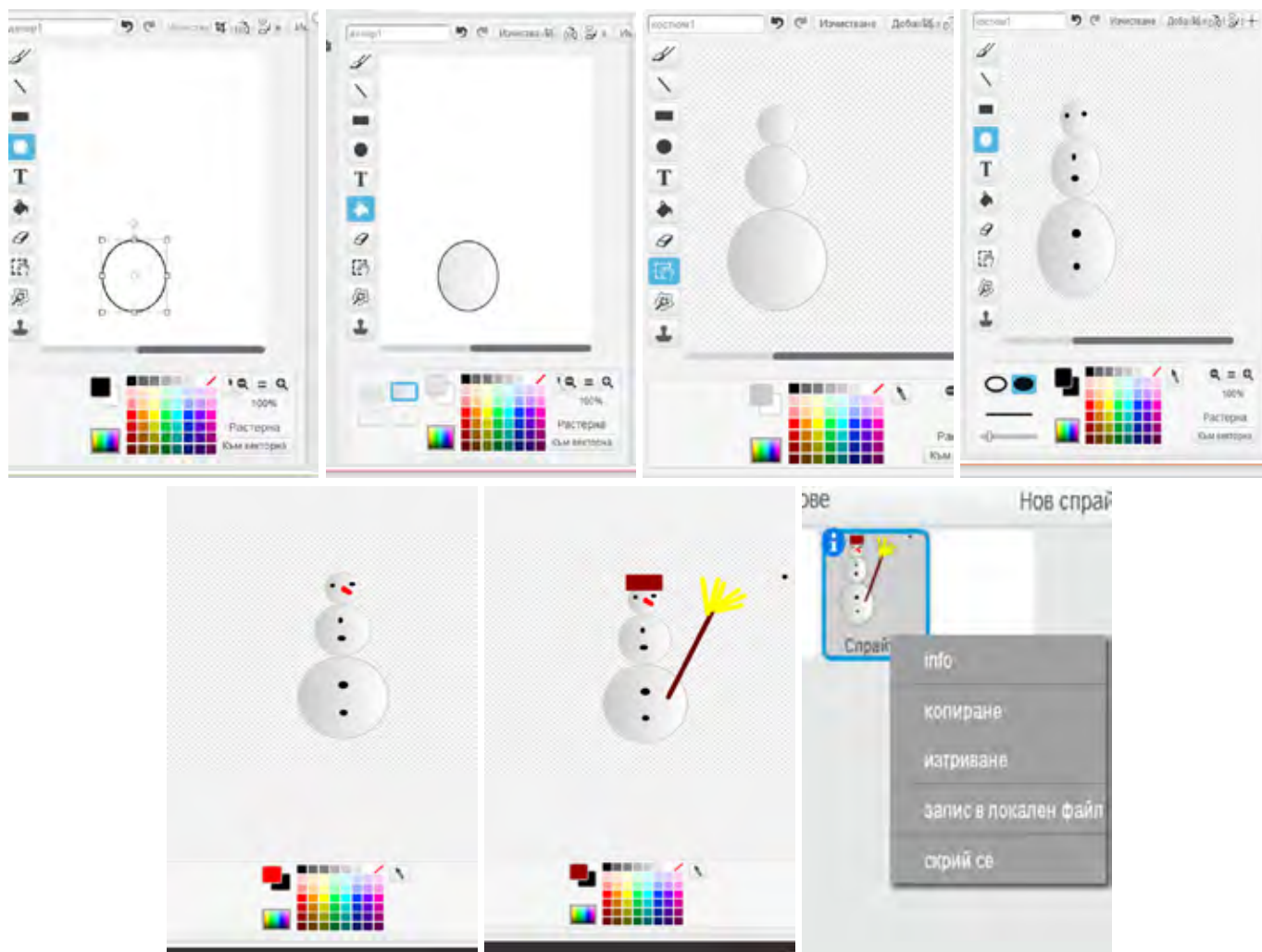
Герои и костюми

Задача 1. Създай нов герой – снежен човек.

Съхрани го във файл в своята папка.

1. В полето *Декори* направи кръг с инструмента.
2. Оцвети кръга с преливащо от бяло до сиво.
3. Дублирай кръга два пъти.
4. Маркирай и подреди кръговете и промени размера.
5. Нарисувай морков от правоъгълник. С оформяне премести точката от единия връх до другия.
6. Аналогично рисувай шапка.
7. Копирай метла от колекцията.
8. Направи запис на героя в локален файл.
9. Създай нов костюм на героя, като промениш ъгъла на метлата.

Така нарисуван, героят може да се вмъкне в другите проекти.

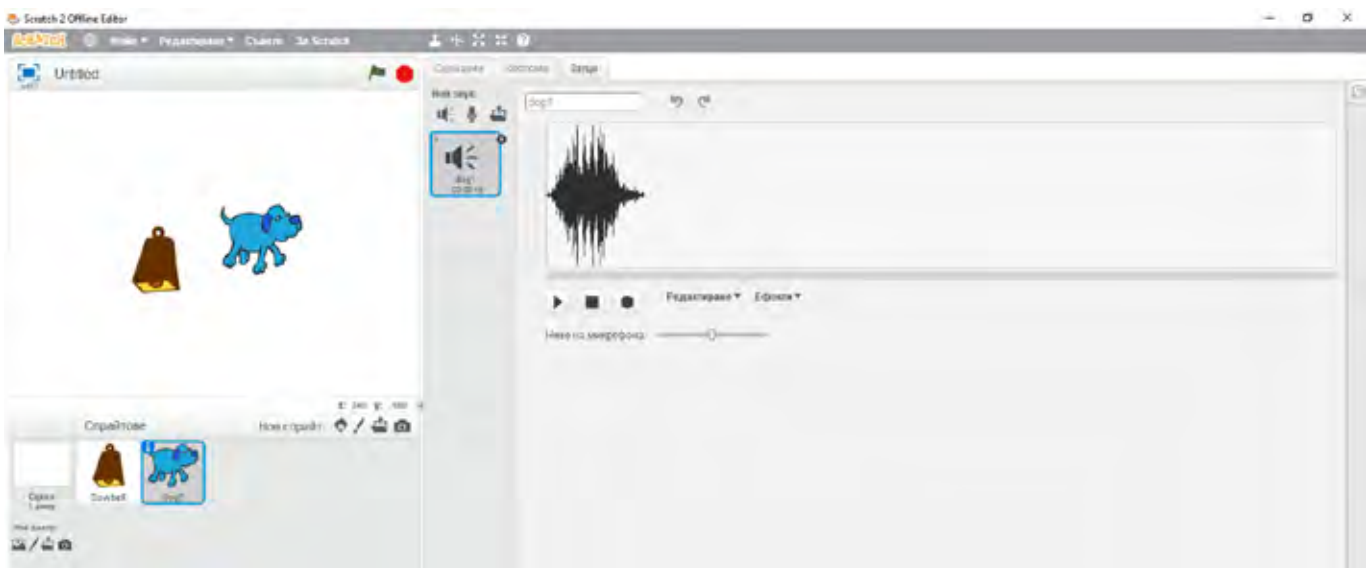
Урок 20

Озвучаване на проекта

Днес Знайко ще ти покаже как да бъдат озвучени чрез звуци и мелодии твоите проекти.

Някои от героите имат зададен звук. При вмъкване на героя можем да чуем звука от раздел **Звуци** и бутон **Свири**.

За да можете да чуете звука, трябва да имате слушалки
или тонколони.

Урок 21

Героят мисли. Въвеждане на текст

Днес Знайко ще ти покаже как да общуваш с компютъра.

За да можеш да задаваш команди на компютъра, трябва да въвеждаш текст от клавиатурата.

На всеки клавиш има букви в горния ляв ъгъл на латиница и в долния десен ъгъл на кирилица. Смяната на езика от латиница на кирилица и обратно става с едновременното натискане на бутоните **Alt + Shift**.

При включен бутон **Caps Lock** се въвеждат главни букви.

Shift + буква = главна буква.

Задача 1.

С помощта на клавиатурата напишете името си.

Например – Иван.

Задача 2. Включи бутона **Caps Lock** и напиши БЪЛГАРИЯ.

Задача 3. Напиши изречението: Аз съм приятел със Знайко.

При писане на текст в края на реда компютърът преминава сам на нов ред. Препинателните знаци се пишат веднага след думата и след това се оставя интервал.

С клавиша **Enter** се преминава на нов ред.

За да можем да покажем мислите на героя, ни трябва команди за показване на мисли.

Команден блок за показване на мислите на героя.

Героят мисли ...

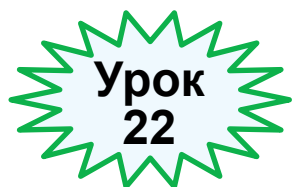
мисли Героят мисли ...

мисли Героят мисли ... за 2 сек

При командата *Мисли* текстът се появява и стои на екрана до нова мисъл.

При командата *Мисли... за 2 сек.* – текстът се появява за зададеното време и изчезва.

Разговор за делфините

За да могат нашите герои да общуват помежду си, се използват команди за показване на речта на героя.

Команден блок за показване на речта на героя.

КОМАНДИ ЗА ПОКАЗВАНЕ
НА РЕЧТА НА ГЕРОЯ

кажи Здравей, Тера!

кажи Здравей, Тера! за 2 сек

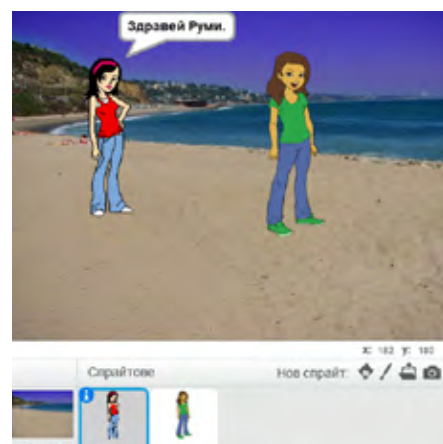
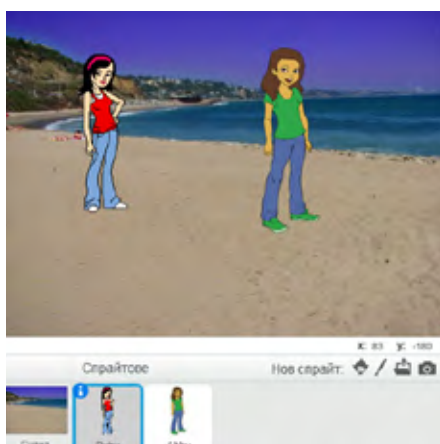
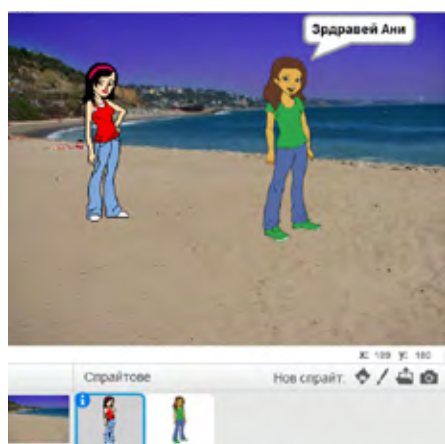
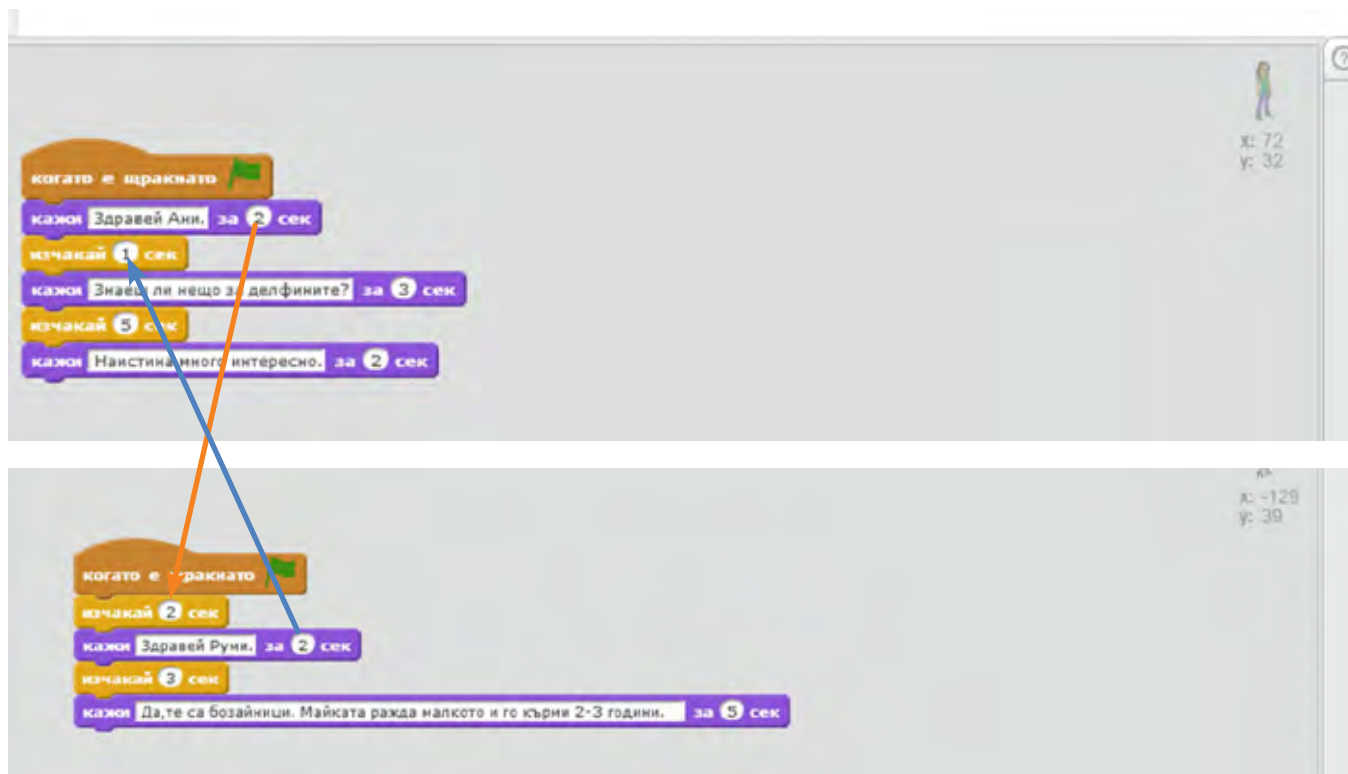
При командата *Кажи* текстът се появява и стои на екрана до нова мисъл.

Задача 1.

Създай диалог на тема „Разговор за делфините“. Избери декор и герой. Съхрани го във файл в своята папка.

В програмния код, когато единият герой говори, другият изчаква. Числата, показващи времето на говорене и изчакване, трябва да са равни.

Урок
23

Диалог между повече герои

Тема
с повишена
трудност

Диалогът между повече герои е с аналогичен код, командите за изчакване със съответните времена трябва да са равни на броя на героите.

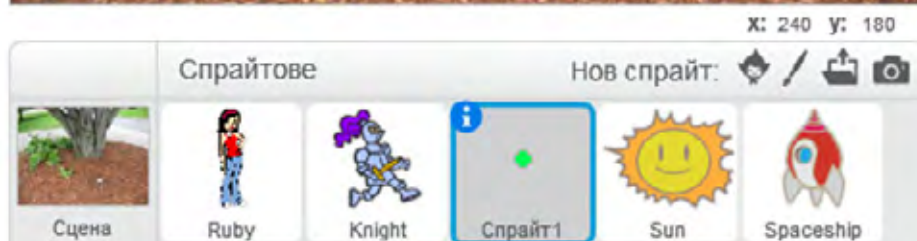
Урок
24 – 25

Работа по проект

Габи е от друга планета и Капи му разказва за цветята в картинки.

1. Стартирай проект „Габи“.
2. Избери декор и добави нови елементи към него.
3. Разположи новите герои на декора.
4. Нарисувай герой – пролетни цветя, и ги разположи върху сцената.
5. Създай диалог между Габи и Капи, в който Капи му показва и разказва за цветята.
4. Съхрани проекта.

1

когато е щракнато

обърни се към (своето)

изчакай 2 сек

кажи Здравей, Габриел! Имена на крето на твоята планета? за 3 сек

изчакай 5 сек

разкритиостири (своето)

кажи Това е корито. То крие в снега и покоса, че едно пролетта за 4 сек

кажи Сред снега момиче бяло, песенчица е запяло. Сякаш че звънча звъни. Идаат пролетните дни! за 5 сек

2

когато е щракнато

обърни се към (своето)

кажи Здравей, кажи за 2 сек

изчакай 3 сек

кажи Да, мила. Познава ли? за 3 сек

изчакай 10 сек

кажи Красиво е бялото момиче за 3 сек

Сред снега момиче бяло,
песенчица е запяло.
Сякаш че звънча звъни.
Идаат пролетните дни!
Що е то?

Свещи горят по полето.
Вятър вее – не гаси ги!
Слънце грее – не топи ги!
Що е то?

Урок
26 – 27

Компютърна анимация

Тема
с повишена
трудност

Компютърната анимация е история, разказана чрез движение, звук и текст. За създаване на цял анимиран проект е необходимо да се напише сценарий.

Урок
28 – 29

Работа по проект

Създайте проект по любима приказка.

Потърсете в интернет картинка за декор и я качете с *Добавяне*.

Аналогично си добавете герои или ги нарисувайте.

Програмирайте код за движение и диалог съобразно приказката.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

**КОМПЮТЪРНО
МОДЕЛИРАНЕ**

за ученици от IV клас

КОМПЮТЪРНО МОДЕЛИРАНЕ

IV КЛАС

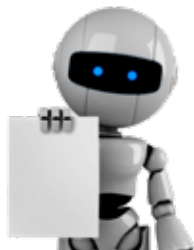
Учебното помагало по компютърно моделиране е за ученици с дефицити.

Помагалото е разработено, като е използвана структурата на учебника по компютърно моделиране за IV клас на издателство „Изкуство“. Съдържанието е съобразено с възможностите на учениците, като са използвани авторски примери и програми. Учителят преценява съобразно дефицитите на ученика до кой пример и до каква степен ще участва в учебния процес.

В учебното помагало се използват следните картинки:

Робко с компютър се използва за ново учебно съдържание и нови понятия.

Робко с лист се използва за изпълнение на практически задачи.

Бухалчето е символ на знания и се използва за определения и знания, които трябва да се научат.

Урок 1

Видове информация

Здравейте приятели,
Днес ще ви запозная с моята приятелка
Мими. Вие ще разкажете по картинката за
нея, като отговаряте на въпросите.

Как се казва момиченцето?

Какъв е цветът на косата ѝ?

Какъв е цветът на гащеризона?

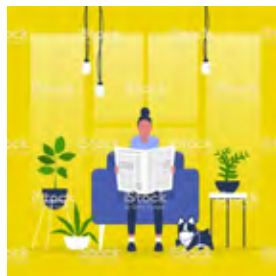
Какво прави момиченцето?

Информация е знание за предметите и явленията.

Откъде можем да получим информация?

Да се запознаем с видовете информация.

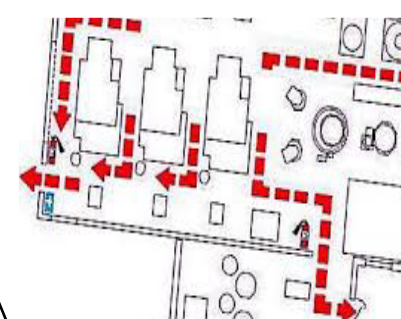
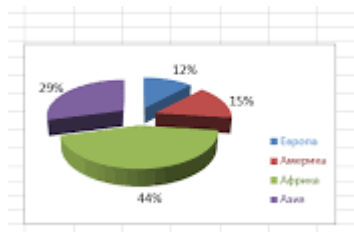
ОТВОРЕНО OPEN	ЗАТВОРЕНО CLOSED
РАБОТНО ВРЕМЕ понеделник - събота 08:00 - 12:30 13:30 - 17:30 НЕДЕЛТА - почивен ден	РАБОТНО ВРЕМЕ понеделник - събота 08:00 - 12:30 13:30 - 17:30 НЕДЕЛТА - почивен ден

ДВУСТРАНА ТАБЕЛА С РАЗМЕР 35X25 cm

ТЕКСТ

ГРАФИЧНА

ЗВУКОВА

В компютъра информацията се въвежда, съхранява, обработва и извежда под форма на текстова, графична, звукова и видео информация.

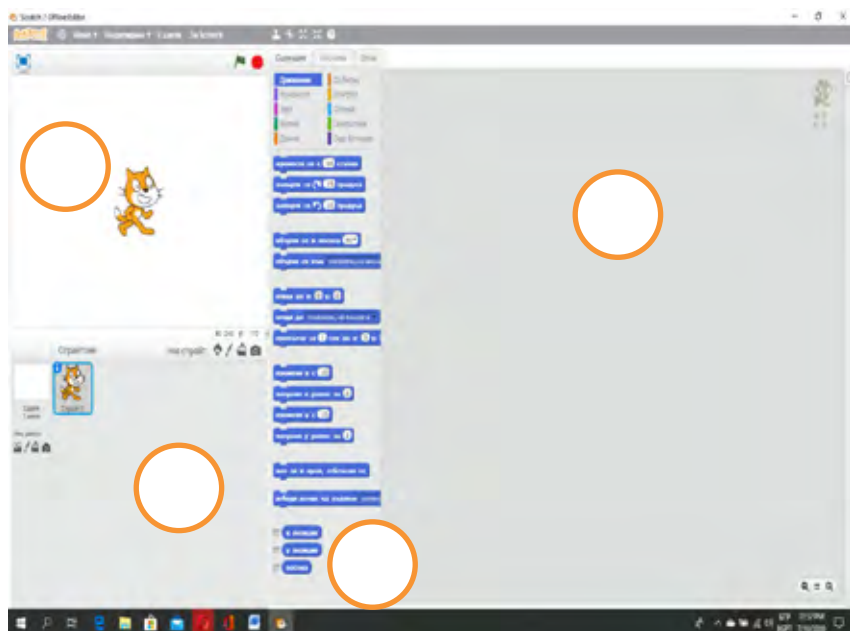

Урок 2 – 3

Визуално програмиране Scratch

Да припомним елементите на визуалната програма за програмиране Scratch.
Попълнете празните кръгчета, като изберете от изброените.

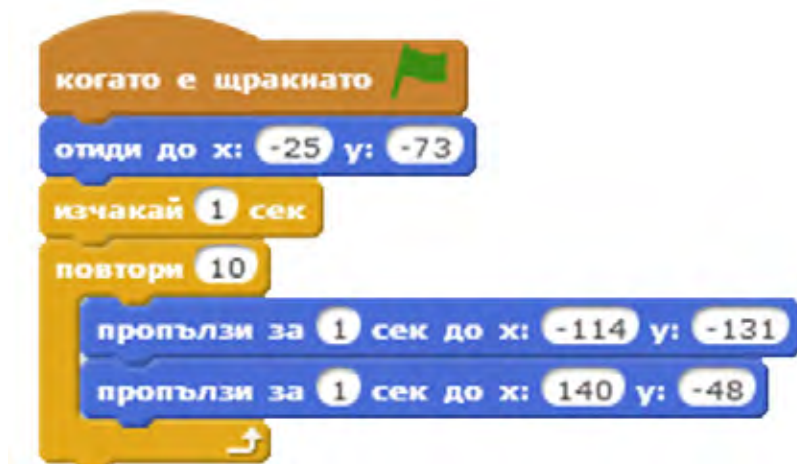
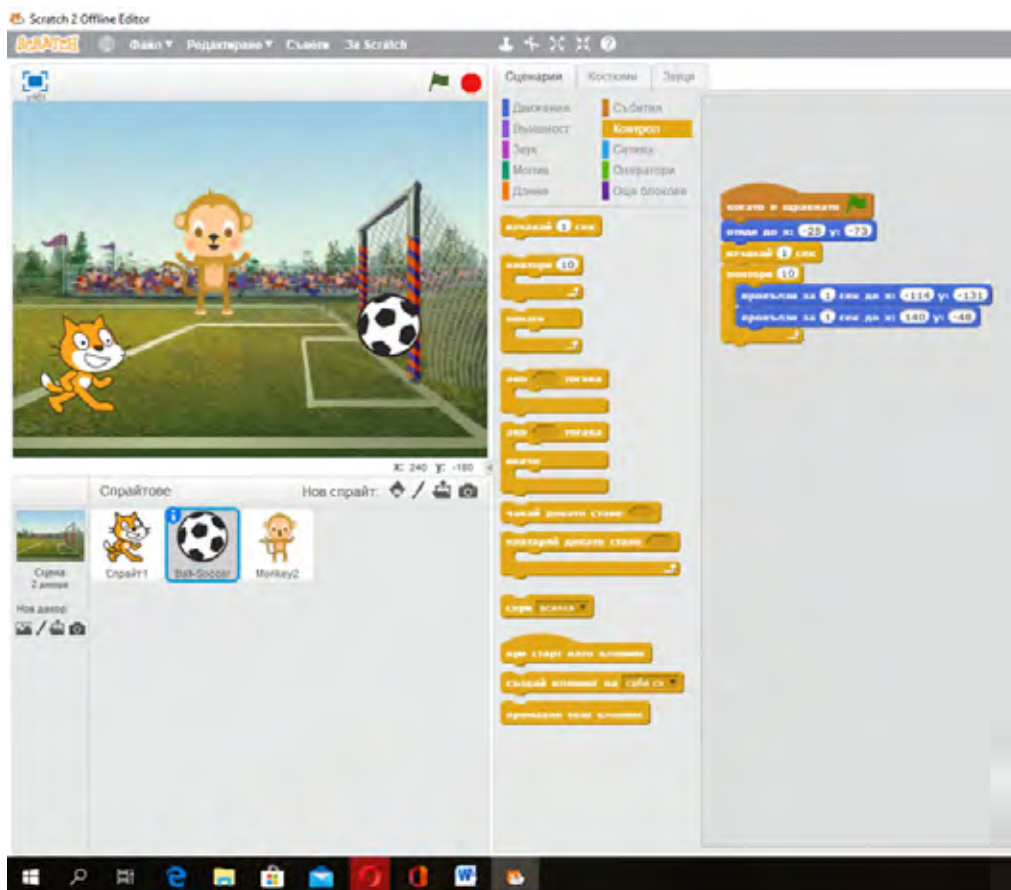
1. Екран за преглед на проекта.
2. Зона за обектите – деко-ри и герои.
3. Зона за управление.
4. Работно поле.

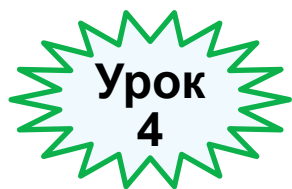

Задача 1. Да направим проект „Коте футболист“.

Алгоритъм

1. Избери декор.
2. Избери герои коте, маймунка и топка.
3. Програмирай движението на топката.
4. Съхрани проекта.

Информацията и дигиталните устройства

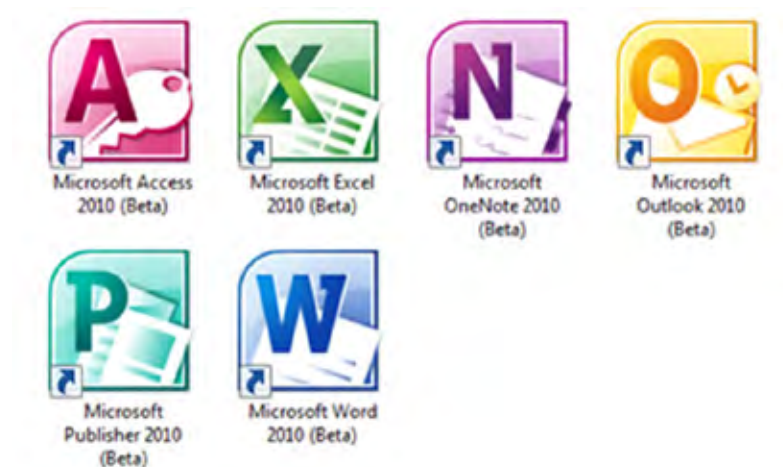
Предназначението на дигиталните устройства е да изчисляват, да съхраняват, да намират бързо информация и да ни забавляват.

Информацията в дигиталните устройства се събира, съхранява, обработва и разпространява. Тя се обработва в числов вид и се нарича **данни**. Данните се съхраняват във **файлове**. Всеки файл има уникално име.

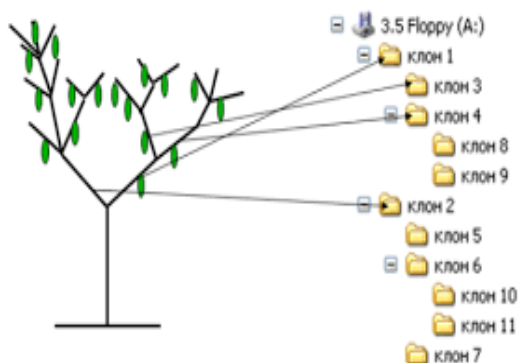
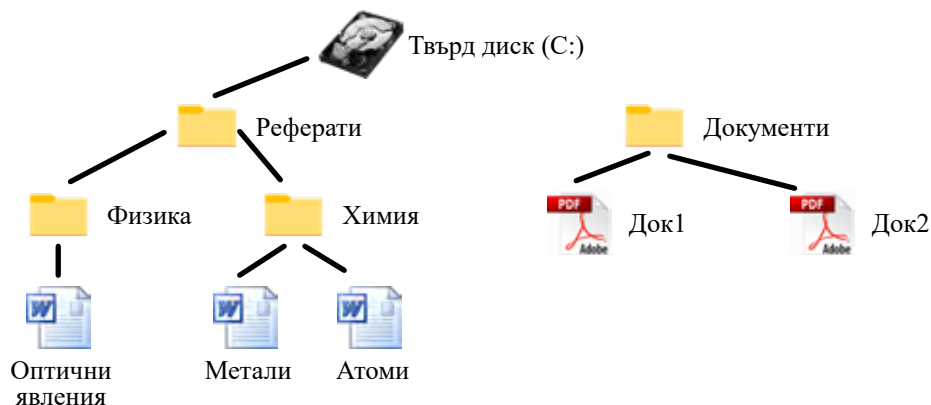
Файловете се изобразяват с **икони**.

Ние ги стартираме, като кликаме върху тях.

Файловете можем да групираме в **папки**.

Файловете и папките се съхраняват в дървовидна файлова система.

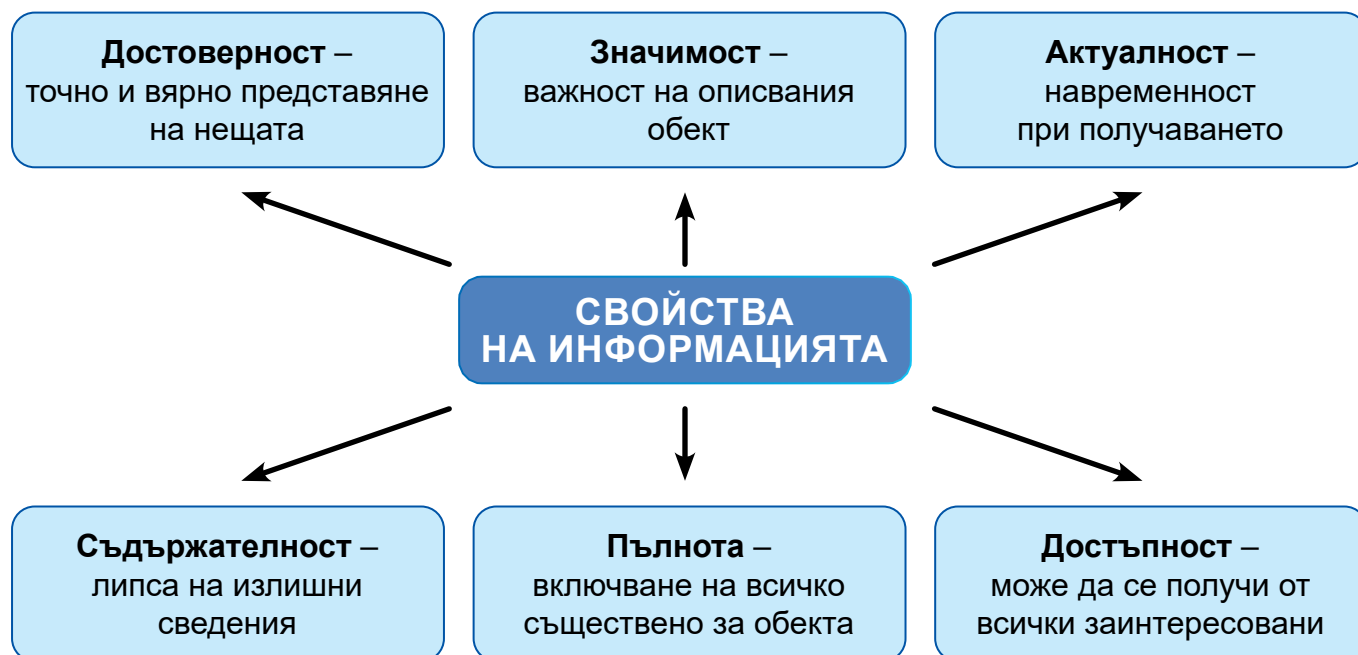
Информацията и съвременното общество

Информационните дейности се използват в много професии, а информационните услуги и продукти стават много ценни.

Общество, което използва информационните и комуникационните технологии, се нарича **информационно общество**.

За да се търси и използва информация, трябва да се познават свойствата ѝ.

Неотменимо право на всеки човек в информационното общество е правото на информация и неприкосновеността на личната информация.

Безопасност в дигитална среда

В интернет е много интересно за любопитните.
Там има интересна информация,
много забавни игри и приятели.

Сърфирането в интернет невинаги е безопасно.

Има хора, които се представят за други и използват фалшиви профили.

Всичко, което ни притеснява в
интернет, трябва да го споделим
с родителите и учителите.

Ако ме
тормозят.

Ако аз качвам
информация
в интернет.

- Подавам онлайн сигнал.
- Блокирам този, който ме тормози.
- Споделям с възрастен.
- Обаждам се на тел. 124 123.

проект на
фондация
БГ Сайт
www.bginfo.org

Правилата

1

Ще искам разрешение от
родителите си, за да използвам
компютъра.

2

Паролите си в Интернет ще позя
в тайна. Ще ги знаем само аз и
моите родители.

3

Ще отговарям на имейли и чат
само от хора, които познавам.

4

Ще говоря с родителите си,
ако имам проблем или дори
най-малки съмнения.

5

Ще опитвам да използвам
компютъра не повече от
1 час на ден.

6

Няма да давам своето име,
домашен адрес, снимки на никого
в Интернет.

7

Моите родители знаят кои
места в Интернет посещavam.

8

Ще уважавам авторските права и
ще споделям информация отговорно.

Урок 7

Блок за разклонение

Днес ще играем със знаме. АКО е вдигнато червено знаме, ТОГАВА скачаме.

Ако

условие

тогава

действие

Ако е вдигнато червено знаме, тогава скачаме.

Действието се изпълнява, ако условието е истина.

Тази конструкция се нарича блок за разклонение.

Блок за разклонение

Да разгледаме сега разговора между две приятелки.

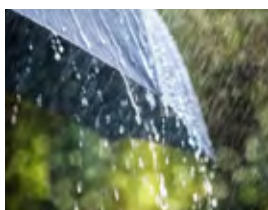
Ако е слънчево,

тогава ще се разхождаме.

Иначе

ще гледам филм.

Ако

условие

тогава

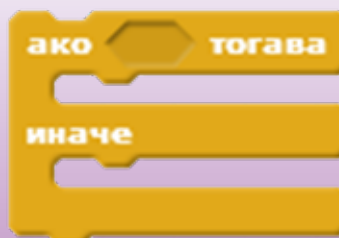
действие

иначе

действие 2

Блог за разклонение

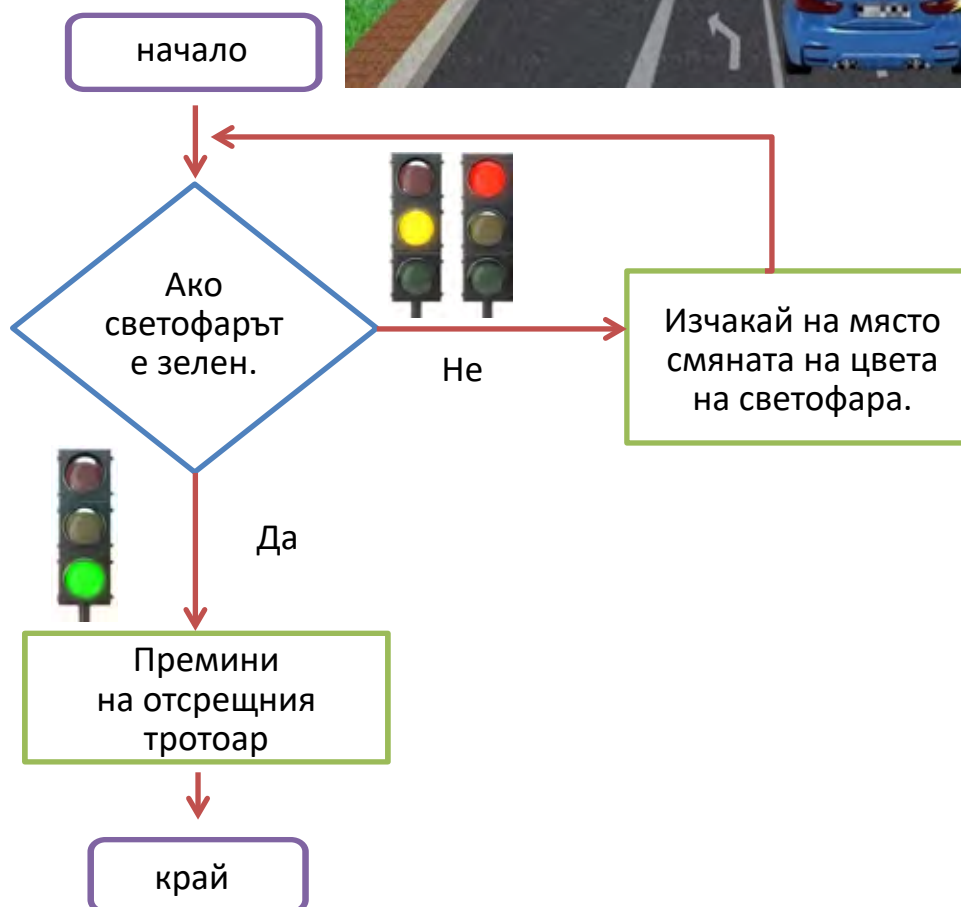

Урок 8

Разклонен алгоритъм

Днес ще се научим как да пресичаме кръстовище със светофар. Последователността на действията ще опишем с фигурите: ромб – за условие, правоъгълник – действие, и овал – за начало и край. Схемата е алгоритъм за решаване на задачата.

Урок 9

Знам и мога

Задача 1.

Свържете видовете информация с името ѝ.

видео

звукова

графична

текстова

Република България е държава в Югоизточна Европа. Разположена е в източната част на Балканския полуостров и заема 23% от неговата територия. Граничи на север с Румъния; на запад със Сърбия и Северна Македония; на юг с Гърция и на югоизток с Турция.

Задача 2.

Кои от дигиталните утройства са входни и кои – изходни?

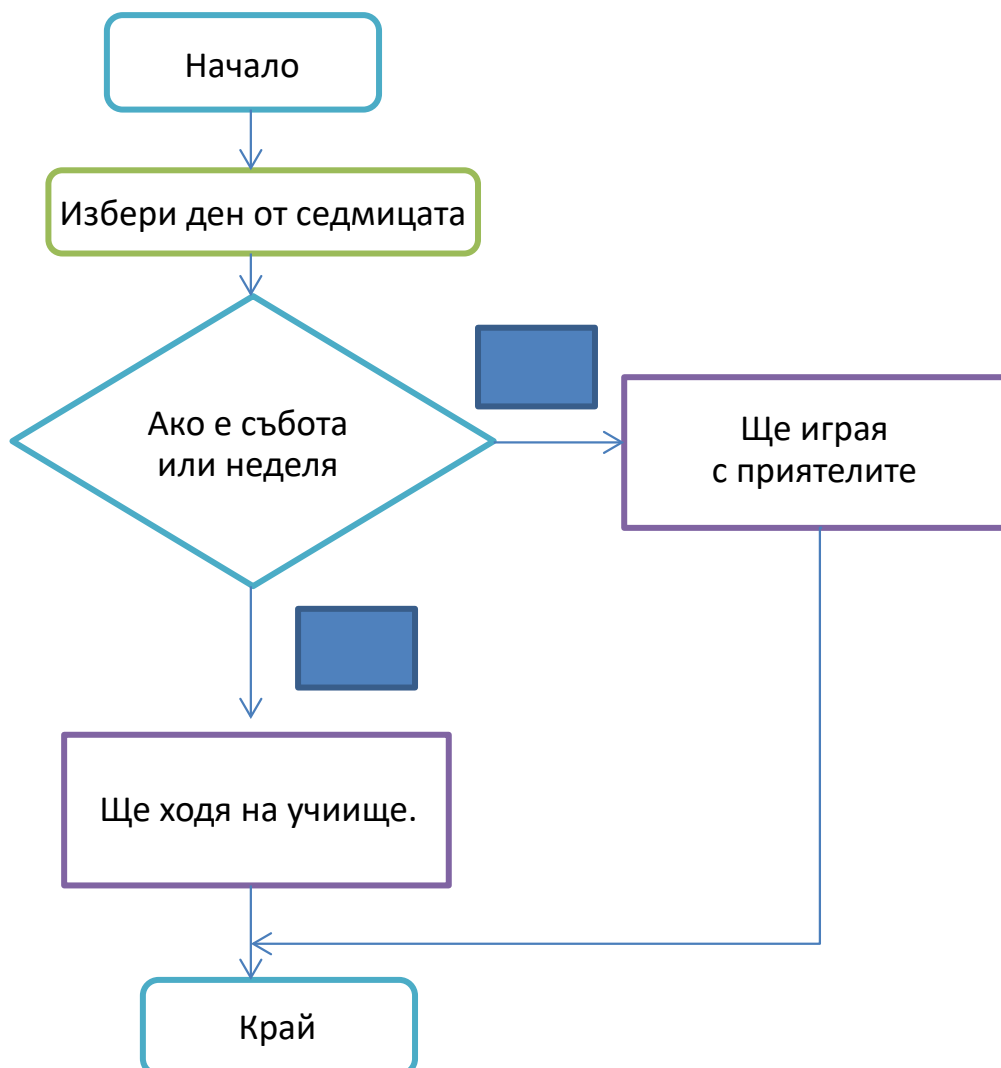
Входни устройства

Изходни устройства

Задача 3.

Разгледайте алгоритъма и попълнете сините квадратчета с ДА или НЕ?

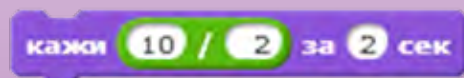
Блокове за аритметични действия

Да се научим как да извършваме аритметични пресмятания. Това става с блокове за аритметични действия, в които използваме аритметичните действия, познати от математиката.

		Пример
Събиране	+	5 + 6
Изваждане	-	7 - 3
Умножение	*	3 * 4
Деление	/	10 / 2

Блоковете за аритметични действия се използват само при влагане в други команди.

Задача 1. Създай проект „Котаракът смята“

1. Избери декор.
2. Избери герой с два костюма.
3. Разгледай кода и кажи какво изпълнява командата.
4. Стартирай проекта.

когато този спрайт е щракнат

смени декора с room2

когато декорът се смени на room2

изчакай 1 сек

облечи костюм костюм2

кажи съедини $78+12=$ и $78 + 12$ за 2 сек

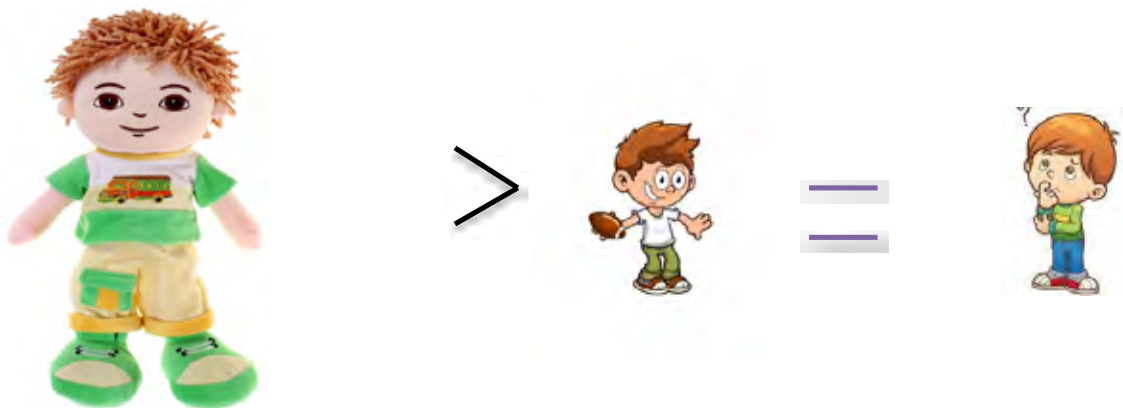
облечи костюм костюм1

 Урок
11

Блокове за сравнение. Логически оператори

В ежедневието непрекъснато трябва да сравняваме.

Иван е по-голям от Мишо. Мишо е равен на височина на Яни.

За да можем да сравняваме с компютърното моделиране,
използваме блокове за сравнение.

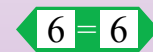
В групата с командни блокове ОПЕРАТОРИ има блокове за сравнение на числа. Резултатът е ИСТИНА, когато е вярно, и ЛЪЖА, когато е невярно сравнението

Пример

По-малко

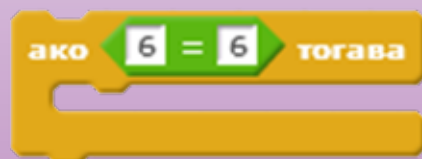
Равно

По-голямо

Блоковете за сравнение се използват само при влагане в други команди

В групата с командни бутони **СЕТИВА** има команден блог за **въвеждане на текст от клавиатурата** – „Питай и чакай“.

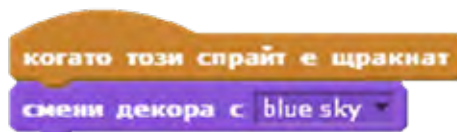
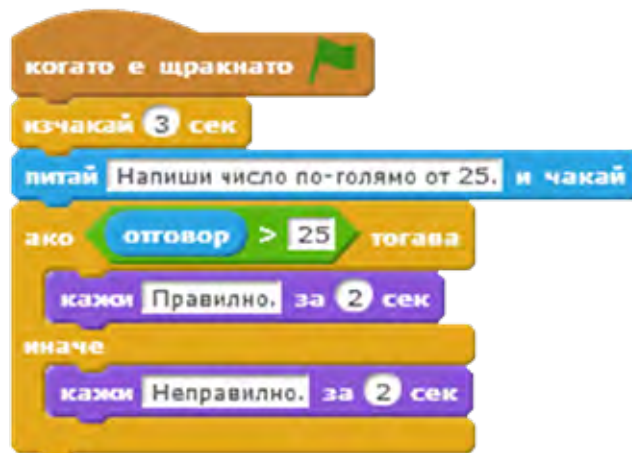
питай Число по-голямо от 25 и чакай

При стартиране на командата на екрана се появява ред, където трябва да се въведе отговорът.

Задача 1.

Разгледай проекта „Училище във фермата – мога да сравнявам“. От клавиатурата трябва да се въведе число, което да удовлетворява или не равенството или неравенството.

Често условията, от които зависят действията ни, не са свързани само с едно изискване. Тогава използваме съюзите И, ИЛИ и НЕ, които участват в блокове за логически операции.

Блокове за логически операции

Операцията И е истина, ако и двете условия са истина.

Операция ИЛИ е истина, ако поне едно от условията е истина.

Операцията НЕ е истина, ако условието е лъжа.

Пример за използване на логически операции с условния оператор.

На училище. Аритметични и логически операции

Задача 1.

Използвайте проект „Котаракът смята“,
като промените кода и пресметнете изразите
 $34 - 12 =$, $9 * 7 =$, $27 / 3 =$

Задача 2.

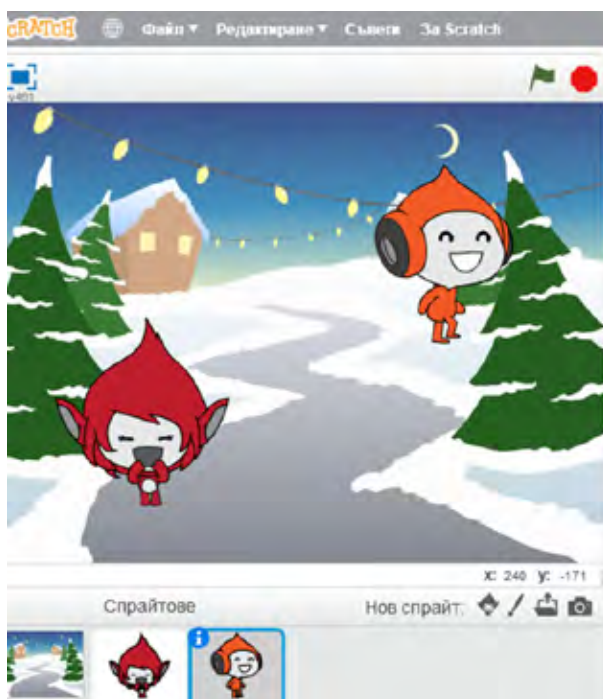
Използвайте проекта „Училище във фермата“,
като промените кода и проверите сравненията
 $23 > 12$, $34 < 45$, $67 = 98$

Урок 14

Управление движението на героите

Скоростта на движение на героите зависи от размера и броя на крачките и времето, за което се извършват. С проекта „Скиори“ ще покажем движението на героите.

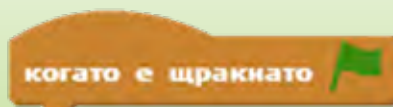

Урок
15

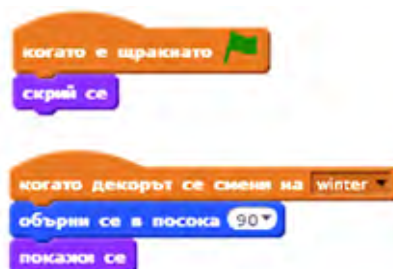
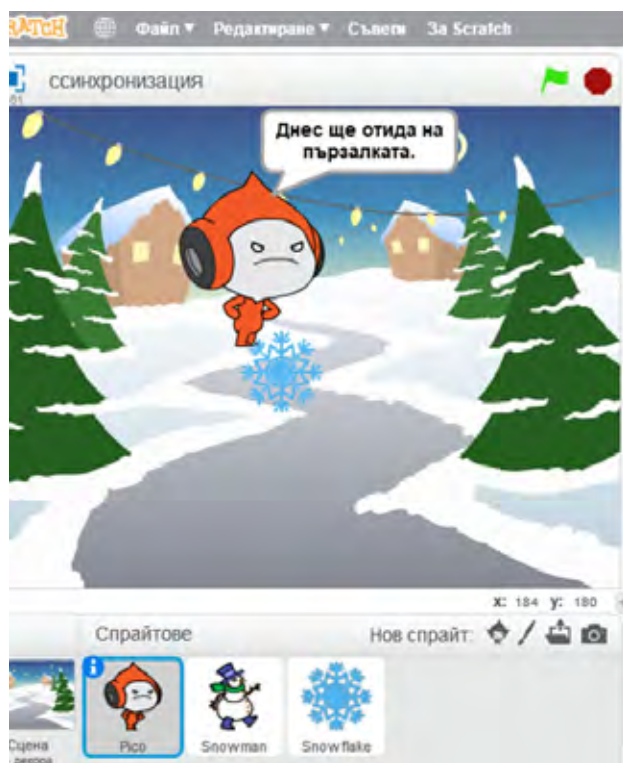
Синхронизиране на движението на героите

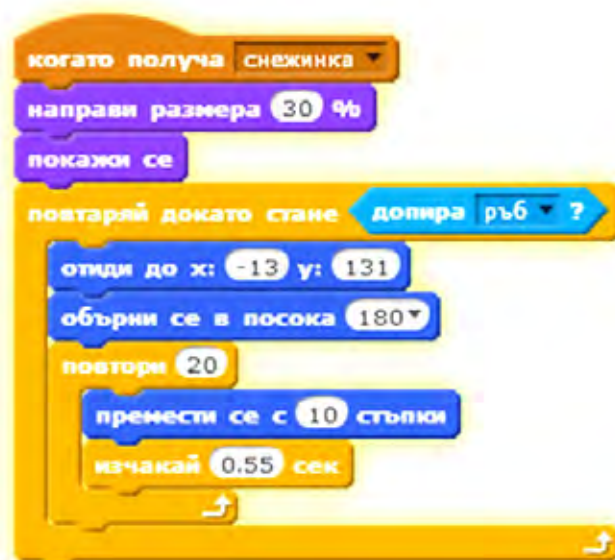
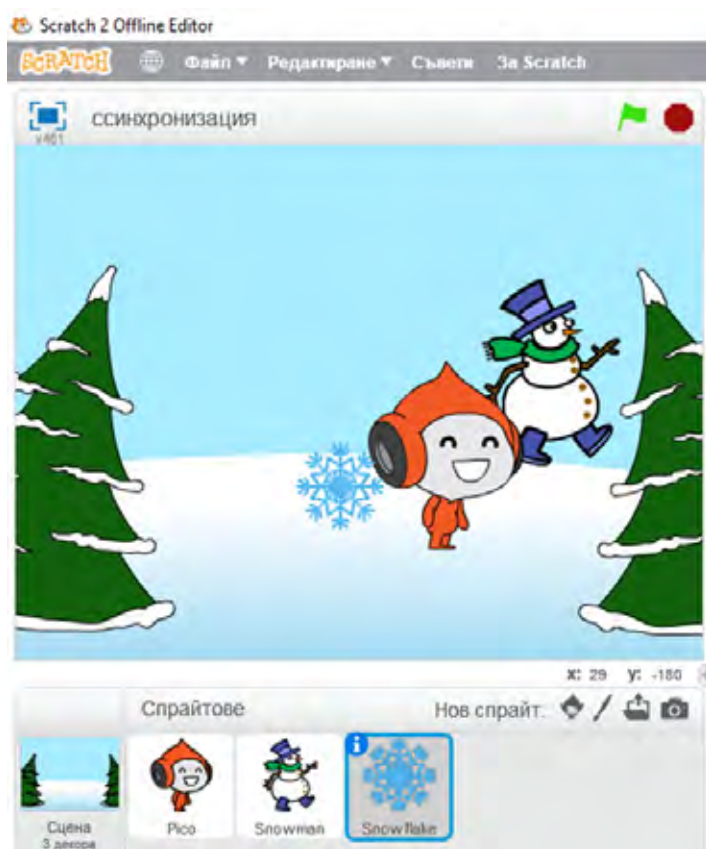

Синхронизирането на движението на героите става с кликане на зеленото знаме за старт на проекта.

- Задача 1.** Разгледайте проекта „Заведи Пико на пързалката“:
- избират се два зимни декора;
 - избират се двама герои – Пико и Снежен човек.

При програмиране на снежинката имаме вградени цикли.

В групата с командни блокове СЪБИТИЯ има блок РАЗПРОСТРАНИ СЪОБЩЕНИЕ. Чрез този блок героят може да изпрати съобщение до всички. Когато го получат, героят и сцената могат да се програмират да действат по определен начин.

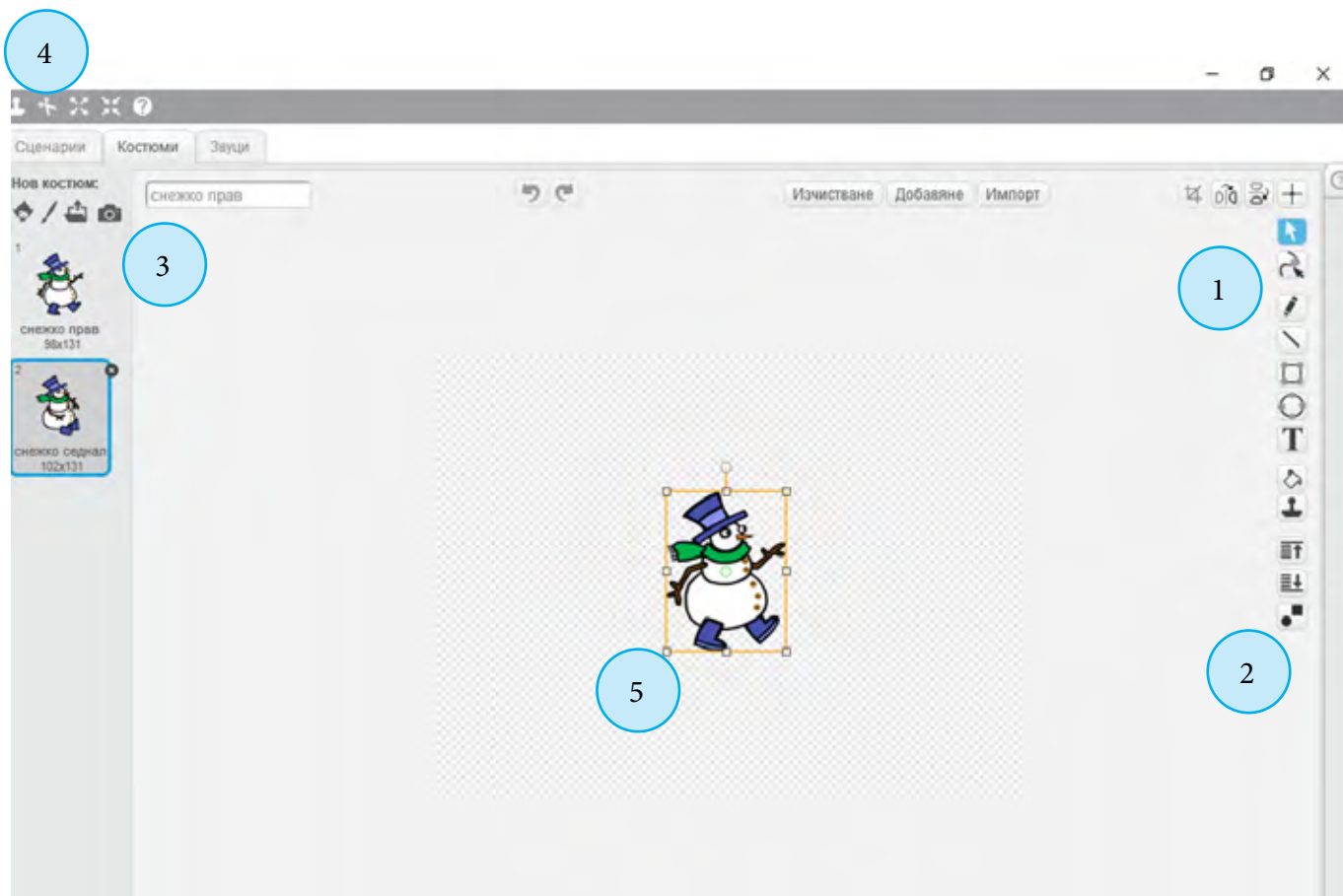
1. Избери блока Разпростири съобщение.
От падащото меню избери Ново съобщение.
2. Запиши ключова дума за съобщението.
3. Разпростири съобщението.

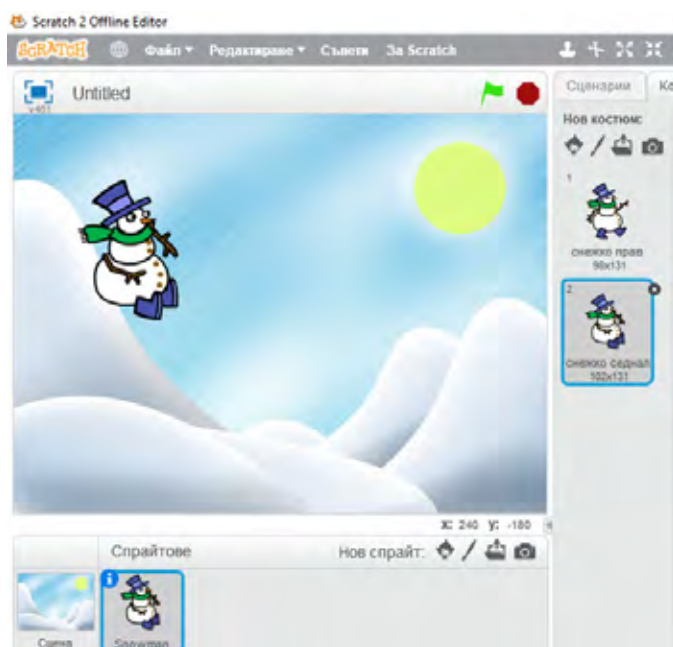
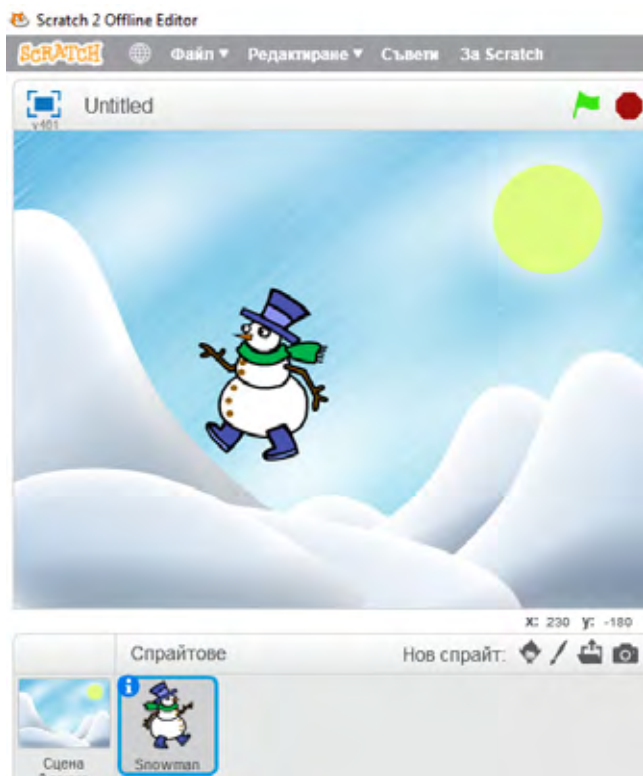
Урок 16

Външен вид на героя

- Задача 1.** Да се създаде анимирана картинка със спускаш се снежен човек:
- избираме снежен декор;
 - избираме за герой Снежко – прав;
 - изработваме нов костюм – Снежко седнал
(1 – маркираме героя, 2 – разгрупираме,
3 – сменяме името, 4 – дублираме костюма,
5 – променяме положението на краката и ръцете);
 - пишем кода.

Урок 17

Работа с променливи

Информацията, която получаваме, съдържа имена, числа, действия и др. Тя може да се подраздели:

- информация с постоянен характер са: имена на континенти, океани, морета, държави, градове, села, имена на хора, изминали дати и др.;
- информация с променлив характер – променливи – са величини, които променят стойностите си.

Информация с постоянен характер

Атлантически океан

Европа

Черно море

Бразилия

Ивайла и Ани

Информация с променлив характер – променливи

Температурата се
променя:
сутрин – 10°C ,
а на обяд – 25°C

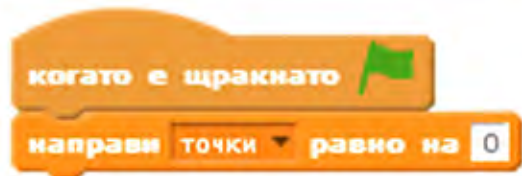

Скоростта на автомобил

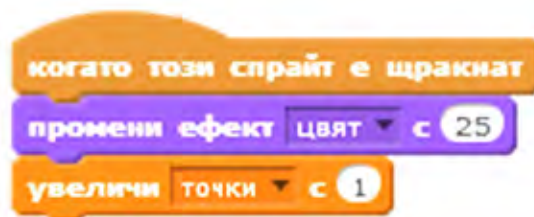
Създаване на променлива

1. Избираме командите ДАННИ.
2. Кликаме върху СЪЗДАВАНЕ НА ПРОМЕНЛИВА.
3. Въвеждаме име на променливата.
4. Избираме ДОБРЕ.

Команди за работа с променливи

Задава началната стойност
на променливата.

Увеличава стойността
на променливата.

Урок 18

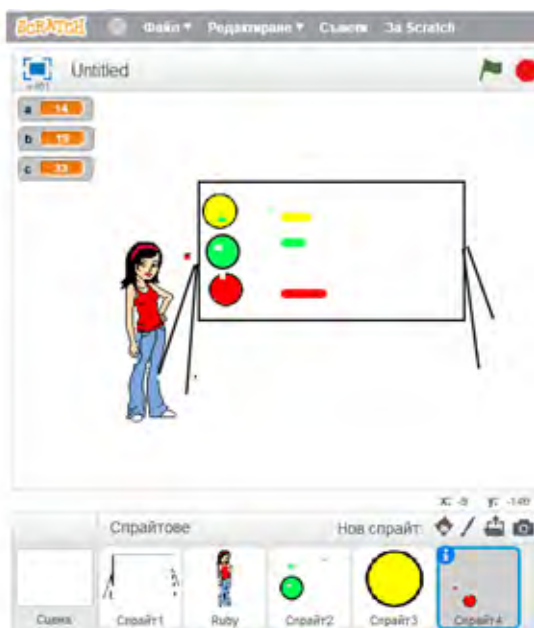
Знам и мога

Задача 1.

Да се създаде проект при две случайни числа, да се изчертаят две отсечки със съответните дължини, равни на числата. Третата отсечка се изчертава с дължина сбора на двете числа:

- избираме героите (момиче и три точки);
- създаваме три променливи a, b, c;
- напишете код за всяка точка.


```

когато е щракнато
  направи a равно на избери случайно от 1 до 100
  направи b равно на избери случайно от 1 до 100
  направи c равно на a + b
  изчисти
  разпространи Чертай

```

```

когато получа Чертай
  молив горе
  отиди до x: 6 y: 66
  обърни се в посока 90
  избери цвят на молива
  избери дебелина на молива 8
  молив долу
  пренести се с b стъпки

```

```

когато получа Чертай
  молив горе
  отиди до x: 6 y: -3
  обърни се в посока 90
  избери цвят на молива
  избери дебелина на молива 8
  молив долу
  пренести се с c стъпки

```

```

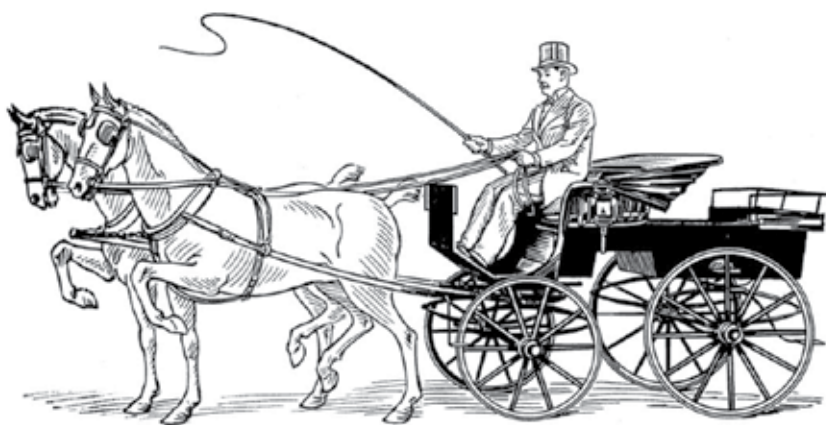
когато получа Чертай
  молив горе
  отиди до x: 6 y: 43
  обърни се в посока 90
  избери цвят на молива
  избери дебелина на молива 8
  молив долу
  пренести се с a стъпки

```


Урок
19

Работа с програмируемо устройство

С развитието на научно-техническия прогрес някои професии губят своето значение и престават да съществуват. Например:

Колар

Пощалъон

С използването на дигиталните устройства се появяват нови професии:

програмисти,
уебдизайнери,
инженери по роботика
и др.

Програмируемо устройство – устройство, което има предварително зададени възможности и функции, което можем да управляваме чрез написан код или команди.

Програмируемо
устройство

=

Машинна част

+

Програма или
команден дисплей
за управление

В ежедневието си непрекъснато боравим с тях.

Управлението може да се извърши с телефон
и команден пулт,

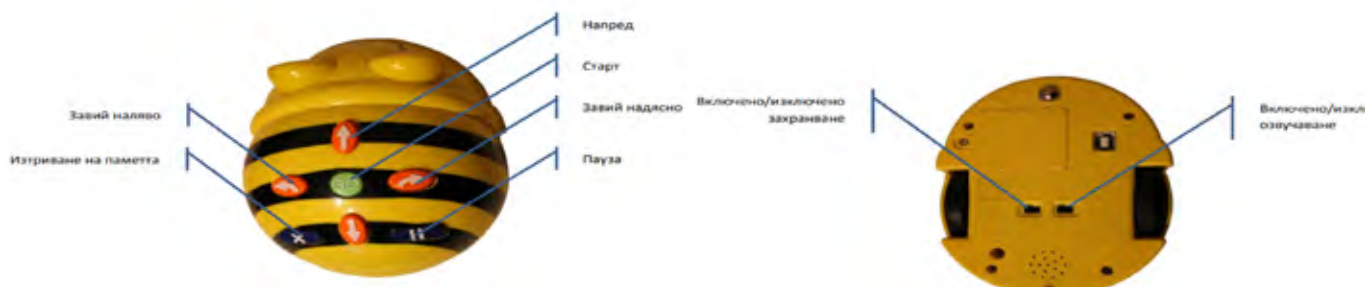

Урок
20 – 21

Работът се движи. Среда за управление Blue bot

Роботът пчела **Blue bot** е програмируемо устройство, което може да се управлява ръчно с бутоните или чрез код, създаден със средата за визуално програмиране **Blue bot**.

УПРАВЛЕНИЕ НА BEE-BOT

С роботизираната играчка **Bee-Bot** може да се създаде програма от най-много 40 команди.

Командите, които може да изпълни **Bee-Bot**, са:

- напред;
- назад;
- наляво;
- надясно;
- старт;
- пауза;
- изтриване на паметта.

Всяка зададена команда се добавя към досегашния списък от команди, а ако искаме да изтрием този списък, избираме (*clear*).

Ако искаме в даден момент пчелата да изчака повече секунди, трябва да натиснем бутона (*pause*). Всяко активиране на бутона (*pause*) ще накара **Bee-Bot** да изчака 1 секунда, т.е. ако искаме на дадено място **Bee-Bot** да изчака 5 секунди, преди да продължи, трябва да натиснем бутона (*pause*) 5 пъти.

Средата за програмиране на робота може да се изтегли от сайта <https://www.bee-bot.us/>. След инсталиране може да се създаде пряк път към софтуера. Програмата може да се изтегли на компютър/лаптоп, и като приложение за мобилен телефон (Windows, Android, iOS). Иконата е същата. След като се инсталира средата, роботът Blue Bot може да се свърже с дигиталното устройство чрез Bluetooth връзка. Активира се Bluetooth устройството на компютъра/телефона. Включва се роботът-пчела. Софтуерът разпознава робота и предлага свързване. След успешна връзка, се издава звуков сигнал, а пчелата-робот светва в синьо. Прозорецът на програмната среда Blue Bot има следния вид:

1 – меню; 2 – платно за движение; 3 – блокове за управление на движението; 4 – програмен код; 5 – аватар на робота пчела Blue bot.

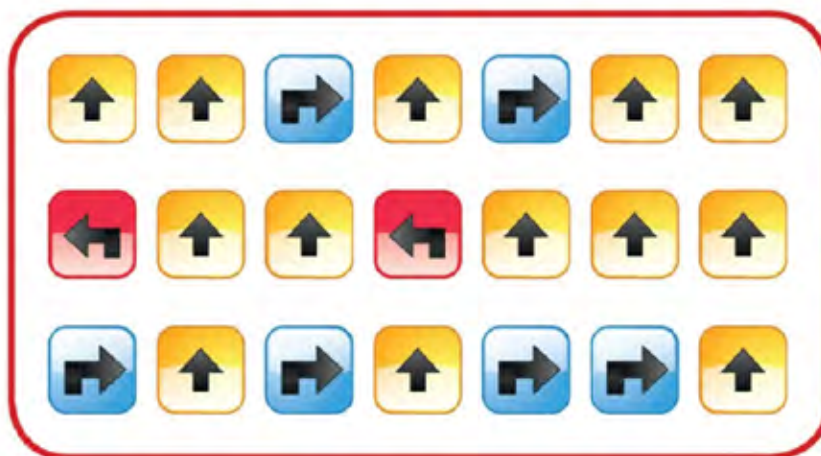
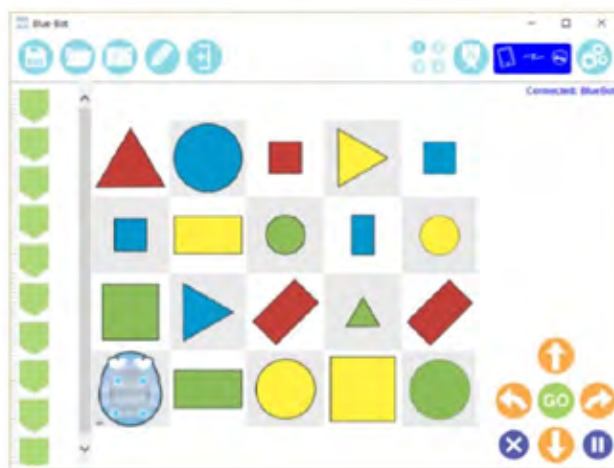
Урок 22

Моят робот и фигурите

Задача 1.

Подреди код. Роботът трябва да премине през всички жълти фигури и в края да застане обърнат на север.

Урок 23

Знам и мога

Напиши код по таблото Treasure. Намери път към съкровището, скрито в горния десен ъгъл на позиция E5, като не трябва да се минава през гората A4, пиратския кораб E1 и омагьосаното дърво E3.

Когато действията се повтарят, се използва бутонът Repeats.

Урок 24

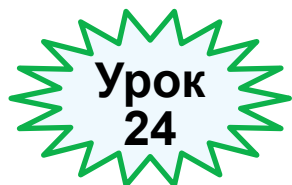
Знам и мога

Задача 1.

До кой герой ще отиде роботът пчела?
От кой проект е той?

На училище

Създайте проект по любима приказка.

Потърсете в интернет картинка за декор и я качете с *Добавяне*.

Аналогично си добавете герои или ги нарисувайте.

Програмирайте код за движение и диалог съобразно приказката.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

по ОКОЛЕН СВЯТ,
ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА,
и ЧОВЕКЪТ И ОБЩЕСТВОТО

за учениците от I – IV клас, които се обучават в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

ОКОЛЕН СВЯТ
I КЛАС

ОКОЛЕН СВЯТ
II КЛАС

ЧОВЕКЪТ И ОБЩЕСТВОТО
III КЛАС

ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА
III КЛАС

ЧОВЕКЪТ И ОБЩЕСТВОТО
IV КЛАС

ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА
IV КЛАС

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ОКОЛЕН СВЯТ

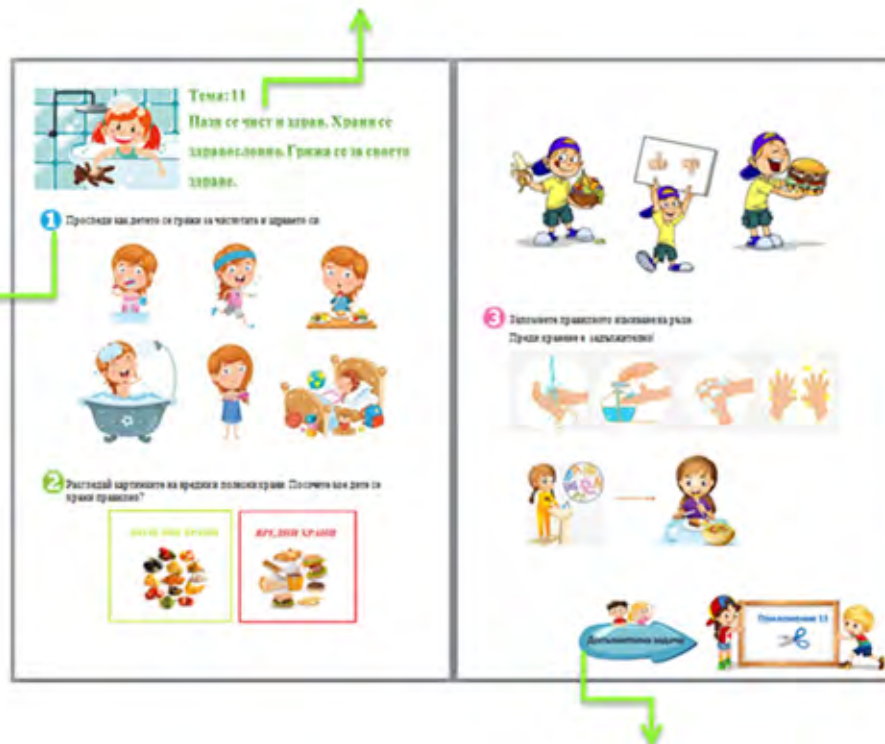
за ученици от I клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

ПЪТЕВОДИТЕЛ

Тема на упражнението

Упражнение за работа

Допълнителна задача за упражнение

Знаци, използвани в помагалото:

Запомнете!

Отрежи, залепи и постави на местата!

Оцвети!

Прослушайте песента!

Сглоби пъзела!

Свържи!

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Представям моето семейство.....	664
2.	Запознавам се с моето училище.	667
3.	Разказвам за своя ден. Познавам своите права и отговорности.	669
4.	Придвижвам се безопасно до училище.....	671
5.	Сезони. Природен календар.....	673
6.	Разказвам за своя град или село. Опознавам и пазя моята родина.	675
7.	Сравнявам групите растения. Грижа се за растенията.....	678
8.	Празнуваме Коледа и Нова година.	680
9.	Сравнявам и се грижа за домашните и за дивите животни.	682
10.	Заедно на Трети март.....	684
11.	Пазя се чист и здрав. Храня се здравословно. Грижа се за своето здраве.	686
12.	Празнуваме пролетните празници.	688
13.	Заедно на 24 май.	690

Тема 1: Представям своето семейство

1

Разгледай картинките и опиши семейство.

2

Кой какви задължения има? Как си помагате?

3

Как почива и се забавлява семейството?

4

Любим празник в семейството.

Тема 2:

Запознавам се с моето училище

1

Запознавам се с моето училище.

2

Разгледайте класната стая.

3

Да се запознаем с учебните пособия.

Тема 3:

Разказвам за своя ден. Познавам своите права и отговорности

1

Разгледайте картинката. Така ли минава вашият ден?

2

Права и отговорности на децата.

Какви права и отговорности спазвате?

В КЛАСНАТА СТАЯ

И НАВЪН

Тема 4:

Придвижвам се безопасно до училище

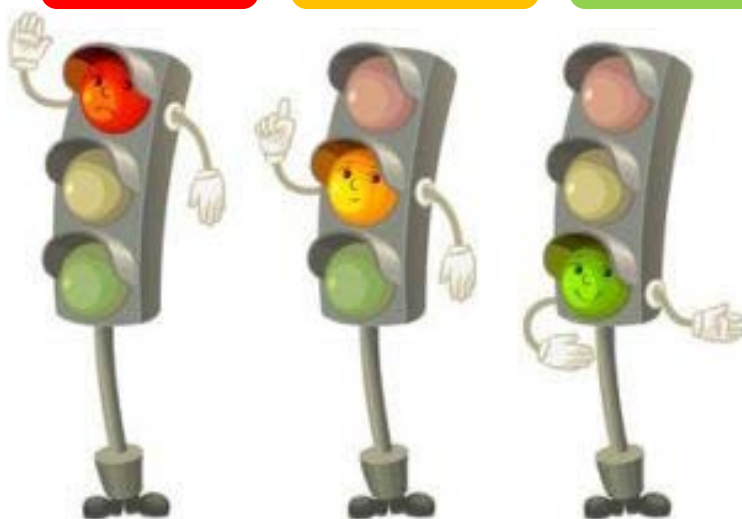
1

Да опознаем светофара.

Спри !

Изчакай

Тръгни

2

Запознаване с пешеходен светофар.

3

Още един правилен начин за пресичане – пешеходна пътека. Запомнете знака.

4

На коя картинка децата пресичат правилно?

Тема 5:

Природен календар.

Сезони

1

Да разгледаме сезоните. Кой сезон ви харесва най-много?

пролет

лято

есен

зима

2

Да разгледаме промените през сезоните в природата и как влияят на хората.

3

Посочи кои деца са облечени за плаж през лятото и кои ще играят в снега през зимата.

Тема 6:

Моят роден край. Опознавам и пазя МОЯТА РОДИНА

1

Как се казва вашият роден край? _____

Селището, в което живея, е град/село _____

То се намира близо до _____

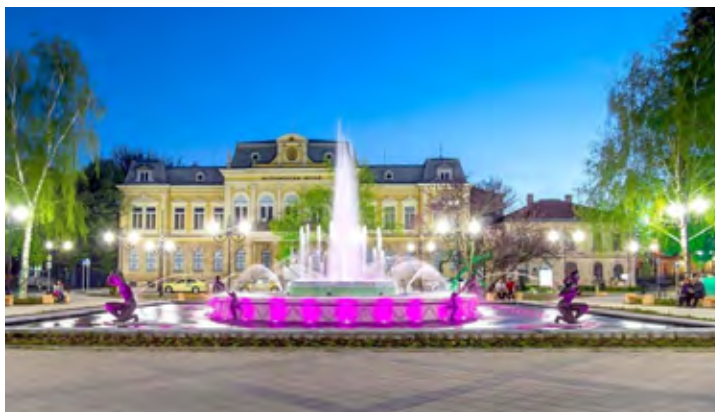
Уча в училище _____ В _____ клас.

2

Какво виждате на картинката?

Какви забележителности има във вашия роден край?

3

Най-големият град в България е нейната столица – град София.

4

Разгледайте картинките. На коя картинка се спазват правилата за поведение сред природата?

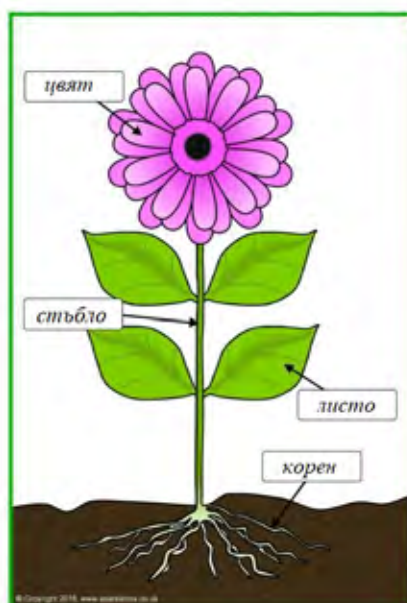

Тема 7:

Сравнявам групите растения. Грижа се за растенията

1

Назоваваме органите на растението.

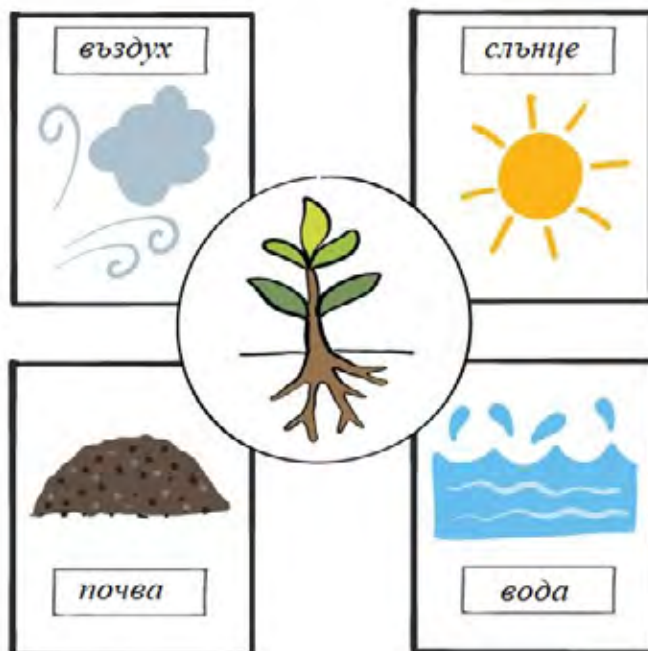
2

Видове растения според стъблото.

3

От какво се нуждаят растенията, за да растат и да се развиват?

4

Разпознаване на нужните инструменти за отглеждане на растение?

Допълнителна задача

Приложение 7

Тема 8:

Празнуваме Коледа и Нова година

1

Кои са празниците на картинките?

2

Добри гости коледари и малки, весели сурвакари посрещаме на Коледа и Нова година.

3

Кой приготвя и носи подаръците на децата на Коледа?

Тема 9:

Сравнявам и се грижа за домашните и за дивите животни

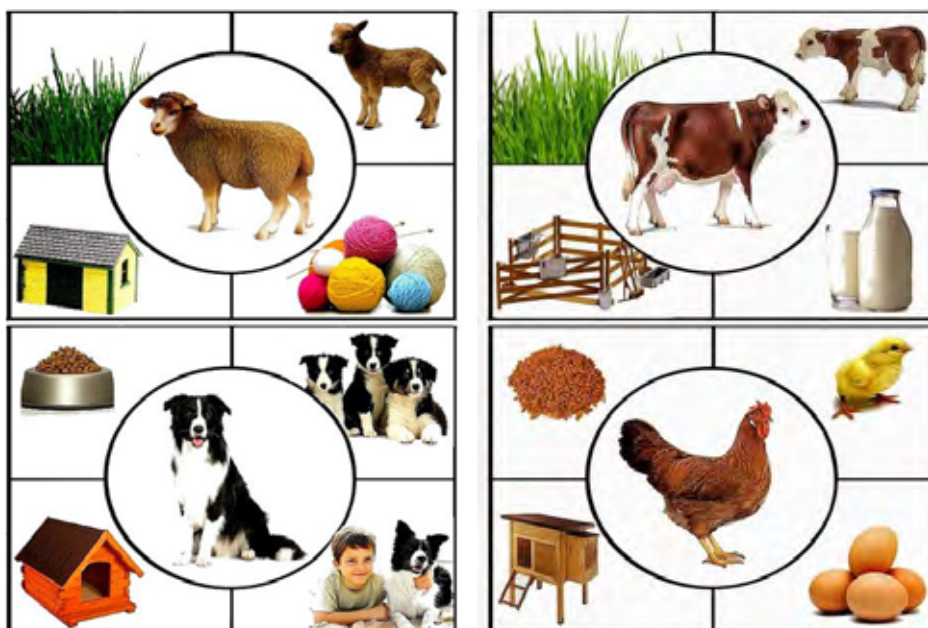
1

Разгледайте картинките и покажете кои животни са домашни и кои – диви ? Кой се грижи за тях? Как?

2

Как се грижим за домашните животни и какво получаваме от тях?

3

В зоопарка можем да видим животни от целия свят.
Посещавали ли сте зоопарк?

Тема 10:

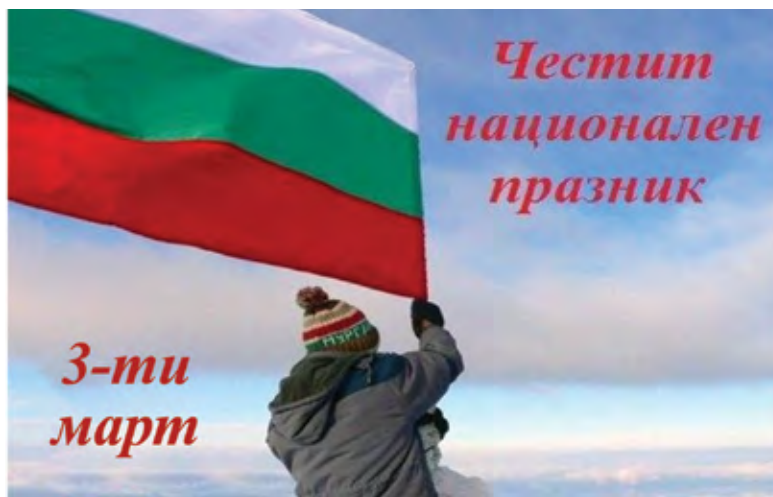
Заедно на Трети март

1

Какво държи детето в ръцете си?

Знамето и химнът на Република България са символи на нашата държава. „Мила Родино“ е химнът на Република България.

2

Паметник на свободата – връх Шипка, геройството на българския народ.

3

Празникът се отбелязва тържествено в цяла България.

4

Има ли във вашия роден край паметник на някого от борците за свобода?

Тема 11:

Пазя се чист и здрав.
Храня се здравословно.
Грижа се за своето здраве

1

Проследи как детето се грижи за чистотата и здравето си.

2

Разгледай картинките на вредни и полезни храни.
Посочете кое дете се храни правилно?

ПОЛЕЗНИ ХРАНИ

ВРЕДНИ ХРАНИ

3

Запомнете правилното измиване на ръце.
Преди хранене е задължително!

Тема 12:

Празнувам пролетни празници

1

Лазаровден е първият пролетен празник. Обичаите на празника са свързани с плетенето на венци, хвърлянето им във вода и наричания от лазарките.

2

Вторият пролетен празник е Цветница.

3

На Великден празнуваме възкръсването на Иисус Христос.
Познавате ли обичая?

Тема 13:

Заедно на 24 май

1

Какво са създали братята Кирил и Методий за българския народ? На коя дата отбелязваме празника? На този ден звучи „Химн на св. св. Кирил и Методий“.

2

24 май е празник на учениците, учителите и всички българи. Какво виждате на картинката?

3

Децата са изучили азбуката и честитят празника на своята учителка.

Благодарете
и вие
на вашите
учители!

Да четем и
пишем, за да
научим много за
света!

За какво ни
служи
азбуката?

ПРИЛОЖЕНИЕ №1

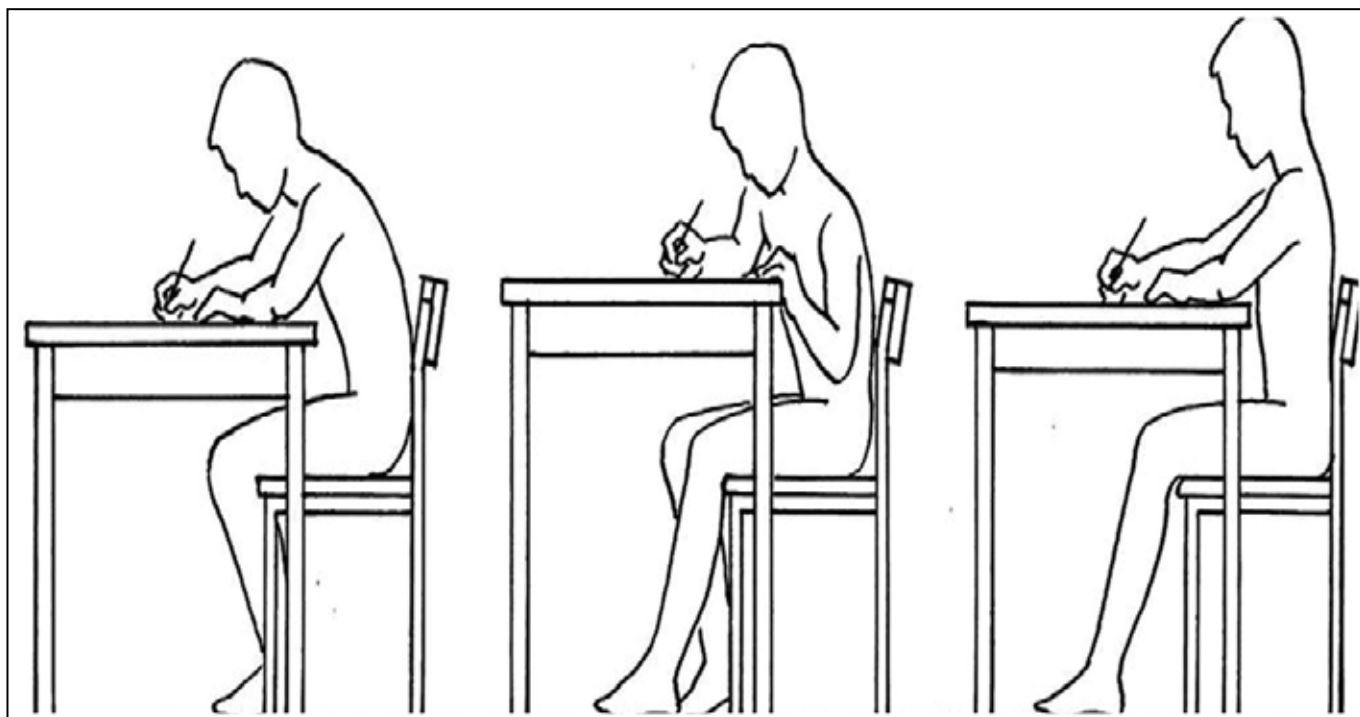

Оцвети празничната картинка.

Оцвети правилната поза на ученика.

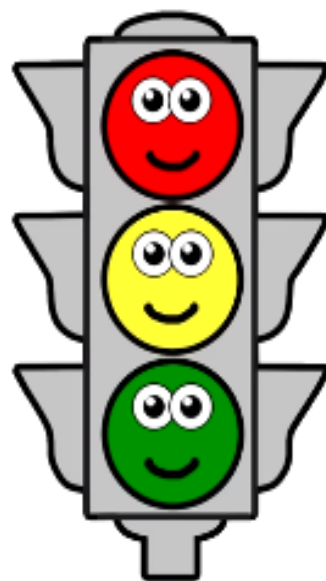
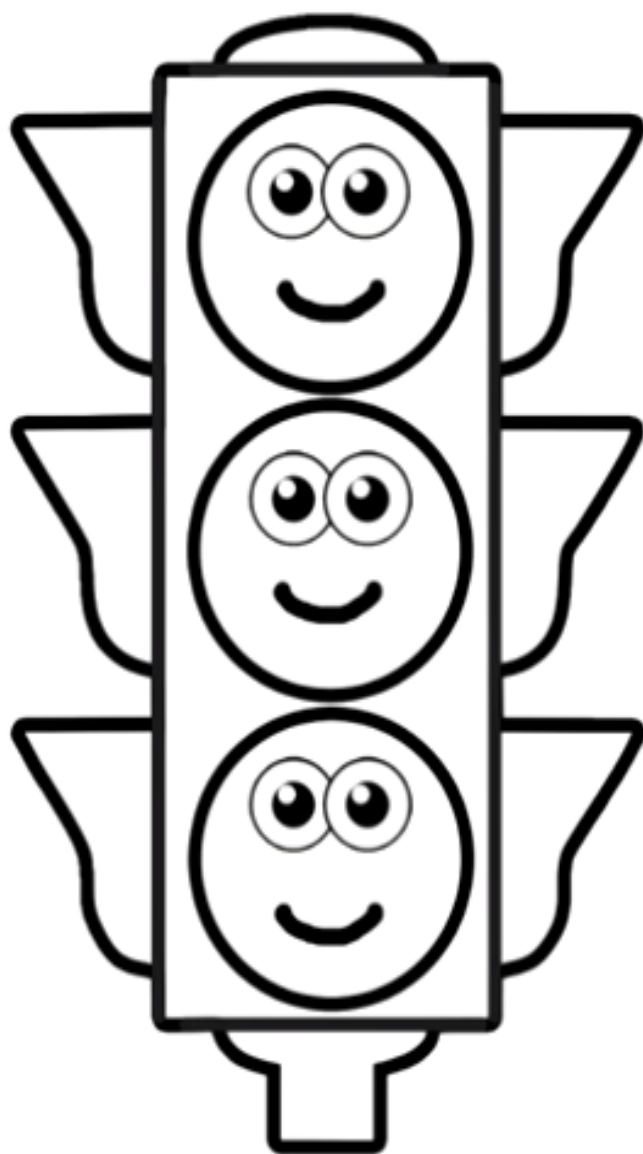

Оцвети картинката.

Оцвети правильно светофара.

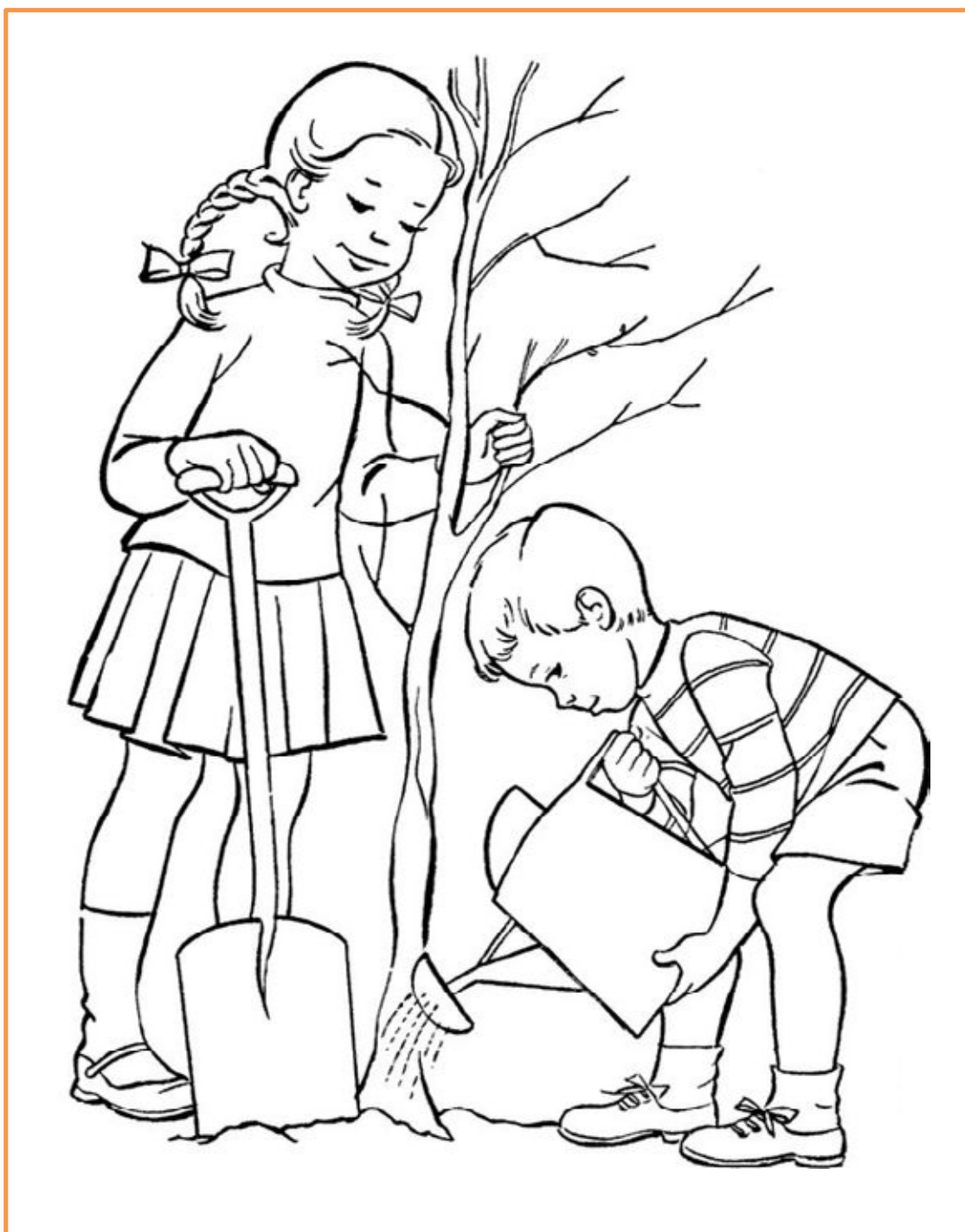

 Постави срещу всеки сезон подходящите картинки.

Децата се грижат за природата. Оцветете картинката.

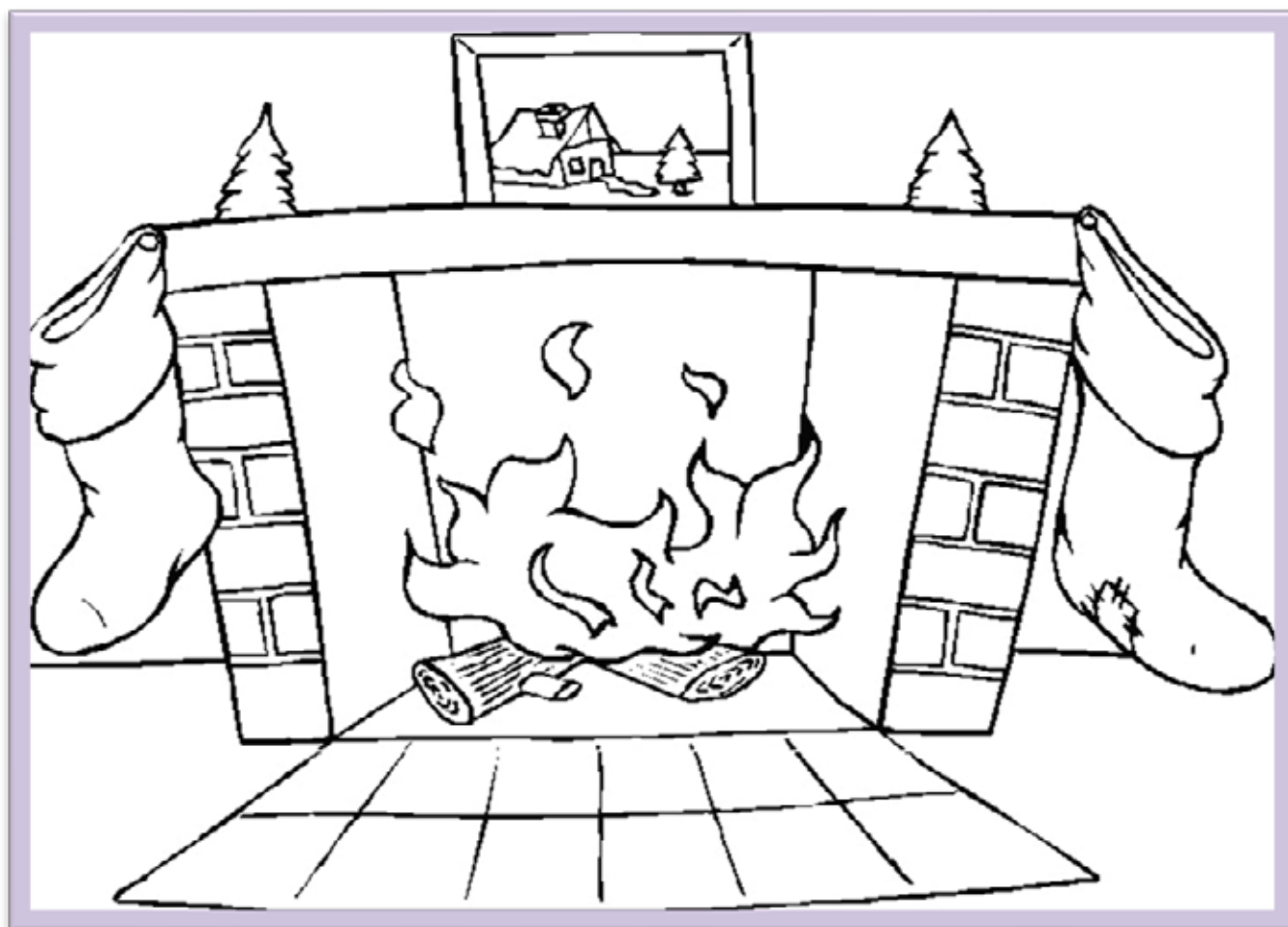

 Оградете от какво се нуждаят растенията.

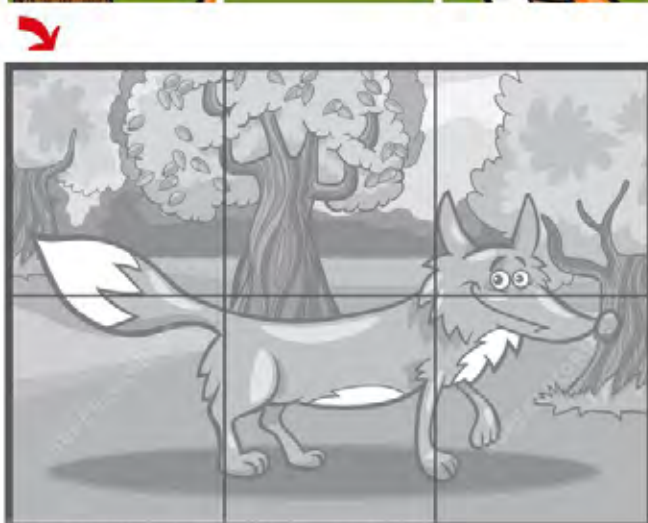
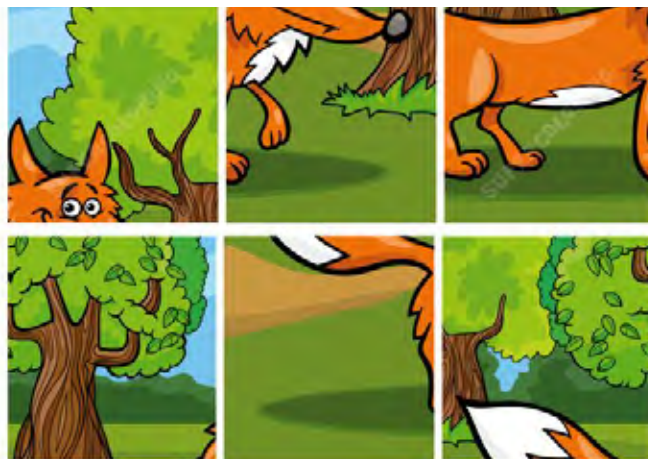
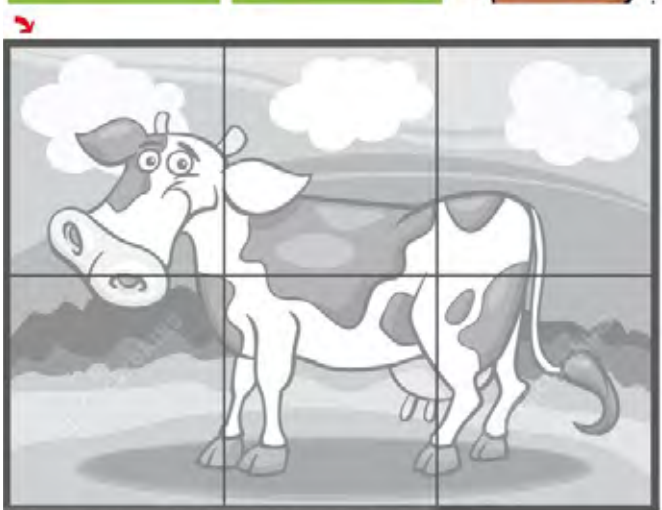
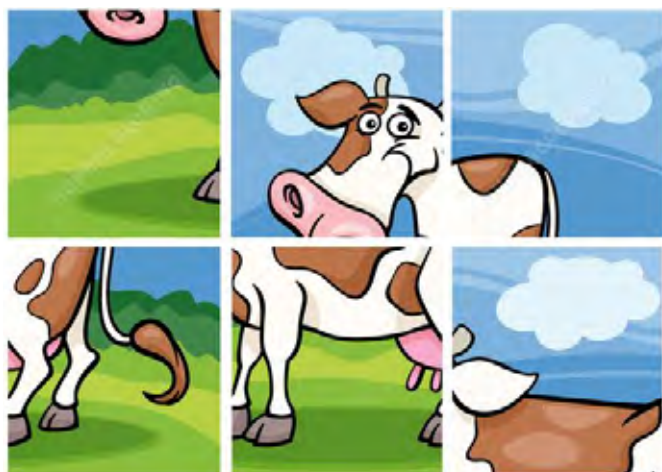

Оцветете картинката.

Подреди пъзела.

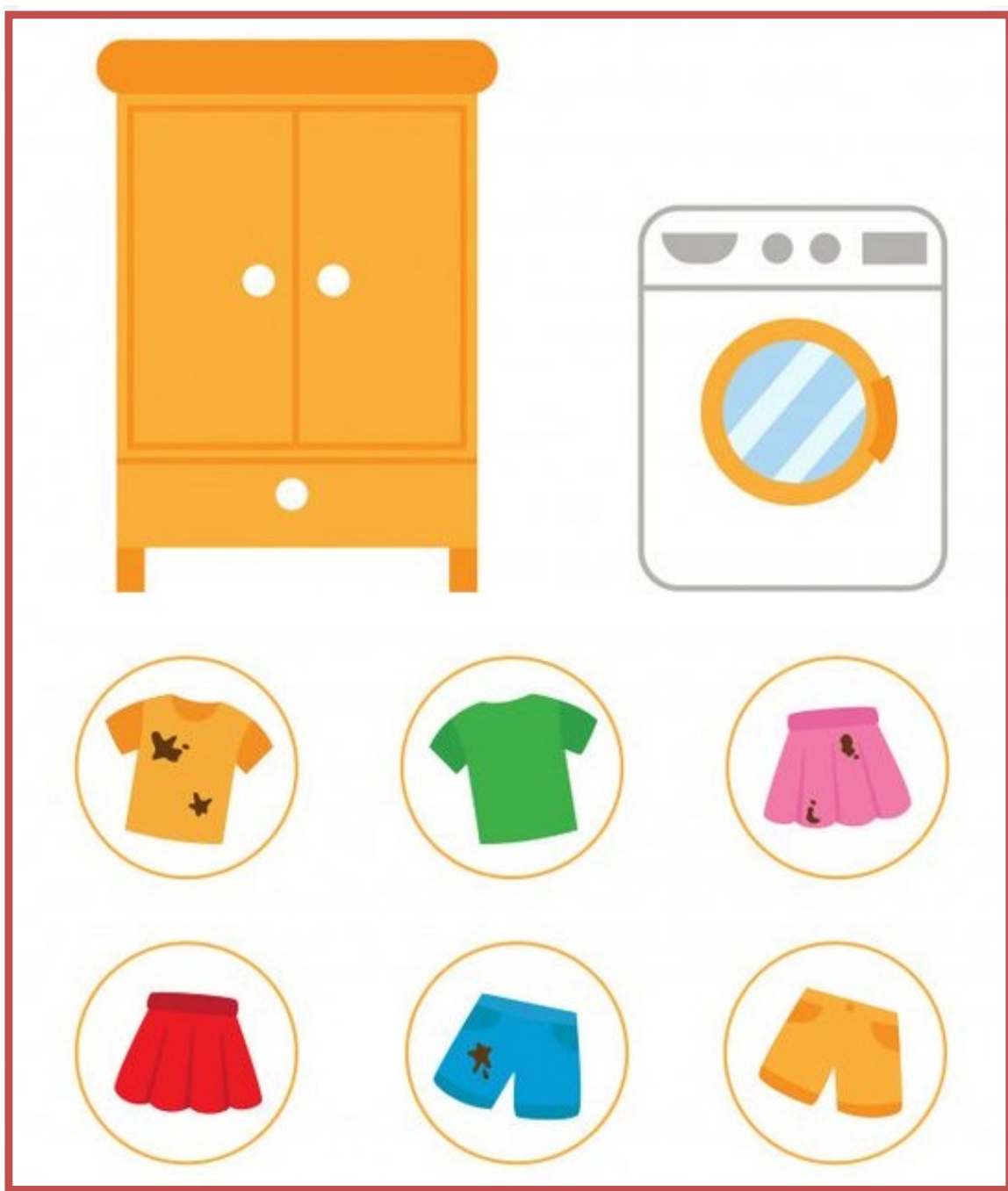

Оцвети българското знаме.

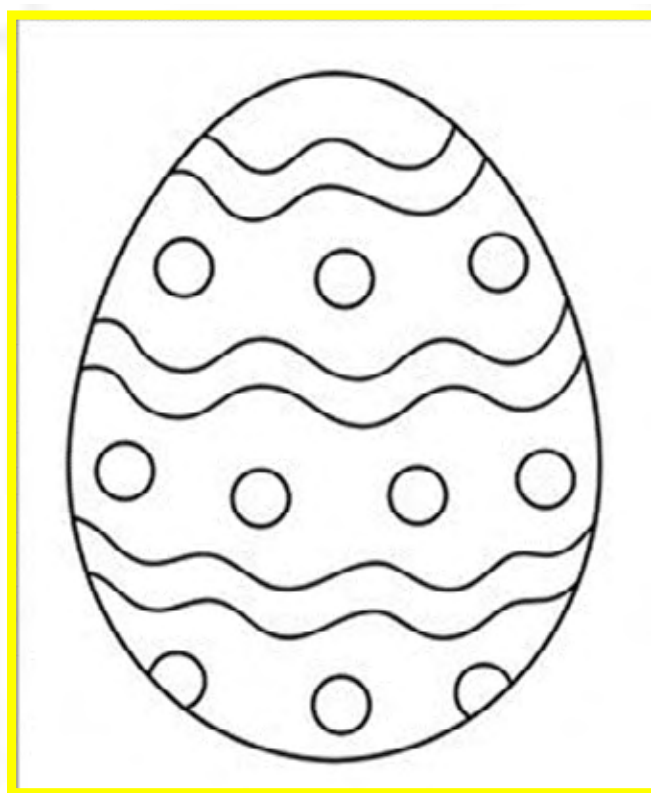
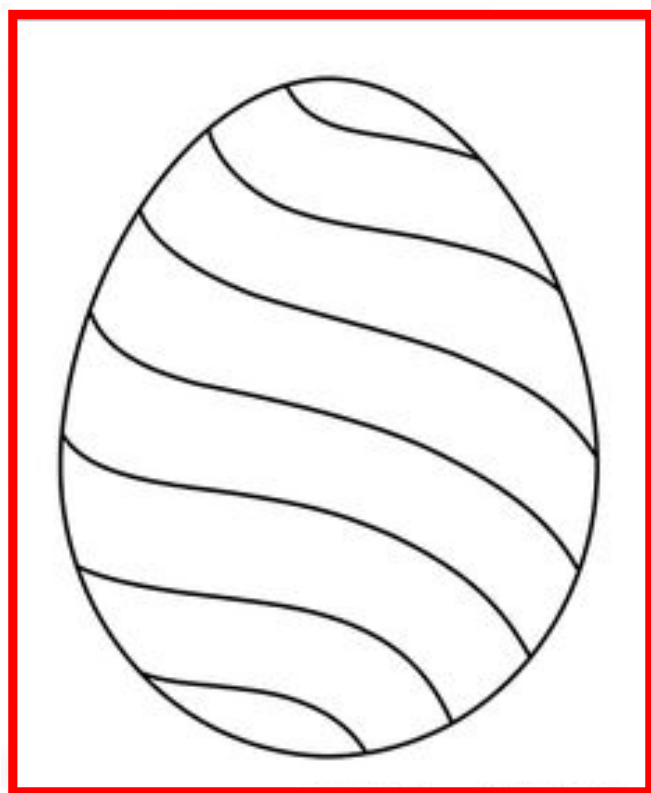

🧺 ✂️ Прибери чистите дрехи в гардероба, а мръсните – в пералнята.

Оцвети яйцата.

Оцвети картинката.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ОКОЛЕН СВЯТ

за ученици от II клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

ПЪТЕВОДИТЕЛ

Знаци, използвани в помагалото:

Запомнете!

Отрежи, залепи
и постави
на местата!

Оцвети!

Прослушайте
песента!Сглоби
пъзела!

Свържи!

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Какво научих в I клас?	708
2. Аз и моите роднини. Аз и моите съученици.....	710
3. Оpozнавам селищата в България. Разказвам за труда на хората в моето селище.....	713
4. Познавам транспортните средства.....	715
5. Познавам календара.....	717
6. Природата около мен. Наблюдавам промените в природата.....	719
7. Празнуваме зимните празници.....	721
8. Растенията около нас.....	723
9. Оpozнавам света на животните.....	725
10. Празнуваме Националния празник на България.....	727
11. Какво да правя при природно бедствие?.....	729
12. Как да се предпазим от инциденти и как да се държа в опасни ситуации?	732
13. Оpozнавам своето тяло. Сетивни органи. Грижа се за своето тяло.....	734
14. Празнуваме пролетните празници.....	736
15. Празнуваме официалните празници.....	738

Тема 1:

Какво научих в I клас?

1

Да разгледаме правата и отговорностите в училище и в семейството.

2

Посочете на коя картинка децата пресичат правилно?
Спазват ли децата правилата за игра?

3 Познавате ли празниците?

4 Здраве сред природата.

Тема 2:

Аз и моите роднини. Аз и моите съученици

1

Да разгледаме картинката и да назовем нашите роднини.

Род, родословно дърво

Родословното дърво показва връзката между членовете на рода.

2

Разгледайте картинките на моето семейство и роднините ни.

Моето семейство

С кои думи назоваваме роднините?

Роднините на моето семейство

(леля, калеко, вуйчо, вуйна, кака, батко, братовчеди)

3

Как се казват твоите съученици? Какво правите заедно?

4

Харесва ли ви постъпката на децата? Кой ви помага, когато имате проблем в училище?

Тема 3: Опознавам селищата в България. Разказвам за труда на хората в моето селище

1

Посочете коя картинка отговаря за град и коя – за село.

2

Разгледайте труда на хората в града и в селото.

3

Какви забележителности има във вашия роден край?

Паметник на
Васил Левски
гр. София

Народен театър „Иван Вазов“ гр. София

Река

Тема 4:

Познавам транспортните средства

1

Познавате ли транспортните средства по земя?

2

Познавате ли транспортните средства по въздух?

3

Познавате ли транспортните средства по вода?

Знаете ли, че можем да пътуваме с метро и с подводница.

ПОД ЗЕМЯ

ПОД ВОДА

Тема 5:

Познавам календара

1

Денят и нощта образуват денонощие. Коя картинка отговаря на деня и коя – на нощта?

2

Всяко дете си има име. И дните от седмицата имат свои имена. Назовете ги. Седем денонощия образуват седмица.

3

Седмиците образуват месеците от годината. Избройте ги.

4

Месеците образуват годишния календар.
Да назовем месеците от календара.

Дните, седмиците и месеците на годината са подредени в годишния календар.

Той ни помага да се ориентираме във времето.

Една година има 12 месеца.

ЯНУАРИ	ФЕВРУАРИ	МАРТ	АПРИЛ
п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
32 работни дни 168 часа	20 работни дни 160 часа	21 работни дни 168 часа	20 работни дни 160 часа
МАЙ	ЮНИ	ЮЛИ	АВГУСТ
п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
31 работни дни 248 часа	30 работни дни 240 часа	31 работни дни 248 часа	31 работни дни 248 часа
СЕПТЕМВРИ	ОКТОМВРИ	НОЕМВРИ	ДЕКЕМВРИ
п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	п в с ч п 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
30 работни дни 240 часа	31 работни дни 248 часа	30 работни дни 240 часа	31 работни дни 248 часа

Тема 6: Природата около мен. Наблюдавам промените в природата

1

Посочи обектите на живата и на неживата природа.

2

Промените на времето през различните сезони водят до промяна на живата природа.

– промени
при хората;

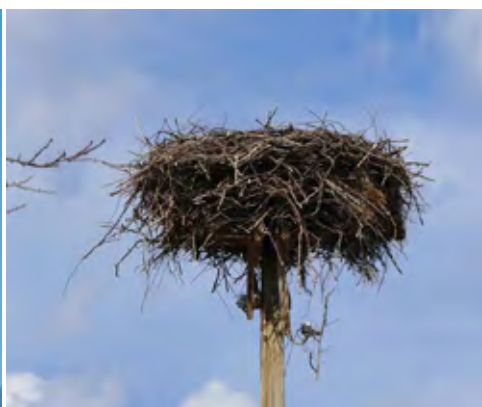
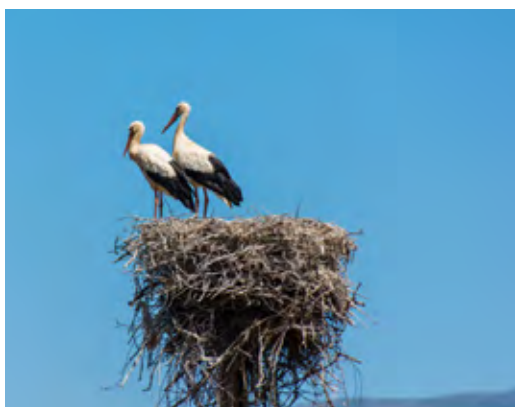
– промени при
растенията;

Листопадът е окапване
на листата, който се
наблюдава
през есента.

През месец март, с настъпването на пролетта и затоплянето на времето, в нашата страна долитат щъркелите. Те са нашите предвестници на пролетта. Правят си гнезда нависоко, снасят яйца и се грижат за малките си. Със застудяване на времето и настъпването на есента щъркелите се събират на ята и летят хиляди километри до друга топла страна.

Долетели
щъркели
през март

Празно
гнездо,
щъркелите
са отлетели
на юг

Тема 7:

Празнуваме зимните празници

1

Кои празници се празнуват през зимата в семейството?
Кои обичаи спазваме?

Коледа

Коледари

Нова година

Сурвакари

2

Имени дни през зимата.

Йордановден

Други имени дни през зимата са:
Никулден, Стефановден, Васильовден, Ивановден, Атанасовден.

Тема 8:

Растенията около нас

1

Растенията, които растат в горите и полетата, се наричат диворастващи растения и за тях не се полагат грижи от човека.

2

Селскостопански растения – плодове и зеленчуци, за които хората полагат много грижи. Кои плодове и зеленчуци виждате на картинките? Кои от тях са ви любими?

3

Стайни растения – отглеждат се в дома и създават уют и красота.

Тема 9:

Опознавам света на животните

1

Диви животни – живеят в гората, далече от хората и сами се грижат за себе си. Познавате ли животните от картинката?

2

Селскостопански животни – за тях се грижат хората, в близки ферми, стопанства. Животните ни дават храна, дрехи и кожа. Познавате ли животните от картинката?

3

Любимо място на децата е зоопаркът. Там живеят животни от целия свят. Условиата, храната и грижите за тях са осигурени от хората.

4

Кои са животните на снимките?

Имате ли домашен любимец у дома?

Тема 10:

Празнуваме Националния празник на България

1

Националният празник на Република България е 3 март. Това е най-важният празник на държавата, който се чества тържествено от всички.

2

Познавате ли борците за свобода?

3

Борците за свободата на България имат паметници в много селища. Почитаме ги с цветя, знамена и заря.

Паметник на цар Освободител (гр. София)

Панорама Плевенска епопея (гр. Плевен)

4

Българската държава има свои символи – знаме, герб и химн.

МИЛА РОДИНО	
	
Химн на Република България	
Мила Родино Горда Стара планина, до ней Дунав синей, слънце Тракия огрява, над Пирин пламеней. Припев: Мила Родино, ти си земен рай, твоята хубост, твоята прелест, ах, те нямат край.	
	

Тема 11:

Какво да правя при природно бедствие?

Природните бедствия са явления, които не зависят от хората: земетресение, наводнение и пожар

1

Земетресение – разместването на земните пластове води до земетресение. Как да се държа по време на земетресение?

2

Наводнение – дълготрайните и проливни дъждове водят до наводнения. Как да се държим при наводнение?

3

Пожар – възниква в природата, но често е предизвикан от необмислени човешки действия. Как да се държим при пожар?

ТЕЛЕФОН ЗА СПЕШНИ СЛУЧАИ!

Тема 12: Как да се предпазим от инциденти и как да се държим в опасни ситуации?

Инциденти – опасни ситуации, които се причиняват от хората или от децата, при неправилна игра. Те застрашават живота и здравето на човека.

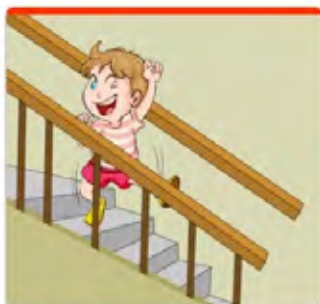
1

Внимание при работа със запалими предмети и електрически уреди!

2

Внимание с неразумните игри в училище!

Не бягай по стълбите и по коридора!

Не се катерете по столовете и масите!

Не се бутайте!

Не се замервайте с предмети!

3

Внимание с игрите на открито!

Тема 13:

Опознавам своето тяло.

Сетивни органи.

Грижа се за своето тяло

1

Тялото на човека расте и се променя с течение на времето. Телата на момичето и момчето се разливат, но са изградени от едни и същи части.

МОМИЧЕ

МОМЧЕ

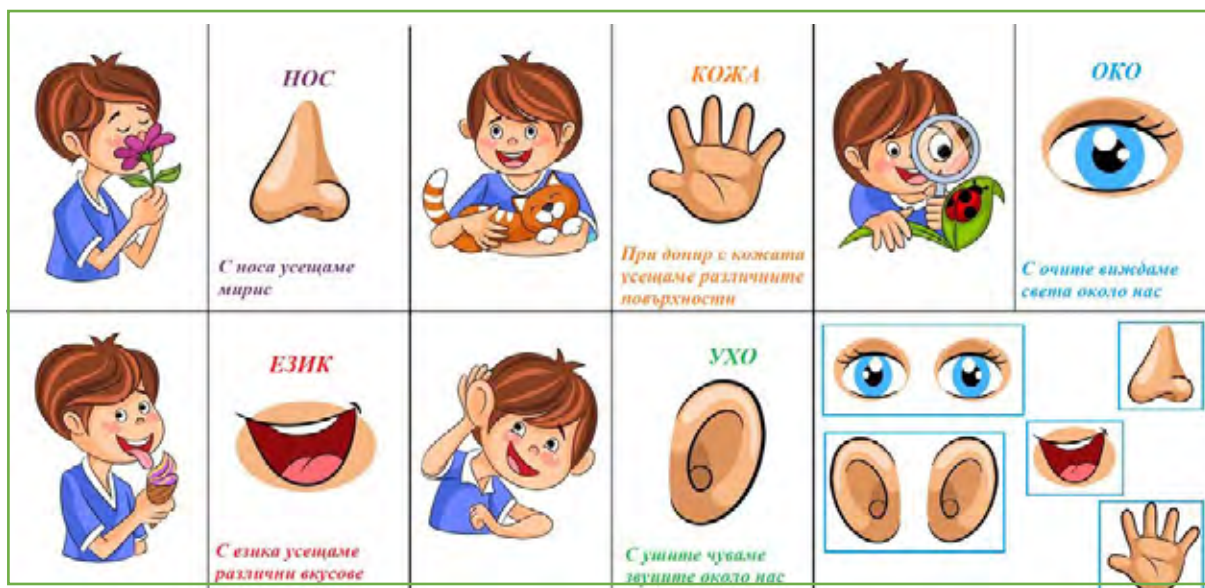
2

Човешкото тяло включва глава, торс, горни и долни крайници. Разгледайте картинката и ги посочете.

3

Възприемаме света около нас с помощта на сетивните органи. Очи, уши, нос, кожа и език се наричат сетивни органи. Посочете ги на картинката.

4

Правилните грижи за тялото ни помагат да бъдем здрави и силни. Спортът и здравословното хранене укрепват нашето здраве.

Тема 14:

Празнуваме пролетните празници

1

Баба Марта предвещава идването на пролетта и пролетните празници. Какво виждате на картинката? Кой са символите на пролетта?

2

Любими пролетни празници за българите са: Лазаровден, Цветница и Великден.

Тодоровден- пролетен празник, който се нарича още Конски Великден.

3

Гергьовден е последният пролетен празник. Познавате ли близки с името на светеца св. Георги?

Тема 15:

Празнуваме официалните празници

Официалните празници се празнуват от всички българи заедно и тържествено. Кой български официален празник познавате?
Официалните празници в Република България са:

1 януари – Нова година

3 март – Ден на Освобождението на България от османска власт

6 май – Ден на храбростта и празник на Българската армия

24 май – Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност

1 ноември – Ден на народните будители

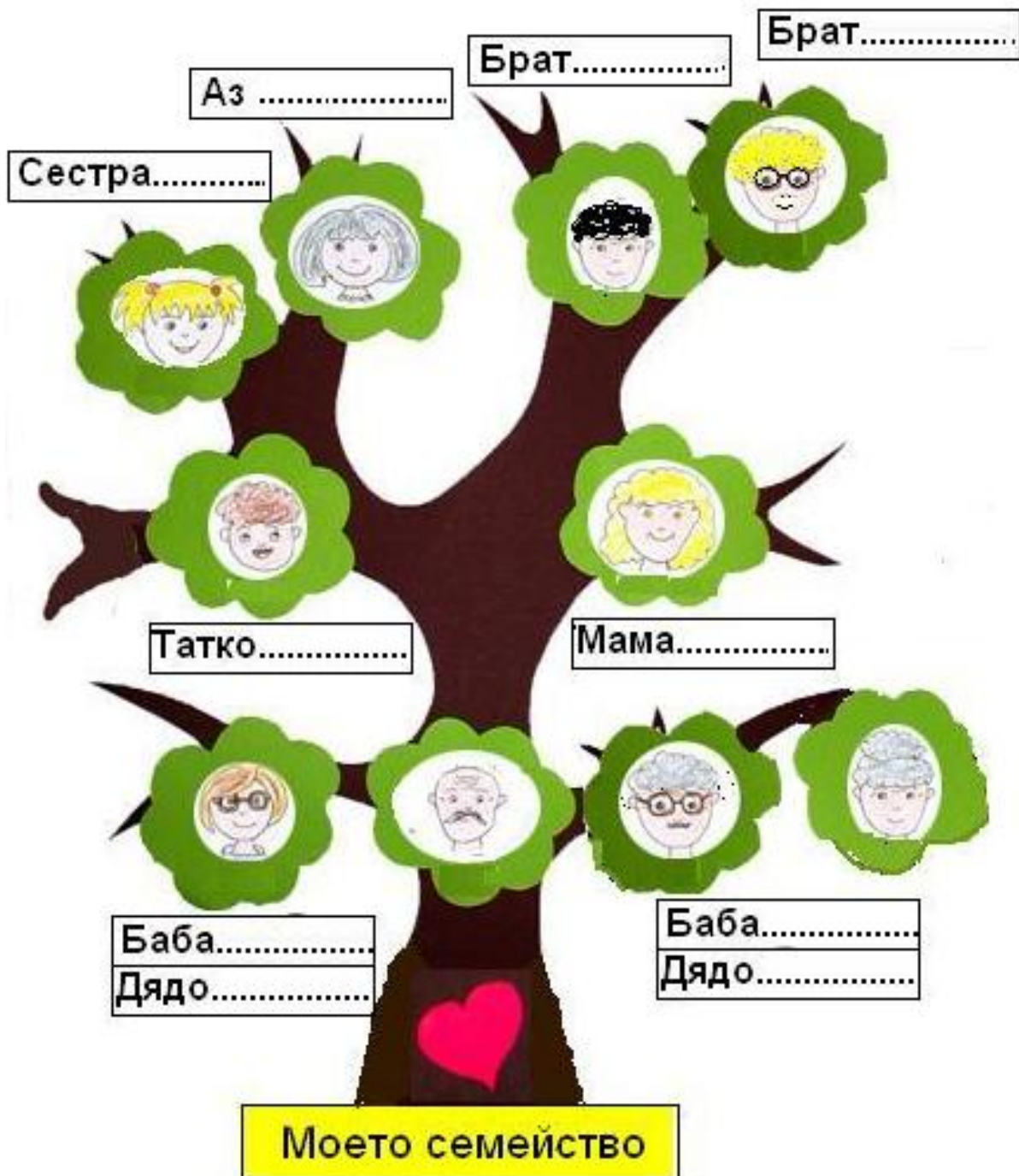

  Поставете в раницата необходимите пособия за училище.

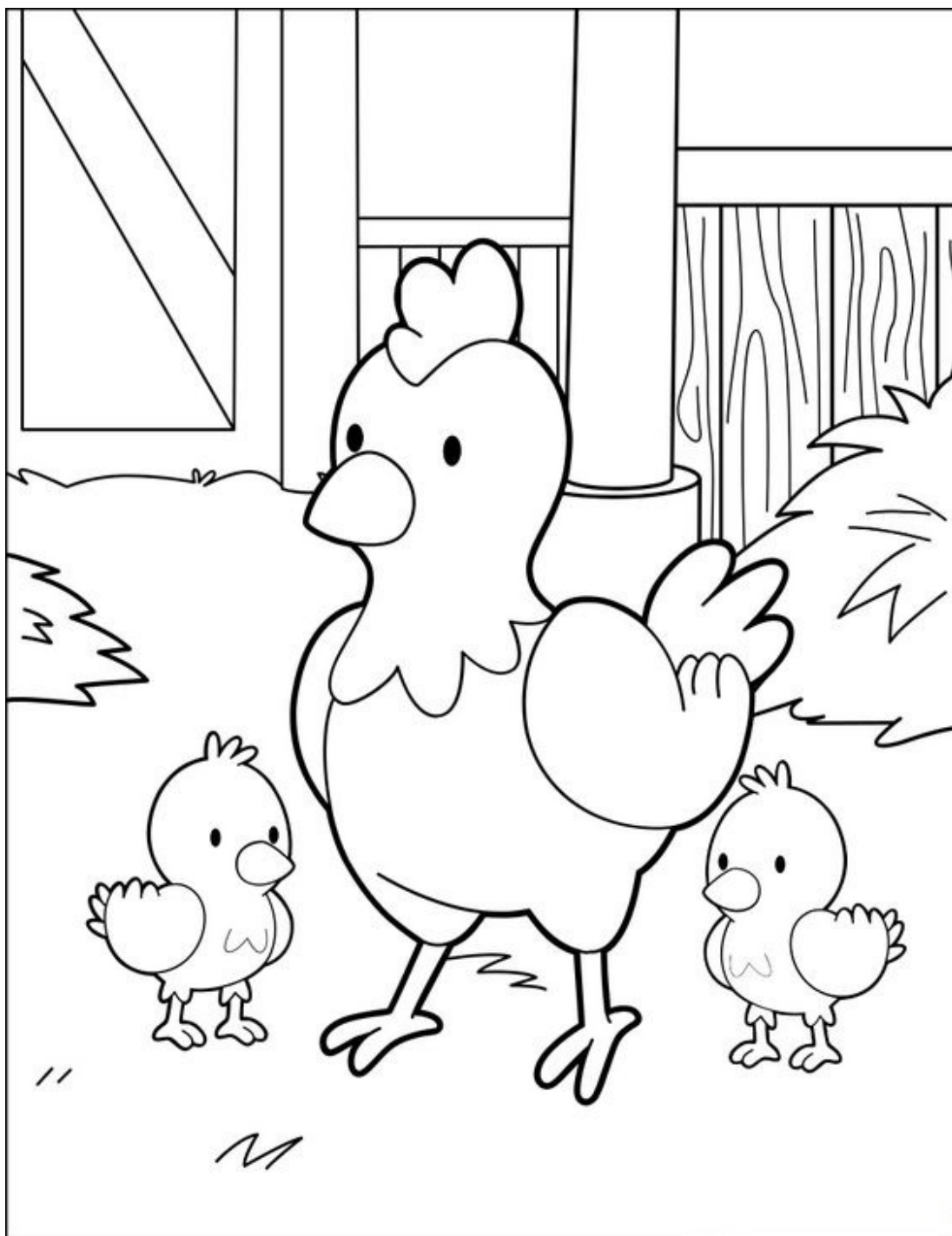

 Попълнете вашето родословно дърво.

Оцвети животните от селския двор.

Свържете транспортните средства по земя и по суша.

Подредете пъзела и назовете месеца.

 Свържете правилно как се обличаме според сезоните.

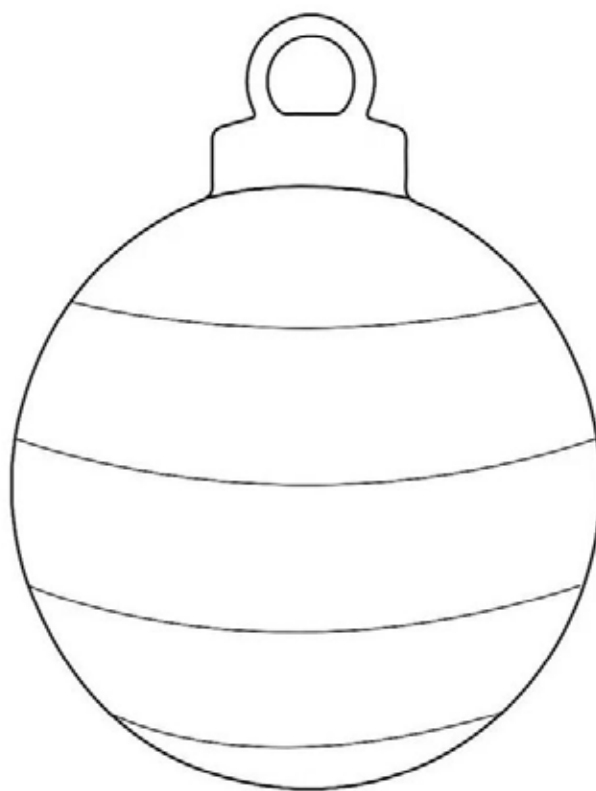

 Облечете детето според промяната на времето.

Оцветете елхата и коледната играчка.

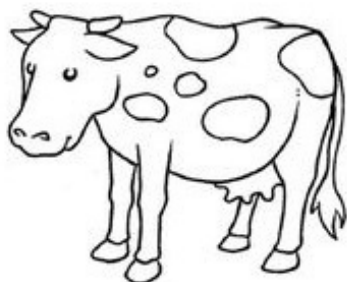
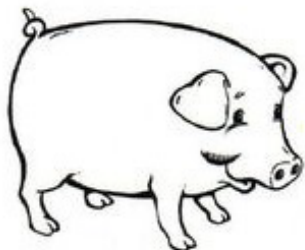
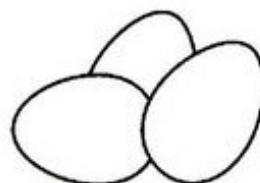
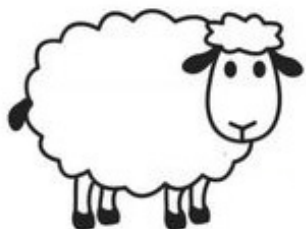

 Подреди пъзела и назови плода и зеленчука.

Свържете продуктите, които получаваме от домашните животни.

Оцветете картата на България с цветовете на трибагренника.

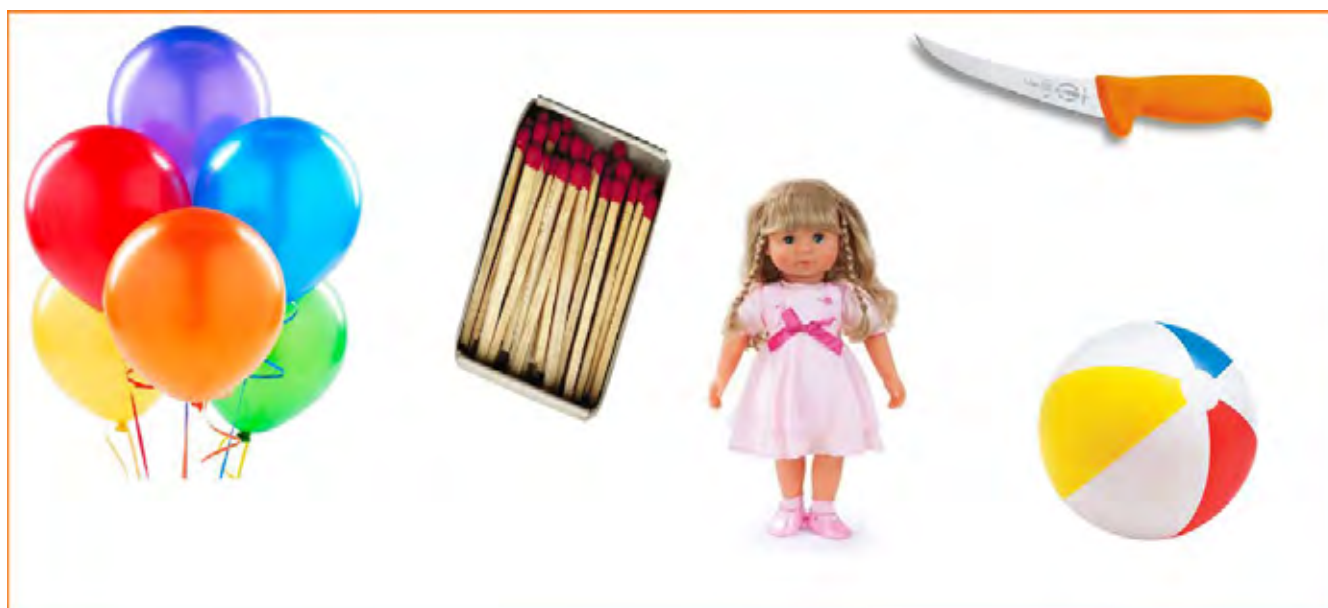

 Посочи и свържи автомобила, който ще изгаси пожара.

 Кои предмети са опасни за игра? Оградете ги.

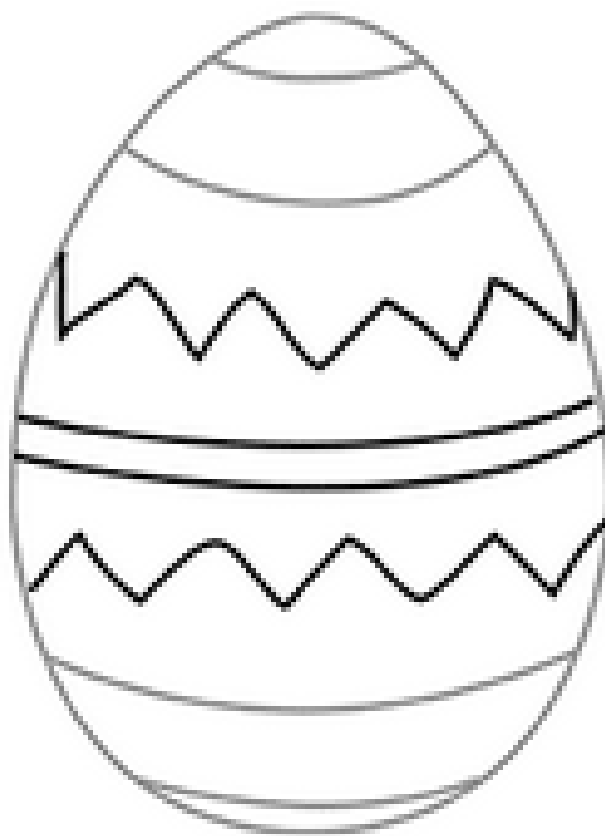
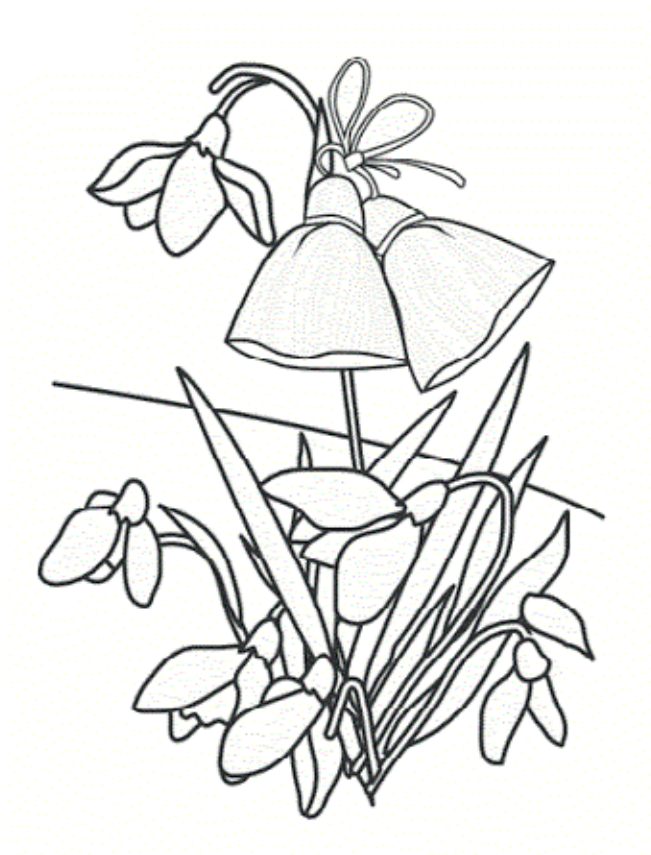

 Поставете сетивните органи на правилното място.

Оцветете картинките.

Оцветете картичката за празника.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ЧОВЕКЪТ

И ОБЩЕСТВОТО

за ученици от III клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Днес
научих

Упражнение за работа

Тема на упражнението

Тема 12
Природни богатства. Растителни свет.

3. PRACTISING CASE

Част от територията на страната е покрита с широкolistни, иглолистни и смесени гори. Широкolistните гори са праджонни от дъб и бук. Те са най-характерни за Стара планина и за Средна гора. В иглолистните гори преобладават бор, ела и смърк. Те виреят в Родопите, Рила, Пирин и Витоша. Планините, изградени от широкolistни и иглолистни гори. Като цяло те са средни големи. Планините ги на картата.

Dependent variables

Stratification type

2. ЗАДАЧА – найти $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n f\left(\frac{k}{n}\right)$

В България има разнообразие растителност - различни видове дървета, храсти и тревы. Какво имат общо тези растения? Те са източник на дъб. Събирането и използването на дъб е стара българска традиция.

Какие данные необходимы? Какие сведения собирают более детально? Какие данные не нужны?

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO **UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ**

За отглеждането на динки растителски видове са създадени изотопни територии – парцели и реколта. Тези видове са отглеждани в Чабанския оазис на България. Има ли динки растителски видове във вашия район край?

Ranunculus repens

Дianthus barbatus

Prunella vulgaris

Важно: организм людей не может существовать без воды. Вода нужна всем живым организмам.

Важно: организм может выжить до недели при полном отсутствии в организме воды.

Важно: вода – это, в целом, неограниченный и бесплатный источник энергии и здоровья.

Речник

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Начален преговор	758
2.	Начален преговор 2	761
3.	Човекът в обществото.....	763
4.	Празници и обичаи.....	765
5.	България – моята родина.....	767
6.	България – част от Европейския съюз.....	770
7.	Пред картата на България.....	772
8.	Повърхнина на България.....	774
9.	Повърхнина на България – планини.....	777
10.	Времето и сезоните в България	779
11.	Водното богатство на България.....	781
12.	Природни богатства. Растителен свят.....	783
13.	Природни богатства. Животински свят.....	785
14.	Опазване на българската природа	787
15.	Природни дадености и трудова дейност	789
16.	Природни дадености и трудова дейност	792
17.	Миналото и българските корени.....	794
18.	Траките	796
19.	Древните българи и славяни.....	798
20.	Образуване на Дунавска България. Държава и общество.....	799
21.	Покръстване на България и създаване на славянската писменост	801
22.	Златният век на средновековна България	803
23.	Второ българско царство	805
24.	Българското общество и приносите на България в средновековна Европа	807
25.	Българите в Османската империя	809
26.	Опорите на българското общество под османска власт.....	811
27.	Българите срещу османската власт.....	813
28.	Българското възраждане – епоха на промени	815
29.	Първите народни будители. Новобългарското училище и независима църква.....	818
30.	Борци за свобода	821
31.	Априлското въстание.....	822
32.	Освобождението на България от османска власт	824
33.	Природни забележителности.....	826
34.	Културни забележителности.....	828

Тема 1:

Начален преговор

1

В България хората живеят в различни селища – големи и малки градове и села. Хората в градовете и селата извършват различни дейности. Посочете на картинките града и селото. Какви други професии имат хората от града и от селото?

Град

Село

Работа в града

Работа на село

2

С превозни средства хората се придвижват от едно място на друго или превозват товари. Кои транспортни средства познавате?

автобус

влак

кола

самолет

кораб

лодка

3

Календарът е средство, което ни ориентира през годините, месеците, седмиците и дните.

Колко дни има една седмица?

Назовете месеците през годината.

Календар

4

Природата е нашият дом. Ние трябва да я опазим и да полагаме грижи за нея.

Как да опазим нашата природа?

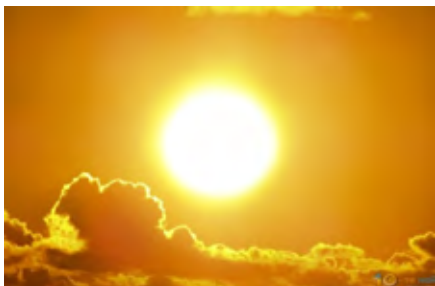
Чиста природа

Замърсена природа

5

Природата е всичко, което не е създадено от човека.
В природата се включват жива и нежива природа.
Посочете кои са живите и неживите организми.

Нежива природа

Жива природа

6

В природата се срещат и внезапни природни бедствия,
които не зависят от човека.
Кои природни бедствия познавате?

Земетресение

Пожар

Ураган

Тема 2:

Начален преговор

1

Забележителности

Всяко селище има свои забележителности, които са останали от миналото. Това са важни сгради, улици, площади. Всяко селище има своя история, в която са участвали известни личности. В тяхна чест са поставени плочи и са издигнати паметници.

Какви забележителности има в твоето селище?

Амфитеатър Пловдив - останка от миналото

Паметник на Христо Ботев

2

Република България е родина на всички български граждани. В нея има общности от българи, турци, роми, арменци, евреи и др. България е държава с вековна история, тя има своите официални празници. Те се празнуват от всички български граждани.

Кои официални празници познавате?

Деца поднасят цветя на паметник

Паметник Шипка

3

На 24 май честваме Деня на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност. В този ден почитаме великото дело на братята Кирил и Методий, на техните ученици, на всички, които са се занимавали в миналото и днес с просвета, култура и изкуство. Различните общности в България имат свои битови празници. Кой празник честваме на 24 май?

Паметник на Кирил и Методий

Тържествено посрещане на 24 май

4

Българският народ почита своите герои. Сред тях са хората, които са жертвали живота си за свободата на България, а други са я прославили с делата си. В България има паметници, издигнати в чест на героите. На кого от великите българи има паметник в твоето селище? Паметници на борци за свобода:

Георги Раковски

Васил Левски

Христо Ботев

Тема 3:

Човекът в обществото

Всички хора живеем заедно със своите роднини, приятели, познати, с хората от учебното или работното място и изграждаме българското общество. Обществото включва различни групи от хора, които имат общи интереси и занимания. Най-малката общност е семейството. Всеки човек в обществото има права и задължения.

1

Разгледайте и назовете общностите.

Семейна общност

Училищна общност

Спортна общност

Лекарска общност

2

Техническите нововъведения оказват влияние върху живота на хората. Назовете и други примери за новости.

3

Положителни събития в живота на обществото са празниците, почистване на природата, залесяването. Случват се и отрицателни събития – пожар, наводнение, изсичане на гори и други.

Тема 4:

Празници и обичаи

В нашата родина българите, турците, евреите, арменците и ромите имат свои битови празници. Те са свързани с техните традиции и обичаи. Празнуват се заедно, обединяват и радват хората. Хората са най-голямото богатство на една страна.

1

Коледа – официален празник в България. За него се подготвяме предварително. Вечерта срещу Коледа (24 срещу 25 декември) се нарича Бъдни вечер. Цялото семейство се събира на вечеря. През нощта младежи коледари тръгват по домовете, пеят песни и пожелават на домакините здраве и благополучие. Домакините ги даряват със специално приготвени краваи. Разгледайте снимката и опишете обичая.

2

Василица, или още Васильовден е най-големият празник на ромите християни. Отбелязва се на 14 януари и тогава за тях започва Новата година. Приготвя се богата трапеза. На другата сутрин децата обикалят близките къщи и сурвакат за здраве. С кой наш празник свързвате ромския празник Васильовден? Кой е общият символ?

3

Великден е най-светлият и голям християнски празник. На него се празнува възкръсването на Христос. Според обичая на Великден се боядисват яйца и се пекат вкусни козунаци. Във всяко семейство се приготвя празничен обяд. Какво виждате на снимката?

4

Байрам е наименованието на два от големите празници на мюсюлманите в България: Рамазан Байрам и Курбан Байрам. Рамазан Байрам започва с молитва. След това роднини и близки сядат на празничната трапеза с много гозби. Децата искат прошка от по-възрастните. На съседите се раздават баклава, халва, локум и др. Курбан Байрам е другият голям мюсюлмански празник. Раздава се курбан на победни семейства. И двата празника са свързани с игри и веселие. Присъствал ли е някой от вас на празниците Рамазан Байрам и Курбан Байрам?

5

Пасха е най-важният и най-тържествен празник на евреите. На него се почита и отбелязва началото на историята на този народ и се отдава почит към родителите. Той е и празник на пролетта. Организира се празнична вечеря. Около масата се събира цялото семейство и се чете разказ за началото на еврейската история. Арменците празнуват всички християнски празници, но на различни дати. Великден при арменците носи името Харутюн Задиг. Боядисват се предимно червени яйца и се приготвя чорек – подобен на нашия козунак и пълен с орехи и стафида. Задължително се яде безквасен хляб Маца.

Тема 5:

България – моята родина

1

Родината

България е нашата страна. Всички родени в нея сме български граждани – българи, роми, турци, арменци, евреи и др. Всички български граждани се трудят и живеят заедно и почитат своите обичаи и празници.

Имате ли приятели от други народности?

Българи

Роми

Турци

Евреи

Арменци

2

Символи на българската държава

България има своите символи – знаме, герб, химн, които се отличават от символите на другите страни.

Назовете символите на България, с които тя се слави.

Знамето на България се нарича още трибагреник.

Защото е от три цвята – бяло, зелено и червено.

Гербът на България е с три лъва – символи на нейната сила и могъщество, а надписът, вплетен между клоните от дъб, гласи: „Съединението прави силата“.

МИЛА РОДИНО

Химн на Република България

Мила Родино

Горда Стара планина,
до ней Дунава синей,
слънце Тракия озрява,
над Пирин пламеней.

Припев:

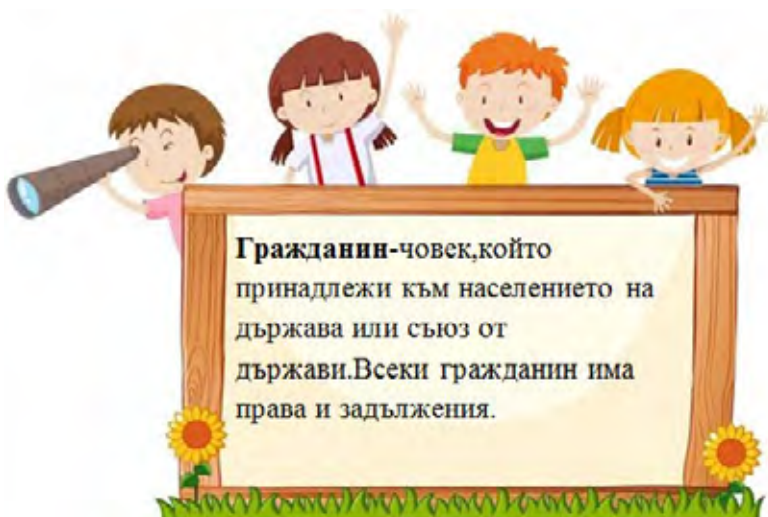
Мила Родино,
ти си земен рай,
твоята хубост, твоята прелест,
ах, те нямат край.

Родината ни се слави
с необикновено
красивата си природа.

Родината ни се слави
със забележителната си
история и култура.

Гражданин-човек, който
принадлежи към населението на
държава или съюз от
държави. Всеки гражданин има
права и задължения.

Тема 6: България – част от Европейския съюз

1

България е член на Европейския съюз от 2007 г.

Колкото са звездите на европейското знаме, толкова са държавите членки на Европейския съюз.

2

Общият празник на Съюза е 9 май.

3

Европейският съюз има свои символи – химн, девиз и знаме.

*Радост – ти дете от Рая,
ти, вълшебен ясен плам!
Ний пристъпваме в омая,
о, богиньо, в твоя храм.
Твоят светъл чар споява
туй, що светски нрав дели.
Братя всички люде стават,
щом с крила повееш ти.*

Девиз
на Европейския съюз

Знаме
на Европейския съюз

Тема 7: Пред картата на родината ни

България е разположена в югоизточната част на континента Европа и е част от Балканския полуостров.

1

Географска карта и посоките на света. Географската карта и посоките на света ни позволяват да се ориентираме.

Условни знаци на географската карта: оцветени са в различни цветове, които означават:

зелен цвят - равнини,
низини, полета

кафяв цвят - планини

син цвят - реки, язовири,
морета, океани

столица ●;
град ○;
село ○ и др.

2

Граници на България

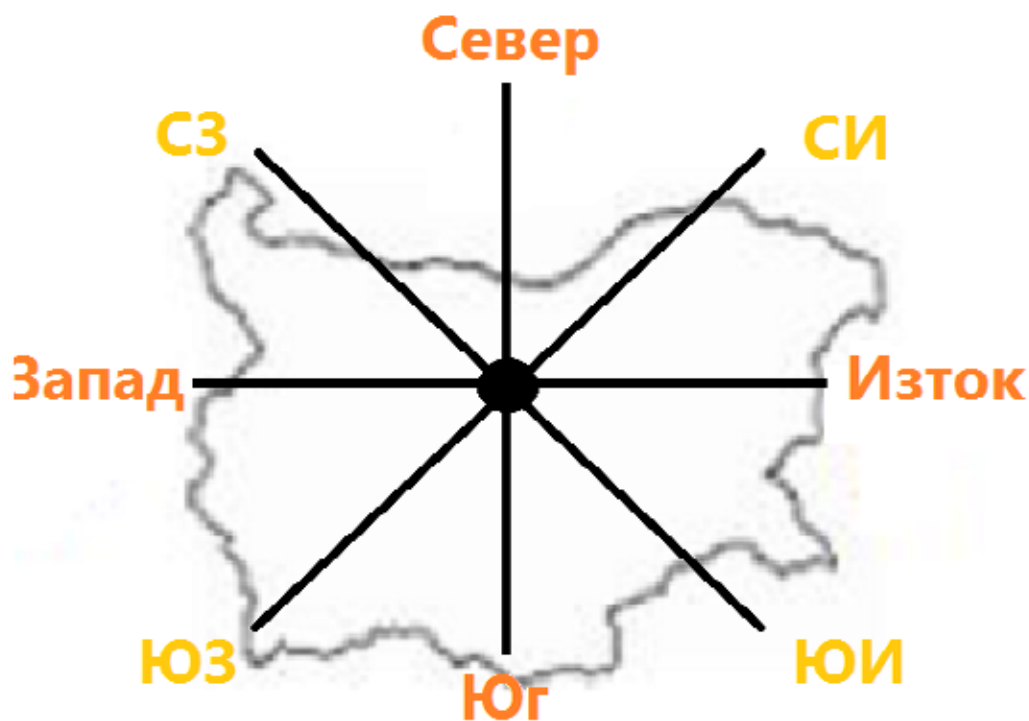
Един от най-важните условни знаци е този, който показва държавните граници на родината ни (— — —). На север България граничи с Румъния, на запад — със Северна Македония и Сърбия, а на юг съседни са ни Гърция и Турция. На изток е Черно море.

Границите на България ни отделят от съседните държави. Кои страни са съседни на България?

3

Главните посоки на света са четири – изток, запад, север, юг. Междинните посоки на света са: северозапад, североизток, югозапад, югоизток. Кои са основните посоки на географската карта?

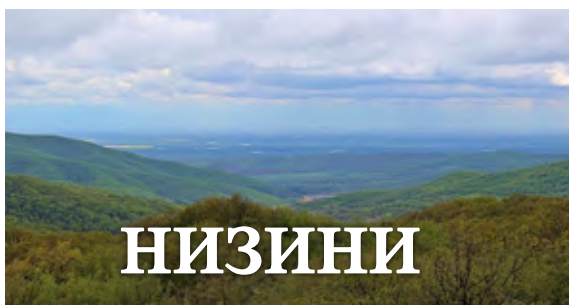

Тема 8:

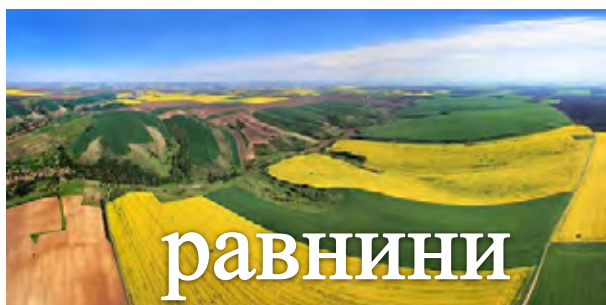
Повърхнина на България – равнини и низини

1

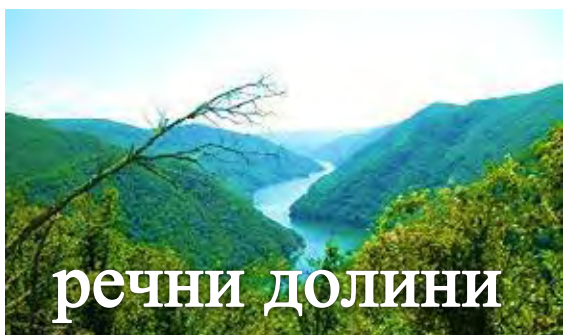
Повърхнината на България е разнообразна.
Земната повърхност на България образува различни форми.

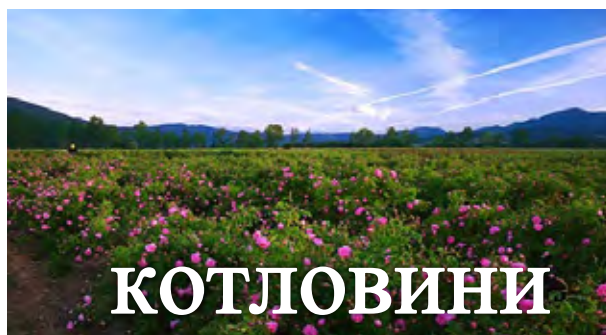
НИЗИНИ

равнини

речни долини

КОТЛОВИНИ

ПОЛЕТА

ВИСОКИ ПЛАНИНИ

Тази разнообразна повърхнина позволява развитието на различни стопански дейности. Стара планина разделя родината ни на две части: Северна и Южна България.

2

Равнините и низините в България са плодородни.

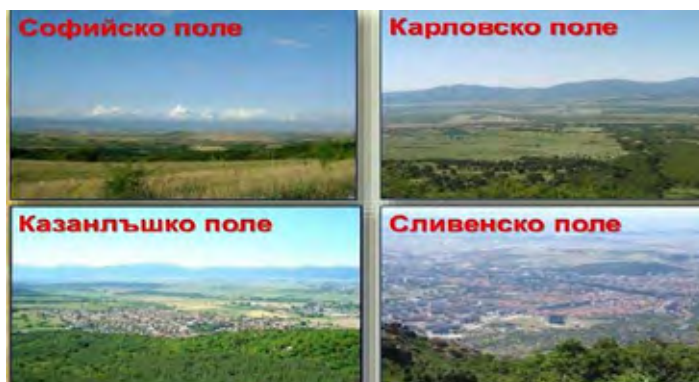
Дунавската равнина е най-северната природна област в България, разположена на **юг от река Дунав**.

Къде се намира „житницата на България“ и кой е главният град? Какви други зърнени култури се отглеждат? Покажете, назовете големите речни пристанища на дунавското крайбрежие.

Задбалкански полета

Южно от Стара планина са разположени Задбалканските полета – Софийско, Карловско, Казанлъшко, Сливенско. Покажете ги на картата. Какви земеделски култури се отглеждат на полето? Кой град е разположен в Софийското поле?

Горнотракийска низина

Намира се на юг и е най-голямата низина. Посочете я на картата. Какви зеленчуци се отглеждат? Посочи големите градове, които познаваш.

Черноморско крайбрежие

През лятото си почиват много българи и чужденци. Най-големите ни пристанища са Варна и Бургас. Вие почивали ли сте на нашето Черноморие?

Черноморски курорт

пристанище гр. Варна

пристанище гр. Бургас

Тема 9:

Повърхнина на България – планини

В България има много планини с различна големина. От тях водят началото си по-големите български реки.

1

Стара планина

Стара планина е най-дългата българска планина, която пресича родината ни през средата. Западната част на планината се пресича от река Искър. Как се нарича най-дългата българска планина?

Стара планина, река Искър

Връх Ботев

2

Планини в Южна България

Южно от Стара планина се намира Средна гора, а на югозапад от столицата ни София се намира Витоша.

В югозападната част на нашата родина се издигат Рила и Пирин, в тях има множество езера. В планината Рила се издига най-високият връх на Балканския полуостров – Мусала. Как се нарича най-високият връх на Балканския полуостров?

Карта на България с нейните планини

Рила

Пирин, в тази планина
се срещат еделвайси.

Родопи

3

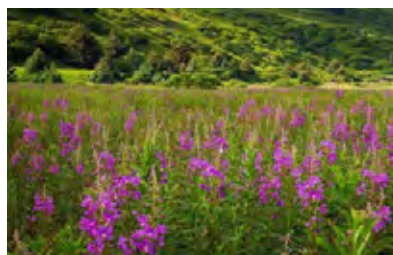
Богатствата на планините

В планините на България се срещат ценни природни богатства – топли минерални извори, възлища, руди, гори, плодове, билки и др.

Какви ценни природни богатства има в планините ни?

Пещера в България

Билки в планините ни

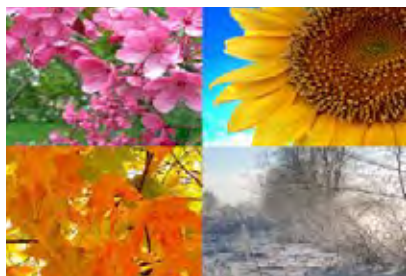

Карта с минерални извори
на България

Добив на възлища

Тема 10: Времето и сезоните в България

Сезоните и времето в България се променят. Честите промени на времето оказват влияние върху стопанската дейност на хората.

1

Пролет

Пролетта в България настъпва най-рано в южните части на страната. През пролетта се засилват валежите от дъжд, те са най-много в планините.

Къде падат най-много валежи през пролетта?

Пролет

Дъждовна пролет

2

Лято

Лятото е най-топлият сезон. Най-горещо е лятото в южните части на Дунавската равнина. През този сезон е топло и приятно по Черноморското крайбрежие.

Къде е най-кратко лятото?

Лято

Лято край морето

3

Есен

Есента настъпва най-напред в планините с пожълтяването на листата. Есента е най-топла в южните части на страната. През есента се прибират селскостопанските култури.

Каква промяна настъпва през есента в гората?

Есен

Прибиране на селскостопанска реколта през есента

4

Зима

Зимата е най-студеният сезон. Най-студено е в равнините и низините, особено в Дунавската равнина. Дълга и студена е зимата в планините. Къде зимата е най-студена?

Зима

Зима в планината

Тема 11: Водното богатство на България

Водното богатство на страната ни са реки, езера, язовири, извори и море.

1

Реки

Дунав е най-широката река в България, тя извира от планина в Германия. По нея плуват кораби с товари и пътници. Искър е най-дългата българска река. Тя се влива в река Дунав. Марица е най-пълноводната река. Извира от планината Рила и преминава през Горнотракийската низина.

Коя река преминава през твоето селище?

Река Дунав

Река Искър

Река Марица

2

Езера

България е богата на езера. Най-големите са Бургаското и Варненското езеро по Черноморското крайбрежие. Най-известни са седемте Рилски езера. Срещат се язовири, които са направени от човека.

Кой водни басейни са направени от човека?

Езерото в Бургас

Седемте Рилски езера

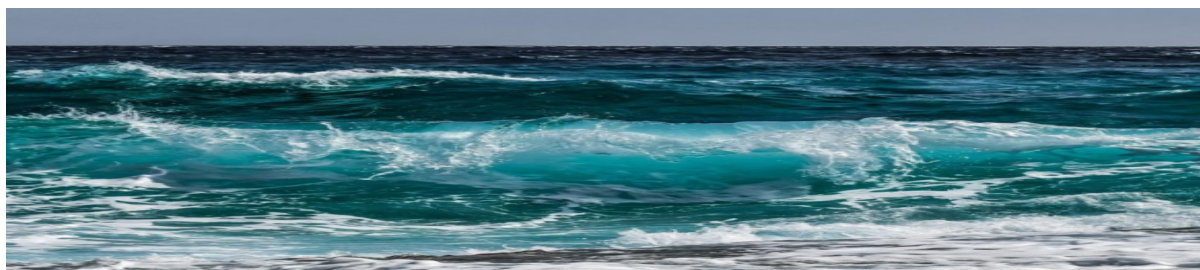

Язовир „Батак“

3

Черно море

Черно море е най-голямото водно богатство на България. На брега му се намират големи пристанища, от които тръгват кораби във всички посоки на света. Прекрасните плажове привличат туристи.

Море

Плаж

Бургаско пристанище

Тема 12:

Природни богатства.

Растителен свят

Най-горният земен рохкав слой, обогатен с хранителни вещества, се нарича почва. Най-плодородни са почвите в Дунавската равнина, Горнотракийската низина и Задбалканските полета.

1

Растителен свят

Част от територията на страната е покрита с широколистни, иглолистни и смесени гори. Широколистните гори са предимно от дъб и бук. Те са най-характерни за Стара планина и за Средна гора. В иглолистните гори преобладават бор, ела и смърч. Те виреят в Родопите, Рила, Пирин и Витоша. Покажете, назовете широколистната и иглолистната гора. Какви дървета се срещат там? Покажете ги на картинките.

Широколистна гора		Иглолистна гора	
			
дъб	бук	смърч	бор

2

Растителността – природно богатство

В България има разнообразна растителност – различни видове дървета, храсти и треви. Някои имат лечебни свойства. Те се наричат билки. Събирането и използването на билки е стара българска традиция.

мурсалски чай

мечо грозде

пелин

Кои билки познавате? Какви лечебни свойства имат билките?
Използвате ли билки?

3

Ценните растителни видове са защитени от закона.
За опазването на ценни растителни видове са създадени защитени територии – паркове и резервати. Тези видове са записани в Червената книга на България. Има ли ценни растителни видове във вашия роден край?

Венерина обувка

Планински крем

Рилска иглика

Тема 13:

Природни богатства.

Животински свят

1

Животни в планините

Назовете, покажете животните от картинките. С какво се хранят животните в планината?

Кафява мечка
Глиган
Елен

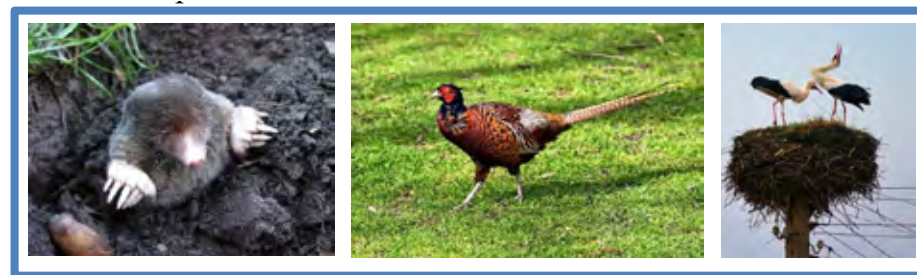
Познавате ли птиците, които обитават планините?

Бухал
Кълвач
Сокол

2

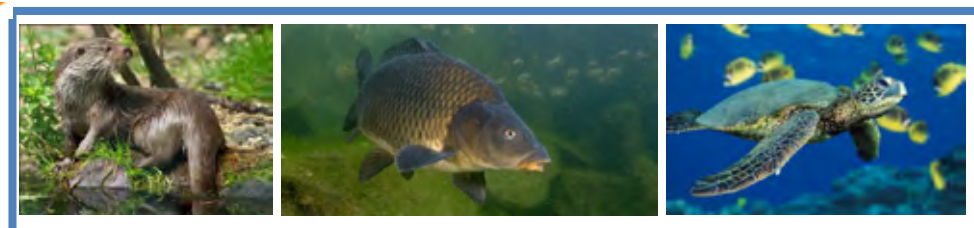
Животни в равнините и низините. Назовете, покажете.

Къртица
Фазан
Щъркел

3

Животни във водите. Назовете, покажете животните във водите.

Видра
Шаран
Морска
костенурка

➤ Реки и езера

щука

сом

видра

➤ Черно море

скуприя

паламуд

черноморска акула

миди

чайки

делфини

4

Животните – природно богатство

Редица животински видове са защитени от закона. Те са записани в Червената книга на България. Сред тях са рисът, видрата, пеликанът, лебедът и др.

рис

видра

пеликани

Тема 14: Опазване на българската природа

През древността населението по нашите земи е използвало природните богатства. В нашата държава са създадени резервати и паркове с цел опазване на ценни животински и растителни видове.

1

Национални паркове

Днес в България има три големи *национални парка* – „Рила“, „Пирин“ и „Централен Балкан“. „Рила“ е най-старият национален парк у нас. В националния парк „Пирин“ може да видим много от редките растения като еделвайс и Байкушева мура. В „Централен Балкан“ се срещат повече от 10 растения, които могат да се видят само в нашата страна.

Кой е най-старият национален парк в България?

Емблеми на българските **национални паркове**:

2

Защита на българската природа

Над 90 са резерватите и стотици са защитените от държавата природни забележителности. В Червената книга на България са вписани застрашени от изчезване растения и животни. Някои от защитените природни забележителности са част от Световното природно наследство. Това е доказателство за уникалността на нашата природа, наречена „земен рай“.

Вход на Национален парк „Рила“

Посочете животни и растения, вписани в Червената книга.

Червена книга на България- 3 тома

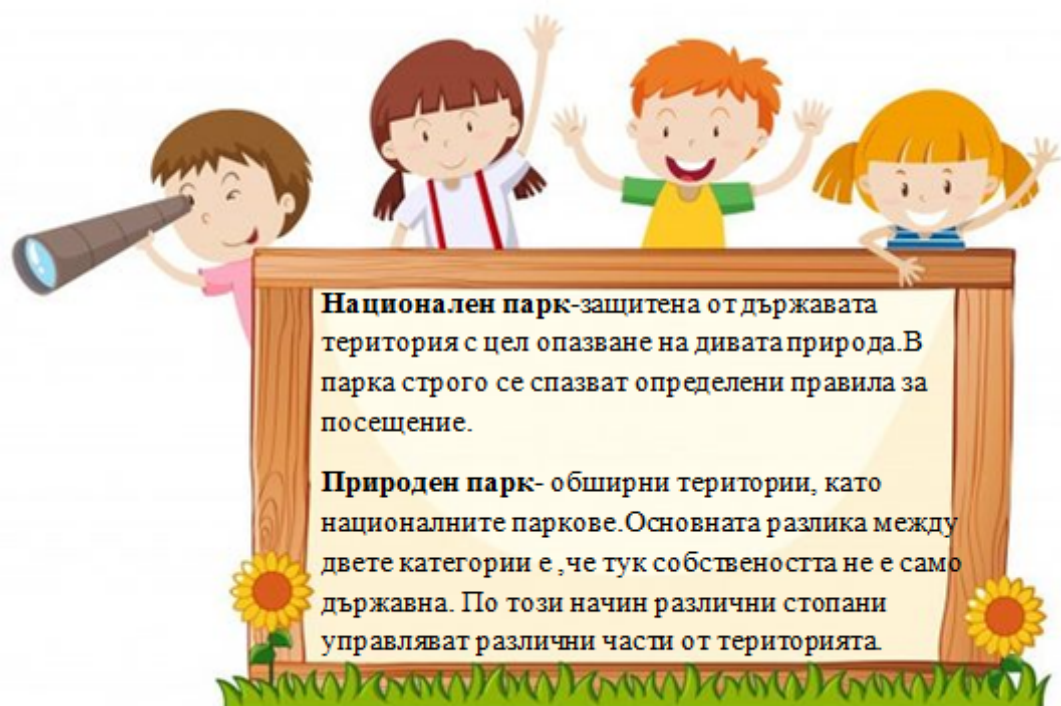
еделвайс

елен

орел

Тема 15: Природни дадености и трудова дейност

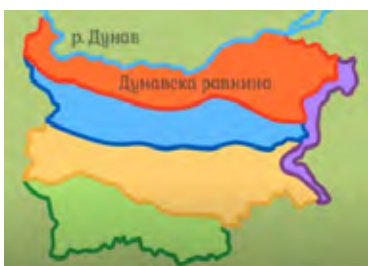
Българските земи са много плодородни.

1

Трудова дейност в равнините и низините

В равнини, низини и полета има добри условия за отглеждане на плодове, зеленчуци и животни.

В Дунавската равнина се отглеждат:

местоположение

слънчоглед

царевица

пшеница

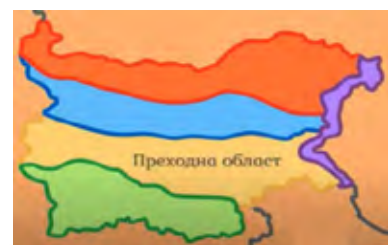
цвекло

фасул

2

В Горнотракийската низина се отглеждат зеленчуци и плодове.

местоположение

пипер

памук

праскова

ябълка

сливи

домати

В полетата разположени южно от Стара планина, се отглеждат:

маслодайна роза

мента

лавандула

3

Трудова дейност в планините

В планините е развито животновъдството. Тези райони са богати на горска растителност и пасища. Отглеждат се:

крави

овце

свине

птици

коне

пчеларство

тютюн

дървесина

4

Трудова дейност по Черноморското крайбрежие

На Черноморското крайбрежие се отглеждат лозя, овошки и зеленчуци. От Черно море и реките се лови риба за прехраната на хората.

лозя

овошки

риболов в Черно море

Тема 16: Природни дадености и трудова дейност

1

Промислена дейност

Животът на съвременния човек е немислим без електроенергия. Къде е построена първата българска атомна електроцентрала? (край град Козлодуй). Има ли във вашия роден край електроцентрала?

ТЕЦ „Марица Изток- 3“ гр. Гълъбово

За получаване на електрическа енергия хората използват и водната сила във водоелектроцентрали в Родопите, Рила и Пирин.

ВЕЦ „Ивайловград“

2

Транспорт, търговия, туризъм

С обслужването на хората са свързани различни дейности като транспорт, търговия, туризъм и др. Нашата родина е известна по света със своите красиви зимни и летни курорти. В тях почиват и възстановяват здравето си много българи и чужденци.

ТРАНСПОРТ

Познаваш ли хора, които работят в транспорта?

ЗАВОДИ

Какви предприятия има в твоето селище?

Завод за авточасти гр.
Пазарджик

Завод за металорежещи
машини гр. Сливен

„Неохим“ Димитровград
Производство и търговия на
минерални горове.

Къде и какво работят твоите родители?

здравеопазване

образование

търговия

ТУРИЗЪМ

Кои курорти си посетил?

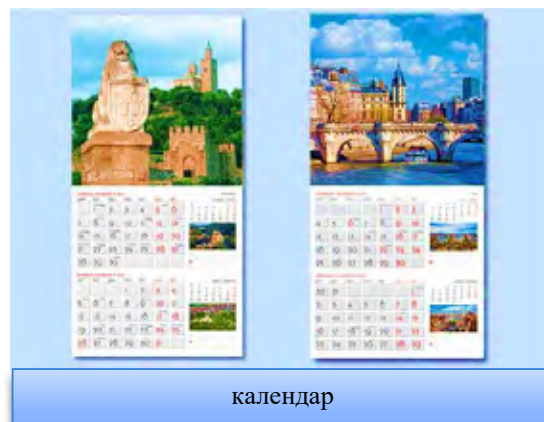

Тема 17: Миналото и българските корени

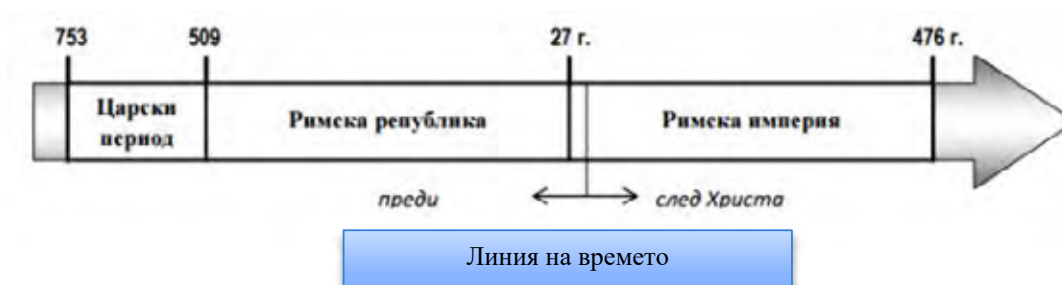
1

Миналото във времето

Времето се разделя на минало, настояще и бъдеще. За измерване на времето се използва век = на 100 години. Хората отчитат времето с календар. Всички минали събития се подреждат едно след друго по линията на времето.

календар

2

Източници на знания за миналото

Източници на знания за миналото – снимки, стари сгради, вещи, стари картини, стари писма, книги и др. Всички тези източници от миналото се съхраняват в сгради, наречени **музеи**.

музей

книга в музей

Васил Левски

Стари вещи от гробница

Надписи върху камък

Снимка на Царевец от миналото

3

Миналото и българските корени

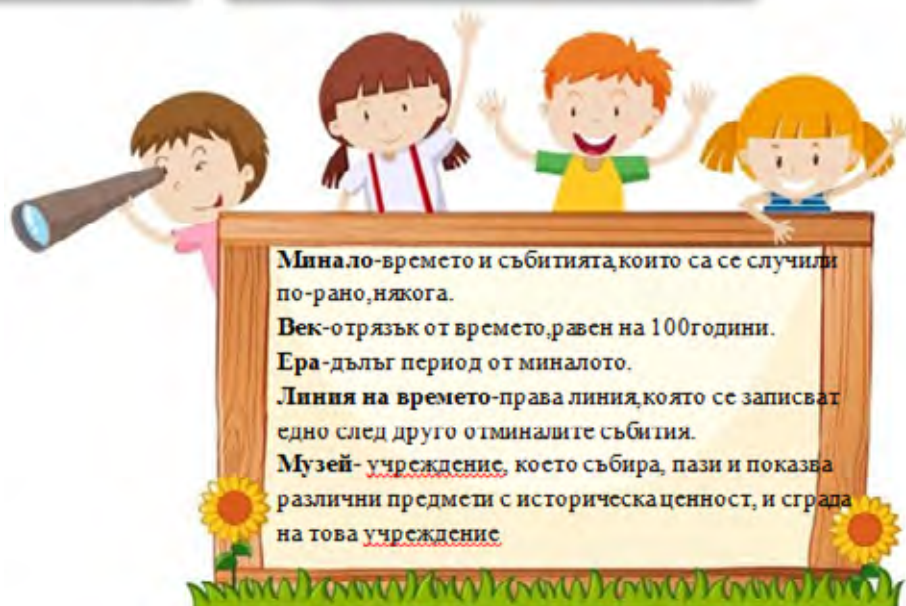
Първите обитатели на нашите земи са живеели на малки групи в пещери, а по-късно в големи групи в селища. Постепенно възникват общества и държави.

Хора, живеещи в пещери

Хора, живеещи в селища

Тема 18: Траките

1

Траките – най-древните наши предци

Траките са най-старите обитатели на нашите земи. Те живеели на отделни племена.

Така изглеждали древните траки.

Казанлъшка гробница, траки

2

Общество и начин на живот

Траките се управлявали от **цар**. Всички са му се подчинявали. Най-голямата група на траките били селяните. Траките изработвали от злато, сребро и глина различни съдове, които украсявали с различни фигури. Те отглеждали лозя, пшеница, коне и овце. До наши дни са достигнали няколко **съкровища**. Траките вярвали в богове и герои.

Старо селище на траките

Панагюрското златно съкровище

Тракийски конник

Тракийски певец, Орфей

Тема 19: Древните българи и славяни

1

Заселване на славяните и древните българи

Славянските племена навлезли на Балканския полуостров преди хиляда и петстотин години. Скоро след тях дошли и се заселили древните българи, начело с хан Аспарух.

Заселване на славяни

Заселване на древни българи

2

Общества на древните българи и славяни

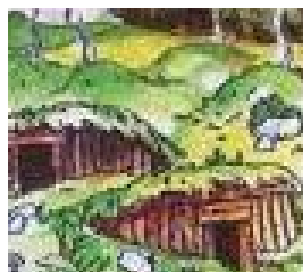
Древните българи се управлявали от **хан**, който ръководел племето и конската войска при битки. Древните българи живеели в **юрта**. Славянските племена се управлявали от **княз**, те живеели в **землянки**. Славяните имали многобройна войска.

Хан Аспарух

юрта

землянка

Тема 20: Образуване на Дунавска България. Държава и общество

1

Първа българска държава

Първата българска държава е създадена през 681 г. Славянските племена и част от потомците на траките се обединили и създали Първата българска държава.

Намира се между Стара планина и река Дунав и се нарича Дунавска България.

Хан Аспарух

Първата българска столица Плиска

Хан Тервел – наследник на Аспарух

Хан Крум

Битката на Върбишкия проход, през 811 г., начело с хан Крум

2

Общество на Първата българска държава

Хан Крум през IX век създал първите писмени закони, които били еднакви за българи и за славяни. Законите били строги и осигурявали ред в държавата. Хан Омуртаг продължил да обединява българи и славяни. В България били създадени области, ръководени от назначени от владетеля управители.

Писаните закони на хан Крум

Хан Омуртаг

Тема 21: Покръстване на България и създаване на славянската писменост

1

Покръстване на българи и славяни

През 864 г. Борис и семейството му били прекръстени. Владетелят сменил титлата хан с княз. След това било покръстено цялото население на държавата. Княз Борис извоювал самостоятелна българска църква през 870 год. Въвел християнството като обща религия на славяни и българи.

княз Борис I

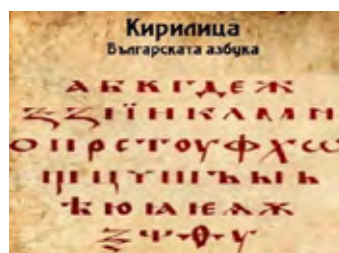
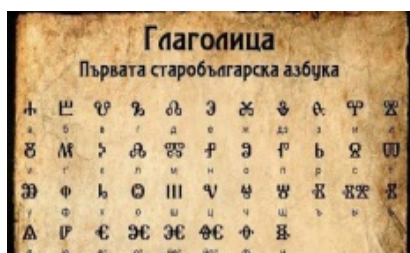

покръстването на българите от княз Борис I

2

Славянската писменост в България

Византийските духовници проповядвали християнството сред българското население на гръцки език. Така учението било неразбираемо за народа. За да стане то достъпно и да просвети народа, Борис приел в България Климент и Наум. Те били ученици на светите братя Кирил и Методий – създатели на славянската писменост, наречена глаголица. Създадени били книжовни школи, ръководени от Климент Охридски и Наум Преславски. Климент създал нова писменост, наречена кирилица (по името на учителя му Кирил). Тя била по-достъпна и по-лесна за изписване.

Климент Охридски

Наум Преславски

религия– вяра и почитане на бог

църква–организация, която ръководи
религиозния живот на християните

книжовна школа– място, в което
работят писатели, преводачи,
художници

Тема 22: Златният век на средновековна България

1

Симеон Велики и могъществото на България

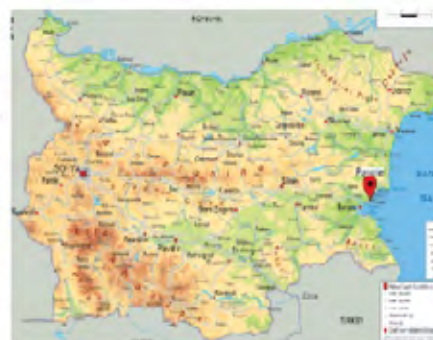
Княз Борис посочил за владетел на България сина си Симеон през 893 г. Той водил успешни битки с Византия и разширил границите на България до три морета – Черно, Егейско, Адриатическо. България се превърнала в най-силната държава в Източна Европа.

Цар Симеон Велики

Разширение на България на три морета при цар Симеон Велики

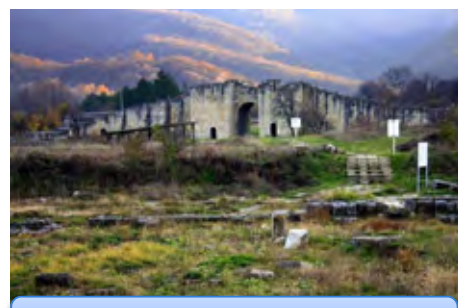

Съвременна карта на България

2

Християнската столица Преслав

През 893 г. столицата на България била преместена от Плиска в Преслав. Симеон издигнал величествен дворец, градът бил наречен „царски град“. Между множеството църкви в столицата се издигала и Златната църква.

Столицата Преслав

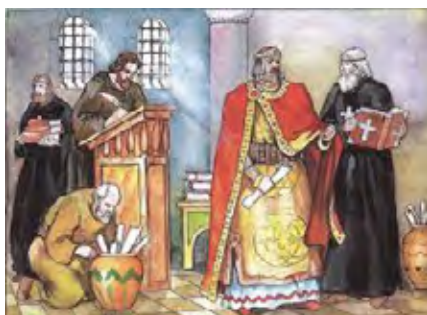

Златната църква в столицата Преслав

3

Симеон Велики и българската книжнина

При управлението на Симеон Велики българският език и писменост станали официални в държавата и Църквата. Симеон Велики също бил книжовник. Постиженията в книжовната дейност, строителството, изобразителното изкуство по времето на цар Симеон били наречени „Златен век“.

Цар Симеон с книжовниците

Страница на кирилица от старобългарска книга

Преславското златно съкровище

Тема 23: Второто българско царство. Възстановяване, могъщество и гибел

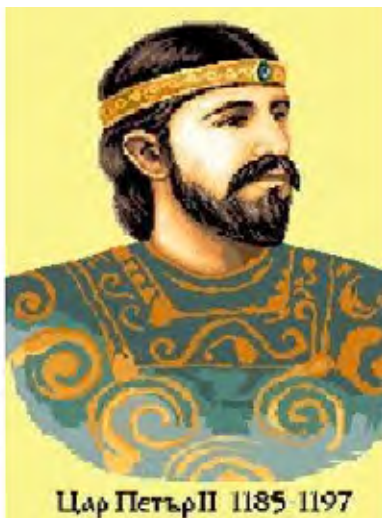
1

Възстановяване и могъщество на Второто българско царство

Петър и Асен възстановили Българското царство през 1185 г., а Калоян разширил неговите граници. Създадено било Второто българско царство със столица Търново.

Цар Асен I 1187-1196

Цар Петър II 1185-1197

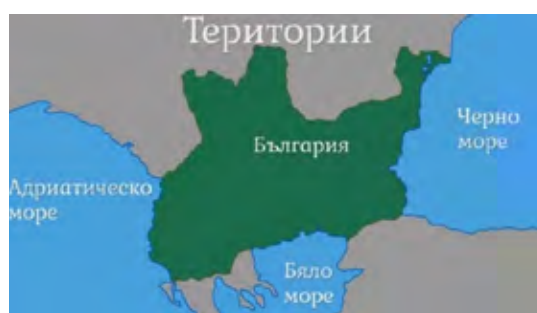
Цар Калоян 1197-1207

2

Най-голямо могъщество Второто българско царство достигнало при цар Иван Асен Втори. Процъфтявали търговията, сеченето на златни и сребърни монети, църковното строителство и книжнината. Иван Асен Втори възстановил Българската патриаршия.

Цар Иван Асен II
син на цар Асен I
1218-1241 г.

Столицата Търново

Златни и сребърни монети

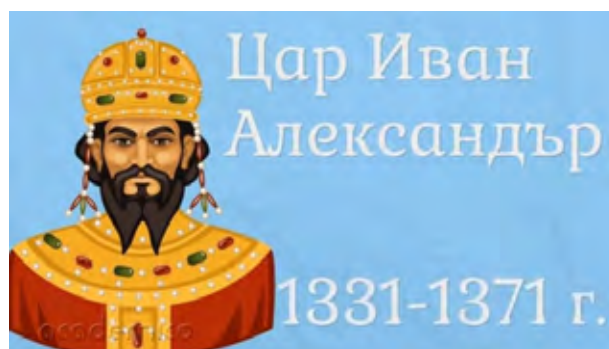
3

През 1396 г. Второто българско царство било завладяно от османските турци.

4

Упадък и гибел на Второто българско царство

Тема 24: Българското общество и приносите на България в средновековна Европа

1

Българското средновековно общество

През Средновековието владетелят (царят) издавал закони. Лично ръководел военните походи. В средновековна България се оформили три обществени групи – боляри, духовници, селяни.

Цар и царица

Боляри

Духовници

Селяни

2

Приноси на средновековна България в Европа

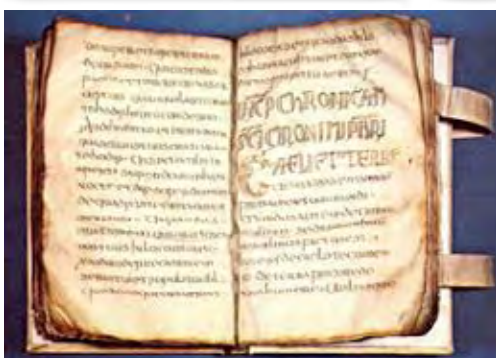
През 718 г. хан Тервел спрял нашествието на арабските завоеватели в Европа. Българският принос бил признат от цяла Европа, а ханът бил наречен „спасител на Европа“. През Средновековието е създадена старобългарската писменост. Българските църковни книги били използвани в Русия, Молдова, Украйна. Теза народи приели кирилицата за своя писменост.

Св. Иван Рилски

Рилски манастир

Старобългарска книга

Стенописи в Рилския манастир

Тема 25: Българите в Османската империя

1

Животът на българите в Османската империя бил подчинен изцяло на османските господари.

Мюсюлмани

Българи

2

Българите имали много задължения и малко права.
Християните били отвеждани да работят принудително за османските господари.

3

Опори на българите през вековете били семейството, езикът и вярата.

Тема 26: Опорите на българското общество под османска власт

1

Силата на християнската вяра

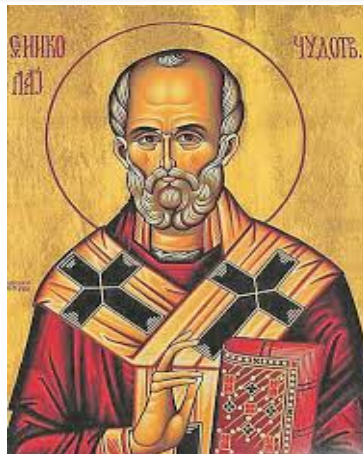
Останали без своя държава, българите потърсили спасение във вярата на църквата. Свещениците поддържали християнските традиции и защитавали вярващите пред османските господари. По време на османското владичество вярата била опора на българите.

Бачковски манастир

Света Богородица

Свети Никола

2

Народната традиция и творчество

През османското завоевание българите поддържали своите традиции. Духовният им живот бил свързан с песни, легенди, предания, приказки, пословици, поговорки.

Възпетият в народните
песни герой Крaли Марко

Поп Пунчо преписва книга

Църковна книга

3

Българска книжнина

След османското завоевание българите възстановили своите църкви и манастири. Духовниците възхваляват Христос и християнските светци.

църква

Рилски манастир

Гложенски манастир

Тема 27:

Българите срещу османската власт

1

Българската съпротива срещу османската власт била постоянна, с мирни и с въоръжени форми.

Хайдушко въоръжение

2

Народни закрилници срещу чуждата власт станали хайдушките чети. Всяка чета се ръководела от войвода.

Прочутият войвода –
Ильо Марков

Българска чета

3

Въоръжените бунтове и въстания на българите имали за цел възстановяването на българската държава.

Тема 28:

Българското възрождане - епоха на промените

1

Българското възрождане е време на борба за родно училище, църква и освобождение.

Епохата на Възраждането започнала през 30-те години на XVIII век. За българското общество настъпило ново време.

2

През Възраждането настъпили големи промени в градовете и селата.

Занаяти

тъкачество

грънчарство

розобер

Търговия

Първата българска фабрика

Първата българска фабрика е открита в Сливен от Добри Желязков. Българите сами произвеждали дрехите си. Фабрикаджията започнал да произвежда качествени здрави и широки платове чрез машини.

Покритият мост на Кольо Фичето. град Ловеч

Старата часовникова кула на град Хасково

Калдъръмена улица гр. Самоков

Априловска гимназия, град Габрово. Носи името на своя основател Васил Априлов.

Основана е като първото светско училище в България през 1835 г. и без прекъсване обучава ученици.

Първите български читалища

Вътрешност на селска къща на небогати стопани. Троянска къща

В градското облекло навлиза европейската мода – панталони, фракове, рокли.

Женски костюми от Панагюрище

Заможно семейство от Варна

Възраждане– период на промени и напредък на българите през 18. и 19. век

читалище– място за разпространение на знания и култура

Тема 29: Първите народни будители. Новобългарското училище и независима църква

1

Първите народни будители

По времето на Възраждането образованите българи помагали на обикновените хора да се научат да четат и пишат и да опознават миналото на България. Те се наричали народни будители. През 1762 г. първия български будител – Паисий Хилендарски, написва „История славянобългарска“. Той положил началото на новата българска книжнина.

Паисий Хилендарски

„История славянобългарска“

Софроний Врачански,
преписва История
славянобългарска

Сборник „Неделник“

2

Новобългарско училище

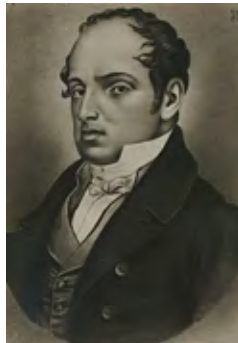
Нуждите от нови знания довели до създаване на новобългарското училище. Там децата изучавали български език, математика, руски език, родно минало. Начело на новобългарското училище застанал д-р Петър Берон. Той написал буквар на разбираем за децата език, наречен Рибен буквар. През 1835 г. в Габрово било открито първото светско училище от Васил Априлов. Неофит Рилски бил главен учител в него.

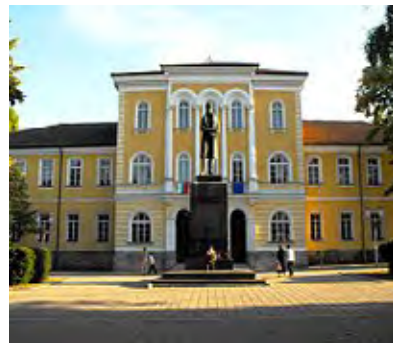
Д-р Петър
Берон

Рибен буквар

Васил
Априлов

Априловската гимназия

Неофит Рилски

Първият български
учебен глобус,
създаден от Н. Рилски

3

Българската църква

През Възраждането българите получили правото в черквите да се служи на български език. Тогава те изгонили гръцките духовници, които били заменени с български.

Екзарх Антим Първи и короната му

Тема 30: Борци за свобода

1

Георги Раковски пръв съставил план за освобождение на България. Съставил няколко плана за освобождението. Създал отряд от български младежи, които да воюват срещу османците. Делото на Георги Раковски било продължено от Любен Каравелов.

Георги Раковски

Любен Каравелов

Вестници, издавани от Л.Каравелов

2

Любен Каравелов създал централен революционен комитет. С идеи и дела за освобождението на България се включил и Васил Иванов Кунчев, създал революционни комитети в страната, за да подготви българите за въстание. Христо Ботев настоявал за незабавно въстание.

Христо Ботев

революционен комитет

Васил Левски

Тема 31: Априлското въстание

1

Априлското въстание – народен бунт

Априлското въстание – народна революция в Османската империя, българите го вдигнали с цел извоюване на свобода и независимост.

2

Подготовка за въстанието

Недоволството на българите от османската власт нараствало.

Българските революционери създали четири революционни окръга.

За всеки от тях бил избран апостол, които да ръководи подготовката.

Учителката Райна Попгеоргиева ушила въстаническото знаме. На него тя извезала думите „Свобода или смърт“.

Райна Княгиня и ушитото от нея знаме за Априлското въстание

Търновски окръг – Стефан
Стамболов

Сливенски окръг –
Иларион Драгостинов

Врачански окръг-Стоян
Заимов

Пловдивски окръг -
Панайот Волов

Георги Бенковски-
помощник на
Панайот Волов

3

Избухване и потушаване на Априлското въстание

На 20 април 1876 г. е избухнало Априлското въстание в Копrivщица. Въстанието обхванало близки градове и села. Смелите българи се сблъскали с турската войска и башибозуци. Без милост чуждата власт смазала въстанието. Априлското въстание било разгромено.

Априлското въстание

Башибозуци-военни
части,набирани от османското
население и известни с голямата
си жестокост.

Тема 32: Освобождението на България

1

В Освободителната война руси и българи проявили голям героизъм и постигнали победа. През април 1877 г. руският цар Александър Втори обявил война на Османската империя. Българите активно участвали в своето освобождение.

руският цар Александър
Втори

Жителите на руския град Самара връчили специално извезано знаме на българските опълченци-Самарското знаме.

Историческа възстановка на Самарското знаме-град Стара Загора

2

Руско-турската война довела до освобождението на България на 3 март 1878 г.

На 3 март 1878 г. в градчето Сан Стефано бил подписан мирен договор. След пет века чуждо господство България била отново свободна.

Битката за Шипка спасява България

Връх Шипка - национален символ на Република България

В началото на 1878 г. генерал Гурко освободил бъдещата столица на свободна България - град София.

На 3 март 1878 г. в градчето Сан Стефано бил сключен мирен договор. С него се слага край на Руско-турската освободителна война.

Тема 33: Природни забележителности

1

Скални забележителности

Белоградчишки скали

Ягодинска пещера

Чудните мостове

Мелнишките пирамиди

2

Водни природни забележителности

Седемте рилски езера

Поповото езеро

Крушунските водопади

Атанасовско езеро

3

Други природни забележителности

Редки растителни видове

Най-старото дърво в България

Еделвайс

Редки животински видове

Къдроглав пеликан

Рис

Тема 34: Културни забележителности

1 Културни забележителности на София

Черквата „Св. София“ в София

Храм-паметник „Ал. Невски“

Черквата „Св. Георги“ в София

2 Други културни забележителности на Родината

Античният театър в Пловдив

Старият Пловдив

Музеят „Етъра“

Плиска

Ослековата къща в Копривщица

Мелник

Рилски манастир

крепостта Царевец

Старият град Несебър

крепостта Баба Вида

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА

**за ученици от III клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА**

ПЪТЕВОДИТЕЛ

Тема на упражнението

Днес научих

Упражнение
за работа

Речник –
важни нови
понятия или
непознати
думи

Допълнителна задача за упражнение

Знаци, използвани в помагалото:

Запомнете!

Отрежи, залепи
и постави
на местата!

Оцвети!

Прослушайте
песента!

Сглоби
пъзела!

Свържи!

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Начален преговор.....	833
2. Начален преговор.....	837
3. Телата около нас	840
4. Свойства на материалите.....	844
5. Твърди тела, течности и газове	846
6. Свойства на въздуха	848
7. Свойства на водата	852
8. Живи организми	856
9. Групиране на организми.....	858
10. Хранене на растенията и животните	860
11. Как оцеляват животните и растенията	862
12. Растенията на сушата	866
13. Животните на сушата	870
14. Хранителна верига	873
15. Органи на човешкото тяло	875
16. Скелет и мускули	879
17. Зъбите и грижите за тях.....	881
18. Моето здраве	884

Тема 1: НАЧАЛЕН ПРЕГОВОР

По Околен свят във втори клас вие научихте много неща за природата, за човешкото тяло и за здравето на човека. Да си припомним най-важното. То ще ви помогне при изучаването на новия за вас учебен предмет **ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА**.

1. Растенията около нас

Назовете (покажете) растенията. Има ли във вашия център, улица, двор някои от тях?

➤ Според устройството на **стъблото**:

дървета

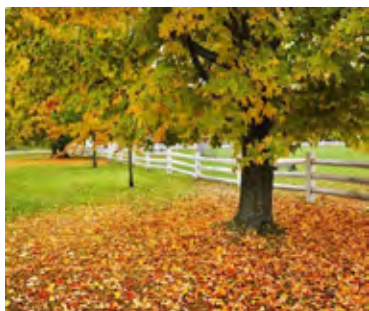

храсти

тревисти растения

➤ Според формата на **листата**:

ШИРОКОЛИСТНИ

ИГЛОЛИСТНИ

2. За някои растения хората полагат **грижи**, а за други не полагат. По този признак растенията се разделят на:

- диворастящи (без грижи);
- селскостопански (пшеница, царевица);
- градински (плодове, зеленчуци);
- стайни (за красота и уют в нашите домове).

За кои растения се грижи човекът? Има ли растения от картинките, за които човекът не се грижи?

2. Животните около нас

- **Дивите животни** живеят свободно в природата и сами осигуряват прехраната си. Назовете дивите животни. Къде живеят?

- Хората отглеждат **домашни животни**. Може да ги разделим на две групи.

1. Назовете **селскостопанските животни**. Какви различни продукти получаваме от тях?

2. **Домашни любимци**, на които се радваме в домовете си.
Назовете домашните любимци? Имате ли домашен любимец?
Кой се грижи за него?

Тема 2: НАЧАЛЕН ПРЕГОВОР

3. Човекът и неговото здраве

Краката са долните крайници,
а ръцете – горните. Всички
хора имат едни и същи части на
тялото: глава, торс и крайници.

Покажете частите на вашето тяло.

Очите, ушите, носът, езикът
и кожата са нашите сетивни
органи.

Покажете вашите сетивни органи.

С кой сетивен орган възприемате всяка картинка?

За да имате здраво и силно тяло, трябва добре да се храните и да поддържате лична хигиена. Закаляването, движението и спортът укрепват тялото.

ТЕЛА И ВЕЩЕСТВА

Тема 3:

Телата около нас

Предметите, направени от човека, и тези, които ни заобикалят – скали, растения, животни, се наричат с общото име ТЕЛА.

1

Телата заемат място. Телата, които заемат повече място, казваме, че имат по-голям обем. Какви тела има в класната стая? Подредете телата според техния обем, като започнете от най-малкото.

2

Всички тела са съставени от вещества – кожа, желязо, глина, плат, стъкло, дърво... Прозорецът е стъклен, вратата – дървена... Някои предмети са изградени от едно вещество, а други – от няколко. Захарта, солта и водата също са вещества.

Изброй телата, които виждаш на снимката. От какви вещества са съставени?

тела

вещества

чашата е направена от

стъкло

порцелан

метал

пластмаса

гума

кожа

дърво

хартя

3

Всички тела имат и маса. Масата показва колко е веществото в едно тяло. Масата е свойство на телата да тежат.

В голямата мрежа има повече картофи. Затова масата ѝ е по-голяма. Телата с по-голяма маса са по-тежки.

Масата на патицата е по-голяма от масата на малкото патенце.

Масата се измерва в килограми.

Масата се измерва с везни.

Везните се наклонят към тялото с по-голяма маса.

Кой продукт има по-голяма маса.

тяло— всяко нещо, което се среща в природата или е направено от човека.

вещества— това, от което са съставени телата. **обем**— големината на мястото, което заема едно тяло.

маса — мярка за количеството на веществото.

Тема 4:

Свойства на материалите

Всяко има определени свойства – цвят, твърдост, прозрачност, вкус, здравина и др. Телата притежават свойствата на веществата, от които са направени.

1

Храните и напитките, които употребяваме в ежедневието, имат различни вкусове. Захарта придава сладък вкус на храните, солта – солен, оцетът – кисел, пиперът – лютив.

Какъв вкус имат тези продукти?

2

Материалите имат различен цвят.

Дъгата има различни цветове.

Дрехите се шият от платове с различни цветове.

3

Прозрачност на материалите

Стъклото е прозрачно. То пропуска светлината и затова ние виждаме през него. Свойството прозрачност прави стъклото подходящ материал за прозорци.

4

Здрави материали са металът, камъкът, бетонът и др. Те трудно се чупят и разрушават. От тях се строят сгради и мостове.

свойство— отличителен белег.

прозрачен— вижда се през него.

твърд — трудно се драска и пробива.

крехък— чуплив.

Допълнителна
задача

Приложение 4

Тема 5:

Твърди тела, течности и газове

Телата могат да бъдат твърди, течни и газообразни.

1

Твърдите тела **имат форма и обем**. Твърдите тела се режат и се чупят, но не могат да текат. От какви вещества са направени твърдите тела? Избройте твърдите тела от картинката. Променете формата на лист от ваша тетрадка.

ТВЪРДИ ТЕЛА- имат форма и обем

2

Течностите **нямат** собствена **форма**, но **имат** собствен **обем**. Коя форма заема сокът от каната, показан на картинката?

ТЕЧНИ ТЕЛА-нямат форма, имат обем

Вижте приложение №5

3

Газовете **нямат** нито собствена **форма**, нито собствен **обем**.
Дайте примери за други газообразни тела.

Газове – нямат форма, нямат обем

твърдо тяло– тяло с постоянна форма и обем.

течност– с постоянен обем; тече и променя формата си; приема формата на съда.

газ– лесно тече и променя формата и обема си; изпълва целия съд.

диамант- най-твърдият материал

Тема 6:

Свойства на въздуха

Въздухът се намира навсякъде около нас. Усещаме го, но не го виждаме, защото е **прозрачен**. Чистият въздух няма **цвет**, **мирис** и **вкус**. Той е **газ**. Има **маса**, но **няма** собствен **обем** и **форма**. Необходим е **за дишането** на хората, животните и растенията. Необходим е и **за горенето**.
Трябва да **опазваме въздуха** чист.

замърсеният въздух има мирис и
цвет

Въздухът е навсякъде около нас, но ние не можем да го видим, да го помиришем или да го докоснем. Защо ли?

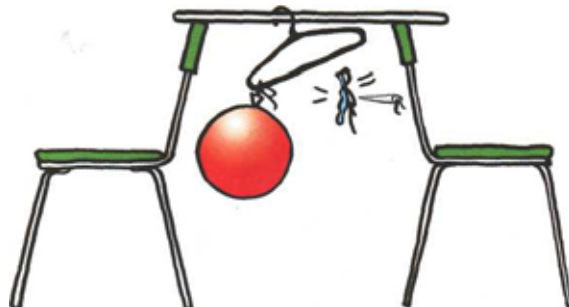
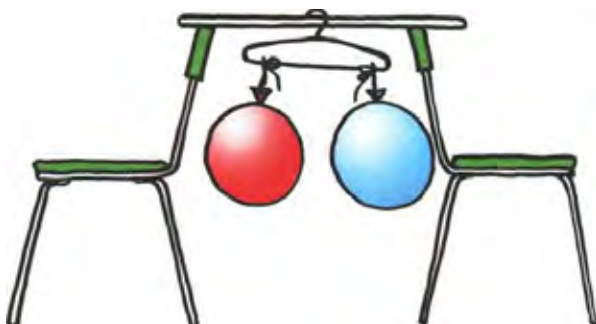
1 Въздухът прониква навсякъде.

Всяко място, което изглежда празно, в действителност е запълнено с въздух.

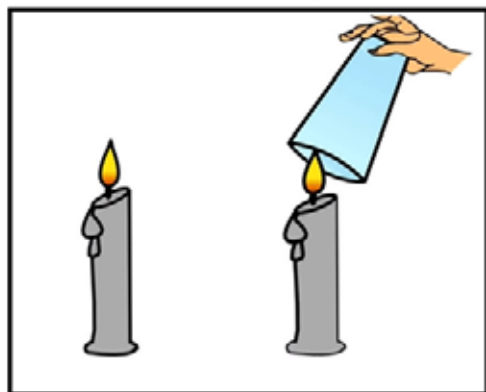
ПРОСЛЕДЕТЕ ОПИТА. КАКЪВ Е ИЗВОДЪТ?

2 Въздухът има маса.

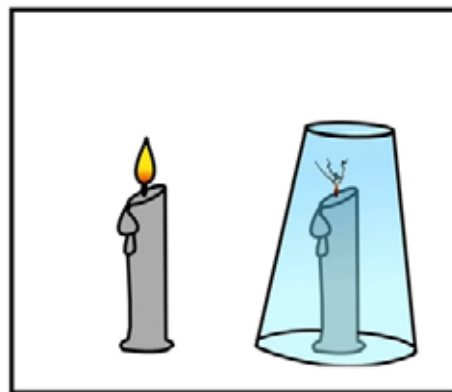

ПРОСЛЕДЕТЕ ОПИТА. КАКЪВ Е ИЗВОДЪТ?

3 Въздухът поддържа горенето.

1

2

ПРОСЛЕДЕТЕ ОПИТА. КАКЪВ Е ИЗВОДЪТ?

4

Въздухът е необходим за дишането.

*ЗАТВОРЕТЕ УСТА И СТИСНЕТЕ С ПРЪСТИ НОСА СИ.
КОЛКО СЕКУНДИ ЩЕ ИЗДЪРЖИТЕ БЕЗ ВЪЗДУХ?*

Какво ще се случи, ако хората, животните и растенията останат без въздух?

5 Замърсяване на въздуха.

Растенията пречистват въздуха. Затова хората трябва да засаждат дървета и да създават зелени зони.

въздух – прозрачен газ, без цвят и мирис, който поддържа горенето и е необходим за дишането.

Тема 7:

Свойства на водата

Чистата вода е прозрачна течност без цвят, вкус и мирис. Някои твърди вещества, течности и газове се разтварят във водата. Тя не гори и не поддържа горенето. Жизненонеобходима е за човека, растенията и животните.

1

Чистата вода е прозрачна течност, няма вкус, цвят и мирис.

Да направим опит

- Налейте вода в прозрачна чаша и проверете има ли тя цвят, вкус и мирис.
- Пуснете лъжицата в чашата. Виждате ли лъжицата?

2

Водата е добър разтворител.

Да направим опит

- Налейте чиста вода в две стъклени чаши.
- Наблюдавайте какво се случва, когато пуснем сол в едната и черен пипер в другата.

Някои лекарства се разтварят във водата.

3

Водата не гори и не поддържа горенето.

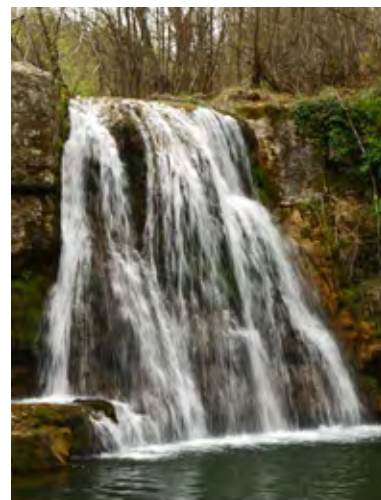
Огънят угасва, щом се залее с вода.

4

Водата няма форма. Водата тече надолу.

- Коя форма приема водата на картинката?
- Накъде тече водата от чешмата?

5 Замърсяване на водата.

Водите на реките, езерата и другите водоизточници се наричат природни води. Не хвърляйте отпадъци и пазете водата чиста! Посочете чистата и мръсната вода. Какъв е цветът на чистата и какъв на мръсната вода?

Знаете ли, че...

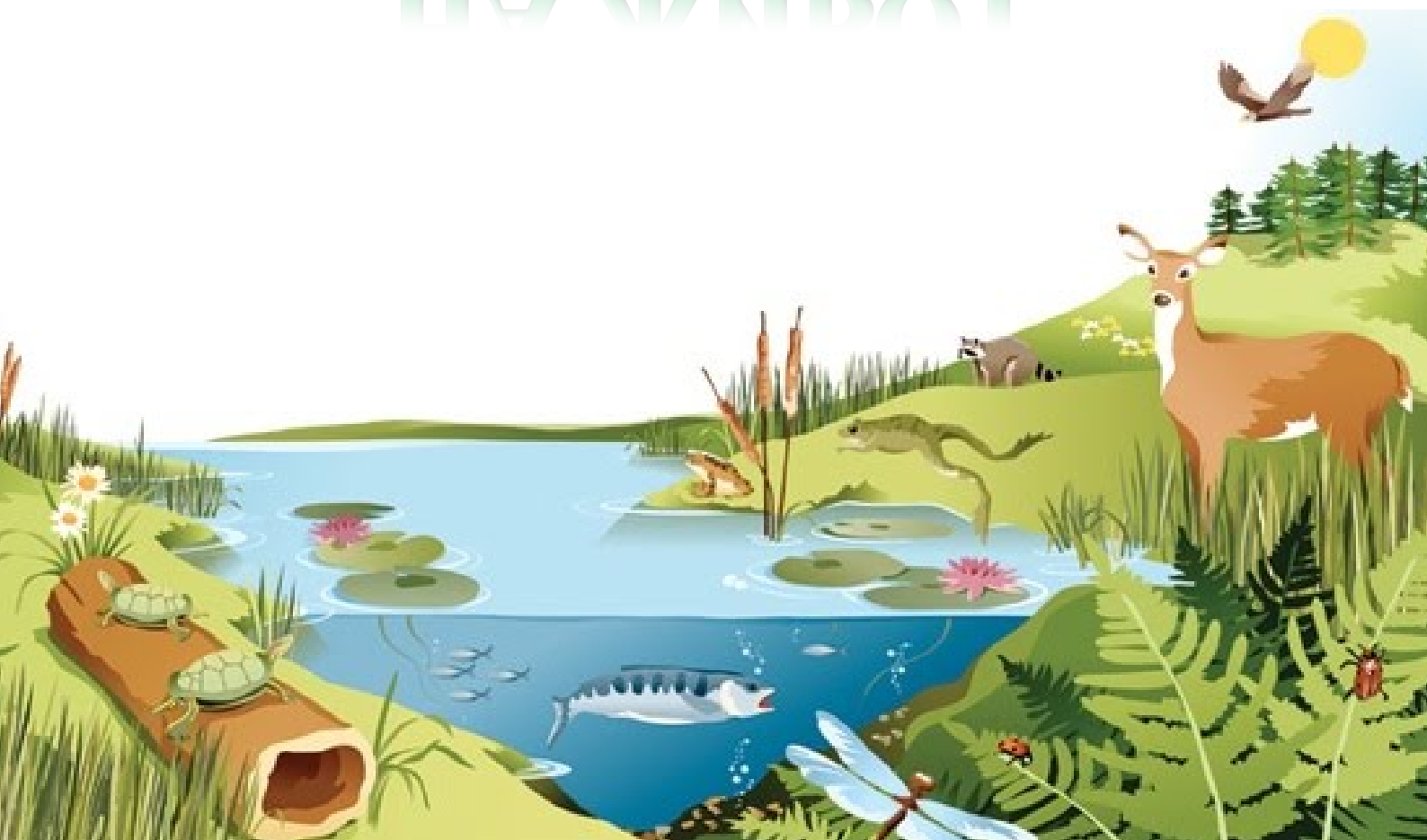
Човек може да издържи без вода само няколко дена. Човешкото тяло се нуждае от 1 – 2 литра вода на ден. През горещите летни месеци или когато спортуваме, тази необходимост става още по-голяма, защото при изпотяването се губи много вода. Здравето и животът на човека зависят от чистотата на водата и въздуха и от храната, която използва. Затова трябва да опазваме природата и да се грижим за нея.

Разтворител – течност, която има свойството да разтваря други вещества
разтворено вещество – вещество, образуващо разтвор с вода или друг разтворител

Large green palm fronds hang down from the top of the page.

ОРГАНИЗМИТЕ И ТЯХНАТА СРЕДА НА ЖИВОТ

Тема 8:

Живи организми

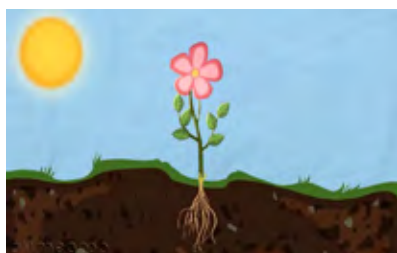

Храненето, растежът и размножаването се наричат жизнени процеси. Те отличават живите организми от неживите тела.

Организмите се хранят.

Всички живи организми се нуждаят от храна. Кой с какво се храни?

Растенията се хранят от почвата и слънчевите лъчи

Агнето пасе трева.

Орелът се храни със змия.

Животните се хранят с растения или други животни.

Всички живи организми растат и се променят. Организмът набавя нужни за растежа вещества от различните храни. Растенията растат през целия си живот, а хората и животните – до определена възраст.

Проследете как расте Ани, и какви промени настъпват в различните възрасти.

3 Организмите се размножават.

Всички хора, животни и растения се размножават. От семената на растенията поникват нови растения. От яйцата на птиците се излюпват малки птичета. Хората раждат бебета. Размножаване означава създаване на свои наследници – хора, животни и растения.

Размножаване при човека.

Размножаване на растения и животни.

4 Жизнени процеси

Храненето, растежът и размножаването са жизнени процеси. За да се поддържат живи, всички организми извършват такива процеси. В неживите тела не протичат жизнени процеси. Назовете жизнени процеси в живата природа?

Организъм – всяко живо нещо, например растение, животно или човек.

Жизнен процес – това, което всеки организъм трябва да извършва, за да се поддържа жив. Например храненето, растежът и размножаването са жизнени процеси.

Тема 9:

Групиране на организми

Организмите се разделят на групи.
Трите най-големи групи организми са: животни,
растения и гъби. Човекът е от групата на животните.

Как се хранят?

- Растенията сами си изграждат хранителни вещества, като използват слънчевата светлина, почвата и въздуха.

Растенията сами си изработват храната.

- Животните се хранят с растения или с други животни. Овцата пасе трева. Вълкът напада овцата и я изяжда.

Човек всекидневно
преработва
храната, която
приема.

Животните не могат сами да си изработват
храната.

- Гъбите изсмукват храната си от живи растения. Те увреждат растенията.

Гъбите приличат на животните по това, че също като тях не изработват сами храната си.

2

Движението е жизнен процес, който извършват всички живи организми. Как се движат животните и човекът от картинките?

3

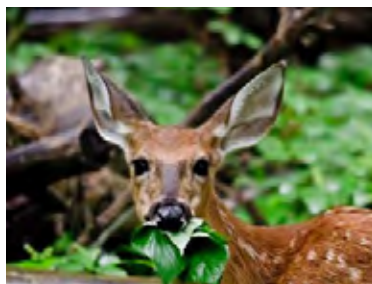
Растенията не могат да се движат свободно, защото те са захванати за почвата. Могат да движат отделни свои части – листа, цветове.

Гъби – организми, които външно приличат на растения, но не могат като тях да изграждат хранителни вещества с помощта на слънчевата светлина.

Допълнителна задача

Приложение 9

Тема 10:

Хранене на растенията и животните

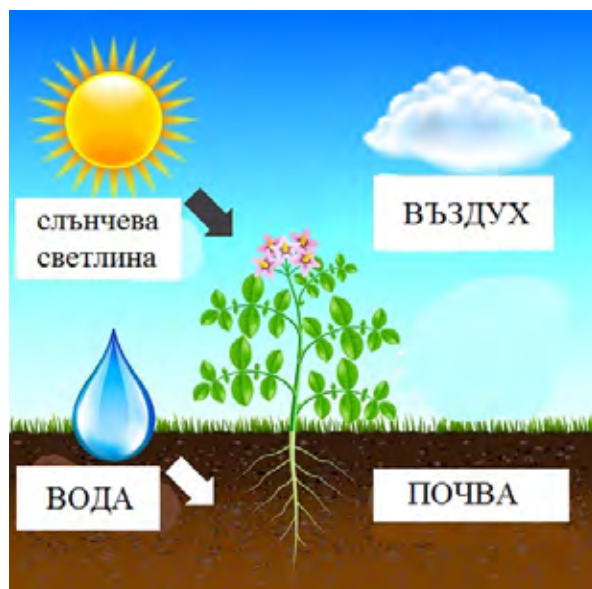

Храненето е един от основните жизнени процеси. Растенията сами изграждат необходимите им хранителни вещества. Според начина си на хранене животните се разделят на три групи: растителноядни, месоядни (хищници) и всеядни. Една част от тях се хранят само с растения, други – с животни, а трети – и с растения, и с животни.

Всеки организъм има свой дом в природата. Това е неговата среда на живот, която му осигурява необходимите условия на живот: въздух, вода, светлина, храна, топлина и други.

Как се хранят растенията? Посочете на картинката.

Растенията изработват сами необходимите им хранителни вещества. Задължителни продукти са: слънчева светлина, въздух, вода и почва. С помощта на слънчевата светлина листата изграждат хранителни вещества.

Гъбите извличат храна от почвата, водата или от други растения и животни, към които се прикрепят.

3

Според източника си на хранене животните се делят на три групи:

4

Някои животни, като лешояда и хиената, се хранят с умрели животни – мърша. Те почистват природата и затова ги наричаме „санитари на природата“. Те са месоядни животни (хищници).

растителноядно животно –
храни се с растения (трева,
клонки, плодове, ядки и други).

хищник – животно, което улавя,
убива и изяжда други животни.

всеядно животно – приема както
растителна, така и животинска
храна.

Допълнителна
задача

Тема 11:

Как оцеляват животните и растенията

Всеки жив организъм има свой дом в природата, наречен **среда на живот**. Средата на живот им осигурява храна, вода, въздух и други условия на живот. Растенията и животните сами се предпазват от врагове и климатични условия.

1

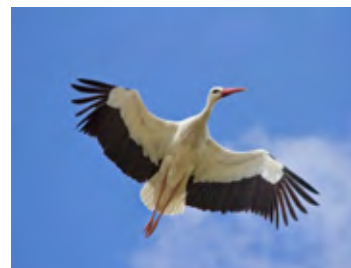
Средата на живот крие и своите опасности. Всяко животно се предпазва по различен начин от своите врагове.

Приспособления на животните:

➤ Бягат

➤ Летят

➤ Плуват

➤ Защитна окраска

Зелената окраска помага на жабата и скакалеца да се слоят с листата.

➤ Здрава черупка

Здравата черупка предпазва костенурката от врагове.

➤ Бодли

Бодлите защитават таралежа.

➤ Растенията също имат врагове и приспособления, с които се предпазват.

При допир листата на копривата парят, а магарешкият бодил има остри бодли.

2

Предпазване от студ, горещина и суша

Предпазване от студ

На Северния полюс животните се предпазват от студа чрез дебелия си козина и дебел слой подкожни мазнини.

Бяла северна мечка

Бял северен тюлен

Предпазване от горещина

В горещата пустиня се срещат камили, които издържат 10 дни, без да пият вода.

едногърба камила

пустинна лисица - фенек

➤ Предпазване от суша

В най-горещите и сухи места се срещат растения, които са се приспособили към климатичните условия. Те имат дълги и плитки корени, с които изсмукват вода и я съхраняват в стъблото си.

Кактус

Бързорастящо пустинно дърво

При маслиновото дърво и растението столетник листата са покрити с восък, който не позволява изпарението на водата.

среда на живот – мястото, на което даден организъм се е приспособил да живее
условия на живот – това, от което се нуждаят организмите и го получават от своята среда на живот (въздух, вода, светлина, храна и други)
окраска – цвят, шарка

Тема 12:

Растенията на сушата

Растителният свят е богат и разнообразен.
В равнините и планините има достатъчно светлина,
топлина, въздух, вода и почва.

Групиране на растенията

Според вида на листата дърветата и храстите се разделят на широколистни и иглолистни. Кой от клонките на снимките са на широколистни дървета, а кои – на иглолистни? По какво се различават двата вида листа?

ИГЛОЛИСТНИ	ШИРОКОЛИСТНИ	ХРАСТИ	ТРЕВИ
бор/ела	дъб/бук	чимшир/горска жълтуга	трева/декоративна трева
 	 	 	

2

Растенията в равнините

Хората обработват голяма част от земята в равнините.

➤ Отглеждат пшеница, царевица и други зърнени растения. За какво използват хората пшеницата и царевицата?

➤ Овощна градина

В овощните градини са засадени ябълки, сливи, праскови и други плодни дървета. Назови плодовете на картинките. Кой се грижи за тях? Кой е любимият ви плод?

➤ Зеленчукова градина

Разгледайте картината и назовете какви зеленчуци са засадени в зеленчуковата градина. За какво ги използват хората?

3

Растенията в планините

Широколистните дъбови гори заемат по-ниските склонове на планините. Те са светли и топли. В тях има и много храсти. Напролет разцъфтяват минзухари и иглики. По-високо в планините се разполагат иглолистните гори. На поляните между дърветата растат къпини, боровинки, диви ягоди, малини.

Есепна дъбова гора

Иглолистни гори

4 Защитени растения

Много от планинските цветя, като еделвайса и планинския божур, са **защитени растения**.

еделвайс

пясъчна черноморска
лилия

водна лилия

жълт божур

5 Грижи за природата

В горите въздухът е чист. Те са отлично място за почивка. Трябва да се грижим за горите: да не ги замърсяваме, да ги пазим от пожар, да не изсичаме дърветата, да засаждаме нови дръвчета. Когато сте на излет в планината, не късайте цветята! Нека всички да им се радват!

защитени растения –
застрашени от изчезване или
унищожение растения,
опазването на които се
контролира от държавата

Допълнителна
задача

Приложение
12

Тема 13:

Животните на сушата

Сушата е среда на живот на много животни. Животни има почти навсякъде на сушата – в планините, в равнините и низините, в почвата.

1

Животните на сушата

Почвата осигурява необходимите условия на живот на дъждовния червей, къртицата, поповото прасе, червените мравки и др. Те по различен начин са се приспособили към своята среда на живот. Как се е приспособила къртицата към условията за живот под земята?

червена мравка

дъждовен червей

къртица

попово прасе

2

Животни в равнините

Тези птици кълват семена, червеи, скакалци и други дребни животни. Те са полезни. Пъдпъдците унищожават семената на плевелите. Назовете, посочете полезните и вредните животни.

яребица

пъдпъдък

Лалугерът и полската мишка нанасят вреди на селското стопанство.
Те прегризват младите растения и унищожават част от реколтата.

Посочете кои животни са полезни и кои вредни за природата?

Животни в планините

В планините има
гори и поляни.
Назовете животните
в горите, поляните...

и по открити
скалисти места.

Назовете животните. Кой са полезни и кои са вредни?

Защитени животни

белоглав
лешояд

рис

пеликан

плевел – саморасло растение,
понигнало в нива или в градина
наред с отглежданите от човешка
растения. Плевелите намаляват
добивите от пшеницата и другите
селскостопански растения.

Допълнителна
задача

Тема 14:

Хранителна верига

Всеки организъм може да послужи за храна на друго живо същество. Нуждата от храна свързва организмите помежду им. Зависимостта на животните от растенията може да се изрази със следната схема:

Всяка **стрелка** означава **храна** за: тревата е храна за заека, заекът е храна за лисицата.

Тази връзка се нарича **хранителна верига**.

Хранителните вериги показват нагледно кой кого изяжда, как нуждата от храна свързва растенията и животните в дадена среда на живот.

1

Животните не могат сами да си произвеждат необходимите хранителни вещества. Те ги приемат наготово като растителна или животинска храна. Как се нарича връзката между тях?

2

Хранителните вериги започват винаги с **растения** или **части от растенията** – листа, плодове, семена.

Това е така, защото единствено растенията сами произвеждат храната си. Месоядните животни получават храната си от животни, които използват растителна храна.

Заедно да обясним хранителната верига. От колко организма се състои хранителната верига? Кой кого изяжда?

3 Човекът и хранителните вериги

Хлябът е една от основните храни за хората. Той се прави от растението пшеница. Следователно всеки от нас участва в хранителната верига. Как човекът участва в хранителната верига?

Хората, които ядат месо и мляко, участват в хранителни вериги като тази:

Човекът е в края на много хранителни вериги.

хранителна верига—порецда от организми, която показва кой кого изяжда. Тя започва с растение, което е храна за първото животно от веригата, а самото то е храна за второто животно и така нататък.

Допълнителна задача

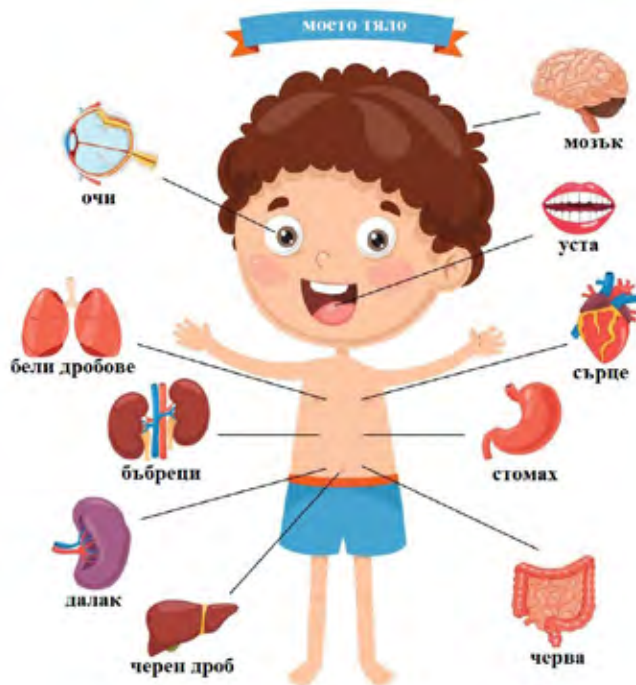

Тема 15:

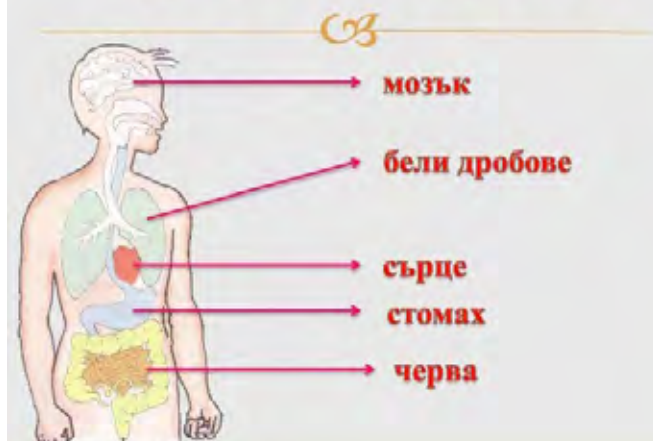
Органи на човешкото тяло

Човешкото тяло е изградено от много органи, които са свързани помежду си. Всеки от тях има различна дейност, но всички работят заедно в екип. Едни от най-важните органи в нашето тяло са **мозъкът, сърцето, стомахът и белите дробове**.

Сред най-важните органи са:

1

Какво има вътре в нашето тяло?

1. **Мозъкът** се намира в главата. Мозъкът управлява всичко: движението на човека, слуха, зрението, говора. Той поддържа връзка с всички части на тялото и ги контролира.

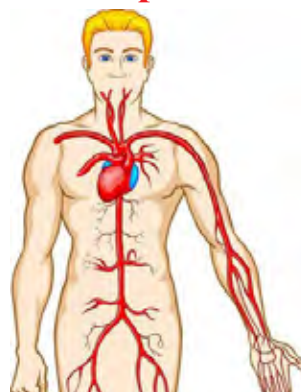
2. **Белите дробове** са органи, с които дишаме. Човекът непрекъснато вдишва и издишва въздух, когато е буден или спи, по време на работа или почивка.

3. **Сърце**. Сърцето непрекъснато се свива и разпуска. То движи кръвта в тялото.

Кръвта се движи по меки тръбички, наречени **кръвоносни съдове**.

4. **Стомах.** Прилича на торба, в която попадналата храна се смила и се придвижва към червата.

5. **Черва.** В тях завършва смилаването на храната. Хранителните вещества се разтварят в кръвта и се разнасят от нея в цялото тяло.

2

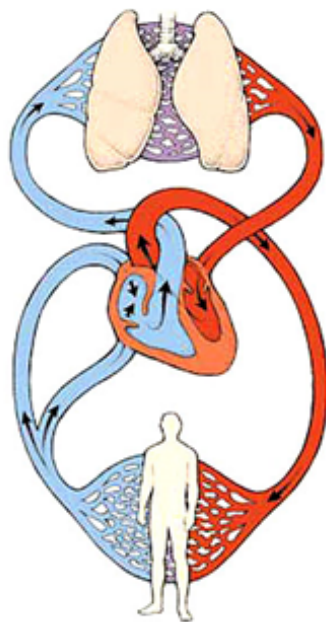
Как работи сърцето?

Сърцето е подобно на помпа, която движи кръвта в тялото ни. То непрекъснато се свива и отпуска. Кръвта се движи по меки тръби, наречени кръвоносни съдове, по които кръвта се движи.

За какво служат кръвоносните съдове?

ПОСОКА НА ПРИДВИЖВАНЕ НА КРЪВТА

Кръвоносен съд към
белите дробове.

Кръвоносни съдове в
белите дробове.

Кръвоносен съд към
сърцето.

Кръвоносен съд
към сърцето.

Кръвоносен съд, по който
кръвта се движи от сърцето
към тялото.

3

Назовете органите,
показани на схемата?
Покажете на своето тяло
посочените органи.

Сърце– орган, който движи кръвта

Бели дробове– орган на дишането

Стомах – подобен на торба орган, в който се събира храната.

Черва– органи, в които се извършва най-важната част от смилането на храната. Необходимите за организма вещества преминават в кръвта, а ненужните се изхвърлят.

Кръвоносни съдове– меки тръбички в цялото тяло, по които тече кръвта.

Допълнителна
задача

Тема 16:

Скелет и мускули

Всеки от вас има скелет вътре в тялото си. Той е съставен от кости, към които са прикрепени мускулите. Скелетът и мускулите са органи на движението.

За какво служи скелетът?

Костите са твърди и здрави, имат различна форма и големина. Свързани са помежду си и образуват скелет. Мускулите са заловени за костите на скелета. Скелетът и мускулите осигуряват опората и движението на тялото.

Назовете, покажете частите на скелета.

За какво служи скелетът и за какво – мускулите?

КОСТИ

мускули

опора

движение

3

Скелетът не може да се движи без участието на мускулите. Мускулите работят, като се свиват и разпускат и по този начин движат тялото. Разгледайте картинката и покажете свит и разпуснат мускул на вашата ръка.

4

При неправилна стойка, гръбначният стълб се изкривява. Посочете кои стойки са правилни и кои не.

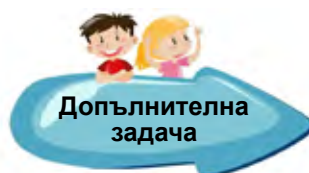
5

За да бъдем здрави и силни, трябва да се движим, спортуваме и храним здравословно. Плуването, гимнастиката, различните игри развиват всички мускули. Назовете спортовете от картинките. Имате ли любим спорт?

Скелет – служи за опора и движение на тялото. Съставен е от 206 кости.

Мускули – закрепени са към костите и движат тялото. Човекът има над 600 мускула.

Тема 17:

Зъбите и грижите за тях

В устната кухина се намират езикът и зъбите. Човек приема храната чрез устата. Зъбите я раздробяват на малки парченца.

Резците отхапват храната, **кучешките** зъби я разкъсват, а **кътниците** я стриват. За да бъде сдъвкана добре храната, зъбите трябва да са здрави.

1

За какво служат зъбите? Покажете на картинката трите вида зъби.

2

За да са здрави, зъбите трябва да се почистват редовно – всяка сутрин и вечер след хранене, с четка и паста за зъби. Кое заболяване се получава при лоша хигиена и неправилно хранене?

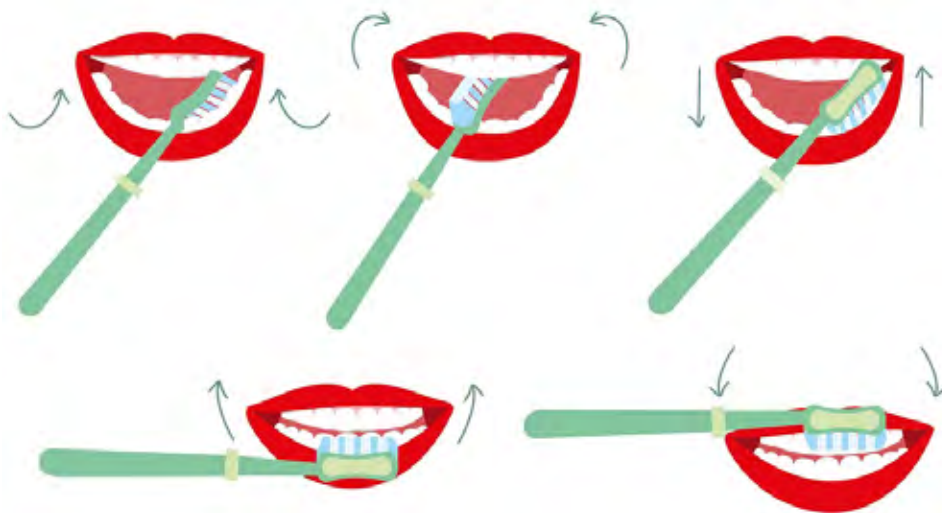
3

ПРАВИЛА ЗА ЗДРАВИ ЗЪБИ

1. Почиствайте редовно зъбите си!

КАК ДА МИЕМ ЗЪБИТЕ СИ ПРАВИЛНО

2. Хранете се правилно! Разделете храните на такива, които укрепват зъбите, и такива, които могат да им навредят. До какво води употребата на захарни изделия?

3.

Посещавайте зъболекаря поне два пъти в годината!

Защо трябва да посещаваме зъболекаря редовно? Вие посещавали ли сте вашия зъболекар? Какви съвети ви дава вашият зъболекар?

зъби – твърди израстъци в устата, с които отхапваме и дъвчем храната
хигиена – начин на поведение и мерки за опазване на здравето

Допълнителна
задача

Приложение
17

Тема 18:

Моето здраве

Здравословният начин на живот включва хранене с разнообразна храна – растителна и животинска, поддържане на добра лична хигиена, редовно спортуване, закаляване и спазване на дневния режим. Здравословното хранене спомага за растежа на тялото и го укрепва.

1

Кое хранене е здравословно? Кои храни за какво са нужни?

храни за растежа и развитието

храни за движението и работата на органите

храни, които са богати на витамини

2

Какви правила трябва да спазваме при хранене? Споделете вашия хранителен режим? По колко пъти се храните дневно?

1

2

3

3

Хигиенни правила при движението
Спортът и физическите упражнения развиват и укрепват тялото.
Къде и как прекарват децата свободното си време?

4

Злополуки

При невнимателно движение или падане може да изкълчите някой от крайниците си. Потърсете лекарска помощ. В какво се състои първата помощ при злополука? Кои крайници са обездвижени?

ВИТАМИНИ – вещества, съдържащи се в малки количества в плодовете, зеленчуците и в други храни. Необходими са за растежа и за здравето на човека

Допълнителна задача

Приложение
18

ПРИЛОЖЕНИЕ

ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА

III клас

ПРИЛОЖЕНИЕ №1

Подредете пъзела и отговорете полага ли грижи човекът за този вид растения? Назовете растенията.

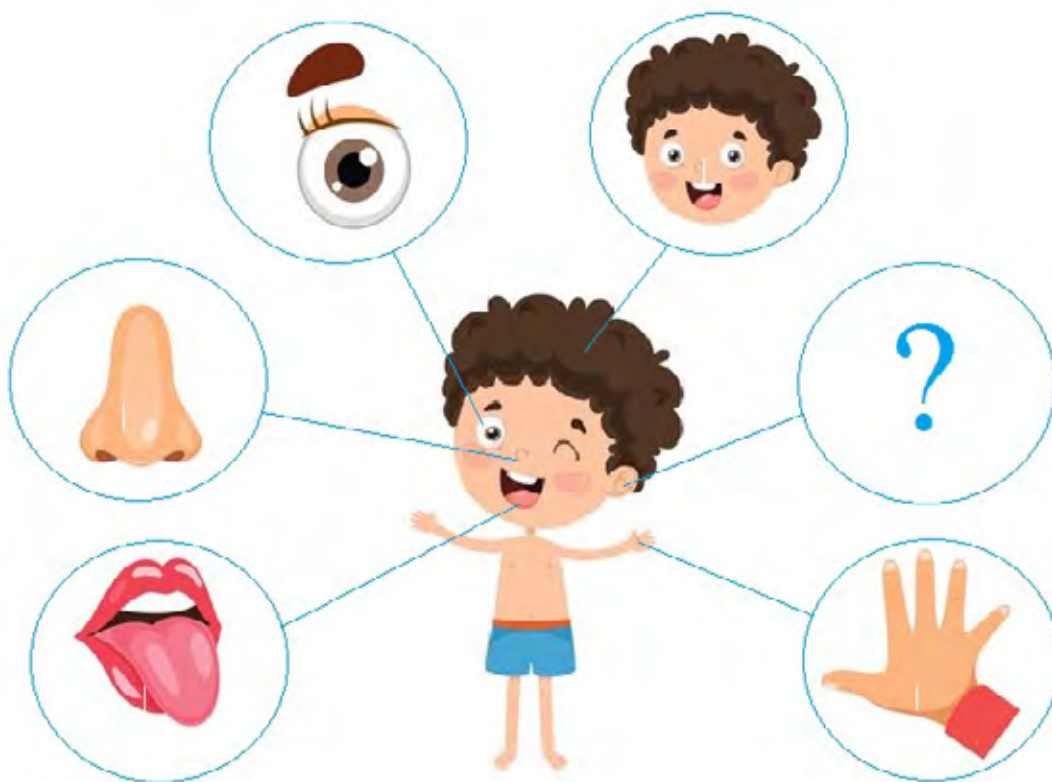

Кой къде живее?

Покажете сетивните органи. Кой от тях липсва?

 Свържете телата с веществата, от които са направени.

ГУМА

ДЪРВО

МЕТАЛ

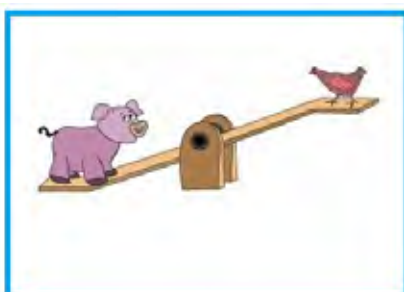
ПЛАСТМАСА

КОЖА

СТЪКЛО

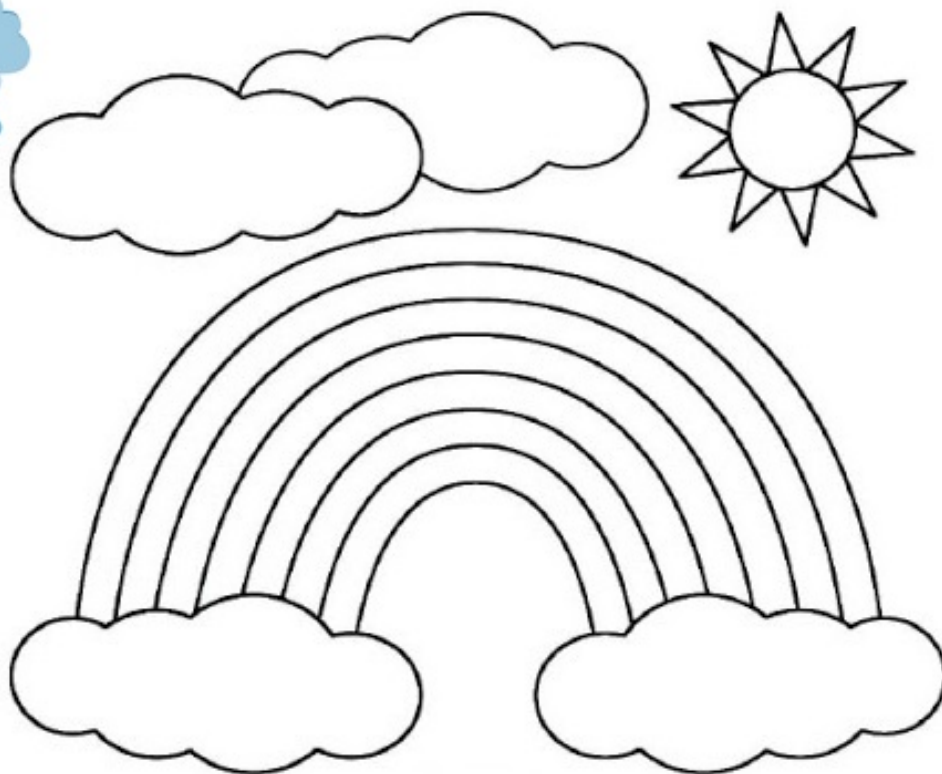

 Оградете предмета с по-голяма маса.

Оцветете дъгата.

Назовете твърдите, течните и газообразните тела от картината. Изрежете и поставете телата на правилните им места в таблицата.

ТВЪРДИ	ТЕЧНИ	ГАЗООБРАЗНИ

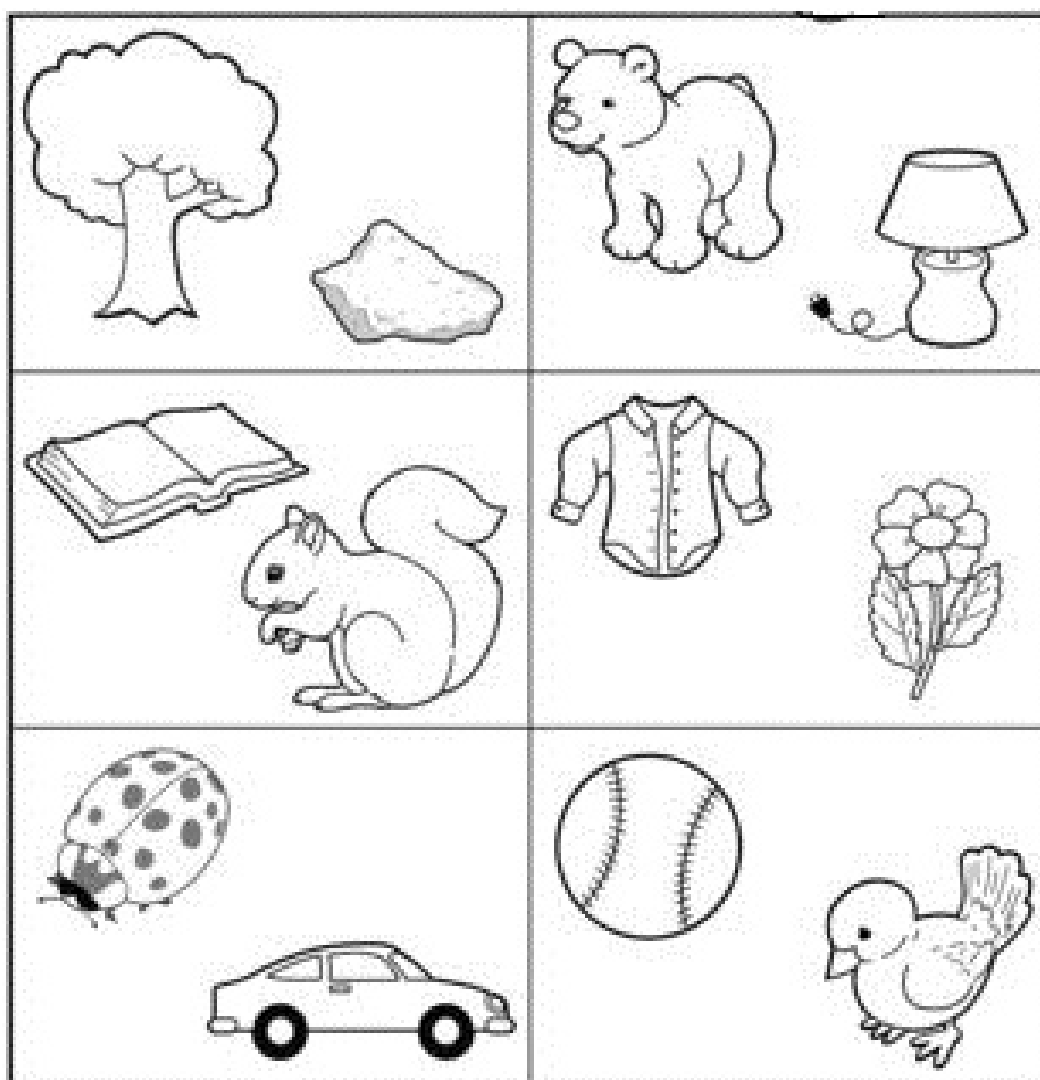

Разгледайте картинката и покажете топката с най-голям обем.

Оцветете организмите, които се нуждаят от въздух, за да живеят.

Вземете лист хартия и размахайте пред лицето.
Как наричаме движението на въздуха?

За какво се използва водата у дома?

Необходими материали:

- 3 стъклени чаши;
- вода;
- мляко;
- портокалов сок.

ОПИТ

Следвайте стъпките:

1. Налейте в чашите посочените течности.
2. Сравнете водата с другите течности – мляко и портокалов сок.
3. Какъв е изводът?

ВОДА

МЛЯКО

СОК

Разделете и свържете изброените по-долу тела на две групи:

- живи организми;
- неживи тела.

Преди това за всяко от тях отговорете на въпросите:

Храни ли се? Може ли да расте? Размножава ли се?

Хранят, растат, размножават – жизнени процеси

ЖИВИ ОРГАНИЗМИ

НЕЖИВИ ТЕЛА

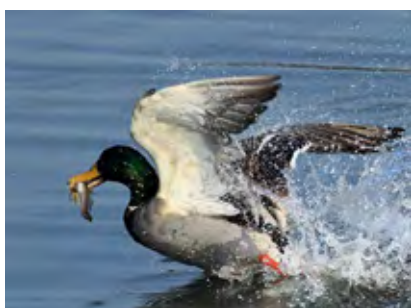

Кой се движи и кой не се движи от живите организми?

Как се движат и с какво се хранят животните от картинката?

дива патица

кълвач

куче

човек

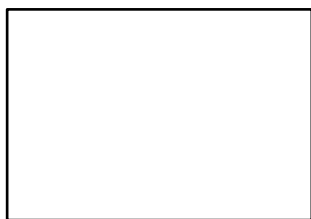

Как заекът, таралежът, костенурката и жабата се предпазват от врагове?

Изрежете животните и ги поставете на правилното място.

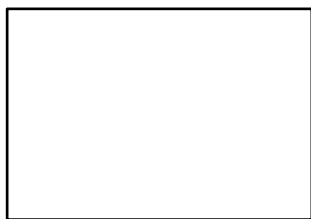

1.

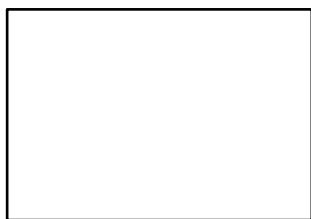
има защитна окраска.

2.

се защитава с бодлите си.

3.

успява да избяга от враговете си.

4.

се скрива в черупката си.

Направете от пластилин един плод и зеленчук по ваше желание.

Оцветете животните в гората.

Изрежете картинките и подредете хранителните взаимоотношения между тях.

Залепете хранителната верига върху блоков лист.

Посочете с помощта на схемата от урока мястото от вашето тяло, където се намира:

- а) мозъкът;
- б) сърцето;
- в) стомахът.

бели дробове

МОЗЪК

черва

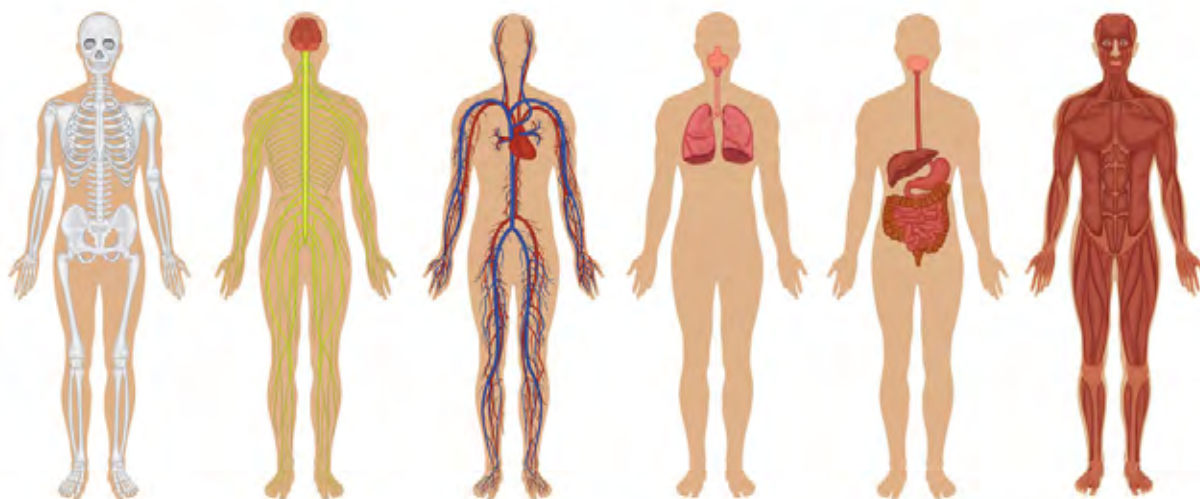
СТОМАХ

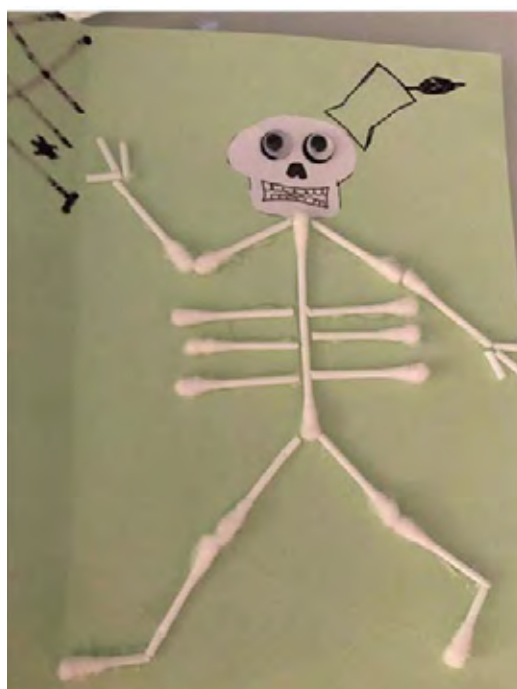
сърце

Посочете органите на всяко човешко тяло от картинката.

Опитайте да изработите скелет от клечки за уши.

Разделете храните на две групи: храни, които укрепват зъбите, и храни, които вредят на зъбите.

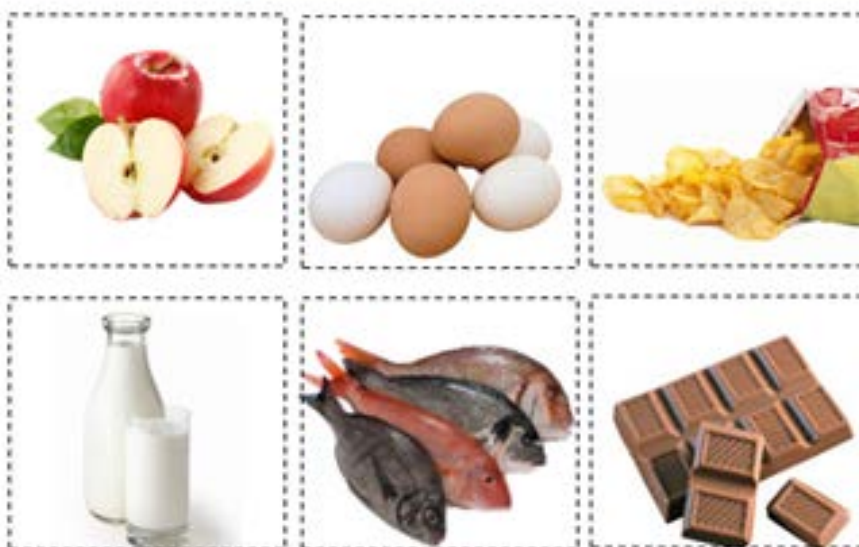
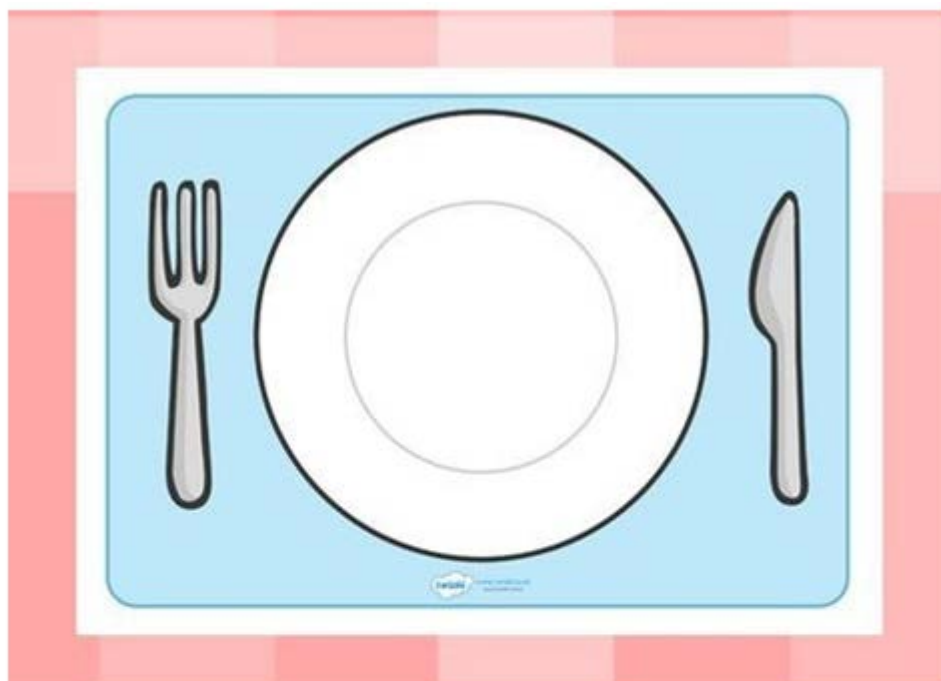
 полезни храни	 вредни храни

Подредете здравословна храна в чинията.

Кои от продуктите включвате във вашия режим.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ЧОВЕКЪТ

И ОБЩЕСТВОТО

за ученици от IV клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

 Мастер-классы и уроки на нашем сайте

Coímbra se situa no interior de Portugal.

Теропити - Сифан

 Свободата на България

На 3 април 1876 Народното събрание решило София да бъде столица на България. Днес той е най-важния управителски град. Столицата на нашата родина със свой герб.

На терба са изобразени покровите маке на терба Света Софија, црквата „Свети Георги“ и црквата „Свети Димитрие“.

[Test on Cognition](#)

В София се измислят

Highway number 2000

Navigation: [Home](#) [About](#) [Contact](#) [Privacy](#) [Terms](#) [Feedback](#)

Deposits: 100,000

Degree of Leptosis

Cephaloscyphus *La. & S.*

Department of Health and Human Services

905

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	България на картата на Европа и Балканския полуостров.....	907
2.	Природни области в България.....	909
3.	Стопанска дейност на хората и природната среда.	912
4.	Защита на българската природа.....	914
5.	Органи на държавната и местната власт в Република България.	917
6.	София – столицата на нашата родина.	919

Тема 1: България на картата на Европа и Балканския полуостров

1

Географската карта и глобусът представят Земята в умален вид, чрез различни цветове и условни знаци.

Умаленото изображение на земното кълбо се нарича глобус. Първият български глобус е изработен през 1836 г. от Неофит Рилски.

Първият български глобус е изработен през 1836 г. от Неофит Рилски.

За да можем да определим мястото на дадени обекти на земната повърхност, използваме географските карти.

2

България се намира в югоизточната част на Европа и в източната част на Балканския полуостров.

За да можем да определим мястото на дадени обекти на земната повърхност, използваме географските карти. България е на четвърто място по големина на територията си сред страните от Балканския полуостров.

България граничи с пет държави: Румъния, Турция, Гърция, Северна Македония и Сърбия.

Мястото на Балканския полуостров и България в континента Европа

На север България граничи с Румъния.

Западни съседки са ни Сърбия
и Северна Македония.

На юг съседни са ни Гърция и Турция.

На изток България граничи с Черно море.

Тема 2:

Природни области в България

Природни области.
Природните области на България са:
Дунавска равнина, Старопланинска област, Преходна област, Рило-Родопска област и Черноморско крайбрежие.

1

Дунавска равнина

Дунавската равнина е най-северната природна област в България, разположена на юг от река Дунав.

Географско положение

Стопанска дейност

Град Видин

Град Русе

2

Старопланинска област

Географско положение

Стопанска дейност

град Жервна

град Котел

3

Преходна област

Географско положение

Стопанска дейност

град Хисаря

град Казанлък

4

Рило-Родопска област

Географско положение

Стопанска дейност

град Златоград

град Смолян

5

Черноморско крайбрежие

Географско положение

Стопанска дейност

град Варна

град Несебър

Тема 3: Стопанска дейност на хората и природна среда

1

Стопанската дейност на хората нарушава природата.

Изсичане на гори

Горски пожар

Пръскане на посеви против вредители

Замърсяване на въздуха

Замърсяване на водата

Наторяване

Замърсява ли транспортът околната среда?

2

Как да опазваме природната среда? Замърсяването на въздуха, водите, почвите оказва отрицателно влияние върху живота на организмите и човека. Има различни начини за защита и опазване на природната среда.

Пречиствателна станция на замърсени води

Засаждане на нови гори

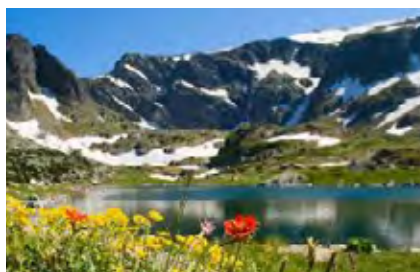

Пречиствателна станция на въздуха

Пречистване на замърсена земя

Тема 4: Защита на българската природа

1

В природните области на България има различни защитени природни обекти.

Началото е поставено през 1933 г. с обявяването на първия български резерват – „Силкосия“. Той се намира в планината Странджа. През 1936 г. е обявен и първият на Балканския полуостров народен парк – „Витоша“.

Национални паркове

НП „Рила“

НП „Пирин“

НП „Централен
Балкан“

Природни паркове

Природен парк „Витоша“

Природен парк „Врачански Балкан“

Резервати

Резерват „Ропотамо“

Резерват „Камчия“

Карта на България. Защитени природни обекти

2

Създадена е Червена книга за застрашените от изчезване растения и животни.

➤ Защитени животни

Черен щъркел

Царски орел

Морска видра

Тюлен монах

➤ Защитени растения

Водна лилия

Рилска иглика

Скална метличина

Златисто лале

Тема 5: Органи на държавата и местната власт в Република България

1

Държавна власт и органи за управление

Органи на държавно управление: Народно събрание, Министерски съвет, Президент на република България. Важна задача на Народното събрание е да избере министър-председател. Президентът на Република България се избира за срок от 5 години. Той е главнокомандващ на войската и представлява страната в отношенията с другите държави.

Народно събрание

Сгради на Министерски съвет

Сграда на Президента на Република България

2

Органи на местната власт

Всяко селище представлява отделна община. Те се ръководят от **кмет**, на когото помагат мъдри хора. В България има 265 общини, всяка от които се управлява от избрани от гражданите кмет и общински съвет.

Центърът на София (сградите на Министерския съвет и Президентството)

Сграда на Столична община

Нова пленарна зала на Народното събрание

Община Варна

Община Стара Загора

Община Пловдив

Тема 6: София – столица на нашата родина

1

Местоположение и минало на нашата столица

Столицата е разположена в Софийското поле, което е заобиколено от планините Стара планина, Витоша, Люлин и Лозенска планина. Земята край София са плодородни, в близост е р.Искър и се срещат топли минерални извори. Нашата столица носи името на християнски храм „Св.София“.

София на картата на България

Столицата - София

2

Столицата на България

На 3 април 1879 г. Народното събрание решило София да бъде столица на България. Днес той е най-важният управленски град. Столицата на нашата родина има свой герб.

Герб на София

На герба са изобразени покровителката на града света София, църквата „Св. Георги“, планината Витоша, минералните извори, а в центъра е поставен лъв – символ на българската сила.

➤ В София се намират:

Народен театър „Иван Вазов“

Национална библиотека „Св.св. Кирил и Методий“

Църквата „Св.Георги“

Църква „Св.София“

Софийски университет „Св.Климент
Охридски“

Национален дворец на културата

Столица-главен град, в който се
намират органите на държавното
управление

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА

**за ученици от IV клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА**

ПЪТЕВОДИТЕЛ

Тема на упражнението

Днес научих

Упражнение
за работа

Тема: 1
Почва

Почвата се намира на повърхността на земята. От почвата израстват растенията, животните яват, хората я ползват.

1 Почвата е съставена от минерални зърна и **хумус**. В нея има въздух и вода. От растителните и животинските отпадъци се образува тъмна почва, която е богата на **хумус**.

Почвата съдържа много частици: минерални, органични, животински и растителни.

2 Създадена на почвата

Създаването започва от живителните зърна, които се падат на почвата. Почвата трябва да се обработва и да се поддържа чиста. Угнетената почва изпуска въздух и вода.

Примерната обработка започва с обработката на почвата.

3 Захаросване на почвата

Основен източник на почвата са:

Всички растения имат нужда от почвата, за да могат да израстват. Почвата е източник на храна за животните и хората. Почвата е източник на вода и въздух. Почвата е източник на енергия. Почвата е източник на живот.

Речник

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Почва.....	924
2. Температура.....	926
3. Трите състояния на водата.....	928
4. Замърсяване и пречистване на водата	930
5. Планета Земя. Движение на Земята. Слънцето и Луната. Слънчевата система.....	932
6. Храната – източник на енергия за организмите. Развитие на растенията. Дишане на животните и растенията	934
7. Развитие на животни, които снасят яйца. Развитие на животни, които раждат малките си.....	936
8. Групиране на животни.....	938
9. Среда на животните	941
10. Опазване на природата.....	943
11. Човекът и здравословният начин на живот I.....	946
12. Човекът и здравословният начин на живот II	948

Тема 1:

Почва

Почвата се намира на повърхността на земята.

От почвата корените на растенията получават вода, въздух и соли.

- 1 Почвата е съставена от камъчета, пясък, глина и хумус. В нея има въздух и вода. От растителните и животинските остатъци се образува тъмна лепкава смес, наречена хумус.

■ Почвата съдържа твърди частици: камъчета, пясъчинки и глина.

- 2 Плодородие на почвата

Плодородието зависи от грижите, които хората полагат за почвата. Почвата трябва да се обработва и да се поддържа рохкава. Рохкавата почва задържа повече въздух и влага.

Правилната обработка запазва плодородието на почвата.

3 Замърсяване на почвата

Основните замърсители на почвата са:

Почва - повърхностният рохкав слой на земята, който има свойството плодородие.

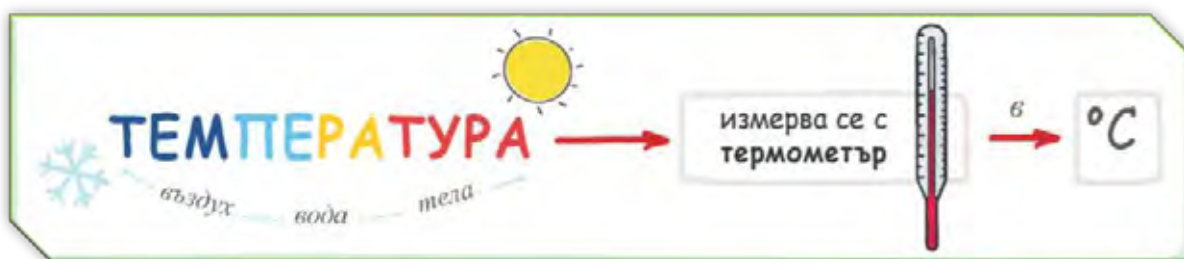
Хумус - кафява или черна смес от вещества в почвата, получена при разлагането на растителни и животински отпадъци. Съдържа вещества, необходими за храненето на растенията.

Тема 2: Температура. Измерване на температура

- 1 Температурата ни показва колко е нагрято едно тяло.

Термометърът е уред за измерване на температура.

Единицата за температура е градус Целзий (°C).

ПРИМЕР ЗА СЛАДОЛЕД И ЧАЙ!!!

- 2 За измерване на температурата на въздуха, водата и на човешкото тяло се използват различни термометри. Измерете температурата в класната стая и на двора.

Термометър за външна
и вътрешна температура
на въздуха

Термометър за вода

Температурата на човешкото тяло се измерва с медицински термометър. Нормалната телесна температура е 37 градуса.

Термометър за измерване на телесната температура

цифров медицински термометър

медицински термометър

безконтактен термометър

измерване на телесна температура

С помощта на учител (родител)
измерете температурата на тялото си.

Тема 3: Трите състояния на водата

- 1** Трите състояния на водата. Водата в природата се среща в три състояния: **твърдо**, **течно** и **газообразно**.

Твърдо

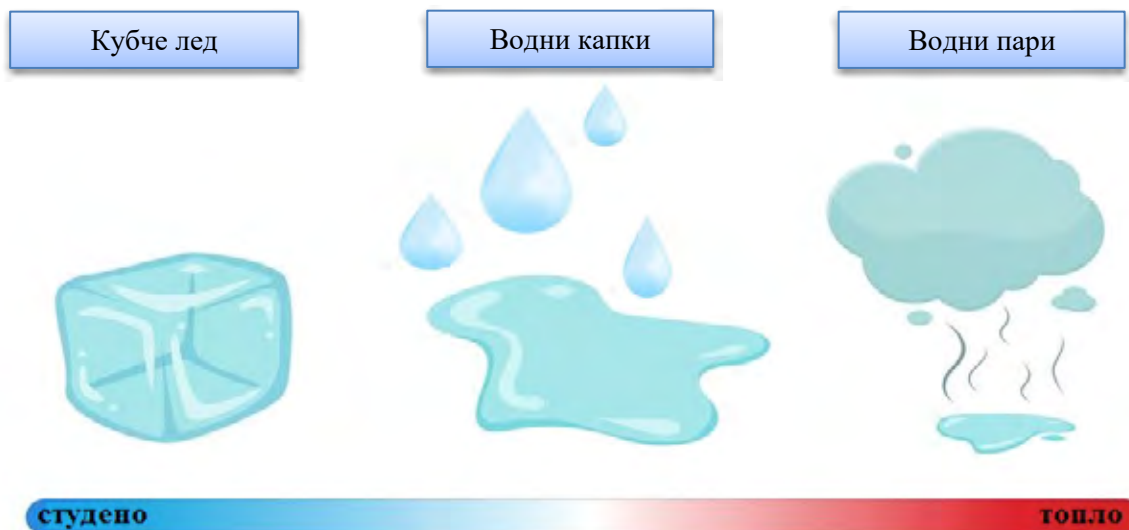
Течно

Газообразно

- 2** Поставена при различни условия, водата се променя. Тя невинаги е течност.

Кубчетата лед, водните капки и водните пари са съставени от едно и също вещество – вода.

- 3** С помощ от учител (родител) направете опита.

В съд за лед налейте вода и я поставете в камерата на хладилник. Какво наблюдаваме след известно време?

Тема 4:

Замърсяване и пречистване на водата

Водата в реките и езерата е замърсена от дейността на хора. Основни замърсители са нефтът, промишлените и битовите отпадъци. За да се пречисти, водата преминава през пречиствателни станции.

1 Коя вода е чиста?

В природната вода са разтворени различни вещества, те са необходими и полезни за организмите. Когато веществата са в големи количества, те замърсяват водата и тя става негодна за организмите. Чистата вода не съдържа вредни и отровни за живите организми вещества.

река

2 Кои са основните замърсители на водите?

Нефтът, промишлените и битовите отпадъци са основните замърсители на водата. В своята битова дейност хората също замърсяват водите.

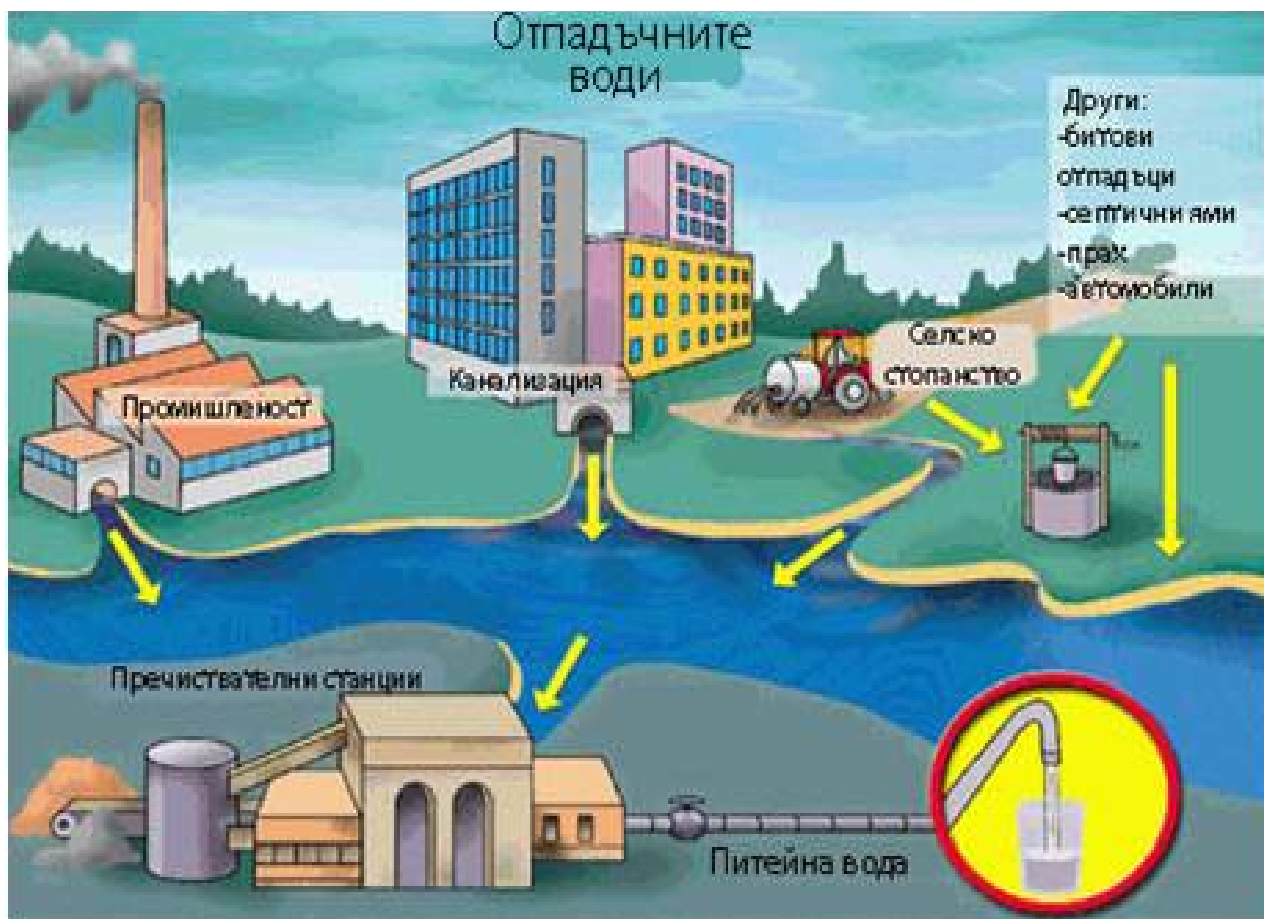
Замърсена вода от нефт

Замърсена вода с отпадъци

3 Как се пречистват замърсените води?

Използваната битова вода пристига в пречиствателната станция по тръбите на канализацията. Там тя се пречиства, след което стига до чешмите.

Тема 5: Планетата Земя. Движението на Земята. Слънцето и Луната. Слънчевата система

- 1** Планета Земя – Земята е огромно кълбо, което се върти около своята ос. На въртенето на Земята се дължи смяната на деня и нощта.

Земята засега е единствената планета, на която знаем със сигурност, че съществува живот. Ние не усещаме движението на Земята, но можем да наблюдаваме редуването на сезоните. То е свързано с характерни промени в неживата и живата природа.

Планета – голямо космическо тяло с форма на кълбо, което обикаля около звезда.

Планетата Земя

- 2** Слънцето и Луната.

Слънцето е най-близката до нас звезда, от която получаваме светлинна енергия. Луната не излъчва собствена светлина. Тя свети, защото отразява слънчевата светлина. През деня на небето виждаме Слънцето, а в безоблачна нощ можем да наблюдаваме Луната и звездите.

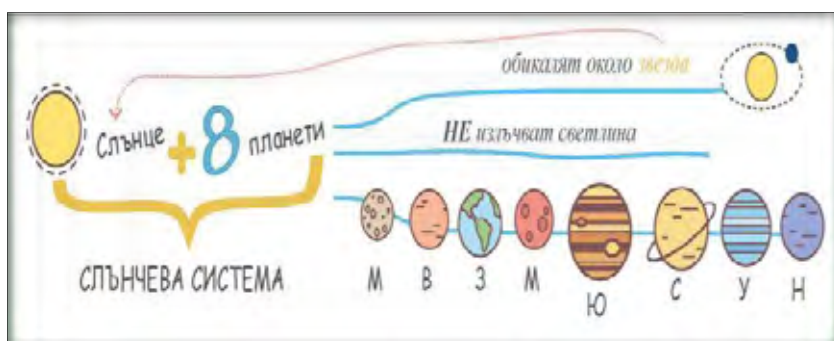
Звезда – огромно кълбо от горещи светещи газове. Слънцето е най-близката до нас звезда.

Слънчева система

Слънчевата система се състои от Слънцето и всички небесни тела, които обикалят около него. Земята е една от планетите в Слънчевата система. Планетите са кълбовидни небесни тела, които се движат около звезда.

Слънцето се намира в центъра на Слънчевата система. Около него обикалят осем планети: Меркурий, Венера, Земя, Марс, Юпитер, Сатурн, Уран, Нептун.

Тема 6:

Храната – източник на енергия за организмите. Развитие на растенията. Дишане на животните и растенията

1

Как растенията изграждат хранителни вещества?

Растенията сами изработват храната си, като използват слънчевата светлина и веществата от въздуха и почвата.

Чрез корените си приемат вода и соли от почвата.

2

Развитие на растенията

Жизнен цикъл на едногодишно растение

Жизнен цикъл на многогодишно растение

3

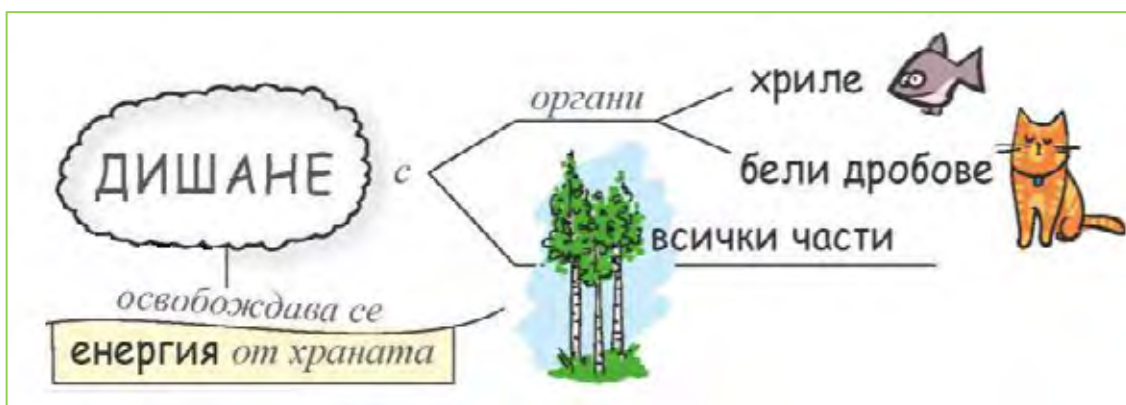
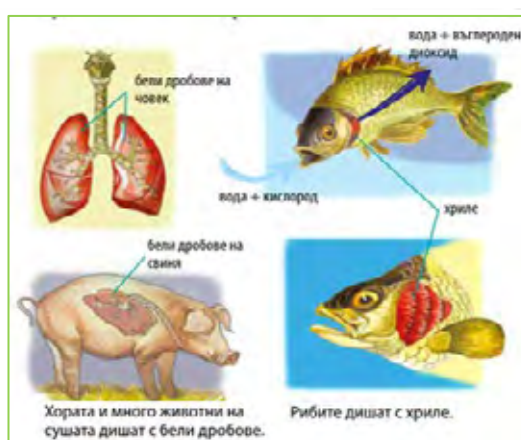
Дишане на растенията и животните

Растенията също дишат. Кислородът, от който се нуждаят за дишането, обаче е по-малко от кислорода, който те самите произвеждат, когато изграждат хранителни вещества. Затова растенията обогатяват въздуха с кислород.

Дишане при растенията

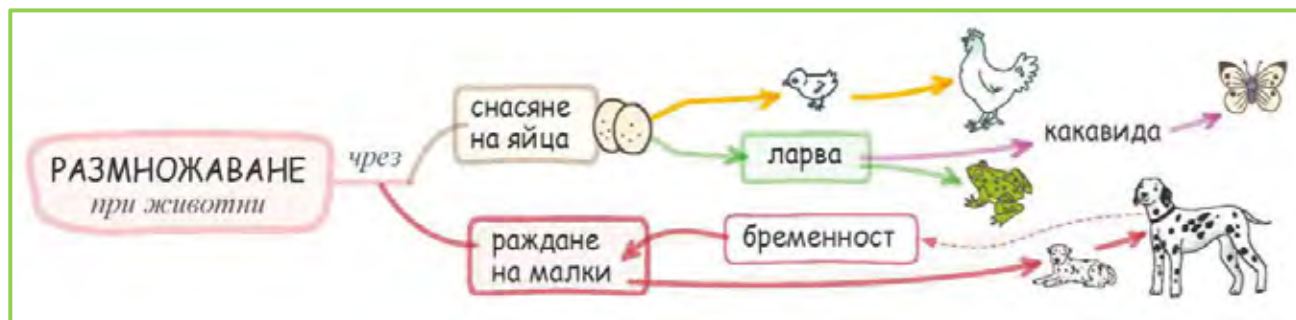
Дишане при човека и животните

Тема 7:

Развитие н животни, които снасят яйца. Развитие на животни, които раждат малките си

1 Развитие на животни, които снасят яйца

Жизнен цикъл
на пеперуда
Жизненият цикъл на
пеперудата се разделя на
4 етапа:

Жизненият цикъл
на кокошката се разделя
на 3 етапа:

Развитие на животни, които раждат малките си

КУЧЕ
бременност:
2 месеца,
брой малки:
от 2 до 10

СЛОН

бременност:
20 месеца/най-дълга/
брой малки:
от 1 или 2

Тема 8:

Групиране на животните

Някои животни имат гръбначен стълб, а други нямат.
Затова животните се разделят на две големи групи:
безгръбначни и гръбначни животни.

1 Безгръбначни животни. Насекоми

Медузата, дъждовният червей, ракът, паякът, пчелата, мидата, охлювът – са пример за безгръбначни животни. Най-многобройна е групата на насекомите – мравките, пчелите, мухите, пеперудите, бръмбарите.

Безгръбначни животни

Муха

Мравка

Рак

Охлюв

Медуза

Пеперуда

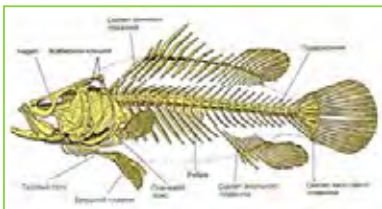
Насекоми:

1. Тялото е от 3 части.
2. Имат 6 крака.
3. Повечето имат крила.
4. Снасят яйца.

2

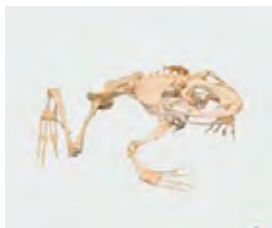
Гръбначните животни имат вътре в тялото си скелет. Съставен е от гръбначен стълб и други кости. Гръбначните животни се разделят на 5 групи: риби, земноводни, влечуги, птици, бозайници.

➤ Риби

- Риби:
1. Покрити с люспи.
 2. Имат перка.
 3. Дишат с хриле.
 4. Снасят яйца във водата.

➤ Земноводни

- Земноводни:
1. Имат гола влажна кожа.
 2. Имат 4 крака.
 3. Ларвите дишат с хриле, възрастните – с бели дробове.
 4. Повечето снасят яйцата във водата.

➤ Влечуги

- Влечуги:
1. Имат суха люспеста кожа.
 2. Имат 4 крака (без змиите – те нямат крака)
 3. Дишат с бели дробове.
 4. Снасят яйцата на сушата.

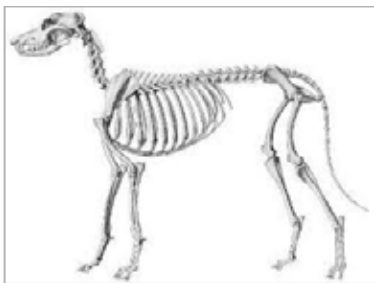
➤ Птици

Птици:

1. Покрити с пера.
2. Имат 2 крака и 2 крила.
3. Дишат с бели дробове.
4. Снасят яйца с твърди черупки.
5. Грижат се за яйцата и за малките си.

➤ Бозайници

Бозайници:

1. Повечето са покрити с косми.
2. Имат 4 крака.
3. Дишат с бели дробове.
4. Повечето раждат малките си.
5. Произвеждат мляко за бебетата.
6. Грижат се за малките.

Насекоми-безгръбначни животни, бярака, 3 части на тялото (глава, гърди и коремче).

Земноводни-например жаби. Започват живота си във водата (яйца и ларви), но възрастните излизат на сушата и дишат с бели дробове.

Тема 9:

Среда на живот

Има две основни среди на живот за организмите: водна и сухоземна. Средата, която обитава дадено животно, казваме, че е местообитание.

1

Водна среда на живот

Реки, езера и блата са сладководни басейни, защото водата им не е солена. В сладките води живеят щуки, шарани и други риби. В морето водата е солена. Условията на живот в морето са по-различни.

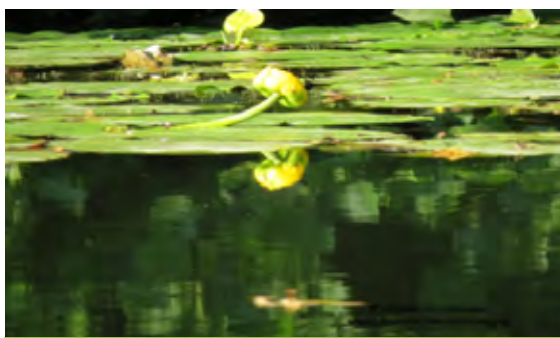
Риба в солена вода.

Риба в сладка вода.

Растение в солена вода.

Растение в сладка вода.

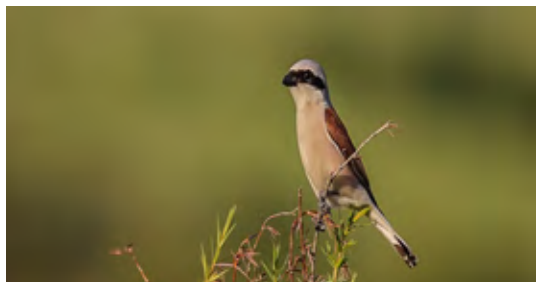
2

Сухоземна среда на живот

Условията на живот на сушата са разнообразни. На някои места падат много валежи и почвата е влажна, а на други не вали и почвата е суха. В някои райони температурата е по-ниска, а в други е по-висока. Затова светът на растенията и животните, обитаващи сухоземната среда, е много богат и разнообразен.

Червей – живее във влажна почва.
Почвата е местообитание на различни
видове насекоми, паяци и други
безгръбначни животни.

Голям синигер – обитава овощни
градини и гори.

Кафява мечка – живее в планините.

Тема 10:

Опазване на природата

Опазването на природата означава защита на организмите и на средата, в която те живеят.

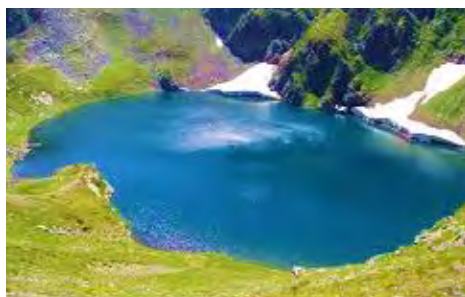
1

Какво наричаме съобщество?

Нуждата от храна и енергия свързва организмите от дадено местообитание. Те образуват съобщество – растения и животни, които живеят заедно и са свързани помежду си с хранителни взаимоотношения.

Растенията и животните, обитаващи заедно определена среда на живот (гората, морето и др.), също са свързани помежду си чрез хранителна верига или други взаимоотношения. Те образуват едно **съобщество**.

Планинско езеро

Овощна градина

Естествено съобщество

Изкуствено съобщество

2 Равновесието в природата

Растенията и животните във всяко съобщество са свързани помежду си и със своята среда на живот. В природата се е установило равновесие. Някои от човешките дейности водят до нарушаване на равновесието в природата.

Изсичането на горите нарушава равновесието в природата.

3 Замърсяване на природата

Ябълката е нападната от гъсеници и човекът пръска с отровни вещества, за да ги унищожи.

Гъсениците са храна за синигерите, а синигерите са храна за орела.

4 Защитени растения и животни

Поради дейността на хората някои видове растения и животни вече са изчезнали, а други застрашени от изчезване. За да се опазят, защитените видове са поставени под защита от държавата.

➤ Защитени растения

Водна детелина

Жълта тинтява

Рилска теменуга

Сладък кестен

➤ **Защитени животни**

Видра

Червен кълвач

Къдроглав пеликан

Рис

Равновесие в природата-когато
условията на живот и разнообразието
от растения и животни се запазват и не
се променят в продължение на дълъг
период от време.

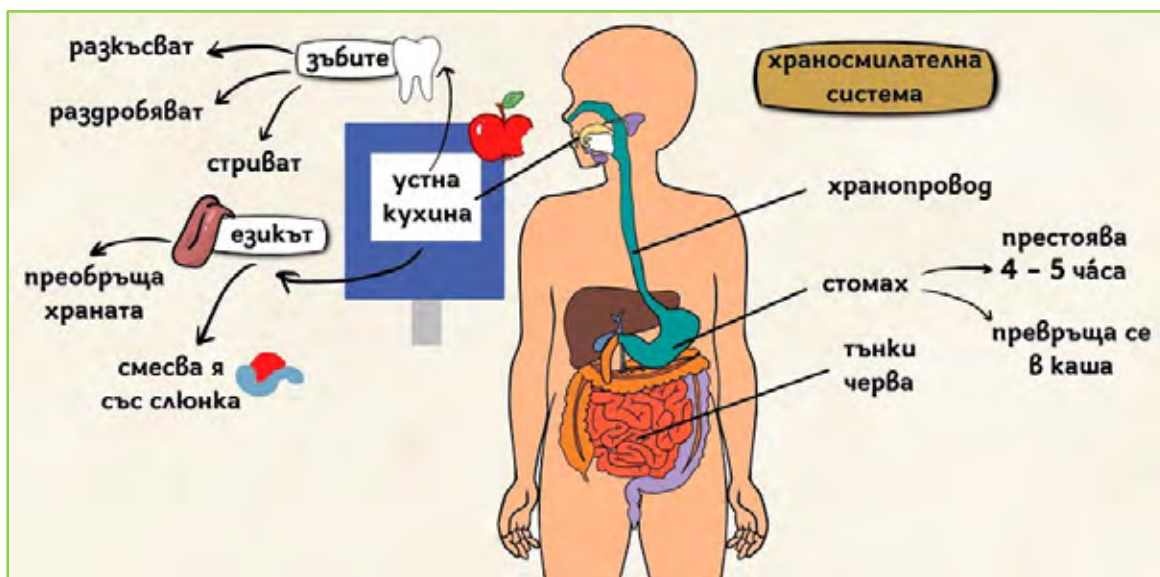

Тема 11:

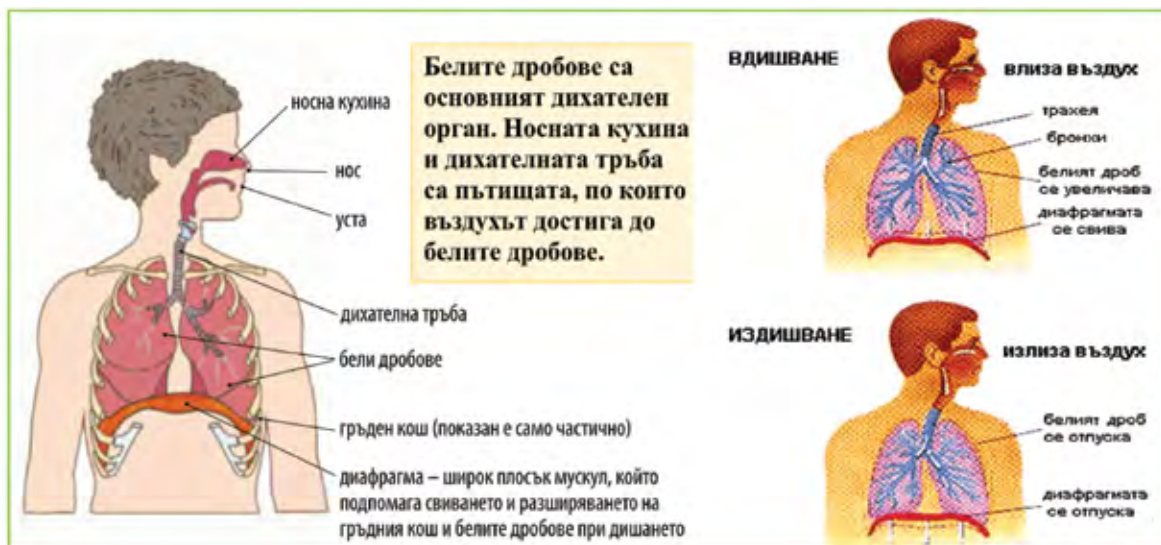
Човекът и здравословният начин на живот – I

1 Хранене и дишане при човека.

Хранене при човека

Дишане при човека

2 Здравословно хранене

Въглехидратите, белтъците и мазнините се наричат хранителни вещества.

Витамините подпомагат всички жизнени процеси и са необходими за здравето.

Никоя храна **не съдържа достатъчно количество от всички вещества**. Затова трябва да се **храним здравословно**, което означава да **приемаме разнообразна храна, която да осигури на организма всички вещества, от които има нужда**.

Тема 12:

Човекът и здравословният начин на живот – II

Болести

Заразни са болестите, които се предават от човек на човек. При незаразните болести такова предаване не е възможно.

Предпазване от болести

Как да се предпазим от болести!

1. Всяко междучасие измивай ръцете си с антибактериален гел!

2. Преди хранене измивай ръцете си с вода и с гел за ръце!
3. Не пипай устата, очите и носа си с мръсни ръце!
4. Поне два пъти на ден почиствай чина си с мокра кърпичка.
5. Закривай устата си, ако кихаш или кашляш!
6. Не пий вода или сок от чужда чаша или шише.
7. Изяждай поне един плод на ден, за да си здрав.
8. Не крещи и не плюй срещу другите – не само е грозно, но и е най-бързият начин за разнасяне на зарази.
9. Ако имаш температура или не се чувстваш добре, веднага кажи на учителя!

Здравословен начин на живот

- Спазвайте определен режим на хранене!
- Хранете се всеки ден в едно и също време.
- Децата е добре да се хранят 4 – 5 пъти дневно.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

по МУЗИКА

за учениците от I-IV клас, които се обучават в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

МУЗИКА
I КЛАС

МУЗИКА
II КЛАС

МУЗИКА
III КЛАС

МУЗИКА
IV КЛАС

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

МУЗИКА

за ученици от I клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Аз съм вече ученик

- 1 Слушай песента „Здравей, първи клас”.

Здравей, първи клас
музика Хайгашод Агасян
текст Ангелина Жекова

- 2 Отгатни от коя чашка са отпили децата, щом пеят тази песен.

- 3 Опитай се да съчиниш движения към думите на песента и ги изиграй.

Музикално пътешествие - входяща диагностика

- 1 Запей любима песен и огради лицето с нейното настроение.

- 2 Посочи картинката, с която е свързана песента „Брала мома, Лазаре“.

- 3 Огради инструмента, който изпълнява „Ръченица“.

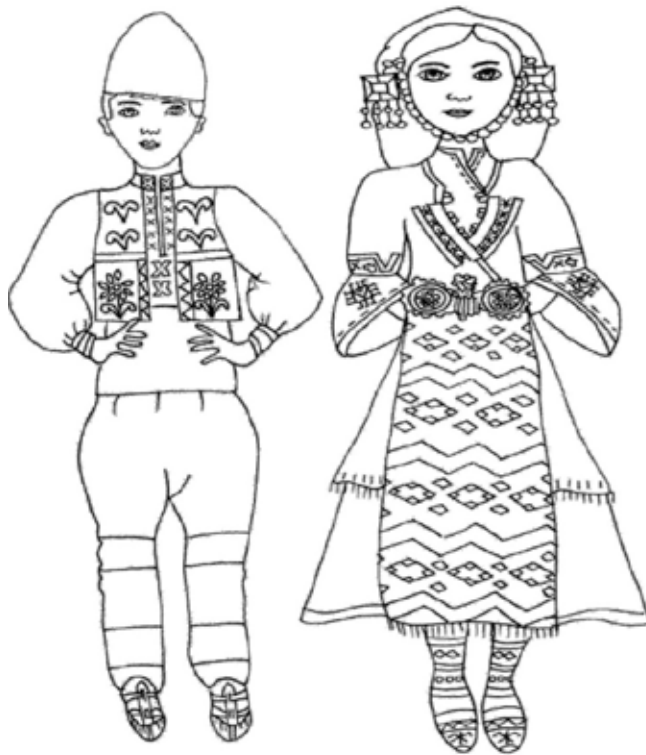

4

Оцвети танцьорите. Отговори какви танци танцуват те:

а) български народни танци;

б) балет

5

Кое животно ще поставиш на горната стълбичка и кое на долната ?
Свържи ги със стрелка.

Аз съм вече ученик

- 1 Слушай песента „Деца по зебрата”.

Деца по зебрата
Музика и текст Красимир Милетков

- 2 Изпей песента без текст, само с „на“.
- 3 Чуй звуковите картини.
- 4 Означи последователността им на рисунките.

Упражнение

- 1 Слушай музикалните творби „Пиленца“ и „Мечка“.
- 2 Припомни си „Здравей, първи клас!“ и „Деца по зебрата“.
- 3 Оцвети кръговете само на изучените песни.

- 4 Представи си как се движат пиленцата и мечката. Опитай се да танцуваш като тях!
- 5 Избери музикален инструмент, с който да чуеш звуците на пиленцето.

барабанче

дайре

кастанети

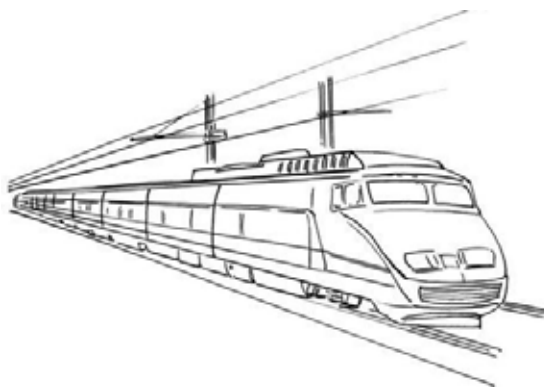
Бързо - бавно

- 1 Слушай песента „Бързия влак”.

Бързия влак
музика Парашкев Хаджиев
текст Иван Генов

- 2 Оцвети рисунката, която отговаря на последния куплет на песента!

- 3 Отбележи с цифрата 1 бързата музикална творба, а с цифрата 2-бавната.

Приспивна песен - В. Казанджиев

Игра на конче - П. И. Чайковски

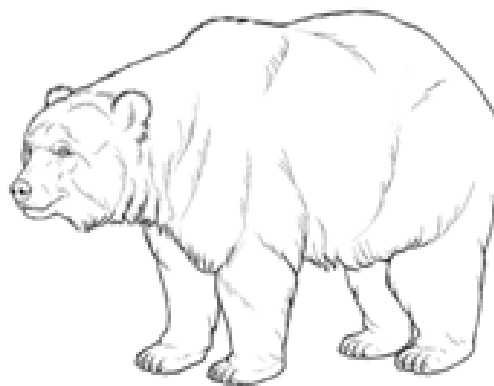
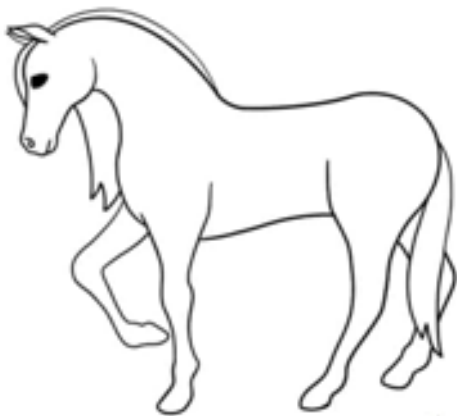

Упражнение

- 1 Свържете илюстрациите на бързата и бавната музикална творба с подходящото куче.

- 2 Оцвети в червено бързото животно, а със синьо- бавното.

- 3 Изпълнете движенията на животното, което си изберете (конче, мече или др.).

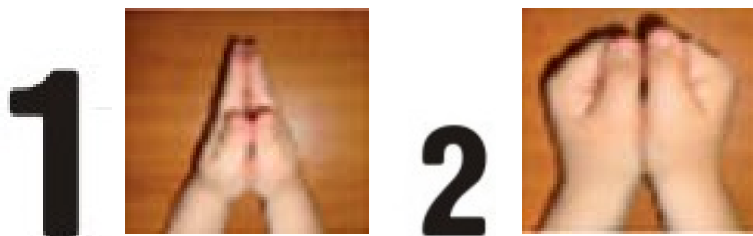
Марш

- 1 Слушай песента „Маршът на музикантите”.

Маршът на музикантите
музика и текст Рая Стойнова

- 2 Когато маршируваш, броиш - едно, две; едно, две;...

- 3 Огради схемата, която отговаря на марша!

Упражнение

- 1 Припомни си любимия детски марш „Ние сме войници”.
- 2 Огради инструментите, които можеш да ползваш при изпълнение на маршови песни.

Тези музикални инструменти се наричат барабанчета.

Тези музикални инструменти се наричат маракаси.

- 3 Опитай да маршируваш (или да отмерваш последователно с лакти) и да бройш - едно, две; едно, две;...

- 4 Вземи инструмент от музикалния шкаф в кабинета и стани музикант в оркестъра!

Есенни картини

- 1 Слушай песента „Капят листата”.

Капят листата
музика Парашкев Хаджиев
текст Стоян Дринов

- 2 За кой сезон се пее в песента ?

- 3 С кое животно ще свържеш бързината на песента?

- 4 Когато пеем валсови песни, броим - едно, две, три; едно, две, три;...

1

2

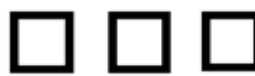

3

Да го покажем и с ръце!

- 5 Огради схемата, която отговаря на валсова песен („Капят листата”) !

Упражнение

- 1 Посочи за коя картинка се отнася песента „Капят листата”.

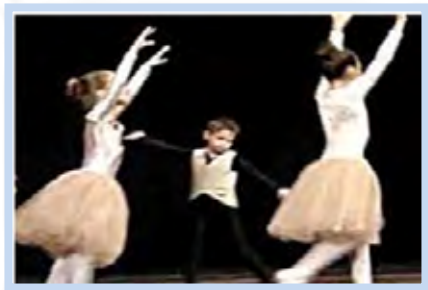

- 2 Оцвети подходящата за настроението ѝ рисунка.

- 3 Играй и танцувай играта „Листа и вятър”.

На подходящ музикален фон („Рози от Юга” - Йохан Щраус) се движи в кръг като броиш - раз,два ,три ; раз,два,три... При спиране или намаляване на музиката - клякаш или се навеждаш и докосваш земята, така както я докосват листата, когато капят. А можеш и в седнало положение да танцуваш с ръце - ту нагоре ,ту надолу. Раз, два, три - повдигаш ръце нагоре; раз, два, три - спущаш ръце надолу.

Ти вече танцуваш валс!

Ден на народните будители

- 1 Слушай песента „Ден на будителите”.

Ден на будителите
музика Красимир Милетков
текст Ангелина Жекова

- 2 Огради музикалните инструменти, които можеш да включиш в съпровод на песента.

- 3 В кои дрехи ще се облечеш, за да изпълниш песента „Ден на народните будители“ ?

Обобщение

- 1 Избери любима песен от изучените и изпей мелодията ѝ с „на”.

- 2 Свържи песента с картинката!

„Ден на будителите”

„Капят листата”

„Бързия влак”

- 3 Изиграй любим твой танц (напр. от урок 10) и участвай в училищния есенен празник или концерт, посветен на Деня на народните будители!

Тъпан бие, хоро играем

- 1 Слушай песента „Дядо оре на могилка”.

Дядо оре на могилка
народна песен

- 2 Отгатни от коя чаша са отпили изпълнителите.

- 3 Сложи ръце на кръста. Слушай народната песен и повдигай последователно дясно и ляво коляно.

Упражнение

1 Припомнете си „Боряно, Борянке“.

Тази картинка показва как броим на „Дядо оре на могилка“ и „Боряно, Борянке“.

Така броим, когато играем право хоро!

И при марша броим така, но се движим различно.

При марша - като войници, а при хорото - като народни танцьори.

2 Хвани се и ти на хорото!

Върви надясно с хванати за другите деца ръце. Редувай десен с ляв крак и прикляквай.

Можеш и само да пляскаш: стъпката на десния крак я плесни нагоре, а на левия - надолу.

И-ХА!

Хайде да запеем

- 1 Припомнете си песента „Дядо оре на могилка”.

Тя е народна песен, защото не се знае кой е създал нейния текст и нейната музика.

- 2 Слушай песента „Празнична торта” по текст на Мария Йосифова и музика Петър Лъондев.

Тя е авторска песен, защото се знаят имената на нейните създатели (М. Йосифова и П. Лъондев).

- 3 Определете каква е песента.

Ден на народните будители

Музика Кр. Милетков

Текст А. Жекова

а) авторска;

б) народна

Упражнение

- 1 Оцвети картинката и **свири с вашите налични** музикални инструменти, подходящи за съпровод на песните „Прела баба“ и „Дядо оре на могила“.

дайре

триангел

тъпан

- 2 Избери инструмент, с който да се включиш в „Маршът на музикантите“.

- 3 Играй заедно със съучениците си право хоро по подходяща песен. Една от рисунките ще ти помогне.

Гайда свире

1 Слушай песента „Хорце“ - музика Парашкев Хаджиев, текст Иван Генов

2 Огради рисунката с **червено** високия тон и със **синьо** - ниския.

ДИ

ДУ

3 Нарисувай **червени** точки над животното, което пее с високи тонове и сини точки над това, което пее с ниски тонове!

Упражнение

- 1 Днес ще си направим работилничка за инструменти.
Нека да си изработим детски (весел) маракас и да свирим на хорото.
Ето как:
 1. Вземи едно празно малко пластмасово шишенце от сок или вода.
 2. Сложи в него една супена лъжица ориз или бобчета и го затвори с капачката му.
 3. Разтръскай го в ритъма на песента, която слушаш!

- 2 На колко се брой песента „Хорце”?
Огради.

1 2 1 2 3

Хайде да слушаме музика

Славейчето пее и танцува
и се нарича изпълнител.

Мечо и приятели гледат
и слушат и се наричат
публика.

- 1 Хайде и ние да запеем песента
„Ден на народните будители”.

- 2 Огради със **синьо** изпълнителите, а с **червено** публиката (слушателите) .

Упражнение

1 Изпей или изтанцувай любимата си песен и определи какъв си?

а) слушател;

б) изпълнител

2 В празното поле залепи снимка от твоята изява!

3 Как трябва да се държим, когато сме публика?

Отбележи с ✓.

☐

☐

☐

Медна свирка свири

1 Слушай песента „Медна свирка свири”.

Медна свирка свири
музика Борис Ибришимов
текст Веса Паспалеева

2 Помогни на буболечката да научи какво е ритъм.
Ето как: пей бавно песента, като следиш зелените линейки и
пляскай.

■ на късите пляскай един път

■ на дългите-два пъти

Всяка песен си има свой ритъм, различен от ритъма на останалите песни!

Вече знам
какво е
ритъм!

Упражнение

- 1 Днес ще пеем и свирим с нашите дървени пръчици според ритъма на песните.

Мед - на свир - ка

сви - ри ...

- 2 Слушай песента „Прела баба” и едновременно свирим на нея.

Пре-ла ба-ба, пре-ла ба-ба ...

- 3 Опитай се да съчиниш движения към думите на песните и ги изиграй (с ръчички, крачета, главичка).

Зима

- 1 Слушай песента „Зимно хоро” и се опитай да я заучиш.

Зимно хоро
музика Петър Ступел
текст Цветан Ангелов

- 2 Открий на колко се брой песента и огради вярната група шейни.

- 3 Слушай „Трич-трач полка” -
Й. Щраус-син.

- 3 Определи настроението на музикалната творба като посочиш
верния отговор.

а) весело

б) тъжно

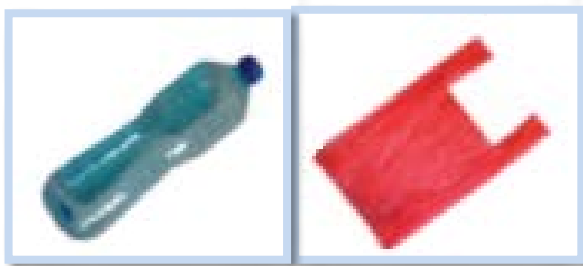

Наблюдение

1 С кой сезон свързваш картинката?

2 Как ще използваш предметите на снимките, за да чуеш шума на силен и тих вятър?

3 Избери подходящ музикален инструмент, с който да свириш, когато слушаш „Грич-трач полка”.

Коледа

- 1 Слушай песента „Боговица”.

Боговица

музика Добри Христов

текст Петко Р. Славейков

- 2 Оцвети рисунката, за да разбереш какво означава заглавието на песента.

- 3 Покажи с движение на ръката каква е мелодията в песента „Боговица”. Помогни си с рисунките.

Упражнение

- 1 Опитай да изпееш песента „Боговица”.
- 2 На коя картинка има боговица? Нарисувай снежинки над нея.

- 3 Какво носи коледарчето? Оцвети кръгчето в червено.

- 4 Какъв танц можеш да играеш на песента „Боговица”? Подготви го и участвай с него в училищния коледен празник.

Нова година

- 1 Слушай песента „Сурва, сурва година”.

Сурва, сурва година
народна песен

- 2 Свържи рисунките, между които има връзка.

- 3 Избери подходящи музикални инструменти, с които да свириш по време на песента „Сурвакари”.

Наблюдение (Развлечение)

- 1 Зарадвай Дядо Коледа с твое изпълнение. Участвай с песен или танц в коледния празник на класа.

- 2 Изпей песента „Боговица” и други коледни песни по твой избор (ползвайте и разнообразно звучащи коледни музикални записи).

- 3 Танцувай като снежинка или повдигай и спущай своите ръце като броиш

1 2 3;

1 2 3;

1 2 3

Ако си момче, бъди джудже на Дядо Коледа,

върви с фенерче

в ръка и се поклащай леко

встрани.

Зимни картини

- 1 Слушай песента „Зимна песничка”.

Зимна песничка
музика Христо Недялков
текст Димитър Спасов

- 2 Оцвети рисунката, която показва настроението на песента.

- 3 Слушай „Зима“ из „Четирите годишни времена“ - А. Вивалди и свържи заглавието с подходящата картина.

Упражнение

- 1 Слушай отново или изпей „Зимна песничка“. Подбери инструменти за съпровод на песента и ги огради.

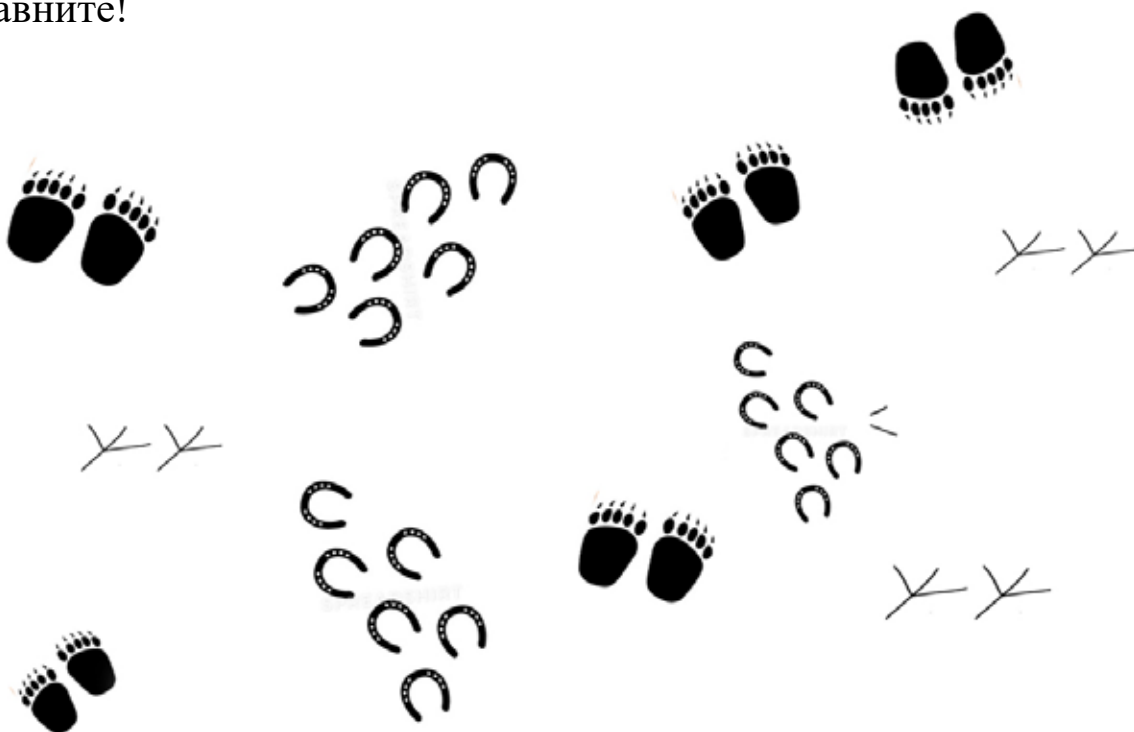

Съпровод означава да свириш едновременно с музиката, която чуваш!

- 2 Определи каква е песента – бърза или бавна.

а) бавна; б) бърза

- 3 Огради с **червено** стъпките на бързите животни и в **синьо** - на бавните!

Весело подскачане, малки врабчета от първи клас!

Песни за здравето

- 1 Слушай песента „Едно картофче“ (зеленчукова историйка).

Едно картофче (зеленчукова историйка)

музика Кирил Цибулка

текст Богомил Гудев

- 2 Чай от билки - М. Шопов
Оцвети веселото и тъжното лице
на чайника в цвят, съответстващ на
настроението на песента.

Упражнение

- 1 Да приготвим „танцуваща“ супа!
Нарисувай с помощта на учителката си зеленчуци, залепи ги на картонени коронки (диадеми). Покани приятели и им раздай по една зеленчукова корона.

- 2 Изпей песента „Едно картофче“.

- 3 Определи на колко се брои като си помагате с картинките.

- 4 Хванете се за ръце и тропнете, и „сгответе“ супата на танцуващите зеленчуци!

И-ХА

- 5 Почерпете се и с плодове от ваши любими песни за тях. Например песента „Гроздобер“ - музика Хр. Недялков, текст Д. Спас.

Кукерски празник

1 Слушай песента „Кукери”.

Кукери

музика Ваня Ангелска

текст Румяна Шоселова

Тези звънци се наричат чанове.

2 Открий коя група чанове отговаря на броенето в песента и я огради.

В кукерските игри участва и тъпан

Упражнение

- 1 Припомни си песните „Боговица“ и „Кукери“.
- 2 Свържи заглавията на песните с вярната картинка.

„Боговица“

„Кукери“

Този детски музикален инструмент се нарича - палци с джанки, (защото звънчетата му са малки като плодчетата - джанки).

- 3 Вземи и други музикални инструменти, които ще ти помогнат да чуеш звукове, подобни на кукерските звънци. Следи ритъма на песента „Кукери“ и стани музикант в кукерски игри.

Нагоре - надолу

1 Слушай песента „Дена”.

Дена
народна песен

2 Отбележи с $\checkmark$ накъде тръгва мелодията на песента.

3 Опитай да се движиш по стъпките на „Дена”, като едновременно слушаш песента.

Упражнение

- 1 Припевът на коя позната песен е показан с шейните?
Постави ✓ до съответстващата ѝ рисунка.

- 2 Отбележи на колко се броят песните от картинките, като оцветиш върната група от цифри.

- 3 Украси ги с твоя музика, като следваш правилния ритъм.

Тези музикални инструменти се наричат дървени лъжици.

Контрабас

1 Слушай песента „Горска дискотека”.

музика Жанина Янкулова

текст Мая Дългъчева

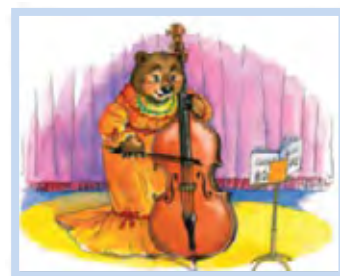

Този музикален инструмент се
нарича контрабас.

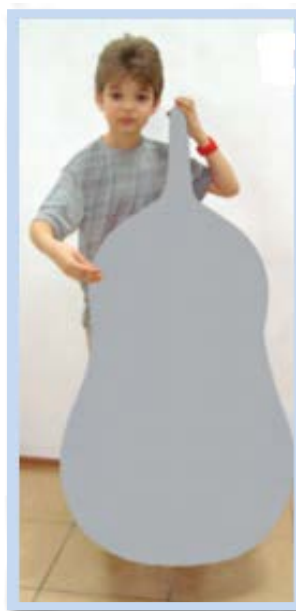
2 Едно от животните свири на същия инструмент като музиканта.
Кое е то?

В оркестъра била с
тънка песничка пчела.
А на мечката дебела
ниско песента се е навела.
Само тежък контрабас
свири с мечешкия глас.

Упражнение

- 1 Следи текста на песента „Горска дискотека” и движи ръцете си като музикантите (животните), които свирят на различни инструменти. (Изпълнявай както ти показва своята учителка).

- 2 Оцвети само контрабаса.
- 3 Свържи тремавата мечка и сладкопойната птичка с инструментите, които им подходят.

- 4 Опитай да пееш с гласа на славейчето - а, а, аа; а, а, аа;
А също и с гласа на мечката - ме, ме, мее; ме, ме, мее;
А можеш ли да танцуваш като мече?

Баба Марта

- 1 Запознай се с песента „Баба Марто, я кажи”.

Бабо Марто, я кажи
Музика Добри Христов
Текст Владимир Лаврентиев

- 2 Припомни си песента „Щъркел и деца”.

На тези две песни можем да танцуваме ръченица, като броим до три – 1 и 2 са равни, а 3 е по-дълго.

1 2 3

едно, две, трии

- 3 Изпляскайте с ръце ритма по дадената схема!

- 4 Коя рисунка подхожда на песента „Бабо Марто, я кажи”.

Упражнение

- 1 Определи настроението в песента „Бабо Марто, я кажи”. Оцвети.

- 2 Съпровождай песента „Щъркел и деца”, както е показано, ползвай дайре и дървено конче.

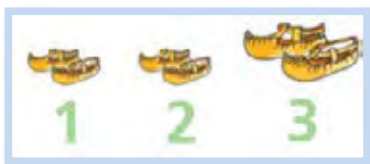
дете

учител

- 3 Чуй „Ръченица” и „Право хоро”. Свържи рисунките им с цървулките, които показват броенето в тези танци.

- 4 Изиграй ръченица на „пружинки”. Ето как:
Изправи се с прибрани крака. Сложи ръце на кръста. Повдигай пети и ги опирай в земята, като броиш - едно, две, трии; едно, две, трии...

Национален празник

- 1 Слушай песента „Трети март”.

Трети март
музика Валери Костов
текст Ангелина Жекова

- 2 Какво празнуваме на Трети март?

- 3 Слушай песента „Тих бял Дунав”- И. Караджов.

- 4 Какви стъпки можем да изпълняваме на песента „Трети март”.
Огради и изиграй стъпките.

маршови

валсови

ръченични

Наблюдение

- 1 Посети най-близкия (до твоето населено място) обект, разказващ за Трети март.

- 2 Чуй химна на Република България по текст и музика на Цветан Радославов.

- 3 Как се слуша химна? Отбележи.

- 4 Съпровождай песента „Тих бял Дунав”.

едно

две

едноо;

едно

две

едноо; ...

Празникът на мама

- 1 Слушай песента „Братче и сестриче”.

Братче и сестриче
популярна мелодия
текст Йордан Стубел

- 2 Как ще изпееш песента? Посочи.

- 3 Слушай „Люлчена песен” - Ф. Шуберт. Подчертай как звучи.

спокойноо

игриво

тъжно

- 4 Опитай да изпееш песен
за мама по твой избор.

Упражнение

1 Каква музика подхожда за празника на мама?

Тънка

Весела

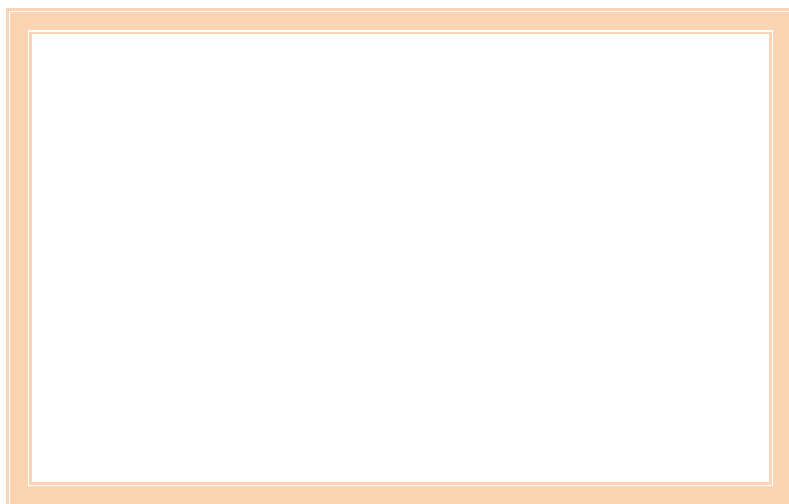
Приспивна

Танцувална

2 Избери си инструмент, с който да съпровождаш музикални творби за жената („Мама” – П. Чайковски, „Люлчена песен” – Ф. Шуберт).

3 Нарисувай цвете за учителката си любима и ѝ направи танцова изненада.

Музикални картини и настроения

- 1 Слушай песента „Пролетна песен”.

Пролетна песен
музика Владимир Джамбазов
текст Моника Стоянова

- 2 Какво е настроението на песента?

Оцвети.

весело

мрачно

тъжно

бодро

- 3 Слушай „Дългоухият персонаж” из „Карнавал на животните” - К.Сен-Санс.

Гласът на кое животно наподобява музиката? Огради.

Упражнение

- 1 Слушай пролет из „Годишните времена” - А. Вивалди.
Какви познати звуци чуваш?

- 2 Опитай да изпееш песента „Бабо Марто, я кажи”.
С коя картина свързваш настроението на музиката?

- 3 Разиграй твоите мартенички в ритма на пролетната ръченица
(например песента „Мартенички бели”).

- 4 Открий точния ритъм.

Вече мога да чета

- 1 Слушай песента „Сбогом, букварче”.

- 2 Всички букви знаеш ти, своята тука напиши!

- 3 Слушай и танцувай песента „Пипи Дългото чорапче” - В. Казасян, като избереш правилния ритъм.

Упражнение

Строят ли се в редици-
запаяват като птици.

Що е то?

- 1 Припомни си песента „Сбогом, букварче”.
Определи как звучи тя:

празнично

мрачно

приспивно

- 2 Чуй музиката на „слона” и на „кокошките и
петлите” из „Карнавал на животните” -
К. Сен-Санс.

Свържи с подходящата картинка.

Как се движи слона?

Как се движат петлите и кокошките?

- 3 Покажи разходката на кокошката
или петлето. Завърши със стъпките
на слона. Може както с крачета,
така и с пръстчета .

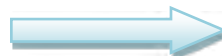
Тромпет

- 1 Слушай песента „Крокодил”.

Крокодил
музика Хайгашот Агасян
текст Юлия Каракашева

Този музикален инструмент
са нарича тромпет.

- 2 Влез в ролята на крокодила и покажи как свири той на тромпет.

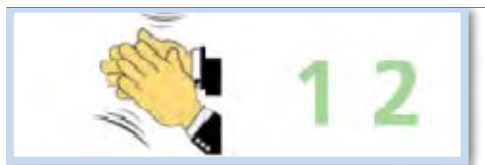
- 3 Слушай „Неаполитански танц” из балета „Лебедово езеро” - П. И. Чайковски

- 4 Отбележи кой инструмент чуваш.

Упражнение

- 1 Слушай и отмервай „Неаполитански танц” с пляскане на две.

- 2 Избери музикален инструмент и стани музикант във весела музикална творба.

- 3 Свържи снимките на инструментите с подходящата картинка.

Лазаровден

- 1 Слушай песента „Лазарка”.

Лазарка

музика Ваня Ангелска

текст Дора Габе

Лазаровден се празнува на осмия ден преди Великден.
Момичета танцуват с венчета в косите.

- 2 Кои маргаритки показват как се брои на три за ръченица?
Огради.

- 3 Танцувай и ти като цветята с главичка или тяло.

На следващия ден всички хора с имена на цветя
празнуват Цветница.

Наблюдение

- 1 На двора идете и венчета изплетете.
Запейте песни за цветя и играйте с всичките деца.

- 2 С коледуването или лазаруването свързвате картинката?

- 3 Припомни си песните „Брала мома, Лазаре” и „Лазарка”.
Кой народен танц е подходящ за тези песни?

право хоро

ръченица

Великден

- 1 Слушай песента „Великденски яйца”.

Великденски яйца
Музика и текст Невена Кючукова

- 2 Определи каква е песента.

бърза

бавна

тъжна

весела

- 3 Огради през кой сезон е този празник.

На Великден камбаните
бият празнично.

Упражнение

- 1 Кой музикален инструмент ще изберете, за да чуете звук, подобен на великденските камбани?

- 2 Следвайте текста на песента „Кокошка край хамбара” и изпълнявайте описанията на движенията!

Кокошка при хамбара, ко-ко-ко,
 /с ръчички свити към тялото като крилца/
 зове, крещи, повтаря, ко-ко-ко,
 /повдига ги надолу-нагоре/
 къде сте ми дечица, ко-ко-ко,
 /главичка наляво-надясно/
 елате за храница, ко-ко-ко.
 /вика с ръчичка децата си/
 Тук-тук сме, мила мамо, пи-пи-пи.
 /преправен бебешки глас/
 Изровил някой яма, пи-пи-пи
 /с ръце показват ровене
 (като плуване на сухо)
 и в нея всички-всички, пи-пи-пии,
 /хващат се за главата и се въртят/
 пропадахме горкички, пи-пи-пи.
 /продължава въртенето, но в обратна посока/

Танцувам, марширувам, пея

1 Слушай песента „Капитан Рачо”.

Капитан Рачо
музика Петър Лондев
текст Радой Киров

2 Чуй песента, като отмерваш с ръце, както е показано.

Този детски музикален инструмент се нарича чинели.

3 Свири с твоите чинели. Ето как:
Рече Рачо капитана да преплува океана с параход, с
параход-раз-два, с параход-раз-два. Тръгна Рачо...

Упражнение

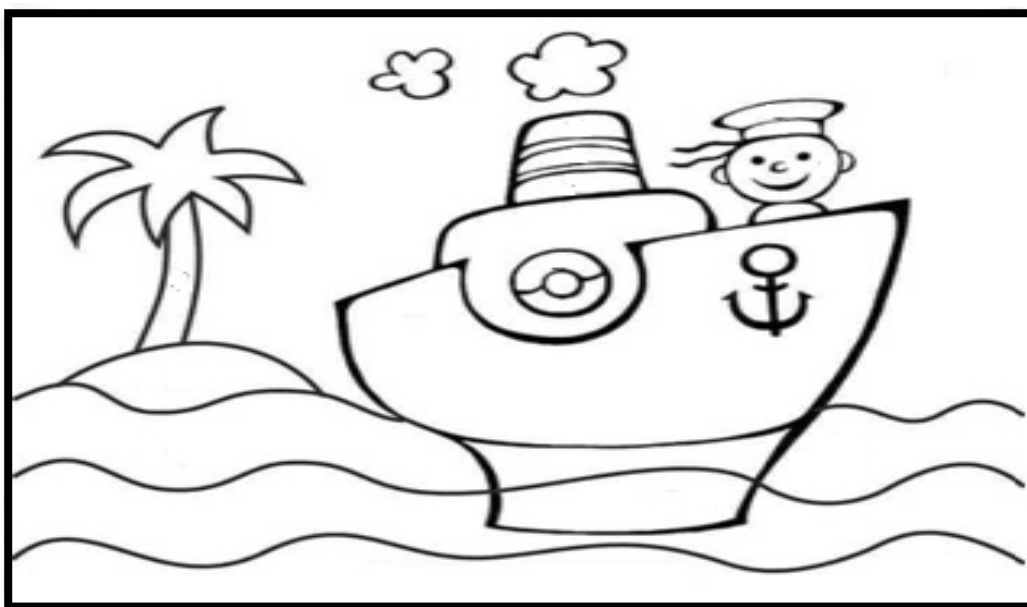
1 Отговори върху какво танцува морският капитан.

върху тревата

върху морските
вълни

върху килима

2 Оцвети.

3 Слушай „На хубавия син Дунав” - Й. Щраус-син.

По кой ритмичен модел ще танцува капитанът на тази музикална творба. На първи или на втори ред.

Пляскай или танцувай с ритъма на капитана.

Пеем заедно

- 1 Слушайте как тези деца пеят заедно песента „Продавач на надежда“.

Продавач на надежда
музика Петър Ступел
текст Джани Родари

- 2 И козлетата пеят заедно, когато очакват своята майка (припомнете си тяхната приказка).

Когато хората или животните пеят едновременно своята песен, казваме, че пеят в хор!

- 3 Деца или възрастни пеят „Продавач на надежда“? Отбележи вярното.

Упражнение

Когато някой пее, танцува или свири сам, се нарича солист.

- 1 Подчертай само солиста.

- 2 Свирете с детски музикални инструменти заедно, като слушате песента „Рачо Капитана” и направете оркестър.

- 3 Опитай се да съчиниш движения към думите на песента и ги изиграй.

Годишни времена

- 1 Слушайте песента „Четири елемента“.

Четири елемента
музика Маргарита Шоселова
текст Мая Дългъчева

- 2 За какво се пее в песента?

Дооцвети рисунката.

- 3 Съпровождай ритмично, докато пееш.

- 4 Слушай „Лято” и „Зима” из „Годишните времена” - А. Вивалди и ги свържи с правилните картинки.

Музикална приказка

- 1 Слушай „Утринна гимнастика” из мюзикъла „Вълкът и седемте козлета”.

Утринна гимнастика из мюзикъла Вълкът и седемте козлета
музика Александър Владигеров
текст Димитър Димитров

- 2 Открий зад кое борче се крие седмото козле.
Оцвети го.

- 3 Превърни се в козле от приказката,
като пееш ме, ме, ме, ме...
и се движи с показалци на глава,
подобни на рогца.

24 май

1 Слушай „Златни букви”.

Златни букви
музика Красимир Милетков
текст Ангелина Жекова

2 Слушай „Химн на Св.Св. Кирил и Методий” – музика Панайот Пипков, текст Стоян Михайловски.

3 На колко се брои маршът? Подчертай верния ред от букви.

Наблюдение

- 1 Как празнувате 24 май във вашето училище?
Коя песен винаги се чува на този ден?

- 2 Избери и отбележи подходящи песни за концерт за 24 май.

Знам и мога с музикално-изходяща диагностика

1 Изпей песента от учебника, която най-много ти харесва.

2 Разпознай народните песни и ги отбележи.

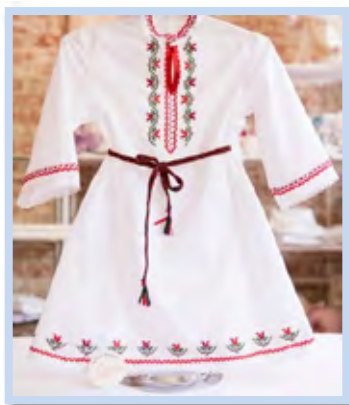
3 Свържи номерата на произведениято, което чуваш, с подходящата рисунка и неговата бързина.

4 Огради инструмента, с който можем да свирим на песента „Хорце”.

- 5 Огради в **червено** предметите на лазарките, а в **синьо** - на коледарите.

- 6 Посочи коя схема отговаря на марша и коя на ръченица.

Здравей, ваканция!

Измина една година от музикалното ти пътешествие.

Припомни си любимите песни и ги отбележи.

Любимите ти песни те прегръщат и ти желаят весело лято!

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

МУЗИКА

за ученици от II клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Отново на училище

1 Слушай песента „Нашето звънче”.

Нашето звънче

Музика Хайгашод Агасян

Текст Ангелина Жекова

Сбогом, лято, с дъх на жито,
с топла песен на щурче!

Чурулика гласовито
пак училищно звънче.

Припев:

То звъни, звъни за нас.
Вече сме във втори клас

2

2 Избери подходяща рисунка за настроението на песента.

3 Определи бързината на песента с помощта на рисунките.

4 Движи се с главичка, с ръчички или крачета, както ти показва музиката.

Нашето звънче - упражнение

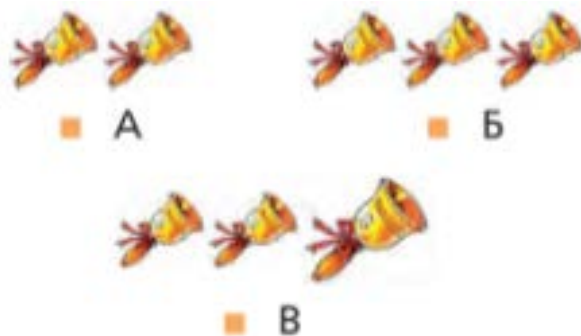
- 1 Опитай да изпееш началото на песента „Нашето звънче” с на, на, на, на...
- 2 Избери инструменти, които можеш да включиш в съпровода ѝ.

Този музикален инструмент се нарича кречетало.

- 3 Слушай песента „С очите на Ботев”. Свържи броенето в песента с подходящия модел.

Начален преговор

1

Открий кои песни се крият в тези картинки.

2

Открий кои песни се крият в тези картинки.

3

Посочи на коя песен може да се танцува право хоро.

4

Избери инструмент, с който да свириш на право хоро.

Какво научих за музиката в първи клас?

- 1 Определи коя музикална творба е бавна и коя бърза, като си припомниш песните според картинките.

- 2 Чуй произведенията. Свържи номерата им с буквите на подходящите модели.

1

А

2

Б

3

В

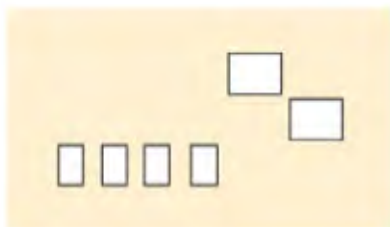
4

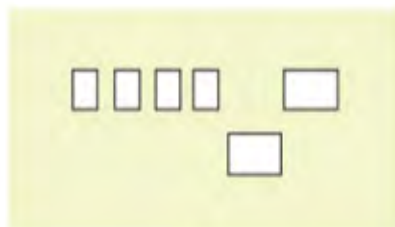
Г

3

Коя схема отговаря на движението на мелодията в „Медна свирка свири“?

1

2

4

Свържи танца с подходящото облекло.

хоро

валс

5

Изиграй любимия си танц от музикалните уроци в първи клас (с главичка, ръчички, крачета).

Звуците през есента

- 1 Запознай се с песента „Песен за дъждовните капки”.

Песен за дъждовните капки
музика Александър Райчев
текст Цветан Ангелов

Малки капчици сме ние,
капчици на есента.

Ние къпем, ние мием
И тревички, и листа. } 2

- 2 Коя рисунка е подходяща за бързината на песента?

- 3 Слушай „Хорце” - Симеон Щерев.

Флейтата е инструмент, който прилича
на тръба с отвори. За да засвири,
изпълнителят вкарва в нея въздух с уста.

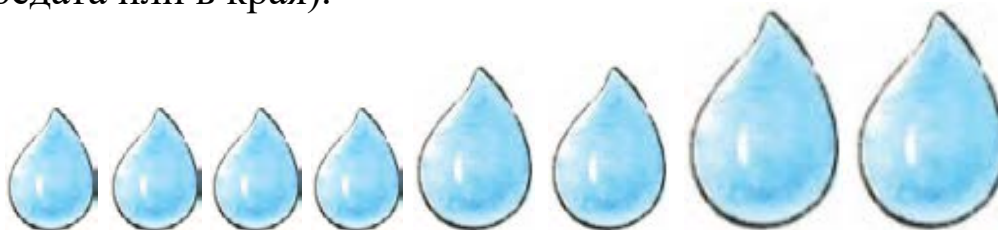

- 4 С кое животно свързваш гласа на флейтата?

Упражнение

- 1 Проследи как плискат дъждовните капки в песента „Песен за дъждовните капки”. Открий къде са най-дългите (в началото, в средата или в края).

Мал – ки кап – чи – ци сме ни – е

- 2 Кой музикален инструмент изпълнява музикалната творба „Хорце” - С. Щерев.

- 3 Изпълнете есенната звукова картина, както е показано.

Учител

Дете

По желание сменете инструментите.

Есенни багри

1 Слушай песента „Есен”.

Есен

музика Петър Ступел

текст Димитър Спасов

Вятърко листи в гората пилей,
Косето Босето сладко не пей.
С пойните птички отлитна на юг,
есен е вече пристигнала тук.

2 Коя рисунка е подходяща за бързината на песента?

3 Слушай „Баба Яга” и „Болната кукла” - П. И. Чайковски из „Детски албум”.

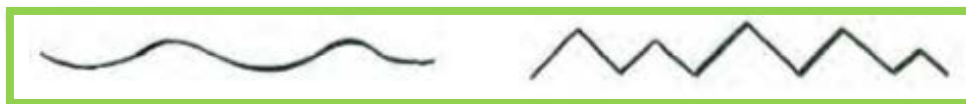
Откри ли, че едната музикална творба е бърза, а другата бавна?

Бързината, с която се изпълнява музиката, се нарича темпо. Музикалните произведения могат да се изпълняват в бързо, в бавно или в умерено темпо.

Упражнение

- 1 Покажи с движение на ръката каква е мелодията в пиесите „Болната кукла” и „Баба Яга”.

Помогни си със схемите.

- 2 Събери жълти и зелени листа от двора. Нанижи ги на гирлянда в ритъма на песента „Есен” (валс).

1 2 3
ЖЪЛТО зелено зелено

1 2 3
ЖЪЛТО зелено зелено

- 3 Прихвани есенната гирлянда от двата края и нека тя затанцува в ритъма на песента „Есен”.

Упражнение

- 1 Припомни си песента „Седнало е Джоре”. Определи темпото ѝ.

бързо

умерено

бавно

На колко се брой?

- 2 Направете оркестър с подходящите инструменти.

Вокал (пееш) Сед-на-ло е Джо-ре, дос,

Барабан

— — — — — — —

Клавеси

— — — — — — —

Весела тамбура

- 1 Слушай песента „Седнало е Джоре”.

Седнало е Джоре
народна песен

Седнало е Джоре, дос, седнало е Джоре.
Ти, лудо Джоре, дос, ти си лудо, Джоре.
Ванка на вратици, дос, ванка на вратици.
Ти, лудо Джоре, дос, ти си лудо, Джоре.
Шарен чорап плете, дос, шарен чорап плете.
Ти, лудо Джоре, дос, ти си лудо, Джоре...

- 2 Коя от рисунките показва настроението на песента?

- 3 Слушай „Кюстендилско хоро” – изп. Румен Сираков с Оркестъра за народна музика на БНР и се запознай със звученето на тамбурата.

Тамбурата е музикален инструмент, при който звукът се получава чрез струни, върху които се свири с помощта на перце. Всички инструменти, които имат струни, се наричат струнни.

Пеем за будителите

1 Слушай песента „Народните будители”.

Народните будители
Музика Валери Костов
Текст Ваня Ангелска

Тъмната в нашите души
разсеяха с мъждукащ пламък.
И светнаха безброй искри,
огрели примерът им ярък.

2 Слушай „Татковина” -
музика Е. Манолов,
текст П.Р. Славейков.

3 Свържи с подходящото темпо и настроение.

бързо

умерено

бавно

бодро

нежно

тържествено

Упражнение

- 1 За кои празници са подходящи песните „Ден на будителите”, „Народните будители” и „Татковина”?
Свържи.

- 2 Какви движения можем да извършваме на песента „Татковина”.
Изпълни ги (с главичка, ръчички, крачета).

маршови

ръченични

валсови

- 3 Организирай си кратък концерт с изпълнения за празника на „Народните будители”.

Песни за животни

1 Опитай да изпееш част от песента „Чело коте”.

Чело коте

музика и текст Дора Драганова

Чело коте, чело коте,

чело коте книжки

как се хващат, как се хващат

малки сиви мишки.

Първо правило това е

свий добре уши,

на дъга извий гръбнак, (2)

както прави татко котарак.

Припев:

Писи, писи, пис, мац, пис,

Мър мяу, мър мяу.

} 3

На дъга извий гръбнак, (2)

2 С коя група ще свържеш героя на песента?

☐ с домашни животни

☐ с диви животни

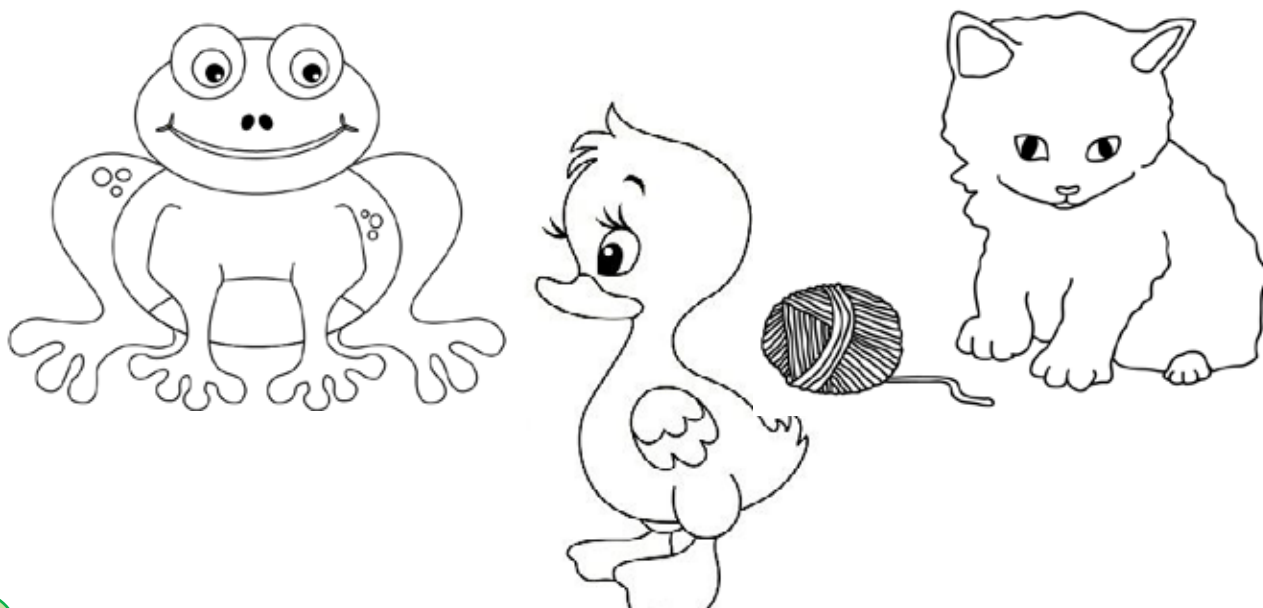
3 В коя музикална творба откриваш гласове от **зоопарка**?

„Карнавал на животните” - Сен-Сан

„Кюстендилско хоро” - Р. Сираков

Упражнение

- 1 Посочи и оцвети животното, за което се пее в песента „Чело коте”.

- 2 Избери животно, на което да изпълниш движенията.

- 3 Чуй произведенията и ги свържи устно с цифрата на тяхното прозвучаване и с подходящ инструмент.

„Магаренцето с двуколката”,
П. Хаджиев

„Хорце”
С. Щерев

- 4 Подбери музикален инструмент, с който да свириш на песента „Чело коте”.

Моят дом - Земята

- 1 Запознай се с песента „Екопесничка”.

Екопесничка

музика Красимир Милетков

текст Красимир Милетков, Юлия и Георги Габровски

В златна есен,
в китна пролет
ний сме като птици в полет.
Искаме във този час
всеки да запее с нас: ...

- 2 Слушай песента „Нашата планета Земя”- музика К. Гюлмезов, текст Б. Мирчев.

- 3 Сравни двете песни по темпо и настроение.

- 4 Кой от дадените материали можеш да използваш за музикален съпровод?

Упражнение

1 С кои песни ще свържеш картинката?

2 Определи подходящото темпо на всяко от произведенията.

„Болната кукла”

бавно

„Екопесничка”

бързо

„Баба Яга”

умерено

3 В гората танцуват малките мечета. А ние можем ли като тях?

4 Слушайте или играйте музикално подвижната игра „Ходи, броди Баба Меца”.

Празнична торта

- 1 Слушай или изпей песента „Празнична торта”.

Празнична торта
музика Петър Лондев
текст Мария Йосифова

Кой е, кой е като мен?

Вече съм голяма,

вече съм голяма.

За рождения ми ден

торта правим с мама.

Припев:

Тра-ла-ла, тра-ла-ла,

на рожден ден ела!...

- 2 Колко свещички ще сложиш на тортата за своя рожден ден?

- 3 Пляскай в ритъма на песента.

Упражнение

- 1 Коя от рисунките показва настроението на песента „Празнична торта“?

- 2 С коя песен ще поздравиш приятел за рождения му ден?

- 3 Направете си дискотека за рожден ден, слушайте песента „Горска дискотека“ и танцувайте с приятели.

Композиторът разказва

1 Слушай или изпей песента „Пипи Дългото чорапче”.

Пипи Дългото чорапче
музика Вили Казасян
текст Богомил Гудев

Кой харесва със лунички своето лице,
има чанта със парички и добро сърце?

Кой на своята тераса коня си държи
и умее да наглася хубави лъжи?

Припев:

Кой? Пипилота Виктуалия Транспаранта

Ментолка Ефраимова или

Пипи, Пипи Дългото чорапче, Пипи

Пипи, Пипи Дългото чорапче?

2 Знаеш ли кой е създал музиката на тази песен?

Вили Казасян е български композитор. Той създава музика за филми и детски песни. Една от най-известните му песни е „Детство мое”.

Авторът, който създава музиката, се нарича композитор.

Упражнение

1

Чуй произведенията и ги свържи с техните композитори.

„Баба Яга”

Вили Казасян

„Пипи Дългото чорапче”

Пьотр Чайковски

„Нашето звънче”

Хайгашод Агасян

2

Намери предмета на всяка песен.

„Баба Яга”

„Пипи Дългото чорапче”

„Нашето звънче”

3

Избери приказен герой и изпълни неговите стъпки (можеш да пляскаш с ръце или да разлюляваш неговия любим предмет).

Пайдушко хоро

1 Слушай песента „Рече мама да ме жени”.

Рече мама да ме жени
народна песен

Рече мама да ме жени,
Хей, хей, их, море нане.
Вчера рече, днеска нече.
Па ме дава на дюлгерче,
Хей, хей, их, море нане,
я дюлгерче нечем.
Па ме дава на гайдарче,
хей, хей, их, море нане,
я гайдарче сакам...

Речник:

нане – дума, с която в миналото
са се обръщали към някого
нече – не иска

дюлгерче – строител
сакам – искам
он – той
погодиме – разберем

2 В „Пайдушкото хоро” се брои така:

Едно-двее;

едно-двее;

едно-двее;

едно-двее

Упражнение

1 Припомни си песента „Рече мама да ме жени”.

2 Посочи схемата на „Пайдушкото хоро”.

3 Подбери инструменти за съпровод.

Коледни песни

1 Запознай се с песента „Звънче звънна”.

Звънче звънна
коледарска народна песен

Звънче звънна, коладе,	}	2
коладе ле, низ долчинка,		
коладе, коладе ле.		
Не ми било, коладе,	}	2
коладе ле, ясно звънче,		
коладе, коладе ле.		
Най ми било, коладе,	}	2
коладе ле, ясна звезда,		
коладе, коладе ле!		

Речник:

низ – от

2 Какви гласове изпълняват песента?

☐

детски

☐

женски

☐

мъжки

Когато музиката се изпълнява само от човешки глас, се нарича вокална.

Упражнение

1 Припомни си песента „Рече мама да ме жени”. Определи по какво си прилича със „Звънче звънна”

☐ Двете песни си приличат по начина на отброяване.

☐ На двете песни се танцува ръченица.

☐ Двете песни са свързани с коледуване.

2 Открий предметите, които са характерни за коледуването.

3 Стани коледар и потропвай с гегата в ритъма на „Звънче звънна” или „Станинине, господине”.

Новогодишни искри

- 1 Запознай се с песента „Празнична украса”.

Празнична украса
Популярна английска песен
Български текст Галина Златина

Ето, с блясък и позлата, ла-ла,
пак накичихме елхата, ла-ла.
Ето, с клонче от елхата, ла-ла,
свих венчето над вратата, ла-ла...

- 2 Намери думата, която подхожда на настроението на песента „Празнична украса”.

☐ весело

☐ игриво

☐ тъжно

☐ спокойно

- 3 Как ще изпълниш двете песни?

СИЛНО

ТИХО

средно силно

средно тихо

- 4 За какво е по-подходяща тази музика – за маршируване или слушане?

Упражнение

- 1 Чуй валса „На хубавия син Дунав” и опитай да танцуваш или отмерваш. Избери облеклото, с което ще се включиш в изпълнението.

- 2 Чуй „Радецки марш” от Йохан Щраус-баща. Какво настроение създава музиката? Огради.

тържествено нежно радостно закачливо

- 3 Избери музикални инструменти и съчини съпровод.

Сурвакари

1 Слушай песента „Сурвакари”.

Сурвакари
музика Хайгашот Агасян
текст Димитър Спасов

С дрян напъпил
подранили,
сурвакари идват мили.
Щом стопани гръб
навеждат,
те сурвакат и нареждат:

Припев:

Сурва, весела година,
до година, до амина!... } 2

2 Авторска или народна е песента?
Посочи верния отговор.

авторска

народна

3 Чуй песента „Здрава, здрава годинчица”. За кой празник е подходяща?

Коледно-новогодишен концерт

Избери твои любими музикални творби и участвай
в коледно-новогодишния концерт.

Вълшебна арфа

1 Запознай се с песента „Снежинки”.

Снежинки

музика Христо Недялков

текст Димитър Спасов

Баба Зима пак размята

белия кожух.

Ний се стелим по земята,

леки като пух.

Припев:

Над къщички и дворчета,

край светлите прозорчета

летим, летим и се въртим,

децата веселим!

} 3

2 Какъв е характерът на песента?

мрачен

нежен

хумористичен

Слушай „Валс на цветята” - музика П. И. Чайковски.

В тази музикална творба чуваш гласа на арфа.

Арфата е струнен музикален инструмент.

Звукът ѝ се получава чрез дърпане на струните с пръстите на двете ръце.

Упражнение

1 Чуваш ли пеещи хора в музикалната творба „Валс на цветята”?

2 Огради схемата, която отговаря на песента „Снежинки”.

--	--	--	--	--	--	--

3 Какъв танц може да се танцува на песента „Снежинки”?

- ☐ право хоро
- ☐ валс
- ☐ пайдушко хоро

Кукерски игри

1

Как се наричат звънците на кръста на кукерите.

Те издават различни звуци. Някои са по-дълги, други са по-кратки.

Музикалните звуци (тонове) имат различна продължителност, наречена трайност. Някои са дълги, други - по-кратки, трети - много кратки. Означават се със знаци, наречени ноти.

Музикална работилница - обобщение

- 1 Чуй „Хорце” от Симеон Щерев и „Кюстендилско хоро”. Сравни ги, като подбереш от двете колони подходящото за всяка творба.

темпо

бързо

бавно

умерено

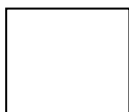
характер

танцувален

бодър

игрив

- 2 Посочи схемата на право хоро и изпълни подходящи движения към него.

Обобщение

- 1 Изпей песните „Пипи Дългото чорапче” и” Звънче звънна”. Коя от тях е авторска и коя народна?

- 2 Предложи песен, с която ще поздравяш приятел за рожден ден. Защо направи този избор?

- Защото в нея се пее за рожден ден.
- Защото е известна.

- 3 Опитай да изпееш припева на песента, която избра. Съпровождай песента „Седнало е Джоре” с подходящи детски музикални инструменти.

Чай от билки

1 Запознай се с песента „Чай от билки“.

Чай от билки

музика Михаил Шопов

текст Димитър Спасов

Веселото чайниче

ври, че вън е зима.

Май, че от омайниче

чай във него има.

Припев:

Яна гърло я боли,

плаче и тъгува.

Като пие чай, нали,

ще се излекува.

} 2

2 Предложи подходящи предмети за съпровод на песента.

3 Чуй песента „Трите кофи“. Кой от детските музикални инструменти ще избереш за съпровод?

Дневен режим

1 Слушай песента „Дневен режим”.

Дневен режим
музика Любомир Денев
текст Атанас Цанков

Сам си го съставих днес.

Говор: Твоят дневен режим?

Сутрин - ставане във шест...

2 Покажи или разкажи за останалите моменти в твоя дневен режим.

3 Слушай „Река Анчо”- изп. Пако де Лусия. Инструментът, който чуваш в тази музикална творба, се нарича китара.

Китарата е струнен музикален инструмент.

Звукът се получава чрез струни, върху които се свири, както с помощта на перце, така и само с пръсти.

Трети март

1 Слушай песента „Знамето ни е трицветно”.

Знамето ни е трицветно
музика и текст Милан Митов

Знамето ни е трицветно,
мило, хубаво, приветно,
ний държиме го в ръчички
и обичаме го всички.
Тра-ла, ла, ла, ла, ла ла,
Тра-ла, ла, ла, ла, ла ла,
и обичаме го всички/2

2 Какво е настроението на песента?

маршово

танцувално

приспивно

3 Опитай да запееш песента. Изпълни я пред приятели в деня на националния ни празник!

4 Марширувай под
звучите на песента
„Татковина“.

Упражнение

1

Съпровождай песента, като следваш рисунките.

Куплет: Зна - ме - то ни е три - цвет - но

Припев: Тра - ла ла ла | ла ла ла | тра - ла ла ла | ла ла ла

и обичаме го вси - и - чки

Сбогом, зима

1

Слушай песента „Зимата си сбра багажа”.

Зимата си сбра багажа
музика Добри Христов
текст Васил Стоянов

Зимата си сбра багажа,
хайде и-ха-ха,
сбогом даже без да каже,
хайде и-ха-ха,
сви, замина зад баири
друго царство да си дири,
хайде и-ха-ха.

} 2

Добри Христов
е сред първите
български
композитори и
учители по музика.
Написал е много
детски, училищни
и хорови песни.

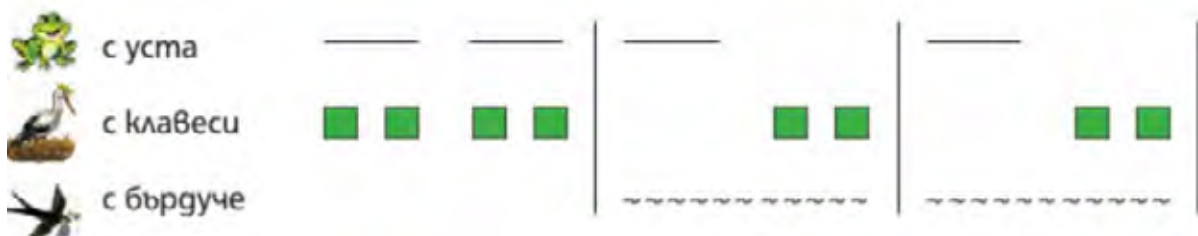
Упражнение

- 1 Изпей песента „Зимата си сбора багажа” и съпровождай на „и-ха-ха” с пляскане на ръце или с музикален инструмент по избор.

- 2 Чуй отново песента „Пролет, здравей”.

- 3 Кой са героите в песента и какво е настроението им?
Пресъздай звуците, които издават.

- 4 Чуй „Април” из „Годишните времена” - П.И. Чайковски.
Избери подходящите думи за настроението в музиката.

спокойно

весело

игриво

Ръченица

1 Слушай песента „Щъркел и деца”.

Щъркел и деца
музика и текст Добри Христов

Щъркел шарен, дългокрак, } 2
я затракай „трака-трак”.
Щъркел шарен дългокрак, } 2
я затракай „трака-трак”...

2 Чуй „Ръченица”- инструментална пиеса.

Кавалът е народен музикален инструмент. Както при флейтата, звукът се получава чрез въздух.

3 Какъв е звукът на кавала?

напевен

нежен

груб

Щурче гъдуларче

1 Слушай песента „Пролетна забава”.

Пролетна забава
музика Михаил Шопов
текст Димитър Спасов

С гъдулка тръгнало щурче
на пролетна забава
и пее с весело гласче
из китната морава.

Припев:

Ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла...

2 Коя рисунка показва броенето в песните „Зимата си сбора багажа” и „Пролетна забава”?

3 Чуй право хоро в изпълнение на гъдулка.

Гъдулката е струнен
народен инструмент, на
който се свири с лък.

Песни за птици

1 Слушай песента „Лястовичка”.

Лястовичка
музика Борис Тричков
текст Ран Босилек

Под наш'та стряха лястовичка
във гнездо живеј
и всяка сутрин слушам аз
как чурулика, пей.
Чурулик,чурилик...

} 2

2 На колко се брой в песента?
Огради верния отговор.

3 Слушай „Пролетни гласове” на Й.Щраус-син.
Какъв танц може да се танцува?

Лазаровден

- 1 Слушай песента „Ой, Лазаре”.

Ой, Лазаре
народна песен

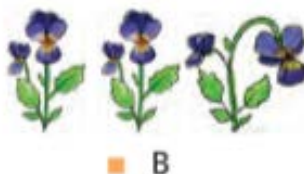
Ой, Лазаре, Лазаре,
що побърза, та дойде,
ризата ми на гръсти,
сукмана ми на руно!...

- 2 Опитай да отмерваш, слушайки песента „Ой, Лазаре”, като си помагаш с дадения модел.

- 3 Подбери подходяща схема за броенето в песента „Теменужка и синчец”.

Великденски звън

1 Слушай песента „Великденски камбани”.

Великденски камбани
музика и текст Борис Тричков

Бим, бам, бум. (4)
Бим, бам, бум, (2)
ах, какъв е този шум?
Този шум, що отвън
буди ме от сладък сън?
Бим, бам, бум. (4)...

2 Съпровождай песента „Великденски камбани”, като избереш подходящите музикални инструменти.

Търся приятели

1 Слушай песента „Приятелство”.

Приятелство
музика Маргарита Шоселова
текст Ангелина Жекова

За мене на земята,
признавам си най-честно,
да имаш приятел,
е нещо чудесно.

Припев:

Приателят-това е
богатство, което
в очите сияе
и топли сърцето...

} 2

2 Чуй „Мое куче приятел”.
Каква е песента на „Джав”?
Огради верния отговор.

бърза

бавна

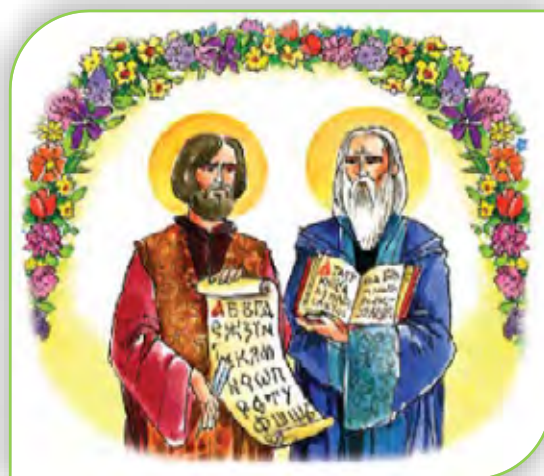
умерена

Пеем за Кирил и Методий

1 Слушай песента „Днес, ден славен”.

Днес, ден славен
музика Димо Бойчев
текст популярен

Ден преславен, ден тържествен,
ден на нашите отци,
ден народен, ден славянски,
на славянските творци!...

2 Сравни песните „Знамето ни е трицветно” и „Днес, ден славен”.
Определи как звучат.

спокойно

тържествено

маршово

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

МУЗИКА

за ученици от III клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Пеем за Кирил и Методий

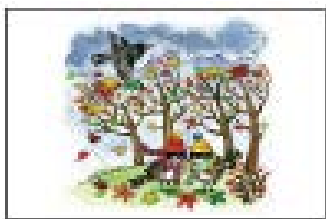
- 1 Запознай се с песента „В трети клас”.

В трети клас
музика Стефан Русков
текст Роза Петрова

Трети клас, трети клас!
С нови сили, с нови песни
влизаме с мечти чудесни
в свят на знания-успешни.
Трети клас, трети клас!
Тъй очакван е от нас!

- 2 Кой са твоите любими песни?
Можеш ли да ги изброиш?

3 Пред теб вече са три открити музикални сцени.

Всички инструменти ли са по местата си?

4 Ти пристигна в град Музика. Тук е мястото, където се случват невероятни музикални истории.

5 А сега ще станеш музикант като слушаш весели песни и си избереш инструмент, на който да свириш.

Гласовете на града

- 1 Слушай песента „На улицата щом си ти” - изпълнява вокална група „Щастливци” - музика Петя Карабакалова.

- 2 Сравни шумовете.
- 3 Как те карат да се чувстваш?
- 4 Има ли в града шумове, създадени от природата?
- 5 А може ли, освен шум, по улиците да чуеш и музика?
- 6 Избери инструмент и съпровождай песента „Есен ни зове” музика-М.Шоселова, текст М.Дългъчева.

Откъде слушам музика днес

БЕЗ РАДИО НЕ МОГА

музика Георги Костов

текст Милчо Спасов

Когато сутрин стана, започвам да играя.

За музика и танци по цял ден си мечтая.

Със радиото пея, когато съм сама.

И често ми се смеят, и често ми се смеят

във къщи на ума.

Припев:

Мама, татко, баба, чичо искат да съм като тях –

много, много да не тичам, да не чуват моя глас.

1 Изброй места, където може да звучи музика.

2 Откъде звучи музиката, която ти слушаш?

В света на музикалните инструменти

ОРКЕСТЪР

музика Стефан Русков

текст Роза Петрова

Припев:

Чуйте, чуйте кой пристига, кой пристига!
Всички на крака ни вдига пак с песента.
Засвирват тук тромпети звънливи и напети,
звънливи и напети сякаш слънчица,
със флейтите искрящи, омайни и блестящи,
омайни и блестящи като радостта...

Кларинетът е дървен духов инструмент.
Той може да произвежда звукове с
различна сила и окраска, да свири
бавни и бързи мелодии.

МОЯТА КИТАРА

музика Стефан Русков

текст Роза Петрова

Имам китара добра. Днес я донесох в класа.
Пак с песента в края на деня тя ни събра, щом запя.
Отключи спомени с безброй лъчи в нашите очи.
Изгряха те с китарен глас за моя клас.
Разказва тя със свои струни шест с радост, с интерес.
Пеем сега песента.

Какво изразява музиката

НАСТРОЕНИЕ

музика Светослав Лобошки

текст Лилия Кръстева

Щом слънчев лъч обагри утринта,
зората плисва ярка светлина.
И хуквам бос/боса аз по пясъка
с поздрав към света.
Изпращам песен с морските вълни:
„В далечни страни се понеси!
Да чуят всички хора по света –
прекрасен е денят!“

Припев:

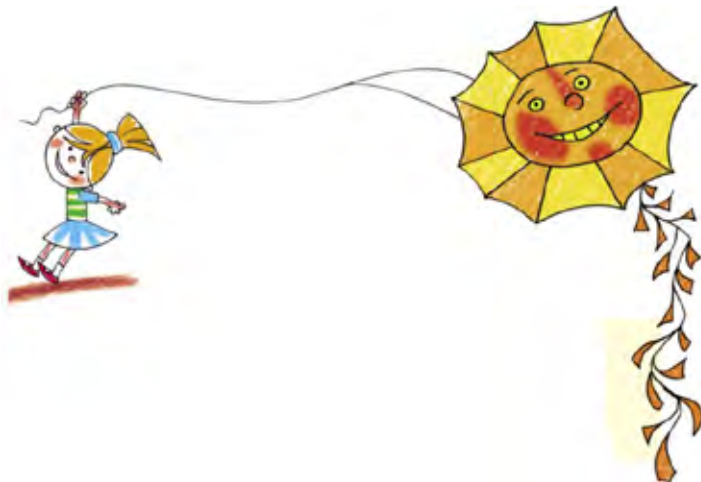
Разрошва палаво вятърът косите ни
и блесва радост във очите ни.

Във ритъм луд туптят сърцата ни.

Музика звучи...

А вече огнен залез озари,
морето чудна вест ми подари,
че пеят всички с радост по света,
как чуден бил денят!

Припев:

Музиката може да ни радва, да ни приспива, да ни изпраща гласовете на животните и хората, както и на вятъра или водата. А когато ни разтупти сърцата, ни превръща в танцьори, певци или музиканти.

За изразните средства на музиката

КЪЩИЧКА ЗА ПЕСНИ

музика Петър Лъондев

текст Радой Киров

Знам гора щастлива с дебри неизвестни.

Има там красива къщичка за песни.

Който я открие, с песен се завръща.

С мен елате вие в тази чудна къща.

Припев:

Къщичка за песни, за песни чудесни!

Как да стигнем, зная аз пътечки лесни,

още днес до тая къщичка за песни.

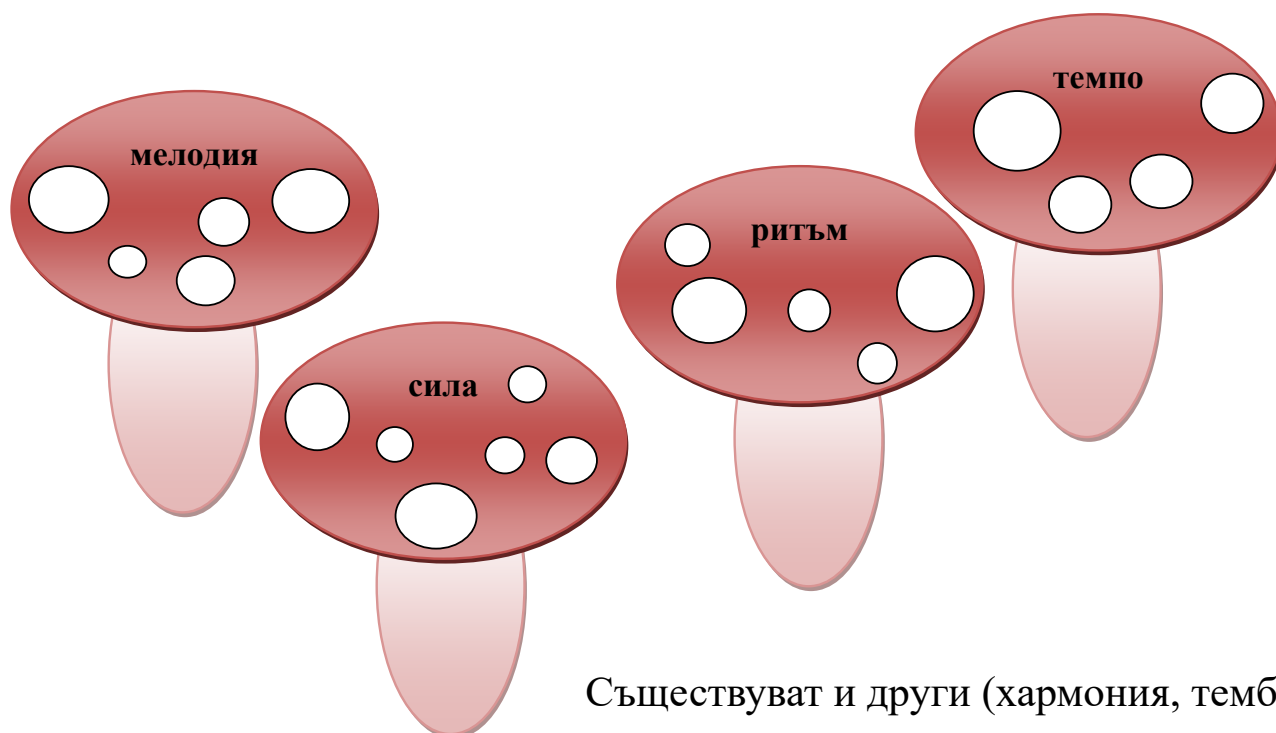
Хайде, та навреме в къщичката близка

песен да си вземе кой каквато иска.

Припев:..

Изразни средства на музиката са:

Съществуват и други (хармония, тембър).

Музикална писменост

ТИ СИ ВЪРХЪТ!

музика и текст Керал Кинг

български текст Александър Петров

Ти си върхът! Ти можеш всичко сам,
така че няма страшно, мой човек!...

1 Къде се записват тоновете (звучите)?

В дом от прави линии – същински жици,
живеят тоновете (звучи) музикални като птици.

Запяват, кацнали на свое място, ред –
по междулинията четири и линиите пет:

високите – нагоре устремени,
а ниските – надолу подредени.

Помни, че
петолиние
се този дом нарича
и тоновете птици пази и обича.

Виж, втора линия огражда той.
Изписва като охлювче завой.
В камшиче извисява се и ето:
с чертичка спуска се надолу,
завива вляво, точка – край.
Ключ сол е нашият герой,
отключва музикални чудеса безброй.

Български народни танци

ДА ЗНАМ, ЛЮБЕ ЛЕ

народна песен

пее ДВГ „Щастливци“

Да знам, любе ле, че ще да ми дойдеш,
ще те чакам, любе ле, вьнка на вратата.

Припев:

Любе ле, любе ле, вьнка на вратата...

Да знам, любе ле, че ще да ми дойдеш,
ще разточа, любе ле, тънко като мама.

Припев:

Любе ле, любе ле, тънко като мама...

– Хубави моми само да ми паднат,
с първата ще съм в зори, с другата на пладне.

Припев:

Любе ле, любе ле, с другата на пладне...

Да знам, любе ле, че ще да ми дойдеш,
ще те чакам, любе ле, с дрянова тояга.

Припев:

Любе ле, любе ле, с дрянова тояга...

1 Къде си виждал да се играят хора?

Хорото е колективен народен танц. Танцьорите се подреждат и танцуват най-често заловени за ръце или за пояс в кръг или редица.

2 Да се хванем за ръце и заиграем ний хорце.

В нашата родина се танцуват различни хора – право, пайдушко и други.

Музикална писменост

ПИСНАЛА ГАЙДА ШАРЕНА

Парашкев Хаджиев

Писнала гайда шарена.
Вито се хоро люшнало.
Отдолу иде юначе.
Вито си хоро поведе.

Да се запознаем. Ние
сме музикални знаци -
наричат ни ноти.

Но ние сме
различни.

○ → Аз съм цяла нота и ме отмервате
1 2 3 4
V V V V с четири удара.

○ → Аз съм половина нота и ме отмервате с два удара.
1 2
V V

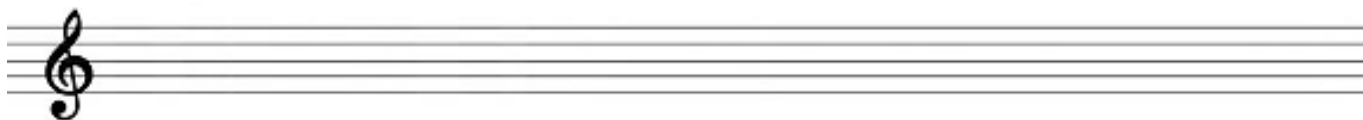
● → Аз съм четвъртина и ме отмервате с един удар.
1
V

А знакът, че музиката прекъсва
за малко, се нарича пауза.

Упражнение

Запознайте се с разказ за нотите!
Музикалните нотички ,и те като вас, не могат да живеят без къщичка! Тяхната къщичка се нарича ПЕТОЛИНИЕ. Тя е изградена от пет линии на равно разстояние. Петолинието изглежда така:

Различните по дължина ноти се нареждат върху линиите и между тях .Така образуват мелодия. Нотите живеят в отделени стаи в своята къщичка. Стените на стаите се наричат тактови черти, (а стаите - тактове). Всяка музикална творба се пише така! Пример: „Тръгнал кос“

Мили деца, запознайте се с още безброй приказки за ноти!

Музика и танци

У ДОМА

музика Парашкев Хаджиев

текст Иван Генов

пее Маргарита Хранова

Върху сърцето тропа ключето,
спомня ни родния дом.
Тъмно е вече, късно е вече,
всеки си търси подслон.
И след игрите със мили другари
тръгва момчето по улици стари.
У дома, у дома
е най-прекрасно на тая земя!
И пред любимата бащина къща
майка детето си топло прегръща.
У дома, у дома
е най-прекрасно на тая земя!

1

Избери музикална творба, на която да се движиш в ритъма на любимия си танц (с главичка, ръчички или крачета).

В света на музикалните инструменти

АКОРДЕОН

музика и текст Мария Гашева

Припев:

Купиха му на Антон нов красив акордеон.

Казват – има той талант и ще става музикант!

Щом Антон засвири, дядо му във къщи сякаш вижда слънчев ден.

Хвърля си бастуна и мустак завива, става весел супермен.

Припев:

Щом Антон засвири, баба му забравя всички свои плетива.

Тихо тананика, леко се поклаща, сякаш е певица тя.

Припев:

Ето, че момчето свири неуморно. Свири просто всеки ден.

Радва се кварталът, радва се градчето, радост е за теб и мен.

С моите клавиши – бели и черни,
дясна ръка ще играе.
С бутоните вляво – най-често черни,
лявата ще се занимае.
Тежък съм, вярно, но пък съм
цветен, даже твърдя – интересен,
все ме разтягат – зиме и лете,
животът ми хич не е лесен.
Вдишвам, издишвам, ясно солирам,
радвам и стари, и млади,
и с удоволствие акомпанирам –
без да очаквам награди.

Музикална писменост

НОТНА АЗБУКА

музика и текст Добри Христов

Тра-ла-ла...

Чухте ли вие нещо ново?

Ето го, дадено, готово:

до, ре, ми, фа, сол, ла, си, до,

до, си, ла, сол, фа, ми, ре, до.

Всеки да помни тези срички,
те са кат' наште пойни птички –

до, ре, ми, фа, сол, ла, си, до,

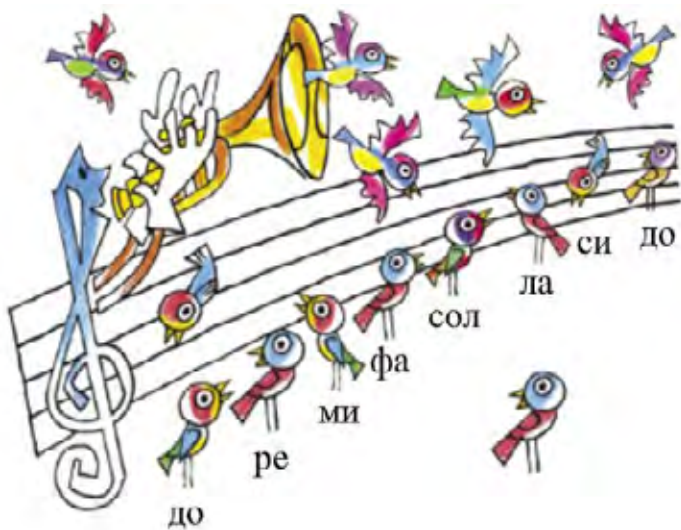
до, си, ла, сол, фа, ми, ре, до.

Нотната азбука това е,

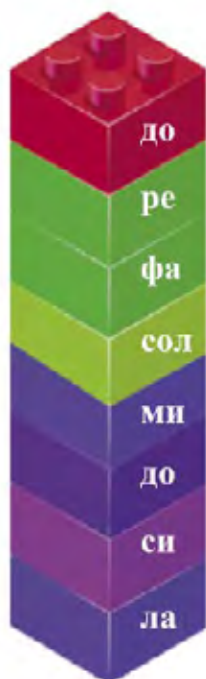
трябва певците да я знаят –

до, ре, ми, фа, сол, ла, си, до,

до, си, ла, сол, фа, ми, ре, до.

- 1 Слушай песента „Нотна стълбица”- музика Хайгашод Агасян, текст Виктор Самуилов.
- 2 Опитай да подредиш правилно елементите, като следиш реда на нотите.

Зимен празничен календар

- 1 Слушай песента „Коцък, Коцък, Коледо”- народна песен.

- 2 Съпровождай песента с избрани от теб инструменти.

Зимен празничен календар

- 1 Слушай песента „Сурва” - народни припевки.

Сурва, здрава, весела година!
Изобилен плод в градина,
едра пшеница по ниви,
жълт мамул на гората,
агнета игриви в кошари!
Китна пролет, плодно лято,
щедра есен, здрава зима!
В този дом да бъде
радост и песен!
Сурва, здрава, весела година,
до година, до амина!

- 2 Чуй песента „Песен игра” - музика Стефан Русков, текст Роза Петрова.

- 3 Танцувай, както ти показва песента.

Музикална разходка

- 1 Направи музикална разходка по картата на България.

Знаете ли, че композиторът на песента „Рожден ден” - Петър Лъондев, е роден в град Харманли.
А създателят на „Боговица” - Добри Христов, е роден в град Варна.

- 2 Слушай и пей твои любими песни от творчеството на Петър Лъондев например „Рачо Капитан”, „Рожден ден” и други.
- 3 Намери интересни факти за композитори от твоя роден край.

Български народни танци

ДИМИТЪР РАДА ДУМАШЕ

народна песен

Димитър Рада думаше:
 – Раде ле, мъри, хубава,
 наклади, Раде, седянка,
 нареди мома до момък.
 Нареди мома до момък,
 нареди мене до тебе –
 двама наедно да седнем
 на тая пъстра седянка.
 Кога момите запеят,
 кога момците засвирят,
 аз да ти, Раде, пригласям
 със мойта гайда шарена.

Ръченицата е български народен танц, който се играе в цяла България. Танцува се по двойки или самостоятелно, обикновено без захващане.

1

Посочи схемата на ръченица.

Марш

ТИХ БЯЛ ДУНАВ
музика Иван Караджов
текст Иван Вазов

Тих бял Дунав се вълнува, весело шуми
и „Радецки“ гордо плува по златни вълни.
Но кога се там съзира козлодуйски бряг,
в парахода рог изсвирва, развя се байрак.
Млади български юнаци явяват се там,
на чела им лъвски знаци, в очите им плам.
Гордо Ботев там застана младият им вожд,
па каза на капитана с гол в ръката нож:
– Аз съм български войвода, момци ми са тез,
ний летиме за свобода, кръв да леем днес.
Ний летиме на България помощ да дадем
и от тежка тирания да я отървем.

- 1 Посочи маршови песни, които знаеш.
- 2 Как би могъл да отброяваш на марша „Тих бял Дунав“?
Огради вярната схема.

Как пулсира музиката

ДЕНА СЛИЗА ОТ ГОРИЦА

народна песен

Дена слиза от горица,
Дено, Дено, малка моме,
от горица лилянова,
Дено, Дено, малка моме.
На глава ѝ росна китка,
росна китка росенова.
Росна китка проговаря:
– Ни ма давай на момите,
че момите кротко ходят,
кротко ходят, лудо носят.
Най ма давай на момците,
че момците лудо ходят,
лудо ходят, кротко носят.

След всеки ред се пее:
Дено, Дено, малка моме.

Вече безпогрешно можеш да отговаряш на въпроса

На колко броим?

на определена музика. Това е свързано с непрекъснатото ѝ пулсиране по определен начин. Тази пулсация отговаря на няколко основни модела. Ти вече познаваш следните:

1

2

1

2

3

1

2

1

2

3

Светът на музиката

ПРОЛЕТ ИДЕ

музика Маестро Георги Атанасов

текст Цани Гинчев

Пролет иде, хей, дечица,
става весело навред!
Ето, близката речица
пука вече своя лед.
И поле раззеленява,
мило птиче сладко пей.
Всичко веч се съживява,
агне малко припка, блей.
Хай да идем, хей, дечица,
с песни, с радостни сърца
там по росната тревица
да посрещнем пролетта!

1

Всеки народ има свои танци. Запознай се с тях.

Пролетен празничен календар

- 1 Слушай песента „Вила й мома, Лазаре” – народна песен.

ВИЛА Й МОМА, ЛАЗАРЕ народна песен

Вила й мома, Лазаре, зелен венец.
На венеца, Лазаре, пъстри китки.
На венеца, Лазаре, пъстри китки,
пъстри китки, Лазаре, босилкови.
Юнак гледа, Лазаре, и се чуди
как да вземе, Лазаре, една китка.
Та се спусна, Лазаре, па я грабна,
па я грабна, Лазаре, без да пита.

Лазаровден се празнува винаги в съботата преди Цветница.

- 2 Съчини движения, като слушаш песента „Вила й мома, Лазаре” и опитай да ги изпълниш.

Светът на музиката

НА МОРЕ

музика Красимир Гюлмезов

Припев:

Колко радост има, щом след люта зима
пак при тебе съм, море!

Греят дълбините, люшкат се вълните.

Кой ли може да ги спре?

Стихне ли навън сетен школки звън,

тръгвам в ранен час за морето аз.

С бански, шапка, сак

и чадър за флаг

стигам в кратък срок и с песен на брега висок.

Припев:

Маха ми делфин от простора син.

Златна рибке, хей, празнично „Здравей!“

Поздравът му мил в чисто морски стил,

явно е за мен, защото имам ден рожден.

Припев:

1

Коя е твоята любима песен и защо я харесваш?

Вече знаеш как музиката вълнува, разказва, рисува със свои средства и език.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

МУЗИКА

за ученици от IV клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Музикална въртележка

ХИМН НА ДЕЦАТА

музика и текст Жени Джамбазова

Хей, ние сме светът и носим светлина.

Ще вървим напред сега, носим слънцето в нас.

Хей, виж ни, хей, така усмихнати сме. Да, да, да!

И вървим напред. Чуй нашата музика!

Припев:

Ние сме, ние сме светът – да, да, да,

светлина, пълна с музика – да, да, да,

ние сме само доброта – да, да, да,

носим обичта, само радостта – да!

1

Ти си вече четвъртокласник.

Можеш ли да посочиш четири песни, които най-много харесваш?

Сподели защо ги харесваш.

2

Избери музика и детски ударен инструмент, съпровождай музиката и се забавлявай.

Красивият безкрай на музикалната въртележка те очаква и в четвърти клас. Предстоят ти нови вълнуващи срещи с музиката.

На лунапарк

1

Слушай „Арлекин” из „Карнавал” - Роберт Шуман.

Кой не обича забавленията и игрите? Има едно място, където деца и възрастни могат заедно да изживяват неповторими мигове. Това е лунапаркът. Той предлага много изненади за любителите на забавленията и силните емоции. Музиката присъства във всеки негов кът.

2

Избери си музикална творба, с която да се забавляваш, както на лунапарк.

За какво разказва музиката без думи

ПЕСЕН

музика Георги Минчев

текст Кръстьо Станишев

Изведнъж, изведнъж
 блисна бляскав ласкав дъжд.
 Изведнъж, изведнъж
 блисна ласкав дъжд.
 И внезапно помежду ни
 опна той прозрачни струни.
 Слънчо с мека длан погали
 тези струни засияли.
 Изведнъж, изведнъж
 бляскавият ласкав дъжд,
 изведнъж, изведнъж
 бляскавият дъжд
 се усмихна и подхвана
 тази слънчева подкана.
 И навред се блисна песен...
 Беше есен, беше есен.

1

Организирайте куклено представление. Измислете весела, шеговита случка и я озвучете. Подберете подходящи песни, музикални произведения, звуци, създадени със звучащи предмети или с детски музикални инструменти.

За изразните средства на музи-

- 1 Запознай се с „Първа част” из „Детска симфония” - Йозеф Хайдн.

Йозеф Хайдн

1732 – 1809

Хайдн е австрийски
композитор, един
от най-известните
композитори
в света.

Музиката е магия, вълшебство. Композиторът съзнателно използва различни музикално изразни средства, за да въплъти в звуци своята идея.

Музикално изразни средства са: мелодия, темпо, динамика(сила на звука), тембър. По тембъра разпознаваме тонове, създадени от различни музикални инструменти или гласове. Например една мелодия, изпълнена от флейта, би прозвучала нежно и ефирно, докато изсвирена от контрабас – тежко и приглушено, глухо.

- 2 Кои инструменти чуваш в „Детска симфония“?

Музика и техника

ДИСКОТЕКА В ДЖУНГЛАТА

музика Тончо Русев

текст Димитър Михайлов

Има джунгли различни в света-
амазонски, душевни, космични.
Властва странна във тях красота,
красота хаотично логична.

Има джунгли различни в света,
ала има и джунгли такива,
дето можеш да срещнеш едва
само в разказ и мил, и небивал.

Припев:

Пълно, пълно е в тях с чудеса.

Баобабът тук дом е на багри.

Вместо тигър тука блее коза.

Крокодилът се плаши от жаби.

Неочаквано може тук в миг
дискотека да гръмне с танцьори
и със своя чудесен ритмичен език
да сближи и животни, и хора.

Има джунгли...

Към всяка песен можем да добавим още музикални окраски. Днес ще се запознаете с интересно звуково средство. То ще ви помогне да съпровождате песента „Дискотека в джунглата” като истински музиканти.

Този звуков уред се нарича лазерен контролер.

Ползвайте този нов уред във вашите музикални моменти и се радвайте на забавни преживявания.

Музика и танци

ХАЙДЕ, ТРОП!

музика Стефан Русков

текст Роза Петрова

Свири тамбура игрива,
звънка и щастлива.
В правото хоро засмени
пак сме заловени.
Хоп, троп! Ха, така!
На пайдушко за ръка
тъпан кани теб и мен.
Ех, че радост в този ден!
Чуй, гъдулката запява!
Ръченица заиграва.
Хайде, кърпа извади,
тропай, скачай, раз, два, триии

1 Изберете подходящ модел, за да може да съпровождате музиката, която чухте днес.

Сменяйте ролите си – на певци, танцьори, инструменталисти.

Учител

дайре

☐
☐
☐
☐
☐
☐

Дете

клавеси

☐
☐
☐
☐
☐
☐

2

Съчини движения, удобни за теб, и танцувай.

В света на музикалните инструменти

Освен традиционните музикални инструменти, които свирят със своя сила, има и такива които свирят с помощта на електричество.

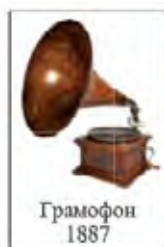
1

Слушай изпълнение на инструментална група (квартет) „Бонт” и ще чуеш красива електрическа музика.

Ознава
четири
изпълнители.

Някога, в по-стари времена, хората са слушали музика от тези технически устройства.

Грамофон
1887

Магнетофон
1887

Касетофон
1963

CD плейър
1979

Смартфон
1993

2

Сподели от какви устройства ти слушаш музика.

Музикален празничен календар

- 1 Слушай песента „Ой, Коледо, мой Коледо” - народна песен.

От стари времена хората вярват в чудодейната сила на песните, наричанията, игрите на сурвакари, коледари, кукери. Според традициите и обичаите те се изпълняват за здраве, плодородие и късмет. Носят много празнично настроение.

- 2 Посочи кое е общото и кое е различното между коледуването, сурвакането и кукерските игри.

Български народни танци

- 1 Слушай песента „Тръгнала е малка мома” - народна песен.

На песента „Тръгнала е малка мома” можем да танцуваме дайчово хоро.

Отмерваме го по този начин:

--	--	--	--

Раз два три четири

- 2 Наблюдавай как се танцува дайчово хоро (клипче по избор).

- 3 Кои определения според теб му подходят?

тежко

спокойно

пъргаво

В света на музикалните инструменти

- 1 Слушай песента „Месечинко, чакай” - музика Тончо Русев, текст Ваньо Вълчев.

Виторога месечинко бяла,
дълго ли пред порти съм стояла?
Как е хубаво до него
и не мога да си тръгна,
месечинко светла, виторога!
Спри се, месечинко, на небето
и почакай да си тръгнем двете!
Теменужки, тъмно цвете,
в малка китка ще му свия –
да я вземе той от моята плитка...

Песните се съпровождат от оркестри с различни музикални инструменти.

Някои музикални творби се изпълняват само от инструменти.

- 2 Слушай „Ноктюрно”- Франц Щраус.

Цугтромбон – този духов инструмент се нарича така, защото се свири на него, като се разпъва подобно на влак (на немски език цуг означава влак).

И това са музиканти
от духовия оркестър.

Музикален празничен календар

Първият празник, който се чества в началото на всяка календарна година, е „Нова година”. В първите минути слушаме химна на България-това е песента „Мила Родино”

текст и музика Цветан Радославов.

Горда Стара планина,
до ней Дунава синей,
слънце Тракия огрява,
над Пирина пламеней.

Припев:

Мила Родино,
ти си земен рай,
твоята хубост, твоята прелест,
ах, те нямат край.

Други празници, отбелязани в празничния календар на българския народ, са:

Заедно и в празниците

1

Слушайте, пейте и танцувайте песните и танците на вашите семейства, съседи и приятели!

ВАСИЛИЦА

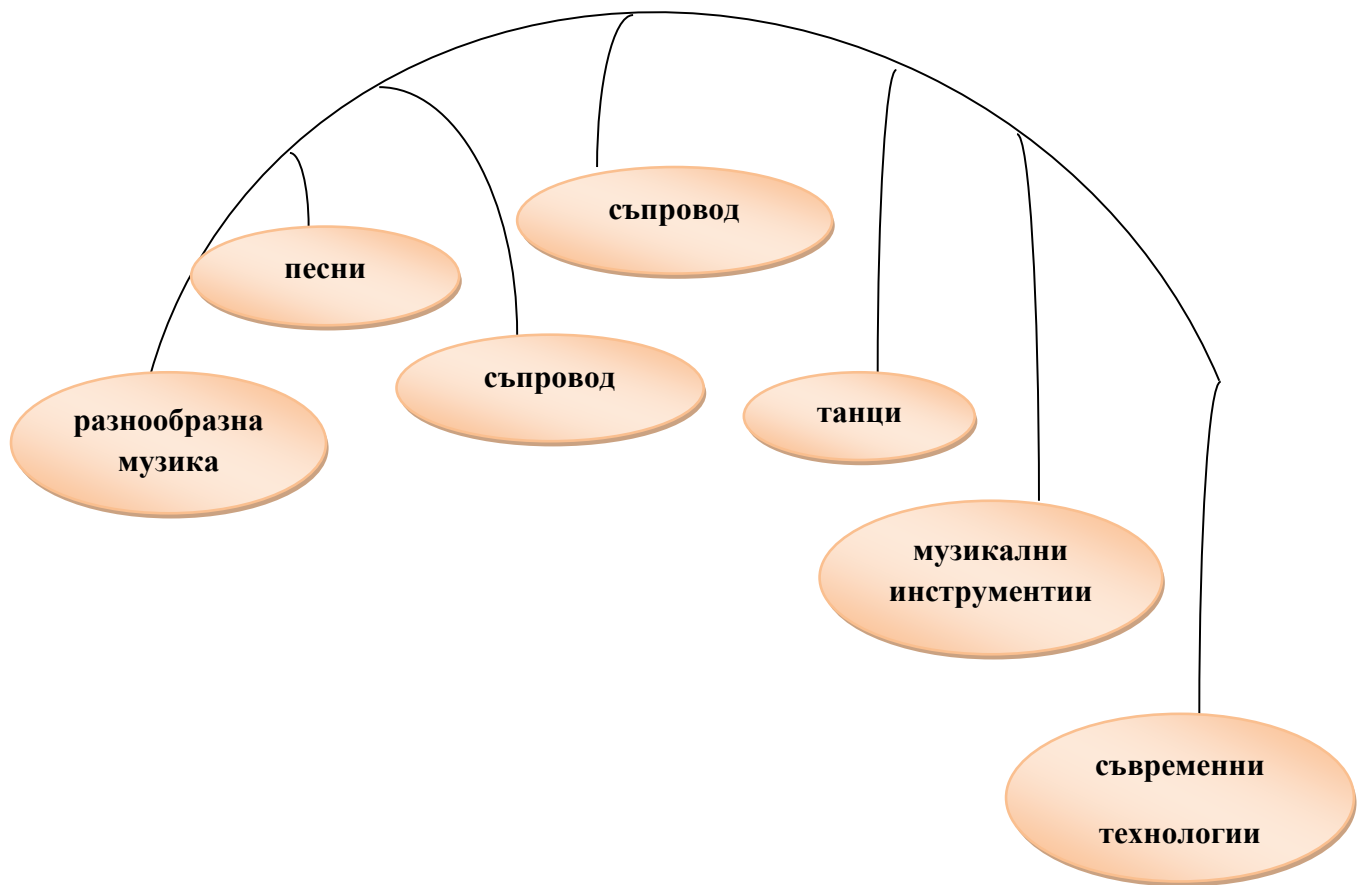

КУРБАН БАЙРАМ

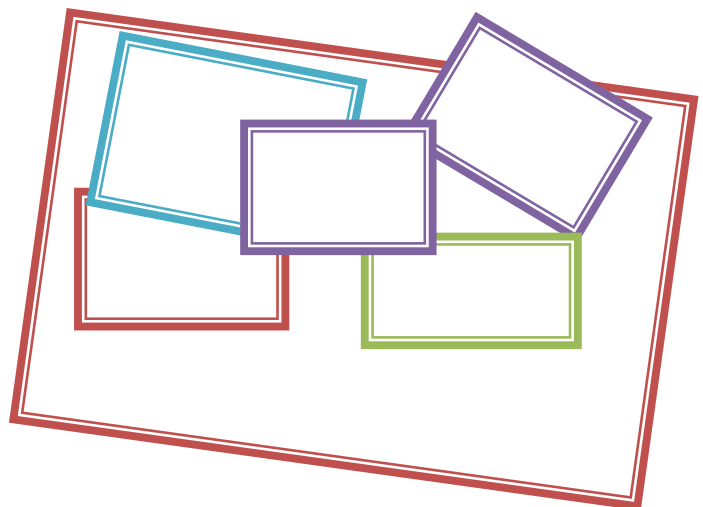

Музикална въртележка

Неусетно, с много музика и преживявания, музикалната въртележка ни отведе в края на четвърти клас.

С помощта на учител създай албум със снимки от празничните изяви в твоето училище (електронен или хартиен).

Желаем ти щастливо
музикално лято.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

по ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

за учениците от I – IV клас, които се обучават в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО
I КЛАС

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО
II КЛАС

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО
III КЛАС

ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО
IV КЛАС

УЧЕБНО ПОМАГАЛО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

за ученици от I клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Съдържание

Тема 1.	Какво знам и мога в началото на I клас	1107
Тема 2.	Познавам материалите и пособията за рисуване	1110
Тема 3.	Различавам картини, рисунки и пластики.	1113
Тема 4.	Наблюдавам и рисувам	1115
Тема 5.	Рисувам фигура на човек.....	1117
Тема 6.	Светът и красотата около мен в рисунки.	1120
Тема 7.	Познавам материали и пособия за апликиране.....	1124
Тема 8.	Реални и фантазни образи. Пътешествия и приключения. Пътешествия в реалния и измисления живот	1127
Тема 9.	Мога да моделирам	1132
Тема 10.	Образи с плоски форми	1134
Тема 11.	Познавам цветовете.	1136
Тема 12.	Цветовете в творби на художници и деца.....	1138
Тема 13.	Илюстрации в книги за деца	1140
Тема 14.	Знаците около нас.	1142
Тема 15.	Какво знам и мога в края на учебната година	1145

Тема 1. Какво знам и мога в началото на I клас

Кое с какво е направено?

Водни бои

Пастели

Флумастер

Пластилин

Апликация

✚ Посочете с какво е нарисувана картината.

✚ Оцвети картинката с цветни моливи.

Тема 2. Познавам материалите и пособията за рисуване

✚ Върху хартия рисуваме с темперни, акварелни бои, пастели, цветни моливи, флумастери. Наричаме ги **изобразителни материали**.

Водни бои

Цветни моливи

Флумастери

Пастели

Темперни бои

+ Четката и палитрата наричаме **пособия за рисуване**. Използват се при рисуване с темперни и акварелни бои.

+ Посочете на коя картинка са изобразени водни бои.

+ Довършете линиите с показаните цветове флумастери.

Тема 3. Различавам картини, рисунки и пластики

✚ В изобразителното изкуство се използват различни материали.

- Рисунките се създават с използването на моливи, флумастери, пастели и туш върху хартия.
- Картините се създават с използването на маслени, акварелни и темперни бои върху хартия, дърво или платно.
- Пластиките се създават от глина, дърво, камък или метал.

Рисунка

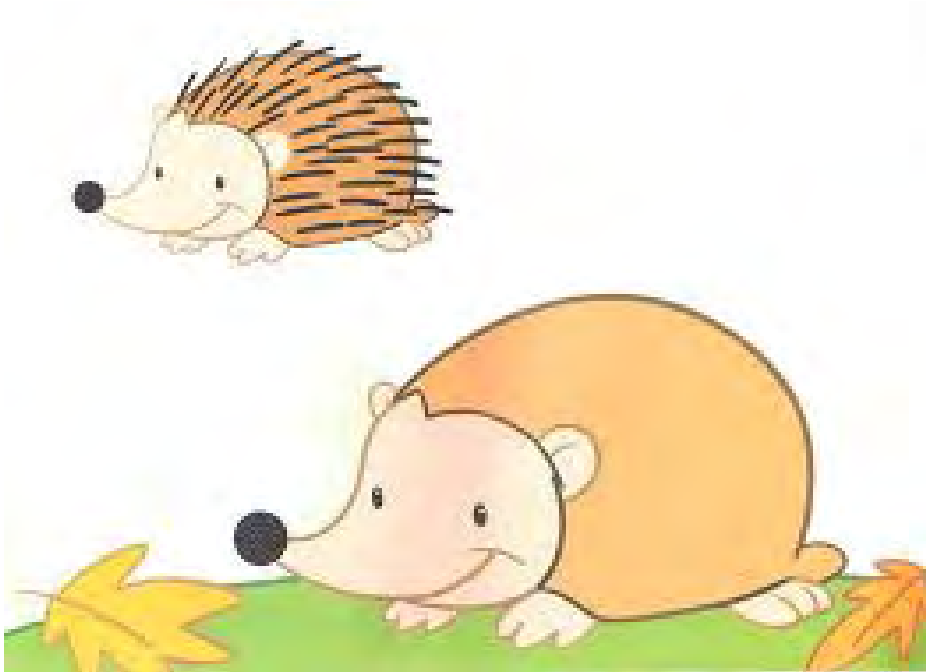

Картина

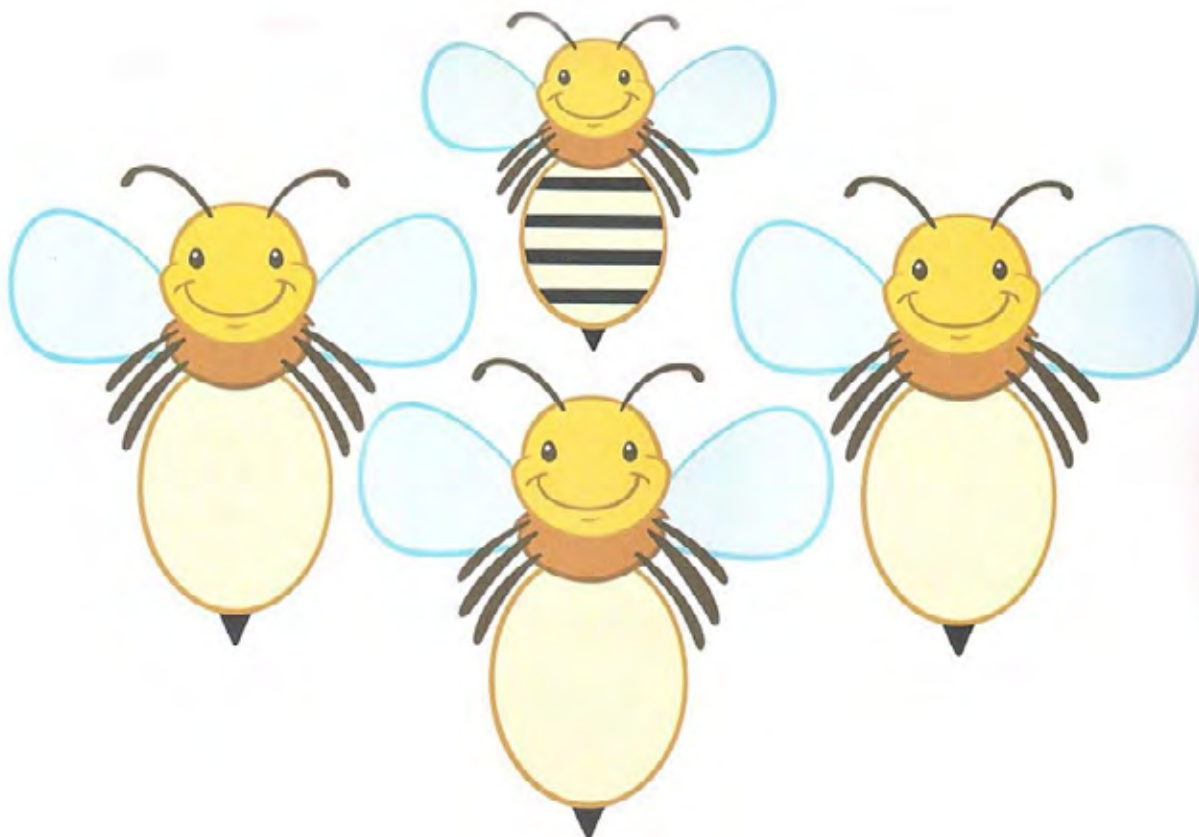

Пластика

✚ С черен молив довършете рисунката.

✚ С черен фломастер довършете рисунките.

Тема 4. Наблюдавам и рисувам

✚ С изобразителните материали можем да направим различни изображения на хора, животни, къщи, растения.

✚ Кой от обектите е рисунка?

слънчоглед

котка

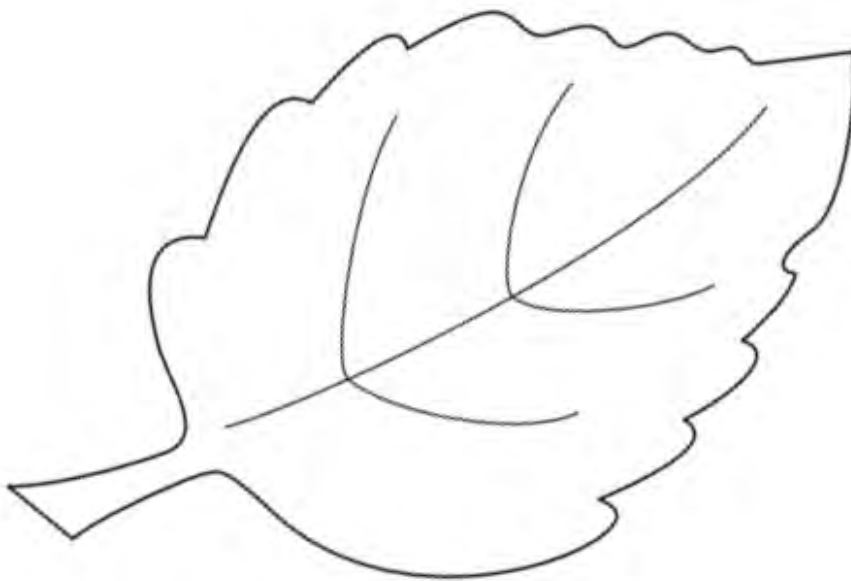

автомобил

+ Кои рисунки са направени с водни бои?

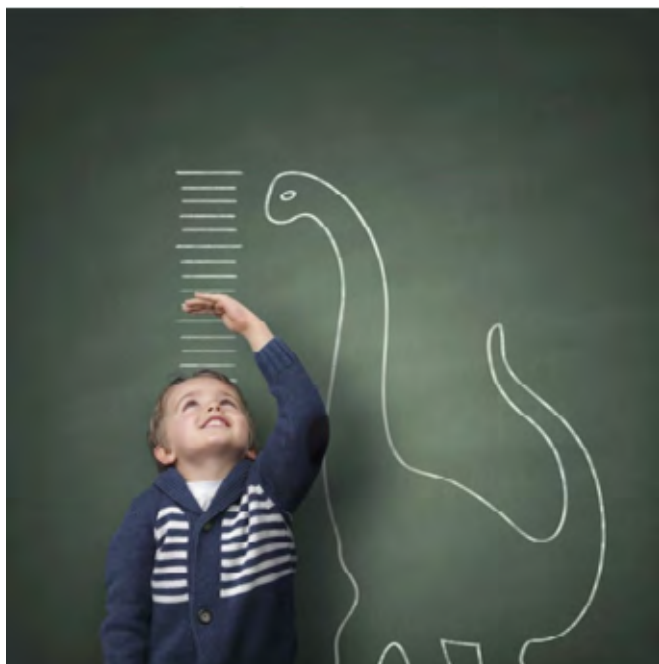

+ Оцветете листото с жълт пастел.

Тема 5. Рисувам фигура на човек.

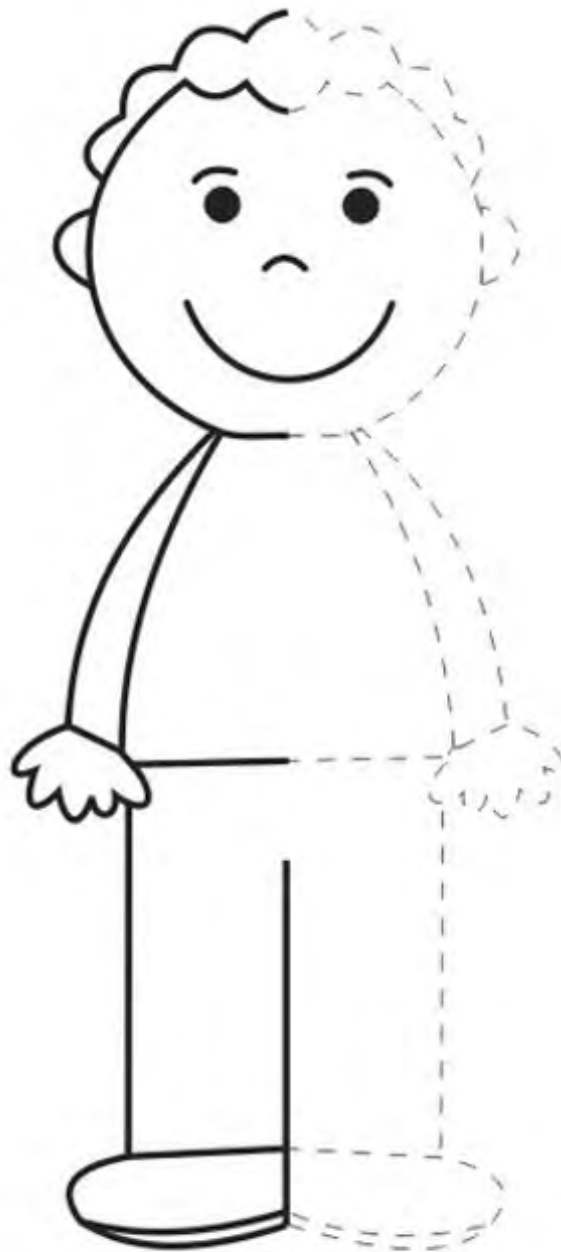
✚ Главните части на човешката фигура са – глава, тяло и крайници.

✚ Части на човешкото тяло.

+ Довършете човешката фигура.

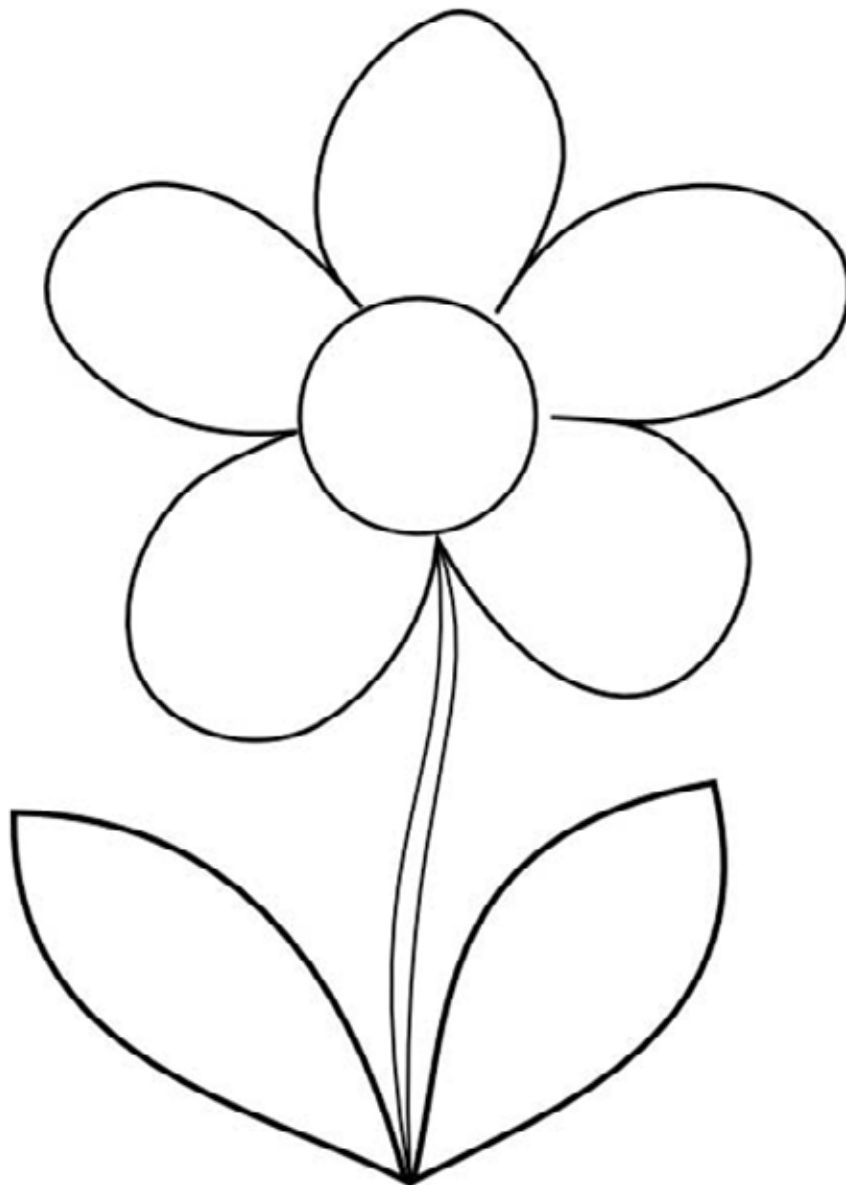

Тема 6. Светът и красотата около мен в рисунки

✚ Изображения на обекти и предмети от заобикалящия ни свят.

✚ Оцветете рисунката с цветни моливи.

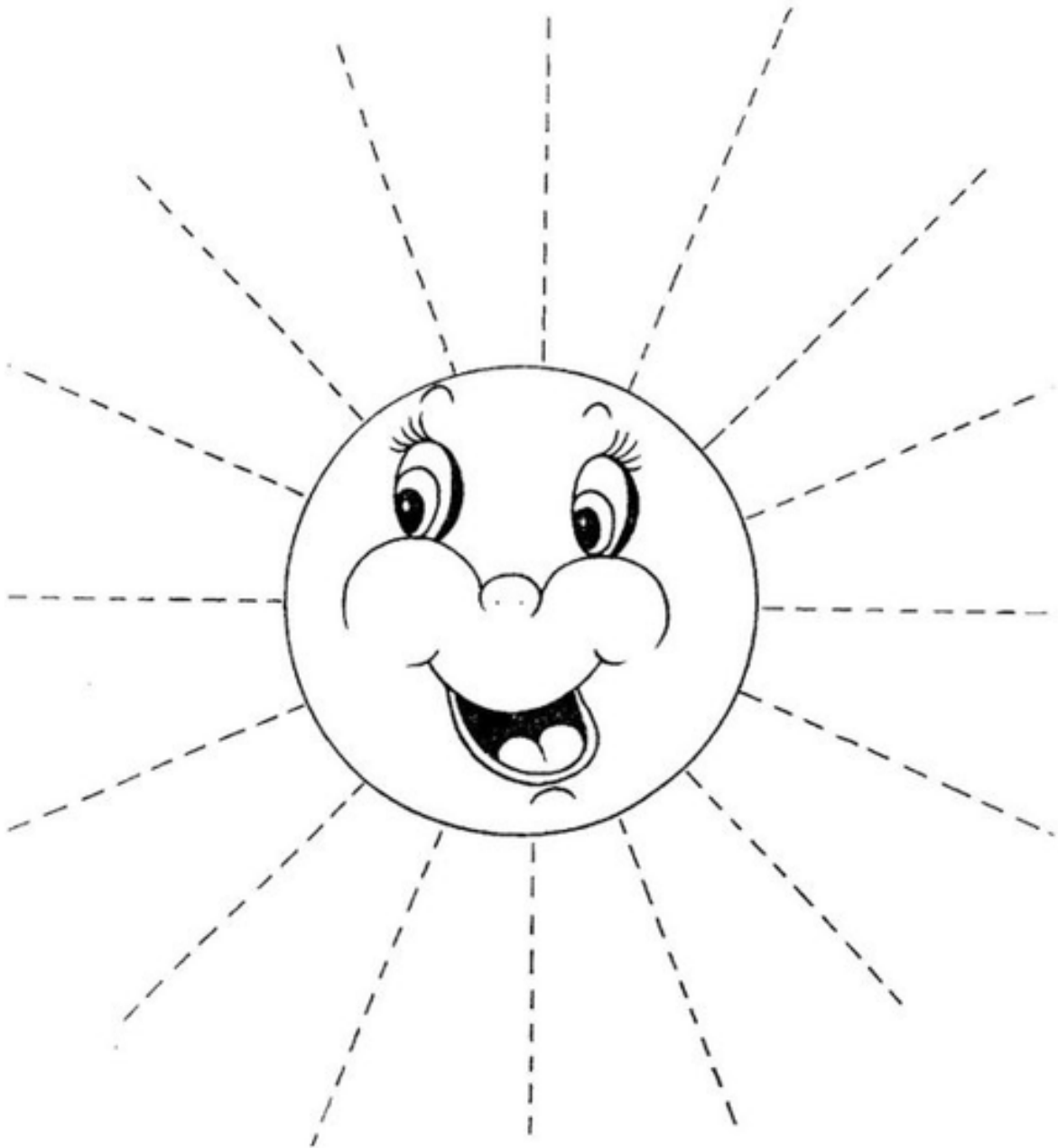

+ Децата и художниците изразяват красотата около нас в своите рисунки.

+ Посочете рисунката на дете и на художник.

✚ Довърши и оцвети.

Тема 7. Познавам материали и пособия за апликиране

+ Материали и пособия за апликация.

лепило

цветна хартия

ножица

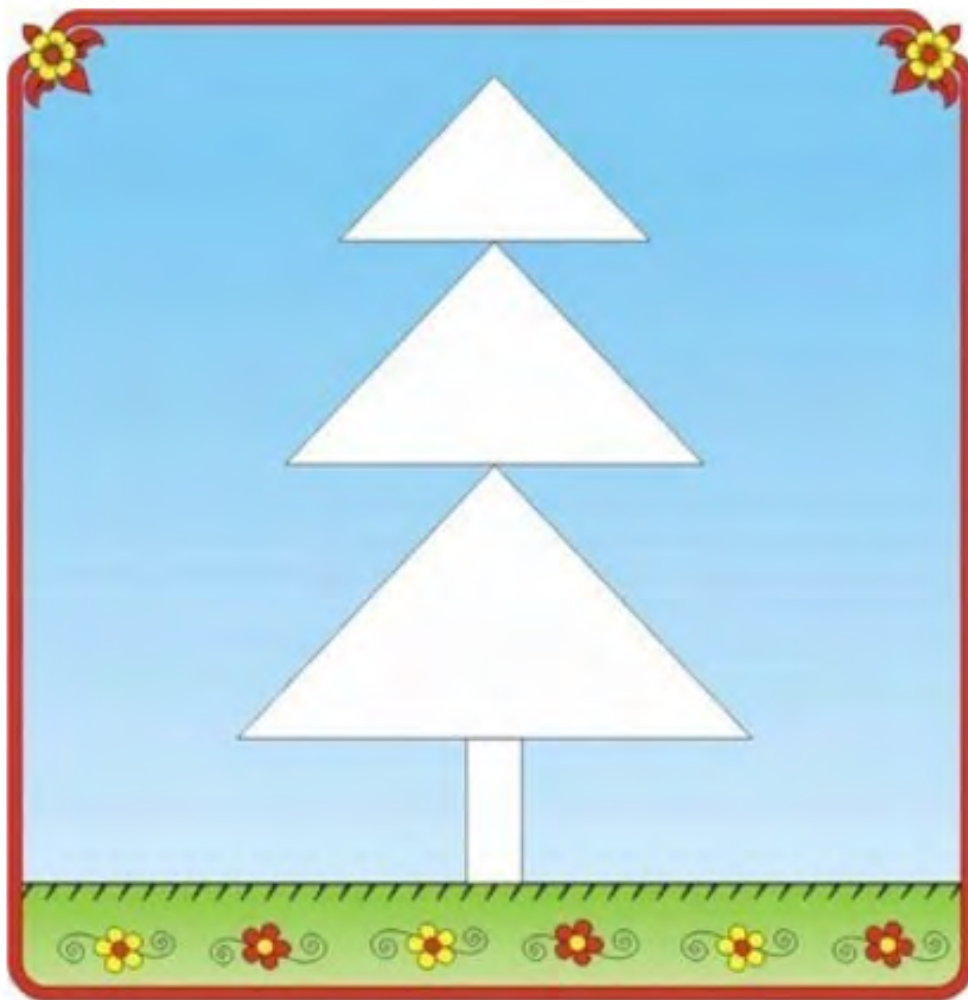
+ Посочете с кои от материалите може да бъде направена апликация.

✚ Направете апликацията с цветни лентички.

✚ От дадените материали направете апликация.

Тема 8. Реални и фантазни образи. Пътешествия и приключения. Пътешествия в реалния и измисления живот

✚ Някои фантазни герои приличат на човек, а други – на животни.

✚ Пътешествия в реалния и измисления живот.

✚ Оцветете с флумастери.

Назовете добър или лош е приказният герой.

Тема 9. Мога да моделирам

Материали за моделиране:
пластилин и глина.

✚ Моделирайте дъга.

Тема 10. Образи с плоски форми

правоъгълник

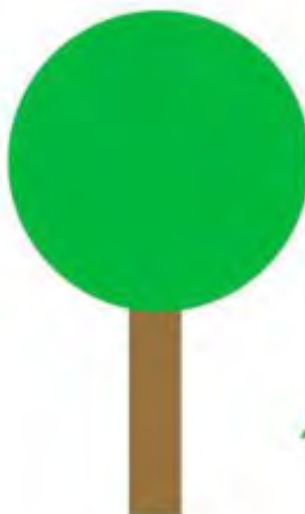
квадрат

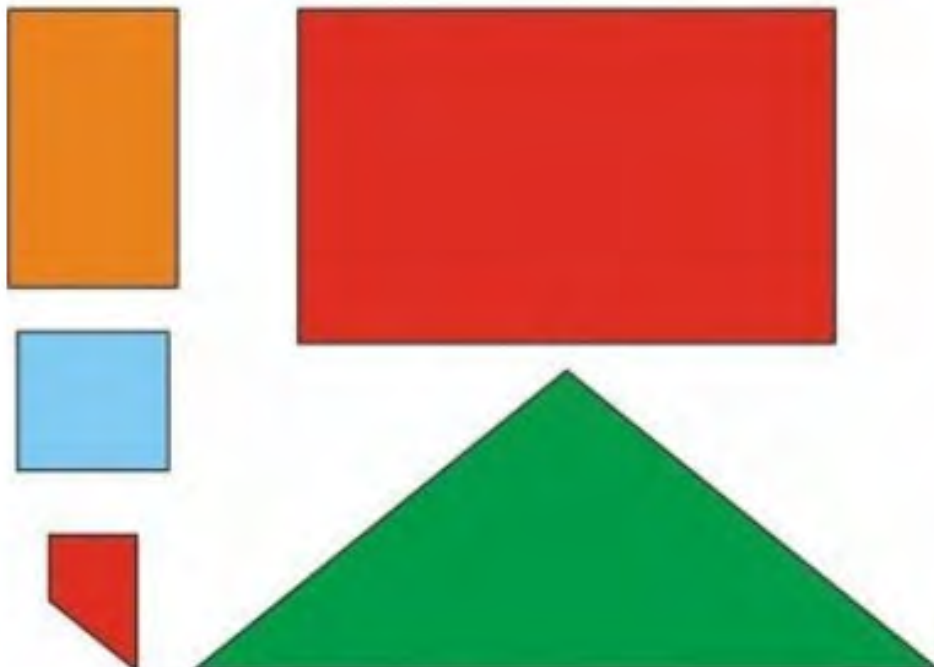
триъгълник

кръг

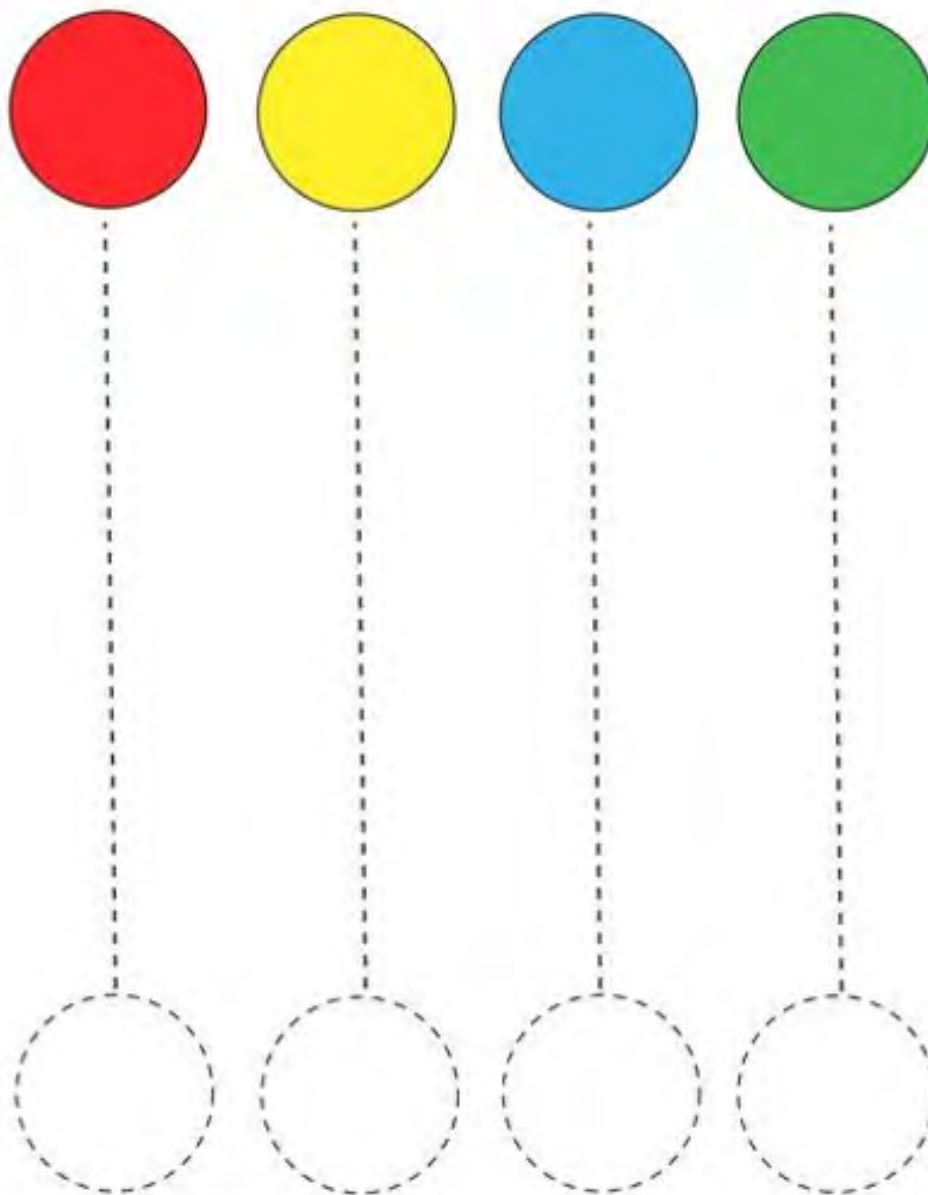
✚ Направете апликация на къща с дадените геометрични фигури.

Тема 11. Познавам цветовете

Основни цветове, които ще използваме в картините – червен, жълт, син и зелен.

+ Довършете и оцветете кръгчетата с цветни моливи.

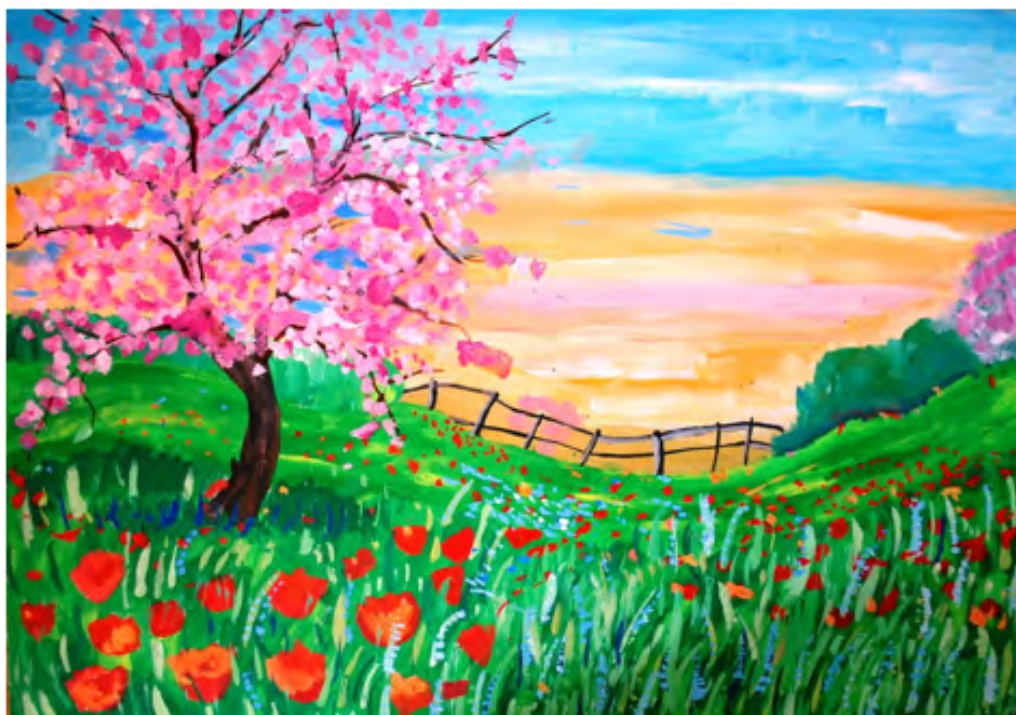

Предметите, които ни заобикалят, имат различни цветове.

В дъгата можем да наблюдаваме всички цветове – червен, оранжев, жълт, зелен, светлосин, тъмносин, виолетов. Познаваме още черен, кафяв и бял.

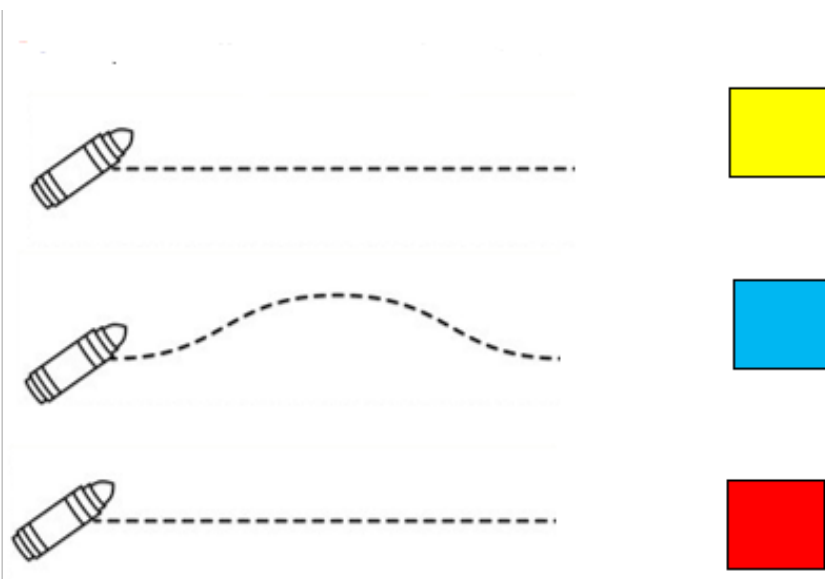
Тема 12. Цветовете в творби на художници и деца

✚ Какъв е цветът на слънцето?

✚ Направете линия със същия цвят пастел.

Тема 13. Илюстрации в книги за деца

В детските книги има много рисунки, които се наричат илюстрации. Те са свързани с текста. По тях можем да разпознаем приказката.

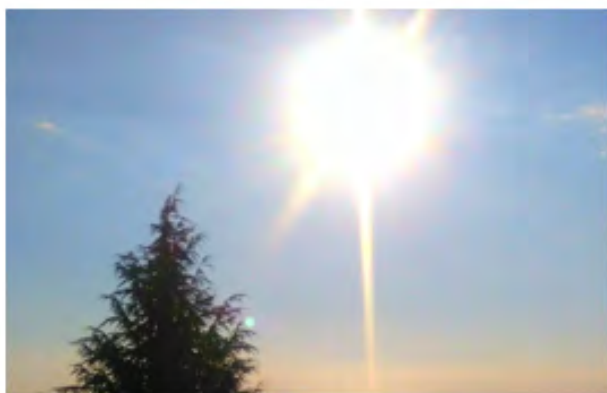
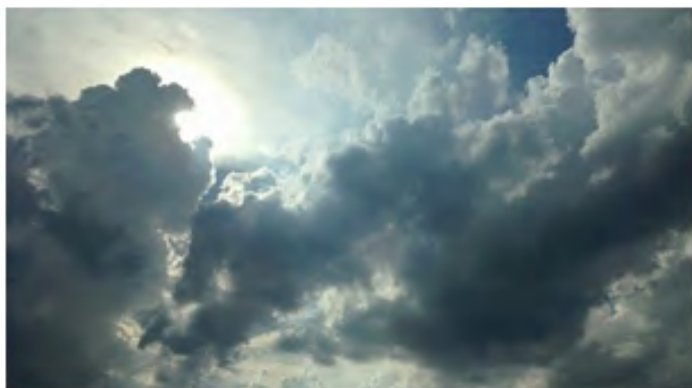

✚ Довършете и оцветете ръкавичката с цветни моливи.

Тема 14. Знаците около нас

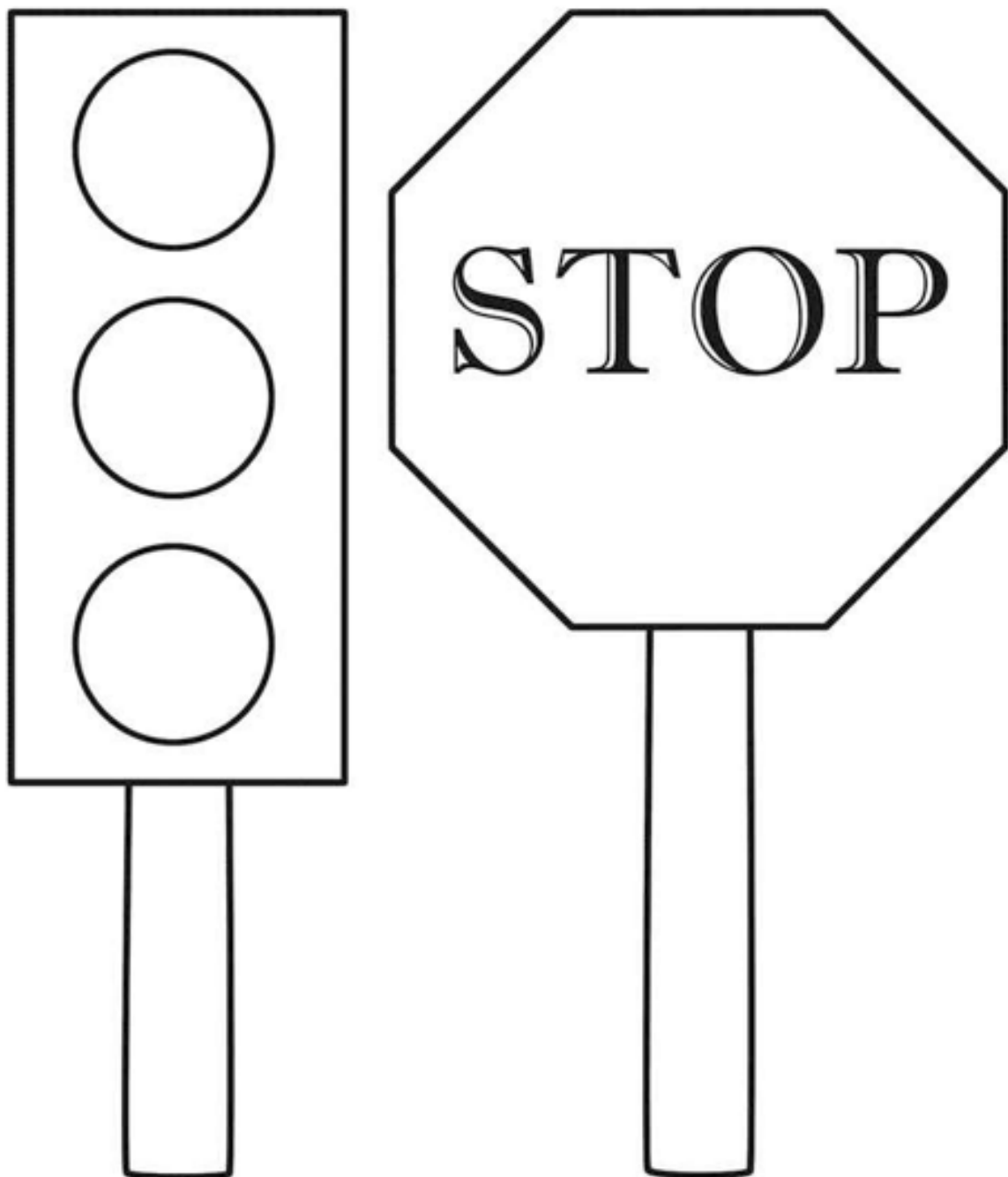
С различни знаци и картинки можем да съобщим за промените във времето.

+ Знаци, които можем да видим на обществени места.

✚ Като гледате знаците, оцветете с флумастери.

Тема 15. Какво знам и мога в края на учебната година

+ Довършете и покажете частите на човешкото тяло.

✚ Свържете фигурите с еднакви цветове.

+ Коя рисунка е нарисувана от дете?

+ От какъв материал е изработена фигурата?

+ Кой знак показва, че е забранено използването на телефони?

+ Посочете апликацията.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ИЗОБРАЗИТЕЛНО

ИЗКУСТВО

за ученици от II клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Съдържание

Тема 1.	Какво знам и мога във II клас?	1151
Тема 2.	Познавам различни начини за рисуване.....	1155
Тема 3.	Красотата на природата	1157
Тема 4.	Изобразявам природата в рисунки.....	1159
Тема 5.	Изобразявам красотата на предметите	1162
Тема 6.	Светът около мен в приложения	1164
Тема 7.	Моделирам животни.....	1166
Тема 8.	Познавам тъмни и светли цветове	1167
Тема 9.	Различавам знаци.....	1169
Тема 10.	Образи от хартия и картон	1171
Тема 11.	Познавам и рисувам с различни техники	1174
Тема 12.	Здравей, ваканция	1176
Тема 13.	Какво научихме във II клас	1178

Тема 1. Какво знам и мога във II клас?

✚ Коя от фигурите е направена от пластилин и коя е апликация?

✚ Кое от посочените изображения е знак?

✚ Посочете в коя картинка виждате фантазен образ.

✚ Назовете цветовете на рисунката.

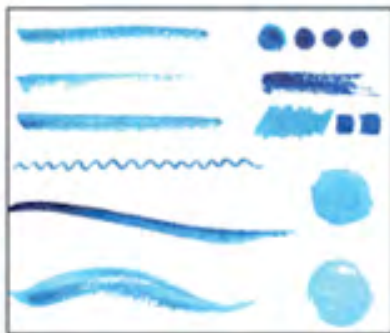

✚ Оцветете кръгчето в жълт цвят, а квадрата – в червен цвят.

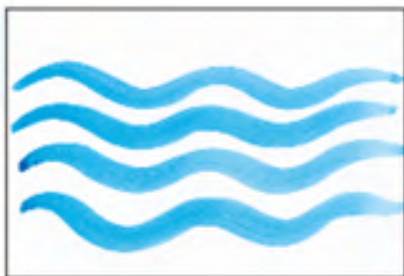

Тема 2. Познавам различни начини за рисуване

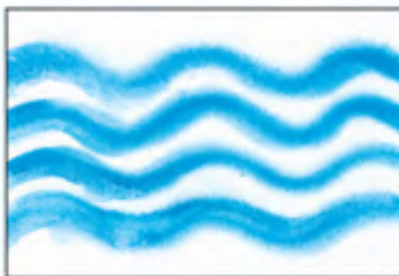
✚ Можем да рисуваме с различни части на четката – с върха правим линии, а с цялата повърхност – петна.

Начини на рисуване с акварелни бои

върху сух лист

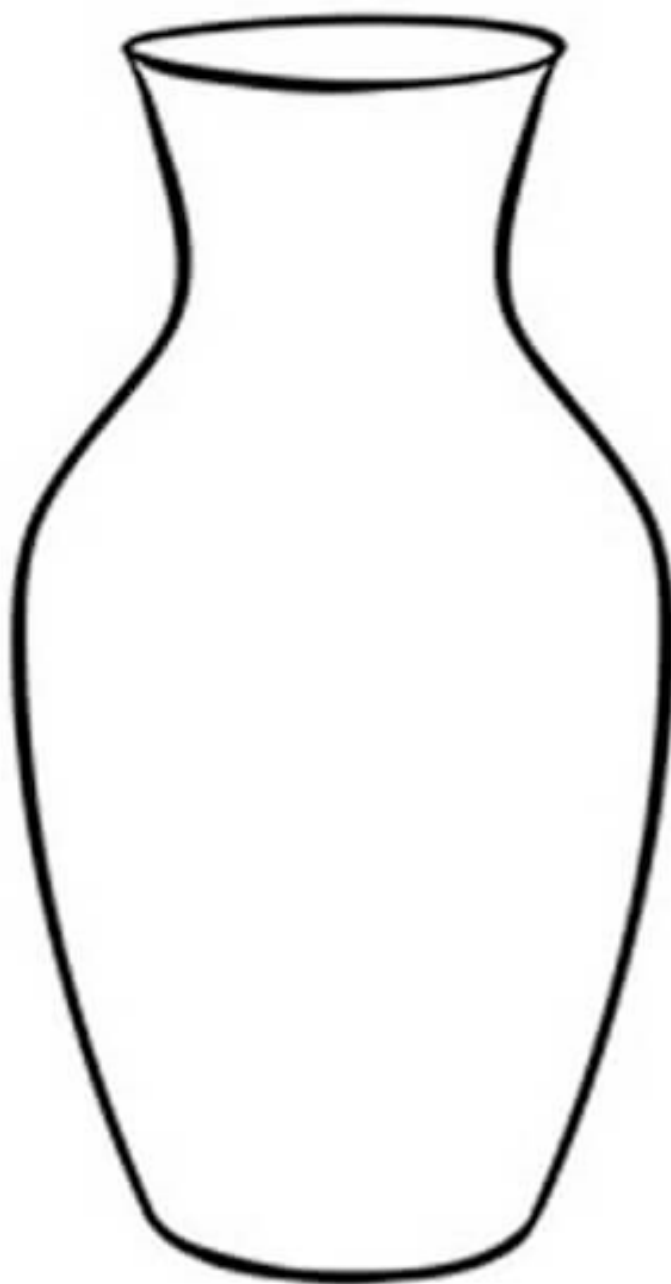

върху мокър лист

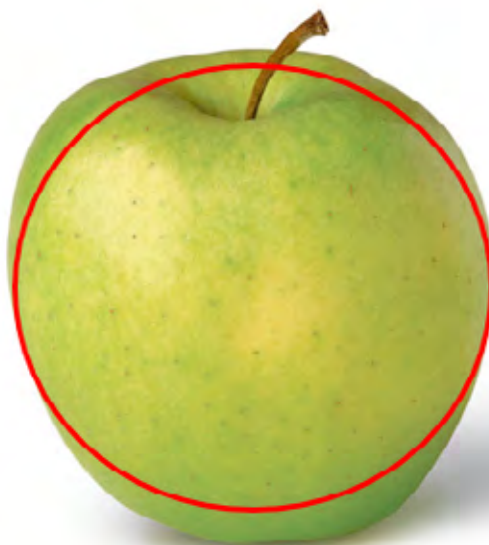
изсветляване

✚ Украсете вазата с четка и водни бои.

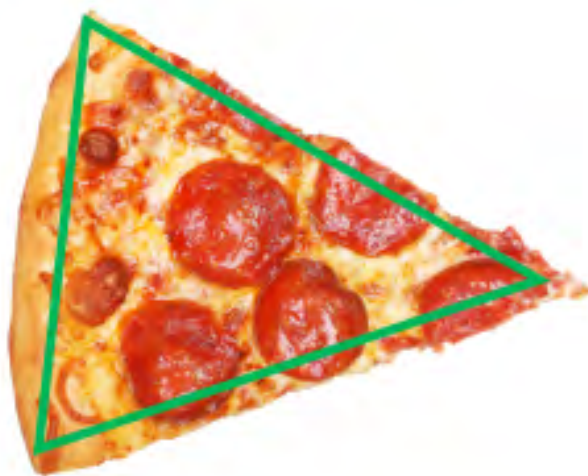

Тема 3. Красотата на природата

Всеки обект около нас има своя форма, цвят и големина. Формите могат да бъдат овални, да приличат на топка, да имат ръбове и ъгли или да ни приличат на познати геометрични фигури – кръг, квадрат, правоъгълник, триъгълник.

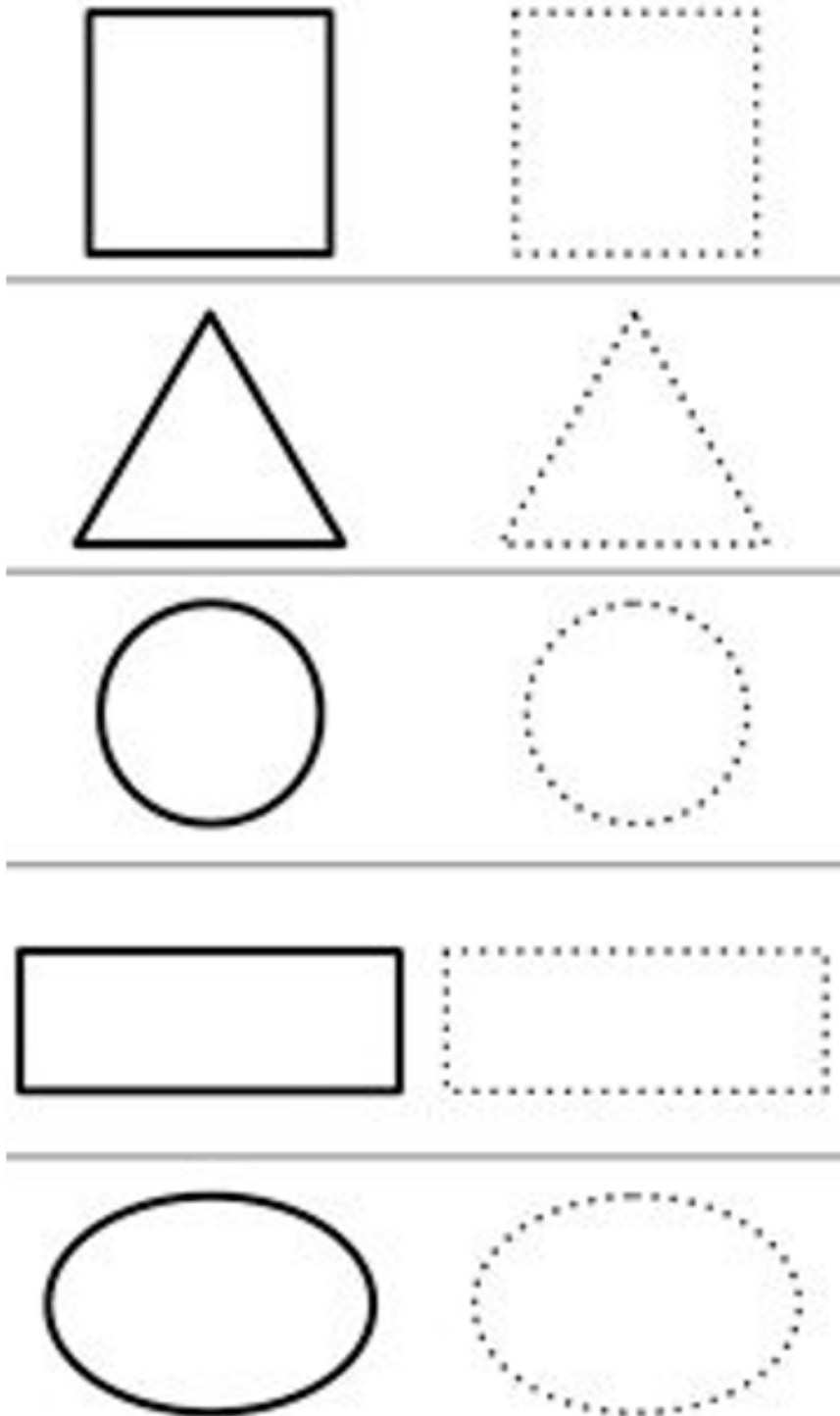

Ябълката прилича на кръг.

Парчето пица е с форма на триъгълник.

✚ Довършете и оцветете геометричните фигури.

Тема 4. Изобразявам природата в рисунки

Всеки сезон има свой цвят. Зимата е бяла, пролетта – зелена, а лятото и есента са изрисувани с ярки цветове.

зима

пролет

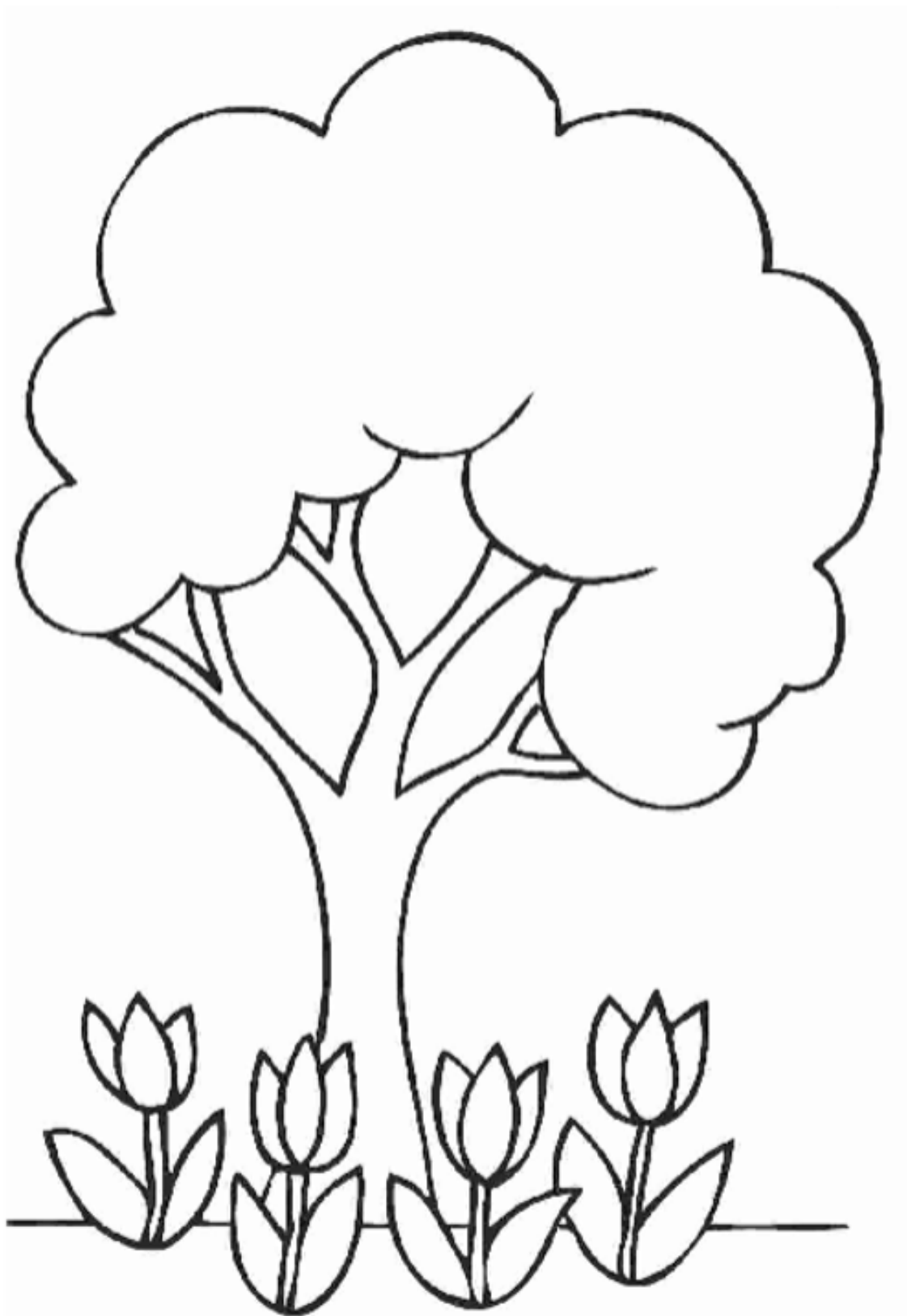

лято

есен

✚ Оцветете картината в обичайните за пролетта цветове.

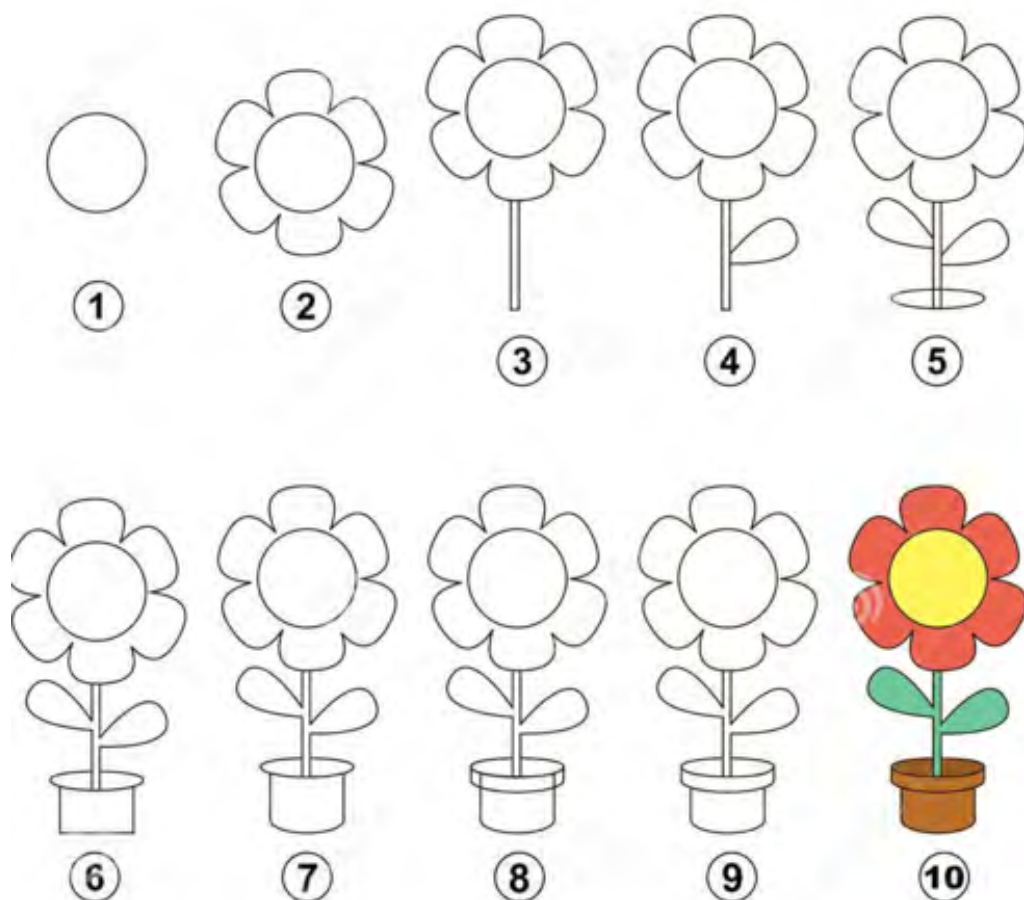

Тема 5. Изобразявам красотата на предметите

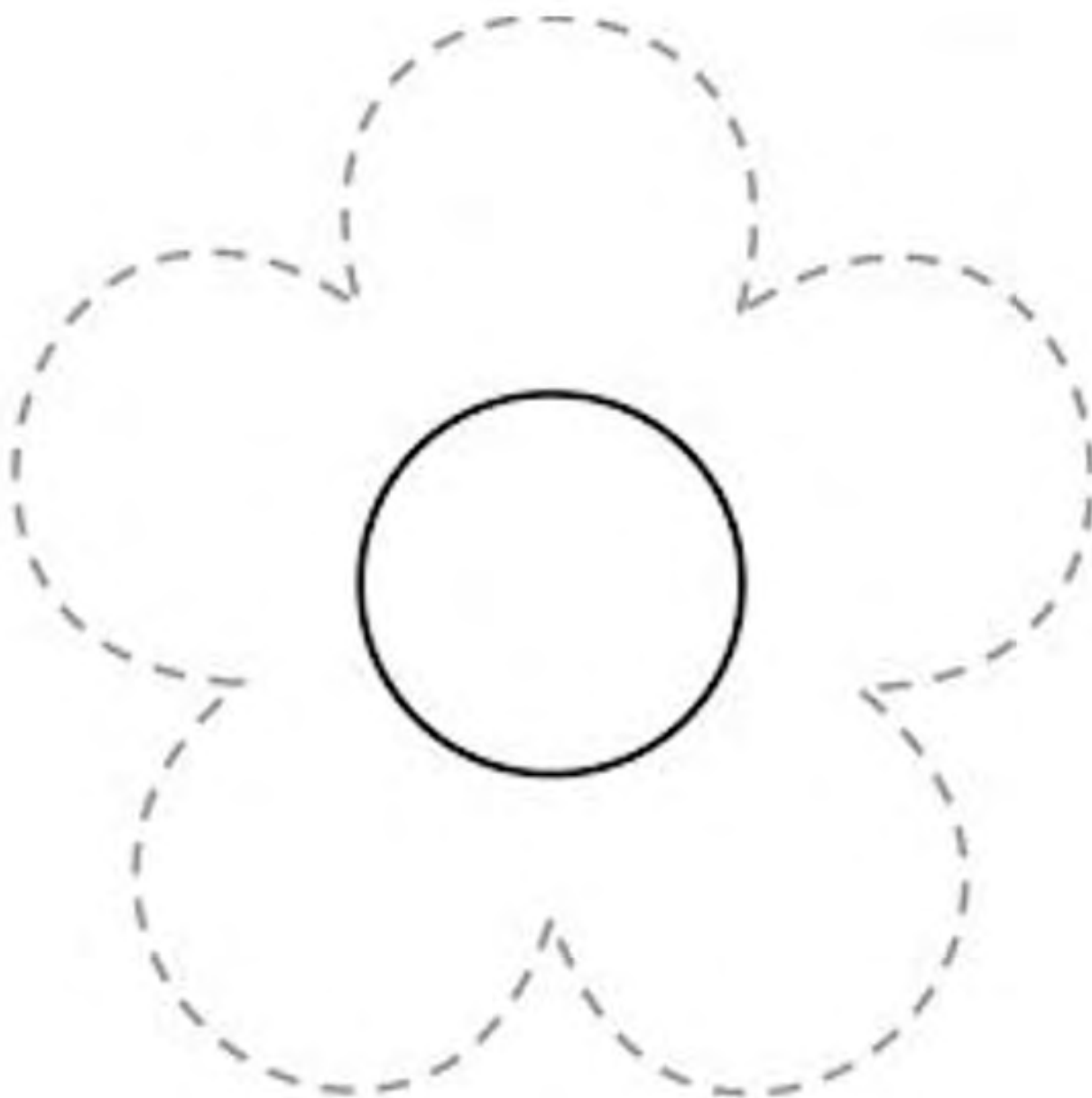
Как изобразяваме красотата около нас в рисунка?

1. Избираме обект, който искаме да изобразим върху лист хартия.
2. Избираме материалите, с които ще рисуваме.
3. Рисуваме главните части, а след това оцветяваме и украсяваме.

 Как се рисува цвете:

✚ Довършете цветето и го оцветете с цветни моливи.

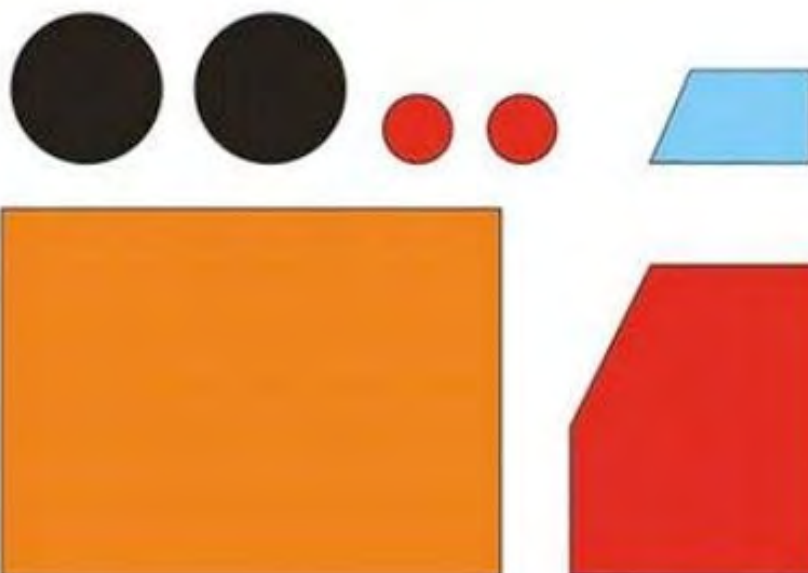

Тема 6. Светът около мен в апликации

Апликации се правят, като върху лист хартия се залепят други, вече изрязани хартиени парчета в дадена форма. Те могат да са образи на различни фигури – цветя, животни, дървета и други форми от реалния и фантастичния свят.

+ Направете апликацията с посочените по-долу материали.

Тема 7. Моделирам животни

За да моделираме таралеж, имаме нужда само от пластилин и спагети.

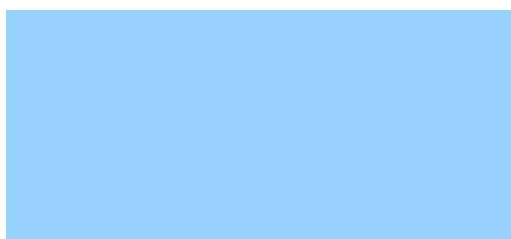
1. Правим си топче от пластилин.
2. С помощта на ръцете оформяме телцето. Издърпваме муцунка и леко сплескваме отдолу.
3. Поставяме очички и носле. Накрая слагаме начупената спагета за бодлички.

Тема 8. Познавам тъмни и светли цветове

Можем да изобразим красотата около нас чрез различни цветове и форми. Когато рисуваме, използваме тъмни и светли цветове. По-тъмен цвят получаваме, когато смесим боята с черен цвят, а по-светъл – когато я смесим с бял цвят.

светъл цвят

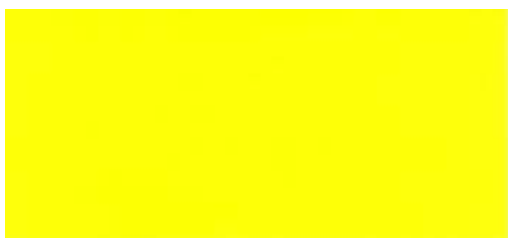

тъмен цвят

Светли цветове са жълтият и оранжевият.

жълто

оранжево

Тъмен цвят е виолетовият.

ВИОЛЕТОВ

 Посочи тъмния цвят.

Тема 9. Различавам знаци

По улиците, парковете и обществените места можем да видим знаци, които ни упътват и насочват. Нарисуваното на тях обикновено е лесно за разбиране и дава точна информация за случващото се около нас.

Този знак показва, че има пешеходна пътека, която трябва да използваме при пресичане.

Този знак показва, че карането на велосипед е забранено.

✚ Посочете знака, който показва, че в близост има пешеходна пътека.

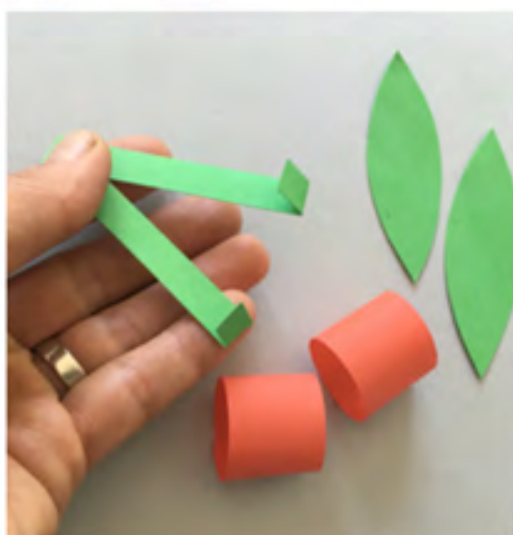
Тема 10. Образи от хартия и картон

Можем да създадем красиви украси от хартия, картон, клечки, стари опаковки.

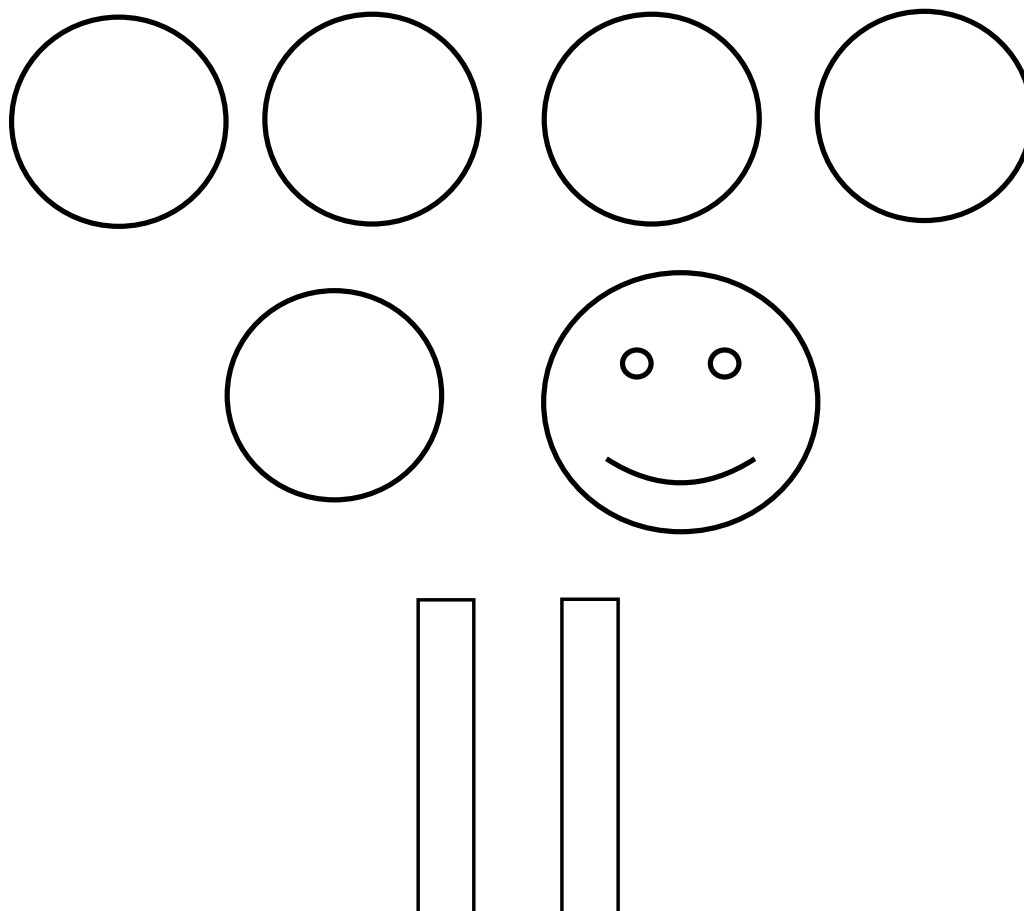

Като за начало, избираме какво искаме да получим като украса, изрязваме отделните елементи и след това ги залепяме по най-подходящия начин. След като направим образа, украсяваме. Нека видим изработване на черешки от хартия.

✚ Оцветете и изрежете кръгчетата, след това направете гъсеница от хартия с помощта на шаблона.

Тема 11. Познавам и рисувам с различни техники

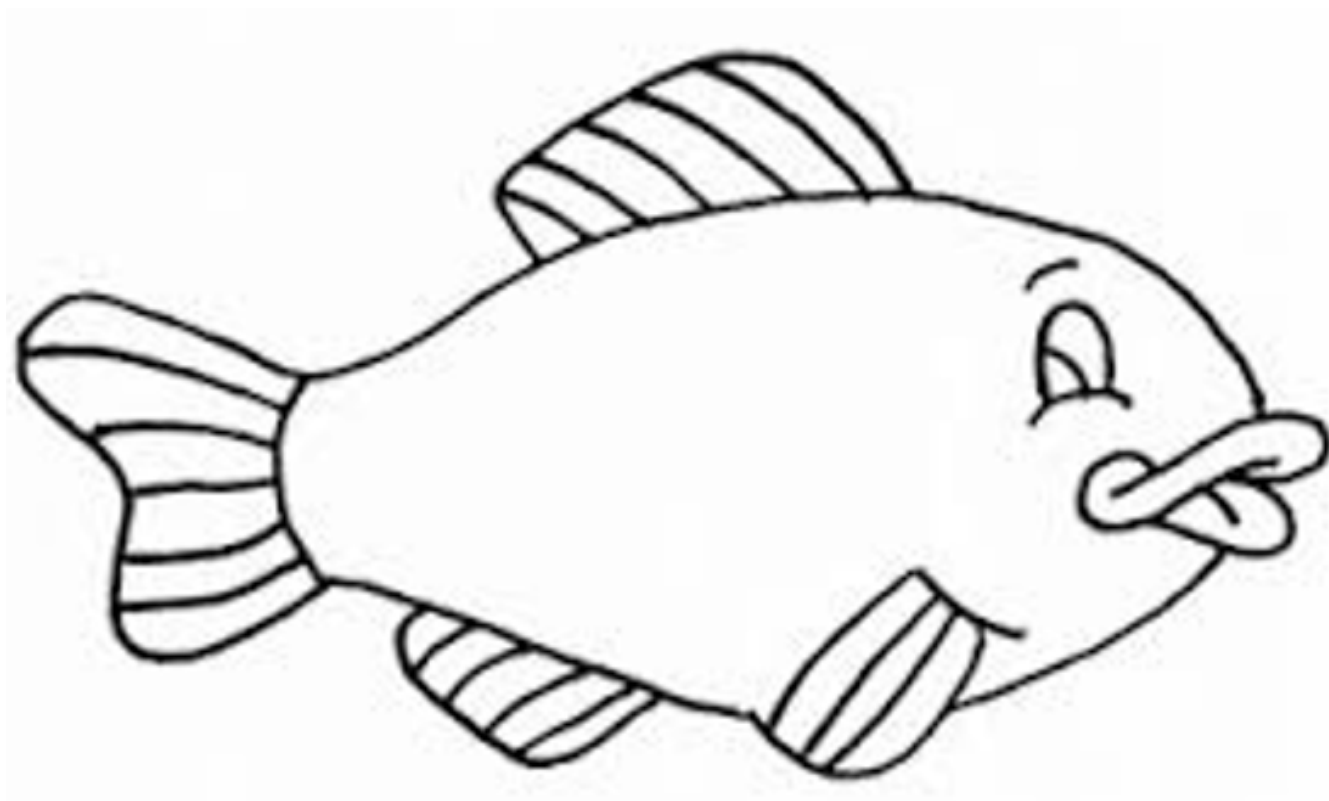
Всичко около нас може да бъде изразено чрез рисунка, апликации, моделирани фигури. Като се използват различни смесени техники, можем да създадем красиви творби.

Смесени техники получаваме, като рисуваме с различни материали – водни бои, пастели, флумастери, цветни хартии.

В изработването на тази рисунка е използвана техниката на смесване на водни бои, флумастери и пастели.

✚ Като използвате водни бои и пастели, оцветете рибката.

Тема 12. Здравей, ваканция

Навън става топло и ни кара да си мислим за море, екскурзии, срещи с приятели и нови приключения. Всичко видяно запечатваме в снимки и рисунки. С техниките, които научихме във втори клас, можете да сътворите прекрасни летни рисунки.

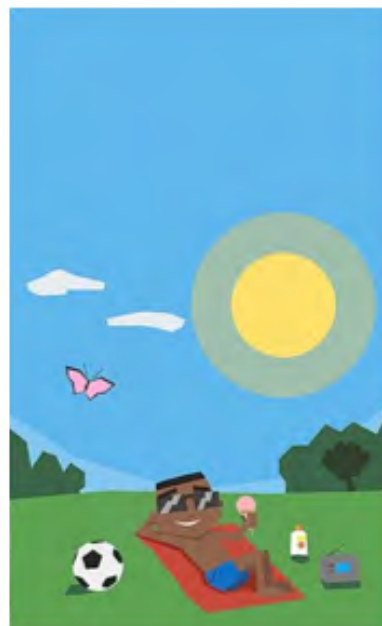

✚ Оцветете кофичката и лопатката с цветни моливи и флумастери.

Тема 13. Какво научихме във II клас

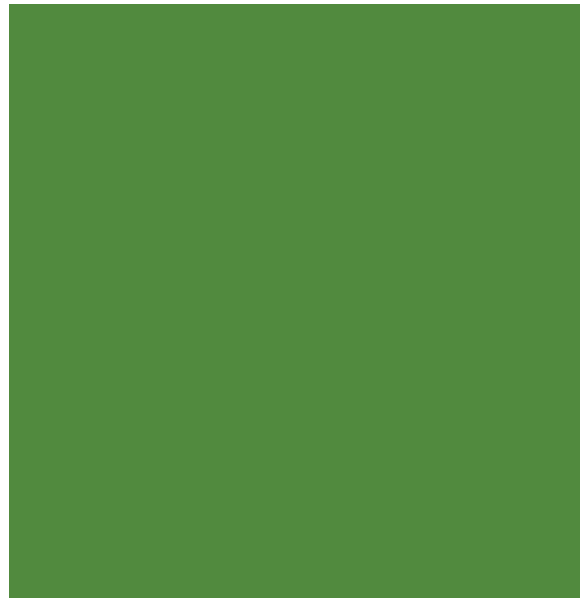
+ На коя картинка е изобразена зима?

+ Посочете коя от картините е нарисувана с бои.

+ Посочете светлия цвят.

+ Оцветете с водни бои и довършете с пастел.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ИЗОБРАЗИТЕЛНО

ИЗКУСТВО

за ученици от III клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Съдържание

Тема 1.	Сградите около мен	1182
Тема 2.	Интериор и екстериор.	1185
Тема 3.	Зелените градове.....	1187
Тема 4.	Декоративни образи и форми	1189
Тема 5.	Познавам топли и студени цветове	1191
Тема 6.	Народно творчество.....	1193
Тема 7.	Народни занаяти	1195
Тема 8.	Отпечатък от апликация.....	1197
Тема 9.	Разпознавам образи и знаци	1199
Тема 10.	Какво научихме в III клас?.....	1201

Тема 1. Сградите около мен

Сградите, които виждаме около нас, се различават не само по външния си вид, но и по предназначението си. Нека разгледаме сградите от особено значение в нашия град и разберем тяхното предназначение.

На снимката горе виждаме читалище „Дружба“, в което често се провеждат културни мероприятия и различни извънкласни дейности.

Над река Харманлийска, зад сградите на общинския съд и музея, се намира Гърбавият мост, който някога е свързвал двата бряга на река Харманлийска. Той е един от най-старите мостове в областта – строен е през 1585 г.

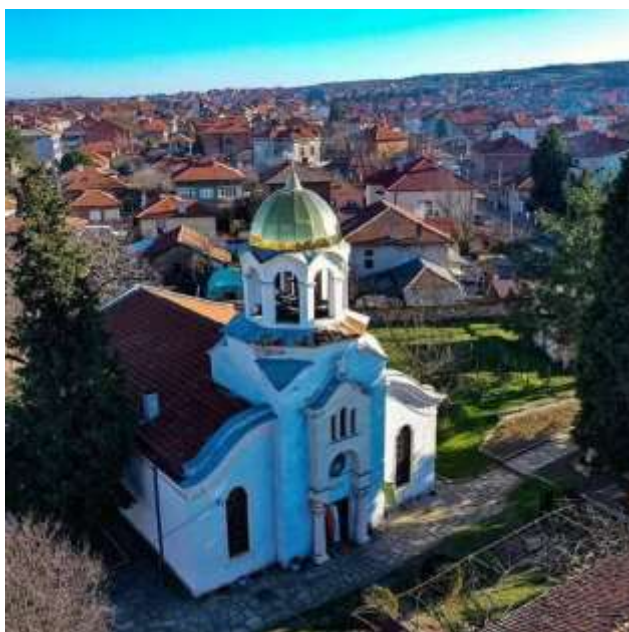

Сградата
на Община
Харманли

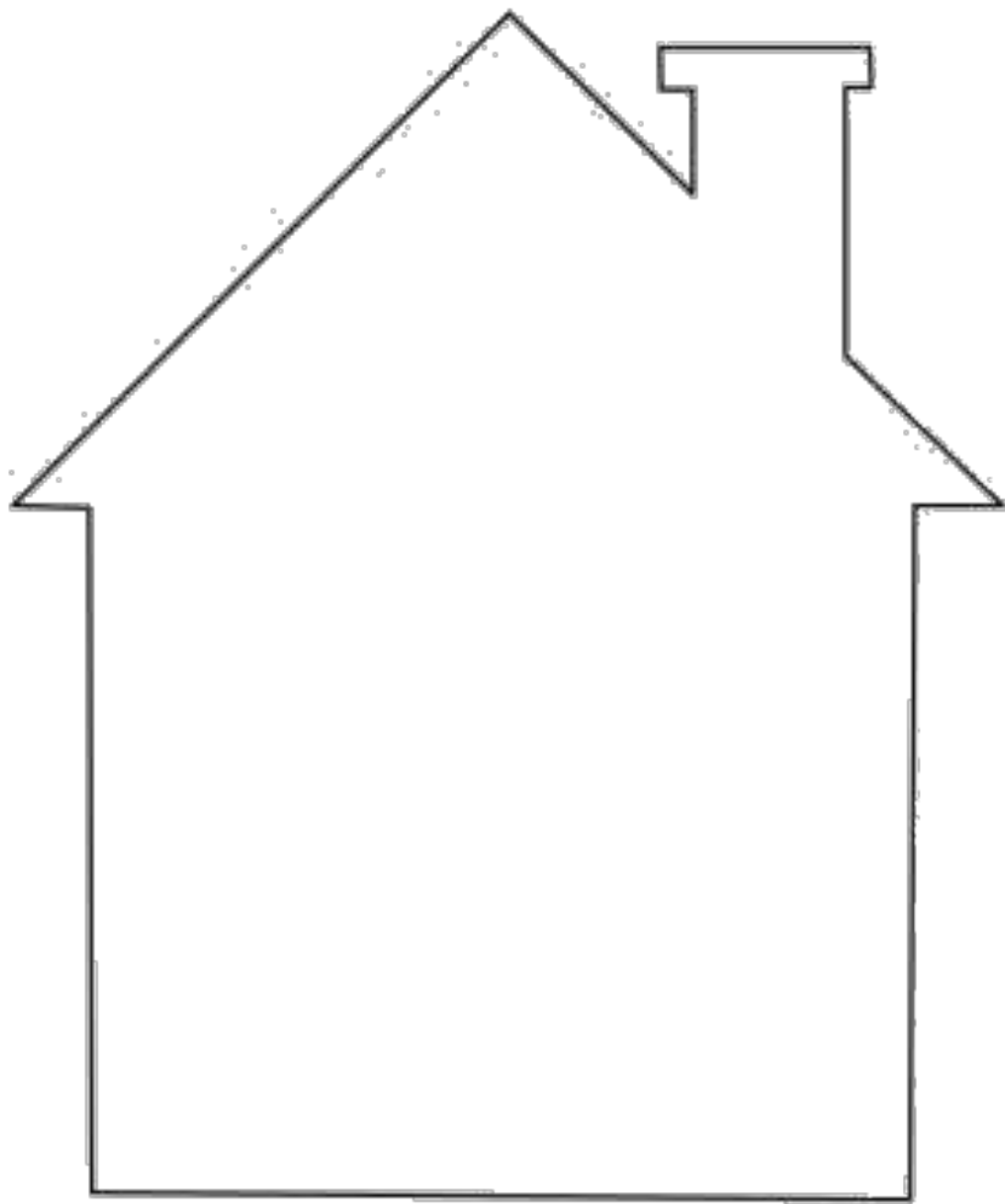

Религиозните сгради
в нашия град.

Този тип сгради
се различават от
другите със своята
украса и отвън,
и отвътре.

 Довършете и оцветете сградата.

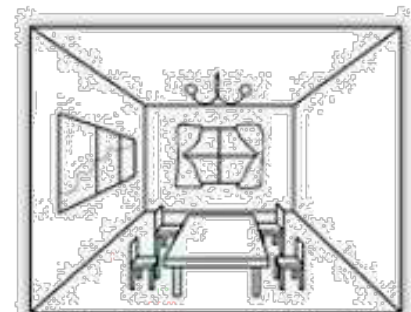
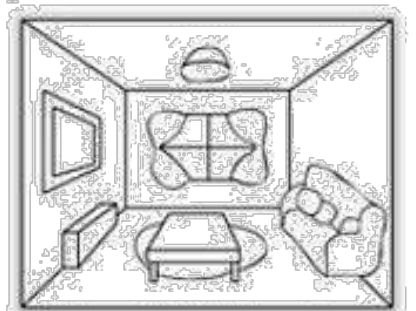
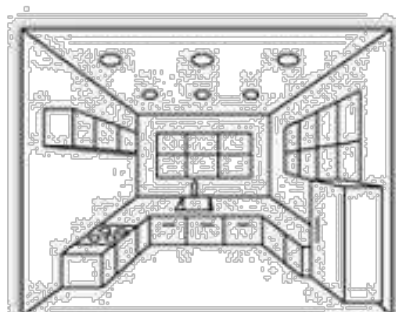
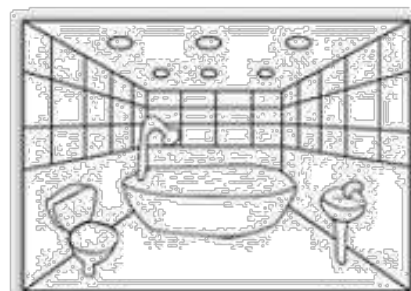
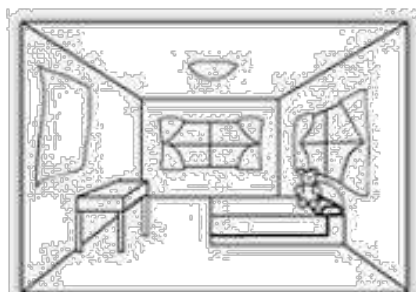
Тема 2. Интериор и екстериор

- Интериор – вътрешното пространство, мястото между стените, пода и тавана.
- Екстериор – външният вид на сградите и природната среда около тях.

✚ Свържете наименованията на стаите с картинките им.

трапезария

всекидневна

кухня

детска стая

баня

екстериор – външна
част

Тема 3. Зелените градове

Зелена архитектура

Учените, художниците и архитектите мислят как да опазят въздуха, водата и земята и да направят градовете по-чисти и зелени. Заедно разработват проекти за къщи и сгради, върху които правят градини. Създават къщи, които сами произвеждат енергията си от вятъра и слънцето. Този тип проекти се наричат зелена архитектура.

✚ Оцветете с водни бои и довършете с пастели.

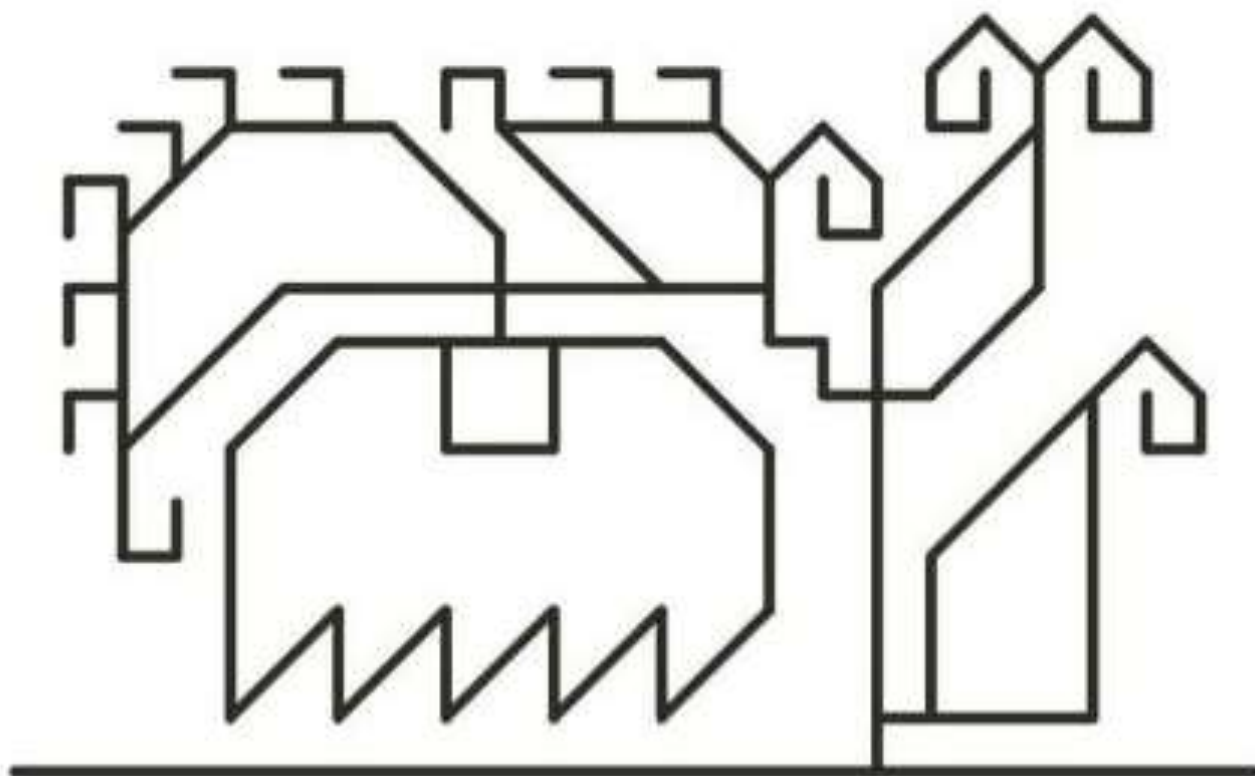
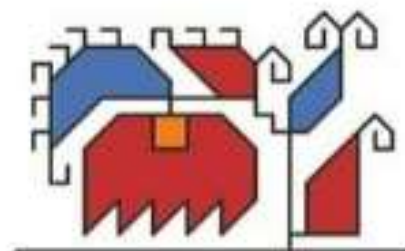
Тема 4. Декоративни образи и форми

Форми и орнаменти

В носии, килими и предмети от народното творчество са изобразени птици, животни и цветя като украса. Стилизираните образи се използват за украса. Те образуват орнаменти. Орнаментите може да са съставени от декоративни образи на растения или образи на животни. Съществуват смесени орнаменти и орнаменти със стилизирани човешки образи и фантазни същества.

Оцветете с пастели, като гледате модела.

Тема 5. Познавам топли и студени цветове

Разнообразие на цветове

Цветовите от небесната дъга са: червен, оранжев, жълт, зелен, светлосин, тъмносин, виолетов. За да станат рисунките по-разнообразни, може да се използват светли и тъмни цветове. Те се получават, като се смесват с бяла или с черна боя. Топлите цветове са жълто, оранжево и червено, а студените са синьо, зелено и лилаво.

СТУДЕНИ

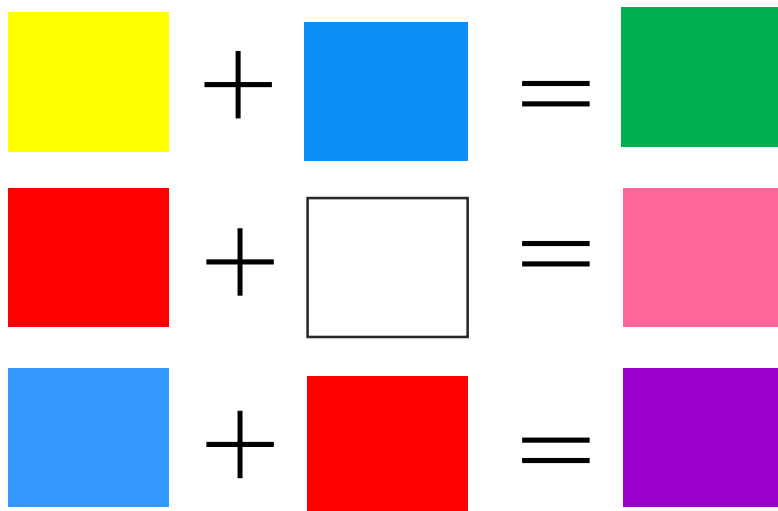

ТОПЛИ

При смесване на жълто и синьо се получава зелен цвят.

При смесване на червено и бяло се получава розов цвят.

При смесване на синьо и червено се получава виолетов цвят.

 Оцветете в топли цветове.

Тема 6. Народно творчество

Българско народно творчество

Българско народно творчество е общо наименование на творбите на народното изкуство – песни, танци, обичаи, легенди, предавани от поколение на поколение българи. Народните празници и обичаи са част българското народно творчество. По образен и емоционален начин – с песни, танци, художествено слово, специално облекло (костюми и украса), символични действия с предмети, участниците в тях изразяват почитта си към природата и човека. Народните празници и обичаи се провеждат в определено време на годината или се празнуват в семейството – при раждане на дете, сватба.

✚ Оцветете с флумастери.

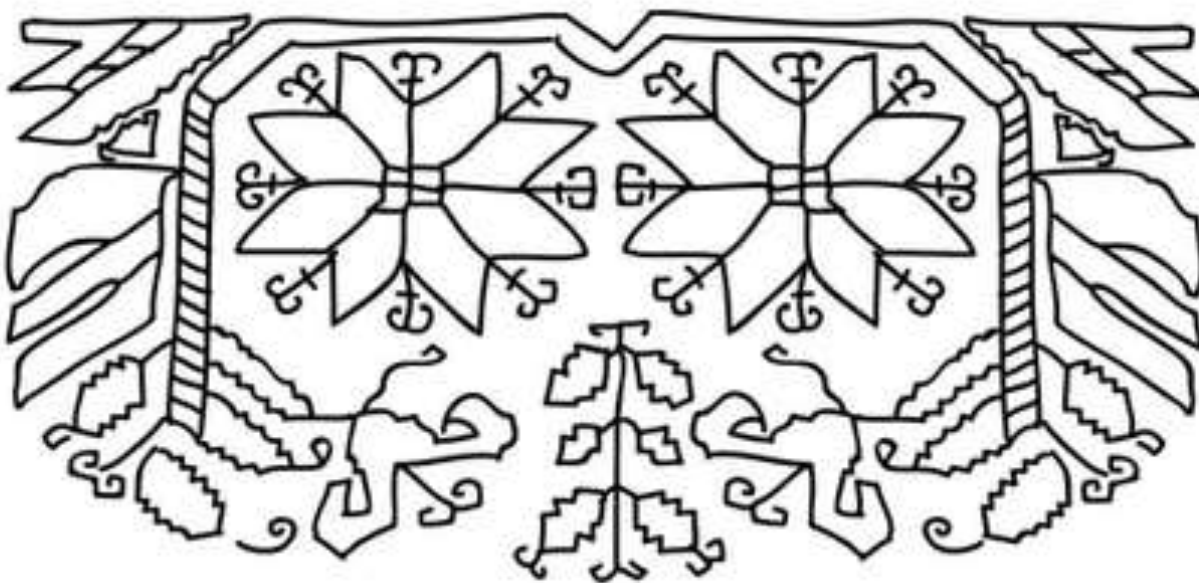
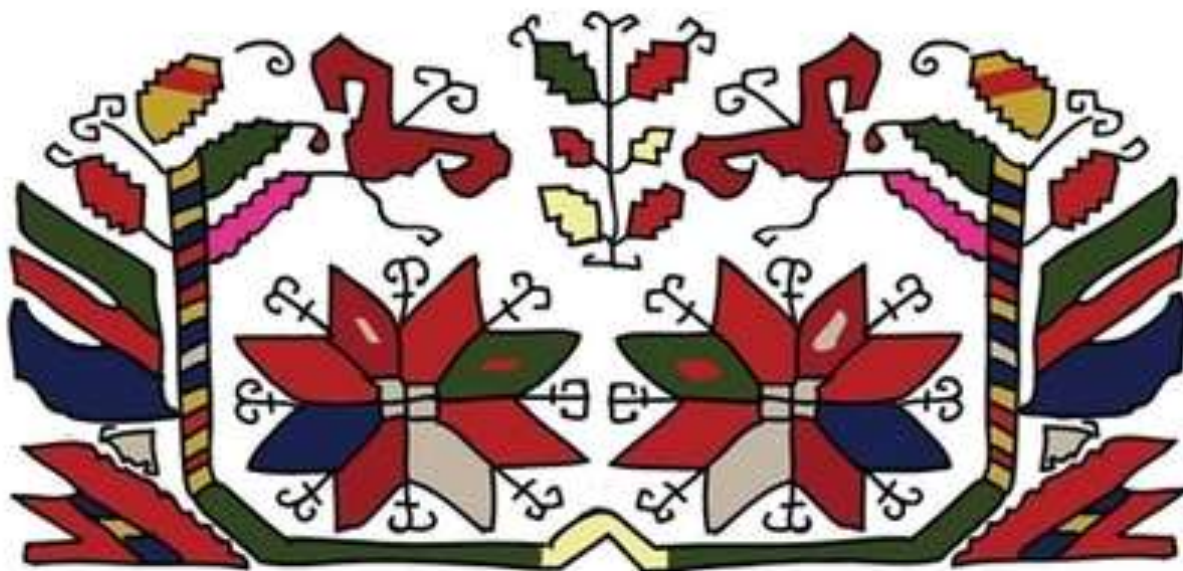
Тема 7. Народни занаяти

Народни занаяти

Народните занаяти са народно изкуство, създадено от различни майстори. Те включват дейности, свързани с ръчното създаване на предмети. В зависимост от материалите, които се използват – глина, дърво, метал, вълна, памук, кожа, народните занаяти са: грънчарство, дърворезба, тъкачество, везба и др. Освен тях има и народни занаяти, които са свързани с храненето и поминъка на хората. Такива занаяти са: пчеларство, рибарство, фурнаджийство и др.

✚ Оцветете с флумастери по модела.

Тема 8. Отпечатък от апликация

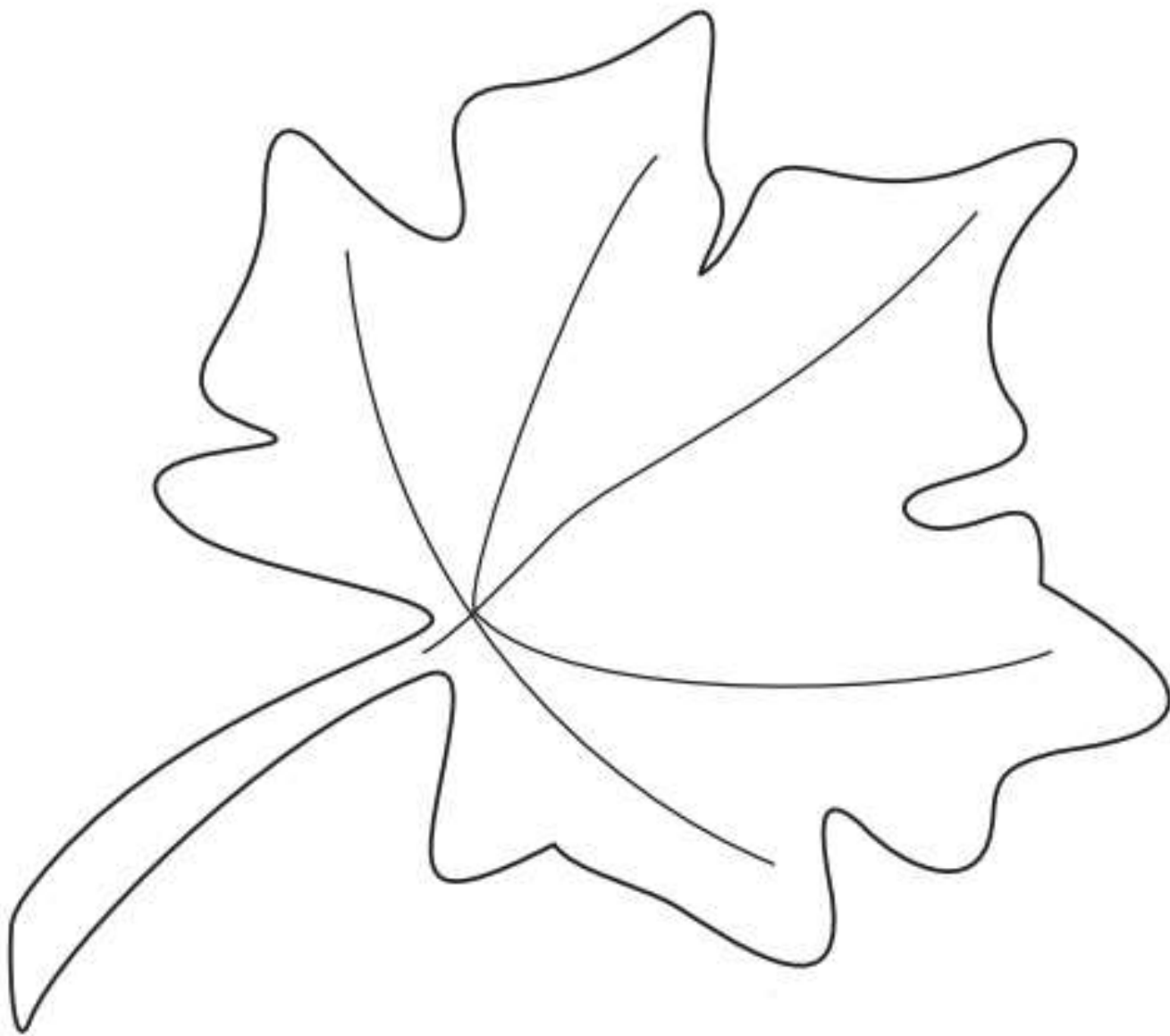
Отпечатък от апликация

Направете си апликация от различни материали – картон, плат, дантела, природни материали... Покрийте я с един цвят или различни цветове гъста темперна боя. Сложете блок лист върху нея и натиснете с длани.

Така се получава отпечатък от апликация.

✚ Направете своята апликация, като използвате шаблона, и доукарасете.

Тема 9. Разпознавам образи и знаци

Образи и знаци

Визуалните знаци са различни като изображения и форми. Те се рисуват с компютър от художници и са поставени на много обществени места. Чрез тях можем лесно да получим съобщение без думи в магазините, културните и спортните зали, когато пътуваме. Група знаци, изображения, букви, форми, която дава зрителна информация за конкретно място, е визуалната информация за него. От такава информация се нуждаем в ежедневието, за да се ориентираме по-бързо и по-точно.

✚ Оцветете пътните знаци според модела.

Тема 10. Какво научихме в III клас?

✚ Посочете коя от двете сгради е обществена.

✚ Коя от снимките показва вътрешна част на сграда (интериор)?

+ Посочете картината, в която преобладават топли цветове.

✚ Коя от сградите може да бъде причислена към проектите за зелени градове?

УЧЕБНО ПОМАГАЛО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

за ученици от IV клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

Съдържание

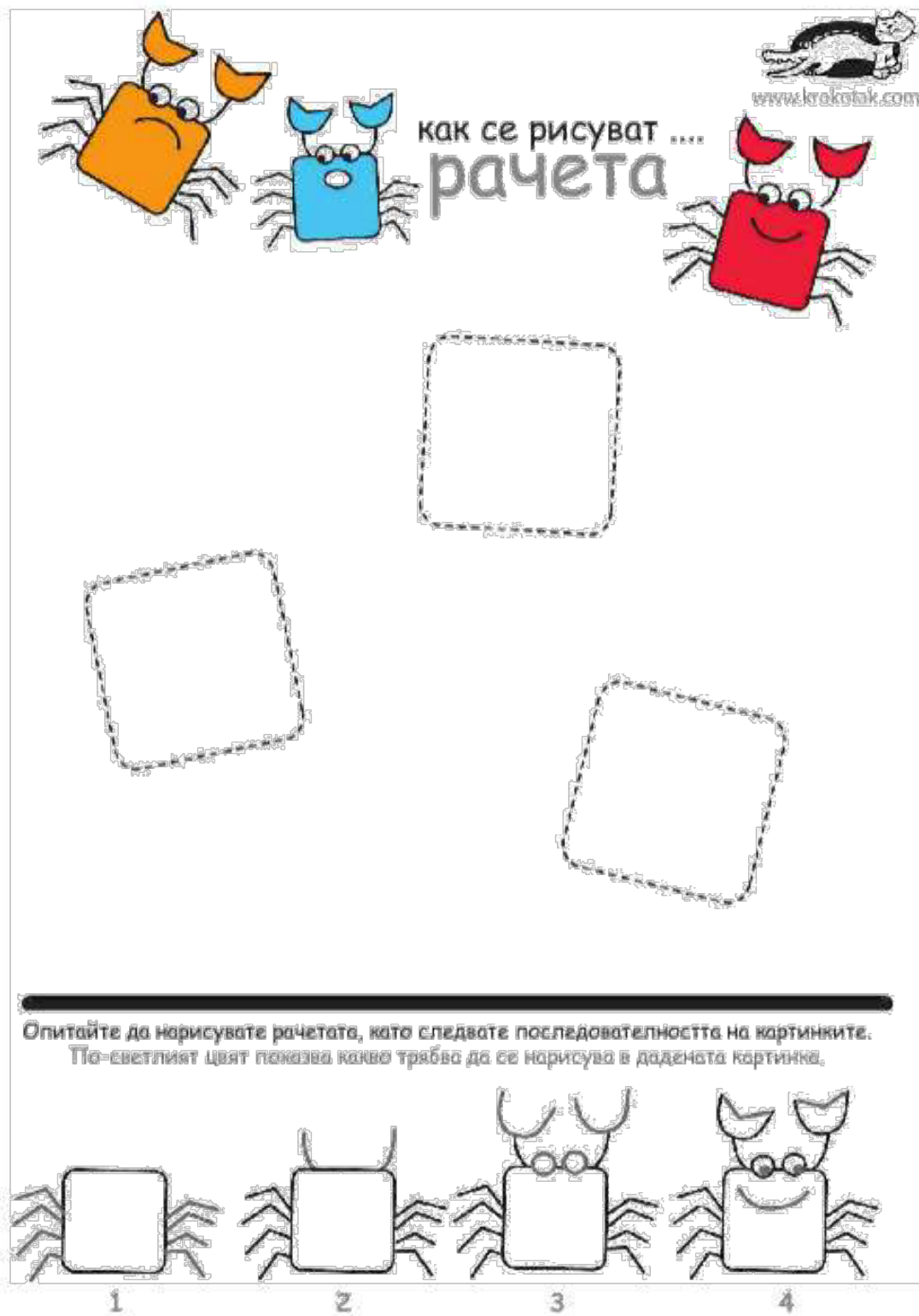
Тема 1.	Спомени от лятото	1207
Тема 2.	Какво знам в началото на IV клас?	1209
Тема 3.	Паметници на културата	1212
Тема 4.	Наблюдавах и рисувам	1214
Тема 5.	Образи и локални цветове	1216
Тема 6.	Рисувам с локални цветове	1218
Тема 7.	Художествени музеи и галерии	1219
Тема 8.	Символи и гербове.....	1221
Тема 9.	Какво знам и мога в края на IV клас.....	1223

Тема 1. Спомени от лятото

Лятото е време за игри, почивка, пътувания. В рисунките на страницата децата споделят своите впечатления, преживявания и идеи от отминалата ваканция.

Нека научим как се рисуват рачета.

Тема 2. Какво знам в началото на IV клас?

+ Посочете картината, в която преобладават студените цветове.

✚ Посочете коя от сградите не е обществена.

Коя от снимките показва вътрешна част на сграда (интериор)?

Тема 3. Паметници на културата

Паметниците на културата имат своя история и уникален облик. Останките от сгради, кули, стени и мостове, оръжия и предмети ни препращат към събития от миналото. Лични вещи, облекло, предмети и сгради ни свързват със събития и личности от съвременността. Материалите, от които те са направени, конструкцията и украсата, предназначението и местоположението им дават сведения за живота на хората, за вярвания в богове, за обичаи, бит и култура през различни епохи

✚ Оцветете с цветни моливи.

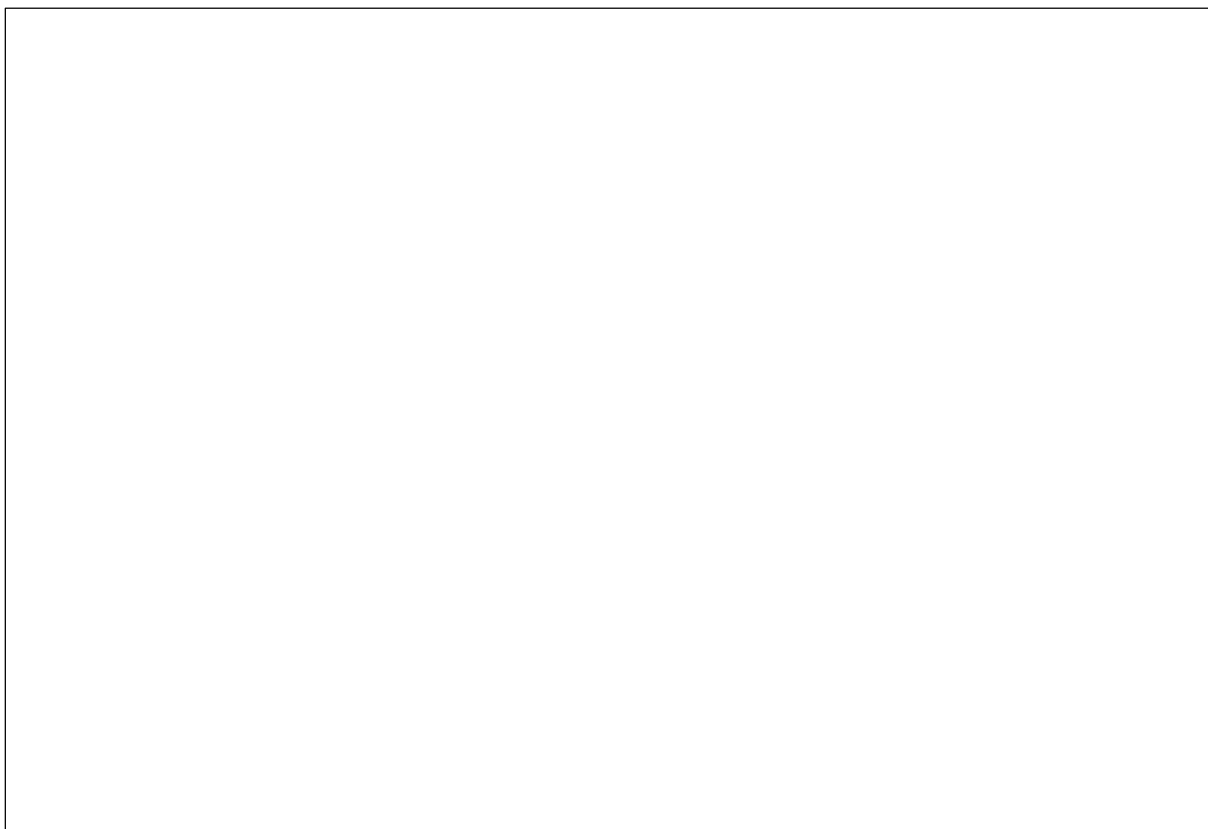
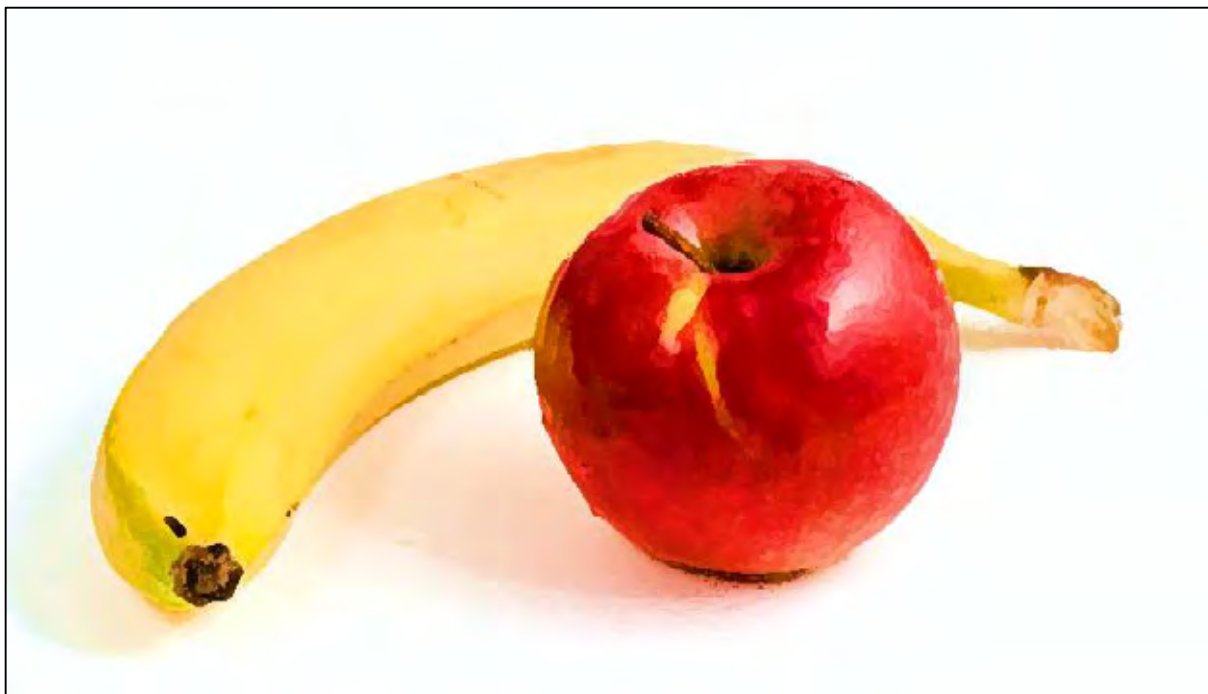

Тема 4. Наблюдавах и рисувам

Чрез изкуството ние
можем да предста-
вим заобикалящия ни
свят през нашите очи.
Трябват ни само лист
хартия и боички.

✚ Като наблюдавате картината, нарисуйте и оцветете плодовете.

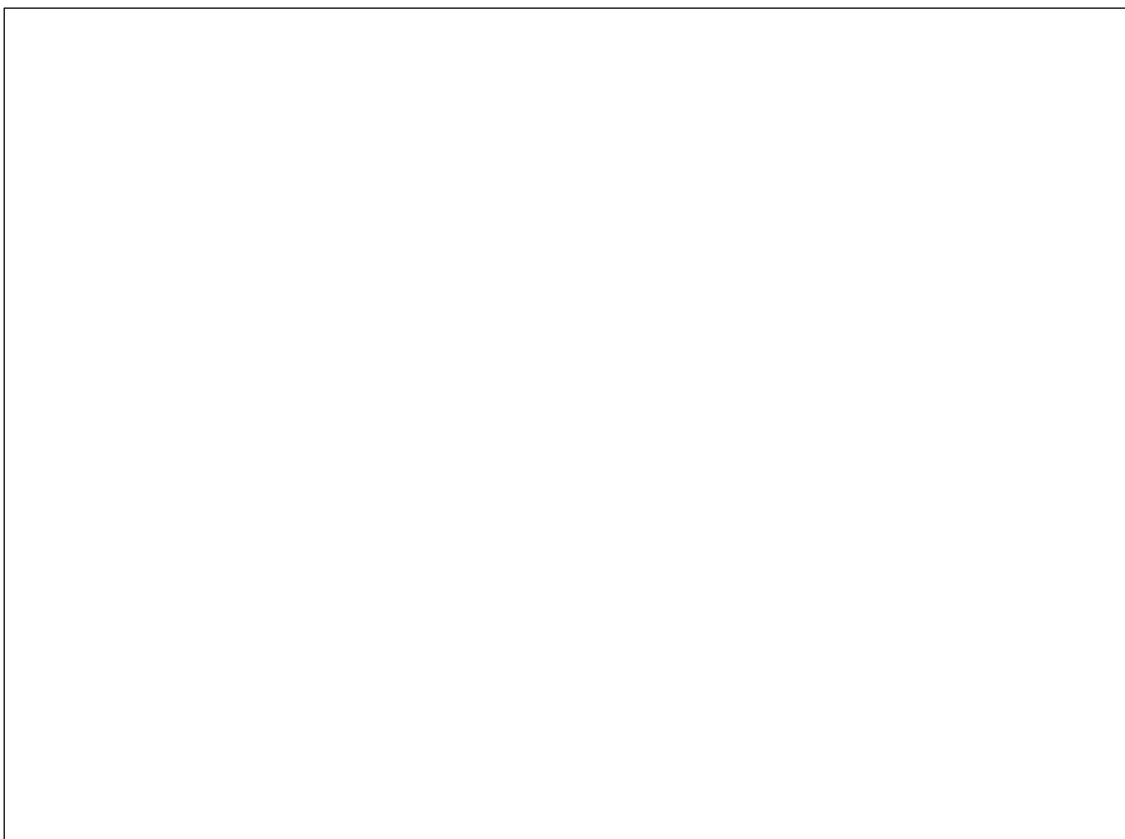

Тема 5. Образи и локални цветове

Растенията, животните, предметите в околната среда имат характерни цветове. Лесно можем да различим червения мак в полето, белите облаци в синьото небе, жълтите слънчогледи. Характерният или преобладаващ цвят на даден обект или среда се нарича локален цвят. Цветът, който е характерен и преобладаващ за обекта, е неговият локален цвят.

✚ Като гледате картината, опитайте да създадете своята бяла приказка.

Тема 6. Рисувам с локални цветове

Когато наблюдаваме и рисуваме обекти, изобразяваме техните най-важни визуални особености – форми и характерни цветове.

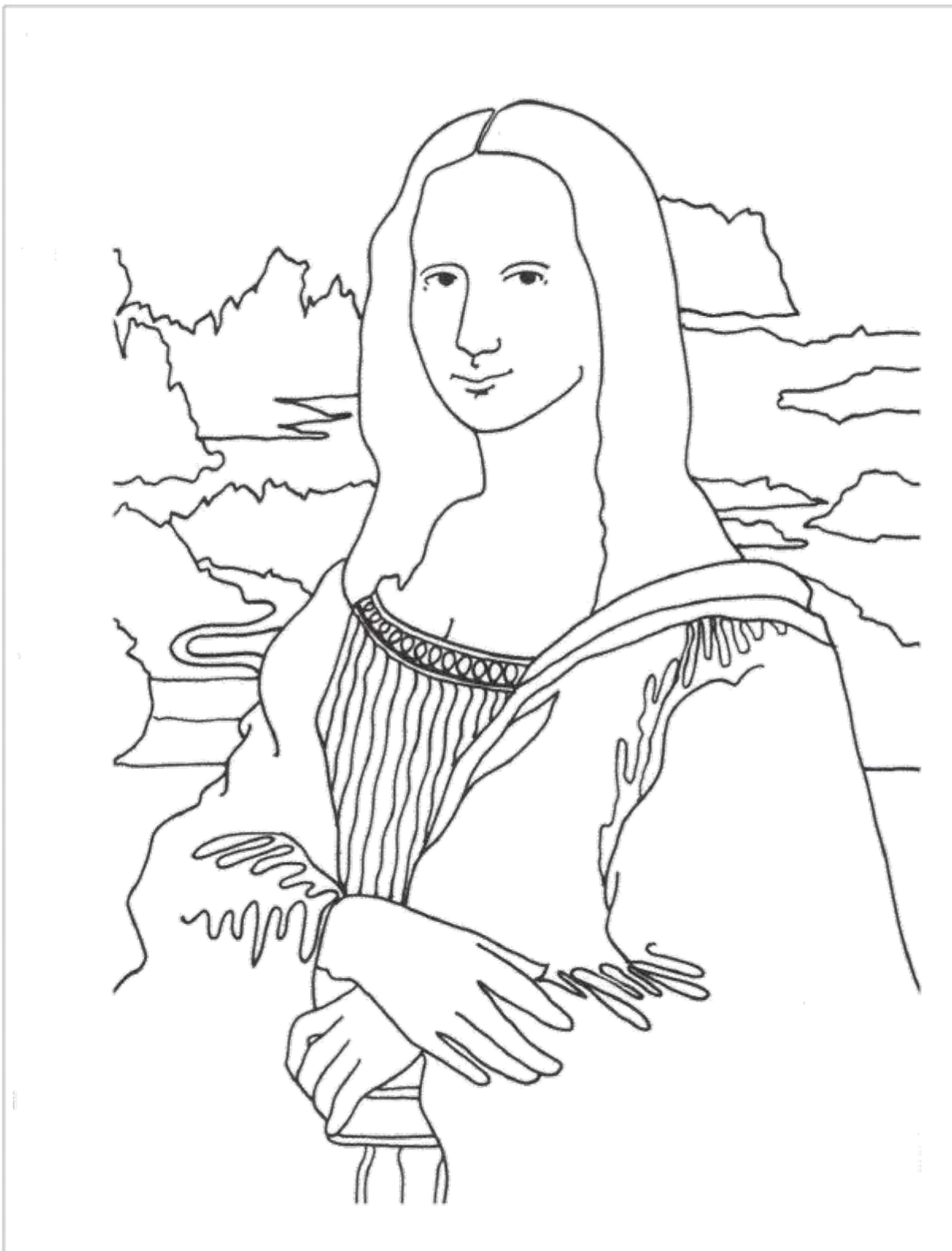

Тема 7. Художествени музеи и галерии

Сбирки на картини, скулптури, графики, творби на приложните изкуства, предмети с голяма историческа и художествена стойност се съхраняват в художествените музеи и галерии. Всеки музей и всяка галерия има собствен фонд. Той включва събрани, дарени или закупени творби на изкуството, предмети с голяма художествена и научна стойност. Музейни работници, археолози, реставратори проучват, събират и съхраняват творбите и предметите от фондовете. В просторните зали на музеите и галериите можеш да видиш сбирки, подбрани по определени признаци. Например по видове и жанрове изкуства, творби от известни автори и школи, по предмети от различни исторически епохи, по материали и техники за изработване.

✚ Оцветете картината.

Тема 8. Символи и гербове

В книгите, в компютърните игри, в гербовете и на много други места често се използват различни митологични образи. Те са познати от стари изображения в родови гербове като релефи от камък и метал, като рисунки и украса на дрехи. В много легенди има различни предмети, природни обекти и фантастични животни, които имат специално значение за разказа. Още в миналото такива изображения са били използвани от воители и рицари. Техните щитове, шлемове, знамена били украсявани с рисунки от стилизирани образи. Те служели за визуална информация за рода, царството и за разпознаване на враждуващите в битки. Съчетанията на цветове и образи са имали важна роля.

✚ Оцветете герба на Република България.

Тема 9. Какво знам и мога в края на IV клас

+ Посочете коя страна от рисунката е направена със студени цветове, и коя – с топли.

+ Посочете локалния цвят.

✚ Посочете на коя снимка е изобразен паметник на културата.

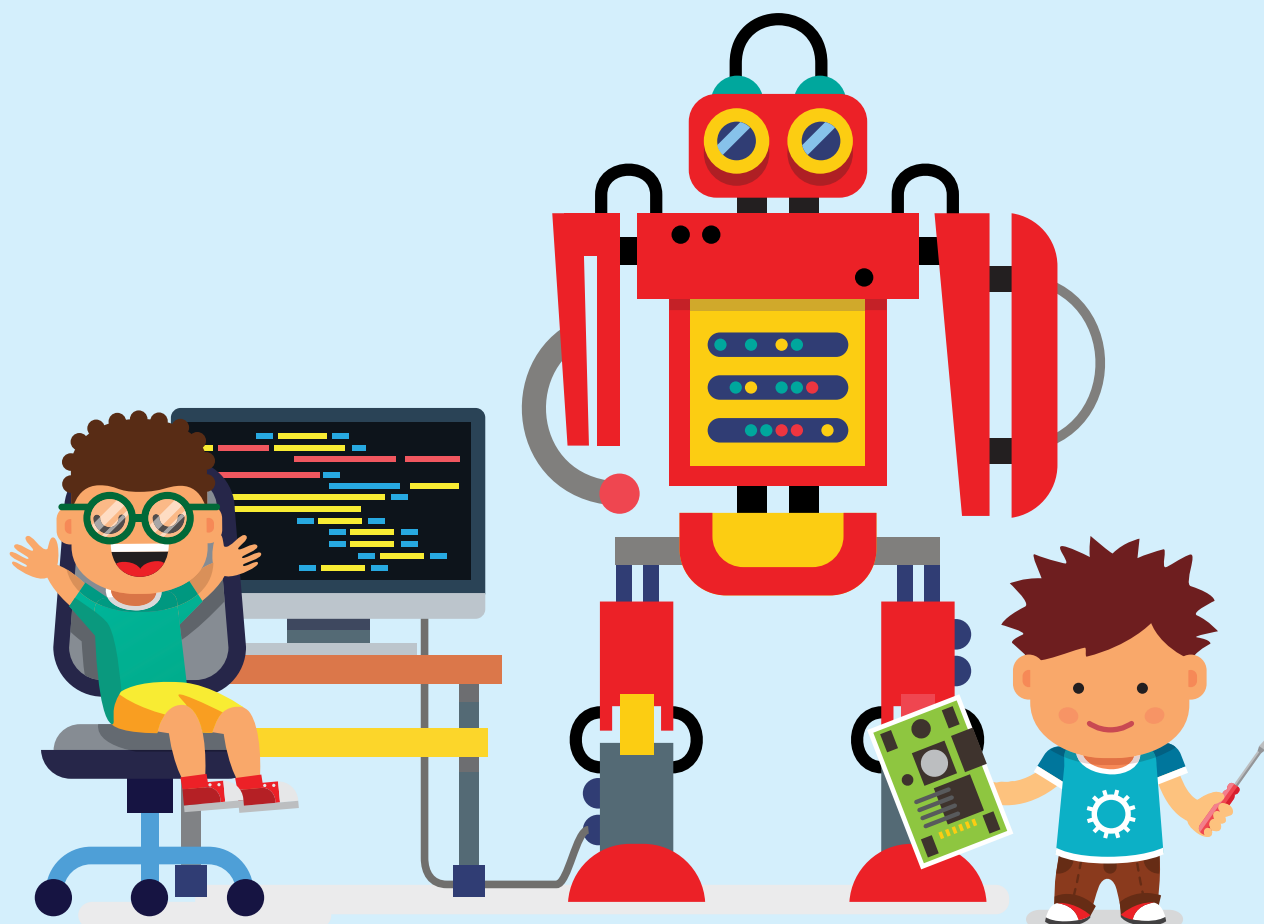
✚ Посочете кое е герб и кое – символ.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

по ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

за учениците от I – IV клас, които се обучават в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

ТЕХНОЛОГИИ
И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО
I КЛАС

ТЕХНОЛОГИИ
И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО
II КЛАС

ТЕХНОЛОГИИ
И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО
III КЛАС

ТЕХНОЛОГИИ
И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО
IV КЛАС

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ТЕХНОЛОГИИ И

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

за ученици от I клас, обучаващи се в

ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА

ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

КАКВО НАУЧИХ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1 Кои предмети служат за украса.

Огради ги:

2 Посочи нещата, които могат да се ядат!

3 Да оцветим рисунката.

РАБОТНО МЯСТО

- 1** Да се научим да подреждаме работното си място.

- 2** Да се запознаем с инструментите, с които ще работим.

хартия

ТИКСО

МОЛИВИ

ЛИНИЯ

НОЖИЦА

ЛЕПИЛО

СЕДМИЧНА ПРОГРАМА

- 1** Ще изработим седмична програма, която ще използваме всеки ден, за да знаем кой час в кой ден ни предстои.

- 2** Инструменти, с които ще работим.

- 3** Начинът, по който ще си изработим седмичната програма.

АКВАРИУМ

1

От какво ще изработим нашия аквариум.

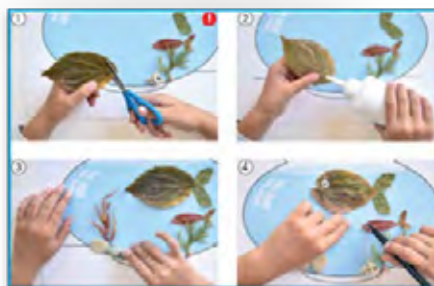
2

Материали и инструменти.

3

Как ще се справя.

МАРАКАСИ

1 Да се запознаем с отпадъчните материали, с които можем да работим.

хартия

торбички

чаши

Маракаси – музика-
лен инструмент.

2 Как да си направим маракаси.

– материали:

– начин на изработване:

ВКУСНО И ПОЛЕЗНО.

- 1** Загради плодовете, които се белят, преди да се изядат.

- 2** Важно е да знаем, че преди да консумираме продуктите, трябва да ги обработим.

- 3** Кой хранителен продукт с кой инструмент се обработва.

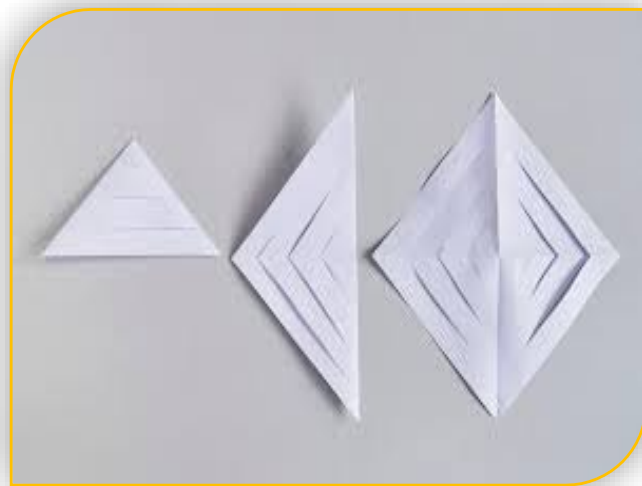

КОЛЕДНА УКРАСА

- 1** Кой празник приближава? Как празнуваме Коледа?

- 2** Да си направим фигурки и гирлянди за класната стая.

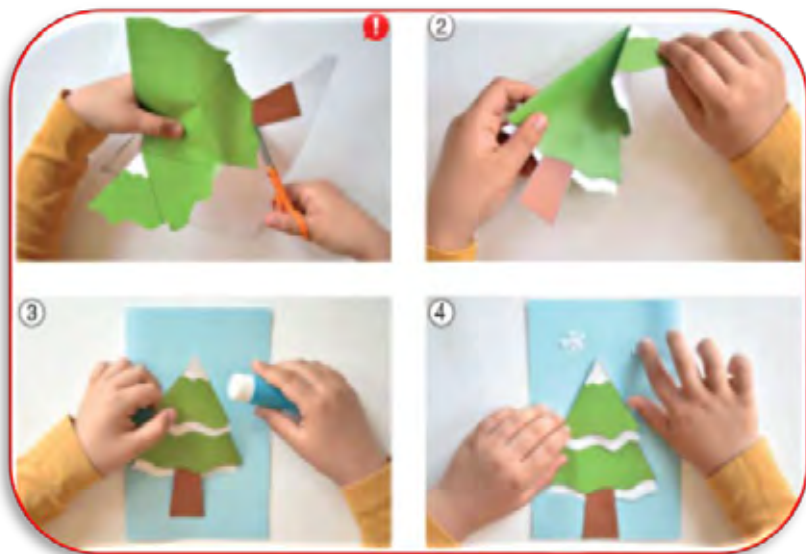
Гирлянди от цветна хартия и снежинки от бели листове.

НОВОГОДИШНА КАРТИЧКА

- 1** Кога и как се поздравяваме?
По какъв повод си изпращаме картички?

- 2** Да си направим новогодишна картичка.

ОПАКОВКА ЗА ПОДАРЪК

1 Кога подаряваме подарък?

Погрижи се твоите приятели да получат подарък.

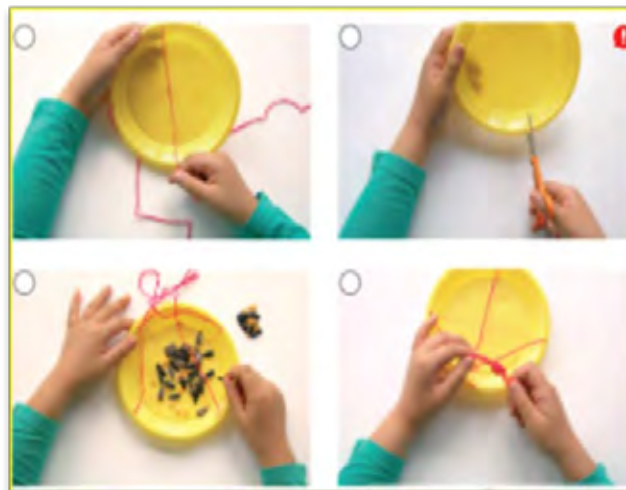
2 Как да си опаковаме подарък.

ОПАКОВКА ЗА ПОДАРЪК

1 Могат ли да си намерят храна животните в гората през зимата?

Хайде да им помогнем.

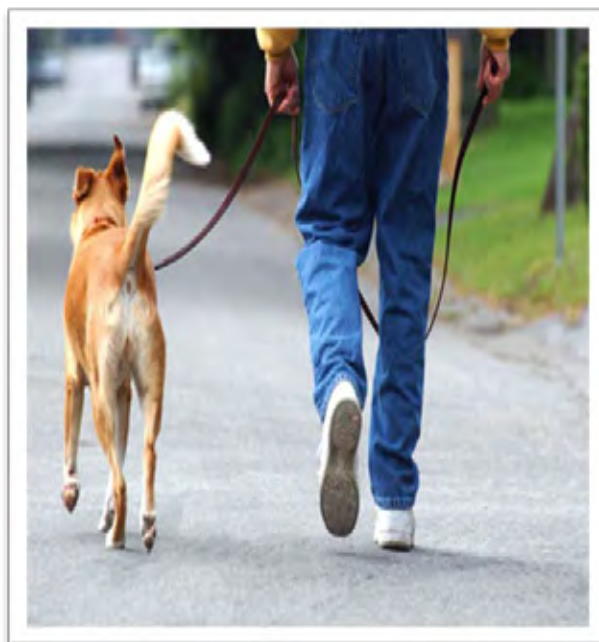

2 А ти грижиш ли се за твоите домашни любимци?

– храна и вода

– разходка

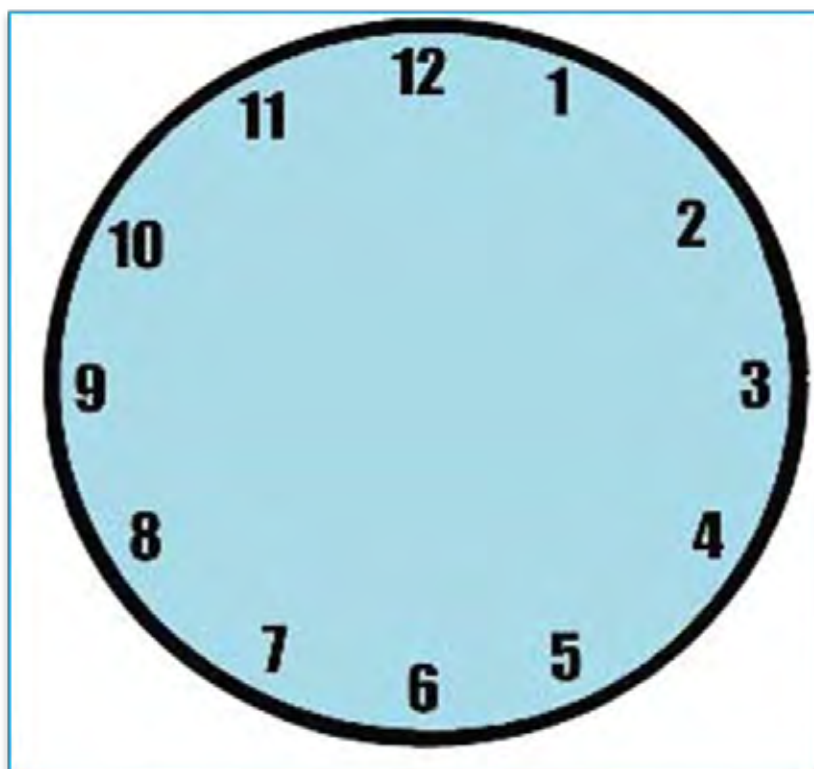

ЧАСОВНИК

- 1** Да чуем и изпеем песничката „У дома часовник трака“.
Как измерваме времето?

- 2** Нарисувай стрелки на часовника.

МАРТЕНИЦИ

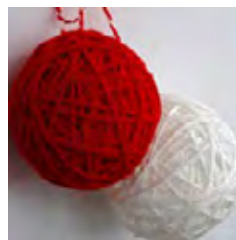
1 Знаете ли коя е Баба Марта?

2 Какво ни носи тя?

3 Може и ние да си направим мартеница.

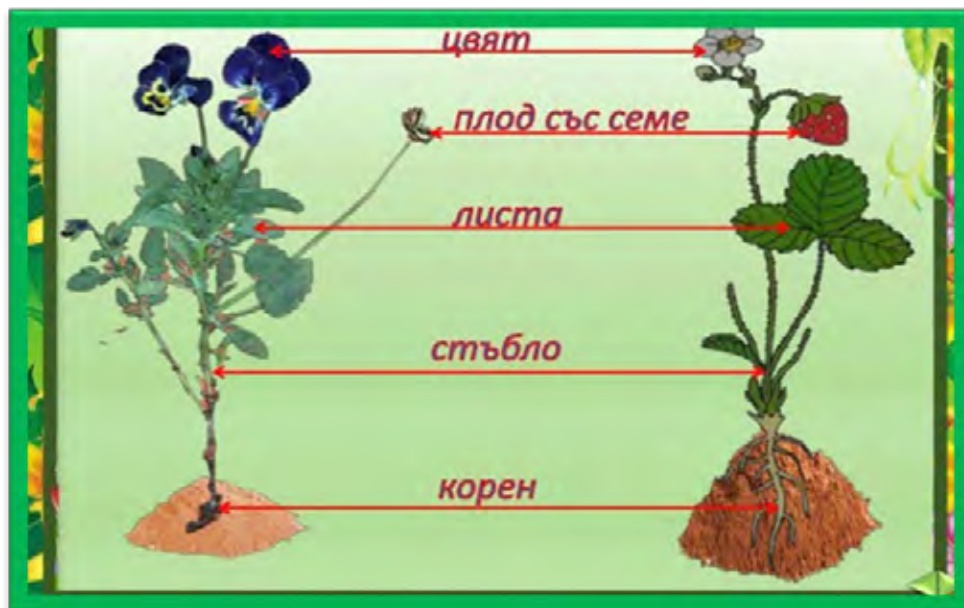

Подари мартеница на приятел.

РАСТЕНИЯТА У ДОМА

1

Растения.

2

От какво имат нужда растенията.

вода

ТОПЛИНА И СВЕТИНА

ПОЧИСТВАНЕ

ВЕЛИКДЕНСКИ ВЕНЕЦ

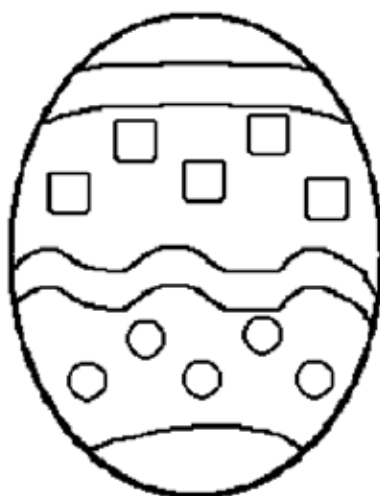
- 1 Да поговорим за светлия празник Великден.

*Звън великденски чудесен,
с дъх на топъл козунак,
на яйце бораче с песен
възкреси доброто пак.*

(Р. Паскалева)

- 2 Да си оцветим великденско яйце.

- 3 Да си изработим великденски венец.

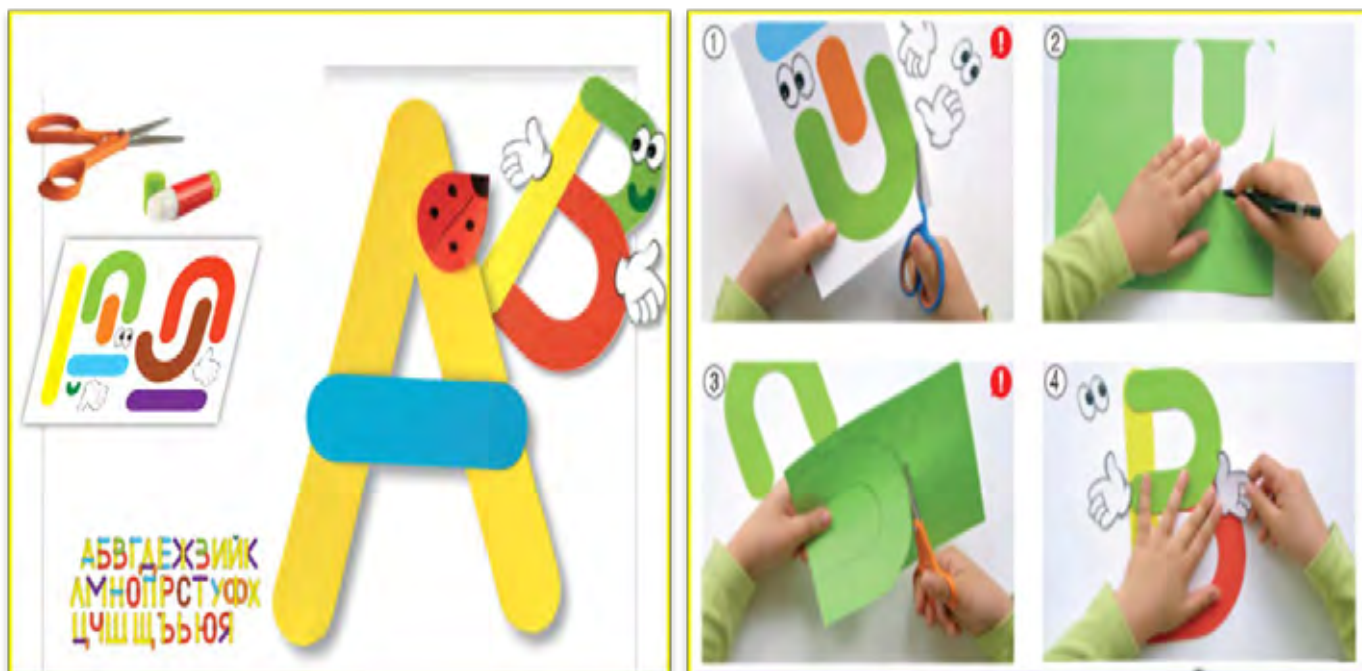

ВЕСЕЛАТА АЗБУКА

1 Нашата весела азбука.

2 Да си изработим букви.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ТЕХНОЛОГИИ И

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

за ученици от II клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

КАКВО НАУЧИХ В I КЛАС?

1

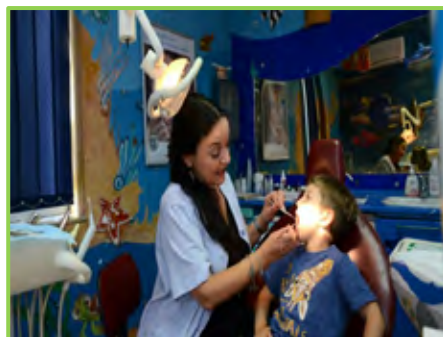
Да си припомним как подреждаме работното си място.

Необходимо е да спазваш правилата за безопасност!

2

Помисли какво работят тези хора.

ЖИВОТНИ ВЪВ ФЕРМАТА

1

Да поговорим за домашните животни.

Кои животни познаваш?

2

Познаваш ли този продукт?

Мед

Пчела

А ето къде живеят пчелите.

САНДВИЧИ

1 Обичаш ли да похапваш?

Да поговорим как да се храним здравословно.

2 А можем ли да си направим сандвичи?

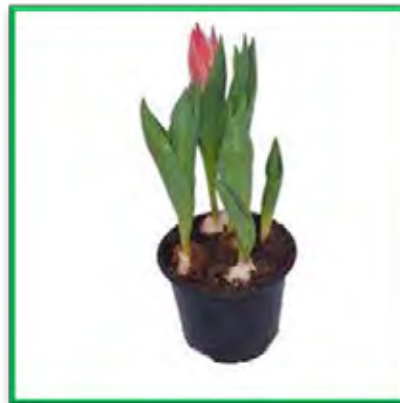

МОЯТА ГРАДИНА

1

Да поговорим за растенията в нашата градина.

– как да си засадим луковици;

– да се научим как се засажда луковица на лале.

2

Ето нашата цветна градинка.

В РЕСТОРАНТА

- 1** Да поговорим кога се храним извън дома.
Къде отиваме да вечеряме.

- 2** Хора с какви професии работят там?

Да разгледаме различни традиции и правила на сервиране.

Да си направим красиво сгъната хартиена салфетка.

МОДЕРНА ПРИЧЕСКА

- 1 Да поговорим за грижите за косата.

– миене, ресане, подстригване.

- 2 Как да направим модерна прическа.

– сега ти си фризьор

ДА ПОСРЕЩНЕМ КОЛЕДА

- 1** Да поговорим кой голям празник наближава.
- всички очакваме Коледа;
 - как ще го празнуваме вкъщи и училище.

- 2** Коледа без красива украса и вкусна храна не може.
- затова да си направим коледни свещички.

ДОМАШНИ УРЕДИ

1 Да поговорим за домашните уреди.

пералня

прахосмукачка

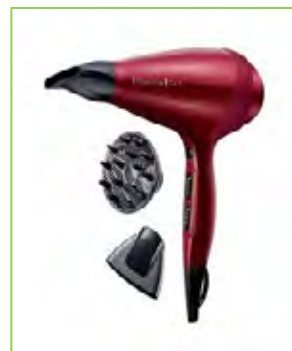
сешоар

2 Перална машина.

В СВЕТА НА ТЕХНИКАТА

1 Кои електроуреди познаваш.

2 Да се запознаем с основните правила за безопасна работа с тях.

3 Виждали ли сте лодка?

— да си направим лодка

БАБА МАРТА

- 1 Да си припомним материалите с които изработваме мартеници.

- 2 Да си направим мартеници.

ГРИВНА ЗА МАМА

- 1** Да поговорим за нашето облекло.
– от какво са изработени нашите дрехи

памук

вълна

конци

- 2** Как да направим гривна за мама.
– скоро е празникът на мама 8-и март, да и направим подарък

ВЕЛИКДЕН

- 1** Да поговорим за Великден.
– как украсяваме великденската трапеза

- 2** Да си боядисаме яйца.

КОНТЕЙНЕР ЗА ОТПАДЪЦИ

- 1 Да поговорим за разделното събиране на отпадъци.

Важно е да знаем, че отпадъците трябва да се събират разделно, за да се преработват.

- 2 Да си направим контейнери за отпадъци.

ВЯТЪРНА МЕЛНИЦА

1 Да поговорим за използването на вятъра като източник на енергия.

В МИНАЛОТО

СЕГА

2 Да си направим вятърна мелница.

БАЛОН

- 1 Да поговорим за мечтата на човека да лети.

- 2 Да оцветим нашия балон.

ЦАРСКА КОРОНА

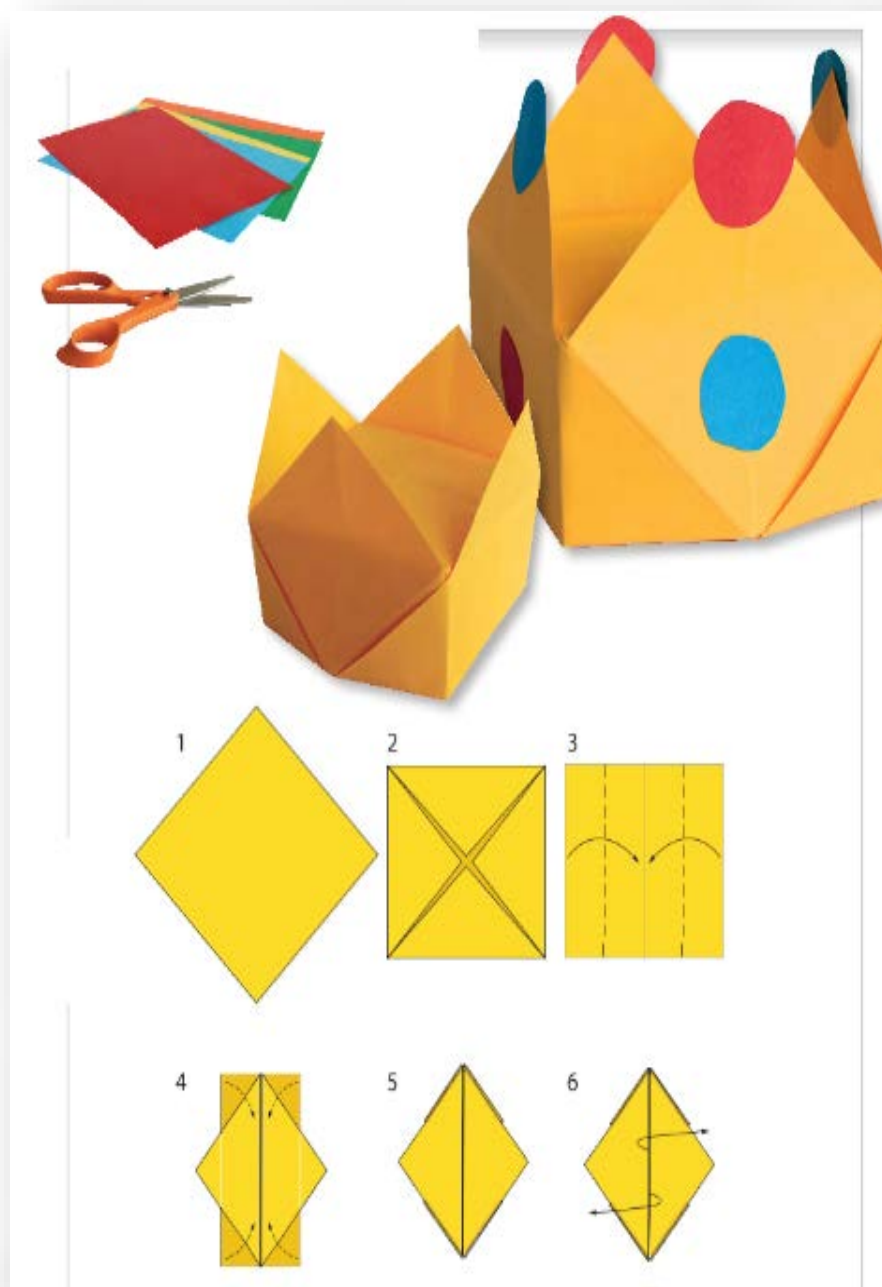
1 Да поговорим за героите от приказките.

Любимите ни герои от приказките са принцове,
принцеси, крале и кралици с корони.

2 Да си изработим царска корона.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ТЕХНОЛОГИИ И

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

за ученици от III клас, обучаващи се в
ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА
ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

ЗДРАВΟΣЛОВНИ РЕЦЕПТИ

1

Какво знам за здравословното хранене.

– здравословни храни

плодове

зеленчуци

2

Да си направим плодова салата.

СЪХРАНЯВАНЕ НА ПРОДУКТИТЕ

- 1** Какво знаем за запазването на храната за по-дълго време?

- 2** Хранителни продукти с по-малка трайност и други с по-голяма трайност.

Храни	Срок на годност
хлеб – по утвърдените правила (стандарт)	2 денонощия
кисело кляко	около 20 дни
сирене от краве мляко (вакуумирано)	около 12 месеца
кашкавал от краве мляко (вакуумиран)	около 10 месеца

Никога не използвай храни с изтекъл срок на годност!

ГРИЖА ЗА РАСТЕНИЯТА

1

Какво знам за растенията.

2

Да се погрижим за стайните растения.

Растенията се нуждаят от топлина, вода и светлина.

ВЪВ ФЕРМАТА ЗА ЖИВОТНИ

1

Какво знам за труда на фермерите.

2

Кое животно с какво се храни.

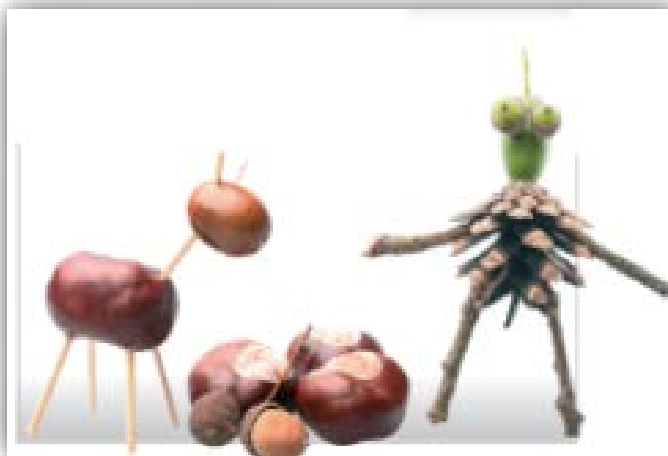

АЗ И ПРИРОДАТА

- 1** Да си припомним грижите за растенията и животните.

- 2** Какви животни можеш да направиш от природни материали.

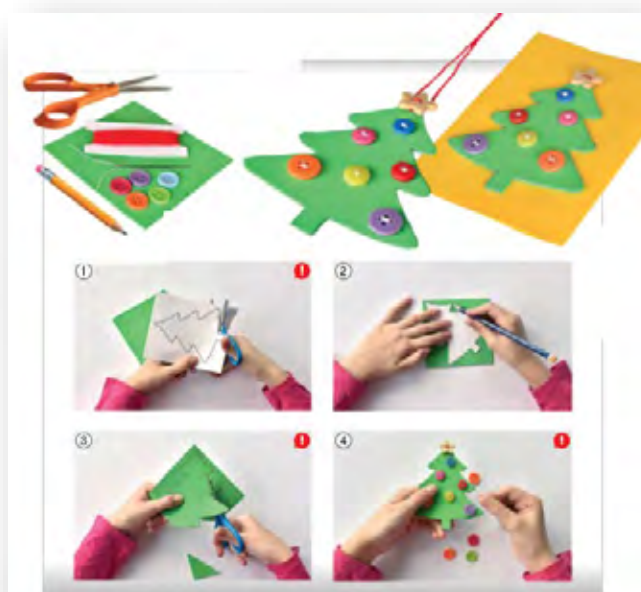

ЕЛХИЧКА ЗА УКРАСА

- 1 Как да си направим коледна украса.
От какви материали са направени коледните играчки.

- 2 Да си изработим коледна елхичка.

ИГРАЧКИ ЗА ЕЛХА

- 1 Какво знаем за текстилните материали.

- 2 Да си направим играчки за елха от текстилни материали.

МАТЕРИАЛИТЕ ОКОЛО НАС

1

Как може да използваме пластмасата и гумата?

2

Как може да използваме хартия и пластилин?

3

Да си направим хартиен бухал.

АСАНСЬОР

1 Какво знаем за асансьора.

2 За какво се използва.

— за хора

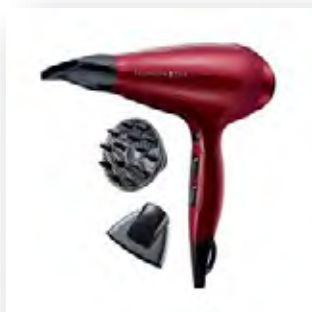
— за пренасяне на товари

МОГЪЩИЯ ПРИЯТЕЛ

1

Какво знаем за електричеството.

– всички уреди работят с електричество

2

Къде се произвежда електричеството.

ЕЛЕКТРИЧЕСКИ УРЕДИ – ПОМОЩНИК НА ЧОВЕКА

1

Как изглежда съвременната кухня?

2

Кои кухненски уреди познаваме и за какво се използват?

— микровълнова

— готварска печка

— миксер

ПРОИЗВОДСТВО НА МАРТЕНИЦИ

1

Да се запознаем с няколко професии.

2

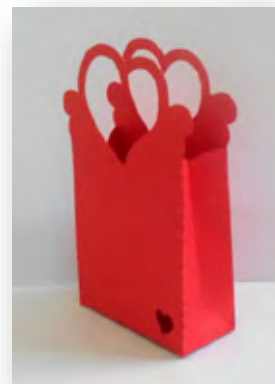
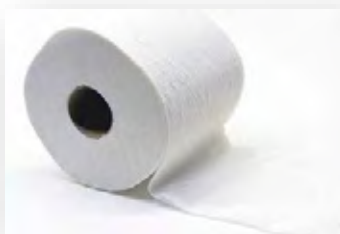
Да си направим мартеници.

РЪЧНО НАПРАВЕНА ХАРТИЯ

1 Какво знаем за хартията.

– тя е навсякъде около нас

2 От какво се прави хартията?

– хартията се прави от дърво

ЕТИКЕТ ЗА СТОКА

1 Какво знаем за етикета?

2 За какво го използваме?

3 Да си направим етикет.

ХВЪРЧИЛО

1 Какво знаем за хвърчилото?

2 Нашето хвърчило ще направим във вид на летяща птичка.

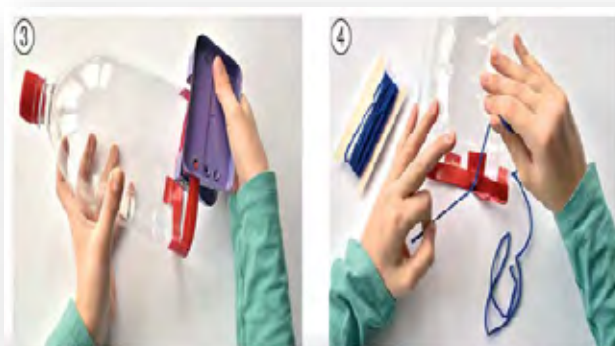
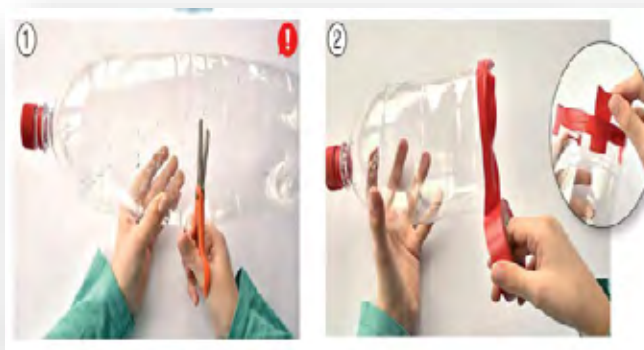
— да си направим парад на хвърчилата (състезание)

ВАЗА ЗА УКРАСА НА ДОМА

1 Как може да украсим дома си?

2 Да си направим ваза.

УЧЕБНО ПОМАГАЛО

ТЕХНОЛОГИИ И

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

за ученици от IV клас, обучаващи се в

ЦЕНТРОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНА

ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА

КАКВО НАУЧИХ В III КЛАС?

1 Да поговорим за какво най-често използваме електричеството в нашето ежедневие.

осветление

готвене

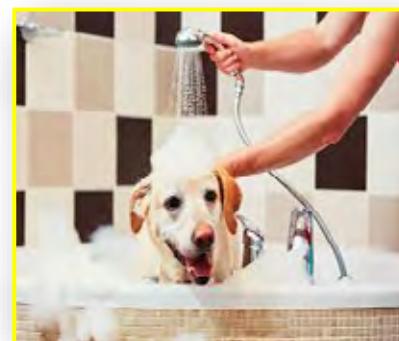
2 Да си припомним какво е необходимо за отглеждането на домашните животни.

храна

лекарска грижа

хигиена

Да разгледаме изображението.

- За да стигне един продукт от завода, в който се произвежда, до хората, изминава дълъг път.
- Производството на кой продукт е дадено тук?

Да разгледаме от какъв материал са направени изделията.

Играчки, изработени от пластмаса.

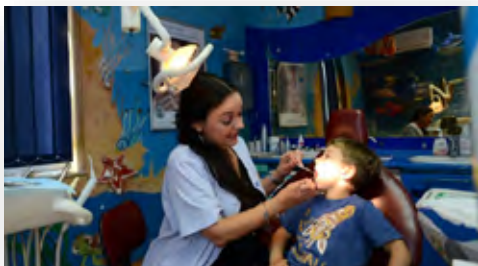
Ботуши, изработени от гума.

Играчка камион, изработена от дърво.

КАКВИ ПРОФЕСИИ ПОЗНАВАШ?

1 Да разгледаме изображенията.

2 Назови най-често срещаните професии в твоето населено място.

ПАРИТЕ

1 Да поговорим за парите.

2 Да прочетем кратка история за парите.

В миналото вместо пари били използвани най-разнообразни предмети. Всеки предмет можел да служи като посредник дотогава, докато хората били съгласни да го приемат в замяна на получени стоки и услуги. Парите на индианците представлявали мидени черупки, оцветявани в синьо или лилаво и нанизвани на конец. В Русия за пари служели ценните кожи, наричани още „кунами“. В Исландия през 15. век – сушената риба, в щата Вирджиния (САЩ) през 17. век – тютюнът, и т.н. Кауриите били използвани като пари в Китай. Там са намерени железни и медни монети от около 200 г. пр.Хр., които имали дупка в средата, за да се нанизват на връв.

С развитието на производството настъпва промяна и парите се появяват под формата на монети от злато и сребро (Египет, 2500 г. пр.н.е.). Приемат се от всички участници на пазара поради стойността, която носят в себе си, и поради свойствата им: да се делят на малки части, удобство при пренасяне и използване, дълготрайност. Има значение и фактът, че за поддържането на стойността на парите добивът на злато и сребро е могло да се регулира. Американският долар произлиза от испанската монета реал (8 монети правели един долар). По време на Американската революция това била най-популярната парична единица на континента.

СЛЪНЧЕВА СИСТЕМА

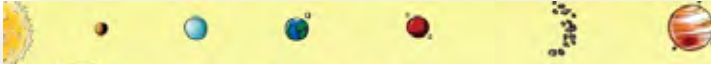
1 Слънчевата система.

– Слънчевата система включва централна звезда – Слънцето, и осем планети:

1. Меркурий
2. Венера
3. Земя
4. Марс
5. Юпитер
6. Сатурн
7. Уран
8. Нептун

2 Да прочетем интересни факти:

Слънцето

Слънцето е най-близката до Земята звезда. Съставена е най-вече от газ, който се нарича водород. Слънцето постоянно гори и затова свети. Температурата в центъра му е около 15 милиона °C! И-Ти знае, че Слънцето е 60 000 пъти по-топло от най-нагорещената кухненска печка.

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ!

НИКОГА не гледай директно към Слънцето. То свети толкова силно, че може сериозно да увреди очите ти.

В БАНКАТА

1 Какво е банка?

– Място за съхранение на спестени пари.

2

Да разгледаме изображенията и да проследим пътя, който трябва да изминем от едно гише до друго, за да заемем или да съхраним пари при нужда.

ПАРАШУТ

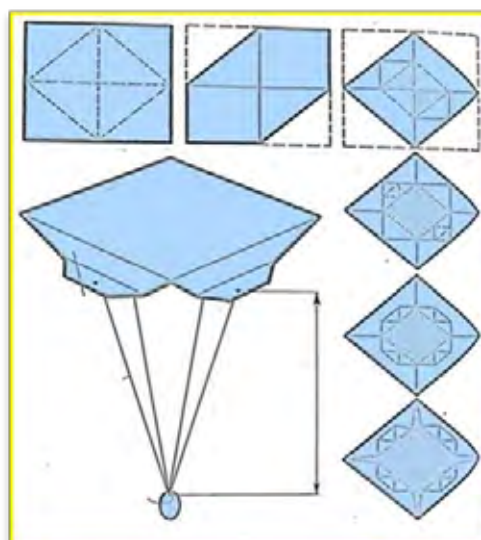
1 Да поговорим за парашута.

2 Да си направим парашут.

модел на парашут

парашут от хартия и конци

Ето и парашут от найлоново пликче

ВЕТРОХОД

- 1 Да разгледаме какво е ветроход.

- 2 Да оцветим ветроход.

ДА ЗАСАДИМ РАСТЕНИЕ НА ЗЕМЯТА

1 Да разгледаме няколко растения.

- Растенията са много важни за живота на земята.
- Те намаляват замърсяването на въздуха.
- Обогатяват го с кислород.

2 Да си засадим растение в саксия.
Какво ще ни е необходимо?

пръст

саксия

засаждане

поливане

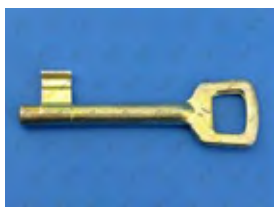
КАКВО НАУЧИХ В IV КЛАС?

1 Да разгледаме изображението.

– Уредите, които се използват в домакинството.

2 Да разгледаме илюстрациите. Да свържем със стрелки материалите, от които са изработени изделията.

КЛЮЧ

МЕТАЛ

ДЕТСКИ ИГРАЧКИ

ПЛАСТМАСА

МЕБЕЛИ

ДЪРВО